

WIDENER

HN L D 9 F C

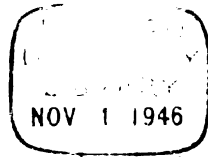
inatsisit ilagissait,

imáitut :

Jôrsuap agdlagai,
erkartûssissunik agdlagkat,
Rútimik agdlagkat,
Sâmualip agdlagai mardlûssut,
kúnginik agdlagkat mardlûssut,
nalunaerssûtigdlit mardlûssut,
Esráp agdlagai,
Nîmiap agdlagai,
Estarimik agdlagkat.

1273.97.4

✓

uko tastamantitorkap agdlagartai, inatsisit ilagissait, palasinik misig-
-ssuissut nakiterkuvait. inangmáne *Chr. Rasmussen*-ip ilulssane pala-
-siutitdlune agdlagsimarkárssusiánit nugterpai, agdlagaxatait S. Kleinschmidt-
iugaluap nugtigai migssingiutiginiardlugit.

nakitertitdlugit iliorkagkanik kúkunersiuekatigätigut palasekatine J.
Kjer-ilo uvangalo

H. F. Jorgensen,
palasigassat ajokersortát
kalátdlit okausinik,
núngme palasiugaluak.

Jòrsuap agdlagai.

kapitale 1.

Jòrsua sujulerssuissúngortok.

¹pivordlo Môrsase Nâlagkap kivfâ tokungmat, tauva Nâlagak Jòrsuamut Núnip erneranut Môrsasip kivfânut okarpok ima: ²Môr- 4 Môr. 11,28;
 -sase kivfara tokuvok; mánalo pikigit, Jòrtane mána ikârdlugo, ⁵Môr. 1,38.
 ivdlitdlo inuiaitdlo uko ilüngarmik, nunamut uvanga táukunúnga
 Isratlip kinguainut túniússavnut piartordluse; ³isigkavse aluisa
 tungmagagssait tamaisa ilivsinut túniúpâka, sôrdlo Môrsasimut 5 Môr. 11,24.
 okalugtungu; ⁴puilassuitsumit Lîpanûnimitdlo matumánga kûg-
 -ssuarmutdlo angisûmut, kûgssuarmut Aivfaratimut, Hítikut nunât
 tamât imarssuarmutdlo sekernup tarritsarfiata tungânítumut, tá-
 -ssâusavok kigdligfigssarse. ⁵sângne atagínaussokásángilak uvdlut 5 Môr. 11,25.
 inûvfigissagssait tamaisa; sôrdlo Môrsase najoriga, ivdlit najoru- 5 Môr. 31,8;
 -mârpavkit; iperásángilavkit kimásanatitdlo. ⁶tugpatdlerit píssag- Epr. 13,6.
 -titdlutitdlo, ivdlit inuiangnut ukunúnga kingornússagssatut avgua- 5 Môr. 31,
 -rumâragko nuna, sujuaissainut ugpernarsáissutigissara táukunúnga 7. 23.
 túniúkumavdlugo. ⁷tugpatdlersínait píssagtingârdlutitdlo, inatsisit
 Môrsasip kivfama ilingnut inássutigissai ilüngaisa maleruarkigsâr-
 -dlugit; tássánga sakingnavérit talerpiuvdlünft tungânut sâmiuv- 5 Môr. 5,32.
 -dlünft tungânut, sianisûtut iliorsínaorkuvdlutit ingerdlavigissag- úss. 4,27;
 -ssangne tamane. ⁸inatsisit tamákua agdlagsimavfiat kanernit 1 kúng. 2,3.
 nigúsángilak, erkarsautigisavatlde uvdlúkutdlo únuákutdlo, tássane Is. 59,21.
 agdlagsimassut tamaisa maleruarkigsârkuvdlugit; tauvame pivdlua- tugs. 1,2.
 -rumârputit avkutigissagssangne, tauvalo sianisûtut iliorumârputit.
⁹perkúngínerivkit; tugpatdlerit píssagtitdlutitdlo, sujôranak ánilâr- 5 Môr. 31,9;
 -natitdlo, Nâlagkap Gûtivit najormatit ingerdlavigissagssangne ta- 1 nal. 22,13;
 -mane? 28,20.

¹⁰Jòrsuap tauva inuit misigssortait inápai okardlune: ¹¹tang-
 -mârfup kerkagut ingerdlagitse, inuitdlo inásigik okardluse: upa-
 -lungaersaritse takuardluse, uvdlut pingasut kângiutínagit Jòrtane
 mána ikâsagavsiuk, nuna Nâlagkap Gûtivse pigerkuvdlugo ilivsinut

túniússâ pigilerniariartordlugo. ¹²Rûpiníkúnutdlo Gâtíkúnutdlo Mánarsíkutdlo nagguvekatigt agfainut Jôrsua okarpok ima: ¹³erkai-
-niarsiuk okausek, Môrsasip Nâlagkap kivfâta ilivsinut inássuti-
-gissâ okardlune: Nâlagkap Gûtivse uníngavigssarsispâse nunalo
5 Mór. 3,19: mána ilivsinut túniutdlugo; ¹⁴nuliase kitornánguasilô nerssutauti-
-silo uníngatísigik nuname Môrsasip ilivsinut túniússâne Jôrtanip
tungâne; ilivsilê sorssungnermut piarêrsimavdluse katángutivse su-
-jornatigtut ikâsause, sorssutdlarkigsuse tamavse, ikiordlugitdlo;
5 Mór. 3,20: ¹⁵kisiáne Nâlagkap katángutivse uníngavigssarsisigpagit ilivsisut,
nunalo Nâlagkap Gûtivse táukunúnga túniúkumassâ táukuátaok
pigilerpâssuk, tauva uterumârpuse nunamut pigissavsinut pigalu-
-gulo tamána, Môrsasip Nâlagkap kivfâta ilivsinut túniússâ Jôrtanip
tungâne sekernup nuissarfiata tungâne. ¹⁶Jôrsualo akivât o-
2 Mór. 19,8; -kardlutik: sût tamaisa uvavtinut inássutigissatit nâmagsiumârpâ-
24,8. 7. -vut, sunutdlo tamanut autdlarkuguvtigut, tássungnarumârpugut;
¹⁷tamatigtut sôrdlo Môrsase nâlagkigput, taima ivdlit nâlagkumâr-
-pavtigut, Nâlagkap Gûtivit najorsínarpatit, sôrdlo Môrsase najo-
-ringne. ¹⁸inuk nalingínak xanernut uteritsox okautsisit nâlagku-
-managit, tamatigtut xanok inákugtik, tokúnékásavok; tugpatdler-
-sínait píssagtitdlutitdlo.

kapitalit 2.

misilfartortugssanik Jôrsua autdlartitsissox. Râggamik.

¹Jôrsualo Núnip ernerâ angutinik mardlungnik misilfartor-
4 Mór. 25,1; -tugssanik mángertínertûnit ángiortumik autdlartitsivok okardlune:
33,49: autdlaritse, nuna Jêriggulo kimerdlôriartordlugit. autdlarput tauva,
Epr. 11,31: uverssartup Râggamik atigdlup igdluanut pivdlutik, tássanilo inar-
-put. ²tauvale Jêriggup kúngia okarfiginekarporok ima: ata, angu-
-tinik maunga únuak tikiútokekarporok Israflip kinguâisa ilainik, nuna
misiligkiartordlugo. ³Jêriggup kúngia tauva Râggamut autdlar-
-titsivok okarkussivdlune: angutit anisíkit, ilingnut pissut, ig-
-dlungnut isersimassut, nuna mána tamât misiligkumavdlugo ti-
-kiungmata. ⁴arnavdle angutit táuko mardluk ilaseralugitdlo isser-
-torpai, imalo okarpok: angutit uvavnut tikiúkaluarput, uvangale
nalussunga sumit táuko pissut; ⁵târsilerneranilo isâvfik parná-
-sangmâssuk, angutit táuko aníput, uvanga naluvâka angutit su-
-mungnartut; maligkasuarsigik, angúsavase tauva. ⁶igdluvdle kê-
-nut táussuma majuartísimagai issertordlugitdlo ánorâgssiagssat

igdlup kâne ilioragkame atānut. ⁷ angutitdlo malerssoraluarpait Jörtanip tungānut, ikāriai tikitdlugit; isávfigdlo kingornatigut par-naerpât, ivkunínga malerssuissut aningmata. ⁸ ivkule inartínagit arnap majuarfigai igdlup kānut, ⁹ angutitdlo okarfigai: ilisimavunga, Nālagkap nuna mána ilivsinut túniúkâ, ánilárnartorsilo uvavtínut ^{2 Mór. 15,16;} tugsimassok, nunavdlo matuma inue tamarmik ilivsinut násānga- ^{23,27;} lersut; ¹⁰ tusāmagavta, kanok Nālagkap sujunivsigut ímap ker- ^{5 Mór. 11,26.} -kuartûp erme tigssortíkai, Egivtinimit anigavse, kanordlo iliortuse ^{2 Mór. 14,21.} Amoríkut kúngntut mardlungnut Jörtanip ungatānitunut, Sígûmut ^{4 Mór. 21,} Ougimutdlo, utertínávêrsagkavsinut. ¹¹ tamána tusaravtigo, ūmáput ^{5,1.} násāngavok, angúmigdlo sapfsertokarungnaerpok sāvsiñe, Nālagak Gûterse táunaungmat kilangme pavane nunamilo samane Gûtiussox. ^{5 Mór. 4,39.} ¹² mānalo ugpernarsaivfigisinga-ait Nālagak narkigsigalugo, uvanga ^{1 Mór. 21,28;} isumagigavse ilivsiñsok atātama inokutai isumagisagise, kularnavêr- ^{1 Sām. 24,22.} -kutaussumigdlo nalunaerkutigssakartisinga, ¹³ inûtísagise atātagalo ^{6,23. 25.} anānagalo katángutíkalo angutit katángutíkalo arnat pigissaitdlo tamaisa, tarnivutdlo tokumit ánagtísagise. ¹⁴ angutit okarfigât: tarnivta sivnísavāse tokumut pisitagssauvdlutik, kanok-iliornerput tamána kigdlûtigíngíkuvsíuk; nunalo Nālagkap uvavtínut túniug-^{pago, ilumórtumik isumagisavavtigít. ¹⁵ tauva agdlunaussamik ^{2 Kor. 11,33.}} igalássákut ningípai, igdlune ungalorssûp igpiliugartānfgmat, unga-lorssuarmilo najugakarame. ¹⁶ okarfigailo: kákaliaritse, malerssui-ssunut nāperkunase, tássanilo issertoritse uvdlut pingasut, malerssuissut uterserdlugit, kingornalo ingerdlavivsigut ingerdlajumârpuse. ¹⁷ angutitdlo okarfigât: ilingnut ugpernarsautivta tamatuma uvavtínut ugpernarsautigerkussavit písāngilâtigut: ¹⁸ ata, nunamut isâleruvta, kilerutigssak agdlunaussak mána augpatdlarigsox igalá-ssamut uvavtínik ningitsivfigissangnut kilerúsavat, atātatdlo anā-natdlo katángutititdlo atātavitdlo inokutai tamaisa ilingnut kater-ssúsavatit igdlumut; ¹⁹ píumârpordlo: nalingínax igdluvit matuinit silamut anigune, aua niakuanut túsavok, uvagutdlo písāngilâtigut; nalingínardle ilingnîkune igdlume, aua niarkuvtínut túsavok, sāsúsússivfiginekarune. ²⁰ kanok-iliornerputdle tamána kigdlûtigi-gugko, ilingnut ugpernarsautivta uvavtínut ugpernarsautigerku-ssavit písāngilâtigut. ²¹ akivai: okautsise migssiliordlugit taimái-savok. autdlartingmatigdlo autdlarput; kilerutigssardlo augpat-dlarigsox igalássamut kilerúpâ. ²² autdlarput kákaliardlutik, tá-ssanilo uvdlut pingasut uníngáput, malerssuissut uterserdlugit; malerssuissutdle avkut tamât ujadlerfigât nanissinatik. ²³ angutit

táuko mardluk tauva uterput, kákamit aterdlutik ikârdlutigdlo Jõrsuamutdlo Núnip erneranut tikitdlutik; okalugtúpâtdlo kanok pi-nekarnermingnik tamanik; ²⁴Jõrsuamutdlo okarput: Nâlagkap nuna tamât agssavtínut túniúpâ, nunavdlo inue tamarmik âma uvavtínut nâsângalerput.

kapitalit 3.

Jõrtane ikârât.

^{2,1;} ⁴ Mõr. 25,1. ¹uvdlâkutdlo Jõrsua makiâropok, mângertínertúnitdlo autdlar-dlutik Jõrtanimut píput, táunalo Israilivdlo kinguai tamarmik, tássanilo únuiput ikângikatdlardlutik. ²pivordlo uvdlut pingasut kângiungmata, tauva misigssuissut tangmârfiup kerkagut inger-dlâput, ³inuitdlo inápait okardlutik: Nâlagkap Gûtivse angerusiata igdlerfia takuleruvsuik palasitdlo Ltvikut táussumínga er-ssugtut, najugkavsínit autdlâsause kingornagutdlo ingerdlavluse; ⁴kisiáne ilivsilo táussumalo akornavsíne ungasigssusexásavok tat-dlisut túsintiligut úgtútekartumik; patdlísângilarse, avkut inger-dlavigissagssarse ilisimarkuvdlusiuk, avkut tamána sujornagut avkutigíngínaviuk. ⁵Jõrsualo inungnut okarpok: ivdlernarsa-ritse, akago Nâlagak akornavsíne tupingnartuliorumârmat. ⁶pa-lasinutdlo Jõrsua okarpok ima: angerutsip igdlerfia erssugsiuk, inuitdlo sujornatigut ikârdluse. tauva angerutsip igdlerfia erssugpât, inuitdlo sujornatigut ingerdlavdlutik. ⁷Nâlagardlo Jõrsuamut ^{4,14.} okarpok: uvdlok mána autdlarnísaunga angisûngortitdlutit Israilikut ^{1,5. 17.} ilûngarmik issigernáne, ilisimarkuvdlugit, sõrdlo Mõrsase najoriga, ivdlit najorumârivkit. ⁸palasitdle angerutsip igdlerfianik erssugtut inásavatit okardlutit: Jõrtanip ermisa kigdlingánut piguvse, Jõrtanime unísause. ⁹Israilivdlo kinguainut Jõrsua okarpok: maunga kaigitse, Nâlagkavdlo Gûtivse okausé tusarsigik. ¹⁰Jõrsualo okarpok: matumûna ilisimásavarse Gûte úmassok akornavsínitok, ² Mõr. 34,11; ⁵ Mõr. 7,1. Kânâkutdlo Hítikutdlo Htvikutdlo Fêrisíikutdlo Gerrásíikutdlo Amo-ríikutdlo Jõpusíikutdlo sujunivsigut kimâtitdluínásagai: ¹¹ata, silarssûp tamarme nâlagâta angerusiata igdlerfia sujunivsigut Jõrtan-^{4,2.} níkut ikâusavok; ¹²mânalo angutit arkanek-mardluk ilivsínut ila-serisigik Israilikut nagguvekatigíngisortainit, nungutdlugit nagguvekatigíngnit atautsínit angut atausek; ¹³piumârpordlo palasit Nâlagkap, silarssûp tamarme nâlagâta, igdlerfianik erssugtut isigaisa alue Jõrtanip ermine unilerpata, tauva Jõrtanip erme kipsáput,

ermit pavánga kúgtut, unísáputdlo kalerígsitatut atautsitut. ¹⁴ pivordlo inuit tupermingnit autdlarmata Jórtane ikáriartordlugo, tauva palasit angerutsip igdlerfia erssugpât inuit sujornatigut; ¹⁵ igdlerfingmigdlo erssugtut Jórtanimut pingmata, palasitdlo ígdlerfingmik erssugtut isigait ermit kigdlingánut misuleriarmata — mássa Jórtane kúgtusissarame sinine tamaisa karssútarpai nautstanik katerssuivfiup uvdlue tamaisa návdlugit —, ¹⁶ tauva ermit pavánga kúgtut unigput, kalerígsitatut atautsitut napavdlutik, alimasingárdlutik Aatamip igdlokarfiup, Sartánip sanianītup, erkáne; ermitdle samunga kúgtut narssap kúgaitsup taserssuanut, tatsimut tarajornitsumut, nungujartordlutik kipíput. inuit tauva ikárput Jériggup nalágut. ¹⁷ palasitdlo Nálagkap angerusiata igdlerfianik erssugtut panertume kekarpur Jórtanip kerkane aulajaitdlutik; Israflíktudlo ilūngarmik panertúkut ikárput, inuiagssuarnut tamanut Jórtane ikárérserdlugo. 2 Mór. 14,21.

kapitalit 4.

ikáreramik erkainiutigssaliortut.

¹ pivordlo inuiagssuit tamarmik Jórtane ikárérmássuk, tauva Nálagak Jórsuamut okarpok ima: ² inuit ilait angutit arkanek-^{3,12.} mardluk ilivsinut ilaserisigik, nungutdlugit nagguvekatigíngnit atautsinit angut atausek; ³ inásigigdlo okardluse: mánga Jórtanip kerkanit palasit isigaisa tungmarfiánit ujarkanik arkanek-mardlungnik kakitsigitse upalungaerkutigssavsinik, ikautdlugitdlo unigtisigik akungnigtarfingme únuaro únuivfígssavsíne. ⁴ Jórsuap tauva angutit arkanek-mardluk Israflip kinguaisa ilait upalungaerkutigi-ssane kaerkuvai, nungutdlugit nagguvekatigíngnit atautsinit angut atausek; ⁵ táukunúngalo Jórsua okarpok: Nálagkap Gútvise igdlerfiata sujornagut Jórtanip kerkanut ikáritse, nungutdlusilo tuvivsinut ujarkamik atautsimik kivitsigitse Israflip kinguaisa nagguvekatigíngsortaisa kavsiússusé migssiliordlugit, ⁶ akornavsíne taimáitumik nalunaerkutekarkuvdlugo; kitornasilo kakugo aperingnigpata okardlutik: ujarkat uko sugssaraisigik? ⁷ tauva okarfigiunmárpase: Jórtanip erme Nálagkap angerusiata igdlerfiata sujornagut kipingmata; Jórtaníkut ikármat, kipíput Jórtanip erme; ^{3,13. 16.} ujarkatdlo uko erkainintáutuínásáput Israflip kinguainut. ⁸ Israflivdlo kinguai taimailiorput, sórdlo Jórsua inatsissox: ujarkanik arkanek-mardlungnik Jórtanip kerkanit kakitsíput, sórdlo Nálagak

Jórsuamut okalugsimassok, Israflíp kinguaise nagguvekatigtgsor-taisa kavsiússusé migssiliordlugit, akungnigtarfingmutdlo ikáupait tássane unigtitdlugit. ⁹ujarkanigdlo arkanek-mardlungnik Jór-sua nápartitsivok Jórtanip kerkane, palasit angerutsip igdlerfianik erssugtut isigaisa tungmarfiáne, tássanítuarputdlo uvdlok mána titkitdlugo; ¹⁰mássa palasit igdlerfingmik erssugtut Jórtanip kerkane kekarput, námagsítserdlugit okautsit tamaisa Nálagkap Jórsuamut inássutigissai inungnut okalútigerkuvdlugit, Mórsasip Jórsuamut inássutigissai tamaisa nápertordlugit; inuitdlo ikárasuarput. ¹¹j-nuitdlo ilūngarmik ikârêrmata, āma Nálagkap igdlerfia palasitdlo ikârput inuit tákuáne; ¹²Rûpinivdlo kinguai Gátivdlo kinguai Má-narsíkutdlo nagguvekatigt agfait sorssungnermut piarêrsimavdlutik ikârput Israflíp kinguaise sujornatigt, sórdlo Mórsasip okalugfigigâtik; ¹³sisamanik kulilingnik túsintigdlit migssigissait sorssung-nigssamut sákulersorsimassut Nálagkap kfnâta sâne ikârput, sor-ssúsavdlutik Jêriggup narssainut kûgaitsunut piartordlutik. ¹⁴uv-
^{3,7}-dlok táuna Nálagkap Jórsua angisūngortípâ Israflíkut ilūngarmik issigernáne, mianerâtdlo, sórdlo Mórsase mianerigigtik uvdlut inūv-figissai tamaisa.

¹⁵Nálagardlo Jórsuamut ima okarpok: ¹⁶palasit nalunaiutip igdlerfianik erssugtut inákit Jórtanimit majuar kuvdlugit. ¹⁷tauva Jórsuap palasit inápai okardlune: Jórtanimit majuaritse. ¹⁸pivordlo palasit Nálagkap angerusiata igdlerfianik erssugtut Jórtanip kerkanit majuar mata, palasit isigaisa alue panertumut túngaleriarmata, tauva Jórtanip erme inimingnut uterput, sujornagutut sinitik
^{3,15}. tamaisa karssutdlugit. ¹⁹inuitdlo Jórtanimit majuarput káumatip sujugdliup uvdluisa kulingáne, Gilkálmutdlo tangmârput, Jêriggup kigdlinganut kangiata tungânitumut. ²⁰ujarkatdlo táuko arkanek-mardluk Jórtanimit tigussatik Jórsuap Gilkálime nápartípai, ²¹Israflívdlo kinguainut okarpok ima: kitornavse angajorkâtik kakugo aperigpatigik okardlutik: sugssat-uko ujarkat? ²²tauva kitornase nalunaerfigiumârpase okardluse: panertúkut Israflíkut Jórtane mána ikârpât, ²³Jórtanip erme Nálagkap Gútivse sujunivsigut tigssort-tingmagit ikârêrserdluse, sórdlo Nálagkap Gútivse imak kerkuar-tôk iliorfigigingne, sujunivtigut tigssortitdlugo ikârêrserdluta, ²⁴i-nuiakatigtgnut nunamítunut tamanut Nálagkap agssai ilisarer-kuvdlugit píssaussut, Nálagak Gúterse mianererkuvdlusiuk uvdlut nungutdlugit.

kapitalit 5.

Israflîkut kipinekartut. kângîvfigsiortut. Nâlagkap katerssarssuisa
nâlagât Jôrsuamut takutitok.

¹pivordlo Amorîkut kûngê samane Jôrtanip unगतâne ítut tamarmik Kânâkutdlo kûngê ímap tungânîtit tamarmik kalerrîka-
-mik, Jôrtanip erme Nâlagkap tigssortíkai Israflip kinguaisa su-
-jornatigut ikârserdlugit, tauva ûmatait nâsângalerput, sapîssuse- 2,11.
-karungnaerputdlo Israflip kinguaisa sâne.

²taimanîkut Nâlagak Jôrsuamut okarpok: ilingnut saviliorit
kînarigsunik, Israflivdlo kinguai áipagssânîk kiperkîkit. ³tauva
Jôrsua ingminut saviliorpok kînarigsunik, Israflivdlo kinguai kipiv-
-dlugit Aralûtîp kâkânguane. ⁴mánalo píssutigalugo Jôrsuap ki-
-pivai: inuit ilûngarmik Egivtinimit anissut angutaussut, sorssug-
-tugssat tamarmik, tokungmata puilassuitsume ingerdlatitdlutik,
Egivtinimit anerêrsut; ⁵inuit anissut ilûngarmik kipisimagamik,
puilassuitsumile ingerdlatitdlutik Egivtinimit anisimavdlutik inuit
erniusimassut tamaisa kipisimángilait. ⁶mássa ukiut sisamanik
kuligdlit Israflip kinguai puilassuitsume angaláput, inuiat sorssug- 4 Môr. 32,13.
-tugssat Egivtinimit anisimassut tamaisa nungutserdlugit, Nâlagkap
nipâ nâlángînamîko, Nâlagkap ugpernarsaivfigingmatik, nuna takú-
-sángîkât sujuaissamingnut Nâlagkap ugpernarsáissutigissâ uvavtînut
tûniúkumavdlugo, nuna ímungmik tungusungnitsûmigdlo kûgtok; 2 Môr. 3,8;
7 sivnerdlugitdlo kitoranîk kinguâkartingmagit, táuko Jôrsuap ki- 5 Môr. 6,3.
-pivai, kipinekangingmata, ingerdlatitdlutik kipisimángingmatigik.
⁸inuiaitdlo tamarmik kipinekarêramik, inimingne tangmârfingme
unigkatdlarput ajorungnaerserdlutik. ⁹Nâlagkavdlo Jôrsua okar-
-figâ: uvlume pfaivfigâvse Egivtinip narrunartuanîk; najugardlo
tamána Gilkalîmik atekartîpât uvdlok mána tikitdlugo.

¹⁰Gilkâlîme tangmârsimagamik Israflip kinguaisa kângîvfig-
-siorfik nagdliússivât káumatîp uvdluisa arkanek-sisamâne únúkut
Jêriggup narssaine kûgaitisune; ¹¹uvdlutdlo kângîvfigsiorfft áipâne
nunap ineritîtainîk nerilerput, timiussanîk sêrnakángitsunik karri-
-nigdlo sikagtîtanîk uvdlorme táussumanerpiax; ¹²mánatdlo so-
-raerput akagúkut, nunap ineritîtainîk nerilermata; Israflivdlo ki-
-nguai mánanîk písaeramîk, Kânâp nunâta naussuinîk nerîput u-
-kiume tamatumane.

¹³pivordlo Jôrsua Jêriggup erkânîkame issinilo árdlortîkamigit,
tauva takungnigdlune takulerpâ nalîmine angut kekartok, pananilo

- 4 Mór. 22, amusimassok tigumiarigá; Jórsuavdlo ornigpá okarfigalugo: uvagut
 28. 31. iliginerpavtigit, kíngarssortivtalūnft iliginerpātīt? 14 okarpok: nágga,
 Nálagkap katerssarssuisa nálagaringmānga māna tikiúpunga. tauva
 kīne nunamut tugtitdlugo Jórsua patdlorpok okarfigalugo: nálagara
 sumik kivfaminut okausigssakarpa? 15 Nálagkavdlo katerssarssuisa
 2 Mór. 3, 6. nálagāt Jórsuamut okarpok: isigangmāt isigkangnit pēruk, kekar-
 -figissat tássa ivdlernartok. Jórsualo taimailiorpok.

kapitalit 6.

Jériggo tiguarāt.

1 Jériggle matusimavok parnaersimavdlunilo Israflip kinguai-
 -nut; anissokāngilak isertokaranilo. 2 tauva Nálagak Jórsuamut
 okarpok: takūk, Jériggo agssangnut túniúkiga kúngialo sorssut-
 -dlarkigsortailo táputdlugit. 3 igdlokarfik kávikumárparse, sorssug-
 -tugssaussuse tamavse, igdlokarfik avatangerdlugo atausiardluse;
 taimailiúsautit uvdlut arfinigdlit; 4 palasitdlo arfinek-mardluk suv-
 -dluartáussuit tipaitsungárutit arfinek-mardluk tigumiásavait igdler-
 -fiup sujornagut, uvdlutdlo arfinek-áipāne igdlokarfik kávitásavarse
 arfinek-mardloriardlugo, palasitdlo suvdluartáussuit kardlortautigí-
 -savait; 5 kukiussaussardlo tipaitsungárut sivilisúnik pilerpat, suv-
 -dluartáussúp nipá tusaruvsiuk, inuit ilūngarmik niperssuarmik
 nivdlísáput; tauva igdlokarfiup ungalorssua samunga nákasavok,
 inuitdlo kakisáput nungutdlutik sujunermitkut. 6 tauva Jórsuap
 Núnip ernerata palasit kaerkuvai okarfigalugitdlo: angerutsip ig-
 -dlerfia erssugsiuk, palasitdlo arfinek-mardluk suvdluartáussuit ti-
 -paitsungárutit arfinek-mardluk tigumiásavait Nálagkap igdlerfiata
 sujornagut. 7 inungnutdlo okarpok: ingerdlagitse igdlokarfik ká-
 -vitdlugo; sákokartutdlo ingerdlásáput Nálagkap igdlerfiata sujor-
 -nagut. 8 Jórsuavdlo inuit taima okarfigingmagit, palasit arfinek-
 mardluk suvdluartáussuarnik tipaitsungárutinik arfinek-mardlungnik
 Nálagkap sáne tigumiartut ingerdlalerput, suvdluartáussuit kardlor-
 -tautigalugit; Nálagkavdlo angerusiata igdlerfia kingornatigut inger-
 -dlavok; 9 sákokartutdlo ingerdláput palasit suvdluartáussuarnik
 kardlortartut sujornatigut; kingugdleraussutdlo igdlerfik maligpāt,
 ingerdlatitdlugitdlo suvdluartáussuit kardlortautigait. 10 inuitdlo
 Jórsuap inápai okardlune: nivdlísāngilase nipisilo tusardliúsanagit,
 okauserdlūnft kanivsinít auísāngilak, uvdluk nagdliutserdlugo iliv-
 -sínut okarfigssara: nivdleritse; tauva nivdlísause. 11 Nálagkap ig-

-dlerfiata tauva igdlokarfik kaujatdlagpâ avarkutdlugo atausiar-
 -dlune; tangmârfingmutdlo iserdlutik tangmârfingme únuiput.
 12 uvdläkutdlo Jõrsua makiârpok, palasitdlo Nâlagkap igdlerfia er-
 -ssugpât; 13 palasitdlo arfinex-mardluk suvduartáussuarnik tipait-
 -sungârutinik arfinex-mardlungnik Nâlagkap igdlerfiata sujornagut
 tigumiartut ingerdlauarput suvduartáussuit kardlortautigalugit, sâ-
 -kokartutdlo ingerdlâput sujornatigut, kingugdlerausstutdlo Nâ-
 -lagkap igdlerfia maligpât, ingerdlatitdlugitdlo suvduartáussuit
 kardlortautigait. 14 uvdluvdo áipâne igdlokarfik kaujatdlagpât a-
 -tausiardlugo, tangmârfingmutdlo uterdlutik; taimailiorput uvdlut
 arfinigdlit. 15 uvdlutdle arfinex-áipâne makiârpok kaulersok nui-
 -lerâ, igdlokarfigdlo taimatut kâvipât arfinex-mardloriardlugo; uv-
 -dlorme tamatumane kisiâne igdlokarfik kâvipât arfinex-mardlo-
 -riardlugo; 16 palasitdlo arfinex-áipagssânik suvduartáussuit kar-
 -dlortautigingmatigik, Jõrsua inungnut okarpok: nivdleritse, Nâ-
 -lagkap igdlokarfik ilivsinut túniungmago. 17 igdlokarfigdlo tássa-
 -nítutdlo tamarmik utertínávêrsagâusâput Nâlagkamut pigititdlugit;
 Râgga uverssartok kisime inûsavok, nangminerdlo igdlumilo ing- 2,1 tt.
 -minítut tamarmik, arpârtut autdlartitavut issertoramigit. 18 ki-
 -siâne utertínávêrsagkanut mianerssoritse, utertínávêrsagagssângo- 3 Mõr. 27,28.
 -kinavuse utertínávêrsagkat ilângardlugit, Israfilikutdlo tangmârfiat
 utertínávêrsagagssângortekinavarse perdlugssiordlugo. 19 silvilo kül-
 -tilo tamarme igssoraivítldlo kangnúsaussut saviussutdlo Nâlagkap
 ivdlernartutut pigai; Nâlagkap pekûtainut písâput. 20 inuit
 tauva nivdlerput, suvduartáussuitdlo kardlortautigait; pivordlo
 suvduartáussûp nipâ tusardlugo inuit nivdlilermata niperssuarmik,
 tauva ungalorssuak samunga nákarpok, inuitdlo igdlokarfingmut
 kakíput nungutdlutik sujunermíkut, igdlokarfigdlo tiguarpât. 21 ig-
 -dlokarfingmitutdlo tamaisa, angutitdlo arnatdlo, inûsugtutdlo u-
 -torkaitdlo, ugsigitdlo savatdlo siutitûtdlo utertínávêrsarpait panap
 kînânik. 22 angutinutdle mardlungnut nunamik misilfartorsima-
 -ssunut Jõrsua okarpok: arnap uverssartup igdluanut iserdluse
 arnardlo pigissailo tamaisa tássânga anisísigik, sôrdlo ugpernar- 2,14.
 -saivfigigigse. 23 inûsugtut misilfartorsimassut tauva iserput,
 Râggalo angutâlo arnâlo katângutailo pigissailo tamaisa anisit- Epr. 11,31.
 -dlugit erkardllo tamaisa anisitdlugit, Israfilikutdlo tangmârfiata
 silatâne unigtípait. 24 igdlokarfigdle tássânítutdlo tamaisa ingner-
 -mik ikivkartípait; kisiâne silve kültilo igssoraivítldlo kangnú-
 -saussut saviussutdlo Nâlagkap igdluata pekûtainut túniúpait.

²⁵ Råggale uverssartok angutátalo inoxutai tamaisalo pigissai Jòr-
-suap inùtipai; Israflíktudlo akornáne nunakarpok uvdlok mána
tikitdlugo, arpártut mardluk issertoramigit, Jòrsuap autdlartitai
Jériggo misiligkiartorkuvdlugo.

²⁶ taimailissúkut Jòrsua ugpernarsaivok okardlune: perdlor-
-kunarsile Nálagkap kfnáta sáne inuk nikuítok igdloxarfik mána
1 kúng. 16, ³⁴. Jériggo karmarniardlugo; angajugdlekutaerutdle túngavileruniuk,
nukardlekutaerúkile matuleruniuk.

²⁷ Nálagkavdlo Jòrsua najorpá, nunamilo tamarssuarne tusá-
-massaulerpok.

kapitalit 7.

utertínávèrsagkat Aaggânip ilángarai.

¹ utertínávèrsagkatdle Israflip kinguaisa perkuserdlugtulingá-
1 nal. 2, ⁷. -rutigait, Aaggânip Karmip ernerata, Savtip ernutáta, Séráp er-
-nutarxiutáta, Jútácut nagguvekatigft iláta, utertínávèrsagkat ilá-
-ngaramigit; tauva Nálagkap níngangnera Israflip kinguainut kat-
-sungailerpok.

² Jòrsualo angutínik autdlartitsivok Jériggumit Aimut, Bít-
Avníp erkáne Bítílip kangiane ítumut, imalo okarfigai: majuaritse
nuna misiligkiartordlugo; angutitdlo majuarput Ailo misiligdlugo;
³ Jòrsuamutdlo uterput okarfigalugo: inuit tamaisa majuartínagit,
angutit mardlungnik pingasunigdlúntt túsintigdlit migssigissait ma-
-juardlit Ailo perdlugtíkiartordlugo; inuit tamaisa pissarissersú-
-sángilatit tássungnartitdlugit, íkingmata táuko. ⁴ inuit ilait tauva
tássunga majuarput, angutit pingasunik túsintigdlit migssilior-
-dlugit; Aivdle angutitai kimarratigait; ⁵ ilaitdlo angutit pinga-
-sunik kuligdlit arfinigdlitdlo migssigissait Aip angutitaisa per-
-dlugtípait, isávfiuvdlo sánit malerssorpait Sipartt tikitdlugo, kug-

^{5,1}. -ssangassúkutdlo perdlugtitdlugit. tauva inuit úmatait násánga-
1 Mòr. 37, ³⁴; -lerput imertut isivdlutik. ⁶ Jòrsuavdlo ánorássane aligpai, kí-
4 Mòr. 14, ⁶; -naminigdlo nunamut patdlorpok Nálagkap igdlerfiata sáne, ú-
1 Sám. 4, ¹². -nungmut agdlát patdlungavdlune, nangminerdló Israflivdlo utor-
-kaunertai, niarkutigdlo ivssunik sauvait; ⁷ Jòrsualo okarpok: ata
Nálagak Nálagak, sorme tauva inuit uko Jòrtanícut ikártípigít,
Amorícut agssainut túniúkumavdluta nunguterkuvdluta? kanortok
námagīnaraluaruvtígo Jòrtanivdlo ungatáne unigdluta; ⁸ ata nála-
-gara, kanok okásaunga, Israflícut kíngarssortímingnut tunugsi-

-mangmata? ⁹Kánākut nunavdlo inue tamarmik kalerríkumárput, avatangerumárpátigtudlo aterputdlo nunamit píardlugo; kanordlo iliorumavit arkit angingártok pivdlugo? ¹⁰Nálagkavdle Jórsua okarfigá: nikuigit, sörme kīangnik patdlungavit? ¹¹Israflíkut ajortuliarsimáput, angeruseralo ingmingnut inássutigissara saner-
-kúpát, utertínavérsagkatdlo ilait tiguvaít, tigdligdlutigdlo sag-
-dluvdlutigdlo pekutimingnut ilivait. ¹²Israflivdlo kinguai kíngar-
-ssortimik sāne atagináusángitdlat; tunúsáput kíngarssortimingnut, utertínavérsagagssángoramik; kingorna najúsángilavse, utertínavér-
-sagagssak nungutitdlángikuvsiuk, akornavsínit pérldlugo. ¹³ni-
-kuigit, inuit ivdlernarsákit okardlutitdlo: ivdlernarsaritse aka-
-gumut, ima okarmat Nálagak Israflíp Gútia: utertínavérsagag-
-ssamik akúningnitokarmat, Israfle-á, kíngarssortivit sāne atagi-
-náusángilatit, utertínavérsagagssak akornavsínit pérsitserdlusiuk. ¹⁴akago uvdlákut savssásause, nagguvekatigtisortase ingmikórti-
-tardlugit; nagguvekatigtidlo Nálagkap erkugai savssásáput, ing-
-mikut erkardlerít ingmikórtítardlugit; erkardlerítidlo Nálagkap erkugai savssásáput, ingmikut inokutigít ingmikórtítardlugit; ino-
-kutigtidlo Nálagkap erkugai savssásáput, angutit ingmikórtítar-
-dlugit; ¹⁵utertínavérsagagssatutdle erkornekartok ingnermik ikiv-
-kagáusavok, nangminerdlo pigissanilo tamarmik, Nálagkap ange-
-rusia sanerkúkamiuk, silaerssordlunilo iliorame Israflime.

5 Mór. 22,21;
erk. 20,6.

¹⁶uvdlákut Jórsua makiárpok, Israflíkutdlo savssartípai, ing-
-mikut nagguvekatigtít ingmikórtítardlugit; Jútákutdlo nagguveka-
-tigtít erkornekarput; ¹⁷Jútákutdlo erkardlerígsortait savssarting-
-magit, Sérákut erkardlerít erkornekarput; Sérákutdlo erkardlerít
savssartingmagit, angutit ingmikórtítardlugit, Savte erkornekarpok; ¹⁸inokutailo savssartingmagit, angutit ingmikórtítardlugit, erkorne-
-karpok Aaggáne Karmip erna Savtip ernutá Séráp ernutar-
-kiutá, Jútákut nagguvekatigtít ilát. ¹⁹tauva Jórsua Aaggánimut
okarpok: erna, Nálagak Israflíp Gútia nálangnartíssuk ángfar-
-figalugulo; uvangalo nalunaerfigínga kanok-iliortutit, sumik ángiú-
-nanga. ²⁰Aaggánivdlo Jórsua akivá okardlune: ilumut, Nálag-
-kamut Israflíp Gútianut uvanga ajortuliarpunga imailiordlunga
imailiordlungalo: ²¹paggatigissat akornáne takussakarama kagdler-
-sáumik Sfniarimiut piánik pitsaussumik síkilinigdlo mardlungnik
untritilingnik sílviussumik okaussamigdlo kúltiussumik síkilisut
tadlimanik kuliligtut okimáissusilingmik, píumatdlerdlugit tigo-
-káka; atalo, ivssume issertorsimáput tuperma iluane, sílvit at-

Juán. 9,24.

-dliuvdlutik. ²² arpârtunik tauva Jôrsua autdlartitsingmat, tuper-
-mut arpagput; âríme, tovkane issertorsimassut, sílvit atdliuv-
-dlutik. ²³ tupermitdlo ánitdlugit Jôrsuamut Israflivdlo kinguainut
tamanut âpait, Nâlagkavdlo kfnâta sânut ilivdlugit. ²⁴ tauva Jôr-
-suap Israflikut ilüngaisa ilagalugit Aaggâne Sérâp ernera tiguvâ
sflvitdlo kagdlersautdlo okaussardlo kûltiussox ernerilo panflo ug-
Is. 65,10; -siutailo siutitûtailo savutailo tovkalo pigissailo tamaisa, majût-
Hús. 2,17. -dlugitdlo perdlugssiortup kôruanut. ²⁵ Jôrsualo okarpox: sôk
perdlugssiortupisigut? Nâlagkap perdlugssiúsavâtit uvdlok mána.
Israflikutdlo ilüngarmik ujarkanik mitdlôrpât; ingnarmigdlo ikiv-
-karpait ujarkanigdlo matôrdlugit. ²⁶ kânudlo ujarkanik nápar-
-titsíput, angisûmik inugsûssiaralugit uvdlumimut agdlât atassumik;
Nâlagkavdlo níngangnera katsungaitsox soraerpox. tamána piv-
-dlugo najugak tamána perdlugssiortup kôruanik atekartípât uv-
-dlok mána tikitdlugo.

kapitalit 8.

Ai tiguarât. kâkame Eipalime Jôrsua tunissiviliortox.

5 Mòr. 31, 6. 8. ¹ Nâlagardlo Jôrsuamut okarpox: sujôranak ánilârnatitdlo,
inuit sorssugtugssat ilüngaisa ilaseralugit pikigit, Aimutdlo ma-
-juarit; ata, Aip kúngia ínugtailo igdlokarfialo nunâlo agssangnut
6, 21. túniúpâka. ² Aimutdlo kúngianutdlo iliúsautit, sôrdlo Jériggumut
5 Mòr. 20, 14. kúngianutdlo iliortutit; kisiâne tássânga paggatigissat nerssutau-
-taitdlo ilivsinut ujajârumârpase. kokagssissugssanik mâna igdlo-
-karfiup tunuanfittit. ³ tauva Jôrsua inuitdlo sorssugtugssat
ilüngarmik pikíput Aimut majuarumavdlutik; angutinigdlo pinga-
-sunik kulilingnik túsintilingnik sorssutdlarkigsunik Jôrsua kiner-
-sivox autdlartitdlugitdlo únuácut. ⁴ inápailo okardlune: misig-
-ssoritse, ilivse igdlokarfingmik kokagssisassuse igdlokarfiup tu-
-nuanit; igdlokarfingmit alimasingârnase, tamavsiló upalungaeritse.
⁵ uvangale inuitdlo uvavnítut tamarmik igdlokarfik patdligkumâr-
-parput; anilerpatalo pâriartordluta sujugdlermigsut, kimarratigí-
-savavut; ⁶ anísáput tauva maligdluta, uvavtínut igdlokarfingmit
aliartortôrtitdlutik, okásagamik: kimarratigâtigut sujugdlermigsut;
kimarratigísavavutdlume. ⁷ tauvalo ilivse kokagssívfingmit níkuí-
-sause igdlokarfigdlo pigilerniardlugo; Nâlagkavdlo Gûtivse ag-
-ssavsínut túniúkumârpâ. ⁸ igdlokarfigdlo tiguaruvsíuk, ingnarmik
ikitísavarse; Nâlagkap okausia maligdlugo iliúsause. tássa, ina-

-rêrpavse. ⁹Jôrsuap tauva autdlartípai, kokagssívfígdlo ornígpát unígdlutígdlo Bítílvdlo Aívdlo akornáne, Aip kitáne; Jôrsuale únuax táuna inuit akornáne únuivok. ¹⁰uvdlákut tauva Jôrsua makiárpok inuitdlo nautsorssordlugit; nangminerdlo Israflívdlo utorkaunertai Aimut majuarput, inuit sujulerssordlugit. ¹¹inuitdlo sorssugtugssat táussumanítut ilüngarmik majuarput patdligutdlu-tígdlo, ígdlokarfiup nalánut tikitdlutik; tangmárputdlo Aip avang-nánut, kôrok ingmingnutdlo Aimutdlo akúnekutígititdlugo. ¹²a-ngutitdle tatdlimanik túsintígdlit migssígíssait ilaserai, kokagssí-ssugssángortitdlugitdlo Bítílvdlo Aívdlo akornáne, ígdlokarfiup kitáne. ¹³katerssortípaít tauva inuit tangmákatígt ilüngaisa ígdlokarfiup avangnánítut kingugdleraitdlo ígdlokarfiup kitánítut; únuardlo táuna Jôrsua kôrkup kerkagut ingerdlavok. ¹⁴tamánale Aip kúngiata takugamiuk, ígdlokarfiup angútítai tuaviulerput, mákiárdlutígdlo aníput Israflíkut sorssungnermut páriartordlugit, táunalo inugtanilo ilüngarmik, katisimavfíngmut narssap kúgáitsup sujoránut; táunale sujunekángítsox ígdlokarfiup tunuanit kokag-ssísagáne. ¹⁵Jôrsua tauva Israflíkutdlo ilüngarmik saperssítsú-ssárpút táukua sáne kimávdlutígdlo puilassuitsup tungánut. ¹⁶iv-kualo suaorpait inuit ígdlokarfíngmítut ilüngaisa, malerssorkuv-dlugit; Jôrsualo malerssorpát ígdlokarfíngmit aliartortórdlutik; ¹⁷angúmik amiákokángílak Aimilúnt Bítílimilúnt anisimángítsumik Israflíkut malígdlugit; ígdlokarfígdlo kimágpát matusimángítsox Israflíkut malerssorumanermit. ¹⁸tauva Nálagak Jôrsuamut okar-pok: kalugiussak tigumiagkat Aimut isagtíssuk, agssangnut túniúkumagavko. Jôrsuavdlo kalugiussak tigumiagke ígdlokar-fíngmut isagtípá; ¹⁹tauvalo kokagssíssugssat najugkamingnit níkuínasuarput arpagdlutígdlo, agssane isagteriarmagit, ígdlokar-fígdlo iserpát tiguárdlugulo, tuaviordlutígdlo ígdlokarfík ingnermik íkitípát. ²⁰Aívdlo angútítai kingunerminíngnut kiviaramik, takung-nígdlutik takulerpát pujorssuax ígdlokarfíngmit kilangmut kúmu-kartox, sumígdlo kimávfigssaxángítlat maungalúnt íkungalúnt, inuit puilassuitsumut kimássut malerssuissunut sálermata; ²¹mássa Jôrsuap Israflíkutdlo ilüngarmik takuleramíkkik kokagssíssut ígdlokarfík tígvarát pujorssuardlo ígdlokarfíngmit kúmukartox, u-terput Aívdlo angútítai perdlugítitdlugit. ²²ivkulo ígdlokarfíngmit anígamik páriartordlugit, Israflíkut akornántlerput ígdlugtut pine-kárdlutik; táukuale perdlugtípait kimássumik amiákuerutdlugit

- aniguissimassumik. ²³ Aivdlo kungia tiguvât ûmassok, Jõrsuamutdlo savssartípât. ²⁴ Aimiutdlo tamaisa Israflîkut tokorarêramîkik nar-ssamilo puilassuitsumilo malerssuivfingmingne, tamarmik ordlo-rarsimangmata panap kfnânit nungutitauvdlutik, tauva Israflîkut ilûngarmik Aimut uterput perdlugtitdlugulo panap kfnânik; ²⁵ uv-dlordlo táuna ordlusimassut tamarmik, angutitdlo arnatdlo ka-titdlugit, arkanek-mardlungnik tûsintiliúput, tamarmik Aimiut. ²⁶ Jõrsuavdlo agssane utertingilai, kalugiussak isagtíkamiuk, kisiáne Aimiut tamaisa utertínaveársarserdlugit. ²⁷ nerssutautitdle igdlo-karfingmitdlo paggatigissat kisisa Israflîkut ingmingnut ujaaripait,
2. Nâlagkap okausia Jõrsuamut inássutigissâ maligdlugo. ²⁸ Jõr-
 5 Mòr. 13,16. -suavdlo Ai ikivkartípâ nâgssáungitsumik agtakúngortitdlugo, ino-
 -kángitsox uvdlok mána tikitdlugo. ²⁹ Aivdlo kungia kissungmut
 10,27. nívingarpâ únulerneranut; sekinerdlo tarringmat Jõrsuap inang-
 5 Mòr. 21,23. -matik timâ tokungassok kissungmit arkaripât igitdlugulo igdlo-
 7,26. -karfiup isâvfiata pânut, kânutdlo ujarkanik nápartitsiput, angi-
 -sùmik inugsûssiaralugit uvdlumimut agdlât atassumik.
- ³⁰ tauva Jõrsua Nâlagkamut Israflip Gûtianut tunissiviliorpox
 5 Mòr. 27,4. kákame Eipalime, ³¹ sòrdlo Mòrsasip Nâlagkap kivfâta Israflip
 kinguai inákai, Mòrsasip inatsisaisa agdlagsimavfiáne agdlagsima-
 2 Mòr. 20,26; -ssut nâpertordlugit: tunissivingmik ujarkat ilángarnekángitsut
 5 Mòr. 27,5,6. savingmik aulatitsiviginekángitsut piliutdlugit; kânutdlo tunissu-
 -tinik ikivkagagssanik Nâlagkamut pigdliput. tunissutigssanigdlo
 5 Mòr. 27,8,8. kujaniutinik tokutsivdlutik. ³² tássungalo ujarkanut titarpai Mòr-
 -sasip inatsisaisa ássinge, Israflip kinguaisa sâne agdlagaisa.
³³ Israflîkutdlo ilûngarmik utorkaunertaitdlo misigssuissutdlo er-
 -kartûssissaitdlo kekarpup igdlerfik igdlugtut avatangerdlugo, pa-
 -lasit Lîvikut Nâlagkap angerusiata igdlerfianik erssugtut akiáne,
 5 Mòr. 11,29; takornartatdlo nunamilo inúngortut, agfait kákup Garfismip tu-
 27,12. -ngâne agfaitdlo kákup Eipalip tungâne, sòrdlo Mòrsase Nâlagkap
 kivfâ sujornagut inatsissok Israflip inugtai pivdluarkorkuvdlugit.
 5 Mòr. 31,11. ³⁴ kingornalo inatsisit okausé tamaisa tordlulautigai, pivdluarkú-
 -ssutdlo perdlorkússutdlo, inatsisit agdlagsimavfiáne agdlagsima-
 -ssut tamaisa nâpertordlugit; ³⁵ okausekángilak Mòrsasip inássu-
 -tigissaisa tamarmik ilânîk Jõrsuap tordlulautigingisânîk Israflîkut
 ilagît ilûngarmik sâne, arnatdlo mérkatdlo takornartatdlo akúner-
 -mingne sakissut táputdlugit.

kapitalit 9.

Gîpiûnimiut perkuserdlugdlutik Israîlikúnut angerfigítút.

¹pivordlo kúngit tamarmik Jôrtanip tungâne kákanilo na-
-kigtuanilo imarssúvdlo sinâne tamarssuarne Lîpanûnip akiane
ítut Hítíktudlo Amoríktudlo Kânâktudlo Fêrisíktudlo Hfvíktudlo
Jîpusíktudlo kalerríkamik, ²atautsíktut katerssorput isumakatigí-
-dlutik, Jôrsua Israîlíktudlo sorssugkumavdlugit. ³Gîpiûnimiutdle
tusaramik, kanok Jôrsua Jêriggumut Aimutdlo iliortok, ⁴táukútaok
perkuserdlugtumík iliorput, autdlardlutigdlo arpártússárput; pû-
-nigdlo nungutdlartunik siutitûtimingnut tigusíput pôrutsinigdlo
vîniusivingnik nungutdlartunik aligsimassunik kilerssuínarsimassu-
-nik, ⁵isíggamíktudlo nungutdlartunik ilártorsimassunik isíggang-
-mâlerdlutik nungutdlartunigdlo atissalerdlutik; timiussardlo ta-
-kuarissât tamarme panerdlunilo okugpok. ⁶tangmârfingmutdlo Gil-
-kâlimítumut piartorput Jôrsuamut, táussumúngalo Israîlivdlo a-
-ngutitainut okardlutik: nunamit ungasigsumit tikiúpugut, mánalo
angerfigítigut. ⁷Israîlivdle angutitai Hfvíkússumut okarput: ímaka ^{2 Mór. 23,32 ;}
akornavtíne nunakarsimavutit, kanorme tauva angerfigísínáusavav- ^{34,12 ;}
-tígít? ^{5 Mór. 7,2.} ⁸Jôrsuamut tauva okarput: kivfarâvtígut; Jôrsuavdle o-
-karfigai: kíkûvise, sumitdlo tikiúrise? ⁹okarfigât: nunamit unga-
-sigsorssuarmit kivfatit tikiúput Nâlagkap Gûtivit arka píssuti-
-galugo, tusâmassáussusia tusâmagavtígo Egvítinimilo kanok-ilior-
-nere tamaisa, ¹⁰kanok-iliornerilo tamaisa Amoríktut kúngínut ^{4 Mór. 21,}
mardlungnut Jôrtanip ungatânitunut, Stgûmut Hfspûnip kúngianut ^{21-26 ;}
Ougimutdlo Bâsanip kúngianut Astarûmítumut. ¹¹utorkaunerta- ^{5 Mór. 1,4.}
-vutdlo nunavtalo inue tamarmik uvavtínut ima okarput: avku-
-tigssavsinut takússeritse, pâriartordlugitdlo autdlaritse; okarfigiu-
-mârpasilo: kivfarâvsígut, mánalo angerfigítigut. ¹²tamássa timiu-
-ssauterput, kíssartok igdluvtínit takússiúparput uvdlorme anivfigi-
-ssavtíne ilivsinut piartordluta, mánalo takuvase panertok okugtor-
-dlo; ¹³ukulo pôrutsit vîniusivt nutaugatdlartut ímigkavut takuvase
aligsimassut, atissavutdlo isíggangmâvutdlo máko nungutdlarput
avkutip sivisuvatdlârneranit. ¹⁴takuānit tauva angutit tigusíput,
Nâlagkap karna aperkutiginago; ¹⁵Jôrsuavdlo erkígsivígssiokatigai
angerfigalugitdlo inôrkuvdlugit, ilagítudlo sujulerssortaisa ugpernar-
-saivfigait. ¹⁶pivordle uvdlut pingasut kímûngmata angerfigiga-
-míkik kingornagut, tauva tusarpait kaníggátik akúnermingnilo
nunakartut; ¹⁷mássa Israîlip kinguai ingerdlaleramik uvdlut pi-

-ngajuáne igdlokarfê tikípait; igdlokarfê ukūput: Gîpiûne, Kiv-fêra, Bêrût, Kêriat-Jfarît. ¹⁸Israilvdlo kinguaisa tokúngilait, ilagît sujulerssortaisa ugpernarsaivfigingmatigik Nâlagax Israflip Gûtia narkigsigalugo; ilagît dle ilüngarmik sujulerssuissunut okalorujugput. ¹⁹sujulerssuissut tamarmik tauva ilagît ilüngaisa okarfigait: ugpernarsaivfigigavtigik Nâlagax Israflip Gûtia narkigsigalugo, mâna agtorsínáungilavut; ²⁰imánale iliorfigiumârpavut: inûtíkumârpavut, níngangnex uvavtínut nagdliuterkunago ugpernarsaut táukunúnga ugpernarsautigissarput pivdlugo. ²¹sujulerssuissut dlo âma okarfigait: inûlit, ilagît ilüngarmik kissugssior-tortaralugitdlo imertartortariumârpait, sôrdlo sujulerssuissut táukunúnga okalugsimassut. ²²Jôrsuap tauva kaerkuvai okalûtdlugitdlo okardlune: sôk sagdlokitarpisigut okardluse: ilivsinít ungasigsorssúvugut, mássa akornavtíne nunakartuse? ²³mánalo per-

2 Sám. 3, 29. -dlorkunarsigitse; kipiuitsumik ilakásause kivfanik kissugssiortor-taussunik imertartortaussunigdlo Gûtima igdluata pigssainik. ²⁴Jôrsualo akivât okardlutik: kivfatit nalujungnaersínokardluínar-mata, kanok Nâlagkap Gûtivit Môrsase kivfe inákâ, nuna tamât

5 Môr. 7, 1 tt. ilivsinít túniúkumavdlugo nunavdlo inue tamaisa sujunivsigut nungutitdlarumavdlugit, sujôrangâlerpugut kínavse sâne inúnigssarput pivdlugo taimailiordlutalo. ²⁵mánale takuvat agssangnipugut; kanok uvavtínut iliornek ajúngigigugko iluarigugkulo, taimailiorit. ²⁶taimailiorpailo; aniguisípailo Israflip kinguaisa agssainít, tokúngilait. ²⁷uvdlordlo táuna Jôrsuap kissugssiortortángortípai imertartortángortitdlugitdlo ilagîngnut Nâlagkavdlo tunissiviutânút uvdlok mána tikitdlugo najugkame kinerumassamine.

kapitalit 10.

Amoríkut kúngé tatdlimat Gîpiûnimut sorssugkiartortut Jôrsuap perdlugtíkai.

¹pivordlo Atunisítak Jerúsâlâp kúngia tusarame, Jôrsuap Ai tigarâ utertínávêrsardlugulo, sôrdlulo Jêriggumut kúngianutdlo iliorame taimailiortok Aimut kúngianutdlo, Gîpiûnimiutdlo Israflíkut erkigsivigssiokatigigait akornánftdlutigdlo, ²tauva sujôrangâlerput, Gîpiûne igdlokarfiungmat angisôk, sôrdlo igdlokarfít kúngip písa ilât, Aimitdlo angneruvdlune angutitailo tamarmik píssarsúvdlutik. ³Atunisíttagdlo Jerúsâlâp kúngia autdlartitsivok Hûgamimut Hîprûnip kúngianut Pêriamimutdlo Jarmutip kúngianut Jâvfiamutdlo Lâkisip kúngianut Dipêrimutdlo Eigdlûnip kúngianut

okarkussivdlune: ⁴ majuarfigisinga ikioriartordlunga Gípiúne per-
 -dlugterkuvdlugo, Jórsua Israflivdlo kinguai erkigsivigssioxatiging-
 -magit. ⁵ atautsimutdlo pivdlutik tauva Amoríkut kúngê tat-
 -dlimat majuarput: Jerúsaláp kúngia, Híprúnip kúngia, Jarmutip
 kúngia, Lákisip kúngia, Eigdlúnip kúngia, táukulo katerssatigdlo
 tamarmik, Gípiúnivdlo tungánut tangmárput sorssugdlugulo. ⁶ tau-
 -va Gípiúnip angutitai tangmárfingmut Gilkálímítumut autdlartit-
 -síput Jórsuamut, okarkussivdlutik: kivfatit taimaitekinagit; tua-
 -viortumik majuarfigitigut ánáukiartordluta ikioriartordlutalo, Amo-
 -ríkut kákarmit kúngê tamarmik uvavtínut katerssorsimangmata.
⁷ Jórsua tauva Gilkálímít majuarpok, inuit sorssugtugssat ilúngaisa
 sorssutdlarkigsutdlo tamaisa ilagalugit. ⁸ Nálagkavdlo Jórsua o- ^{5 Mór. 3,2.}
 -karfigá: ersigísángilatit, agssangnut túniúkavkit; sángne atagí- ^{1,5.}
 -naussokásángilax táukua ilānik. ⁹ Jórsuavdlo tássángáinak tikipai,
 únuax tamát Gilkálímít aggerame. ¹⁰ Nálagkavdlo ánilársarmagit
 Israflíkut sáne, perdlugtipait perdlugtitsinermik angisúmik Gípiú-
 -nime; malerssorpaitdlo avkusíníkut Bít-Hórunip majuariágut,
 perdlugtitdlugitdlo Asíka Máktalo tikitdlugit. ¹¹ pivordlo Israfl-
 -líkut sánit kimángmata Bít-Hórunip kugssangarnagut, tauva Nā-
 -lagkap ujaragssuarnik kilangmit nákartitsivigai Asíka tikitdlugo
 tokutdlugitdlo; natarkornanit ujaraussunit tokussut amerdlanerúput
 Israflíp kinguaisa panamik tokutainit. ¹² tauva Jórsua Nálagkamut
 okalugpok uvdlok táuna, Nálagkap Amoríkut Israflíp kinguainut
 túniungmagit, okardlunilo Israflíkut issigernáne: sekinek unigit Gí- ^{Is. 28,21;}
 -piúnip naláne, káumatdlo Ajalúnip kóruata naláne. ¹³ sekinek ^{38,8.}
 tauva unigpok, káumatdlo ingerdlajungnaerpok, inungnut kíngar-
 -ssortait akiniarserdlugit; tamána agdlagssimavok perkusersuitsup ^{2 Sám. 1,18.}
 atuagkiaine; sekinek uníngavok kilaup kerkane tarrínasuarnanilo
 uvdlok iluitsungajak; ¹⁴ nalekángilardlo uvdlok táuna sujornagut-
 -dlúnt kingornagutdlúnt, inúp nipá Nálagkap nálangmago; mássa ^{2Mór. 14,26;}
 Nálagax sorssugpok Israflíkut igdlersordlugit. ¹⁵ tauva Jórsua ^{5 Mór. 1,30.}
 Israflíkut ilúngaisa ilagalugit Gilkálímít uterpok tangmárfingmut.
¹⁶ kúngitdle ivko tatdlimat kimāput issertordlutigdlo kárusungmut
 Mákitamítumut; ¹⁷ Jórsualo nalunaerfiginekarpok ima: kúngit táuko
 tatdlimat navssárait kárusungme Máktamítume issertorsimassut.
¹⁸ tauva Jórsua okarpok: ujarkanik angisúnik kárusúp pānut ag-
 -ssakátitsigitse, angutinutdlo takusartitdlugo párerkuvdlugit. ¹⁹ iliv-
 -sile uningnase, kíngarssortise malerssorsigik kingugdliussortait
 perdlugtitdlugit; igdlokarfinut isertekinasigik, Nálagkap Gútivse

agssavsínut túniungmagit. ²⁰ pivordlo Jórsuap Israflivdlo kinguaise perdlugterêrmatigik perdlugtitsinermik angisórujugssuarmik nu-
-ngutserdlugit, tauva ilait aniguissimassut kimāput igdloxarfing-
-nutdlo igpiliugalingnut iserdlutik. ²¹ inuitdle ilūngarmik erkig-
-sivdlutik tangmârfingmut uterput Jórsuamut Máktamītumut; Is-
2 Mór. 11,7. -raflivdlo kinguainut okarnigtokángilak, inungmut atautsimutdlūnt
nāme. ²² Jórsua tauva okarpok: kârusûp pâ angmarsiuuk, kúngitdlo
táuko tatdlimat kârusungmit uvavnut anisísigik. ²³ taimailiorputdlo;
kúngit táuko tatdlimat kârusungmit táussumúnga anisípait: Jerúsalâp
kúngia, Híprûnip kúngia, Jarmutip kúngia, Lākisip kúngia, Eigdlûnip
kúngia. ²⁴ kúngitdlo táuko Jórsuamut anisísimangmatigik, Israflip
angutitai tamaisa Jórsuap kaerkuvai, angutinutdlo sorssugtugssanut
nâlagauerussut ingiakatigissane okarfigai: patdligutdluse isigkase
tugtísigik kúngit ukua kungasfnut. patdligúput tauva isigkatigdlo
kungasfnut tugtitdlugit. ²⁵ Jórsuavdlo okarfigai: sujóranase áni-
-lârnasilo, tugpatdleritse píssagtitdlusilo, Nâlagak taimailiúsangmat
kíngarssortivsínut sorssugagssavsínut tamanut. ²⁶ taimailissutdlo
kingornatigut Jórsuap unatarpai tokutdlugit, kissungnutdlo tatdli-
-manut nívingardlugit; kissungnilo nívingáput únungneranut. ²⁷ se-
8,29;
5 Mór. 21,23. -kernuvdlo tarrivfia nagdliutilersok Jórsuap inangmatik kissungnit
arkarpait igitdlugitdlo kârusungmut issertorfianut; kârusúvdlo pâ-
-nut ujaragssuarnik ilissíput uvdlumimut agdlât tássanītunik.

²⁸ Mákíta Jórsuap āma tiguarpâ uvdlox táuna perdlugtitdlu-
-gulo panap kfnânik; kúngialo táputdlugo utertínavêrsarpâ tar-
-nigdlitdlo tássanītut tamákerdlugit, amiákuerutdlugit aniguissu-
-mik; Máktavdlo kúngianut taimailiorpok, sórdlo Jêriggup kú-
-ngianut iliorame. ²⁹ Máktamit Jórsua Israflíkut ilūngaisa
ilagalugit Lipnaliarpok, Lipnamutdlo sorssugdľune. ³⁰ Nâlagkavdlo
táunátaok Israflíkut agssainut túniungmago kúngialo táputdlugo,
perdlugtípâ panap kfnânik tarnigdlitdlo tássanītut tamákerdlugit,
amiákuerutdlugit aniguissumik; kúngianutdlo taimailiorpok, sórdlo
Jêriggup kúngianut iliorame. ³¹ Lipnamit Jórsua Israflíkut
ilūngaisa ilagalugit Lākisiliarpok, tungānutdlo tangmârdľune sor-
-ssugpâ. ³² Nâlagkavdlo Lākise Israflíkut agssainut túniungmago,
uvdlup áipâne tiguarpâ perdlugtitdlugulo panap kfnânik tarnig-
-dlitdlo tássanītut tamákerdlugit, taimardľuínak sórdlo Lipnamut
iliorame. ³³ tauva Hôrame Giserip kúngia majuarpok Lākise
ikioriartordľugo; Jórsuavdle perdlugtípâ inugtailo táputdlugit, a-
-miákuerutdlugit aniguissumik. ³⁴ Lākisimit Jórsua Israflíkut

ilūngaisa ilagalugit Eigdlūniliarpok; tungānutdlo tangmārdlutik sorssugpāt; ³⁵tiguarpātdlo uvdlox táuna perdlugtitdlugulo panap kñānik; tarnigdlitdlo tássanītut tamaisa uvdlorne tamatuma-
-ne utertínavérsarpait, taimardluínax sôrdlo Lākisimut iliorame. ³⁶ Eigdlūnimit Jôrsua Israflíkut ilūngaisa ilagalugit Híprūnimut majuarpok, táunalo sorssugpāt; ³⁷tiguarpātdlo perdlugtitdlugulo panap kñānik, kúngialo igdloxarfigtailo tamaisa tarnigdlitdlo tá-
-ssanītut tamaisa táputdlugit, amiákuerutdlugit aniguissumik, tai-
-mardluínax sôrdlo Eigdlūnimut iliorame; utertínavérsarpālo tar-
-nigdlitdlo tássanītut tamákerdlugit. ³⁸tauva Jôrsua Israflíkut ilūngaisa ilagalugit Dipêrimut uterpok, táussumúngalo sorssug-
-dlune; ³⁹tiguarpālo kúngialo igdloxarfigtailo tamaisa táputdlugit; perdlugtípaítldlo panap kñānik, tarnigdlitdlo tássanītut tamaisa utertínavérsarpait, amiákuerutdlugit aniguissumik; sôrdlo Híprū-
-nimut iliorame, taima Dipêrimut kúngianutdlo iliorpok, sôrdlulo Lipnamut kúngianutdlo iliorame. ⁴⁰taima Jôrsuap nuna tamāt perdlugtípā, kákardlo kujatālo nakigtualo ivnārssuligdlo kúngflo tamaisa, amiákuerutdlugit aniguissumik; anersártartutdlo tamaisa ^{11,11. 14;}
utertínavérsarpai, sôrdlo Nālagax Israflip Gútia inatsissok: ⁴¹Jôr- ^{5 Mór. 20,16.}
-suavdlo perdlugtípai Kátas-Barnfamit Gásamut nunalo Gúsane ilūngardlugo, Gfpiúne tikitdlugo; ⁴²kúngitdlo táuko tamaisa nu-
-nātdlo Jôrsuap atautsíkut tiguvai, Nālagax Israflip Gútia sor- ^{10,14.}
-ssungmat Israflíkut igdlersordlugit. ⁴³tauvalo Jôrsua Israflí-
-líkut ilūngaisa ilagalugit Gilkálimut uterpok tangmārfingmut.

kapitalit 11.

Kānākut piagaussut.

¹pivordlo Jāpine Hātsorip kúngia kalerríkame, tauva aut-
-dlartitsivok Jūpamut Mātunip kúngianut Símerunivdlo kúngianut Agsavfivdlo kúngianut, ²kúnginutdlo avane kákame narssamilo kúgaitsume Kínarūtip kujatāne ítunut nakigtuanilo Dôrivdlo kat-
-singnerine ímap tungāne ítunut, ³āma Kānākūnut pavanītunutdlo samanītunutdlo Amoríkūnutdlo Hitíkūnutdlo Fêrisíkūnutdlo Jīpu-
-síkkūnutdlo kákamītunut Hivíkūnutdlo Hermūp atāne nuname Mis-
-pame ítunut; ⁴táukulo aníput katerssatik tamaisa ilagalugit, inugpagssuit siorkatut ímap sinānītutut amerdlatigissut, kimug-
-tuarssuitdlo kamússuitdlo amerdlasôrssuit. ⁵kúngitdlo táuko tamarmik katerssorput, tangmāriartordlutigdlo atautsíkut Mērūmip

- tasianut, Israflíkut sorssugkumavdlugit. ⁶Nálagkavdlo Jôrsua o-
-karfigâ: ersigísángilatit táuko, mássa akago mána nagdlerpago
uvanga tamaisa tokutaussut túniúkumárpáka Israflíkut sánut; ki-
-mugtuarssútait navdluiásavatit kamutaitdlo ingnermik ikivkar-
-dlugit. ⁷Jôrsuavdlo inuit sorssugtugssat ilüngaisa ilagalugit
tássángáinak tikípai Mêrûmip tasiata kigdlingane sãssutdlugitdlo;
⁸Nálagkavdlo túniungmagit Israflíkut agssainut, perdlugtipait ma-
-lerssordlugitdlo Sítûmut initûmut erminutdlo ûnartunut Mispavdlo
kôruanut kangimut, perdlugtipaitdlo amiákuerutdlugit aniguissumik.
⁹Jôrsualo táukunúnga taimailiorpok, sórdlo Nálagkap okarfigigâne:
2 Sâm. 8,4. kimugtuarssútait navdluiarpai, kamutaitdlo ingnermik ikivkarpai.
¹⁰taimailissúkutdlo Jôrsua uterpok, Hãtsorilo tiguarpâ kú-
-ngialo panamik tokutdlugo; mássa Hãtsore sujornagut nálagauv-
-fit táukua tamarmik akimanertarât. ¹¹tarnigdlitdlo tássanítut
tamaisa perdlugtipait panap kfnânik, utertínavêrsardlugit; amiá-
-kokángilak anersãrtartumik; Hãtsorilo ingnermik ikivkarpâ.
¹²kúngitdlo táukua igdloxarfê tamaisa kúngflo tamaisa Jôrsuap
tiguavdlugitdlo perdlugtipai panap kfnânik, utertínavêrsardlugit,
5 Môr. 7,2. sórdlo Môrsase Nálagkap kivfã inatsissox. ¹³taimáitox igdloxarfit
tamaisa kákánguamingne sule atassut Israflíkut ikivkartíngilait;
Hãtsorile kisiat Jôrsuap ikivkarpâ. ¹⁴paggatigissatdlo tamaisa
igdloxarfingnit tamákunánga nerssutautitdlo Israflip kinguaisa ing-
-mingnut ujjárpait; kisiáne inuit tamaisa tokúpait panap kfnânik
5 Môr. 20,16. nungutitdlarserdlugit; anersãrtartumik amiákûtítaxángitdlat. ¹⁵sôr-
-dlo Nálagkap Môrsase kivfe inákã, taima Môrsasip Jôrsua inápã,
taimalo Jôrsua iliorpok; okautsimik atautsimigdlûnft taimaititakã-
-ngilak Nálagkap Môrsasimut inãssutigissaisa tamarmik ilãnik.
¹⁶ taima Jôrsuap nuna tamána tamât tiguarpã: kákak kujatãlo
tamât nunalo Gûsane tamât nakigtualo narssardlo kûgaitsox Is-
-raflivdlo kákã nakigtualo, ¹⁷kákamit merkuitsumit pavunga Sta-
-rimut kigdligtumit Bãl-Gãtimutdlo Lîpanûnip kôruane kãkap
Hermûp atãne ítumut; kúngflo tamaisa tiguvai, unatardlugitdlo
tokúpai. ¹⁸sivisûmik Jôrsuap kúngit táuko tamaisa sorssugfigai.
¹⁹igdloxarfekángilak Israflip kinguainik erkigsivigssiokatigingnig-
-tunik inulingmik, Hívikut Gtpiûnimiut kisimik taimailiormata;
5 Môr. 2,30. tamaisa tiguarpait sorssugdlugit. ²⁰mãssa Nálagkamit pivox, û-
-matitik mángertíkait Israflíkut sorssungnermut pâriartordlugit,
táukua utertínavêrsãsangmatik sãimãunekãsangitsumik, táukuame
nungutitdlãsangmatik, sórdlo Nálagkap Môrsase inákã. ²¹tai-

-máinerane Jôrsua tikiúpok Aanākutdlo p̄fardlugit kákamit, Hf-prūnimit, Dipêrimit, Aanâpimit, āma Jûtap kákānit ilūngarmit Israflivdlo kákānit ilūngarmit; igdlokarffilo táputdlugit Jôrsuap u-tertínavêrsarpai. ²²amiákokángitdlat Aanākut Israflip kinguaisa nunāne; kisiāne Gāsame Gâtimilo Astûtimilo amiákokarput. ²³nunalo tamât Jôrsuap tiguarpâ, taimardluínak sôrdlo Nâlagak Môr-sasimut okalugsimassok; Jôrsuavdlo kingornússagssatut túniúpâ Israflíkúnut ingmikôrtortaisigut, ingmíkut nagguvekatigít ingmí-kôrtítardlugit. nunalo uníngavekarpok sorssugfiginexásaerdlune. 14,16.

kapitalit 12.

kúnginik saperssisitaussunik.

¹uko tássa nunap kúngê Israflip kinguaisa saperssisitait nunât pigilerdlugo Jôrtanip ungatâne sexernup nuissarfiata tungâne, kúnguamit Arnûnimit kákamut Hermûmut narssardlo kû-gaitsox tamât ilāngutdlugo kangimut: ²Sigût Amoríkut kúngiat ⁴Môr. 21, Hfspûnime igdlokartok, Aaruêrimit kúngûp Arnûnip sinânítumit ²¹tt. nálagauvfekartok kôrkup kerkanik Gfliativdlo agfânik Jâpormutdlo ⁵Môr. 1,4. kúnguamut Amuníkut kinguaisa kigdligissānut, ³narssamigdlo kû-gaitsumik Kínarûtíp tasianut kangimut, narssavdlo kûgaitsup ta- ⁵Môr. 3,16. serssuanut tássa taserssuarmut tarajornitsumut kangimut, Bft-Jisimûtíp ingerdlassariānik kujāmutdlo Piskap ivnarssuata atānik; ⁴āma Ougip kigdligfigissā, Bāsanip kúngiata, inugssuit amiákuisa ⁵Môr. 3. ilāta, Astarūme igdlokartup Eitrímilo; ⁵tāuna nálagauvfekarpok ⁵Môr. 1,4. kákamik Hermûmik Salkamigdlo Bāsanimigdlo ilūngardlugo, Gi-suerimiut Māggamiutdlo kigdligissānut, Gfliativdlo agfânik, tá-ssaungmat Sigûp. Hfspûnip kúngiata kigdligfigissā. ⁶Môrsasip Nâlagkap kivfāta Israflivdlo kinguaisa saperssisikamik, [nunât] Môrsasip Nâlagkap kivfāta pigissagssatut túniúpâ Rûpiníkúnut Gâtíkúnutdlo Mánarsikutdlo nagguvekatigít agfainut.

⁷tamássa nunap kúngê Jôrsuap Israflivdlo kinguaisa saperssisitait samane Jôrtanip tungâne Bâl-Gâtimit Lîpanûnip kôruane kákardlo merkuitsok pavunga Starimut kigdligtok tikitdlugo — Jôrsuavdlo [nunât] túniúpâ Israflíkut nagguvekatigígsortainut pigilerkuvdlugo ingmikôrtortaisigut —, ⁸kákame nakigtuanilo narssamilo kûgaitsume ivnârssulingmilo puilassuitsumilo kujatānilo itut: Hitíkut, Amoríkut, Kānākut, Fêrisíkut, Hfívikut, Jîpusíkut.

⁹Jériggup kúngia, atausex; Aip Bitilip sanianítup kúngia, ^{6,20.}
^{8,29.}

10,1 tt. atausek; ¹⁰Jerûsalâp kúngia, atausek; Hfprûnip kúngia, atausek; ¹¹Jarmutip kúngia, atausek; Lâkisip kúngia, atausek; ¹²Eigdlûnip kúngia, atausek; Gîserip kúngia, atausek; ¹³Dipêrip kúngia, a-
⁴Mòr. 21,1. s. -tausek; Gfterip kúngia, atausek; ¹⁴Hormap kúngia, atausek; Aratip kúngia, atausek; ¹⁵Lipnap kúngia, atausek; Atulâp kúngia, atausek; ¹⁶Mákftap kúngia, atausek; Bîtilip kúngia, atausek; ¹⁷Tápuap kúngia, atausek; Hfvferip kúngia, atausek; ¹⁸Avfaup
 11,1. kúngia, atausek; Lásârunip kúngia, atausek; ¹⁹Mâtunip kúngia, atausek; Hâtsorip kúngia, atausek; ²⁰Símerun-Mêrunip kúngia, atausek; Agsavfip kúngia, atausek; ²¹Tânap kúngia, atausek; Makitup kúngia, atausek; ²²Kítasip kúngia, atausek; Júkiniâp Karmalimîtip kúngia, atausek; ²³Dôrip kúngia Dôrip katsingne-
 -ranîtok, atausek; akimángitsut kúngiat Gilkâlîmîtok, atausek; ²⁴Tersap kúngia, atausek. kúngit tamaisa katitdlugit: pingasunik kuligdlit atauserdlo.

kapitalit 13.

Nâlagkap nuna avguarkugâ. Rûpinîkut Gâtîkutdlo Mânarsîkutdlo
 agfait kingornússagssarsissut.

¹Jòrsua utorkángormat ukiorpagssuit angusimavdlugit, Nâ-
 -lagkap okarfigâ: utorkauvutit ukiorpagssuit angusimavdlugit, nu-
 -nalo pigilerniagagssak sivnerussok angekaok. ²tâssa nuna siv-
 -nerussok: Filisterit erkait tamarmik Gisuerimiutdlo tamarmik,
³Sfgôrimîtit Egivtinip sujorâgut kûgtumit Eikerûnip kigdligissâ ti-
 -kitdlugo avangnamut, Kânâkûnut ilângúnekartartok; âma Filisterit
 sujulerssortait tatdlimat: Gâsamio, Astûtîmio, Askalûnimio, Gâ-
 -timio, Eikerûnimio, Aavftdlo âma; ⁴kavane Kânâkut nunât ta-
 -marme Migâralo Sftûmiut pigissât, Avfak Amorîkut kigdligfigissât
 tikitdlugo; ⁵Gîpalimiutdlo nunât Lîpanûnilo ilüngarme sekernup
 nuissarfiata tungâne, Bâl-Gâtîmit kâkap Hermûp atânîtumit Hâ-
 -matip ornigtariânut; ⁶kâkarmiut tamarmik Lîpanûnîmit erminut
 ûnartunut, Sftûmiut tamarmik: táuko uvanga kimâtîkumârpâka
 Isratlîp kinguaisa sânit; [nunât] kingornússatut Isratlîkut pigiligag-
 -ssarsiarisînardlîssuk, sôrdlo inâkivkit. ⁷mânalo nuna mâna kingor-
 -nússagssatut avguaruk nagguvekatigîngnut arfinex-sisamanut Mâ-
 -narsîkutdlo nagguvekatigît agfainut; ⁸tâuna Rûpinîkut Gâtîkutdlo
 kingornússekatiġât Mòrsasip ingmingnut túniússainik Jôrtanip u-
⁴ Mòr. 32,ss. -ngatâne sekernup nuissarfiata tungâne, sôrdlo Mòrsasip Nâlagkap

kivfâta tunigâtik: ⁹ Aaruêrimit kûngûp Arnûnip sinânitumit igdlo-
 -karfingmigldo kôrkup kerkanitumik nunalo torkingnek Mîpa ilû-
 -ngardlugo Dîpûne tikitdlugo, ¹⁰ Stgûvdlo Amorîkut kûngiata Hîs-
 -pûnime kûngiussup igdlokarftnik tamanik Amunip kinguaisa kig-
 -dligfigissât tikitdlugo, ¹¹ Gîliatimigldo Gisuerimiutdlo Mâggamiut-
 -dlo kigdligfigissainik kâkardlo Hermût ilûngardlugo Bâsanilo ilû-
 -ngardlugo Salka tikitdlugo, ¹² Ougip nâlagauvfia Bâsanimitok ilû-
 -ngardlugo, tâuna Astarûme kûngiussok Eitrîmilo, inugssuitdlo
 amiâkuisa amiâkorigât, Môrsasivdle saperssisîkai kimâtitdlugitdlo. ⁵ Môr. 3,11.
¹³ Israflivdle kinguaisa Gisuerimiut Mâggamiutdlo kimâtîngilait;
 Gisuerimiutdlo Mâggamiutdlo nunakarput Israflîkut akornâne uv-
 -dlumimut agdlât. ¹⁴ Lîvikut nagguvekatigît kisîsa kingornû- ¹⁴,s.
 -ssagssânîk tunîngilai; Nâlagkamut Israflîp Gûtianut ikitat tâssa
 kingornûssagssait, sôrdlo tâukunûnga okalugsimassok.

¹⁵ Rûpinip kinguai nagguvekatigît Môrsasip tunivai, ingmîkut
 erkardlerft ingmîkôrtitardlugit; ¹⁶ kigdligfigissaitdlo tâssa Aaruê-
 -rimit kûngûp Arnûnip sinânitumit igdlokarfigldo kôrkup kerka-
 -nitok nunalo torkingnek tamarme Mîpap erkâ, ¹⁷ Hîspûne igdlo-
 -karfigtailo torkingnermitut tamarmik, Dîpûne, Bâmût-Bâle, Bît-
 Bâl-Miûne, ¹⁸ Jâsa, Kîtimût, Mivfâte, ¹⁹ Kériâtât, Sipma, Sêrat-
 Sâgar kôrkup kâkânîtok, ²⁰ Bît-Piôre, Piskap ivnarssua, Bît-Jî-
 -simût, ²¹ âma nunap torkingnerup igdlokarfê tamarmik Stgûvdlo
 Amorîkut kûngiata Hîspûnime kûngiussup nâlagauvfia ilûngarme;
 tâuna Môrsasip saperssisîkâ Mttiâkutdlo sujulerssortait Eive Riki- ⁴ Môr. 31,s.
 -milo Suerilo Huerilo Rîpalo tâputdlugit, Stgûp nâlagautitai nu-
 -name inekartut. ²² Bîliamile Bîorip ernera erkuiniartok Israflîp ⁴ Môr. 31,s.
 kinguaisa panamik tokûpât tokutanut ilângutdlugo. ²³ Rûpinip
 kinguaisa kigdligfigissât tâssa Jôrtane, tâuna kigdligalugo. tamâ-
 -ssa Rûpinip kinguaisa erkardlerfigsortamikut kingornûssagssarsiait,
 igdlokarftit igdlorpângualigtaitdlo.

²⁴ Gâtîkut nagguvekatigît Gâtîp kinguai Môrsasip tunivai,
 ingmîkut erkardlerft ingmîkôrtitardlugit; ²⁵ kigdligfigissaitdlo tâssa
 Jaisere Gîliativdlo igdlokarfê tamarmik Amunivdlo kinguaisa nu-
 -nâta agfâ, Aaruêre Rapap akianîtok tikitdlugo, ²⁶ Hîspûnimitdlo
 Râmat-Mispe Bitunîtdlo tikitdlugit Maranâmitdlo Dipêrip kig-
 -dlinganut, ²⁷ kôrkumilo Bît-Hârime Bît-Nimralo Suggûtdlo Sâv-
 -funilo, Sîgûp Hîspûnip kûngiata nâlagauvfîata amiâkue Jôrtanilo
 tâunalo kigdligalugo, Kîneratîp tasiata isua tikitdlugo Jôrtanîp

ungatâne kangimut. ²⁸ tamássa Gátip kinguaise erkardlerfigsorta-
-mikut kingornússagssarsiait, igdloxarfit igdlorpángualigtaidlo.

²⁹ Mánarsíkut nagguvekatigt agfai Mórsasip tunivai, Mánar-
-sivdlo kinguaise nagguvekatigt agfai âma pigissagssarsíput er-
-kardlerfigsortamikut; ³⁰ kigdligfigissaidlo tássa Maranámit Bâsane
tamarme, Ougip Bâsanip kúngiata nálagauvfia ilúngarme Jaerivdlo
nunaxarfigissai tamarmik Bâsanimitut, igdloxarfit arfinilingnik ku-
-ligdlit. ³¹ Gfliativdlo agfâ Astarútdlo Eitrilo Ougip nálagauvfia
igdloxarfê Bâsanimitut [túniúpai] Mággerip Mánarsip ernerata ki-
-nguainut, Mággerip kinguaise agfainut, ingmikut erkardlerfit ing-
-mikórtítardlugit. ³² tamássa Mórsasip kingornússagssatut avgua-
gai Mûapíkut narssâne kûgaitsume, Jórtnip ungatâne Jériggup
^{14.} kangiane. ³³ Lívikutdle nagguvekatigt Mórsasip tuníngilai kingor-
-nússagssânik; Nálagax Israflip Gútia tássa kingornússagssât,
sórdlo táukunúnga okalugsimassok.

4 Mór. 18, ²⁰;
5 Mór. 10, ⁹.

kapitalit 14.

Kânâp nunâ avguarât. Kálíve kingornússagssarsissok.

¹ tamássa Israflip kinguaise kingornússagssarsiait Kânâp nu-
4 Mór. 32, ²⁸. -nâne, tamána Eliâsarip palasip Jórsuavdlo Núnip ernerata Is-
-raflivdlo kinguaise nagguvekatigfigsortaisa inokutiligtaisa nálagaisa
4 Mór. 33, ⁵⁴; táukunúnga kingornússagssatut avguarmássuk; ² ímerautícut ki-
34, ¹⁸.
-ngornússagssarsíput, sórdlo Nálagax Mórsasícut inatsissok naggue-
13, ²⁹. -vekatigt arfinek-sisamait nagguvekatigtidlo agfai pivdlugit; ³ má-
5 Mór. 3, ¹². -ssa nagguvekatigt mardluit nagguvekatigtidlo agfai Mórsasip
tunivai kingornússagssainik Jórtnip ungatâne, Lívikutdle tuní-
-ngilai kingornússagssainik akornâne; ⁴ mardlúngmata nagguve-
1 Mór. 48, ⁵. -katigt Júserfip kinguai, Mánarsícutdlo Eivfarâkutdlo; Lívikutdle
nuname avdlanik avgútisisingilait, kisiâne igdloxarfingnik unínga-
-vigssanik avatdligssainigdlo nerssutautainut pekutainutdlo. ⁵ sórd-
-dlo Nálagkap Mórsase inákâ, taimailiorput Israflip kinguai, nu-
-nalo avguarpât.

⁶ Jútáp kinguai Gilkálime Jórsuamut savssarput, Kálívidlo
4 Mór. 32, ¹². Jivfúnip Kfíníkússup ernerata okarfigâ: ivdlit nalúngilat okausex
4 Mór. 14, ²⁴. Nálagkap Mórsasimut Gútip inokutânut Kâtas-Barnfame okause-
-rissâ uvanga pivdlunga ivdlitdlo pivdlutit. ⁷ sisamanik kulilingnik
4 Mór. 13,
2 tt. Barnfamit, nuna misiligkiartorkuvdlugo; akissúmigdlo orkússivi-

-gâra, sôrdlo ūmativne itok. ⁸katángutimalo majuakatigissama inuit ūmatait nâsângatipait; uvangale Nâlagak Gûtiga maleruar- ⁴Môr. 14,24;
 -dluinarpara. ⁹tauva Môrsase uvdlorne tamatumane ugpernar- ^{32,12.}
 -saivok okardlune: ilumut, nuna isigkavit tungmagât ivdlit ki- ⁵Môr. 11,24.
 -nguâgssavitdlo kingornússagssarsiarisavarse nâgssáungitsumik, Nâlagak Gûtiga maleruadluinaragko. ¹⁰mānalo takuvat, Nâlagkap inûtikânga, sôrdlo okalugkame, ukiut máko sisamanik kuligdlit tat-
 -dlimatdlo taimanimit, Nâlagkap okausek tamána Môrsasimut okauserigamiuk, Israflíkut puilassuitsume angalagatdlarmata; mā-
 -nalo takuvarma uvdolume arfinek-pingasunik kulilingnik tatlidli-
 -manigdlo ukiokartunga; ¹¹sule uvdolume ima mavtutigaunga sôrdlo uvdlorne ivssumane, Môrsasip autdlartingmanga; sôrdlo taimane nukekartunga, sule māna nukekarpunga sorssugsínauvdlunga ani-
 -sínauvdlungalo isersínauvdlungalo; ¹²mānalo tunínga kâkamik ta-
 -matumínga Nâlagkap uvdlorne taivssumane okalûtigissânik; má-
 -ssa ivdlit uvdlorne taivssumane tusarputit, Aanâkut tagpavanítut igdlokarftdlo inítút igpiliugagdlit tássanítldlitik; imaxa Nâlagkap najorumârânga kimâtisagíkalo, sôrdlo Nâlagak okalugsimassok. ¹³tauva Jôrsuap pivdluarkuvâ, Hîprûnilo túniúpâ Kâlvimut Jiv-
 -fúnip erneranut kingornússagssarsiarerkuvdlugo. ¹⁴taimáitumik Hîprûne Kâlvip Jivfúnip Kfníkússup ernerata kingornússarsiarâ uvdlumimut agdlât, Nâlagak Israflip Gûtia maleruadluinaramiuk. ¹⁵itsak Hîprûne atekarpok Arapap nunakarfiânik; inuk táuna Aa- ^{15,13.}
 -nâkut angnertarât. nunalo uníngavekarpok sorssugfigineká-
 -saerdlune.

kapitalit 15.

Jûtâkut kingornússagssarsianik.

¹Jûtavdlo kinguaisa nagguvekatigít erkardlerfigsortamíkut í-
 -miarsiât imáipok: Eitumíkut kigdligissât Sínip puilassuitsua ti- ⁴Môr. 34,
 -kitdlugo kujámut, kujámut nâvdlugo; ²kujámut kigdligfiat pilerpok ³tt.
 taserssûp tarajornitsup isuanit, kangerdlungmit kujámut kingu-
 -lingmit; ³sukorpiûnitúvdlo majuariâta kujatâ ornigdlugo tássânga
 Sínimut atavok, avangnamukardlunilo Kâtas-Barnap kujatâgut
 tássânga atavok Hîtserûnimut, Aatarimutdlo avangnamukardlune
 sanguvok Karkâmut; ⁴tássângalo atavok Asmûnimut, Egivtinivdlo
 kûngua ornigdlugo kigdligfiata tássûna imax tikípâ; taimáisavok
 kujámut kigdligfigissarse. ⁵kangimutdlo kigdligfik tássa taser-

tastamanttonax.

- ssuak tarajornitsox Jôrtanip akua tikitdlugo; avangnamutdlo kig-dligfik pilerpox taseressûp kangerdluanit, Jôrtanip akuanit; ⁶kig-dligfigdlo avangnamukarpox Bît-Hûgdlamut Bît-Arâpa avangnar-kutdlugo, avangnamukardlunilo Buanip Rûpinip ernerata uja-
- 7,24. -rânut; ⁷ãmalo avangnamukarpox Dipêrimut perdlugssiortup kô-ruanit, avangnamukarkigdlunilo Gilkâlimut, kûngûp kujatânitup Atumip majuariâta akianut, tâssângalo atavok sekernup puila-ssuata erminut, tâssûnalo Rûgilip puilassua tikípâ; ⁸kigdligfigdlo avangnamukarpox kernualassut kôruânut Jîpusip tâssa Jerûsalâp kujatâta tungâgut, avangnamukardlunilo kâkap kânut, kînut sang-
- 18,16. -missup kernualassut kôruânut, Rivfait kôruata isuane avangnar-dlerme ítumut; ⁹kâkavdlo kânit kigdligfik sakiatdlagpox puila-ssumut Nivtûap erminut, igdlokarfit Eivfrûnip kâkânitut ornig-dlugit, sakiatdlarkigdlunilo Bâlamut tamâssa Kêriat-Jarfmut; ¹⁰Bâlamit kigdligfik kîmukalerpox Starip kâkânut, tâssângalo atavok kâkap orpigssuartûp tâssa Kîsalûnip avangnâta tungânut, kujâmukardlunilo Bîtsîmisimut tâssânga atavok Tivnâmut, ¹¹Eike-rûnivdlo avangnâta tungâ ornigdlugo Siggerûnimut sakiatdlagpox, tâssângalo atavok Bâlap kâkânut Japnîle ornigdlugo, tâssûnalo imax tikípâ; ¹²kîmutdlo kigdligfik tâssa imarssuax tamânalo kig-dligalugo. taimâipox Jûtap kinguaisa erkardlerfigsortamikut kig-dligfigissât kaujatdlagdlugo. ¹³Kâltve Jivfûnip ernera avgûti-sisîpât Jûtap kinguaisa akornâne Nâlagkap Jôrsuamut okausia
- 14,15. nâpertordlugo: Arapap Aanâp angutâta nunakarfanik, tamâssa
- 4 Mór. 13,22. Hîprûnimik. ¹⁴tâssânga Kâltvip kîmâtîpai Aanâp kîtornai pinga-erk. 1,10. -sut, Sîsai Agimâtdlo Talmailo, Aanâp ernere. ¹⁵tâssângalo Di-erk. 1,11. -pêrimiunut majuarpox. Dipêrile itsax Kêriat-Stvferimik ate-erk. 1,12. -karpox. ¹⁶Kâltvilo okarpox: kia Kêriat-Stvfere saperssisitsivi-galugo tiguarpago, tâussumûnga Aggisa paniga tûniûkumârpara erk. 1,18. nularerkuvdlugo. ¹⁷Otnfalip Kfnasip ernerata Kâltvip nukâta erk. 1,14. tauva tiguarmago, tâussumûnga Aggisa pâne nulîssiutîpâ. ¹⁸pi-vordlo [uvine] iseriartorfigigamiuk, tauva kîmigfserfigâ, angûne narssâumik piniarfigerkuvdlugo; siutitûtiminitdlo arkariarmat, Kâ-erk. 1,15. -lîvip okarfigâ: suvit? ¹⁹okarpox: pivdluarkússûmik tunînga; kavane nunâumik tunigangma, tunînga âma ermit pikialârfinik. tunivâ tauva pikialârfignik kutsigsunik pikialârfignigdlo atsigsunik.
- ²⁰tamâssa Jûtap kinguaisa naggvexatigt erkardlerfigsortamikut kingornússagssarsiait: ²¹igdlokarfit Jûtap kinguaisa naggi-

-vekatiġt isuanit Eitumíkut kigdlingánut kujámut tássa Kavstale, Eitere, Jágor, ²² Kfna, Dímúna, Atáta, ²³ Kitase, Hátsore, Jitnan, ²⁴ Sivfe, Tílam, Bfálút, ²⁵ Hátsore-Hatáta, Kériút-Hítserúne, tássa Hátsore, ²⁶ Aamam, Sima, Muláta, ²⁷ Hátsare-Gáta, Hismúne, Bít-Pílat, ²⁸ Hátsar-Sual, Bêrsápa, Bisiütia, ²⁹ Bála, Jíme, Eitsam, ³⁰ Eltuláte, Kísile, Horma, ³¹ Sigdlak, Matmána, Sansána, ³² Lipaút, Siligít, Ajine, Rímúne; katitdlugit igdlokarfít mardlungnik kuligdlit arfinex-sisamatdlo igdlorpángualigtaidlo. ³³ nakigtuane: Eistaule, Sóra, Asna, ³⁴ Sanúax, Eíngkánít, Tápua, Einam, ³⁵ Jarmut, Atulát, Sùggo, Asíka, ³⁶ Sagarát, Atítát, Gitêra, Giterútát; igdlokarfít arkanex-sisamat igdlorpángualigtaidlo. ³⁷ Stnan, Hatása, Migtal-Gáte, ³⁸ Dilát, Misper, Jugtíle, ³⁹ Lákise, Búskat, Eigdlúne, ⁴⁰ Kapune, Lagimas, Kitdlise, ⁴¹ Gitêrút, Bít-Dágune, Náma, Má-kfta; igdlokarfít arfersanigdlit igdlorpángualigtaidlo. ⁴² Lipna, Eiter, Asan, ⁴³ Jivta, Asna, Nísive, ⁴⁴ Kígila, Agsive, Marísa; igdlokarfít arfinex-sisamat igdlorpángualigtaidlo. ⁴⁵ Eikerúne nunaxarfínguartailo igdlorpángualigtailo; ⁴⁶ Eikerúnimit ímamutdlo Astútip sanianítut tamarmik igdlorpángualigtaidlo; ⁴⁷ Astúte nunaxarfínguartailo igdlorpángualigtailo, Gása nunaxarfínguartailo igdlorpángualigtailo Eġivtinip kúnguanut imarssuarmutdlo, tamána kigdligalugo. ⁴⁸ kákamilo: Samêre, Játere, Sùggo, ⁴⁹ Dána, Kê-riat-Sána, tássa Dipêre, ⁵⁰ Aanápe, Estimo, Aanít, ⁵¹ Gúsane, Húlune, Gilo; igdlokarfít arkanigdlit igdlorpángualigtaidlo. ⁵² A-ráve, Dúma, Eisiáne, ⁵³ Jánun, Bít-Tápua, Avfíka, ⁵⁴ Humta, Kériat-Arapa, tássa Híprúne, Sígôr; igdlokarfít arfinex-sisamat igdlorpángualigtaidlo. ⁵⁵ Maune, Karmale, Sivfe, Júta, ⁵⁶ Jis-ríle, Jugtiám, Sanúax, ⁵⁷ Kaine, Gípia, Tivná; igdlokarfít kulit igdlorpángualigtaidlo. ⁵⁸ Haligúle, Bít-Suere, Gitôre, ⁵⁹ Mârat, Bít-Anút, Eltikun; igdlokarfít arfinigdlit igdlorpángualigtaidlo.

⁶⁰ Kériat-Bále, tássa Kériat-Jtarít, Rapa; igdlokarfít mardluk igdlorpángualigtaidlo. ⁶¹ puilassuitsume: Bít-Arápa, Mftin, Siggagga, ⁶² Nivsáne, Jêr-Mflak, Eíngkatê; igdlokarfít arfinigdlit igdlorpángualigtaidlo.

⁶³ Jípusícutdle Jerúsalamíut Jútap kinguaisa kimátínek sa- erk. 1,21. -perpait; Jípusícutdlo Jútap kinguai najorpait Jerúsalamé uvdlu-mimut agdlát.

kapitalit 16.

Júserfip kinguaise kingornússagssarsaiainik. Eivfarākut kigdligfigissainik.

¹Júserfip kinguaise ímiarsiarát imáitok: Jórtnimit Jêriggup erkâne Jêriggup erminut kangimut, puilassuitsox Jêriggumit pí-
-lersok Bítílip kákâ avkutigalugo; ²Bítílimitdlo Lús ornigdlugo
[kigdligfik] tássanga Ariggimiut kigdligissānut atavox Atârūmut;
³kímutdlo kujámukarpok Javfíltítkut kigdligissānut, Bít-Hórúnip
atdliup kigdlinga tikitdlugo Gīserilo tikitdlugo, tássūnalo imax
tikípâ. ⁴taima Júserfip kinguai kingornússagssarsíput, Mánar-
-síkut Eivfarākutdlo.

⁵tássalo Eivfaráp kinguaise erkardlerfigsortamikut kigdlig-
-figissát: kingornússagssarsiáta kangimut Atârūt-Aatare kigdligá,
Bít-Hórune kutdlex tikitdlugo; ⁶kigdligfiatalo kímut Miggimítátíp
avangnáta tungâ ornigpâ, sanguvdlunilo Tánat-Sflo kangerkúpâ
avkutigalugulo Janûgap kangiagut, ⁷Janûgamitdlo Atârūmut Nâ-
-rāmutdlo kujámukardlune Jêriggumut agtūmavox Jórtnane ornig-
-dlugo. ⁸Tápuamit kigdligfik kímut ságpok Kânâp kúnguanut,
tássūnalo imax tikípâ. tamássa Eivfaráp kinguaise naggiuekatígt
erkardlerfigsortamikut kingornússagssarsiát; ⁹ilángutdlugít igdlo-
-karfít Eivfaráp kinguainut ingmikórtitaussut, Mánarsíp kinguaise
kingornússagssarsiaisa akornánítut, igdlokarfít tamarmik igdlor-

13,18; -pángualígtaitdlo. ¹⁰kímátíngílaítde Kânākut Gīserimiut; Kânā-
17,18; -kutdlo inekarput Eivfarākut akornáne uvdlumimut agdlát, akile-
erk. 1,29.
1 kúng. 9,21. -rártartúlerdlutígdlo kífartortugssángorput.

kapitalit 17.

Mánarsíkut agfaisa kingornússagssarsaiainik.

¹Mánarsíp — tássa Júserfip angajugdliiáta — kinguai naggiue-
⁴Mór. 26,29; -katígt ímiarsíput, Mággera Mánarsíp angajugdliiá Gíliatíp angutá
⁵Mór. 3,18. ímiarsívdlune: táuna sorssugtúgame Gíliat Bāsanilo pívai. ²Má-
-narsívdlo kinguaise ilait avdlat ímiarsíput erkardlerfigsortamikut,
Apíaseríp kinguai Hílaúvdlo kinguai Asríalívdlo kinguai Saggímívdlo
kinguai Hívdferívdlo kinguai Símtívdlo kinguai; tássáuput Má-
-narsíp Júserfip ernerata kinguai angutaussut ingmikut erkardlerít.
³Silavgátíle Mánarsíp ernerata Mággeríp ernerata Gíliatíp ernerata
Hívdferíp erna ernexángíla, kísiáne panekarpok; tamássalo pa-

-nfsa arke: Mâgila, Nûga, Hûgdla, Milka, Tersa. ⁴táuko Eliâ- 4 Mòr. 27, 1, 2.
 -sarip palasip Jòrsuavdlo Núnip ernerata sujulerssuissutdlo sãnut
 patdligúput okardlutik: Nâlagkap Mòrsase inásimavâ kingornú- 4 Mòr. 27, 7;
 -ssagssamik tunerkuvdluta katángutivta akornáne. tauva Nâlagkap 36, 2.
 okausia maligdlugo kingornússagssamik tunivât angutâta katangu-
 -taisa akornáne. ⁵Mánarsíkut kulínik avgútigssarsíput, Gfíliatip
 nunâ Bâsanilo Jòrtanip ungatânítok ilángutdlugit; ⁶mássa Mâ-
 -narsip panê kingornússagssarsíput ernerisa akornáne; Gfíliativdle
 nunâ Mánarsip kinguaisa ilaisa avdlat pivât. ⁷Mánarsíkut kig-
 -dligfekarput Agseramit Miggimítâtimut Siggímip akianítumut; kig-
 -dligfigdlo talerpiup tungãnut sãgpok Ein-Tápuamiunut, ⁸nuna
 Tápuia Mánarsíkut pigingmássuk; Tápuale Mánarsíkut kigdligã-
 -nítok Eivfarãp kinguaisa pigât. ⁹kigdligfigdlo kujámukarpok
 Kãnãp kũnguanut, kũngûp kujatãnut; igdlokarftit táuko Eivfarãkut
 pigait Mánarsíkut igdlokarftisa akornáne; Mánarsícutdle kigdlig-
 -figissãt kũngûp avangnãnípok, tássúnalo imax tikípã. ¹⁰kujatã
 Eivfarãkut pigât, avangnãle Mánarsíkut, imax kigdligfigalugo; Ag-
 -serákúnut agtûmãput avangnamut, Iisagssãrikúnutdlo kangimut.
¹¹Iisagssãrikúnile Agserákúnulo Mánarsíkut pigait imãitut: Bítsãne erk. 1, 27.
 nunakarfiguartailo, Jivdligãt nunakarfiguartailo, Dòrimiut nuna-
 -karfiguartaitdlo, Eintorimiut nunakarfiguartaitdlo, Tânar-
 -miut nunakarfiguartaitdlo, Makitumiut nunakarfiguartaitdlo,
 katsingnĩnguit pingasut. ¹²igdlokarftidlo táuko Mánarsip ki-
 -nguaisa tiguarnex sapermatigik, Kãnãkut unĩalerput nuname 15, 68.
 tamatumane. ¹³pivordlo Israflip kinguai píssagtileramik, tauva erk. 1, 28;
 Kãnãkut akilerãrtartûlersípait kimãtitdluĩnarnagit. 13, 18;
 16, 10.
¹⁴Jûserfivdlo kinguai Jòrsuamut okalulerput okardlutik: suna
 pivdlugo kingornússagssamik tunivinga atausĩarmik ímiarsisit-
 -dlunga atausĩarmigdlo avgútisisitdlunga? mássalo uvanga inuiag-
 -ssûvunga, Nâlagkap pivdluarkungmanga mãna tikitdlugo. ¹⁵Jòr-
 -suap okarfigai: inuiagssûgavit, orpigssuartûmut majuarit, tássa-
 -nilo pigissagssangnik kivdluigit Fêrisíkut inugssuitdlo nunãne,
 Eivfarãp kãkã angnikigigagko. ¹⁶Jûserfivdle kinguai okarput: kã-
 -kak pigilísangilarput, saviussunik kamússuakarmata Kãnãkut ta- erk. 1, 19.
 -marmik kòrulingme nunagdilit, Bítsãnime nunakarfiguartainilo
 ítut Jisrflivdlo kòruane ítut. ¹⁷tauva Jòrsua Jûserfip inokutainut
 Eivfarãkúnut Mánarsíkúnutdlo okarpok ima: inuiagssûgavit pi-
 -ssauniligssûvdlutitdlo, atausĩarmik ímiarsísangilatit; ¹⁸kãkardle

pigísavat; orpigssuartûngmatdlo kivdluivfigísavat, pigísavatdlo i-sorpiâ agdlât; mássa Kânâkut kimâtísavatit, nauk saviussunik kamússuakaraluartut píssauvdlutigdlo.

kapitalit 18.

tupek nâpítarfik Sílumflersok. nuna titartarât. Binjamikut kingornússagssarsianik.

¹Israflivdlo kinguai ilagft ilûngarmik Sflumut katisimajar-torput, tássanilo tupek nâpítarfik nápartípât; nunalo táukunúnga nálagtigititaussok; ²Israflivdle kinguaisa ilaisa nagguvekatigft ar-finek-mardluit kingornússagssatik sule avguarsimángikait. ³tauva Jôrsua Israflip kinguainut okarpok: kanok sivistigissumik uní-ngáinarpise, nuna Nâlagkap sujuaissavse Gûtiata ilivsinut túniú-ssâ pigilerniariartúsavdlugo? ⁴nungutdlugit nagguvekatigftngnit 5 Môr. 1, 18. atautsinit angutinik pingasunik piniúsinga, tauva autdlartísavâka, piginângorsásáputdlo nunalo angalavfigalugo titartardlugulo kingornússagssait migssiliordlugit; uvavnutdlo utísáput; ⁵avgúsavâtdlo arfinek-mardlûngordlugulo; Jûtâkut uníngásáput kigdligfigissamingne kavane, Jûserfivdlo inokutai uníngásáput kigdligfigissamingne avane. ⁶ilivsile nuna titartásavarse arfinek-mardlûngordlugulo, titartarne-ralo maunga tikiutdlugo uvavnut; tauva mâne ímeráukumârpavse 13, 14; Nâlagkap Gûtivta kfnâta sâne. ⁷mássa Ltvíkut avgûtisiagssaká- 4 Môr. 18, -ngitdlat akornavsine; Nâlagkamut palasiússut tássa kingornú- 20 tt. -ssagssât; Gâtikutdlo Rûpinikutdlo Mánarsíikutdlo nagguvekatigft agfait kingornússagssarsérerput Jôrtanip ungatâne pávane Môr-sasip Nâlagkap kivfâta ingmingnut túniússânik. ⁸tauva angutit pikíput autdlardlutigdlo; autdlalersutdlo Jôrsuap inápai nuna ti-tartarkuvdlugo okardlune: nuna angalavfigiartorsiuk titartardlu-gulo, uvavnutdlo uteritse; tauva mâne ímeráukumârpavse Nâ-lagkap kfnâta sâne Sílume. ⁹angutit tauva autdlarput nunâkut ingerdlavdlutik, magpersagkanutdlo titartarpât igdlokarftsigut ar-finek-mardlûngordlugulo; Sflumutdlo tangmârfingmut tikiúput Jôr-suamut. ¹⁰Jôrsuavdlo tauva Sílume ímeráupai Nâlagkap kfnâta sâne; tássanilo Jôrsuap nuna avguarpâ Israflip kinguainut ingmi-kôrtortaisigut.

¹¹ímerautivdlo Btjamtp kinguai nagguvekatigft erkorpai er-kardlertsortaisigut, ímiarsiátalo kigdligfia pivok Jûtap kinguaisa akornáne Jûserfivdlo kinguaisa akornáne. ¹²kigdligfekarput av-ssuma tungâgut Jôrtanimit, kigdligfigdlo avangnamukarpok Jê-

-riggup avangnâta tungânut, avangnamukardlunilo kâkâk avkutigalugo kîmut, tâssûnalo puilassuitsok Bît-Avîne tikîpâ; ¹³ tâssângalo atavok Lûsimut, Lûsip kujatâta tungânut tâssa Bîtilimut, kujâ-mukardlunilo Atârût-Aatarimut kâkâk Bît-Hôrunip atdliup kujatânîtok avkutigalugo, ¹⁴ sakiatdlagdlunilo kitâta tungâgut sanguvok kujâmut kâkamit Bît-Hôrunip kujatâta tungâta akianîtumit, tâssûnalo Kêriat-Bâle tikîpâ, tâssa Kêriat-Jfarît, Jûtap kinguaisa igdlokarfiat; kitâta tungâ tamâssa. ¹⁵ kujatâta tungâ pilerpok Kêriat-Jfarîp isuanit, kigdligfigdlo kîmukarpok puilassumut Niv-tûap erminut pivdlune, ¹⁶ kujâmukarpordlo kâkap kernualassut ^{15,s.} kôruânut sangmissup isuanut, Rîvfait kôruata avangnâta tungânî-tumut, kujâmukardlunilo kernualassut kôruânut Jîpusîkut kujatâta tungânut, kujâmukarkigdlunilo Rûgilip puilassuanut; ¹⁷ avangnamutdlo sakiatdlagpok sekernup puilassua ornigdlugo, Gîlilûtîmutdlo Atumîp majuariâta akianîtumut pivdlune, kujâmukardlunilo Buanip Rûpinip ernerata ujarânut; ¹⁸ Arâpavdlo akia ^{15,e.} sanerkutdlugo avangnâta tungâgut, Arâpamut kujâmukarpok, ¹⁹ Bît-Hûgdllalo sanerkutdlugo avangnâta tungâgut, tâssûna taserssûp tarajornitsup kangerdlua avangnardlek Jôrtanip akua kujatdex tikîpâ; kujâmut kigdligfik tamâssa. ²⁰ Jôrtanile kigdligâ kangîmut. tâssa Bînjamîp kinguaisa erkardlerîgsortamîkut kingornússagssarsîât, kaujatdlagdlugo kigdligissaisîgut. ²¹ Bînjamîvdlo kinguaisa nagguvekatiîgt erkardlerîgsortamîkut igdlokarfê imâiput: Jêriggo, Bît-Hûgdla, Eimak-Kîtsise, ²² Bît-Arâpa, Simarât, Bîtile, ²³ Aavît, Pâra, Ouvfera, ²⁴ Kîvfâr-Amûnai, Ouvîne, Gîpa; igdlokarfît arkanek-mardluk igdlorpângualigtaitdlo. ²⁵ Gîpiûne, Râma, Bê-rût, ²⁶ Mispe, Kivfêra, Mûtsa, ²⁷ Rîkim, Jêrpîle, Tarala, ²⁸ Sîla, Eilivfe, Jîpuse tâssa Jerûsalât, Gîpiat, Kêriat; igdlokarfît arkanek-sisamat igdlorpângualigtaitdlo. tamâssa Bînjamîp kinguaisa erkardlerîgsortamîkut kingornússagssarsîât.

kapitalit 19.

nagguvekatiîgt arînîgdliit kingornússagssarsîainîk. Jòrsuap kingornússagssarsîainîk.

¹ îmerautivdlo âipâta Sîmiûkut erkorpai, Sîmiûp kinguai nagguvekatiîgt erkardlerîgsortaisîgut, kingornússagssarsîâtdlo Jûtap kinguaisa kingornússagssarsîâta kerkanîpok. ² kingornússagssarsîamingne uko pigait: Bêrsâpa, Ssîpa, Mulâta, ³ Hâtsar-Sual, ^{1 nal. 4,28 tt.} Bâla, Eitsam, ⁴ Eltulâte, Bîtule, Horma, ⁵ Sigdlak, Bît-Markapût, ^{Jòrs.15,28 tt.}

Hâtsar-Sûsa, ⁶Bît-Lipaût, Sârugan; igdlokarfît arkanek-pingasut igdlorpângualigtaitdlo. ⁷Ajine, Rímûne, Eîter, Asan; igdlokarfît sisamat igdlorpângualigtaitdlo. ⁸âma igdlorpânguagdilit tamarnik igdlokarfît táukua avatainîtit, Bâlat-Bêr tássa Râmat kujatdlek tikitdlugo. tamássa Símiûp kinguaisa nagguvekatigt erkardlerîgsortamikut kingornússagssarsiat. ⁹Símiûp kinguaisa kingornússagssarsiat Jûtap kinguaisa avgûtisiâta ilagâ; mássa Jûtap kinguaisa avgûtisiartik angigingmássuk, Símiûp kinguai kingornússagssarsiput kingornússagssarsiatâta kerkane.

¹⁰îmerautitdlo pingajuata Stpulûp kinguai erkorpai erkardlerîgsortaisigut; kingornússagssarsiatdlo Sarftimut kigdligpox; ¹¹kigdligfiatdlo avangnamukarpox ímamut Maralamutdlo, Dapasámudlo agtûmavok, kûnguamutdlo Júkiniâp akianîtumut agtûmavdlune; ¹²Sarftimitdlo kingumut sâlerpox kangimut sekernup nuissarfata tungânut Kislût-Tâporip kigdligissânut, Daparadlo ornigdlugo Jâvfiamut avangnamukarpox; ¹³tássangalo kangimut sekernup nuissarfata tungânut atavox Gíta-Hivferimut, Jíta-Kâsinimut, Rímûne-Mítuâre ornigdlugo Níamut; ¹⁴sanguvdlunilo avangnarkúpâ Hânâunimut, tássûnalo Jivtaflip kôrua tikípâ; ¹⁵âma Kátât, Nâlale, Símerun, Jitala, Bîtldím; igdlokarfît arkanek-mardluk igdlorpângualigtaitdlo. ¹⁶tamássa Stpulûp kinguaisa erkardlerîgsortamikut kingornússagssarsiat, igdlokarfît táuko igdlorpângualigtaitdlo.

¹⁷îisagssârikut ímerautit sisamáta erkorpai, îisagssârip kinguai erkardlerîgsortaisigut; ¹⁸kigdligfigissâtdlo imáipox: Jisrîla, Kislût, Sûnam, ¹⁹Havfarât, Síûne, Anarrarat, ²⁰Rapît, Kíssiûn, Eipse, ²¹Rímat, Eíngkânît, Ein-Hata, Bît-Pásise; ²²kigdligfigdlo agtûmavok Tâporimut Sargâsmutdlo Bîtîsimisimutdlo, tássûnalo Jôrtane tikípâ; igdlokarfît arfersanigdlit igdlorpângualigtaitdlo. ²³tamássa îisagssârip kinguaisa nagguvekatigt erkardlerîgsortamikut kingornússagssarsiat, igdlokarfît igdlorpângualigtaitdlo.

²⁴îmerautitdlo tatdlímâta Agserap kinguai nagguvekatigt erkorpai erkardlerîgsortaisigut; ²⁵kigdligfigissâtdlo imáipox: Hîlíkat, Hâle, Bîtine, Agsavfe, ²⁶Alámflak, Amiâte, Míssal, Kar-malimutdlo agtûmavok kímud Stgôre-Lipnamutdlo; ²⁷kingumutdlo sâlerpox sekernup nuissarfata tungânut Bît-Dâgunimut, Stpulûkúnudlo Jivtaflivdlo kôruanut agtûmavok, Bît-Eimak Nílilo avangnarkutdlugit, Kâpulilo ornigdlugo sâmiata tungâgut, ²⁸âma

Eiprûne, Rîggûve, Hâmûne, Kânâ, Sîtût initôk tikitdlugo. ²⁹ kigdligfigdlo kingumut sâgpok Râmamut igdlokarfigdlo igpiliugalik Tôro tikitdlugo, sârkigdlunilo Hûsâmut tâssûna imax tikípâ Ag-sîvip erkâgut, ³⁰ âma Ungma, Avfak, Rîggûve; igdlokarfit mardlungnik kuligdlit mardlugdlo igdlorpângualigtaitdlo. ³¹ tamâssa Agserap kinguâsa nagguvekatigft erkardlerfigsortamîkut kingornú-ssagssarsiait, igdlokarfit táuko igdlorpângualigtaitdlo.

³² Navtalîp kinguai îmerautit arfernata erkorpai, Navtalîp kinguai erkardlerfigsortaisigut. ³³ kigdligfigissâtdlo tâssa Hîlavfîmit, orpigssuarmit Sânanîmîtumit Aatame-Nîkimitdlo Japnîlimitdlo Lâ-kumîmut, tâssûnalo Jôrtane tikípâ; ³⁴ kigdligfigdlo kîmukarpok Asnût-Tâporîmut, tâssângalo Hûkok ornigdlugo Sîpulûkûnut ag-tûmavok kujatâta tungâgut Agserâkûnutdlo agtûmavdlune kitâta tungâgut Jûtâkûnutdlo Jôrtanîkut sekernup nuissarfiata tungâgut. ³⁵ igdlokarfitdlo igpiliugagdlit imâiput: Sîtît, Sêre, Hâmat, Râkat, Kînerat, ³⁶ Atâma, Râma, Hâtsore, ³⁷ Kîtase, Eitrê, Ein-Hâtsore, ³⁸ Jêrûne, Migtalîle, Hôrîm, Bîtanât, Bîtsîmise; igdlokarfit arfer-sanek-sisamat igdlorpângualigtaitdlo. ³⁹ tamâssa Navtalîp kinguâsa nagguvekatigft erkardlerfigsortamîkut kingornússagssarsiait, igdlokarfit igdlorpângualigtaitdlo.

⁴⁰ Dânip kinguai nagguvekatigft îmerautit arfinex-âipâta erkorpai erkardlerfigsortaisigut; ⁴¹ kingornússagssarsiatâlo kigdligfigissâ imâipok: Sôra, Eistaule, Jêrsîmise, ⁴² Sâlapft, Ajalûne, Jîtdla, ⁴³ Eigdlûne, Tivnâta, Eikerûne, ⁴⁴ Eltikê, Gîpitûn, Bâlat, ⁴⁵ Jîgute, Binê-Bârak, Gâte-Rîmûne, ⁴⁶ Mê-Jarkûn, Râkûn, Javfup akia ilângutdlugo. ⁴⁷ Dânivdle kinguâsa kigdligfigissartik angnikigigamîko majuarput, Lîsamîmut sorssugkiartordlutik; tîguar-pâtdlo perdlugtitdlugulo panap kfnânik; pigilerpâtdlo nunagilerdlugo; Lîsamîlo Dânimîk atserpât Dânip angûmik arkanîk. ⁴⁸ tamâssa Dânip kinguâsa nagguvekatigft erkardlerfigsortamîkut kingornússagssarsiait, igdlokarfit táuko igdlorpângualigtaitdlo.

⁴⁹ nuna kingornússagssatut avguarêramîko kigdligissaisigut, Israîlip kinguâsa Jôrsua Nûnip ernera kingornússagssânik tunivât akûnermingne; ⁵⁰ Nâlagkap perkussâgut tunivât igdlokarfigmik piomassânik Tivnât-Sêramîk Eivfarâp kâxânîtumîk; igdlokarfigdlo igdluliorfigâ najordlugulo.

⁵¹ tamâssa kingornússagssarsiat Eliâsarîp palasîp Jôrsuavdlo Nûnip ernerrata Israîlivdlo kinguâsa nagguvekatigfigsortaisa ino-

-kutiligtaisa nâlagaisa ímerautíkut kingornússagssatut avguagait Sílume Nâlagkap kînâta sâne, tovкуп nâpítarfiup pâne. tássalo nuna avguarêrpât.

kapitalit 20.

igdlokarfít kimarravigssat ingmikôrtíkait.

¹Nâlagardlo Jôrsuamut okalugpok okardlune: ²Israflip ki-
-nguainut okalugit okardlutit: ilivsíne igdlokarfít túniúsígik, ki-
-marravigssat Môrsasíkut ilivsínut okalûtigissáka, ³tássunga kimâr-
⁴Môr. 35, -kuvdlugo inuarsimassok nalingínax, támardlune piârinaitsôrdlune
⁶tt.
⁵Môr. 4,41 t. inungmik tokutsisimassok, kimarravigerkuvdlusigik aungmik aki-
-niússissugssamit; ⁴igdlokarfít táukua ardlânut tauva kimâjumâr-
-pok, igdlokarfiuvdlo isâvfiata pâne kekardlune okausigssane oka-
-lûtigísavai igdlokarfiup táussuma utorkaunertaisa tutsâne, igdlo-
-karfingmutdlo isertísavât ingmingnut, inigssakartitdlugulo najor-
-kuvdlutik; ⁵aungmigdlo akiniússissugssap malerssorpago, inuar-
-simassok agssainut písísángilât, tugdline piârinaitsôrdlune to-
⁴Môr. 35, -kungmago sujornagutdlo kíngarisimanago. ⁶tássanilo igdlokar-
^{12. 26.}-fingme unísavok, ilagít sâne erkartûtísavdlune kekarsimatserdlune,
palasiunek uvdline táukunane tássanítok tokusimatserdlugo; tauva
inuarsimassok táuna uterumârpok, igdlokarfingminut igdluminutdlo
iserdlune, igdlokarfingmut kimâvdlune kimagkaminut.

⁷tauva ingmikôrtípait uko: Kítase Galífame Navtalíp ká-
^{15,19.}-kâne ítok Siggímilo Eivfarâp kákânítok Kériat-Arapalo tássa
Híprúne Jûtap kákânítok. ⁸Jórtanivdlo ungatâne Jêriggup er-
⁵Môr. 4,48. -kâne pavane túniúpait uko: Bísere puilassuitsume torkingnerme
ítok Rúpiníkut nagguvekatigít pigissât Râmútdlo Gíliatimítok Gâ-
-tíkut nagguvekatigít pigissât Gúlanilo Bâsanimítok Mánarsíkut
nagguvekatigít pigissât. ⁹tássáuput igdlokarfít perkússutigine-
-kartut Israflip kinguainut tamanut takornartanutdlo akornáne
takornartaussunut, tássunga kimârkuvdlugo nalingínax támardlune
inungmik tokutsisimassok, tokorkunago aungmik akiniússissugssap
agssaisigut ilagít sâne kekarsimatínago.

kapitalit 21.

igdlokarfingnik Lívíkut pigssarsaiinik.

¹tauva Lívíkut inokutiligtaisa nâlagait savssarput Eliâsa-
-rimut palasimut Jôrsuamutdlo Núnip erneranut Israflivdlo ki-

-nguaisa nagguvekatigtgsortaisa inokutiligtaisa nâlagainut, ² táuku-
 -núngalo okalugput Silume Kânâp nunânitume okardlutik: Ná-
 -lagak Môrsasikut inatsivok tunerkuvdluta igdlokarfingnik uní- 4Mór.35,2 tt.
 -ngavigssanik avatdligssainigdlo nerssutautivtínut. ³ tauva Ná-
 -lagkap perkussâgut Israflip kinguaisa Lfvíkúnut túniúpait kingor-
 -nússagssarsiamik ilait, igdlokarffit táuko avatdligssaitdlo. ⁴ Kâ-
 -gátikut erkardlerft ímerautip erkorpai; Aarunivdlo palasip ki-
 -nguaisa Lfvíikut ilaisa ímerautíikut igdlokarffit arkanek-pingasut
 pigssarsiarait Jútáikut nagguvekatigtgngnit Símiükutdlo nagguveka-
 -tigtgngnit Btjamíikutdlo nagguvekatigtgngnit. ⁵ Kâgativdle ki- 1 nal. 6,61.
 -nguaisa ilaisa avdlat ímerautíikut igdlokarffit kulit pigssarsiarait
 Eivfaráikut nagguvekatigtg erkardlerfgsortainit Dáníikutdlo naggú-
 -vekatigtgngnit Mánarsíikutdlo nagguvekatigtg agfainit. ⁶ Gêrsú- 1 nal. 6,62.
 -nivdlo kinguaisa ímerautíikut igdlorkarffit arkanek-pingasut pig-
 -ssarsiarait lisagssârikut nagguvekatigtg erkardlerfgsortainit Agse-
 -ráikutdlo nagguvekatigtgngnit Navtalíikutdlo nagguvekatigtgngnit Má-
 -narsíikutdlo nagguvekatigtg agfainit Bâsanimítunit. ⁷ Merârip
 kinguaisa erkardlerfgsortamíikut igdlokarffit arkanek-mardluk pig- 1 nal. 6,63.
 -ssarsiarait Rûpiníikut nagguvekatigtgngnit Gátíikutdlo nagguveka-
 -tigtgngnit Stpulúikutdlo nagguvekatigtgngnit. ⁸ Israflip kinguaisa 1 nal. 6,64.
 tauva igdlokarffit táuko avatdligssaitdlo ímerautíikut túniúpait Lf-
 -víkúnut, sôrdlo Nâlagak Môrsasíikut inatsissok.

⁹ Jútáikut nagguvekatigtgngnit Símiükutdlo nagguvekatigtgngnit 1 nal. 6,65.
 igdlokarffit uko arkisigut tainekartut túniúpait, ¹⁰ Aarunivdlo ki-
 -nguaisa Kâgátíikut erkardlerft Lfvíikut ilaisa pigssarsiarait, íme-
 -rautip sujugdliup erkormatik, ¹¹ táukunúngalo Arapap Aanûp a- 15,13.
 -ngutâta nunakarfia tássa Hfprûne Jútâp kâkânítok túniúpât, kau-
 -jatdlagdlugulo avatdligssai ilángutdlugit. ¹² igdlokarfiuvdle narssâ 1 nal. 6,66.
 igdlorpángualigtailo túniúpait Kâlvimut Jivfúnip erneranut piger-
 -kuvdlugo. ¹³ Aarunip palasip kinguainut uko túniúpait: igdlo- 1 nal. 6,67 tt.
 -karfik inuarsimassunut kimarravigssak Hfprûne avatdligssailo,
 Lipna avatdligssailo, ¹⁴ Jâtere avatdligssailo, Estimûa avatdlig-
 -ssailo, ¹⁵ Hûlune avatdligssailo, Dipêre avatdligssailo, ¹⁶ Ajine a-
 -vatdligssailo, Júta avatdligssailo, Btstmise avatdligssailo; igdlo-
 -karffit arfinek-sisamat nagguvekatigtgngnit táukunânga mardlungnit.
¹⁷ Btjamíikut nagguvekatigtgngnit: Gfpiûne avatdligssailo, Gfpa 1 nal. 6,60.
 avatdligssailo, ¹⁸ Anatût avatdligssailo, Almûne avatdligssailo; ig-
 -dlokarffit sisamat. ¹⁹ Aarunip kinguaisa palasit igdlokarfigssar-
 -siai katitdlugit tássa igdlokarffit arkanek-pingasut avatdligssaitdlo.

- 1 nal. 6,⁶⁶. ²⁰ Kâgativdle kinguaise erkardlerfigsortaisa Lfvíkùssut, Kâgatip kinguaise ilaisa avdlat, igdlokarffit imiarsiarait Eivfarâkut naggi-
 1 nal. 6,⁶⁷. -vekatigfngnit. ²¹ táukunúnga túniúpait uko: igdlokarfik inuarsi-
 1 nal. 6,⁶⁸ tt. -massunut kimarravigssax Siggfme avatdligssailo Eivfarâp kâkâ-
 -nítut, Gīsere avatdligssailo, ²² Kivsât avatdligssailo, Btt-Hôrune
 avatdligssailo; igdlokarffit sisamat. ²³ Dánícut naggiuvekati-
 -gfnit: Eltikê avatdligssailo, Gipítùn avatdligssailo, ²⁴ Ajalúne
 avatdligssailo, Gâte-Rímúne avatdligssailo; igdlokarffit sisamat.
 1 nal. 6,⁷⁰. ²⁵ Mánarsícut naggiuvekatigft agfainit: Tânak avatdligssailo, Gâte-
 Rímúne avatdligssailo; igdlokarffit mardluk; ²⁶ tássa katitdlugit
 igdlokarffit kulit avatdligssaitdlo, Kâgatip kinguaise ilaisa avdlat
 erkardlerfigsortaisa pissait.
 1 nal. 6,⁷¹. ²⁷ Gêrsúnip kinguainut Lfvíkut erkardlerfigsortaisa ilainut uko
 túniúpait Mánarsícut naggiuvekatigft agfainit: igdlokarfik inuar-
 -simassunut kimarravigssax Gúlane Bâsanimítok avatdligssailo,
 1 nal. 6,⁷². Bístêra avatdligssailo; igdlokarffit mardluk; ²⁸ Iisagssârikutdlo
 naggiuvekatigfngnit: Kíssiùn avatdligssailo, Daparát avatdligssailo,
²⁹ Jarmut avatdligssailo, Eíngkánt avatdligssailo; igdlokarffit
 1 nal. 6,⁷⁴. sisamat; ³⁰ Agserákutdlo naggiuvekatigfngnit: Míssal avatdligssailo,
 Avtùn avatdligssailo, ³¹ Hflíkat avatdligssailo, Ríggúve avatdlig-
 1 nal. 6,⁷⁶. -ssailo; igdlokarffit sisamat; ³² Navtalícutdlo naggiuvekatigfngnit:
 igdlokarfik inuarsimassunut kimarravigssax Kítase Galílfamítok
 avatdligssailo, Hámút-Dôre avatdligssailo, Kartan avatdligssailo;
 igdlokarffit pingasut. ³³ Gêrsúnícut erkardlerfigsortamícut igdlo-
 -karfigssarsiait katitdlugit tássa igdlokarffit arkanek-pingasut a-
 -vatdligssaitdlo.
 1 nal. 6,⁷⁷. ³⁴ Merârip kinguaise erkardlerfigsortainut Lfvíkut avdlat ila-
 -gissainut túniúpait uko, Stpulúcut naggiuvekatigfngnit: Júkíniât
 avatdligssailo, Karta avatdligssailo, ³⁵ Divná avatdligssailo, Nálale
 1 nal. 6,⁷⁸. avatdligssailo; igdlokarffit sisamat; ³⁶ Rûpinícutdlo naggiuvekati-
 1 nal. 6,⁷⁹. -gfnit: Bísere avatdligssailo, Jâsa avatdligssailo, ³⁷ Kftimût a-
 1 nal. 6,⁸⁰. -vatdligssailo, Mívfâte avatdligssailo; igdlokarffit sisamat; ³⁸ Gâtí-
 -kutdlo naggiuvekatigfngnit: igdlokarfik inuarsimassunut kimarra-
 -vigssax Rámút Gíliatimítok avatdligssailo, Maranât avatdlig-
 1 nal. 6,⁸¹. -ssailo, ³⁹ Hfspúne avatdligssailo, Jaisere avatdligssailo; katitdlugit
 igdlokarffit sisamat. ⁴⁰ igdlokarffit táuko tamaisa túniúpait Me-
 -rârip kinguainut erkardlerfigsortaisigut, Lfvíkut erkardlerfigsor-
 -taisa ilainut avdlanut; imiarsiaitdlo tássa igdlokarffit arkanek-
 mardluk. ⁴¹ Lfvíkut igdlokarfigssarsiait Isratlip kinguaise pigi-

-ssaisa akornáne katitdlugit tamaisa tássa igdlokarfit sisamanik 4 Môr. 35,7.
kuligdlit arfinex-pingasutdlo avatdligssaitdlo. ⁴²igdlokarfit táuko
tamarmik ingmikôrput, avatdligssaisalo kaujatdlagpait, taimaeka-
-tigtgdlutik igdlokarfit táuko tamarmik.

⁴³taima Nâlagkap Israîlkúnut túniúpâ nuna tamât ug- 1 Môr. 12,7;
-pernarsáissutigissane sujuaissainut túniúkumavdlugo; pigilerpât- 13,17;
-dlo nunagalugulo. ⁴⁴Nâlagkavdlo uníngavigssarsisípai avatainit 15,18 tt.
pinekásaersitdlugit, taimardluinak sôrdlo sujuaissainut ugpernar-
-saissarame; sânilo atagínaussokángilak kíngarssortaisa tamarmik
ilânik; kíngarssortait tamaisa agssainut Nâlagkap pisípai. ⁴⁵o-
-kautsimik atautsimigdlúnt atúngitsoxángilak okautsit ajúngitsut 23,14;
tamarmik ilânik, Nâlagkap Israîlip inokutainut okauserissaisa; 1 Sâm. 3,19;
tamarmik erkûput. 1 kúng. 8,66.

kapitalit 22.

Rûpinikut Gâtíkudtlo Mánarsíktldlo agfait nunasiamingnut autdlartut. tunissiviliortut.

¹tauva Jôrsuap Rûpinikut Gâtíkudtlo Mánarsíktldlo naggi-
-vekatigt agfait kaerkuvai ²okarfigalugitdlo: sût tamaisa Môr-
-sasip Nâlagkap kivfâta ilivsinut inássutigissai aulajangiúsımavase,
nipigalo nâlagtarpase nungutdlugit sumik inákângavse; ³katá-
-ngutise kimagsimángilase ukiorpagssuit tamáko uvdlumimut ag-
-dlât, isumagissagssat Nâlagkap Gûtivse inássutai isumagalugit;
⁴mânaló Nâlagkap Gûtivse katángutise uníngavigssarsisingmagit,
sôrdlo okarfigigine, utimut tauva sâgdłuse tupivsinut autdlaritse,
nunamut pigissagssarsıavsinut Môrsasip Nâlagkap kivfâta Jôrtanip
ungatâne ilivsinut túniússânut. ⁵kisiáne mianerssungâritse, iná-
-ssutit inatsisitdlo Môrsasip Nâlagkap kivfâta ilivsinut inássuti-
-gissai nâmagsivdlugit, Nâlagardlo Gûterse asavdlugo avkutiger-
-kussailo tamaisa ingerdlavigalugit inássutailo aulajangiutdlugit,
táunalo átavıgalugo kivfartútdlugulo úmativsigut ilúngardłuse tar-
-nivsigutdlo ilúngardłuse. ⁶tauva Jôrsuap pivdluarkuvai aut-
-dlartitdlugitdlo; tupimingnutdlo autdlarput.

⁷Mánarsíktut naggiuvekatigt agfait Môrsasip tuningmagit [ki- 4 Môr. 32,33.
-ngornússagssânik] Bâsanime, agfait Jôrsuap tunivai katángutainut
ilagititdlugit Jôrtanip tungâne samane; táukulo Jôrsuap âma tov-
-kinut autdlartíkamigit pivdluarkuvai ⁸okarfigalugitdlo ima: pe-
-kúterpagssuakardłuse tupivsinut utıssasuse nerssutauterparujug-
-ssuakardłuse sílviutekardłusilo kúltiutekardłusilo kangnúsautekar-

-dlusilo saviutekardlusilo atissagssarparujugssuakardlusilo, k'ingar-ssortivsnit paggatigissanik katángutise avguakatigisigik.

⁹tauva Rûpinip kinguai Gâtivdlo kinguai Mánarsícutdlo nagguvekatigít agfait uterput autdlardlutigdlo Israflip kinguainit Sflumit Kânâp nunânítumit Gfliatip nunânut pigissagssarsiaming-nut piartordlutik, tamána pigissagssarsiarigigtik Nâlagkap Môr-sasícut perkusságut. ¹⁰Gililûtimutdlo Jôrtanip erkâne Kânâp nunânítumut pigamik, Rûpinip kinguai Gâtivdlo kinguai Mánarsícutdlo nagguvekatigít agfait tássane tunissiviliorput Jôrtanip kigdlingane, tunissivingmik issigalugo alingnartumik. ¹¹Israflivdlo kinguai tusagakarput imáitumik: atagôk, Rûpinip kinguai Gâtivdlo kinguai Mánarsícutdlo nagguvekatigít agfait tunissiviliorput Kânâp nunâta akiane Gililûtime Jôrtanip erkâne, Israflip kinguaise unga-tâne. ¹²Israflip kinguai taima tusaramik, tauva katisimajartorput Israflip kinguai ilagít ilûngarmik Sflumut, majuarumavdlutik sor-ssugkiartordlugit.

¹³tauva Israflip kinguaise Pniarse Eliásarip palasip erna Gfliatip nunânut autdlartípât Rûpinip kinguainut Gâtivdlo kinguai-nut Mánarsícutdlo nagguvekatigít agfainut, ¹⁴sujulerssuisutdlo kulit táussumúnga ilagítitdlugit, nungutdlugit Israflícut nagguvekatigít sortaisa tamarmik inokutiligtainit atautsinit sujulerssuisok atausek, nungutdlugitdlo sujuaissakatigít sortamingnut nâlagausut Israflip tûsintiligtaine. ¹⁵Gfliativdlo nunânut tikiúkamik Rûpinip kinguainut Gâtivdlo kinguainut Mánarsícutdlo nagguvekatigít ag-fainut, okalokatigait okardlutik: ¹⁶Nâlagkap ilagítgsai ilûngarmik ima okarput: sussorssuak mána perkuserdlugtuliarse, Israflip Gú-tia perkuserdlugtuliavfigavsiuk, Nâlagak uvdlume tunúkavsiuk, ilivsinut tunissiviliordluse, Nâlagak uvdlume nâlagkumajungnaer-
4 Môr. 25. -dlugo? ¹⁷Piôrime ajortuliak mikiginerparput, tamatumánga minguersarsimángitsugut uvdlumimut agdlát, perdluk Nâlagkap ilagítgsainut nagdliungmat? ¹⁸ilivsilu uvdlume Nâlagak tunúkigise; piunârpordlo, ilivse uvdlume nâlagkumajungnaeravsine Nâlagkap akago Israflícut ilagít ilûngaisa níngautilísagai. ¹⁹kisiánile nuna pigissagssarsiarise mingungnariguvsiuk, nunamut Nâlagkap pigi-ssânut tauva ikâritse, Nâlagkap inekarfiata inigissânut, akornav-tínilo pigissagssarsigitse; Nâlagkamutdlo okautserêkinase uvav-tínutdlo okautserínase, ilivsinut tunissiviliordluse Nâlagkap Gú-
7,1 tt. -tivta tunissiviutânut áipiússavsinik. ²⁰Aaggânip Sérâp ernerata utertínavêrsagkat perkuserdlugtulingârutigingmagit, níngangnex nag-

-dliutíngínerpa Israflíkúnut ilagtngnut ilüngardlugit? táunáináungit-sordlo ajortulinermine anerningerpok.

²¹ tauva Rûpinip kinguaise Gátivdlo kinguaise Mánarsíkuþdlo nagguvekatigft agfaisa akivait, Israflíp túsintiligtaisa nálagait oka-lugfigalugit: ²² Gútip ajugakángitsup, Nálagkap ajugakángitsup, Gútip Nálagkap, táussuma ilisimavâ, Israflíkudlo ilisimásavât: nálagkumajungnaerdluta piguvta, Nálagkamudlo perkuserdlugtu-livdluta piguvta, uvdlorne matumane ánáungíkílisigut; ²³ uvav-tínut tunissiviliordluta Nálagak tunúkigput, — taimailioruvtame káne tuníssutinik ikivkagagssanik tuníssutinigdlo nexigssanik pig-dlfumavdluta kánílúnt tuníssutinik kujaniutinik pigdlfumavdluta, Nálagkap nangminex akiniutigiliuk. ²⁴ kisiáne isumálungnermit taimailiorpugut mána píssutigalugo, okaravta: kakugo kitornase kitornavtínut okarumárnerput ima: Nálagak Israflíp Gútia sug-ssaraisiuk? ²⁵ Nálagkap Jórtane mána akúnekutigitingmago uvavtínudlo ilivsinudlo, Rûpinip kinguai Gátivdlo kinguai ukorsê, Nálagak pigssakarfigíngilarse; kitornavsiló kitornavut Nálagkamik mianeringnísaersíkalugtuásavait. ²⁶ taimaingmat okarpugut: imailiortatok, uvavtínut tunissiviliordluta, tuníssutigssanut ikivkagagssanut atugagssáungitsumik tuníssutigssanutdlo tokutagssanut atugagssáungitsumik; ²⁷ kisiáne naríutáusavok tamána uvavtínudlo ^{24,27;} ilivsinudlo erkardleríngnutdlo kinguligssavtínut, Nálagkap kivar- ^{1 Mór. 31,48.} -tútigerkussai kivfartútigísagavtigik kínáta sáne tuníssutivtínik i-ikivkagagssanik tuníssutivtínigdlo tokutagssanik tuníssutivtínigdlo kujaniutinik, kitornasiló kakugo okarkunagit kitornavtínut: Nálagak pigssakarfigíngilarse; ²⁸ tamána pivdlugo okarpugut: kakugo taima okaraluarpata uvavtínut kinguligssavtínutdlúnt, tauva okarumárpugut: takusiuk Nálagkap tunissiviutâta ássinga sujuaissavta sanât, tuníssutinut ikivkagagssanut atugagssáungitsox tuníssutinudlo tokutagssanut atugagssáungitsox; kisiáne naríutáusassok uvavtínudlo ilivsinudlo. ²⁹ ajornakaox uvavtínut mána, Nálagak nálagkumajungnaerdlugo uvdlumilo Nálagak tunutdlugo tunissiviliordluta, tuníssutinut ikivkagagssanut tuníssutinudlo nexigssanut tuníssutinudlo tokutagssanut atugagssamik, Nálagkap Gútivta tunissiviutânut inekarfiata sánitumut ápiússavtínik.

³⁰ Pniarsíp palasíp ilagftdlo sujulerßsortaisa Israflívdlo túsintiligtaisa nálagaisa táussumanítut okautsit Rûpinip kinguaise Gátivdlo kinguaise Mánarsívdlo kinguaise okauserissait tusaramíkik iluarait; ³¹ Pniarsílo Eliásaríp palasíp ernera Rûpinip kinguainut

Gátivdlo kinguainut Mánarsivdlo kinguainut okarpok: uvdume nalujungnaerparput Nálagak akornavtínitok, Nálagakmut taimái-tumik perkuserdlugtulingínave; tássa Israflip kinguai Nálagak agssainit ánaúpase. ³²tauva Pniarse Eliásarip palasip erna sujulerssuissutdlo Gfíatip nunánit Rúpinip kinguainit Gátivdlo kinguainit uterput Kánáp nunánut Israflip kinguainut, akíssú-migdlo orkússivigalugit. ³³okuserdlo tamána Israflip kinguaisa iluarát, Israflivdlo kinguaisa Gúte nersorpát; okarungnaerputdlo majuarumavdlutik sorssugkiartordlugit, nuna Rúpinip kinguaisa Gátivdlo kinguaisa inekarfigíssát aseroriartorumavdlugo. ³⁴Rúpinivdlo kinguaisa Gátivdlo kinguaisa tunissivik taivát: tamássa uvavtínut narkiut Nálagak Gútiungmat.

kapitalit 23.

Israflíikut atautsimut kaerkuvdlugit Jórsuap okalúkai.

- 21,44. ¹pivordlo Nálagak Israflíikut uníngavigssarsisingmagit kí-ngarssortainit tamanit avatainítunit pinekásaersitdlugit kingor-
- 13,1. -nagut, uvdlorpagssuit kímúngmata, Jórsualo utorkaungmat ukior-
- 1 Mór. 49,1. -pagssuit angusimavdlugit, ²tauva Jórsuap Israflíikut ilúngaisa atautsimut kaerkuvai, utorkaunertaitdlo nálagaítldo erkartússi-ssaitdlo misigssortaitdlo, okarfigalugitdlo: utorkaungma ukior-pagssuit angusimavdlugit; ³tamaisalo takussarpase, kanok Nálagak Gúterse akimángitsunut ukunúnga tamanut iliortartok sú-
- 10,14. 42; -junivsigut, Nálagak Gúterse tássaungmat igdlersordluse sor-
- 2 Mór. 14,14; -ssugtok. ⁴takuvase, akimángitsut amiákússut uko kingornú-
- 5 Mór. 1,30; -ssatut ilivsinut pigiligagssarsiaritípaka nagguvekatigtgsortavsigut, akimángitsut pflagkáká tamaisa táputdlugit, Jórtaimit imarssuak sekernup tarritsarfiata tungánitok tikitdlugo. ⁵Nálagakavdlo Gú-tivse ajagtorumárpai sujunivsigut, kímátitdlugit sávsnit, nunátdlo
- 2 Mór. 23,30; pigilísavarse, sórdlo Nálagak Gúterse ilivsinut okalugsimassok.
- 5 Mór. 6,19. ⁶píssagtingáritse tauva, Mórsasip inatsisaisa agdlagsimavfiáne ag-
- 1,7; -dlagsimassut tamaisa aulajangiutdlugit námagsivdlugitdlo, tá-
- 5 Mór. 28,14; -ssánga sakingnavérdluse talerpiuvdlúnft tungánut sámíuvdlúnft
- 2 kúng. 22,2. -ssánga sakingnavérdluse talerpiuvdlúnft tungánut, ⁷akuliuterkunase akimángitsunut ukunúnga ilivsíne a-
- 2 Mór. 23, -miákússunut; Gútigíssaisa arke narkigsigalugit erkaisitsísángilase
13. 24; ugpernarsáisanasilo, kivfartorfigísángilase patdlorfigísanagítldo; ⁸ki-
- 5 Mór. 12,3. -síáne Nálagak Gúterse átavigísvarse, sórdlo iliortuse uvdlok mána tikitdlugo, ⁹Nálagak akimángitsoxatigt amerdlasórsuut

píssarssuitdlo sujunivsigut kimâtingmagit; sâvsíne atagínaussoká- 5 Mór. 28,7.
 -ngilax uvdlok mána tikitdlugo; ¹⁰ilavse angutip atautsip túsín- 3 Mór. 26,8;
 -tigdlit malerssorumpârpai, Nâlagak Gûterse tássaungmat igdler- 5 Mór. 32,30;
 -sordluse sorssugtok, sôrdlo ilivsinut okalugsimassok. ¹¹tarnise erk. 3,31.
 tauva pârerkgisársigik, Nâlagak Gûterse asarkuvdlusiuk; ¹²kisiá- 5 Mór. 1,30.
 -nile tunússivdluinaruvse, akimángitsut ukua núngutait átaviga- 5 Mór. 4,16.
 -lugit, uko ilivsíne amiákússut, ningáussiutekatigalugitdlo, uku-
 -núnga akuliutdluse ilivsinutdlo akuliutitdlugit: ¹³tauva nalúngit-
 -dluinásause, kingorna Nâlagkap Gûtivse akimángitsut uko ki-
 -mâtisángikai sujunivsigut; ilivsinutdlo íkumârpút nigártugáussu- 4 Mór. 33,56;
 -titut napitivfigtutdlo iperátatutdlo sanerkavsinut kapinartututdlo erk. 2,3.
 issivsinut, ptagautserdluse nunap matuma ajúngitsup Nâlagkap 5 Mór. 11,17.
 Gûtivse ilivsinut túniússâta kânit. ¹⁴atalo, uvanga mânia nuna-
 -miut tamarmik ilerkuatut autdlalersunga; úmativsigutdle ilúngar-
 -dluse tarnivsigutdlo ilúngardluse ilisimásause, okautsimik ataut- 21,45;
 -simigdlúnt atúngitsokángitsok okautsit ajúngitsut tamarmik ilâník, 1 Sâm. 3,19;
 Nâlagkap Gûtivse ilivsinut okauserissaisa; tamarmik ilivsinut er- 1 kúng. 8,56.
 -kúput; ilâník okautsimik atautsimigdlúnt atúngitsokángilak.
¹⁵piumârpordlo sôrdlo ilivsinut erkútut okautsit ajúngitsut ta-
 -marmik Nâlagkap Gûtivse ilivsinut okauserissai, taima okautsit
 ajortut tamaisa Nâlagkap ilivsinut erkútkumârpai, núngutaerser-
 -dluse nunap matuma ajúngitsup Nâlagkap Gûtivse ilivsinut tú-
 -niússâta kânit. ¹⁶Nâlagkap Gûtivse angerusia ilivsinut inássu- 1 kúng. 9,6.
 -tigissâ sanerkúkuvsuik Gûtít avdlat kivfartorfigiartordlugit pat-
 -dlorfigalugitdlo, tauva Nâlagkap ningangnera ilivsinut katsungaile-
 -rumârpok, tauvalo kilamik ptagáusause nunap ajúngitsup ilivsinut
 túniússâta kânit.

kapitalit 24.

Israílíkut Jôrsuap atautsimêrkigsíkai. Jôrsua Eliâsarilo tokussut.

¹Israílíkut nagguvekatigígsortait tamaisa Jôrsuap âma ka-
 -terssorpai Siggímimut, Israílíkutdlo utorkaunertait nalagaitdlo
 erkartússissaitdlo misigssortaitdlo atautsimut kaerkuvai; Gûtivdlo
 sânut savssariartorput. ²tauva Jôrsuap inuit ilúngaisa okarfigai:
 ima okarpok Nâlagak Israílíp Gûtia: kúgssúp ungatâne sujuaissase
 itsak inekaratdlaramik, Târâ Aaperâp angutâ Nâgôrivdlo angutâ, 1 Mór. 11,26.
 Gûtít avdlat kivfartorfigait. ³sujuaissarsile Aaperât tiguvara kúg-
 -ssúp ungatânit Kânâvdlo nunâne tamarssuarne angalatitdlugo,

tartamentitoras.

- 1 Mòr. 22,¹⁷; kinguâgssailo amerdlisardlugit Iisâmik tunivara. ⁴Iisârdlo tuni-
 1 Mòr. 21,² -vara Jâkumik Eisauimigdlo; Eisauimutdlo Sfarip kâkâ tûniúpara
 1 Mòr. 25,^{6 t}; 36,⁸ pigerkuvdlugo, Jâkule erninilo Egivtinimut samungnarput. ⁵tauva
 2 Mòr. 3,¹⁰; Môrsase Aarunilo autdlartípâka, Egivtinilo perdlugtitdlugo, sôrdlo
 1 Sâm. 12,⁸ ^{5,1}; tássane iliortunga; kingornagutdlo anisípavse. ⁶sujuaissase Egiv-
 -tinimit anisíkavkit, imax tikíparse; Egivtinimiutdle sujuaissase
 malerssorait ímamut kerkuartûmut kimugsersunik kimugtiling-
 -nigdlo; ⁷Nâlagkamutdle nivdliangmata, taggaringnermik akúne-
 2 Mòr. 14,¹⁶. -kutserpâse ilivsilò Egivtinimiutdlo, táukulo ímamut ulutípâi ma-
 2 Mòr. 14,²⁸. -tôrdlugit; takussarpusime nangminex issivsinik kanok Egivtinime
 iliortunga; puilassuitsumilo ukiorpagssuit unigtuse. ⁸Jôrtanip
 4 Mòr. 21, ^{24. 31.} ungatâne nunagdliit Amoríkut nunânut isertíkavse, sorssugkaluar-
 -pâse; uvangale agssavsínut tûniúkavkit, nunât pigilerparse, su-
 4 Mòr. 22. -junivsigut nungutitdlaravkit. ⁹tauva Bâlak Sípôrip ernera Mûa-
 -píkut kúngiat pikivok Israílikutdlo sorssugdlugit; autdlartitsiv-
 -dlunilo Bîliame Btorip ernera kaerkuvâ perdlorkorkuvdluse.
 4 Mòr. 23, ^{11. 20.} ¹⁰Bîliamile tusarumánginavko pivdluarkuvdluínarpâse, agssainitdlo
 ánâupavse. ¹¹Jôrtanilo ikâravsiuk Jériggumut pivdluse, Jériggup
 inuisa sorssugkaluarpâse, Amoríkut Fêrisíkutdlo Kânâkutdlo Hî-
 -tíkutdlo Gerrâsíkutdlo Hívikutdlo Jîpusíkutdlo; uvangale agssav-
 2 Mòr. 23,²⁸; -sínut tûniúpâka; ¹²igutsagssuitdlo sujunivsigut autdlartípâka, táu-
 5 Mòr. 7,²⁰. -kualo sâvsínit kimâtípâit Amoríkut kúngê mardluk, panangnig-
 5 Mòr. 6, ^{10-12.} -dlünft pisigsingnigdlünft píngitdlat. ¹³nunalo ilivsinut tûniúpara
 erdlókíssutigíngisat igdlókarfítldlo karmángisase, inekarfigásilo;
 nautsívft vînekutigdlit nautsívftldlo úliakutigdlit ikússuivfigíngisase
 nerissarfigâse. ¹⁴mânalo Nâlagak mianerisiuk kivfartútdlugulo ag-
 -ssuarnaitdluse ilumôrdlusilo; Gútit sujuaissavse kúgssûp ungatâne
 Egivtinimilo kivfartorfigissait pêsigik, Nâlagardlo kivfartûsiuk.
¹⁵iluaríngíkuvsíugdle Nâlagak kivfartorfigísavdlugo, uvdlume tauva
 ilivsinut kinersigik kivfartúkumassase: Gútitdlünft sujuaissavse
 kúgssûp ungatânítut kivfartorfigissait Amoríkutdlünft nunasivfigi-
 -ssavse Gútigissait; uvangale inokutimalo Nâlagak kivfartúkuma-
 -varput.
¹⁶tauva inuit akivât okardlutik: ajornakaok uvavtínut Nâlagak
 kimagdlugo Gútit avdlat kivfartorfigiumavdlugit; ¹⁷Nâlagak Gú-
 -terput tássaungmat uvavtínik sujuaissavtínigdlo majuartítsissok
 Egivtinimit kivfartorfigímit, issigititdlutalo ivkunínga angisûnik
 nalunaerkutiliortox, sernigalutalo avkutine ingerdlavigíssavtíne ta-
 -mane inuiakatigíngnilo avkutigíssavtíne tamane. ¹⁸inuiakatigítldlo

tamaisa Amoríktudlo agdlát nunap matuma inue Nálagkap sáv-tínit kimátíngmagit, uvagútaok Nálagak kivfartúkumavarput, táuna Gútigigavtigo.

¹⁹tauva Jôrsua inungnut okarpok: Nálagak kivfartorfigisínáun-gilarse, Gútiungmat ivdlernartok; Gútiugame ilungersortok pinnerdlungnise ajortuliautsisilo isumákísángilai. ²⁰mássa Nálagak kimagkuvsiuk Gútit avdlanertat kivfartorfigilerdlugit, tauva tunú-ssivdlune ajortumik písavâse núngutaerdlusilo, ajúngitsumik pigamise kingornagut.

²¹inuitdle Jôrsuamut okarput: nággale, Nálagak kivfartúku-magavtigo.

²²tauva Jôrsua inungnut okarpok: ilisimangnigtúvuse ing-mivsiine, Nálagak ilivsinut kineravsiuk kivfartorfigiumavdlugo. a-kivâtdlo: ilisimangnigtúvugut. ²³mánale Gútit avdlanertat a-

1 Mór. 35,2;
1 Sám. 7,3.

kornavsinítut pèrsigik, ūmatisilo ságtísigik Nálagakmut Israflíp Gútianut. ²⁴inuitdlo Jôrsuamut okarput: Nálagak Gúterput

kivfartúkumavarput nipálo nálagakumavdlugo. ²⁵tauvalo Jôrsuap

inuit angerfigai uvdlok táuna, Siggímimilo sarkangiússivfigalugit ilerkugssanik erkartússisigssanigdlo. ²⁶okautsitdlo táuko Jôrsuap

agdlagpai Gútip inatsisaisa agdlagsimavfiánut; ujaragssuarmigdlo tigusivok, tássanilo nápartitdlugo orpiup mángertup Nálagak iv-

dlernartútáta sanianítup atâne. ²⁷inuitdlo ilúngaisa Jôrsuap okar-

figai: ata, ujarak mána ilisimangnigtortarisavarput, Nálagak o-

5 Mór. 31,
19. 21;
4,25.

kausê uvavtínut okauserissai tamaisa tusarmagit; ilivsinut ilisi-

mangnigtúsavok, Gúterse miserratigerkunago. ²⁸tauva Jôrsuap

inuit autdlatípai nungutdlugit kingornússagssarsianut.

²⁹tamákualo taimailissut kingornatigut Jôrsua Núnip ernera Nálagak kivfâ tokuvok untritilingnik kulinigdlo ukiokardlune.

³⁰ilivâtdlo kingornússagssarsiâta kigdligfigissâne Tivnât-Sêrame

19,50.

Eivfarâp kákânítume kákap Gâsip avangnâne.

³¹Israflíkut Nálagak kivfartúpât Jôrsuap uvdlué tamaisa nâv-

erk. 2,7.

dlugit utorkauneritdlo Jôrsuap kingornagut inúmersortut uvdlué tamaisa nâvdlugit, táukua Nálagak suliâ tamât Israflíkúnut ka-

nok-iliortartok ilisimangmássuk.

³²Júserfíp saorne Israflíp kinguaisa Egivtinimit pavungnau-

1 Mór. 50,25.

titait Siggímime ilivait nunaminerme Jákup pisiarissâne Siggímip

1 Mór. 33,19;
ap. sul. 7,15 t.

angutáta Hímorip kitornainit aningaussanik úgtorfigkanik untriti-

lingnik; Júserfívdlo kinguaisa kingornússarait.

³³Eliásare Aarunip ernerata tokungmat, iliverpât kákánguame ernerata Píniarsip plane, táussumúnga túniússaussume Eivfarâp kákâne.

erkartūssissunik agdlagkat.

kapitale 1.

Jútap kinguaisa Kânâkut sorssugkait.

- ⁴ Môr. 27,²¹. ¹pivordlo Jòrsua tokungmat, tauva Israflip kinguaisa Nâ-
 erk. 20,¹⁸. -lagak sujunersiorpât okardlutik: kina ardlarput perkârdlune Kâ-
 -nâkúnut majuásava sorssugkiartordlugit? ²Nâlagkap akivai: Jûta
 majuásavok; ata, nuna agssainut túniúpara. ³tauva Jûta Sí-
 -miûmut angajuminut okarpok: ímiarsiavnut majuakatiġinga, Kâ-
 -nâkut sorssugkumârpavut; tauva uvangátaok ímiarsiangnut inger-
 -dlakatiġisavavkit; Símiûp tauva ingerdlakatiġâ. ⁴Jútao majuar-
 -pok, Nâlagkavdlo Kânâkut Fêrisícutdlo túniúpai agssainut,
 Btsangmilo perdlugtípait, angutit kulínik túsintigdlit. ⁵Atune-
 Btsagdlo Btsangme nâpíkamíko sorssugpât, Kânâkutdlo Fêrisí-
 -kutdlo perdlugtitdlugit; ⁶Atune-Btsagdlo kimângmat, maler-
 -ssorpât; tigugamikulo kuvdluilo putuguilo kipivait; ⁷tauva Atu-
 -ne-Btsak okarpok: kúngit arfínek-mardlungnik kuligdlit kuv-
² Môr. 21,²⁴; ⁸Jerúsálâtdlo Jútap kinguaisa sorssugpât, tiguardlugulo
 Lúk. 6,⁸⁸. -dluigkat putuguigkatdlo nerrivima atâne [nâkâlaníkuník] kater-
 -ssuingmata, kanok-iliornivnik tamatumínga Gútíp akiniarpânga;
 Jerúsálâtdlo pisingmâne tássane tokuvok.
⁸Jerúsálâtdlo Jútap kinguaisa sorssugpât, tiguardlugulo
 perdlugtípât panap ktnânik; igdlokarfigdlo ikitípât. ⁹kingorna
 Jútap kinguai aterput, Kânâkut kákame kavanilo naxigtuanilo
 nunagdlit sorssugkiartordlugit. ¹⁰Jútákutdlo Kânâkut ornigpait
 Hsprúnime inekartut—Hsprúnile itsak Kériat-Arapamik atekar-
^{Jòrs. 15,¹⁴.} -pok—, Sfsailo Agimâtdlo Talmailo saperssisípait. ¹¹tássángalo
 Dipérimiut ornigpait; Dipérole itsak Kériat-Sívfere atekarpok.
^{Jòrs. 15,¹⁶.} ¹²Kâlvílo okarpok: kia Kériat-Sívfere saperssisitsivigalugo ti-
 -guarpago, táussumúnga Aggisa paniga túniúkumârpâpara nularer-
^{Jòrs. 15,¹⁷.} -kuvdlugo. ¹³Otnfalip Kínasip ernerata Kâlvíp katángutâta nu-
 -kardliup tauva tiguarmago, táussumúnga Aggisa páne nulíssi-

-típâ. ¹⁴ pivordlo [uvine] iseriartorfigigamiuk, tauva kimigtserfigâ, Jôrs. 15,18.
angúne narssáumik piniarfigerkuvdlugo; siutitútimitidlo arkariar-
-mat, Kálfvip okarfigâ: suvit? ¹⁵ akivâ: pivdluarkússúmik písinga; Jôrs. 15,19.
kavane nunáumik tunigangma, tunínga áma ermit pikialârfnik.
tauva Kálfvip tunivâ pikialârfingnik xutsigsunik pikialârfingnidlo
atsigsunik.

¹⁶ Kfníkússup, Môrsasip sakiata, kinguaise Jútâp kinguai
majuakatigait igdlokarfingmit palmitúmit Jútâp puilassuitsuanut ⁵ Môr. 34,3.
Aratip kujatânitumut inuitdlo nunasivfigiartordlugit. ¹⁷ Jútâvdle
Simiút angajune autdlakatigâ, Kânâkutdlo Stvfatime inekartut
perdlugtitdlugit; utertínâversaramíkulo igdlokarfik atserpât Hor- ⁴ Môr. 21,3.
-mamik. ¹⁸ Jútâvdlo Gâsa tiguarpâ kigdligfigissâlo, Askalúnilo Jôrs. 15,46 tt.
kigdligfigissâlo, Eikerúnilo kigdligfigissâlo. ¹⁹ Nâlagkavdlo najor-
-mane Jútâp kâkak pigiliúpâ; kôrkumile nunagdilit kimâtísínâu- Jôrs. 17,16.
-ngilai, saviussunik kamússuakarmata. ²⁰ Kálfvimutdle Hîprúne ⁴ Môr. 14,24.
túniúpât, sôrdlo Môrsase okalugsimassok; tássángalo Aanâp er- Jôrs. 14,13;
-nere pingasut kimâtípai. ²¹ Jîpusikutdle Jerúsâlâmiut Bînjâmîp 15,18. 14.
kinguaise kimâtíngilait; Jîpusikutdlo Bînjâmîp kinguai najorpait Jôrs. 15,63.
Jerúsâlâme uvdlumimut agdlât.

²² Jûserfivdlo inokutai áma Bîtilimut majuarput, Nâlagkavdlo
najorpai. ²³ Jûserfîp inokutaisa Bîtile misiligkiartoramiko, igdlo- ¹ Môr. 28,19.
-karfik táuna itsax Lûsimik atekaraluartok, ²⁴ alapernaerssuissut
inuk takuvât igdlokarfingmit anissok, okarfigâtdlo: igdlokarfiup
isertariâ uvavtínut takutitsiaruk-ait, tauva isumagiúmârpavtigít.
²⁵ igdlokarfiuvdlo isertariâ táukunúnga takutingmago, igdlokarfik
perdlugtípât panap kfnânik; angutdle táuna erkardlîlo tamaisa Jôrs. 6,26.
autdlartînarput. ²⁶ tauva angut táuna Hitíkut nunânut autdlarpok
igdlorpagssualiordlunilo Lûsimik atsigkaminik; tássa uvdlumimut
agdlât arka.

²⁷ Bîtsânîp nunakarfiguartaisalo inue Tânavdlo nunakarfi- Jôrs. 17,11.
-nguartaisalo inue Dôrimilo nunakarfiguartainilo inekartut Jiv-
-dligânilo nunakarfiguartainilo inekartut Makitumilo nunakar-
-finguartainilo inekartut Mânarsíkut kimâtíngilait, Kânâkutdlo Jôrs. 17,12.
unînalêrput nuname tamatumane. ²⁸ pivordlo Isrâfîkut píssagtile- Jôrs. 17,13.
-ramik, tauva Kânâkut akilerârtartûlersípait kimâtítluinarnagit.
²⁹ Eivfarâkut kimâtíngilait Kânâkut Gîserimiut, Kânâkutdlo Jôrs. 16,10.
inekarput akornâne Gîserime.

³⁰ Stpulûkut kimâtíngilait Kitrûnîmiut Nâlulimiutdlo, Kânâ-
-kutdlo inekarput akornâne akilerârtartûlerdlutigdlo.

³¹ Agserákut kimátíngilait Agkumiut Sttúmiutdlo Agilâvimiutdlo Agsvimiutdlo Hlipamiutdlo Avfangmiutdlo Rtgguvimiutdlo; ³² Ag-serákutdlo inekarput nunap inuisa Kânâkut akornâne, kimâtí-ngínamikik.

³³ Navtalíkut kimátíngilait Bftsímisimiut Bítanâmiutdlo, nu-navdlo inuisa Kânâkut akornâne inekarput; Bftsímisimiutdle Bítanâmiutdlo akilerártartúlerput táukunúnga.

³⁴ Amoríkut kunutípaít Dánip kinguai kákamítut, kôrkumut aterkúngínamikik. ³⁵ Amorícutdlo Har-Hérasime Ajalúnimilo Sâ-Jôrs. 19,42. -lapfmilo unínalerput; Júserfivdle inokutaisa agssaisa nanertu-ngármatik akilerártartúlerput. ³⁶ Amorícutdlo kigdligfigissát tássa Jôrs. 15,3. sukorpiûnitûp majuariânit, kaersumit kúmutdlo.

kapitalit 2.

Israílícut kigdormut sâgtut. erkartüssissokalersut.

¹ tauva Nâlagkap íngilia Gilkálímit Buggímut majuarpok okardlunilo: Egivtinímit majuartitdluse písíkvise nunamut sujuai-
³ Mór. 26,44. -ssavsínut ugpernarsáissutigíssavnut okardlunga: ilivsinut ange-
² Mór. 23,32. -rusera atorungnaersísángilara isuanut; ² nunavdle tamatuma inue
⁵ Mór. 7,5; angerfigísángilase; tunissivílaít ûkautísavase. nipigale nâlangí-
⁴ Mór. 33,52. -kigse; sôk taimailiorpise? ³ tauvátaok okarpunga: sujúnivsigut
² Mór. 23,38; kimátísángiláka; akerartutdlásavâsilo, Gútigíssaitdlo napitívgísa-
¹ Jôrs. 23,18. -vase. ⁴ pivordlo okautsit tamáko Nâlagkap íngiliata okausering-
 -magit Israflíp kinguainut tamanut, tauva inuit nipitik anípaít
 kiavdlutigdlo. ⁵ najugardlo tamána atserpát Buggímit, tássanilo
 Nâlagkamut tunissíput.
⁶ Jôrsuap inuit autdlaítngímatik, Israflívdlo kinguai autdla-
 -ramik nungutdlutik kingornússagssarsíamingnut nuna pigilernia-
¹ Jôrs. 24,81. -riartordlugo, ⁷ Nâlagak kífartúkatdlarpát Jôrsuap uvdlue ta-
 -maisa nâvdlugit utorkauneritdlo Jôrsuap kingornagut inúmer-
 -sortut uvdlue tamaisa nâvdlugit, táukua Nâlagkap suliarssua
¹ Jôrs. 24,29. tamát Israflíkúnut kanok-iliortartok takungmássuk. ⁸ Jôrsuale
 Núnip ernera Nâlagkap kífâ tokungmat untrítilíngnik kulinígdlo
¹ Jôrs. 24,30. ukíokardlune, ⁹ ílingmássugdlo kingornússagssarsíata kigdligígi-
 -ssâne Tívnât-Hérasime Eivfarâp kákânítume kákap Gásip avang-
 -nâne, ¹⁰ inôkatígtítdlo táuko tamarmik âma sujuaíssamingnut ka-
 -terssugaungmata, tauva kingornísígit píngorput inôkatígtí avdlat
 Nâlagkamik ílisarssíngítsut sulíánígdíntt Israflíkúnut kanok-iliortar-

-tumik. ¹¹ tauvalo Israflip kinguai Nâlagkap iluaríngisânik iliu- 3,7; 8,33.
 -lerput Bâlitdlo kivfartorfigilerdlugit. ¹² Nâlagardlo sujuaissamik
 Gûtiat Egivtinimit anisitsissertik kimagpât, Gûtitdlo avdlat inuia-
 -katigft avatimingnîut Gûtigissaisa ilait maligdlugit patdlorfiga-
 -lugitdlo Nâlagak narrutsagtípât. ¹³ Nâlagak kimagpât Bâle Asta- 10,6.
 -rûtdlo kivfartorfigalugit. ¹⁴ tauvale Nâlagkap níngangnera Israfl- 3,8; 10,7.
 -líkúnut katsungailerpok, ujajaissutdlo agssainut túniúpai pfaivfigi- 2kúng.17,20.
 -titdlugit; akigai avatainîut kíngarssortaisa agssainut pisitdlugit,
 kíngarssortaisa sâne atagínaujungnaersitdlugit. ¹⁵ sumutdlûnft ani-
 -ssarângata, Nâlagkap agssai táukunúnga túngassarput perdlung- 2 Mór. 9,3.
 -nartumik, sôrdlo Nâlagak okalugsimassok, sôrdlulo Nâlagkap 5 Mór. 2,15.
 ugpernarsaivfigigai; angnikitdliungârputdlo. ¹⁶ Nâlagardlo erkartû-
 -ssissunik makititsissarpok; táukualo ánáupait ujajaissaisa ag-
 -ssainit. ¹⁷ erkartüssissitigdle áma nâlangilait, uverssaramik Gûtit 3 Mór. 17,7;
 avdlat maligdlugit patdlorfigalugitdlo; sangulertokaut avkúmit su- 20,5.
 -juaissamik ingerdlavigissânit, Nâlagkap inássutai nâlagkatdlar-
 -matigik; taimailiúngitdlat. ¹⁸ erkartüssissunigdlo Nâlagak táuku-
 -núnga makititsigângame, erkartüssissúsok Nâlagkap najortarpâ
 ánautdlugitdlo kíngarssortaisa agssainit erkartüssissússup uvdlue
 tamaisa nâvdlugit, Nâlagkap nâkigigamigit, kunutitsissitik niv- 10,16.
 -niortitsissitigdle nimârutigingmatigik. ¹⁹ pivordle erkartüssissù-
 -ssok tokugângat, tauva sâgtarput, sujuaissamingnit aserorsimaní-
 -ngordlutik, Gûtit avdlat maligdlugit kivfartorfigalugitdlo patdlor-
 -figalugitdlo; piliatik avkutitigdle mángertivfigissatik taimaitíngilait.
²⁰ tauva Nâlagkap níngangnera Israflíkúnut katsungailerpok, okar-
 -pordlo: inuit ukua angerusera sujuaissainut inássutigissara sa-
 -nerkungmássuk nipigalo nâlangnago, ²¹ uvangátaok tauva kingorna Jôrs. 23,13.
 akimángitsut Jôrsuap tokugame kimataisa ilaitdlûnft sujornisigut
 kimâtísángiláka, ²² táukunatigut Israflíkut ússerumavdlugit, Nâ- 5 Mór. 8,2;
 -lagkap avkutigerkussâ aulajangiúkumârnerâtdlûnft ingerdlavigalugo, 5 erk. 3,1. 4.
 sôrdlo sujuaissaisa aulajangiúkât, aulajangiúkumângínerâtdlûnft.
²³ tauva Nâlagkap akimángitsut táuko uníngatípai kimátikasuar-
 -nagit, Jôrsuap agssainut túniúsímángisane.

kapitalit 3.

akimáugitsunik uníngassunik. Otnálimik. Eigûtimik. Samkârimik.

¹ tamássa akimángitsut Nâlagkap uníngatítai, táukunatigut
 Israflíkut ússerumavdlugit, tamarnik Kânâmut sorssungnarnik

tamanik sujunekángitsut, ²mánáinak pivdlugo, Israflip kinguaise kingulerfigsortait sorssungnermut sungiusarsínāngorkuvdlugit, táuko sujornagut sungiusarsimángitsut: ³Filisterit sujulerssortait tat-dlimat Kánākutdlo tamarmik Sítûmiutdlo Hfvíkutdlo Lspanûnip

5 Mór. 3,8; kákāne nunagdlit kákamit Bál-Hermûmit Hâmatip ornigtariānut.

Jórs. 11,3. ⁴uníngáput, táukunatigut Israflíkut ússernekásangmata naluna-

erk. 2,29;

5 Mór. 8,2. -runгнаerkuvdlugit, Nālagkap inássutai Mórsasíkut sujuaissaming-nut inássutigissai nālagkumārnerait. ⁵Israflivdlo kinguai ine-karput Kánākut Hítíktudlo Amoríktudlo Férísíktudlo Hfvíkudlo Jípusíktudlo akornáne. ⁶panítldo nulíssiúpait panítigdlo túniut-dlugit ernerinut; Gútígíssaitldo kífartorfigait.

2,11. ⁷taima Israflip kinguai Nālagkap iluaríngísánik iliorput Nā-lagak Gútertik puíordlugo; Bálítldo orpígssuarmlíatldo kífart-

2,14. 20. -torfigait. ⁸tauvale Nālagkap níngangnera Israflíkúnut katsu-

4,2. -ngailerpok, akígailo Misuputámiap kúngiata Kúsat-Ríssátáp ag-

6,6; -torfigát ukiut arfínek-píngasut. ⁹Israflivdle kinguaise nivdliav-

Jórs. 24,7. -figíngmáne Nālagkap ánáussíssugssamik makítísvígai, ánáussi-

1,18. -ssānik Otnfalímik Kínasíp erneranik Kálívp katángutānik nu-

Jórs. 15,17. -kardlermik. ¹⁰Nālagkavdlo anernerata kulangerpá, Israflíktudlo erkartûpai; sorssugkiartordlunilo aníngmat, Nālagkap Kúsat-Rí-ssátáp Misuputámiap kúngia agssainut píspá, tauvalo Kúsat-Ríssátáp nakúserfigá. ¹¹nunalo uníngavekarpok ukiut sísamánik kulígdít; tauva Otnfale Kínasíp ernera tokuvok.

¹²Israflivdle kinguai Nālagkap iluaríngísánik ilíortuarsínarput; Nālagkap tauva Eigdlúne Múapíktú kúngiat píssagtípá Israflíkúnut akerartúisítldugo, Nālagkap iluaríngísánik ilíormata. ¹³Amunívdlo kinguai Amaláktudlo íngmínut katerssordlugit autdlarpok Israflí-ktudlo perdlugítídlugit, ígdloxarfigdlo palmitók tíguarpát. ¹⁴Is-raflivdlo kinguaise Eigdlúne Múapíktú kúngiat kífartorfigát u-kiut arfersanek-píngasut. ¹⁵Israflivdle kinguaise nivdliavfigíng-máne Nālagkap ánáussíssugssamik makítísvígai, Eigútímik Gê-rap Bínjamíkússup erneranik, ángúmik sámiússúmík; táússúmú-nalo Israflip kinguaise Eigdlúne Múapíktú kúngiat tuníssúmík nagsíússívígát. ¹⁶tauva Eigúte íngmínut panalíorpok ígdlugtut kínalíngmik, tatdlísut takítígíssúmík, ánórássamínítldo ílordlíngor-dlugo kítermínut ívertípá talerpíngme tungánut; ¹⁷tuníssútldo tauva savssáupá Eigdlúnímút Múapíktú kúngiánut; Eigdlúnílo tássa ángut pualasórssuak. ¹⁸tuníssútldo savssauterérámíuk, ínuit

tunissúmik nagsartut kanivai. ¹⁹ nangminerdle inússaliat kipe-
-rugkat Gilkálip erkánitut kigdligalugit uterpok okariartordlune:
issertugkamik okausigssakarpunga ilingnut, kúnge-â; táuna okar-
-pok: nipangeratdlait; kimagdlugo tauva aniput tamarmik saniane
kekartut. ²⁰ Eigútvldo iserfigâ kaliarssuarne nigdlarsiatârfingmine
kisimftdlune igsiassok; Eigútvldo okarfigingmane: Gútimit okau-
-sigssakarpunga ilingnut, igsiavfingmit nikuípok. ²¹ tauva Eigútip
sâmine isagtípâ panalo kiterminit tãlerpingme tungânit tiguvdlugo
nainut mangúpâ. ²² tigúmivialo mangúkujok savigsâta inâgut, sa-
-vigsâlo pualarnata uligpâ, mássa pana nainit amúngikâ; akulâ-
-gutdlo anitdlagpok. ²³ Eigútilo anivok isertariarssuanut, kaliar-
-ssúvldo matue kingunermigut matuvai parnaerdlugitdlo. ²⁴ táu-
-nale aningmat, ivssuma kivfai iserput, takungnigdlutigdlo taku-
-lerpait kaliarssúp matue parnaersimassut; okarputdlo: ímaka-una ^{1 Sám. 24,4.}
akuíkiartortok nigdlarsiatârfiup ínitânut. ²⁵ nautsorssuípudlo pa-
-katsilerserdlutik, sunauvfale kaliarssúp matue matuúngikâi; tauva
matuersaut tiguvdlugo matuípud, sunauvfa nálagartik nunamut
niversimassok tokuvdlune. ²⁶ Eigútile áragpok arríneráne, inû-
-ssaliatdlo kiperugkat avkutigalugit Staratimut áragpok. ²⁷ tá-
-ssungalo pigame suvduartáussuarmik kardlortarpok Eivfarâp
kákâne; Israflivldo kinguaisa kákamit atekatigât, táuna sujuler-
-ssortigalugo. ²⁸ okarfigailo: maligkasuarsinga, Nálagkap kingar-
-ssortise Mûapíkut agssavínut túniungmagit; maligdlugulo aterput
Jórtanivldo ikáriainik Mûapíkut tiguaivfigalugit, ikártitaxángitdlatdlo
inungmik. ²⁹ Mûapíkutdlo taimanikut perdlugtípait, angutit ku-
-linik túsintigdlit migssigissait, tamarmik nakúgunartut tamar-
-migdlo sorssutdlarkigsut; angúmigdlo áragtokángilak. ³⁰ taima
Mûapíkut uvdlok táuna kunutitáuput Israflíkut agssainut; nunalo
uníngavexarpok ukiut arfinex-pingasunik kuligdlit.

³¹ kingulerâ Samkâre Anatip ernerá; táussuma Filisterit a-
-ngutit arfinilingnik untritigdlit saperssisípai ajáupíssamik ug-
-singnut ungôrutigssiamik; táussumátaok Israflíkut áráupai.

kapitalit 4.

Dipóra erkartüssiissok. Báraup Sisera ajugauvfigâ. Jâpine piagaussok.

¹ Israflivdle kinguai Nálagkap iluaríngisânik iliortuarsinarput, ^{3,12; 6,1.}
Eigúte tokungmat. ² Nálagkavdlo akigai Jâpinip Kânâp kúngiata ^{3,8.}
Hátsorime kúngiussup agssainut pisitdlugit; sákutúisa nálagât ^{Jórs. 11,1.}

tássa Sisera Hârusáme akimángitsut piáne igdlokartok. ³tauvale
 3,9. 16; 6,8. Israflip kinguai Nâlagkamut nivdliáput; mássa arfinex-sisamanik
 untritilingnik kamússuakarame saviussunik, táussuma ukiut mar-
 -dlungnik kuligdlit Israflip kinguai sualugtumik kunutípai.

⁴Dipôrap arnap pruvftiussup, Lápitûtíp nuliata, taimanikut
 Israílíikut erkartūpai. ⁵táunalo inekarpok Dipôrap palmiutâta
 atâne Râmavdlo Bítílivdlo akornáne Eivfarâp kákâne, Israflívdlo
 kinguaisa majuarfigissarpât erkartūtikiartordlutik. ⁶arpártitsiv-
 -dlunilo Bârak Apinuâp ernerá Kítasimit Navtalíp pianit kaer-
 -kuvâ táussumúngalo okardlune: Nâlagkap Israflip Gútiata iná-
 -ssutigingínerpâ? autdlarit, kákamut Tâporimut pivdlutit angu-
 -titdlo kulínik túsintigdlit Navtalíp kinguaisa ilait Stpulúvdlo ki-
 -nguaisa ilait ilaseralugit. ⁷kūngumutdlo Kítsumimut Sisera Já-
 -pinip sákutúisa nálagât ilingnut písíkumârpara kamússuilo kater-
 -ssailo táputdlugit, agssangnutdlo túniúkumârpara. ⁸Bârauvdlo
 okarfigâ: ápariumagungma autdlásaunga, ápariumángikungmale
 autdlásángilanga. ⁹okarpok: áparísavavkime; kisiánile nálang-
 -nautigssarsísángilatit avkúme ingerdlavigissagssangne, Nâlagkap
 Sisera akigísangmago arnap agssainut písitdlugo. tauva Dipôra
 pikivok Bâragdlo Kítasimut áparalugo. ¹⁰Bârauvdlo tauva Stpu-
 -lūkut Navtalíikutdlo Kítasimut katerssorkuvai, maligdlugulo ma-
 -juarput angutit kulínik túsintigdlit; Dipôravdlo majuatigâ.

^{1,16;} ¹¹Htperívdle Kfníkússup Kfníkokatine Húpávip Mórásip sakiata
 4 Mór. 10,29. kinguai avigsâramigit, tovke nápartípâ orpigssuax Saináme Kí-
 -tasip erkânítume ítok tikitdlugo. ¹²Sisera tauva nalunaerfigât,
 Bârak Apinuâp ernerá kákamut Tâporimut majuarsimassok. ¹³Si-
 -seravdlo kamússuane tamaisa katerssorkuvai, kamússuit saviussut
 arfinex-sisamanik untritigdlit, inuitdlo ingminítut tamaisa Hâru-
 -sámit akimángitsut piánit kūngumut Kítsumimut. ¹⁴Dipôrale
 Bârangmut okarpok: pikigit, tamássa uvdlok Nâlagkap Siseramik
 agssangnut túniússivfia, Nâlagax sujulerssordlutit anísangmat. tauva
 Bârak kákamit Tâporimit aterpok, angutitdlo kulínik túsintigdlit

^{5,20.} maligpât. ¹⁵Nâlagkavdlo Sisera kimugersutdlo tamaisa kater-
 -ssatdlo tamaisa panap kfnánik ánilársarpai Bâraup sâne; Sise-
 -ralo kamutinit niuvdlune kimâvok písuínardlune. ¹⁶kamússuit
 katerssatdlo Bâraup malerssorpai Hârusat akimángitsut piat ti-
 -kitdlugo; Siseravdlo katerssai tamarmik panap kfnágut ordlo-

^{3,29;} -rarput; atautsimigdlūnft amiákokángilax. ¹⁷Siserale písuínar-
 Jóns. 8,22; -dlune kimâvok Jailip, Htperip Kfníkússup nuliata, tovkanut, Jâpine
 10,33.

Håtsorip kúngia Hþperivdlo Kfníkússup inokutai erkigsivekatigtng-
-mata. ¹⁸ tauva Jailip Sisera ánvigá páriartordlugo okarfigalu-
-gulo: sakiatdlagit, nálagara, uvavnut sakiatdlagit; ersísángilatit;
tupermut tauva sakiatdlagfigingmane kippingmik uligpá. ¹⁹ arna-
-mutdlo okarpok: imínguamik ímitsiánga-ait, kilalekaunga; tauva ^{5,25.}
pôrusek ímulik angmarpá, ímitdlugulo áma uligpá; ²⁰ arnamutdlo
okarpok: tovkup pánut kekariartorit, tikitsokaraluarpatdlo ape-
-riartordlutit okardlune: tamáne inokarpa? okásautit: inokángilak.
²¹ tauva Jailip Hþperip nuliata tupermut págutigssak tiguvá kau-
-talerdlunilo, kajagssuardlunilo iserfigalugo págusek tugdliagut
mangúpá nunamut torrutdlugo, sinerulungmat merngortordlunilo;
taimalo tokuvok. ²² atalo, Bârak Siseramik malerssuissox Jailip
ánvigá páriartordlugo okarfigalugulo: karrít, takutísavavkit angúmik
ujagkangnik; iserfigigamiugdlo, árit, Sisera nalassok tokuvdlune
páguserdlo tugdlianítok. ²³ taima Gútip uvdlorne tamatumane
Jápine Kánâp kúngia kunutípá Israflíp kinguaise sâne. ²⁴ Israt-
-livdlo kinguaise Jápine Kánâp kúngia artorssartíkiartortuinarpát,
ktsalo ptarpát Jápine Kánâp kúngia.

kapitalit 5.

Dipóra Bâragdlo erinersártut.

¹ uvdlok tamána Dipóra Bâragdlo Apinuáp ernera eríner-
-sárput okardlutik:

² Israflíkúne sujulerssuissut sujulerssormata, kajumigdlutik
inuit ingmingnut túniungmata, Nálagak nersorsiuk. ³ tusaritse,
kúngit ukorsê, siúmigsaritse, nálagauerit ukorsê; Nálagak uvanga
erinersárfigisavara, Nálagak Israflíp Gútia erinalerssorfigisavara.

⁴ Nálagak, taimane Starimit anigavit, Eitumip narssánit inger- ^{tugs. 68,8. 9.}
-dlagavit, nuna sajugpok, kilaitdlo kuserput, nuiáme imermik ku-
-serput. ⁵ kákat ivsuligput Nálagkap issigernanit, Sfnai agdlát ^{tugs. 68,9.}
Nálagkap Israflíp Gútiata issigernanit.

⁶ Samkâre Anatip ernera inútitdlugo, Jaile inútitdlugo ingerdla- ^{3,21.}
-vigissagssaugaluit ingerdlaviginexásaerput; avkusinertigtudlo inger-
-dlásassut sangussartutigut ingerdlassaraut. ⁷ ilitersúsaerput Is-
-raflíkúne ilitersuissugssat, ilitersúsaerput, uvanga Dipóra makit-
-serdlunga, makitserdlunga Israflíkúne anánaussunga. ⁸ Gútinik nu-
-tânik kinersíput; tauva isâvfingne sorssúput. erkornavêrkúmik ta- ^{1 Sâm. 13,22.}
-kugssaussokarnerpa kalugiussamigdlúnft Israflíkúne sisamanik kuli-

-lingnik tûsintilingne? ⁹ Israflîkut nâlagkersortait kajungerâka, inungne kajumigdlutik ingmingnut tûniûtut; Nâlagax nersorsiuk. ¹⁰ siutitûne ukaleriaussane kimugersuse, okortunik igsiavfekartuse, avkusinîkut ingerdlassuse: ilerkorssoritse. ¹¹ pisigsartunit imertar-tarfit akornânîtunit nipitunerussumik tássane Nâlagkap nâper-tuivdluarnere únersiutigait, ilitersuissûtîtâta nâpertuivdluarnere Israflîkúne; tauva isâvfingnut aterput Nâlagkap inugtai.

¹² ekêrsarit, ekêrsarit, Dipôra; ekêrsarit, ekêrsarit, erîniugkamik oxalugit; pikigit, Bârak, tigussatitdlo autdlarúkit, Apinuâp ernera ûmâ.

¹³ tauva aterput inuit angingârtortait amiákússut, Nâlagax aterpok pivdlunga píssarssuarne, ¹⁴ Eivfarâkut ilait Amalákúnut ikússorsimassut maligdlutit, Btjamft, inugtangne; Mâggerîkut nâ-lagaussortait aterput, Sîpulûkutdlo nâlagaunerup tigumiânik tigumiartut. ¹⁵ Iisagssârikutdlo nâlagaisa Dipôra ilagât, Iisagssâ-ríkúme Bâragtut, kôrkumut autdlartitaugamik malîsavdlugo.

Rûpinip kûngúine ûmatimîkut isumatusârput. ¹⁶ suvdlutit ungalôrsimavfit akornâne unigpit, ungûkkanut siggartartut tusar-nârdlugit? Rûpinip kûngúine ûmatimîkut isumaliornertusârput. ¹⁷ Gîliate Jôrtanip ungatâne uníngavok, Dânilo suvdlune umiarssuit tulagfigissâne muluva? Agsera ímap sinâne unigpok, kangerdliu-maniutimine uníngavdlune.

^{9,17.} ¹⁸ Sîpulûkutdle tássa inuit inûssutsimingnik tûniússissut tokumut, Navtalîkutdlo narssap kingingnerine. ¹⁹ kúngit tikiúput, sorssugput; tauva sorssugput Kânâp kúngê Tâname Makitup er-misa erkâne; sîlvînik katerssugkanik tigusingitdlat. ²⁰ kilangmit ^{2 Mðr. 14,26;} sorssugput; uvdlorissat ingerdlavingmingnit kutsigsunit Sisera sor- ^{Jôrs. 10,} -ssugfigât. ^{14. 42.} ²¹ kûngûp Kîsunip kûgûpai, kûngûp itsarnitsap, kûngûp Kîsunip; tarniga, píssaunigdlit tugdlákit. ²² kimugtuarssuit kukig-ssue tauva kangale mavkorpálunguarsse, ajugaussartortaisa súka-sôrssuarmik pangaligitdlarmatik.

^{2,1; 6,11.} ²³ Mêruse perdlorkusiuk, okarpok Nâlagkap íngîlia, inue perdlorkússúmik perdlorkusigik, tikiutíngingmata Nâlagax ikiornekartikiartordlugo, Nâlagax ikiornekartikiartordlugo píssarssuarne.

^{4,19.} ²⁴ pivdluarkunarsile arnane Jaile Hîperip Ktnîkússup nulîa, arnane tupermiussune pivdluarkunarsile; ²⁵ imermik kinungmat, ímungmik tunississok; pûgútame angingârtut piâne ímuk mikiartok ^{4,21.} savssaigdlitigâ; ²⁶ agssane isagtîpai pâgutsimut talerpinilo savfûp kautarssuanut, Siseralo patigpâ niakua aserutdlardlugo, tugdlia

putuvdlugulo sekumisípá; ²⁷ isigaisa akornánut akugdlárdlune or-
-dluvok nerfatdlarpok, isigaisa akornánut akugdlárdlune ordluvok,
akugdlárfingmine tássane ordluvok inûjungnaersitauvdlune.

²⁸ icalássákut itsuarpok Siserap arná, kápialavdlunilo angma-
-ssúkut suversarfikut: suna pivdlugo kamússue tikísassut mulo-
-kinerpat? suna pivdlugo kamutai aggerumárnertokát? ²⁹ arnar-
-taisa nâlagautitat ilisimanerussut akivât, nangminerdlo âma okaut-
-siminut akivok: ³⁰ paggatigissat navssârisimánginerpait avguardlu-
-gitdlo? arnak atausek mardlugdlûnt angúmut atautsimut, pagga-
-tigissat ánorássat misugtagkat Siseramut, paggatigissat ánorássat
misugtagkat putórtuliat, paggatigissat ánorássat misugtagkat ig-
-dlugtut putórtuliat nuilaisigut.

³¹ taima nungutitáusáput kíngarssortitit, Nâlagak; asassile
sexinertut artorssajuitdlune nuilersutut íkumárput.

tugs. 19,6.

nunalo uníngavexarpok ukiut sisamanik kuligdlit.

3,11.

kapitalit 6.

Nâlagkap íngilia Gítiumut takutítok. Nâlagak nalunaerkutiliortok.

¹ Israflivdle kinguai Nâlagkap iluaríngisânik iliorput; Nâ- 4,1; 10,6.
-lagkap tauva Mtiâkut agssainut túniúpai ukiut arfinex-mardluk.

² Mtiâkudlo nakúserfigingmatik Israflip kinguaisa kugssernit ká-
-kanítut kârusuitdlo patdligtailissatdlo ingmingnut sanavait Mti-
-tiâkut pivdlugit. ³ pivordlo Israflíkut nautsifagssamik siaruarte- 5 Mór. 28,33.

-rissarângata, tauva Mtiâkut Amalâkudlo pavángarnitsatdlo ma-
-juardlutik kokagssissarpait, ⁴ tungânudlo tangmâriartordlutik nu-
-nap nautitai aserorpait Gâsap ornigtariâ tikitdlugo, amiákútita-
-karnatigdlo inûtigssamik Israflime, savamigdlûnt ugsingmigdlûnt
siutitûmigdlûnt. ⁵ mássa nerssutautilik tupisigdlo nagsardlugit
majuartarput pitorautdlutik pigdleratut amerdlatigalutik, kisig- 7,12.

-ssaunatik táukulo katigagtûtítigdlo nunamut pitoráuput aseroriar-
-tordlugo. ⁶ Israflíkudlo nikanarsingâramik Mtiâkut sâne, Is-
-raflip kinguai Nâlagkamut nivdliáput. ⁷ pivordlo Israflip ki-

-nguaisa nivdliavfigingmâne Mtiâkut pivdlugit ⁸ Nâlagkap aut-
-dlartitsivigai angúmik pruvftimik, táussumalo okarfigai: ima
okarpok Nâlagak Israflip Gítia: uvanga Egivtinimit majuartíki-
-vise anisitdlusilo kivfartorfingmit; ⁹ ánáukivsilo Egivtinimiut agssainit
kunutitsissivsilo tamarmik agssainit, sujunivsigutdlo kimátíkíka
nunâtdlo ilivsinut túniutdlugo; ¹⁰ okaraluartungalo ilivsinut: uvanga

Jórs. 23,7; tássa Nálagak Gúterse; Amoríkut nunasivfigissavse Gútigissait
2kúng.17,36. mianerísángilase; nipigale nálángikigse.
erk. 2,2.

- ¹¹Nálagkavdlo íngilia íngikiartorpok orpiup mángertússap Oufferamítup atánut, Júarsip Apiaserikússup pigissáta, Gítiútdlo ernerera kajússiagssanik anaulerissok tunguiaivfingme Mftiákúnit ki-marnúkumassaminik. ¹²Nálagkavdlo íngilia táussumúnga takutípok
- Rút. 2,4. okarfigalugo: Nálagkap najordlisit sorssutdlarkigsutit. ¹³Gítiúvdle okarfigá: ata nálagara, Nálagkap najoraluarpatigut, sôrme tauva tamáko tamaisa atorpavut? naungme tupingnartuliai tamarmik
- 2 Mór. 13,14. sujuaissavta uvavtínut okalugtuarissait okardlutik: Egivtinimit Nálagkap majuartíngínerpátigut? mánale Nálagkap taimaitipátigut Mftiákutdlo agssainut túniutdluta. ¹⁴tauva Nálagkap ságpá okar-dlune: nakússutsingne matumane piartorit, Israílikut ánáusavatit Mftiákut agssainit; uvanga autdlartíngínerivkit? ¹⁵okarfigále: ata nálagara, sumik Israílikut ánáusanerpáka? takuvat erkardlerissáka Mánarsikut nikanarnerssarait, uvangalo atátama inokutaisa nukar-
- 2 Mór. 3,12. -dlersarānga. ¹⁶tauva Nálagkap okarfigá: uvanga áiparísavavkit,
- 4 Mór. 14,16. Mítiákutdlo saperssisísavatit inugtut atautsitut ilivdlugit. ¹⁷aki-vâle: ata, sáimáunarsiguma issingnut, nalunaerkutiliorit-ait nalu-jungnaerutigssavnik, ivdliussutit uvavnut okalugtox. ¹⁸mána kimángíkatdlauk-ait, ilingnut uterserdlunga tuníssutigssara ánit-dlugo sângnutdlo ilivdlugo; okarpordlo: uníngásaunga uterser-dlutit. ¹⁹iserdlune tauva Gítiúp savaussáarak piarêrsarpá, kajú-ssatdlo ívfpap imai sêrnakángitsunik timiussaliarai; nekâ nuiorag-kamut ilivâ kajualo marrarmut kuivdlugo, táussumúngalo ánípá orpiup mángertússap atánut savssaigdliutigalugulo. ²⁰tauva Gútip íngiliata okarfigá: nekâ timiussatdlo sêrnakángitsut tigúkit kaer-sumutdlo matumúnga ilivdlugit, kajualo kuiguk; taimailiorpordlo. ²¹tauva Nálagkap íngiliata ajáupíssap tigumiagkame isua isagtípá nekilo timiussatdlo sêrnakángitsut agtordlugit, ingnerdlo kaersumit
- 3 Mór. 9,24. anivok nekilo timiussatdlo sêrnakángitsut núngutaerdlugit; Nálag-kavdlo íngilia takuanit autdlarpok. ²²Gítiúp takugamiuk Ná-lagkap íngiligigá, okarpok: ata Nálagak Nálagak, tássa Nálagkap íngilia takusimavara kínarsivdlugo. ²³Nálagkavdle okarfigá: er-
- 2 Mór. 19,21; -kigsigit, ersekinak, tokúsángilatit. ²⁴tássanilo Gítiút Nálagkamut
erk. 13,22. tunissiviliorpok, atserdlugulo Nálagkamik erkigsisitsissunik; uv-dlumimut agdlát sule tássanípok Oufferame Apiaserikut piáne.
- ²⁵pivordlo únuame tamatumane Nálagkap okarfigigá: tigúk ugsik inersimassok atátavit pigissá ugsexatálo arfinex-mardlungnik

ukiulik; Bâlivdlo tunissiviutâ atâtavit pigissâ nâkartisavat orpig- 5 Mör. 7,^s.
 -ssuarmiuliardlo sanianitok kipivdlugo; ²⁶ Nâlagkamutdlo Gûtingnut
 pissaunavêrfiliap matuma kâрпиâne tunissiviliúsautit piarêrsima-
 -ssumik, ugsiguvdlo âipâ tigúsavat tunissúmgdlo ikivkagagssamik
 pigdlisavdlutit, orpigssuarmiuliak kipissagssat kissugalugo. ²⁷ tauva
 Gitiûp angutit xulit kivfame ilait ilaserai taimailiordlunilo, sôrdlo
 Nâlagkap okalugfigigâne; atâtamile inokutai igdlokarfiuvdlo inue
 ersigigamigit uvdlúkut taimailiúsavdlune, únuákut taimailiorpok.
²⁸ igdlokarfiuvdlo inue uvdlákut makiâramik takulerpât Bâlip tu-
 -nissiviutâ ûkautitaussok orpigssuarmiuliardlo sanianitok kipi-
 -ssaussok ugsiguvdlo âipâ pigdliarinexartok tunissiviliame. ²⁹ o-
 -karfigekatigfgputdlo: kina taimailiorsimava? sujunersiúputdlo 15,^s.
 uyardlerdlutigdlo, okarputdlo: Gitiût Jûarsip ernera taimailiorsi-
 -mavok. ³⁰ tauva igdlokarfiup inue Jûarsimut okarput: ernerit
 anisekiuk, tokutagssaungmat Bâlip tunissiviutâ ûkautíkamiuk or-
 -pigssuarmiuliardlo sanianitok kipivdlugo. ³¹ Jûarsile sanimine
 kekartunut tamanut okarpok: ilivse Bâle sernigiumavisiuk? ilivse
 ánáukumavisiuk? nalingínax táussumínga sernigingnigkumassok
 tokutáusavok kaulersínago; Gûtiugune ingminut serniginiardle tu- 1 kúng. 18,
 -nissiviúne ûkautingmago. ³² uvdlormilo tamatumane Jerúpálimik 21. 27.
 atserpât okardlutik: Bâle nangminex serniginiardle táussumínga
 tunissiviúne ûkautingmago.

³³ Mtiâkutdle tamarmik Amalácutdlo pavángarnitsatdlo ataut-
 -simut katerssorput, ikârdlutigdlo tangmâriartorput Jisrflip kô-
 -ruanut. ³⁴ tauva Nâlagkap anernerata Gitiût ativâ, suvduartáu- 11,²⁹;
 -ssuarmigdlo kardlortarpok, Apiaserikutdlo ataatsimut kaerkuvai 1 nal. 12,¹⁸;
 malerkuvdlune. ³⁵ Mánarsícutdlo ilúngardlugit arpártunik autdlar- 2 nal. 24,²⁰.
 -titsivigai ataatsimutdlo kaerkuvdlugit táukútaok, malerkuvdlune;
 âma Agserácut Sipulúcutdlo Navtalícutdlo arpártunik autdlartit-
 -sivigai, majuarputdlo pâriartordlugit. ³⁶ Gitiútdle Gûtimut okar-
 -pok: Israflícut agssavkut ánáukumagugkit, sôrdlo okalugsima-
 -ssutit: ³⁷ ata, savat merkue kivssarnerit iliniaríka iserterivingmut;
 isugútarpata kivssarnerit kisimik nuna tamarme panerdlune, na-
 -lujungnáisaunga Israflícut agssavkut ánáukumagigit, sôrdlo oka-
 -lugsimassutit. ³⁸ taimalo pivok; akagúngmat makiârdlune kiv-
 -ssarnerit sivgoramigit, kivssarnerit isugútaerpai púgutak imermik
 ulivkârdlugo. ³⁹ Gitiútdle Gûtimut okarpok: níngangnerit uvavnut 1 Mör 18,³⁰.
 katsungáilekinane, matumúnáinak okalugkama; kivssarnerit kingu-
 -mut ússerdláka-ait atausiáinarlunga; kivssarnerit kisimik pa-

-nerdlit-ait nuna tamarme isugúardlune. ⁴⁰ taimailiorpordlo Gûte únuame tamatumane; kivssarnerit kisimik panerput nuna tamarme isugúardlune.

kapitalit 7.

Gítiúp Mitiäkut ajugauvfigigai.

6,32; 8,35. ¹ Jerúpälilo tássa Gítiût makiârpok inuitdlo ilagissai tamarmik, puilassumutdlo Hârútimut tangmârput; Mitiäkutdle tangmârfiat avangnânitok kákángúp Môrip tunuane kôrkume. ² Nâlagkavdlo Gítiût okarfigâ: inuit ilagissatit amerdlagâka 'agssainut Mitiäkut túniúsavdlugit, Israflíkut uvavnut usorssitsârkunagit okardlutik: ⁵ Môr. 20,8. agssama ánaupânga. ³ mánalo inuit siutainut tordlorit-ait okar-dlutit: kina ersiva ánilârdlunilo? táuna uterasuardle Gíliatip kákânit. tauva inuit ilait mardlungnik kulilingnik mardlungnigdlo túsintigdlit uterput, kulinigdlo túsintigdlit amiákúvdlutik. ⁴ Nâ-lagkavdlo Gítiût okarfigâ: inuit sule amerdlavatdlârput; imermut atertikit; tássane ilingnut misiligkumârpâka; ilingnutdlo okautigi-ssagssara ima: úma ingerdlakatigísavâtit, táussuma ingerdlaka-tigísavâtit; nalingínardlo ilingnut okautigissagssara ima: úma ingerdlakatigísángilâtit, táussuma ingerdlakatigísángilâtit. ⁵ i-nuit tauva imermut atertingmagit, Nâlagak Gítiûmut okarpok: nalingínak orkaminik imermit alugtok, sôrdlo kingmex alugtartok, táuna ingmikôrtísavat, âma nalingínak imerniartok sêrkúmerdlune. ⁶ kanermingnutdlo agssamingnik [kalussissardlutik] alugtut amer-dlássusê tássa angutit pingasunik untritigdlit; ilait avdlat ta-marmik sêrkúmerdlutik imermik imerniarput. ⁷ tauva Nâlagak Gítiûmut okarpok: angutinik pingasunik untrilingnik alugtunik ¹ Sâm. 14,6; ² nal. 14,10 t. ánaúkumârpavse Mitiäkutdlo agssangnut túniutdlugit; inuitdle [avdlat] tamarmik angerdlardlit nungutdlutik najugkamingnut. ⁸ i-nuitdlo takuagssait nagsarpait suvduartáussuitdlo; Israflivdle angutitai [avdlat] tamaisa autdlartípai nungutdlugit tovkinut, a-ngutit táuko pingasunik untritigdlit kistsa unigtitdlugit; Mitiä-kutdlo tangmârfiat atânitok kôrkume. ⁹ pivordlo únuame ta-matumane Nâlagkap okarfigigâ: pikigit, tangmârfiánut aterit, agssangnut túniúkavko. ¹⁰ atertigssangnigdle ersigaluaruvit, aterit Pôra inúsugtortat áiparalugo tangmârfiánut. ¹¹ sunalo oka-lûtigigât tuserumârpâ, kingornalo agssatit píssagtíkumârpâ, tangmârfiánutdlo atísautit; aterpok tauva Pôra inúsugtortane ái-

-paralugo, sorssungnermut piarérsimassut tangmârfingme isor-
 -dliussut tikitdlugit. ¹² Mitiâkutdlo Amalakutdlo pavângarnitsatdlo
 tamarmik kôrkume atautsimîtut pigdlertatut amerdlatigalutik; ka- 6,5.
 -tigagtûtaitdlo kisigssáungitsut siorkatut ímap sinânîtutut amer-
 -dlatigalutik. ¹³ Gîtiût dlo tikiungmat, ata, inûp áiparminut sing-
 -nagtugke okalugtuarigâ okardlune: ata, singnagtugkamik sing-
 -nagtorpunga, sunauvfa suaussiagssanit timiussiak arssane útak
 Mitiâkut tangmârfíanut agssakâssox, tupermutdlo pigame aput-
 -dlarpâ úpítitdlugo agssakartitdlugulo kulâ atdlíngordlugo, úpi-
 -porne tupek. ¹⁴ áipátalo akivâ okardlune: avdláungilax tamána,
 kisiáne Gîtiûp Júarsip ernerata angutip Israflíkússup panâ ta-
 -mâssa; agssainut Gûtíp Mitiâkut tangmârfiatdlo ilüngât túniúkai.
¹⁵ pivordlo singnagtugkamik okalugtuax sukuiautâlo Gîtiûp tusa-
 -ramigit, tauva patdlorpok; Israflíkutdlo tangmârfíanut uterpok
 okardlunilo: pikigitse, Nâlagkap Mitiâkut tangmârfiat agssavsínut
 túniungmago. ¹⁶ angutitdlo táuko pingasunik untritigdlit avigsâr-
 -típai pingasuvíngordlugit; nungutdlugitdlo tigumíssersorpai suv-
 -dluartáussuarmik marrarmigdlo imaxángitsumik nanerússamigdlo
 marraup iluane. ¹⁷ okarfigailo: uvanga issigisinga íssuardlungalo; 9,46.
 atalo, tangmârfiata isuanut piguma, sórdlo iliortunga taimailiú-
 -sause. ¹⁸ suvdluartáussuardlo kardlortautigileruvko ilagissamalo
 tamarmik, ilivsisaox suvdluartáussuit kardlortautigisavase tang-
 -mârfiat ilüngât kaujatdlagdlugo, okásausilo: Nâlagkákut Gîtiû-
 -kutdlo. ¹⁹ Gîtiût angutitdlo untritigdlit ilagissai tauva tang-
 -mârfiup isuanut pigamik pigârfiup kiterdliup autdlarkautáne pi-
 -gârtugssat aitsât iverterêrait, suvdluartáussuit kardlortautigait
 marraitdlo tigumiagkatik sekumitdlugit. ²⁰ tauvalo katerssat táukua
 pingasuit suvdluartáussuit kardlortautigait marraitdlo aserordlugit,
 nanerússatdlo tiguvait sâmimingnik suvdluartáussuitdlo taler-
 -pimingnik kardlortautigiumavdlugit, tordlorputdlo: Nâlagkap
 panâ Gîtiûvdlo; ²¹ kekarpudlo nungutdlutik inimingne tangmârfik
 kaujatdlagdlugo; tauva tangmâkatigt tamarmik arpagdlutik niv-
 -dliakalutigdlo kimâput. ²² suvdluartáussuitdlo pingasunik untri-
 -tigdlit kardlortautigingmatigik, Nâlagkap tauva áipâta panâ ái- 1 Sâm.14,20;
 -pânut sangmisípâ tangmâkatigtgnutdlo tamanut; kimâputdlo 2 nal. 20,28.
 tangmâkatigt Bít-Sítamut Serêrap tungânut Aapal-Magûlap Tá-
 -patip erkânîtup sinâ tikitdlugo. ²³ Israflíp angutitai tauva ataut-
 -simut kaerkuvait Navtalíkúnit Agserákúnitdlo Mánarsíkúnitdlo
 tamanit, Mitiâkutdlo malerssorpaít. ²⁴ arpártunigdlo Gîtiût aut-

-dlartitsivok Eivfarâp kâkânut ilûngarmut, okarkussivdlune: ate-
-ritse Mitiâkut pâriartordlugit, ermitdlo ornigtailisigik táukunúnga
Bít-Bâra Jôrtanilo tikitdlugit; Eivfarâvdlo angutitai tamarmik
atautsimut kaerkunekarput, ermitdlo ornigtailivait Bít-Bâra Jôr-
tugs. 83,12. -tanilo tikitdlugit. ²⁵ Mitiâkutdlo nâlagait mardluk Oortve Stvilo
Is. 10,26. tiguvaít, Oortvilo tokúpât Oortvip kaersuane Stvilo tokutdlugo
Stvip tunguiaivfiáne, Mitiâkutdlo malerssorpait; Oortvivo Stvivo
niakue Gftiûmut tikiúpait Jôrtanip ungatânit.

kapitalit 8.

Gftiûp Mitiâkut malerssorai. ernerinik. tokussok.

- 12,1. ¹ Eivfarâvdle angutitaisa okarfigât: kanok-iliorfigaisigut kaer-
-kúnginavigut Mitiâkut sorssugkiartoragkit? sualugtumigdlo sa-
-kitsáupât. ² okarfigai: suna mâna nâmagsineriga ilivsisut? Eiv-
6,34. -farâp kingunikusiugai ajúnginerúnginerpat vîinigssanit Apiaserip
katerssugainit? ³ agssavsínut Gûtip Mitiâkut nâlagait Oortve St-
-vilo túniungmagit, suna nâmagsisínaunerpara ilivsisut? tauva
narrutsáukungnailerpât, okausek tamána okauseringmago.
- ⁴ Gftiût Jôrtanimut pigame ikârpok, nangminerdlo angutidlo
táuko pingasunik untritigdlit ilagissai, kasuvdlutik malerssuivdlu-
-tigdlo. ⁵ Suggûtip angutitainut tauva okarpok: timiussanguanik
angmalortunik inuit maligtika tunitsiarsigik-ait, kasungmata táuko;
tugs. 83,12. mássa Stpa Salmûnalo Mitiâkut kúngê uvanga malerssorpâka.
⁶ Suggûtivdle nâlagai okarput: Stpap Salmûnavdlo itumait mâna
agssangnîermata, sâkutûtít timiussanik túnisavavut? ⁷ Gftiût
tauva okarpok: taimáitumik Nâlagkap Stpa Salmûnalo agssavnut
túniugpagit, uvinigse túkartorumârpara puilassuitsup kapinartuinik
1 Mór. 32,30. kakitdlarnakutinigdlo. ⁸ tássángalo majuarpok Pinûflimut taima-
-tutdlo táukunúnga okalugdlune; Pinûflivo angutitaisa akivât,
sórdlo Suggûtip angutitaisa akigât. ⁹ Pinûflip angutitai tauva
okarfigigujai ima: perdlokarnanga uteruma, kakivfiliak mâna ûkau-
-tíkumârpara.
- ¹⁰ Stpale Salmûnalo Kargorimîtit, katerssatigdlo ilagigait, ar-
-kanek-tatdlimanik túsintigdlit migssigissait, pavángarnitsat kater-
-ssat tamarmik núngutait; tokoragaussutdle tássa untritingnik
mardlungnigdlo kulilingnik túsintigdlit angutit sâkulersortut. ¹¹ Gf-
4 Mór. 32, 35. 42. -tiût tauva majuarpok tupermiut avkutâtigut Nûpâ Jorpiálo ka-
-ngerkutdlugit, katerssatdlo perdlugtípai terdlingmata. ¹² Stpalo

Salmúnalo kimángmata malersorpai; Mtiäkutdlo kúngê mardluk Sipa Salmúnalo tiguvai katerssaitdlo tamaisa ánilársardlugit. ¹³tauva Gftiüt Jûarsip ernera sorssungnermit uterpok Hêrisip majuariânit. ¹⁴inûsugtordlo Suggûtíp angutitaisa ilât tiguvá aper-ssordlugulo; táussumalo tauva Suggûtíp nâlagai utorkaunertailo angutit arfinex-mardlungnik kuligdlit arfinex-mardlugdlo Gftiûmut agdlagpai. ¹⁵Suggûtivdlo angutitainut pigame okarpok: uvfa Sipa Salmúnalo uvavnut mitagdliutigissase okardluse: Sîpap Salmúnavdlo itumait mána agssanguñermata, angutitatit kasussut timiussanik tunísavavut? ¹⁶igdlokarfiuvdlo utorkaunertai tiguvai puilassuitsuvdlo kapinartue kakitdlarnakutitdlo, tamákuníngalo Suggûtíp angutitai pitdlarpai. ¹⁷Pinûflivdlo kakivfliartâ úkautípâ igdlokarfiuvdlo angutitai tokutdlugit. ¹⁸Sípalo Salmúnalo okarfigai: angutit Tâporime tokutase kanok-ípat? akivát: iligtut taimáiput, nungutdlutik kúngip ernerisut táutokarput. ¹⁹okarpok: katángutíka-uko, arnama ernere; ilumut ûmangmat Nâlagak, táuko inútisimagaluaruvsigik tokúsángerakajakávse. ²⁰Jiterimutdlo angajugdlekúminut okarpok: nikuigit, tokúkit; inûsugtuvdle táussuma panane amúngilâ, ersigame sule inûsugtúgame. ²¹tauva Sipa Salmúnalo okarput: nikuigit ivdlit ornigutdlutitdlo uvavtínut; sôrdlume angut itok, taimáipok nakússusia; nikuitdlune tauva Gftiûp Sipa Salmúnalo tokúpai, káumataussatdlo katigagtútaisa kungasfnítut tiguvai.

²²tauva Israflip angutitai Gftiûmut okarput: uvavtínut nâlagaugit, ivdlitdlo erneritdlo ernerpitdlo ernera, Mtiäkut agssainit ánáukavtigut. ²³Gftiûvdle okarfigai: uvanga ilivsinut nâlagáusá-ngilanga, erneralo ilivsinut nâlagáusanane; Nâlagak nâlagáusavok ilivsinut. ²⁴okarfigailo Gftiûp: kínutigssakarpunga ilivsinut: nungutdluse tunisinga tugdlerúmik paggatigissarsiavsnik; mássa tugdlerutekarput kúltiussunik Ismaflíkúgamik. ²⁵okarput: tunísavavtigít; ánorârdlo isuitdlugo tássunga nungutdlutik tugdlerutit paggatigissarsiatik nalugpait. ²⁶tugdlerutitdlo kúltiussut kínutigissaisa síkilit túsintigdlit arfinex-mardlungnigdlo untritigdlit kúltiussut naligait, káumataussat iverutitdlo ánorássatdlo augpatdlarigsut Mtiäkut kúngtsa atissait ilángúnagit, újámitdlo katigagtútaisa kungasfnítut ilángúnagit. ²⁷Gftiûvdlo kiapexússualiarai 2Mdr. 28, 4.6; erk. 17, 5. igdlokarfingminut Ouvferamut ilissaminik, tássanilo Israflíkut ilú-ngarmik tamána uverssarfigát; Gftiûvdlo inokutaisalo napitivfigát. 2, 3.

²⁸ taima Mtiäkut kunutitáuput Israflip kinguaisa sãne, niarku-

- 5,³¹. -tigidlo makitatíkungnaerpait; nunalo uníngavekarpok ukiut sisa-
- 6,³². -manik kuligdlit Gítiút inútitdlugo. ²⁹Jerúpále Júarsip ernera tauva autdlarpok igdlune najoriartordlugo.
- 2 kúng. 10,1. ³⁰Gítiútdlo arfinek-mardlungnik kulilingnik ernekarpok kiter-minit píngortunik, amerdlasúnik nuliakarame. ³¹panerfátalo Siggf-
- 9,1. -mimítup āma ernertáupá, táunalo Apimílangmik atserpá. ³²Gí-tiútdlo Júarsip ernera tokuvok iluartumik utorkalisimavdlune, ilivátdlo angutáta Júarsip Apiaseríkússup iliversiánut Ouvferamítumut.
- ³³Gítiútdlo tokungmat, Israflip kinguai kingumut uverssalerput
- 2,11. Bálit maligdlugit, Bál-Beritdlo ingmingnut ivertípát Gútigilerdlugo. ³⁴Nálagardlo Gútertik kíngarssortimik avatimingnūtut tamarmik agssainit ánáussissertik Israflip kinguaisa erkáingilát. ³⁵Jerúpá-livdlo tamássa Gítiúp inokutai Israflíkut isumagíngilait ingmingnut ajúngitsulinerata tamarme naligssânik.

kapitalit 9.

Apimílangmik Gítiúp erneranik.

- 8,³¹. ¹Apimílagdlo Jerúpálip ernera Siggfmimut autdlarpok ar-name katángutainut, táukulo arnamilo angutáta inokutaisa erkardlé tamaisa okalugfigai okardlune: ²okalugitse-ait Siggfmip inue tamaisa tusátitdlugit: suna ilivsinut ajúngínerúsava, imalúnft angutit arfinek-mardlungnik kuligdlit Jerúpálip ernere tamarmik ilivsinut nálagaugpata, imalúnft angut atausek ilivsinut nálagaugpat? er-kaigitsilo, saunise uvinigsilo tássaussunga. ³arnáta katángutai tauva pivdlugo okautsinik tamákuninga tamanik okalungmata Siggfmip inue tamaisa tusátitdlugit, ūmatait Apimílangmut sangmilerput okaramik: katángutigârput. ⁴tunivátdlo síkilinik arfinek-mardlungnik kulilingnik sílviussunik Bál-Beritip igdluata ptnik,
- 2 nal. 13,7. tamákulo akiliutigalugit Apimílaup angutit atúngitsut sorkusaitsut iligssarsiarai, táukualo maligpát. ⁵Ouvferamutdlo pivdlune atá-
- 2 kúng. 10,7. -tame igdluanut katángutine Jerúpálip ernere tokúpai, angutit arfinek-mardlungnik kuligdlit ujarkame atautsime; Jútátde Jerú-
- 2 kúng. 11,8. -pálip ernera nukardlek amiákúvok issertorsimagame.
- ⁶tauva Siggfmip inue tamarmik Miluvdlo inokutai ilúngarmik katerssorput, Apimílagdlo kúngíngortíkiartorpát orpigssuarne Siggfmimítume. ⁷nalunaerfigingmánilo Jútát autdlarpok, kákap Garfstmip kâрпиánut kekariartordlune, nipinilo anípá, tordlordlunilo

okarfigai: tusarsinga, Siggmip inue ukorsé, tauva Gútip ilivse tu-
 -sásavâse. ⁸ ilâne orpft kúngigssartik taníkiartoramiko úliakúmut
 okarput: uvavtínut nálagaugit; ⁹ úliakutivdle akivai: pualássutigá
 Gútit inuitdlo uvavne atarkissât isumákīsaneriga orpft kulangeriar-
 -tordlugit? ¹⁰ tauva orpft figekúmut okarput: karrít ivdlit, nála-
 -gaugit uvavtínut. ¹¹ figekutivdle akivai: tungusungnīssutigá ine-
 -rititákalo ajúngitsut isumákīsanerika orpft kulangeriartordlugit?
¹² tauva orpft vīnekúmut okarput: karrít ivdlit, nálagaugit uvav-
 -tínut; ¹³ vīnekutivdle akivai: vīnigssama tunguat Gútinik inung-
 -nigdlo tipaitsugtitsissok isumákīsaneriga orpft kulangeriartor-
 -dlugit? ¹⁴ tauva orpft tamarmik kakitdlarnakutdlungmut okarput: tugs. 104,16.
 kaeriarit ivdlit, nálagaugit uvavtínut; ¹⁵ kakitdlarnakutdlúvdlo orpft
 akivai: ilumut taimaigpat, taníkumaguvsinga kúngingortitdlunga
 ilivsinut: tarravnut issertoriartoritse; kisiánile taimáingigpat: ingnek
 anile kakitdlarnakutdlungmit Līpanūnip sfteré núngutaerdlugit. 2 kúng. 14,9.
¹⁶ mánalo ilumórtumik agssuarnaitsumigdlo ilioruvse Apimflak
 kúngingortikavsiuk, Jerúpáילו inokutailo ajúngitsuliorfigiguvsigik,
 agssaisalo kanok-iliornerisa nalgssānik iliorfigiguvsuik, ¹⁷ igdler-
 -sordluse atátagigaluara sorssungmat, inūssutsilo igeriáinarldlugo
 Mtiākut agssainit ánaungmase, ¹⁸ taimáitordle ilivse uvdlume ni-
 -kúituse atátama inokutainut ernerilo tokutdlugit, angutit arfinek-
 mardlungnik kuligdlit ujarkame atautsime, Apimflagdlo kivfāta
 arnap ernera kúngingortikigse Siggmip inuinit, katángutigigavsiuk;
¹⁹ ilumórtumingme agssuarnaitsumigdlo Jerúpáילו inokutailo ilior-
 -figiguvsigik uvdlok mána: tauva Apimflak tipaitsútigisiuk, ilivsiló
 táussumátaok tipaitsútigilise; ²⁰ kisiánile taimáingigpat, ingnek
 anile Apimflangmit Siggmip inue Miluvdlo inokutai núngutaer-
 -dlugit, ingnerdlo anile Siggmip inuinit Miluvdlo inokutainit Api-
 -mflak núngutaerdlugo. ²¹ tauva Jútāt nigordlune kimávok, Bē-
 -rimut autdlardlune; tássanilo Apimflak uníngavok angajune ki-
 -magdlugo.

²² ukiut pingasut Apimflak Israǎlīkúnut nálagaúvok. ²³ tauva
 Gúte anernipilungmik autdlartitsivok Apimflauvdlo Siggmivdlo inuisa
 akornánut, Siggmivdlo inue Apimflangmut ilumūngitsulíput, ²⁴ Je-
 -rúpáילו ernerinut arfinek-mardlungnik kulilingnut iluaitsuliorner-
 -ssuak uterkuvdlugo auatdlo torkuvdlugo Apimflangmut katángu- Mat. 23,85;
 -tānut, táussuma tokungmagit, Siggmivdlo inuinit, táukua agssai 27,26.
 píssagtingmatigik katángutine tokúsínāngortitdlugit. ²⁵ kokag-
 -ssisigssainigdlo Siggmip inue kákat kainftitsíput, avkusi-

-nikutdlo sarssugtitik tamaisa arsársivfigissarpait; Apimflang-
-mutdlo nalunaernekarpok. ²⁶ Gálile Eipitip erna katángutinilo
tikiúput Siggfmiliardlutigdlo; Siggfmivdlo inuisa isumavdluarfigi-
-lerpát, ²⁷ narssamutdlo anivdlutik nautsvitik vīnekutigdliit kater-
-ssuivfigait vīnigssanigdlo tungmaivdlutik nuánârfliordlutigdlo; Gú-
-timigdlo igdluánut iserput nerivdlutigdlo imerdlutigdlo, Apimflagdlo
perdlorkuvát. ²⁸ tauva Gále Eipitip erna okarpok: Apimflak
kinaungmat, Siggfmilo kinaungmat, kivfartūsagigput? Jerúpálip
1 Mór. 34,2. ernerínginerpá? Stpulilo takusaissūtitarínginerpá? Htmorip Siggf-
-mip angutáta ínugtai kivfartūsígik; suna pivdlugo táuna kivfar-
-tūsavarput? ²⁹ kiatok inuit uko uvavnut nálagtigitidligit, Api-
-mflak tauva nigorterkajakára; Apimflangmutdlo okarpok: kater-
-ssatit amerdlisardlugit ántt. ³⁰ Stpulip igdlokarfiup nálagáta tu-
-saramigit Gálip Eipitip ernerata okausé, níngangnera katsu-
-ngailerpok. ³¹ ángiortumigdlo arpártunik Apimflangmut autdlar-
-titsivok okarkussivdlune: ata, Gálip Eipitip ernerata katángu-
-taisalo Siggfmimut pissut inue ilingnut pikigtípait. ³² mánalo
pikigit únuácut ivdlit inuitdlo ilingnit narssamilo kokagssniar-
-dlutit. ³³ uvlákutdlo sekinek nuilerpat makiárdlutit igdlokarfik
sāssúsavat, atalo, táussuma inuitdlo táussumánit ánivígigpátit,
sapíngisangnik iliorfigiumárpait. ³⁴ Apimflak tauva únuácut pikivok
inuitdlo ilagissai tamarmik, Siggfmivdlo tungánut kokagssniarput
sisamavíngortitdlutik. ³⁵ Gálilo Eipitip erna anissok igdlokarfiup
isávfiata pánut kekariartordlune, Apimflak inuitdlo ilagissai ko-
-kagssivfingmingnit níkuíput. ³⁶ Gálip inuit takugamigit Stpulimut
okarpok: ápavko inuit kákat kánit atertut; Stpulivdle okarfigá:
kákat tarráit ínútípait. ³⁷ kámúmvdlunilo Gále okalorkigpok o-
-kardlune: ápavko inuit nunap katsíngneranit atertut, katerssat
atautsit aggersut tórnisut orpigssuata ornigtariánit. ³⁸ tauva St-
-pulip okarfigá: karnit sumísímanerpa tauva okaravit: Apimflak
kinaungmat kivfartūsagigput? ukūnginerpat inuit narrugissatit?
aniniarit mána sorssugkiartordlugit. ³⁹ Gále tauva anivok Siggfmip
inuisa sujornatigut Apimflagdlo sorssugdlugo. ⁴⁰ Apimflauvle
malerssormane kimávok kfnánit; tokutaussutdlo kavserssuit or-
-dlorarpuit isávfiup pánut agdlát. ⁴¹ Apimflak Arúmame uningmat,
Stpulip Gále katángutailo kimátípai Siggfmime uníngatsailivdlugit.
⁴² akagúngmatdlo inuit narssamut aningmata, Apimflak nalunaer-
-figát. ⁴³ tauva inuit ilaseralugit avigsártípai pingasuvíngordlugit

narssamilo kokagssniardlune; takungnigdlunilo takugamigit inuit igdlokarfingmit anissut, nikuivfigai perdlugtitdlugitdlo. ⁴⁴ Apimflagdlo katerssatdlo ilagissai sãssússíput igdlokarfiuvdlo isãvfiata pãnut kekariartordlutik, katerssatdlo mardluit sãssússíput narssamítunut tamanut perdlugtitdlugitdlo. ⁴⁵ Apimflagdlo igdlokarfingmut sorssugpok uvdlok táuna nãvdlugo, igdlokarfik tiguardlugo inuilo tokutdlugit; igdlorpagssuilo ũkautípai taratsunigdlo siararterivfigalugo. ⁴⁶ Siggfmip kakivfiliartãta inuisa tamãna tusaramíko, Gútipilŭp Beritip igdluata inugsússarssuanut iserput. ⁴⁷ Apimflagdlo nalunaerfiginekarpok, Siggfmip kakivfiliartãta inue tamarmik katerssorsimassut. ⁴⁸ tauva Apimflak majuarpok Sal-múnip kákãnut, nangminerdlo inuitdlo ilagissai tamarmik, ulimautilerdlunilo orpft avalekúmik kipissivfigai, kivigdlugulo tuviminut ilivã, inungnut ilagissaminut okardlune: kanok-iliortunga takuguv- ^{7,17.} -singa, taimailiorasuaritse íssuardlunga. ⁴⁹ inuit ilŭngarmik tauva ãma nungutdlutik avalekúmik kipissíput, Apimflagdlo maligdlugo iliorariartorpait inugsússarssuarmut, tamãkuníngalo inugsússarssuak ingnermik ikititdlugo; tauvalo Siggfmip kakivfiliartãta inue tamarmik tokorarpútaok, angutitdlo arnatdlo túsintigdlit migssi-liordlugit. ⁵⁰ tauva Apimflak Típásimut autdlarpok, Típásimutdlo tangmãriartordlune tiguarpã. ⁵¹ kakivfiliakarmatdlo pissaunavérfiliamik igdlokarfiup kerkane, tássunga kimãput angutitdlo arnatdlo tamarmik, igdlokarfiup inue tamarmik, kingunermíkutdlo matussivdlutik, kakivfiliavdlo kãnut majuarput. ⁵² kakivfiliak tamãna Apimflaup tikíkamiuk tássunga sorssugpok, kakivfiliavdlo matuanut patdligúpok ingnermik ikivkarumavdlugo. ⁵³ arnardle aserorterutiminermik Apimflaup niakuanut igitsivok kaualo sexumisitdlugo. ⁵⁴ tuaviortumik tauva inúsugtok sãkugssamautiminik tigumiússissine kaerkuvã okarfigalugulo: panat amuguk tokutdlungalo, okautige-kinavãnga ima: arnap tokúpã; tauva inúsugtortãta kapivdlugo tokúpã. ⁵⁵ Israflip angutitaisa Apimflak takugamíko tokussox, angerdlarput nungutdlutik najugkamingnut. ⁵⁶ taima Gútip Apimflangmut utertípã ajortulínera atãtaminut ajortulíarissã, katã- ^{1,7; Jer. 50,29.} -ngutine arfínek-mardlungnik kuligdlit tokungmagit. ⁵⁷ Siggfmivdlo inuisa ajortulínerat tamãt Gútip utertípã niakuinut; táukunúngame pivok Jútãp Jerúpãlip ernerata perdlorkússutã. ^{9,20.}

kapitalit 10.

Túlamik. Jaerimik. Filisterit Amunivdlo kinguaise Israílikut nâgdliugtíkait.

¹Apimflaup kingornagut Israílikut ánausavdlugit makípox Túla Puvap erna Dútup ernutá, angut Iisagssárikússok, Samérime Eivfarâp kákâne nunalik; ²Israílikudlo erkartúkamigit ukiut mardlungnik kuligdlit pingasudlo, tokuvok Samérimilo ili-ssauvdlune.

³kingornagudlo makípox Jaere Gíliatíkússok, Israílikudlo erkartūpai ukiut mardlungnik kuligdlit mardlugdlo. ⁴táuna pi-
12,14. -ngasunik kulilingnik ernekarpox siutitūne kimugtugssarigsune
1 nal. 2,22. pingasunik kulilingne kimugsersunik igdloxarflingnigdlo pingasunik
4 Mór. 32,41; kulilingnik; táuko Jaerip nunakarfigissainik taissarpait uvdlumimut
5 Mór. 3,14; agdlát; Gíliatip nunânīput. ⁵Jaerilo tokuvok Kâmūnimilo ili-
Jôrs. 13,80. -ssauvdlune.

^{3,12; 4,1.} ⁶Israílivdle kinguai Nâlagkap iluaringsânik iliortuarsínarput;
2,18. Bâlitdlo Astarútdlo kivfartorfigait Séríamiudlo Gutigissait Sttū-
miudlo Gútigissait Mûapíkudlo Gútigissait Amunivdlo kinguaise
Gútigissait Filisteritdlo Gútigissait; Nâlagardle kimagpât kivfar-
-tūnago. ⁷tauvale Nâlagkap níngangnera Israílikúnut katsungai-
2,14; 3,8; -lerpok, akigailo Filisterit agssainut Amunivdlo kinguaise agssainut
4,2. pisitdlugit. ⁸táukualo Israílip kinguai nâgdliugtítldlugitdlo kunu-
-típait ukiume tamatumane, ukiume arfersanek-pingasut Israílip
kinguai tamaisa Jórtanip ungatâne ítut Amoríikut nunâne Gíliati-
-mítume [nâgdliugtítldlugit]. ⁹Amunivdlo kinguaise Jórtane ikâr-
-mássuk sorssugkiartordlutik agdlát Jútákúnut Bñjamíkúnudlo
2,16. Eivfarâvdlo inokutainut, Israílikut angnikítldiungârput. ¹⁰tauva
3,9. 15; 4,8. Israílip kinguaise Nâlagak nivdliavfigát okardlutik: ilingnut ajor-
1 Sâm. 7,8; -tuliarpugut, Gúterput kimagkavtigo Bâlitdlo kivfartorfigalugit.
12,10. ¹¹Nâlagardle Israílip kinguainut okarpox: Egiptinimiut ilaisa Amo-
-ríkutdlo ilaisa Amunivdlo kinguaise ilaisa Filisteritdlo ilaisa
¹²Sttūmiudlo Amalákudlo Maunimiudlo kunutítarmase, nivdliav-
-figissarângavsinga agssainit ánautaríngínerpavse? ¹³kimagkav-
-singale Gútítldlo avdlat kivfartorfigalugit, ánautuarsínarumángilavse.
5 Mór. 32,38; ¹⁴autdlaritse Gútít kínigkase nivdliavfigiartordlugit; táukua ánaut-
1 Sâm. 12,21; -dlise, erdloxinartup tikigpase. ¹⁵tauva Israílip kinguai Nâlag-
Jer. 2,28. -kamut okarput: ajortuliarpugut; ivdlit iluarissangnik tamanik
iliorfigitigut; taimáitok ánaútigut-ait uvdlox mána. ¹⁶Gútítldlo

avdlanertat akúnermingnit pèrpait Nàlagardlo kivfartútdlugo; táu- 1 Mòr. 35,2;
-ssuma tauva Israílikut erdlokínerat ilagínarneq sapilerpá. 1 Sâm. 7,4.

¹⁷ Amunip kinguai atautsimut kaerkunekartut Gíliatimut tangmârmata, Israílip kinguai katerssorput Mispamutdlo tang-
-mârdlutik. ¹⁸ tauva inuit Gíliatime nàlagaussut okarfigekatigíput:
kína-una angut Amunip kinguainut sorssulerumassok? táuna Gí-
-liatip inuisa tamarmik nàlagarísavát.

kapitalit 11.

Javfta kaerkussausok; ajugaussok; únersuisok.

¹ Javfta Gíliatíkússok sorssutdlarkigpox; uverssartuvdle er-
-nerá, Gíliatilo Javftap angutigá. ² nuliata Gíliate ernertáutarpá;
nuliatale ernere agdligamik Javfta autdlarkuvát okarfigalugo: kí- 1 Mòr. 21,10.
-ngornússísángilatit atátavta igdluane, arnap avdlap erneringmatit.
³ tauva Javfta katángutiminit kimávok nunamilo Tùvime nunasiv-
-dlune; angutitdlo atúngitsut Javftamut katerssorput anekatiga- 9,4;
-lugulo. ⁴ kingunitsiágutdlo Amunip kinguaisa Israílikut sor- 1 Sâm. 22,2.
-ssugpait. ⁵ Amunivdle kinguaisa Israílikut sorssulermatigik, Gí-
-liatip utorkaunertai autdlarput Javfta nunamit Tùvimit aiartor-
-dlugo. ⁶ Javftamutdlo okarput: karrít, nàlagaunerísavavtigít
sorssugdlutalo Amunip kinguainut. ⁷ Javftale Gíliatip utorkau-
-nertainut okarpox: kíngaringínerpisinga, atátama igdluanit aut- 1 Mòr. 26,27.
-dlarkugavsinga? suna pivdlugo mána ornigpisinga angnikitdlor-
-nivsíne? ⁸ Gíliatip utorkaunertaisa Javfta akivát: mána píssu-
-tigalugo mána ilingnut uterpugut, ingerdlakatigerkuvdluta Amu-
-nivdlo kinguai sorssorkuvdlugit; uvagutdlo Gíliativdlo inuisa ta- 10,18.
-marmik nàlagarísavavtigít. ⁹ Javfta tauva Gíliatip utorkauner-
-tainut okarpox: utersaruvsinga Amunip kinguai sorssorkuvdlugit,
Nàlagkavdlo uvavnut túniugpagit, nàlagarísavisinga? ¹⁰ Gíliatip
utorkaunertaisa Javfta akivát: Nàlagak tusássorísavarput, taimai-
-líungíkuvta okautsit nâpertordlugo. ¹¹ tauva Javftap ingerdlaka-
-tigai Gíliatip utorkaunertai, inuitdlo ingmingnut nàlagángortípát
nàlagauníngortitdlugume; okautsinilo tamaisa Javftap tauva okau-
-serai Nàlagkap kínáta sâne Mispame.

¹² Javfta tauva arpártunik autdlartitsivok Amunip kinguaisa
kúngiánut, okarkussivdlune: súsangamma ornigpinga sorssugkiar-
-tordlutit nunavnut? ¹³ Amunip kinguaisa kúngiat Javftap arpâr-
-titainut okarpox: Israílikut nunaga tigungmássuk Egívtinimit

- 4 Mór. 21,²⁴. majuaramik Arnûnimit Jâpordlo tikitdlugo Jôrtanilo tikitdlugo, māna utertissuk erkigsinartumik. ¹⁴Javftale kingumut arpârtunik autdlartitsivok Amunip kinguaisa kúngianut, ¹⁵okarfigitipâlo: Javfta ima okarpok: Mûapikut nunât Amunivdlo kinguaisa nunât Israflîkut tigúngilait; ¹⁶māssa Egivtinimit majuaramik Israflîkut puilassuitsok ingerdlavigât imax kerkuartôx tikitdlugo; Kâtasimutdlo pigamik ¹⁷arpârtunik Israflîkut autdlartitsiput Eitumip kúngianut, ¹⁴tt. ¹⁸okarkussivdlutik: nunat avkutiginârput-ait? Eitumivdle kúngia tusarumángitsox; āma Mûapip kúngianut autdlartitsigaluarmata, táuna piumāngitsox; tauva Israflîkut Kâtasime unigput. ¹⁸ki-ngorna puilassuitsok ingerdlavigât Eitumikut nunât Mûapikutdlo nunât kaujatdlagdlugit; sekernuvdlo nuissarfiata tungānit Mûapikut nunānut pigamik tangmârput Arnûnip ungatānut; Mûapikut kigdligfigissāne píngitdlat, Arnûne Mûapikut kigdligfigingmāssuk.
- 4 Mór. 21,²¹; ¹⁹Israflîkutdlo arpârtunik autdlartitsiput Sígûmut Amorikut kú-
5 Mór. 2,²⁶. -ngiānut Hîspûnime kúngiussumut, okariartortitsivigalugo: nunat avkutiginârput-ait najugagssarput tikitdlugo? ²⁰Sígûvdle Israflîkut tutsuvigíngínamigit kigdligfigissane avkutigitisavdlugo, inug-tane ilūngaisa katerssorpai; Jāsamutdlo tangmârdlutik Israflîkut sorssugpai. ²¹tauva Nālagkap Israflip Gûtiata Sígût inugtairo ilūngaisa túniúpai Israflîkut agssainut, saperssisipaitdlo; Amori-kutdlo tássane nunakartut nunât tamât Israflîkut pigiliúpât; ²²Amorikúme kigdligfigissât tamât pigiliúpât Arnûnimit Jâpordlo tikitdlugo puilassuitsumitdlo Jôrtanilo tikitdlugo; ²³mānalo Nālagkap Israflip Gûtiata Amorikut kimâtingmagit inugtame Israflîkut sānit, ivdlit pigilerniarpiuk? ²⁴Kāmorsip Gûtigissavit i-lingnut pigiliutitā pigilerniāngiliuk? Nālagkavdlo Gûtivta sujunivtigut pigiliutitai tamaisa pigilerniarpavut. ²⁵mānalo ajúngi-nerokait Bālamit Sípôrip erneranit Mûapip kúngianit? Israflîkut ²⁶sakitsáunerpai sorssungnigfiginerdlugitdlúnft? ²⁶Israflîkut inekarmata Hîspûnime nunakarfiguartaínilo Aaruérimilo nunakarfi-nguartaínilo igdlokarfigniilo tamane Arnûnip sinānītune ukiut pingasunik untritigdlit nāvdlugit, suna pivdlugo taimane tigúngilisigik? ²⁷uvangalo ilingnut ajortulingitsunga ajortumik iliorfigi-gingma sorssugdlunga; Nālagax erkartüssissûgame uvdlume er-
1 Mór. 31,³³; ¹Sām. 24,¹⁶. -kartüssissutigísavai Israflivdlo kinguai Amunivdlo kinguai. ²⁸Amunivdle kinguaisa kúngiata tusarumángilai Javftap okausé orker-suivfigingmane.
- ²⁹Nālagkavdlo anernerata kulangermane Javfta Gíliate Má-

-narsíktudlo avkutigalugit ikârpok Mispamut Gfliatimītumut, Mispamitdlo Gfliatimītumit ikârpok Amunip kinguainut. ³⁰ Javftalo únersūmik únersuivok Nâlagkamut, okardlune: Amunip kinguai ag-
-ssavnut túniúkugkit, ³¹ tauva anissok, igdluma matuagut anissok pâriartordlunga, perdløkarnanga Amunip kinguainit uteruma, Nâ-
-lagkap pigísavâ, tuníssutitudlo ikivkagagssatut pigdliarísavara. ³² tauva Javfta Amunip kinguainut ikârpok sorssugkiartordlugit, agssainutdlo Nâlagkap túniúpai; ³³ perdlugtípai Aaruérimít Míniitiv-
-dlo ornigtariâ tikitdlugo, igdlokarfit mardlungnik kuligdlit, Aapal-
-Keramitdlo tikitdlugo perdlugtitsinermik angisórssuarmik; taima Amunip kinguai kunutitáput Israflíp kinguaisa sâne.

1 Mór. 28,20;
4 Mór. 21,2.

³⁴ Javfta Mispamit igdluminut tikilermat, sunauvfa pania ani-
-ssok pâriartordlugo kilauterssordlune kâvigdlunilo, táunalo ki-
-tornatuarijá, avdlamik ernexarnanilo panekángilax. ³⁵ takulera-
-miugdlo ánorássane aligpai okardlune: alianax paniga, nikassú-
-ngortekârma, aliatsagtitsissimalo ilagilexâtít; uvangame Nâlag-
-kamut kanera angmaravko, utertínek saperpara. ³⁶ akivâ: atátaga, Nâlagkamut karnit angmarugko, iliorfigínga kanernit anissok malig-
-dlugo, Nâlagkap akiniaisingmatit kíngarssortingnut Amunip kinguai-
-nut. ³⁷ okarpordlo atátaminut: matumínga pinexarnaunga: taimai-
-tíkatdlánga káumatit mardluk, kákanut samungnariartorkuvdlunga niviarsíaussusera kíssatigerkuvdlugo, uvanga arnatdlo ikíngutíka. ³⁸ okarpok: piartorit, autdlatípálo káumatit mardluk; tauva arnat ikíngutíne pekatigalugit niviarsíaussutse kíssatigiartorpâ kákanut. ³⁹ káumatitdlo mardluk nângmata uterfigingmane atátame iliorfigá únersútigissane maligdlugo, táunalo angúmik ilisarssíngitsok. ilerko-
-kalerpordlo Israflíkúne, ⁴⁰ ukiut nungutdlugit Javftap Gfliatíkússup pania Israflíkut panísa únersiutigiartortarât uvdlut sisamat ukiúkut.

1 Sám. 18,6.

1 Mór. 37,34;
Júp. 1,20.

5 Mór. 23,21;
akugdl. 5,3.

kapitalit 12.

Javftap Eivfarákut perdlugtíkai. erkartüssissut kingudliussut.

¹ Eivfaráp angutitai atautsimut kaerkunekartut avangnamu- 8,1.
-kartutdlo Javftamut okarput: suna pivdlugo Amunip kinguai-
-nut sorssugkiartordlutit ikâravít, kaerkúngilisigut ingerdlaxatiger-
-kuvdlutit? igdlut ingnermik ikivkásavarput ivdlit táputdlutit.
² Javftap akivai: angisūmik sakitsautekartunga uvanga ínugtákaló Amunip kinguainut, kaerkugualvaravse, ánáungíkivsinga agssainit.
³ takugavkitdlo ánáussísángitsutit, inüssusera navêrdluínartitdlugo

Amunip kinguainut ikârpunga; Nâlagkavdlo agssavnut túniúpai; sôrme uvavnut majuarpise uvdlok mána sorssugkiartordlunga?

⁴Javftap tauva Gfliatip angutitai tamaisa katerssorpai Eivfarâ-kutdlo sorssugdlugit; Gfliativdlo angutitaisa Eivfarâkut perdlug-típait, okarmata: Eivfarâp aniguissortai tássauvuse Gfliatime ^{3,28}. Eivfarâp Mánarsivdlo akornáne. ⁵Gfliatíkutdlo Jôrtanip ikâ-riainik Eivfarâkut tiguaiufigait; pivordlo Eivfarâp aniguissortaisa ilât okarângat: ikârdlanga, tauva Gfliatip angutitaisa okarfigissarât: Eivfarâkûvit? táunalo okararaok: nâgga; ⁶tauvale okarfigissarpât: okarit-ait: ssípûlat, okararaordle: sípûlat, taivduarnigssâ ilunger-sûtigingínamiuk; tauvalo tigussarât tokutdlugulo Jôrtanip ikâ-riaine; taimaníkutdlo Eivfarâkut ilait sisamanik kulilingnik mar-dlungnigdlo tûsintigdlit ordlorarput.

⁷Javftap Israflíkut erkartûpai ukiut arfinigdlit; tauva Javfta Gfliatíkûssok tokuvok, ilissauvordlo Gfliatip igdlokarfisa ilâne.

⁸kingornagut Ivtsânip Bítldlmimiup Israflíkut erkartûpai. ⁹táuna pingasunik kulilingnik ernekarpok, panftdlo pingasunik kuligdlit asimut nullssiutípai, panftdlo pingasunik kuligdlit âma asianit erniminut isertípai; Israflíkutdlo erkartûpai ukiut arfinek-mardluk. ¹⁰tauva Ivtsâne tokuvok, Bítldlmimilo ilissauvok.

¹¹kingornagut Eilunip Sfpulúkûssup Israflíkut erkartûpai; Israflíkutdlo ukiut kulit erkartûkamigit, ¹²Eilune Sfpulúkûssok tokuvok, Ajalûnimilo Sfpulûp nunâne ilissauvok.

¹³kingornagut Avtûnip Hitdlflip ernerata Periatûnimiup Is-
^{10,4}. -raflíkut erkartûpai; ¹⁴táuna sisamanik kulilingnik ernekarpok pingasunigdlo kulilingnik ernutakardlune siutitûne kimugtugssa-rigsune arfinek-mardlungnik kulilingne kimugsersunik; Israflí-kutdlo erkartûpai ukiut arfinek-pingasut. ¹⁵tauva Avtûn Hit-dlflip erna Periatûnimio tokuvok, Periatûnimilo Eivfarâp nunâne Amalákut kákâne ilissauvok.

kapitalit 13.

Samsût inúngortok.

^{8,33}; ¹Israflívdle kinguai Nâlagkap iluaríngisânik iliortuarsínarmata,
^{10,6}. Nâlagkap túniúpai Filisterit agssainut ukiut sisamanik kuligdlit ukiütitdlugit.

Jôrs. 19,⁴¹. ²inokartordlo Sôramiumik Dáníkûssup erkardlfsa ilânik Ma-nûamik atilingmik; táussumalo nulia ernisuitsûssok xitornartâ-

-ranilo. ³Nálagkavdle íngilia nulianut takutípok okarfigalugo: ata, ernisuitsúvutit kitornartárnatitdlo; nártulisautitdle ernertáru- Lúk. 1,13,31.
 -márdlutitdlo. ⁴mānalo misigssorit-ait, vīnimigdlo imigssamigdlo 4 Mór. 6,3.
 silaerúnartumik imexinak, sumigdlo mingungnartumik nerinak, 5 Mór. 14,19.
⁵nártulisagavime ernertárumárdlutitdlo; savik salissut táussuma 4 Mór. 6,5;
 niakuanut kutdlartínekásángilak, Gútímut ingmíkórtitáusangmat 1 Sám. 1,11.
 angutínguak arname timâta iluanit; táunalo autdlarntumârpok Is-
 -raflíkut ánáusavdlugit Filisterit agssainit. ⁶arnak táuna tauva
 iserpok uvine okarfigiartordlugo ima: Gútíp inokutâta tikípanga,
 táutualo sôrdlo Gútíp íngiliata táutua mianernangártok; aperíngi-
 -larale sumiúsok, arkilo okautigíngilâ uvavnut. ⁷okarfigángale:
 ata, nártulisautit ernertárumárdlutitdlo; mānalo vīnimik imigssa-
 -migdlo silaerúnartumik imexinak, sumigdlo mingungnartumik ne-
 -rinak, Gútímut ingmíkórtitáusangmat angutínguak arname timâta
 iluanit uvdlok tokuvfigsse tikitdlugo. ⁸tauva Manûa Nálagkamut
 tugsiarpok okardlune: ata nálagara, Gútíp inokutâ autdlartitat
 kingumut iserdle-ait uvavtínut ajokersordlutalo, angutínguak er-
 -niúsassok kanok písagigput. ⁹Gútívdlo tusarpâ Manûap nipâ;
 Gútívdlo íngiliata kingumut nulia tikípâ, táuna narssame igsiassok,
 uviatale Manûap najúngikâ. ¹⁰tuaviordlune tauva nulia arpagpok
 uvine nalunaerfigiartordlugo okarfigalugo: ata, uvavnut takutípok
 angut ivsak uvavnut tikiútok. ¹¹tauva Manûa nikuípok nulê malig-
 -dlugo, angutdlo táuna tikíkamiuk okarfigâ: ivdlit-una angut arnamut
 úmúnga okalugtok? okarpok: táunauvunga. ¹²Manûa tauva o-
 -karpok: erkúgpata māna okautsisit, kanok-ísápat angutíngûp
 ilerkugssâ sulíagssâlo? ¹³Nálagkap íngilia Manûamut okarpok:
 arnamut okautigissavnut tamanut mianerssúsavok; ¹⁴sunik nali-
 -ngínarnik vīnekúmit pissunik nerísángilak, vīnimigdlo imigssamig-
 -dlo silaerúnartumik imísángilak sumigdlo mingungnartumik nerí-
 -sanane; tamaisa ingminut inássutigissáka maleruásavai. ¹⁵Manûa
 Nálagkap íngilianut okarpok: unigtitsiardlavtigit-ait, savaussâr- 6,18.
 -kamik piarêrsáukumârpavtigit. ¹⁶Nálagkavdle íngilia Manûamut
 okarpok: unigtíkaluarungma, nerdliutigssangnik nerísángilanga; ki-
 -siánile tuníssúmik ikivkagagssamik piarêrsaiumaguvit, Nálagkamut
 pigdliarisavat; mássa Manûap nalugâ táuna Nálagkap íngiligigâ.
¹⁷Manûa tauva Nálagkap íngilianut okarpok: kanok atekarpit? 1 Mór. 32,29.
 okautsit erkúgpat atarkerkuvdlutigit. ¹⁸Nálagkavdle íngiliata o-
 -karfigâ: sôk atera aperkutigaiuk? tamássa tupingnartok. ¹⁹tauva
 Manûap savaussârax tuníssutdlo nekigssax tiguvai Nálagkamutdlo

pigdlialrugit kaersume; tupingnartuliorpok tauva [íngile], Manûalo nuliálo issigingnártut. ²⁰pivordlo ikualanera tunissivingmit kílangmut kúmukartitdlugo, tauva Nâlagkap íngilia kúmukarpok tunissiviup ikualanerane; Manûalo nulflo issigingnártut kínamingnik nunamut patdlorput. ²¹kingorna Nâlagkap íngilia takutíkungnaerpok Manûamut nulianutdlo; tauva Manûap nalujungnaerpâ

²Mór. 19,²¹; táuna Nâlagkap íngiligâ. ²²Manûalo nuliáminut okarpok: toku-
^{33,20};
 erk. 6,²² t. -galugtuarput, Gúte takugavtigo. ²³nuliátale okarfigâ: Nâlagkap iluarigaluaruniuk tokutikumavdluta, agssavtínit tuníssut ikivkagagssak tuníssutdlo nekigssak tigusimásángikaluarpai, tamákulo tamaisa uvavtínut takutísimásángikaluardlugit, mássákutdlo taima tusardlersimásángikaluardluta. ²⁴nuliálo ernertárpok atserdlugulo Samsûmik; angutínguardlo agdlivok, Nâlagkavdlo pivdluarkuvâ; ²⁵Nâlagkavdlo anernerata súnvígilerpâ Dánip tangmárfiane Sôrap Eistaulivdlo akornáne.

kapitalit 14.

Samsûp líuvek págâ. nuliartok.

¹Samsût Tivnâmut aterpok, Tivnânilo arnamik takuvok Filísterit pantsa ilânik. ²majuardlunilo angúne arnilo nalunaerfigiartorpai okardlune: arnamik Tivnâme takuvunga Filísterit pantsa

¹Mór. 34,⁴. ilânik, mánalo táussumínga nuliarsarsinga. ³angutâta arnátalo okarfigât: arnakángínermat katángutívit pantsa ínugtámaló tamarmik

²Mór. 34,¹⁶. ilânik, Filísterit kípinekángitsut nuliariartorfigaigit? Samsûvdle angúne akivâ: táussumínga nuliarsánga, tássaungmat iluarissara.

⁴angutátale arnátalo nalugât Nâlagkamit tamána píssok, pásissarsarsíortok Filísterínit, taimaníkut Filísterit Isrálíkúnut nálagangmata. ⁵tauva Samsût angutâlo arnâlo Tivnâmut aterput; Tivnâvdlo vînekutífnut pígamik, ata, líuvítsiaup uáníssárdlune

^{6,34}; ^{15,14}. párâne. ⁶Nâlagkavdlo anernerata pítorarfigingmane alígtorpâ, sórdlo savaussárák alígtoráne, sumík sákokarnane; angúnile arnilo nalunaerfigíngilái kanok-íliorsimassumík. ⁷aterame arnak okalúpâ, Samsûvdlo iluarâ. ⁸kingunitsiágut tássungnarame kíngumut, nulíssiúkumavdlugo, sanguvok líuvertame kígdlua takujartordlugo, sunauvfa ígutsait ujameriagtut líuvertame tímâne tokungassume tungusungnítsût dlo. ⁹píardlugulo ítúmiúpâ, ingerdlatítdlunilo tássánga nerívo, angúnile arnilo .ornígdlugit tunívai, neríputdlo; nalunaerfigíngiláile, tungusungnítsût líuvertame tímánit

tokungassumit þfaringne. ¹⁰ angúnilo arnamut táussumúnga ater-
 -mat, Samsút tássane kagssimiuártitsivok, angutit inúsugtut tai-
 -mailiortarmata. ¹¹ takugamikulo pingasunik kulilingnik ikíngutig-
 -ssarsivát najorkuvdlugo. ¹² tauva Samsúp okarfigai: nalorssit-
 -sárdlavse-ait nalorssitsárúmik; uvavnut nalunaeruvsiuk uvdlune
 mákunane kagssimiuárþiussune arfinek-mardlungne erkordlugulo,
 tunísavavse ilupássanik pingasunik kulilingnik ánorássanigdlo ar-
 -dlautagssanik pingasunik kulilingnik; ¹³ kisiánile uvavnut nalu-
 -naerneþ saperuvsiuk, ilivse tunísavavsinga ilupássanik pingasunik
 kulilingnik ánorássanigdlo ardlautagssanik pingasunik kulilingnik;
 okarfigátdlo: nalorssitsárigit nalorssitsárutingnik, tusardlarput. ¹⁴ o-
 -karfigai: nerrersúmit nerissagssax anivok, nakússumit tungusung-
 -nitsox anivok; nalorssitsárutdle nalunaerneþ saperpát uvdlune pi-
 -ngasune. ¹⁵ uvdlutdle arfinek-áipáne Samsúp nulianut okarput: uvft
 misigíngitsórtíssuk nalunaerfigerkuvdluta nalorssitsárúminik, ingner-
 -mik ikivkaxinavavtigít angúpítldo igdlua táputdlugo; þitsúngortíku-
 -maneravsigut kaerkuvisigut taimailiorumángínerdlusilúnt? ¹⁶ tauva
 Samsút nuliata kíssavigá okardlune: úmigínarparma asanangalo;
 ínugtama ernere nalorssitsárpatit nalorssitsárúmik uvavnutldo na-
 -lunaernago; akivá: takuvat atátavnutdlúnt anánavnutdlúnt nalu-
 -náíngíkiga, ilingnut tauva nalunáissagiga? ¹⁷ kíssavigingmanile uv-
 -dlune arfinek-mardlungne kagssimiuárfigissamingne, uvdlut arfinek-
 -áipáne nalunaerfigá erdlorkungmane; ínugtame ernerinut tauva
 nalorssitsárut nalunaerþá. ¹⁸ tauva uvdlut arfinek-áipáne sekernup
 tarríngínerane igdlókarþup angutitaisa okarfigát: suna tungusung-
 -nínervuva tungusungnitsúmit, sunalo nakúneruva lfuvimit? okarfigai:
 nunaut agssatdlagtíngikaluaruvsiuk ugsiutíngvára uniartigalugo, na-
 -lorssitsárutiga erkúngerþajakárse. ¹⁹ Nálagkavldo anernerata pi-
 -torarfigingmane Askalúnimut aterpok, tássanimiutldo ilait angutit
 pingasunik kuligdlit tokúpai, atissaiardlugitldo nalorssitsárúminik
 nalunaersissut tunivai ardlautagssanik; níngangneralo katsungailer-
 -mat, angúme igdluanut majuarþok. ²⁰ Samsúvdle nulia ikíngutig-
 -ssarsiaisa iláta þigilerþá.

1 Mòr. 45,22.

16,6.

12,1.

16,16 tt.

6.

kapitalit 15.

Samsúp Filisterit perdlugtikai.

¹ kingunitsiáguþldo kajússiagssanik kivdluivþup naláne Samsúp
 nulé takusaramiuk savaussárkamik þajugdlugo, okarþok: nuliavnut

- iserdlanga inínguanut ilordlermut; angutátale iserkúngilá. ² angu-
^{14,20.} -tálo okarpok: isumakaleriatdlarama úmigivdluínarit, ikíngutingnut
túniúpara; nukâ pínernerúngínerpa táussumánga? pigileruk-ait
taortigititdlugo. ³ tauva Samsûp okarfigai: tamatumûna Fili-
-sterinut píngitsûsaunga, ajortumik iliorfigigaluaruvkit. ⁴ Samsútdlo
autdlarpok, teriangniatdlo pingasunik untritigdlit pissaralugit na-
-nerússanik tigusivok, pamiulo sangmekatigfigsiterdlugit naneruax
atausek ivertítarpâ pamiut mardluk akornánut kerkatigut. ⁵ na-
-nerússatdlo ingnermik ikitdlugit iperarpai, Filisterit kivdlugag-
-ssanik karriliutainut autdlartitdlugit; tauva karrifagagssatdlo ki-
-leressugkat kivdlugagssatdlo nautsvíttdlo úliakutigdlit agdlát ikuat-
^{6,29.} -dligtípait. ⁶ Filisterit tauva okarput: kina taimailiorpa? okar-
-putdlo: Samsût Tivnámiup ningaua taimailiorpok, nulia tigung-
^{14,16.} -mago ikíngutânutdlo túniutdlugo; tauva Filisterit majuarput ar-
-nardlo táuna angutálo ingnermik ikivkardlugit. ⁷ Samsúvdle
okarfigai: taimailioravse, ilivsinut akiniaisínanga soráisingilanga.
⁸ perdlugtípailo perdlugtitsinermik angisûmik sekumitdluinardlugit,
tauvalo aterpok kuvnerdlo kaersume Eitâme ítok inítârfigalugo.
⁹ majuardlutik tauva Filisterit Jútamut tangmârput, Lígime
siámardlutik. ¹⁰ Jútavdlo angutitai okarput: sôk majuarpise uvav-
-tínut? akivait: Samsût kilerssoriartordlugo majuarputugut iliorfigiu-
-mavdlugo, sórdlo iliorfigigátigut. ¹¹ tauva angutit pingasunik tûsin-
-tigdlit Jútákut ilait aterput kuvnermut kaersume Eitâme ítumut,
Samsûmut okariartordlutik: Filisterit naluvigít uvavtínut nálagau-
-ssut? sôrme taimailiorpít uvavtínut? akivai: sórdlo uvavnut iliortut,
taima iliorfigâka. ¹² okarfigât: kilerssoriartordlutit aterputugut tú-
-niúkumavdlutit Filisterit agssainut; Samsúvdlo okarfigai: ugper-
-narsaivfigisinga uvavnut ornigúkumanase. ¹³ okarfigât ima: âp,
kilerssuínardlutit túniúkumârpavtigít agssainut; tokúnaviángilavtigít;
tauva kilerssorpât agdlunaussanik mardlungnik nutânik majuartit-
-dlugulo kaersumit. ¹⁴ Lígimut pingmat, Filisterit nivdlerdlutik
^{14,6.} pârpât; Nâlagkavdle anernerata pitorarfíngingmago, agdlunaussat
^{16,9. 12.} talnítut ujalugssiatut ingnermik ikuatdligtutut ilerput, kilerutailo
augput agssainit katagdlutik. ¹⁵ siutitúvdlo agdlerukuanik nutâmik
navssârame, agssane isagtitdlugit tiguvá, tamatumíngalo angutit
tûsintigdlit perdlugtít dlugit. ¹⁶ Samsútdlo okarpok: siutitûp ag-
-dlerukuanik kalerfigsitdlugit mardluvíngordlugíme, siutitûp agdle-
-rukuanik angutit tûsintigdlit perdlugtekâka. ¹⁷ okaloréramilo
agdleruko igípâ; najugardlo tamána Râmat-Lígimik atserpâ. ¹⁸ ki-

-lalexigamile Nâlagak tordlorfigâ okardlune: kivfavit agssaisigut
 ânangnek tamána angekissox túniúkagko, mâna kilagdlunga tokú-
 -saunga kipinekángitsut agssainut pivdlunga? ¹⁹Gûtip tauva 1 Sâm. 31,4.
 [kaersok] sekugteriviussarssuak Lîgimîtok kupivâ, imerdlo tássánga
 anivok, imerpordlo, anersârninilo utermat úmarpok; taimáitumik 1 Sâm. 30,12.
 tamána atekartípât tordlortup puilassuanik Lîgimîtumik uvdlumi-
 -mut agdlât. ²⁰Israflîkutdlo erkartûpai Filisterit uvdluine ukiut 16,31.
 mardlungnik kuligdlit. 13,1.

kapitalit 16.

Samsût kigdormut sâlersok. tokussok.

¹kingorna Samsût Gâsaliarame uverssartumik tássane takuvok
 iserfigalugulo. ²Gâsamîunutdlo okarmata: Samsût tamaunga
 pivok, angalavdlutik kokagssiniarpât únuak tamât igdlokarfiup i-
 -sâvfiane; nipangerputdle únuak tamât okardlutik: akago kaulerpat
 tokúkumârpaput. ³únuavdle kiterarneranut Samsût inangagame
 makípok únuak kiterarmat, igdlokarfiuvdlo isâvfîata matorssue
 sanerarutailo mardluk tiguvai, kivigdlugitdlo sânerússualo táput-
 -dlugo tuviminut ilivai majûtldlugitdlo kâkap kârpiânut Hîprûnip
 akianîtip.

⁴tamatuma kingornagut asalerpâ arnak kûngûp Sôraup er-
 -kâne Dâlilamik atilik. ⁵táussumúnga Filisterit sujulerssortait
 majuarput okarfigalugulo: misigingitsórtíssuk takuvdlugulo sukut- 14,16.
 -sianînersok nakûssuserssua, sumigdlo artorssartísinaugigput; tauva
 kilerssorumârpaput kunutíkumavdlugo; tunísavavtigítldlo uvagut
 nungutdluta sîkilinik tûsintilingnik untritilingnigdlo sílviussunik. 17,2.
⁶Dâlilalo tauva Samsûmut okarpok: nalunaerfigínga-ait, sukutsia-
 -nîtok nakûssusersssuit, sumigdlo kilerssordlutit kunutínekarsínau-
 -ssutit. ⁷Samsûp akivâ: kilerssoraluarpánga agdlunânik arfínek-
 mardlungnik nutânik panersersimángitsunik, nukigdlârkajakaunga
 inugtut avdlatut ilerdlunga. ⁸Filisterit sujulerssortaisa tauva ag-
 -dlunânik arfínek-mardlungnik nutânik panersersimángitsunik ma-
 -jüssivigingmáne, táukunínga kilerssorpâ. ⁹kokagssíssugssakar-
 -dlunilo inínguame ilordlerme uníngassumik okarfigâ: Samsût-â,
 Filisterit kaníngalexâtit; tauva agdlunât kigtorarpai, sôrdlo agdlu-
 -naussiornikut kivssiát kigtorartartut ingnèrmik agtornekarânga-
 -mik; nakûssusialo ilisarínekángilak. ¹⁰tauva Dâlila Samsûmut
 okarpok: ata, mítatigârma sagdluvdlutitdlo okalugfigalunga; mâna

- nalunaerfigínga-ait, sumik kilerssornekarsínaussutit. ¹¹ okarfigâ: kilerssordluaraluarpánga agdlunaussanik nutânik sumut pássutag-ssamut atornekángitsunik, nukigdlárkajaxaunga inugtut avdlatut ilerdlunga. ¹² tauva Dálila agdlunaussanik nutânik tigusivok kilerssordlugulo táukunínga; okarfigâlo: Samsût-â, Filisterit kaníngalexâtit; kokagssíssugssardlo inínguame ilordlerme uníngassok; kigtorarpaile tatdlimit katagtitdlugit ujalugssiatur. ¹³ Dálila tauva Samsûmut okarpok: mána tikitdlugo mítatigârma sagdluvdlutitdlo okalugfigalunga; nalunaerfigínga, sumik kilerssornekarsínaussutit; okarfigâ: niarkuma nujai perdlaiat arfinek-mardluk nuvferssûka-luarugkit ikârtitigagssanut. ¹⁴ tauva kikíssamik págúpai okarfigalugulo: Samsût-â, Filisterit kaníngalexâtit; siningminidlo iterdlune nuvferssûssat kikiât amokâ ikârtitigagssat táputdlugit. ¹⁵ okarfigâ tauva: kanok okarsínauvit: asavavkit, mássa ûmatit uvavníngitok? tássa pingasoriardlutit mítatigârma nalunaerfigíngalo sukutsianítox nakûssuserssuit. ¹⁶ okautsiminigdle uvdlut
- 14,17. tamaisa erdlorkungmane nágdliugtingârdlunilo ilalârnek sapilerpok tokúsagune agdlât, ¹⁷ ûmâminigdlo iluitsumik nalunaerfigâ okar-
- 13,5. -figalugo: savik salíssut niarkuvnut kutdlartínekingilak, Gûtímut ingmíkôrtitaugama arnama timâta iluanit; salíssúmik salinekaruma, nakûssutsima kimagkumârpánga, nukigdlârumârpungalo inugtut nalingínartut ilerdlunga. ¹⁸ Dálilap takugamiuk nalunaerfigíngane ûmâminik iluitsumik, autdlartitsivok Filisterit sujulerssortait kaer-kuvdlugit, okarkussivdlune: tamatumûna majuaritse, nalunaerfigíngamanga ûmâminik iluitsumik. tauva Filisterit sujulerssortaisa majuarfigât sílvidlo nagsardlugit. ¹⁹ sêrkuminilo sinigtípâ, angú-migdlo kaerkussivdlune niakuata nujai perdlaiat arfinek-mardluk salíssúmik salisípai; nágdliugtilerpâlo; nakûssusiata tauva kímagsimavâ; ²⁰ okarpordlo: Samsût-â, Filisterit kaníngalexâtit: tauva siningminit iterpok okardlune: anísaunga sujugdlermigsut kigtorautdlunga, mássalo naluvdlune Nâlagkap kimagkâne. ²¹ Fi-
- 2 kúng. 25,7. -listeritdle tiguvât, issailo igdlugtut kârpait, Gâsamutdlo atertípât kilerssordlugulo kalivnènik kangnúsaussunik; parnaerússivingmilo aserorterissarpok. ²² nujailo naulerput salíssúmik salinekarnerata kingornagut. ²³ Filisteritdle sujulerssortait katerssorput tuní-
- 1 Sâm. 5,2. -ssúmik angisúmik tunissiumavdlutik Dâgunimut Gûtigíssamingnut tipaitsugkumavdlutigdlo okaramik: Gûtivta Samsût kíngarsorterput agssavtínut túniúpâ. ²⁴ inuidlo takugamíko, Gûtèrtik únersiutigât okaramik: Gûtivta agssavtínut túniúpâ kíngarsorter-

-put nunavtínik piunêrússissok ilavtínigdlo tokutaussunik amer-
-dlisaissox. ²⁵ kajumileramigdlo okarput: Samsût kaerkusiuk pí-
-nguarkuvdlugo uvavtínut; tauva Samsût kaerkuvât parnaerússi-
-vingmit, tákuánilo pínguarpok, sukarssuitdlo akornáne kekartípát.
²⁶ Samsûvdle inûsugtok tasiortigissane okarfigâ: pitsailinanga, su-
-karssuit igdlup aulajangerfê savtigdláka talivfigalugitdlo. ²⁷ ig-
-dlorssuardlo ulivkârtok angutínik arnanigdlo, Filisteritdlo sujuler-
-ssortait tamarmik tássungnarsimassut; igdluvdlo kâne angutit
arnatdlo pingasunik túsintigdlit migssiliordlugit issigingnârtut,
Samsût pínguarmat. ²⁸ Samsûvdlo Nâlagak tordlorfigâ okardlune:
Nâlagak Nâlagak-â, erkainganga-ait, píssagtingalo-ait matumûnâinak,
Gûte-â, atausiardlungalo Filisterit akiniardluarnâka issíka mardluk
pivdlugit. ²⁹ tauva Samsûp sukarssuit mardluk kiterdlit igdlup
aulajangerfê ekípai ajaperdlugitdlo ardlât talerpingminik áipálo
sâmingminik, ³⁰ imalo okardlune: tarnima Filisterit tokokatigiligit,
Samsûp uvertípai agsorordlune; tauva igdlo úpípok sujulerssui-
-ssunut inungnutdlo tamanut tarkamanitunut; tokussutdlo toku-
-nermine tokutai amerdlanerúput inûnermine tokutainit. ³¹ ka-
-tángutai tauva angutátalo inokutai ilûngarmik aterput autdlarut-
-dlugulo, Sôravdlo Eirstaulivdlo akornánut iliveriartorpát angutâta
Manûap iliversiânut. Israflíkut táussuma erkartûpai ukiut mar- 15,20.
-dlungnik kuligdlit.

kapitalit 17.

Migga igdlumine Gûtíliakalersok.

¹ inokartordlo Eivfarâp kákâmiumik Miggamik atilingmik;
² arnaminut okarpok: sîkilit túsintigdlit untritigdlitdlo sílviussut
ilingnit tigussaussut perdlorkussíssutigíssatit tusátitdlungalo agdlât
okautigíssatit, ata, sílvit táuko uvavníput, uvanga tigugavkit; tauva ¹ Môr. 14,19;
arnâ okarpok: pivdluarkunarsile ernerâ Nâlagkamut. ³ arnaminut ^{Rút. 3,10;}
tauva utertípai táuko sîkilit túsintigdlit untritigdlitdlo sílviussut; ¹ Sám. 15,13.
arnâle okarpok: sílvit táuko ivdlernartekâka Nâlagkamut pigítit-
-dlugit; agssavnit ernerma tigúsavai inûssaliorkuvdlugo kiperug-
-kamik kuissamigdlo; mánalo ilingnut utertípâka. ⁴ arnaminutdle
sílvit táuko utertingmagit, arnâta sîkilit mardlungnik untritigdlit
sílviussut tiguvasi sílvimigdlo augtíssissumut túniutdlugit; táussu-
-malo inûssaliarai kiperugkamik kuissamigdlo Miggap igdluanfler-
-sunik. ⁵ angutdlo táuna Migga Gûtíminut igdluliakarame kia-

8,27; -pekússualiordlunilo Gútiliautiliordlunilo, ernime ilát atortugssá-
 Hús. 3,4. -ngortitdlugo palasigilerpá. ⁶ uvdlune táukunane kúngexángilax
 1 Mór. 31,19. Israflime; nalingínax iluarissaminik ilioraraok. ⁷ inúsugto-
 18,1; 19,1; ^{21,26.} -kartordlo Bítldlmimit Jútáp pianit pissumik Jútákut erkardlerft
 ilānik, táunalo Lfvíkússok takornartauvdunilo tássane. ⁸ angut
 táuna igdlokarfingmit Bítldlmimit Jútáp pianit autdlarsimagame
 sume sapíngisamine takornartaujumavdlune, Eivfaráp kákāne Miggap
 igdlua tikipá ingerdláinarumagaluardlune. ⁹ Miggavdle okarfigá:
 sumit tikiúpit? akivá: Lfvíkúvunga Bítldlmimit Jútáp pianit
 pivdlunga; autdlarsimavunga takornartaujumavdlunga sume sapi-
 -ngisavne. ¹⁰ tauva Miggap okarfigá: unigfigínga, atátagalutitdlo
 palasigilavkit, tunissarumárpavkitdlo ukiumut sīkilinik kulinik sfl-
 -viussunik ánorákartitdlutitdlo inútigssakartitdlutitdlo; tauva Lfví-
 -kússok iserpok. ¹¹ Lfvíkússuvdlo akuerá angut táuna unigfigí-
 -savdlugo; inúsugtordlo táuna tauva ernime ilátut itipá. ¹² Miggav-
 -dlo Lfvíkússok atortugssángortíkamiuk, inúsugtok táuna palasi-
 -gilerpá; Miggavdlo igdluanipok. ¹³ Miggalo okarpok: māna na-
 -lujungnaerpunga, Nālagkap ajúngitsulivfigísagānga, Lfvíkússok pa-
 -lasigileravko.

kapitalit 18.

Miggap Gútiliai Dánikut Laisimut autdlarúkait.

17,6; 19,1; ^{21,26.} ¹ uvdlune táukunane kúngexángilax Israflime; uvdunilo táu-
 -kunane Dánikut nagguvekatigt kingornússarsisarsiorput nu-
 -nagssamingnik, tamána tikitdlugo kingornússagssarsingínamik Is-
 -raflíkut nagguvekatigt sortaisa akornāne. ² Dánivdlo kinguai tauva
 angutinik tatdlimanik autdlartitsiput, erkardlerft sortatik nalingínar-
 -siordlugit, angutinik sorssugsínaussunik Sôramiunik Eistaulimiunig-
 -dlo, nuna misiligkiartorkuvdlugo kigdligfigsioriartorkuvdlugulo, o-
 17,1. -karfigalugit: autdlaritse, nuna kigdligfigsioriartorsiuk. tauva Eiv-
 -faráp kákāne Miggap igdlua tikipát tássanilo únuivdlutik. ³ Miggap
 inokutai táukua najoramikik inúsugtup Lfvíkússup nipá ilisarát,
 ornigdlugulo tássane okarfigát: kia tamaungnartipátit, sulivitdlo
 tamāne, susivitdlo tamāne? ⁴ akivai: ima imánalo Miggap ilior-
 -figissarpānga; akilvdlune piniardlunga palasigilerpānga. ⁵ okar-
 -figátdlo: Gúte sujunersioruk-ait, nalujungnaerkuvdlutigo avkut
 ingerdlavigissarput pivdluanásanersok. ⁶ palasip akivai: erkig-
 -sivdluse autdlaritse, avkut ingerdlavigissarse Nālagkap iluará.

7 tauva autdlarput angutit táuko tatdlimat Laisimutdlo pivdlutik. inuitdlo tarkamanitut takuvait najorát terdligdlutik, Stúmiut iler-
 -kuatut uníngauardlutik terdlarordlutigdlo, sunalo pivdlugo ag-
 -ssuardlersokángitsok nuname, nálagáussuserdlo kingornússarine-
 -kartartok, Stúmiunitdlo ungasigdlutik sumik inungmut agssor- 28.
 -tútigissakángitsut. 8 tikingmatik katángutaisa Sôramiut Ei-
 -staulimiutdlo okarfigait: kanok piniarpise? 9 okarput: pikigitse,
 majuarfigitigik, nunát takugavtigo, atalo ajúngingártok; ilivstile ni-
 -pangersuse? autdlarumárnertokinase nunát pigilerniariartordlugo.
 10 apükuvse, inuit tikisavase terdlarortut nunalo tamagingnut inítok,
 Gútip agssavsínut túniússâ, najugak sunik nalingínarnik nunap
 pínik ajorssarnángitsok. 11 tássánga tauva autdlarput Dánikut
 erkardlerít ilait Sôramiut Eistaulimiutdlo, angutit arfinilingnik
 untritigdlit sorssútínik sákulersorsimassut. 12 majuardlutigdlo
 tangmáriartorput Kériat-Jfarímút Jútámítumut; taimáitumik na- Jôrs. 15, p. 60.
 -jugak tamána atekartípát Dánip tangmárífanik uvdlumimut agdlát,
 tássa Kériat-Jfaríp tunua. 13 tássángalo Eivfaráp kákâ ingerdla- 17,1; 18,2.
 -vigalugo Miggap igdlua tikípát. 14 tauva pilerput angutit táuko 2.
 tatdlimat nuna Laise misiligkiartordlugo autdlarsimassut katángu-
 -tímingnut okardlutik: ilisimavisiuk, igdlune mákunane kipekú-
 -ssuakartok Gútiliautekardlunilo inússaliakardlunilo kiperugkamik 17,4. 5.
 kuissamigdlo? mánalo nalujungnaeritse kanok-iliúsassuse. 15 tá-
 -ssungalo sakiatdlagdlutik iserput inúsugtup Lívíkússup igdluanut,
 Miggap igdluanut, aperalugulo ajúngínersok. 16 angutitdle arfini-
 -lingnik untritigdlit Dánip kinguaisa ilaisa sorssútínik sákulersor-
 -simassut isertarfiup matua silatangerát. 17 angutit táuko tat-
 -dlimat nuna misiligkiartordlugo autdlarsimassut majuaramik tar-
 -kamunga iserdlutik, inússaliak kiperugak kipekússuardlo Gú-
 -tiliautitdlo inússaliardlo kuissak tiguvait; palasivdle angutit-
 -dlo táukua arfinilingnik untritigdlit sorssútínik sákulersorsima-
 -ssut isertarfiup matua silatangerát. 18 ivkuale Miggap igdlua-
 -nut isertut inússaliak kiperugak kipekússuardlo Gútiliautitdlo
 inússaliardlo kuissak tigungmatigik, palasip okarfigai: kanok-ilior-
 -pise? 19 akivát: nipangerit agssatit kanernut ilivdlugit, ingerdla-
 -katigitigutdlo, atátagalutitdlo palasigilavtigit; ajúngínerunerpa i-
 -lingnut, inûp atautsip inokutaisa palasigingmátit, imalúnft naggu-
 -vekatigít erkardlerígsut Israflíkúne palasigigpátit? 20 tauva pa-
 -lasip ūmámigut kajumilerdlune kipekússuak Gútiliautitdlo inú-
 -ssaliardlo kiperugak tiguvai inuitdlo akornánut pivdlune. 21 tu-

-nússivdlutik tauva autdlarput; mérkatdlo nerssutautitdlo erd-
-nartutdlo sujuartípait. ²² ungasingálersut táuko Miggap igdluanit,
angutit igdlune Miggap igdluata sanianītune itut atautsimut kaer-
-kunekarput Dánivdlo kinguai malerssordlugit. ²³ tordlorfiging-
-matigdlo Dánip kinguaise kiviarpait Miggamut okardlutik: suga-
-vit [ilatitdlo] atautsimut kaerkunekarpise? ²⁴ okarpok: Gútiliáka
tigugavsigik palase táputdlugo autdlardlusilo; sunalo piginerpara
sule? sörme tauva okarfigaisinga: sugavit? ²⁵ Dánivdle kinguaise
okarfigát: nipit tusardliutekinago uvavtlnut, angutit kiningassut
ilivsinut ornigutekináput, ivdlitdlo inokutititdlo tarningersexinavuse.
²⁶ tauva Dánip kinguai ingerdlavingmikut ingerdláput; Miggavdlo
takugamigit ingminit píssaunerussut, tunússivdlune igdluminut
uterpok. ²⁷ Miggavdle piliai táukua tiguvaít palasisiálo; Laisi-
-mutdlo pivdlutik, inungnut uníngauartunut terdlarortuntdlo,
perdlugtípait panap ktnánik igdlokarfigdlo ingnermik ikivkardlugo.
7. ²⁸ ánáussissokángilardlo, Sítút ungasingmat, sumigdlo inungmut
agssortútigissakarnek ajormata; igdlokarfigdlo kóruanítok Bít-
-Rtggúvip erkáne. igdlokarfik tauva karmarpát nunasivfigalugo;
²⁹ igdlokarfigdlo atserpát Dánimik, Dáne sujuaisartik Israflimut
erniusimassok atekautigititdlugo; sujornagutdle igdlokarfik táuna
Laisimik atekaraluarpok. ³⁰ inússaliak kiperugak Dánip kinguaise
ingmingnut nápartípát, Júntátldlo Gérsúmip ernera, Mánarsip er-
-nutá, táuna ernerilo Dánikut nagguvekatigt palasigait uvdlok
nunamit autdlarúnekarfigtik tikitdlugo. ³¹ ingmingnúme napassu-
Jörs. 18,1. -liarát Miggap inússaliá kiperugak uvdlut Gútip igdluata Sflu-
-mívfé tamaisa návdlugit.

kapitalit 19.

Gípamiut silaerssupilugtut.

17,6; 18,1. ¹ uvdlune táukunane, taimane kúngexángingmat Israflime, a-
18. -ngutip Lívikússup takornartauvdune Eivfarâp kákáta isordlfne
arnak Bítldlmimit Jútap pianit píssok panerfiúpá. ² panerfále
uverssarame tunutdlugo, kimagpá Bítldlmimut Jútap pianut aut-
-dlardlune angúme igdluanut, tássantdlunilo káumatit sisamat náv-
-dlugit. ³ uvialo tauva pikivok autdlardlunilo maligdlugo úma-
-tánut okalugkiartordlune utersarniardlugo, inúsugtortane áipara-
-lugo siutitútdlo igdlugt nagsardlugit; angúmilo igdluanut [arnap]
isertípá; arnavdlo inúsugtup angutáta takugamiuk tipaitsulerpok

pâriartordlugulo. ⁴sakimilo arnap inûsugtup angutâta unigtî-
 -niarmane pingasunik uvdlivigâ; nerivdlutigdlo imerdlutigdlo únui-
 -put tássane. ⁵uvdlutdle sisamãne uvdlâkut makiârmata pikiga-
 -me autdlarumavdlune, arnap inûsugtup angutâ ningauminut o-
 -karpok: timiussaminínguamik tumánguersaratdlait, kingorna aut-
 -dlarumârpuse. ⁶ingitdlutik tauva nerekatigtgput táuko mardluk
 imerdlutigdlo; tauvale arnap inûsugtup angutâ angúmut táussu-
 -múnga okarpok: akuerínga-ait, únuihdlutitdlo ūmatit kajumigkile.
⁷pikigaluarpok angut táuna autdlarumavdlune; sakimile kimigtîser-
 -figingmane uterpok únuihdlunilo tássane. ⁸uvdlut tatdlimãne
 uvdlâkut makiârmat autdlarumavdlune, arnap inûsugtup angutâ
 okarpok: tumánguersaratdlait-ait; arrípup tauva uvalitserdlugo
 nerivdlutigdlo táuko mardluk. ⁹pikingmatdlo angut táuna aut-
 -dlarumavdlune, nangminerdlo panerfilo inûsugtortanilo, sakiata
 arnap inûsugtup angutâta okarfigâ; ârit, uvdluerutilerpok únuler-
 -dlunilo, únuiigtîse-ait, ata, uvdløk nâlermat mãne únuiigtî, ūma-
 -titdlo kajumigkile; akagulo makiârumârpuse ingerdlanigssavsínut,
 autdlarumârpupitdlo tupernut. ¹⁰angutdle táuna únuiumángilax,
 pikivdlunilo autdlarpok Jîpusip tamãssa Jerûsalâp nalânut piv- Jòrs. 15,s.
 -dlune, siutitût igdlugît igsiautstersimassut nagsardlugit panerfilo
 âiparalugo. ¹¹Jîpusimfleramik uvdluerutdluinalersok inûsugtortâ
 nâlagkaminut okarpok: kâ, Jîpusíkut igdlokarfiânut matumúnga
 saxiatdlagta-ait tássanilo únuihdluta. ¹²nâlagâtale okarfigâ: ig-
 -dlokarfingmut avdlanertamut Israflip kinguaise pigissaise ilagi-
 -ngisânut saxiatdlagkumángilagut; kângînarumârpupitdle Gîpia ti-
 -kitdlugo. ¹³inûsugtortaminutdlo okarpok: ingerdlaniarit, inugdliit
 ardlât patdligkiartúsavarput únuihdlutalo Gîpiame Râmamilünt.
¹⁴kângînardlugo tauva ingerdlâput, sekernuvdlo tarrípai Gîpiap
 Bînjamîp piata sanianflersut. ¹⁵tássungalo saxiatdlagput únuiar- 20,4 tt.
 -tordlutik Gîpiamut; igdlokarfiuvdlo igdluisa akornânut ingíkiar-
 -torpok, ingmingnik igdlusisitsissoxángingmat únuiufigssamingnik.
¹⁶atalo, angutitokak narssamit aggersok suliament únulersúkut,
 angutdlo táuna Eivfarâp kâkâmiusok takornartauvdlune Gîpiame,
 najugkavdle tamatuma inue Bînjamîkúvdlutik. ¹⁷issinilo ârdlortî-
 -kamigit takulerpâ angut tikerârtok igdlokarfiup igdluisa akornâ-
 -nítok; tauva angutitokak okarpok: sumut ingerdlavit, sumitdlo 1 Mòr. 16,s.
 pivit? ¹⁸okarfigâ: ingerdlavugut Bîtdlîmimit Jûtup pianit Eivfarâp
 kâkâta isordlînut, tássanimiûgama, autdlarsimagamame Bîtdlîmimut
 Jûtup pianut; Nâlagkavdlo igdluanut piartorpunga, igdlusisitsisso-

- 1 Mòr. 24,26. -kángilardle uvavnik. ¹⁹ siutitûtivut karrfarnikûtekarput ivigaute-kardlutigdlo, uvangalo kivfatdlo arnak inûsugtordlo kivfavít ái-parissâ timiussautekardlutalo vîniutekarpugut; súnguamik ajor-ssautigissakángilagut. ²⁰ angutitokardle okarpok: erkigsigit, ajor-ssautigissatit tamarmik uvavnîput; kisiáne igdlut akornáne ú-nuinak. ²¹ igdluminutdlo isertípâ siutitûtdlo nerisitdlugit; isig-katigdlo uvfarpait nerivdlutigdlo imerdlutigdlo. ²² táukua ūmatait
- 1 Mòr. 19,4,6. kajumilersut, ata, igdlokarfiup inuisa, angutit inupilûssut, igdlo avatangerpât matumut kasugtordlutik, angúmutdlo igdlup inuanut, utorkarmut, okarput ima: angut igdlungnut isersimassok anisíssuk, ilisarísagavtigo. ²³ angutivdle igdlup inuata ánivigai okarfigalugitdlo:
- 1 Mòr. 19,7. ata katángutíka, ajortumik pekinase-ait; angut táuna igdluvnut
- 1 Mòr. 19,8. isersimangmat, taimailiornase silaerssordluse. ²⁴ ata, paniga ni-viarsiaussox panerfâlo, táuko anisísavâka, narrunarsardlugitdlo iluarissavsínik piumarpare; angúmutdle táussumúnga taimailior-nase silaerssordluse. ²⁵ angutitdle tusarumángingmássuk, angutip panerfe tiguvâ silamutdlo anisitdlugo táukunúnga; ilisarâtdlo ká-ngunartulivfigalugulo únuak tamât uvdlâmut; kaulermatdle ipe-rarpât. ²⁶ uvdlâgssavdlo tungâgut arnak táuna tikíkame, angutip nálagkame isersímaviata igdluata matuata sânut úpípox káumar-serdlugo. ²⁷ nálagâlo uvdlâkut makíkame igdluvdlo matue mag-perdlugit anigame ingerdlavingmigut ingerdlajumavdlune, ata, arnak panerfe igdlup matuata sâne úpísimassok agssailo avdlo-riussânitdlutik. ²⁸ okarfigingmanilo: makitdlutit, autdlarniarta, akissokángilak; tauva tiguvâ siutitûminut kakitdlugo, pikivdlunilo angut táuna najugkaminut autdlarpok. ²⁹ igdluminutdlo tikíkame, savilerdlune panerfe tiguvâ navguaisigutdlo avgordlugo avgorner arkane-mardlúngordlugit nagsiutdlugitdlo Israflip nunânut ilū-ngarmut. ³⁰ takungnigtutdlo tamarmik okarput: taimaekatâ pi-simananilo takunekángilak uvdlormit Israflip kinguaise Egivtinimit
- 20,7. majuarfigissânit uvdlox mána tikitdlugo; ūmâmiugisiuk, pilerssâ-ritse okalugdlusilo.

kapitalit 20.

Binjamikúnut sorssugtut.

¹ anîput tauva Israflip kinguai tamarmik, ilagttldo katerssor-nekarput inugtut atautsitut Dánimit Bêrsâpalo Gfliativdlo nunâ kigdligalugit Mispamut Nálagkamut. ² inuitdlo ilūngarmik, Israflíkut

nagguvekatigtgsortaisa tamarmik, pingârnerssaisa Gûtíp inugtai katisimassut savssarfigait, angutit sisamanik untritilingnik tûsin-tigdlit, pisuinait sâkulersortut. ³ Bñjamívdle kinguai tusarput, Israflivdlo kinguai Misipamut majuarsimassut. Israflivdlo kinguai okarput: okalugitse, kanok-ilivdlune ajortok tamána pisimava? ⁴ tauva pilerpok angut Lîvíkûssok arnap tokutaussup uvía okar-dlune: Gñpiamut Bñjamíp pianut pigavta uvanga panerfaralo ^{19,18.} únúisavdluta, ⁵ Gñpiap inuisa makivfigānga igdlulo avatangerdlugo uvanga pivdlunga únúákut; tokúnialerssâraluarpānga, panerfaralo narrunarsarpât tokutdlugo. ⁶ tauva panerfara tiguvara avgor- ^{19,20.} -dlugulo nagsiutdlugulo Israflikut kingornússâta narssainut ta-manut, kángunartuliordlutik silaerssordlutigdlo iliormata Israflime. ⁷ ata, tamavse Israflíp kinguâringmase, okalokatigtgdusilo pilerp- ^{19,30.} -ssâkatigtgitse mâne. ⁸ tauva inuit ilüngarmik inugtut ataútsitut níkuípút okardlutik: tuperninut autdlartokángikile igdluminutdlo sakiatdlagtokarane. ⁹ mánale imána Gñpiamut iliorumârpugut: ímerautigekisigo. ¹⁰ tigussarumârpavutdlo angutit kulit untriti-lingnit, Israflikut nagguvekatigtgsortait tamákerdlugit, untritig-dlitdlo tûsintilingnit tûsintigdlitdlo kulínik tûsintilingnit inuit takússerkuvdlugit; Gñpiamut Bñjamíp pianut pigunik iliúsangmata Israflime silaerssordlutik iliornerisa tamarmik naligssānik. ¹¹ tau-va Israflíp angutitai tamarmik igdlokarfiup tungānut katerssorput, inugtut ataútsitut iligtgdlutik. ¹² Israflícutdlo nagguvekatigtgsortait angutinik autdlartisípút Bñjamícut erkardlerigtsortainut tamanut, okarkussivdlutik: suna-una ajortok ilivsíne pisimassok? ¹³ mána angutit inupilússut Gñpiamítut káisigik, tokúsagavtigik ajortordlo Israflímit pèrsisavdlugo; Bñjamícutdle katángutimik Israflíp kí-nguáisa nípât tusarumángilát.

¹⁴ tauva Bñjamíp kinguai igdlokarfingnit katerssorput Gñpia-mut, anísavdlutik Israflíp kinguai sorssugkiartordlugit. ¹⁵ Bñ-jamívdlo kinguai igdlokarfingmiut nautsorssornekarput uvdlók tamána, angutit sâkulersortut mardlungnik kulilingnik arfiniling-nigdlo tûsintigdlit, ilángúnagit Gñpiamiut, nautsorssornekartut angutit kíngkat arfinex-mardlungnik untritigdlit. ¹⁶ inuit táukua tamarmik ilait angutit kíngkat arfinex-mardlungnik untritigdlit sâmiúput; táuko tamarmik ujarkanik igdlusariatdlarkigput tímip merkualúntf uniúsanago.

¹⁷ Israflivdlo angutitai nautsorssornekarput Bñjamícut ilángú-nagit, angutit sâkulersortut sisamanik untritilingnik tûsintigdlit,

- táuko tamarmik sorssugtugssauvdlutik. ¹⁸ pikíputdlo Gútip ig-
 Jòrs. 18,1. -dluanut majuardlutik; Gútilo sujunersiorldlugo Israflíp kinguai
 erk. 1,1. okarput: kina ardlarput perxárdlune majuásava Bñjamíþ kinguai
 sorssugkiartordlugit? Nálagardlo okarpok: Júta perxárule. ¹⁹ tauva
 Israflíp kinguai uvdlákut pikíput Gípiamut tangmáriartordlutik.
²⁰ nungutdlutigdlo Israflíkut aníput Bñjamíkut sorssugkiartordlugit,
 nungutdlutigdlo Israflíkut siagput táukunúnga, Gípiamut sorssug-
 -kumavdlutik. ²¹ tauvale Bñjamíþ kinguai Gípiamit aníput, uv-
 -dlordlo tamána Israflíkut ilait mardlungnik kulilingnik mardlung-
 -nigdlo túsintigdlit nunamut ordlorartipait. ²² inuitdle Israflíp
 angutitai pinertusárput kingumutdlo siagdlutik sorssungnermut
 uvdlox sujugdlex siagfingmingne. ²³ Israflívdlo kinguai majuar-
 -put Nálagkavdlo kfnáta sáne kiavdlutik únungmut agdlát; Ná-
 -lagardlo sujunersiorpát okardlutik: kingumut savssásanerpunga
 Bñjamíþ katángúma kinguai sorssugkiartordlugit? Nálagardlo
 okarpok: majuarfigisiuk. ²⁴ tauva Israflíp kinguaisa patdligpait
 Bñjamíþ kinguai uvdlop áipáne. ²⁵ Bñjamíkutdlo Gípiamit ani-
 -gamik páriartordlugit uvdlop áipáne, Israflíp kinguaisa ilait a-
 -ngutit arfersanek-pingasunik túsintigdlit áma nunamut ordlorar-
 -típait, sákulersortut táuko tamaisa. ²⁶ tauva Israflíp kinguai
 Jòrs. 18,1. tamarmik inuíme ilúngarmik majuarput Gútipdlo igdluanut piv-
 -dlutik, kiavdlutigdlo tássane uníngáput Nálagkap kfnáta sáne
 ísinginiardlutigdlo uvdlox tamána únungmut agdlát; tuníssutinigdlo
 ikivkagagssanik tuníssutinigdlo kujaniutinik pigdlíput Nálagkap sáne.
 Jòrs. 22,13; -siata igdlerfia tássanítok uvdlune táukunane. ²⁸ Pñniarsilo Eliá-
 2 Mór. 6,26. -sarip ernerá Aarunip ernutá kfnáta sáne kekarpok uvdlune táu-
 -kunane okardlune: kingumut anerksanerpunga Bñjamíþ katá-
 -ngúma kinguai sorssugkiartordlugit, soráisanerpungalúntt? Nála-
 -gardlo okarpok: majuaritse, akago agssangnut túniúsagavko.
²⁹ Israflíkutdlo tauva kokagssissugssanik Gípiap avatánftitsíput
 kaujatdlagdlugo. ³⁰ uvdlutdlo pingajuáne Israflíp kinguai majuarput
 Bñjamíþ kinguainut, siagputdlo Gípiamut sangmivdlutik sujug-
 -dlermigsut. ³¹ Bñjamívdle kinguai anigamik inuit táuko pária-
 Jòrs. 8,16. -tordlugit igdlokarfingmit aliartortórdlutik, inuit ilait ikiligaussut
 tokoralerpait sujugdlermigsut avkusinerssuarne — tamákua ardlát
 avangnamut sangmissox Bítílimut, áipá Gípiamut narssákut —
 angutit Israflíkut ilaisa pingasunik kuligdlit migssigissait [tokut-
 -dlugit]. ³² Bñjamívdlo kinguai okarput: saperssísitaussut-uko

sávtíne sujugdlermigsut; Israflivdle kinguai okarput: kimâxisa, aliartortórtiniardlugit igdlokarfingmit avkusinerssuarnut. ³³ tauva Israflíkut nungutdlutik najugkamingnit pikíput siagdlutigdlo Bál-Támarime, Israflíkutdlo kokagssíssugssautitait aniassorssūput Gf- Jôrs. 8,19.
 -pap narssaumaneranit kokagssísvfingmingnit. ³⁴ Gípiavdlo akianit angutit kulínik túsintigdlit Israflíkúnit tamanit kinigaussut ti-kiungmata, sorssungnek sualugtípok; ivkule nalúput, perdlúp tikísagâtik. ³⁵ tauva Nálagkap Bínjamíkut saperssisipai Israflíkut sâne; Israflivdlo kinguaise uvdlok táuna Bínjamíkut ilait angutit mardlungnik kulilingnik tatdlimanigdlo túsintigdlit untritigdlitdlo aserorpait, sákulersortut táuko tamaisa. ³⁶ tauva Bínjamíput kinguai takulerput saperssisitauvdlutik; Israflivdle angutitaisa Bínjamíkut avssiángíkatdlarpait, kokagssíssugssat Gípiap avatântit-tatik tatigigamínik. ³⁷ kokagssíssugssatdlo Gípia sássúkasuarpát; piartordlutigdlo kokagssíssugssat igdlokarfik tamát perdlugtípát panap kînânik. ³⁸ Israflivdlo angutitaisa kokagssíssugssartatik kalerrisârutigssakartíkait, pujorssuarmik torssusúmik igdlokarfingmit kúmukartísisassut. ³⁹ Israflivdlo angutitai tunússingmata sorssungnerme, Bínjamíkutdlo tokoralermatigik Israflíkut ilait ikiligaussut, angutit pingasunik kuligdlit migssigíssait, okaramik: ilumut saperssisitauvdluínartut-uko sávtíne sorssungnermisut sujugdlermisut, ⁴⁰ tauva igdlokarfingmit kúmukalerpok pujorssuak napassok, Jôrs. 8,20.
 Bínjamíkutdlo kingunermingnut kiviaramik, ata, igdlokarfik ilūngardlugo [pujorssuak] kilangmut kúmukartok. ⁴¹ Israflíkutdlo kingumut sâgput, Bínjamíkutdle ánilárput, takugamik perdlúp tikísagâtik. ⁴² tunungmutdlo sângmata Israflíkut sâne avkusíníkut puilassuitsumut sangmissúkut, sorssugtut anguvait, igdlokarfingnitdlo pissut aserorpait akúnermingne; ⁴³ avatangerpait Bínjamíkut malerssordlugitdlo sumilo unilersut anguvdlugit, Gípiap nalâ sekernup nuissarfiata tungânítok tikitdlugo. ⁴⁴ Bínjamíkutdlo ilait angutit arfersanek-pingasunik túsintigdlit ordlorarput, sorssugsínaussut táuko tamarmik. ⁴⁵ tunungmutdlo sâgdlutik kímângmata puilassuitsumut kaersumut Rímúnimut, avkusinerssuarne kingunikusiorpait angutit tatdlimanik túsintigdlit [tokutdlugit]; malerssorpaít dlo Gítíume tikitdlugo ilaitdlo angutit mardlungnik túsintigdlit tokutdlugit. ⁴⁶ Bínjamíkutdlo ilait uvdlorne tamatumane ordlorarsimassut tamaisa katitdlugit tássa angutit sákulersortut mardlungnik kulilingnik tatdlimanigdlo túsintigdlit, sorssugsínaussut táuko tamarmik. ⁴⁷ angutitdlo arfnilingnik un-

-tritigdlit tunungmut sâgdlutik puilassuitsumut kimâput kaersumut Rímûnimut; kaersumilo Rímûnime uníngáput káumatit sisamat.
 Jörs. 8,24. ⁴⁸ Israflivdlo angutitai Bñjamíp kinguainut uterput perdlugtitdlo-
 -gitdlo panap kfnânik, igdlokarfít angutitait nerssutautitdlo tiki-
 -satigdlo tamaisa; igdlokarfít dlo tikisatik tamaisa ikitípait.

kapitalit 21.

Binjamikut núngutaerdluínángitsut.

20,1. ¹ Israflivdlo angutitai Mispame ugpernarsaisimáput okar-
 -dlutik: ilakásángilagut paningminik Bñjamíkússumut nulíssiutit-
 20,26. -sissumik. ² inuitdlo Gûtíp igdluanut pivdlutik tássane uníngáput
 únungmut agdlát Gûtíp kfnâta sâne, nipitigdlo anípait xiavdlu-
 -tigdlo xiangârnermik ³ okardlutigdlo: Nâlagak, Israflíp Gûtia,
 sôk Israflime tamána pisimava, uvdlume Israflíikut nagguvekati-
 -gígsortaisa ilait atautsit makaisinarlutik? ⁴ akagúkutdlo inuit
 makiârdlutik tássane tunissiviliorput tuníssutinigdlo ikivkagagssanik
 tuníssutinigdlo kujaniutinik pigdlívdlutik. ⁵ Israflivdlo kinguai o-
 -karput: kina-una Israflíikut nagguvekatigígsortaisa tamarmik ka-
 -tisimavfiánut majuakatausimángitsox Nâlagkamut? mássa angi-
 -sûmik ugpernarsáissutiginekarpox Mispamut majuakatausimángit-
 -sox Nâlagkamut imáitumik: tokúnekásavok. ⁶ Israflivdlo kinguaisa
 Bñjamít katángutertik nâkigát okardlutik: uvdlume Israflíimit
 nagguvekatigt atautsit kipissáuput; ⁷ kanok písavavut táuko a-
 -miákússut nuliarkuvdlugit, uvagut ugpernarsaigavta Nâlagak nar-
 -kígsigalugo panivta ilait táukunúnga nulíssiutíkumanagit? ⁸ okar-
 -putdlo: kikut-uko Israflíikut nagguvekatigt atautsit Mispamut
 majuakatausimángitsut Nâlagkamut? atalo, tangmârfingmut kati-
 -simavfiánut tikiútoxángitsox Jâpasimit Gfliatimítumit. ⁹ inuit
 nautsorssornekarmata, ata, tássanítokángitsox Jâpasip Gfliatimítup
 inuisa ilânik. ¹⁰ ilagít tauva angutit arkanek-mardlungnik tûsin-
 -tigdlit sorssugsínaussut ilait tássunga autdlartípait inatdlugitdlo
 okardlutik: autdlaritse Jâpasip Gfliatimítup inue perdlugítíkiar-
 -tordlugit panap kfnânik arnatdlo merdlertutdlo; ¹¹ imánalo piu-
 4 Mòr. 31,17. -mârpuse: angutaussut tamaisa arnatdlo angutip ináussineranik
 misigisimassut tamaisa utertínavêrsásavase. ¹² Jâpasivdle Gfliatimítup
 inuisa ilait navssârigamíkik, arnat inûsugtut sisamanik untri-
 -tigdlit niviarsiaussut angutip ináussineragut angúmik ilisarssisi-
 Jörs. 18,1. mángitsut, âpait tangmârfingmut Silume Kânâp nunânítume ítumut.

¹³tauva ilagtt ilüngarmik autdlartitsivdlutik okalugkiartortit-
 -sípút Bñjamñp kinguainut kaersume Rímúnime ítunut erkigsi- ^{20,47.}
 -vigssamigdlo tordlulavfigititdlugit. ¹⁴Bñjamñkut tauva taimanñkut
 utermata, Jápasip Gñliatimñtup arnartaisa ilait inùtitatik táuku-
 -núnga nulssiutípait; taimailioramigdle nāmagtingilait táukunúnga.
¹⁵inuitdlo nākigait Bñjamñkut, Israflñkut nagguvekatigñsortait
 Nālagkap aserortórtokartitsivigingmagit. ¹⁶ilagtt dlo utorkaunertait
 okarput: kanok písavavut amiákússut nuliarkuvdlugit, Bñjamñkut
 arnartait nungutitaungmata? ¹⁷okarputdlo: aniguissut pigñssait
 Bñjamñkut pigñsavait, Israflimit nagguvekatigñt atautsit pñarne-
 -karkunagit. ¹⁸uvagutdle panivta ilait táukunúnga nulssiutínek
 saperpavut, Israflip kinguai ugpernarsaingmata okardlutik: per-
 -dlorkunarsile Bñjamñkússumut nulssiutitsissok. ¹⁹okarputdlo:
 ata, ukiut nungutdlugit Nālagkamut nagdliússissarput Sflume Bñ-
 -tilip avangnāñitume avkusinerssúvdlo Bñtilimit Siggñmimut maju-
 -arñussup kangianñitume Lipúnavdlo kujatāñitume. ²⁰Bñjamñv-
 -dlo kinguai perkuvait okardlutik: autdlaritse, nautsñvingne vñ-
 -nekutilingne kokagssñniariartordluse. ²¹Sflumiutdlo pané taku-
 -leruvsigik anissut kāvigkiartordlutik, nautsñvingnit vñekutilingnit
 anñsause Sflumiutdlo pané pissakarfiginiardlugit nungutdluse nu-
 -liagssavsñnik; Bñjamñvdlo nunānut autdlarumārpuse. ²²piumār-
 -pordlo, angutait katángutaitdlūñt angutit tikiúkaluarpata uvav-
 -tñnut sakitsainiardlutik, tauva okarfigiumārpavut: isumákérfigi-
 -sigut táukunúnga, nungutdluta nuliagssarsingñnavta sorssungnerme;
 mássa ilivse [panise] túniússaringilase táukunúnga; [taimailiora-
 -luaruvse] mássákut pitdlagagssautisimásagaluarpuse. ²³tauva
 Bñjamñp kinguai taimailiorput: kavsiússusertik nāpertordlugo ká-
 -vigtut ilait tigussatik nulssiúpait autdlardlutigdlo kingornússar-
 -siartik uterfigalugo; igdlokarftdlo karmarpait najordlugitdlo.
²⁴Israflivdlo kinguai tássánga angerdlarput taimanñkut, nungutdlutik
 nagguvekatimingnut erkardlimingnutdlo; tásságame aníput nu-
 -ngutdlutik kingornússarsiamingnut. ²⁵uvdlune táukunane kú- ^{17,6;}
 -ngekángilak Israflime; nalingñnak iluarissaminik ilioraraok. ^{18,1;}
^{19,1.}

Rútimik agdlagkat.

kapitale 1.

Rútip Nugúme Bítldímiliakatigigá.

¹ taimane erkartüssissoxaratdlarmat, kângnek nunamut nag-dliúpok; angutdlo Bítldímimit Jútáp pianit autdlarpok takornar-taujartordlune Múapíkut nunānut, nangminerdlo nulflo erninilo mardluk. ² angutip táussuma Elimflak aterâ, nuliatalo Nugúme aterâ, ernerisalo mardluk Magilût Kiliútdlo ateralugit, Eivfaratí-kússut Bítldímimit Jútáp pianit pissut; Múapícutdlo nunānut pigamik tássane unigput. ³ Elimflagdlo Nugúmip uvia tokungmat, táuna erninilo mardluk amiákūput. ⁴ táukulo Múapíkūssunik nuliarpup, áipâ Orpamik atekarpok áipâ Rútimik atekardlune; tássanilo uningáput ukiut kulit migssiliordlugit. ⁵ táuko mardluk Magilût Kiliútdlo āma tokungmata, arnax táuna amiákūvok ernerrigaluaminit mardlungnit uvigigaluaminitdlo kingornuvdlune. ⁶ tauva pikivok, nangminerdlo ukuakunilo, uterdunilo Múapíkut nunānit, Múapíkut nunāntdlune tusarame, Nâlagkap Inugtane takusarai nerissagssainigdlo tunivdlugit. ⁷ najugarissaminitdlo anivok ukuakune mardluk ilagalugit, avkusínícutdlo ingerdláput Jútáp nunānut uterumavdlutik. ⁸ tauva Nugúme ukuakuminut mardlungnut okarpok: autdlaritse uterdluse tamavse ingmícut arnavse igdluinut; Nâlagkap isumagilise, sórdlo ilivse iliortuse tokussortavtínut uvavnutdlo. ⁹ Nâlagkap tunilise kasuerfiggsarserkuvdluse tamavse ingmícut uvigigaluavse igdluine. kuningmatigdlo nipitik anípaít kiavdlutigdlo. ¹⁰ okarfigátdlo: utimut ilagísavavtigít Inugtangnut. ¹¹ Nugúmile okarpok: uteritse, paníka, suvdluse ingerdlaxatigiumavisinga? sule ernigssakarnerpunga erdlavivne uvigísinaussavsinik? ¹² uteritse, paníka, autdlaritse, utorkauvatdlâkigama uvinísavdlunga; okaraluarumame: neriugissagssakarpunga, uvinigkaluarumalūnit únuax mána, ernernigdlo ernigaluaruma: ¹³ táuko agdlitersínaugaluarnerpisigik? táuko uviníngícutmárnertússutigísagaluarnerpisigik? nággale, paníka, uvav-
 Júp. 19,21. -nut aliatsangnarnerungármat ilivsinít, Nâlagkap agssaisa tugfigingmánga. ¹⁴ nipitik tauva anípaít kianeruvdlutigdlo; Orpavdlo sakine kunigpâ, Rútivdle unagá. ¹⁵ táunale okarpok: takuvat

ukuakatit inugtaminut Gútiminutdlo uterpok; uterit ukuakatit maligdlugo. ¹⁶Rútile okarpok: inániakinanga kimarkuvdlutit uter-kuvdlungalo ápariungnaerdlutit; sumut autdlaruvit autdlásaunga, sume únuiguvit únuásaunga; inugtatatit inugtarāka, Gútitdlo Gú-tigāra; ¹⁷sume tokuguvit tokúsaunga, tássanilo ilinekásaunga; ¹⁸Nálagkap pitdlakilinga, tokup kisime avigsártíngigpatigut. ¹⁸ta- ¹Sám.14,44; ¹kúng.19,2. -kugamiuk tauva saxigssáungitsox ingerdlakatigiumavdlune, oka-lugfigísaerpā tamatumínga. ¹⁹ingerdlakatigigput tauva táuko mardluk Bítldlmimut tikitserdlutik; Bítldlmimutdlo tikeriarmata, tauva igdlokarfingmiut tamarmik ugsagpait okardlutik: unaunerpa Nugúme? ²⁰okarfigaile: Nugúmimik taekinanga, Máramik taisinga, ajugakángitsup aliatsangártingmanga. ²¹pekangårdlunga autdla-rama, sokángitsunga Nálagkap utertípānga; sók Nugúmimik tái-savisinga, Nálagkap nâgdliugtingmanga, ajugakángitsuvdlo nag-dliutitsiviginerdlungmanga? ²²taima Nugúme uterpok Rúte Múa-píkússok ukússe áparalugo, Múapíkut nunānit uterdlune; Bít-dlmimutdlo apūput suaussiagssanik kivdluivfiup autdlarkautāne.

kapitalit 2.

Rúte karrinik katerssuissox Búarsip narssautāne.

¹Nugúme uvigigaluamigut sugissakarpok angúmik pekutitór-ssuarmik Elimflákut erkardlerft ilānik Búarsimik atilingmik. ²Rútilo Múapíkússok Nugúmimut okarpok: narssaliardlanga-ait karrinik katerssuiartordlunga sáimáunarsivfigissagssara maligdlugo; akivā: piartorit, paniga. ³piartordlune tauva narssame kater-ssuigame kivdluissut maligdlugit, taimailivdlune erkorpā narssau-timinek Búarsip pia Elimflákut erkardlerft ilāta. ⁴atalo, Búarse Bítldlmimit tikiúpok kivdluissut okarfigalugit: Nálagkap najordlise; ⁵erk. 6,12; Lúk. 1,28. akivátdlo: Nálagkap pivdluarkulisit. ⁵Búarsilo inúsugtortaminut kivdluissunik misigssuissútitaminut okarpok: una arnak inúsugtok kia-una ilā? ⁶inúsugtuvdlo kivdluissunik misigssuissútítap akivā okardlune: tássa arnak inúsugtok Múapíkússok Nugúmip utekatā ^{1,22}. Múapíkut nunānit; ⁷okarpok: katerssuilanga-ait pekúsiordlunga exitigkat akornāne, kivdluissut maligdlugit; uvatsiardle tikiúkame mānamut agdlāt māne kekarpok, igdluminut angerdlarsimatsiái-nardlune. ⁸tauva Búarse Rútimut okarpok: tusarit, paniga, avdlamut narssaliásángilatit katerssuiartordlutit, māngalo āma

autdlásángilatit; mánile arnat inûsugtortáka ilagíkit; ⁹ narssak kivdluivfigissát issiguardlugo arnatdlo maligdlugit ingerdlagit, inû-sugtut inákavkit agtorkunatit; kilaleruvitdlo imeriartorna kátanut

1 Sám. 25,23. inûsugtut imertarfigissainut. ¹⁰ tauva kînaminik patdlorpok nuna-mutdlo sikigdlune okarfigalugulo: suna pivdlugo issingnut sáimáunarsigama, isumagainga avdlanertaugaluartunga? ¹¹ Bûarsip akivâ okarfigalugo: nalunaerfiginekarama sakingnut kanok-iliornernik tamanik uvigigaluavit tokunerata kingornagut, angutit arnatdlo nunalo inûvfigissat kimagkitit autdlardlutitdlo inungnut sujornagut ilisimángisangnut. ¹² kanok-iliornernit Nâlagkap akilerdliuk, akigssarsiasatdlo nâmagdwardle Nâlagkamit Israflip Gûtugs. 91,4. -tianit, táussuma suluisa atânut kimâvfigssarsioravit. ¹³ okarpordlo Rúte: sáimáunarsinaunga issingnut, nâlagara, tugpatdlersarangma kivfavitdlo ûmatânut okalugdlutit, mássa uvanga arnat kivfavit ilátut ingíkaluartunga. ¹⁴ Bûarsip okarfigâ: nerrivigssak nagdliú-kângat, maungnarna timiussamitdlo nerivdlutit okúmigagssatdlo sêrnartumut miserartordlugo. tauva Rúte kivdluissut saniánut ingípok, karrinigdlo sikagtitanik avalaivfigingmane nerivok kârsitdlardlune amiákûtítakardlunilo. ¹⁵ nikuingmatdlo katerssuiniardlune, Bûarsip inûsugtortane inâpai okardlune: exítigkat akornâne âma katerssuigile, kângusugtínasiugdlo. ¹⁶ exiterfigkavse ilainik âma pêrsissutitsiartarsiuk kimagdlugitdlo táussumúnga katerssorkuvdlugit, agpísalûnasiugdlo. ¹⁷ katerssuivok tauva narssame únungmut agdlât; katerssugkanilo anaulemamigit, ívfap imaisa migssigissainik suaussigssáusivok. ¹⁸ tiguvailo igdlokarfingmutdlo pivdlune; katerssugailo sakiata takuvai; sarkúmersitdlugitdlo katsússaminik tuningmane ¹⁹ sakiata okarfigâ: sume uvdume katerssuivit, sume sulivit? pivdluarkunarsile isumagingnigtit. sakine tauva nalunaerfigâ kime sulisimassumik okardlunilo: angut uvdume sulivfigissara Bûarsimik atekarpok. ²⁰ tauva

1 Mór. 24,27. Nugûme ukússaminut okarpok: pivdluarkunarsile Nâlagkamut, táussuma inûssunut tokussunutdlo isumagingnigssutse iperángingmago; okarfigâlo Nugûmip: angut táuna kanigtumik erkardle-

3 Mór. 25,25. -rârpút, utertitsiniússissigssavta ilât tamássa. ²¹ Rútilo Mûapí-kússok okarpok: âma okarfigânga ima: inûsugtortarissáka ilagiuásavatit, kivdlugagssautíka tamaisa inersimatserdlugit. ²² Nugûmivdlo Rúte ukússe okarfigâ: ajúngíneruvorme, paniga, arnat inûsugtortai anekatigissarugkit, narssame avdlame pinerdlugige-

-kinavátit. ²⁸ tauva arnat Búarsip inúsugtortai ilagiuarpai kater-
-ssuiniardlune, suaussiagssat kivdlugagssat kajússiagssatdlo kiv-
-dlugagssat inersimatserdlugit; sakinilo najugará.

kapitalit 3.

Rútip Búarse uvigssarsiarigá.

¹ sakiatalo Nugúmip okarfigá: paniga, kasuerfigssarsiusángi- ^{1,9.}
-nerpavkit inúvdluarfigssangnik? ² mánalo Búarse sugissaringíner-
-parput, inúsugtortainik arnanik najornigfigissat? ata, únuak mána ^{2,8.}
táussuma suaussiagssautine natdlugdlugit terkalatípai iserteri-
-vingme; ³ uvfardlutitdlo tanitdlutitdlo ánorátorit, iserterivigdlo
aterfigúk; angúmut táussumúnga ilisaritínak nererérserdlugo ime-
-rérserdlugulo. ⁴ inarpatdlo nalunaerssorumárpát inarfia, ornig-
-dlugulo kipêrumárpát isigaisa tungátigut inardlutitdlo; táussu-
-malo tauva nalunaerfigísavátit, kanok písassutit. ⁵ akiválo: o-
-kautsisit tamaisa maleruásaváka. ⁶ iserterivigdlo aterfigá sakimilo
perkússutai tamaisa maleruárdlugit. ⁷ Búarse nererérmat imerér-
-matdlo, úmámigutdlo kajumilerdlune karrít kuagssugaussiat isuánut
ínariartormat, kajagssuardlune ornigpá kipêrdlugulo isigaisa tu-
-ngátigut inardlunilo. ⁸ únuardle kiterarmat angut táuna tupagpok
kiviardlunilo; sunauvfalo arnak inangassok issigkame tungáne.
⁹ okarpordlo: kinauvit? akivá: Rútiuvunga kivfat arnak; kipft kivfa-
-vit arnap kánut isuússuk, utertitsiniússissugssaugavit. ¹⁰ okarpok: ^{2,20.}
pivdluarkunarsít Nâlagkamut, paniga, asangningnerit kingugdlex ^{erk. 17,2;}
ajúngíníngortípat sujugdlermit, angutit inúsugtut malíngínagkit pi- ^{1 Sám. 15,19.}
-niardlugit pítsutdlúnt písútdlúnt. ¹¹ mánalo paniga, ersísángilatit, ^{2,11.}
okautsisit tamaisa maleruásaváka nâlagdlutit; mássa igdlokarfing-
-miut inugtama tamarmik nalúngilátit arnaussutit píkorigsok.
¹² ilumutdlo uvanga utertitsiniússissugssaugaluarpunga; taimáitordle
avdlamik utertitsiniússissugssakarpok uvavnit kaníngnerussumik.
¹³ únuak mána máne únuigatdlait, akagulo utertitsiniúkumagunisít,
súsassok utertitsiniúkilisít; kisiánile iluaríngigpago utertitsiniú-
-savdlutit, uvanga utertitsiniúsavavkit, ilumut úmangmat Nâlagak. ^{erk. 8,19;}
akagumut máne inangasínait. ¹⁴ inangavok tauva isigaisa tungáne ^{1 Sám. 14,45.}
akagútserdlugo; makingmatdlo inúp áipe ilisaríngíkatdlará, okar-
-figá: nalunarungnaernavêrdle arnamik iserterivingmísimassokartok.
¹⁵ okarpok áma: sáliakutit ságnítok káissuk kilungmigdlugo; ki-
-lungmigpálo; tauva suaussiagssanik úgtútinik arfinilingnik úg-

taetamantitoras.

-tuivok, nangmagkeramiugdlo igdlokarfiliarpok. ¹⁶[arnap] tauva sakine tikikamiuk táussumalo aperingmane: kanok-ipit, paniga? nalunaerfigâ tamanik kanok angutip táussuma iliorfigigâne. ¹⁷o-karpordlo: suaussigssanik ukunínga úgtútinik arfinilingnik tuni-vânga okardlune: sokarnatit sakit tikísángilat. ¹⁸sāpā: uníngagatlait, paniga, tamána nalujungnaerserdlugo kanok piumârnersok, angut táuna unísángingmat, kisiáne tamána naggaserêru-niuk uvdleme.

kapitalit 4.

Bûarsip Rúte nulíssiúkâ.

¹igdlokarfiup isâvfianut Bûarse majuartok tássanilo igsiav-dlune, ata, utertitsiniússissugssaugaluax okautigissâ sarssugpok; Bûarsivdlo okarfigingmane: ûmâ, sakiatdlagdlutit maunga ingikiartorit, sakiatdlagpok ingikiartordlune. ²âma angutit kulit igdlokarfiup utorkaunertaisa ilait ilaserai okardlune: maunga ingigitse; ingíputdlo. ³utertitsiniússissugssaussock tauva okarfigâ: narssautiminek katángutigigaluavta Elimflaup pia Nugûmip Mûapíkut nunānit utertup tuningmago, ⁴uvanga okarpunga tusardlerdlutit ima: pisiarûk tamânimiut tákuáne inugtamalo utorkaunertaisa tákuáne; utertikumagugko utertíssuk; kisiáne utertikumángikugko, nalunaerfigínga nalujungnaerutigssavnik, ivdlit kisivit utertitsissugssaugavit uvangalo [utertitsissugssatut] tugdleralunga. okarpok: utertísavara. ⁵Bûarsile âma okarpok: suna uvdlok Nugûmimit narssak pisiarilerugko, Rútisaok Mûapíkússok tokussup nularissâ pisivfigisimásavat tokussok atsiúnekartísavdlugo kingornússakartitagssânik. ⁶tauvale utertitsiniússissugssaussock okarpok: uvavnut utertínek saperpara, nangminek kingornússarsiasara aserokinavara; ivdlit ilingnut utertíssuk utertitagssaralua, utertínek saperavko. ⁷mánale itsardle ilerkorât Israflime, utertitagssakarângat taorsigagssakarângatdlo kanok-iliornigssak na-
⁵ Mór. 25,9. -lingínax aulajangersardlugo: ardlâta isigangmâme igdlua pèrarâ áiparminutdlo túniutdlugo; tamáname nalunarungnaerkutauvok Israflime. ⁸utertitsiniússissugssausordlo Bûarsimut okarpok: ilingnut pisiarûk; isigangmânulo pèrpâ. ⁹tauva Bûarsip utorkaunerit inuitdlo tamaisa okarfigai: ilisimangnigtúvuse uvdleme, Eli-
^{1,2}. -mflaup pigissaralue tamaisa Kiliúvdlo Magilúvdlo pigissaralue tamaisa pisiarigika Nugûmimit, ¹⁰âma Rúte Mûapíkússok Magilûp

nuliarissâ uvavnut pisiarigiga nuliariumavdlugo, tokussock atsiúne-
 -kartíkumavdlugo kingornússakartitagssânik, tokussup arka pfar-
 -nekarkunago katángutainit najugarissâatalo isâvfianit; tamatu-
 -mínga uvdume ilisimangnigtúvuse. ¹¹ inuitdlo ilüngarmik igdlo-
 -karfiup isâvfianítut utorkauneritdlo okarput: ilisimangnigtúvugut;
 arnax igdlungnut isísassox Nâlagkap ilerumârtitdliuk Râgttdlisut
 Lfatutdlo, táukua mardluk Israflip inokutai ineriartortingmatigik; ⁵ Mór. 25,9.
 Eivfaratimilo pigissarpagssuakalerítok tusâmassángordlutitdlo Bít-
 -dlímime. ¹² inokutititdlo ilerumârdlítok Pêrásip, Tâmarip Jû- ¹ Mór. 38,29.
 -tamut ernertârisssâta, inokutaisut kinguágssákut Nâlagkap ilingnut
 túniússagssâgut arnamit inûsugtumit táussumânga. ¹³ tauva Bûar-
 -sip Rûte ilasiaralugo nuliarilerpâ isekatigalugulo; Nâlagkavdlo
 ilumiokalersípâ, ernertârpordlo. ¹⁴ arnatdlo tauva Nugûmimut ^{tugs.} 127,3.
 okarput: kujanarsile Nâlagax, utertitsiniússissigssailekisingingmatit
 uvdume; arka únersiutiginekardle Israflime. ¹⁵ úmángûp tarnit
 tumánguersarumârpâ pigssíkumârdlutitdlo kêrsûleruvit; ernertâ-
 -ringmago ukússavit asassivit ilingnut iluakutaunerussup ernernit ¹ Sâm. 1,8.
 arfinex-mardlungnit. ¹⁶ Nugûmivdlo nâlungiak tiguvâ sâminutdlo
 ilivdlugo; pârssarilerpâlo. ¹⁷ arnatdlo sanilisa atserpât okardlutik:
 ernex Nugûmimut erniuvok; atserpâtdlo Oupatimik; táuna Dâvip ^{Mat.} 1,6.
 angutâta Jísaip angutigâ. ¹⁸ tamâssa Pêrásimik agdlagkat: Pê- ¹ Mór. 46,12;
 -rásip ernertârá Hítserûne. ¹⁹ Hítserûnip ernertârá Râme. Râmip ^{Mat.} 1,8 tt.
 ernertârá Aminâta. ²⁰ Aminâtap ernertârá Nagásût. Nagásûp ¹ nal. 2,9 tt.
 ernertârá Salmûn. ²¹ Salmûnip ernertârá Bûarse. Bûarsip erner-
 -târá Oupate. ²² Oupatip ernertârá Jísai. Jísaip ernertârá Dâve.

Sâmuallip agdlagai sujugdltt.

kapitale 1.

Sâmuale inúngortok.

¹ angutekarpok Râmátât-Sûvfimiumik Eivfarâp kâkâmiumik
 Elkânamik atilingmik Suvfip Eivfarâkússup ernerata Tugup er- ¹ nal. 6,27,34.
 -nerata Eiligûp ernerata Jerugâp erneranik. ² táuna mardlungnik
 nuliakarpok; âipâta aterâ Hangna, âipâta aterâ Pinîna; Pinînalo

29*

- kitornakarpok, Hangnale kitornakángilak. ³angutdlo táuna igdlo-karfingminít ukiut nungutdlugit majuartarpok, Sflumut patdlo-
- Jòrs. 18,1. -riartordlune tunissartordlunilo Nálagakmut katerssárssuit Gú-
- 1 Sâm. 2,12. -tiánut; tássane Eilip ernere mardluk Húvfine Piniarsilo Nálagakmut palasiussut. ⁴pivordlo taimaníkut Elkána tunissigame, tauva Pinina nulê ernerilo pantlo tamaisa pigssípai; ⁵Hangnale
- 1 Mòr. 20,18. mardloriagakmik pigssípâ, Hangna asagamiuk, mássa timâ Nálagakmut matugaluarâ. ⁶ningáussissâtale âma narrutsagtingârpâ kamagsârumavdlugo, timâ Nálagakmut matusimangmago. ⁷taimai-liortarmatdlo [Elkána] ukiut nungutdlugit, Nálagakmut igdluanut [Hangna] majuarângat, narrutsagtitarmane kiassarpok nerinanilo. ⁸uviata Elkânap tauva okarfigâ: Hangna, sôk kianiarpit? sôrdlo neriumángilatit? sôrdlo ûmatigkut narrangniarpit? ilingnut ilua-
- Rút. 4,15. -kutaunerúnginerpunga ernernit kulinit? ⁹tauva Hangna nikuípok, nererêramik Sflume imerêrdlutigdlo; Eilile palase igsiavfingmine igsiassok Nálagakmut nálagfiutâta matuata sanerarutâta saniane. ¹⁰tarnimigutdlo aliatsagdlune [Hangna] Nálagakmut tugsiarpok
- 1 Mòr. 28,20. kiangârdlunilo. ¹¹únersûmigdlo únersuivok okardlune: Nálagakmut katerssárssuit Gútiat, kivfavit arnap nâgdliugssusia takugugko, erkaigungmalo kivfat arnak puornago, kivfatdlo arnak kinguâgssamik angutaussumik tunigugko, tauva Nálagakmut túniúku-mârpara táuna uvdlut inúvfigissagssai tamaisa uvdlútitudlugit,
- erk. 13,5. savigdlo salíssut niakuanut kutdlartínekásángilak. ¹²pivordlo tug-siâmersormat Nálagakmut kíñâta sâne, tauva karna Eilip misigssorpâ. ¹³Hangnale ûmámigut okalungmat, kardlue kisimik au-lavdlutik nipâle tusarssaunane, Eilip putumassûsorâ. ¹⁴Eilivdlo okarfigâ: kanok sivisutigissumik putumassutut iliorumavit? vîniutit ilingnit pêruk. ¹⁵Hangnavdle akivâ okardlune: nâgga, nálagara, uvanga-una arnak anernivkut nikangâkissok; vînimik imigssamigdlo
- tugs. 42,5; silaerúnartumik imíngilanga; tarnigale kuigiga Nálagakmut sânut.
- 62,9. ¹⁶kivfat arnak arnapilûssutut itekinago; mássa kápialássutivnit angekissumit narrutsangnivnitdlo okalugpunga mána tikitdlugo. ¹⁷Eilivdlo akivâ okardlune: erkisivdlutit autdlarit; Israflip Gú-
27. -tiata tunísavâtít kínutingnik ingminít kínutigissangnik. ¹⁸okarpok: kivfat arnak sáimáunarsile issingnut. tauva arnak ingerdlavigssamigut autdlarpok nerivdlunilo, kíñâlo kingorna taimáikungnaerpok. ¹⁹uvdlâkut makiârdlutik Nálagakmut kíñata sâne patdlorput, uter-putdlo Rámamut pivdlutik igdlumingnut; Elkânavdlo Hangna
- 1 Mòr. 30,22. nulê ilisarâ, Nálagakmutdlo erkaivâ. ²⁰uvdlutdlo kímingmata, Hangna

nártulerpok ernertárdlunilo; atserpálo Sámualimik okarame: Nálagkamit kínutigára. ²¹ angutdlo Elkána majuarmat inokutinilo tamarmik, Nálagkamut tunissiartordlune tunissúmik ukiut nungut-dlugit átagssamik únersūminigdlo, ²² Hangna majuakataungilak uviminut okarame: kisiáne nukagpiaranguak miluersitaugpat, aggiú-kumárpara, tauvalo Nálagkap kfnánut takutisavok tássanilo ún-ngásavdlune isuanut. ²³ uviatalo Elkánap okarfigá: iluarissangnik pigit; unigit miluersíkatdlardlugo; Nálagkap kisiáne okautse au-lajangersardliuk; arnak tauva unigpok ernínguilo milugtitaralugo miluerserdlugo. ²⁴ miluersíkamiugdlo ingminut majuakagitipá, ugsigit pingasut kajússatdlo ívfap atautsip imai puiaussardlo vīnimik imalik nagsardlugit; Sflumutdlo tikiúpá Nálagkap igdluanut, nukagpiak nukagpiarángúsok. ²⁵ ugsigdlo tokúpát nukagpiará-nguardlo Eilimut átdlugo. ²⁶ arnardlo okarpok: ata nálagara, ilumut úmangmat tarnit, nálagara, uvanga-una arnak ívna máne ^{17,55.} saningne kekartok, Nálagkamut tugsiardlune; ²⁷ nukagpiaranguak una tugsitutigavko, Nálagkap tunivánga kínutivnik ingminit kí-nutigissavnik. ²⁸ taimaingmatdlo uvanga Nálagkamut kingumut túniúpara uvdlut inúvfigissagssai tamaisa uvdlútítldlugit, Nálag-kamit kínutiginekarmat. patdlorputdlo tássane Nálagkamut.

kapitalit 2.

Hangna tugsartok. Eilip ernere inupilússut.

¹ tauva Hangna tugsarpok okardlune: ūmatiga nuánárpok Lúk. 1,47. 69. Nálagkame; nagssuga kutsigpok Nálagkákut; kanera angmavok 2 Kor. 6,11. kíngarssortivnut; mássa ánaussinerit tipaitsútigára. ² ivdlernar-tokángilak Nálagkatut, ítokángingmat ivdliúngitsumik; kaersoká- tugs. 86,8. -ngilak Gútiivitut. ³ makitassarnivsinít okalugtarnise amerdlisar-nagit, suna igtújuitsok kanivsinít aninavérile; Nálagak Gútiung-mat ilisarssinertók, piliarinekartut táussumánga misilingnekarput. Hús. 1,5; Jer. 49,35. ⁴ píssarssuit písigsiat napisimavok; sángtsut píssaunermik kiteru-sersimáput. ⁵ kársitdlartut timiussamik akilersítarput, kágtutdlo tugs. 18, 38. 40. kásaerput; ernisuitsúgaluak agdlát arfinek-mardlungnik ernivok, amerdlasúnigdle ernilik nukingerúkiartorpok. ⁶ Nálagak tokutitsi- 5 Mór. 32,39. -ssúvok ūmartitsissúvdlunilo; unerivfingmut samungnartitsissúvok tugs. 71,20. kakititsissúvdlunilo. ⁷ Nálagak pítsúngortitsissúvok písúngortitsi- tugs. 75,8. -ssúvdlunilo; nakigdlisitsissúvok kutsigsisitsissúvdlunilo āma. ⁸ ni- tugs. 113, 7. 8; -kanartok ivssumit makititarpá, ajorssartok marujungmit kakítarpá Lúk. 1,52.

sujulerssuissut saniánut ingititdlugo, igsiavfingmigdlo kilálingmik
 tugs. 24,1. atarkinarsissutaussumik kingornússisipai; mássa nunap sukarssue
 tugs. 91,11 t. Nálagkap pigai, kánutdlo inuit najugát ilivá. ⁹ungagissime isigait
 sernigísavai, iluaitstutle tártume nungutitáusáput, nakússutsimigut
 7,10; ajugaussokángingmat. ¹⁰Nálagkamut sakitsaissut ánilásáput; ku-
 tugs. 11,6. -láne kilangme kagdlersitsiumârpox; nunap isue Nálagkap nálag-
 tugs. 29,11. -kersúsavai, kúngiutitanilo píssaunermik tunísavá tanitamilo nag-
 tugs. 132,17. -ssua kutsigsisitdlugo.

¹¹kingorna Elkána Rámamut angerdlarpox igdluminut; nu-
^{3,1.} -kagpiarkavdle Nálagak kivfartorfigá Eilip palasip ktnáta sâne.
^{1,3.} ¹²Eilivdle ernere inupilūput; Nálagak ilisaringilát. ¹³mássa pa-
 lasit inungnut ilerokkarput imáitumik: nungutdlugit tuníssúmik
 tunississokarángat, palasip inúsugtortá tikiútaraox, nekit ūkángata,
 ajagssáussuit pingasunik agssaussagdliit tigumiaralugit; ¹⁴ūnaiving-
 mutdlo igamutdlūnt sujatsivingmutdlūnt marrarmutdlūnt ma-
 ngutdlugit, ajagssáussuit kakitait ilūngardlugit palasip tássánga
 tigussarai; taimailiortarput Israflíkúnut tamanut tássungnartunut
 3 Mór. 3,3 tt. Silumut. ¹⁵sule túnua tipigigsautigdliutigítínago palasip inúsug-
 tortá tikiútaraox inungmutdlo tunississumut okardlune: nekimik
 kaitsit palasimut sujatagssamik; neximigdle órtgkamik piniarfigi-
 ngilátit, kisiáne ókángitsumik. ¹⁶angutivdlo táussuma okarfigi-
 galuarpane: túnua uvdlume tipigigsautigdliutigigatdlariakarmat,
 kingorna ilingnut tigusiumârputit tarnivit piunassânik, akísavá:
 nâggale, mána túniúsavatit; taimailiúngikuvit arsāsavavkit nakú-
 serfigalutit. ¹⁷taima inúsugtut táukua ajortuliarnerat angekaox
 Nálagkap ktnáta sâne; mássa Nálagkamut tuníssutaussok angutit
 táukua asigínararát.

¹⁸Sámualile Nálagkap ktnáta sâne kivfartorpox, nukagpiarax
 2 Mór. 28,6. kiapexússuarmik merkuluaitsumik atissaxardlune. ¹⁹kagdlersau-
 tinguamigdlo arnáta sanáutarpá majússivfigalugulo ukiut nungut-
 dlugit, uvine majuaxatigissarângamiuk tunissiartordlune tuníssúmik
 1,21. ukiut nungutdlugit átagssamik. ²⁰Eilivdlo Elkána nulialo piv-
 dluarkuvai okardlunilo: Nálagkap kinguágssakartíkílisit arnamit
 ūmánga, kínutigissaussup Nálagkamut kínutiginexartup taortig-
 ssânik; angerdlarputdlo najugkamingnut. ²¹Nálagkavdlo Hangna
 takusarmago, nártulerpox ernertártardlunilo pingasunik panigsâr-
 Lúk. 1,80. -tardlunilo mardlungnik; nukagpiarardlo Sámuale agdliartorpox
 Nálagkame.

²²Eile utorkarssûvok; tamaisalo tusarpai, kanok ernine Is-

-raflíkúnut tamanut iliortartut, arnatdlo tovkup nâpítarfiup pânut ² Mör. 38,8.
 katerssortut ináukait; ²³ tauva okarfigai: sôk taimailiorpise? ka-
 -nok-iliornise ajortut tusaravkit inungnit ukunánga tamanit. ²⁴ tai-
 -mailiornase, erníka, ajúngitsüngingmat tusardliut tusagara, Nâ-
 -lagkap inugtai támartítarise. ²⁵ inuk inokáminut ajortuliarpat,
 Gútip erkartükumârpâ; Nâlagkamutdle inuk ajortuliarpat, kia
 tugsiúsavá? atátamigdle nipâ nálángilât, Nâlagkap tokutikumang-
 -matik. ²⁶ nukagpiarardle Sámuale agdliartortuínardlunilo ajúngi- ^{Lúk. 2,52.}
 -siartuínarpok Nâlagkamilo inungnilo.

²⁷ Gútivdle inokutâ Eilimut tikiúpok okarfigalugulo: ima o-
 -karpok Nâlagak: sarkúmerdluínarsimángnerpunga sujuaissavit
 inokutainut, Egivtinime Fâraûp igdluaníkatdlarmata? ²⁸ táunalo
 kinigarâra Israflíkut nagguvekatigfsgsortainit tamanit palasigiumav-
 -dlugo, tunissiviutivne ikivkagagssanik pigdlfssarkuvdlugo, tipigig-
 -sautinik tipigigsautigdlfssarkuvdlugo, kiapekússuak atissarerkuv-
 -dlugo kînama sâne; sujuaissavitdlo inokutainut Israflip kinguaise ³ Mör. 10,14.
 tuníssutait ikitagssat tamaisa túniúkíka. ²⁹ sôk [nalingínauditdlugit]
 kingmigsaisarpise tuníssutinut tokutagssautivnut tuníssutinutdlo
 nekigssautivnut inime inássutigíssavnut? ernititdlo uvavnit atar-
 -kíneruvatit, ilivsinut puatdlarsaravse inugtama Israflíkut tuní-
 -ssutaisa nekigssat tamarmik pítsaunerssainik. ³⁰ taimaingmat
 okarpok Nâlagak Israflip Gútia: ilumut okaraluarama: inokutitit ² Mör. 28,1.
 sujuaissavitdlo inokutai kînama sâne sakiuásáput nágssáungit-
 -sumik; mánale okarpok Nâlagak: taimailiornex ajornakaok uvav- ^{Júp. 34,10.}
 -nut, atarkíngnigtíka atarkísagavkit, asigínartíkalo sugssarinexá- ^{Juán. 12,28.}
 -sángingmata. ³¹ ata, uvdlut nagdliúkumârpút, tauva tatdlit ki- ^{Mal. 2,9.}
 -piumârpára sujuaissavitdlo inokutaisa taliat, inokutitit utorkarmik ^{1 kúng. 2,27.}
 ilakarnavérsitdlugit. ³² inimutdlo angnikitdiornásassut takujumâr- ^{tugs. 10,16;}
 -patit sût tamaisa Israflíkúnut iluakutáusagaluartut; inokutititdlo ^{37,17.}
 utorkarmik ilakángisáinásáput. ³³ taimáitok nungutdlugit píasá-
 -ngiláka ilingnit tunissiviutiga inuerutdlugo, issitit tukumajung-
 -naersitdlugit tarnitdlo tumángutitdlugo; inokutivitle ilatágssait
 angutit tamarmik tokúsáput inersimalerdlutik. ³⁴ mánalo nalu- ^{Lúk. 2,12.}
 -naerkutigísavat, ernernut mardlungnut Húvfinimut Pniarsimutdlo
 nagdliúsassok: uvdlorme atautsime tamarmik tokúsáput. ³⁵ uvav-
 -nutdle makitíkumârpára palase ilumórtok, ūmáma tarnimalo
 iluarisságut iliorumârtugssak; igdluliorumârpára atátuínartugssamik,
 tanitamalo kînata sâne sakiuarumârpok uvdlut nungutdlugit. ³⁶ piu-
 -mârpordlo: inokutingne amiákússup nalingínaup ornigkumârpâ

sikigfigalugulo aningaussânguamik silviussumik timiussânguamigdlo angmalortumik piniarfigalugo okarfigalugulo: palasekarffit ilânut ivertikinga-ait timiussamininguamik tamússitsiarkuvdlunga.

kapitalit 3.

Sâmuale pruvfitingortok.

¹nukagpiarikap Sâmuale Nâlagak kivfartorigâ Eilip kfnâta Aam. 8,11. sâne; Nâlagkavdle okausia erdliginekarpok uvdlune táukunane, takordlúgkat pikulángitdlat. ²pivordlo taimailissúkut, Eile na-
^{4,15}; -jugkamine inangassok, tagpingileramilo issigissakarungnaersok; ¹Mór. 27,1. ³Gútivdlo kutdlia kamíngikatdlartitdlugo Sâmuale âma inangassok Nâlagkap nâlagfiutâne Gútíp igdlerfiata inâne; ⁴tauva Nâlagkap Sâmuale kaerkuvâ, akivâlo: tássauvunga. ⁵Eilimutdlo arpapok okardlunilo: tássauvunga kaerkugangma; okarpok: kaerkussíngi-
 -langa, uterdlutit inariartorit; tauva inariartorpok. ⁶kâmûmiv-
 -dlunile Nâlagkap kaerkorkingmane Sâmuale makípok Eililo or-
 -nigdlugo okardlune: tássauvunga kaerkugangma; okarpok: kaer-
 -kussíngilanga, ernerâ, uterdlutit inariartorit. ⁷Sâmuale Nâ-
 -lagak sule ilisaringikatdlarâ, Nâlagkavdle okausia ángtagausimá-
 -ngikatdlartok táussumúnga. ⁸kâmûmivdlunile Nâlagkap pinga-
 -jugssânik kaerkungmane Sâmuale makípok Eililo ornigdlugo
 okardlune: tássauvunga kaerkugangma; tauva Eilip sianigilerpâ,
 Nâlagkap nukagpiarak kaerkugâ. ⁹Eililo Sâmualemut okarpok:
 inariartorit, kaerkugpatitdlo okásautit: okalugit, Nâlagak, kivfat
 tusângmat; Sâmuale tauva inariartorpok najugkaminut. ¹⁰tauva
¹Mór. 22,11; Nâlagak tikiutdlune savssarpok sujugdlermigsut kaerkussivdlune:
^{31,11}. Sâmuale, Sâmuale-â; Sâmuale okarpok: okalugit, kivfat tu-
 -sângmat. ¹¹Nâlagkavdle Sâmuale okarfigâ: ata, kanok-iliornig-
²kúng.21,12; -ssamik iliorumârpunga Israélime, nalinginaup tamatumínga tusâ-
^{Jer. 19,3}. -malersup siutai igdlugtut avilorumârpút; ¹²uvdlorme tamatumane
^{2,27} tt. Eilimut aulajangersíkumârpâka inokutainut okalútigissâka tamaisa;
 autdlarnîsaunga nâssisavdlungalo; ¹³nalunaerfigigavko inokutai u-
 -vanga nâgssâungitsumik erkartükumârîka ajortuliak pivdlugo, er-
 -nine nalúngingmagit perdlorkussagssângortítut ánufiginagitdlo.
¹⁴tamâitumigdlo Eilip inokutai ugpennarsaivfigâka, Eilip inokutaisa
 ajortuliât tunissutinik tokutagssanigdlúntf nexigssanigdlúntf matôr-
 -simásángitdluínartok isuanut. ¹⁵Sâmuale inangavok kautserdlugo,
 tauva Nâlagkap igdluata matue magperpai; Sâmuale sujôravok Eile

nalunaerfigisavdlugo takordlûgkaminik. ¹⁶ tauva Eilip Sâmuale kaer-
 -kuvâ okardlune: Sâmuale, ernera; akivâ: tâssauvunga. ¹⁷ okarpok:
 suna-una okausek ilingnut okauserissâ? sumik ângiúnanga-ait; Gû- 14,44;
 -tip pitdlaxilisit, ângiúkungma okautsimik okautsit tamarmik iling- 2 Sâm. 3,35.
 -nut okauserissaisa ilânik. ¹⁸ tauva Sâmuallip nalunaerfigâ okautsinik
 táukunínga tamanik sumigdlo ângiúnago; sâpâ: Nâlagak tamâssa, 2kúng.20,19.
 iluarissaminik iliordle. ¹⁹ Sâmuallilo agdlivok; Nâlagkavdlo najorpâ ap.sul. 21,14.
 atortingisakarano okautsime tamarmik ilânik. ²⁰ Israillikutdlo Jôrs. 21,45;
 ilüngarmik Dánimit Bêrsâpamut Sâmuale ilisarât aulajangersi- 23,14.
 -taussok Nâlagkamut pruvftiúsavdlune. ²¹ kâmûmivdlunilo Nâ-
 -lagak Sflume takutítarpok, Nâlagak Sâmuallimut sarkúmersima-
 -game Sflume Nâlagkap okausiagut.

kapitalit 4.

Israillikut saperssisitaussut. angerutsip igdlerfia Filisterit tiguçât.

Eile erninilo tokussut.

¹ Sâmuallivdlo okausia Israillimut ilüngarmut pivok; Israilli-
 -kutdlo aníput Filisterit sorssungnermut pâriartordlugit, Eipin-
 -Eitserimutdlo tangmârput, Filisteritdle Avfangme tangmârsimassut.
² Filisteritdlo siangmata Israillikúnut sorssúsavdlutik, sorssûtutdlo
 tamâkeriartormata, Israillikut saperssisitâuput Filisterit sâne, táukua
 narssame siagsimassut angutit sisamanik túsintigdlit migssigissait
 tokorarmatigik. ³ inuitdle tangmârfingmut pigamik, Israillikut u-
 -torkaunertait okarput: sôk Nâlagkap uvdlume saperssisipâtigut
 Filisterit sâne? Nâlagkap angerusiata igdlerfia Sflumit uvavtínut
 aisigo; akornavtínut pigile ânautdlutalo kíngarssortivta agssainit.
⁴ Sflumut tauva inuit autdlartitsíput, Nâlagkavdlo katerssârssuit
 Gûtiata kêrupft kulâne igsiassup angerusiata igdlerfia tâssânga 2 Sâm. 6,2;
 autdlarúpât; tâssaníputdlo Eilip ernere mardluk, Hûvfine Pi- tugs. 80,2.
 -niarsilo, Gûtip angerusiata igdlerfia najordlugo. ⁵ pivordlo Nâ-
 -lagkap angerusiata igdlerfia tangmârfingmut pingmat, tauva Is-
 -raillikut ilüngarmik tipaitsungnermit nivdlerput nivdlianermik a- 2 Sâm. 6,15.
 -ngisûmik, nuna akisuartitdlugo. ⁶ Filisterit nivdliŋârpaluk tu- 1 kúng. 1,40.
 -saramíko okarput: suna-una nivdliŋârpaluk angisôk mána Eiperi-
 -kut tangmârfiáne? kalerríputdlo, Nâlagkap igdlerfia tangmârfiánut
 pissok. ⁷ Filisteritdlo tauva ersilerput okaramik: Gûte tangmâr-
 -fiánut pivok; okarputdlo: erkanak uvagut, matumatut sujornagut

pisimassokángingmat. ⁸ erkanax uvagut; kia ánausavâtigut Gútit
 angingártut ukua agssainit? tássa-uko Gútit Egivtinimiunik pui-
 -lassuitsume perdlugtitsissut perdlungnik tamalánik. ⁹ pinertu-
 -sáritse angutauvdlusilo, Filisterit ukorsé, Eiperikut uko kivfartor-
 erk. 13,1. -figekinavase, sórdlo kivfartorfigigáse; angutauvdlusime sorssugitse.
¹⁰ tauva Filisterit sorssugput, Israflikutdlo saperssisitáuput kimáv-
 -dlutigdlo nalingínax tuperminut; perdlugtitsineratdlo angisór-
 -ssúngmat, ordlorarput Israflikut ilait pingasunik kulilingnik tú-
 tugs. 78,61. -sintigdlit pisuínait. ¹¹ Gútivdlo igdlerfia tigussauvok, Eilivdlo
 ernere mardluk Húvfine Pniarsilo tokutáuput. ¹² tauva angut
 Jórs. 7,6; Bfnjamikússox siagfiánit arpagpox Sflumutdlo tikiutdlune uvdlorne
² Sám. 1,2; tamatumane, ánorailo aligsimassut niakualo ivssumik sausimav-
 Esr. 9,8. -dlune. ¹³ tikiungmat, ata Eile igsiavfingmine igsiassok av-
 Sám. 1,9. -kusernup saniane kinerdlune, ūmáne ánilágangmat Gútip ig-
 -dlerfia pivdlugo; angutdle igdlokarfingmut nalunaeriartormat,
 igdlokarfiup inue tamarmik nivdliáput. ¹⁴ Eilip nivdliarpaluk tu-
 -saramiuk okarpok: suna-una perpaluk mána? angutdlo tua-
 -viordlune Eilimut nalunaeriartorpok. ¹⁵ Eililo arfinex-sisamanik
^{3,2} kulilingnik arfinex-pingasunigdlo ukiokartok; issinilo aulajung-
 -naermata issigissakángitsox. ¹⁶ angutdlo Eilimut okarpok: uva-
 -nga-una siagfiánit tikiútunga, siagfiánit uvdlume kimágama; sãpã:
 suna-una pisimassok, ernera? ¹⁷ okariartortup tauva akivã okar-
 -dlune: Israflikut kimáput Filisterit sãnit, inuitdlo ãma angisúmik
 saperssisitsiviginekardlutik; ernititdlo mardluk Húvfine Pniarsilo
 ãma tokutáuput, Gútivdlo igdlerfia tigussauvdlune. ¹⁸ pivordlo,
 Gútip igdlerfia erkartormago, tauva igsiavfingminit niverdlune ná-
 -karpok isãvfiup sanianut, kungatsilo napivã tokuvdlunilo, utór-
 -kaugame angut táuna okimaitdlunilo; táussuma Israflikut erkár-
 -tũpai ukiut sisamanik kuligdlit. ¹⁹ ukuãlo Pniarsip nulia nãr-
 -tuvok ernerkajãlerdlune; tusardliutdlo tamãna tusaramiuk, Gútip
 igdlerfia tigussaussox, sakinilo uvinilo tokussut, akuípok erniv-
 -dlunilo, nipigdlíunime nagdliuvfingmãne. ²⁰ tokulerfianilo arnat
¹ Mór. 35,17. najortaisa okarfígãt: sujóranak, ernertãravít; akingilardle sokutigi-
 -nagulo. ²¹ kitornartãnguilo atserpã Ikãpútimik okardlune: atar-
 tugs. 78,61. -kinaut Israflimit autdlarússauvok; Gútip igdlerfia tigussaungmat,
 sakinilo uvinilo pivdlugit. ²² okarpordlo: atarkinaut Israflimit
 autdlarússauvok, mássa Gútip igdlerfia tigussauvok.

kapitalit 5.

angerutsip igdlerfia Filisterit autdlarúkát. Gútip patigkai.

¹Gútip igdlerfia Filisterit tigugamíko, Eipin-Eitserimit As-tútímut ápát. ²Gútipvdlo igdlerfia Filisterit tiguvát erkutdlugulo Dágunip igdluanut; ilivátdlo Dágunip sanianut. ³akagúngmatdle erk. 16,28. Astútímiut makiáramik, sunauvfa Dágune kīnamigut nunamut ná-karsimassok Nālagkap igdlerfiata sánut; Dágune tauva tiguvát inánutdlo utertitdlugo. ⁴akagúngmatdle uvdlākut makiáramik, sunauvfa Dágune kīnamigut nunamut ná-karsimassok Nālagkap igdlerfiata sánut; Dágunivdlo niakua agssailo igdlugtut kipisimav-dlutik avdloriussamítut, timerssua kisime tássane amiákúvdlune. ⁵tamána píssutigalugo Dágunip palasertaisa Dágunivdlo igdluanut isertartut tamarmik Dágunip avdloriussautá Astútímitok tungmar-figinek ajorpát uvdlumimut agdlát. ⁶Nālagkavdle agssaisa Astútímiut nanertorpait, nungutípailo; markerdlugtunigdlo patigpai Astútítip kigdligfigissaisalo inue. ⁷Astútívdlo angutitaisa taimai- 5 Mór. 28,27. -lissok takugamíko okarput: Israflip Gútiata igdlerfia uvavtíne uníngásángilak, agssai túngassorssúngmata uvavtínut Dágunimutdlo Gútipvínut. ⁸autdlartitsivdlutigdlo Filisterit sujulerssortait tamaisa ingmingnut katerssorpait okardlutigdlo: Israflip Gútiata 6,2. igdlerfia kanok písavearput? okarput: Israflip Gútiata igdlerfia Gátímut ikungnáunekardle; Israflip Gútiata igdlerfia tauva taikungnáupát. ⁹taikungnaungmássugdle kingorna Nālagkap agssai igdlokarfingmut túngáput ánilāngatitsinermik angisórssuar-mik, igdlokarfiuvdlo angutitai patigpai mingneritdlo angneritdlo; markerdlugtunigdlo aniornekalerput. ¹⁰tauva Gútip igdlerfia Eikerúnimut autdlartípát; Gútipvdle igdlerfia Eikerúnimut pingmat, Eikerúnimiut nivdliáput okardlutik: Israflip Gútiata igdlerfia maungnáupát uvavnut, ínugtákaló tokúkumavdluta. ¹¹autdlartitsivdlutigdlo Filisterit sujulerssortait tamaisa katerssorpait okardlutigdlo: Israflip Gútiata igdlerfia autdlartísiuk inivianutdlo utertitdlugo, uvanga ínugtákaló tokútínata; mássa tokumut ánilānganerssuak atorpát igdlokarfingmiut tamarmik; Gútip agssai tássane nanertuingárput. ¹²inuitdlo tokúngitsut patíngnexarput markerdlugtunik; igdlokarfingmiutdlo nivdlianere kilangmut kú-mukarput.

kapitalit 6.

Nálagkap igdlerfia utertitaussok.

- ¹Nálagkap igdlerfia Filisterit nunānisimassok káumatit ar-
-finex-mardluk, ²Filisterit palasitik erkuiniartutigdlo kaerkuvait
5,6. okardlutik: Nálagkap igdlerfia kanok písavarput? nalujungnaer-
-sítigut sumik [pajugdldata] autdlartísagigput inivianut. ³okarput:
Israflip Gútiata igdlerfia autdlartíkuvsuik, sokartínago autdlarti-
-sángilarse; kisiáne tuníssúmik pitdlarnavérkússúmik utekatigiti-
-takartísavarse; tauva katsorsarnekarumárpuse, ilivsinutdlo nalu-
-narungnáisavox, suna píssutigalugo agssai ilivsinit nigorumá-
-ngitsut. ⁴okarput: sumik tuníssúmik pitdlarnavérkússúmik ute-
-katigititaxartísavarput? akivait: Filisterit sujulerssortaisa kav-
-siússusé migssiliordlugit markerdlugtússanik kúltiussunik tatdli-
-manik teriaussanigdlo kúltiussunik tatdlimanik, perdluk atau-
-siungmat tamanut sujulerssortivsinutdlo. ⁵ássilialiúsause mar-
-kerdlugtuse ássilivdlugit teríssasilo nunavsinik aseruissut ássi-
tugs. 96,7. -livdlugit, Israflivdlo Gútia nálangnáumik tunísavarse; ímaxa ag-
-ssane okilísíavai, ilivsinut Gútivsinutdlo nunavsinutdlo túnga-
2 Mòr. 8,16. -jungnaersitdlugit. ⁶sòk ūmatise mángertikumavisigik, sórdlo
Egivtinimiut Fáraúvdlo ūmatitik mángertíkait? [Gútip] nakúserfiging-
2 Mòr. 12,81. -matik autdlarkúngínerpait, autdlartutdlo? ⁷mānalo agssakássu-
-lingnik kamutiliorniaritse nutānik atautsinik tigusiivdlusilo ug-
4 Mòr. 19,2. -singnik mardlungnik ernerdlānik uniaumik sule ilissivfiginekāngit-
-sunik; ugsigtdlo pitugtúsavase kamutinut, norraitdle angerdlamut
utersásavase maligtailivdlugit. ⁸Nálagkavdlo igdlerfia tigúsavarse
kamutinutdlo ikivdlugo, pekutitdle kúltiussut tuníssutitut pitdlar-
-navérkússutitut táussumúnga utekatigititagssase sanianut ilísavase
igdlerfiussánguamik pôrdlugit; autdlartísavarsilo ingerdlatitdlugo.
⁹issigísausilo: nuname kigdligfigissānut avkusinikut majuarpat Btt-
-sfmisimut, táunáusavox perdlungmik matumínga angisúmik uvav-
-tínut iliortox; kisiánile taimailiúngigpat, nalujungnáisaugut, ag-
-ssaisa agtúngikátigut, nalautsortūsassordle uvavtínut písimassok.
¹⁰angutitdlo taimailiorput: ugsingnik mardlungnik ernerdlānik ti-
-gusíput kamutinutdlo pitugtordlugit; norraitdle igdlume par-
-naerúpait. ¹¹Nálagkavdlo igdlerfia kamutinut ilivát igdlerfiussá-
-nguardlo teriaussanik kúltiussunik markerdlugtumigdlo ássinginik
imalik. ¹²tauva ugsigit nardlumukarput avkusinerme, Bttfmi-
-simut avkusinikut, avkusinerssuak atausek atuáinardlugo mór-

-tortardlutigdlo nigornatigdlo talerpiuvdlünft sâmiuvdlünft tungâ-
-nut; Filisteritdlo sujulerssortaisa maligpait Bftsfmisip kigdlig-
-figissâ tikitdlugo. ¹³ Bftsfmisimiutdle kôrkume kajüssiagssanik
katerssugagssanik kivdluissut issitik ârdlortikamikik takulerpât
igdlerfik, takugamikulo tipaitsulerput. ¹⁴ kamutitdlo Jôrsuap Bft-
-stfmsimiup narssautânut pigamik tâssane unigput; tâssanitordlo
ujaragssuax; tauva kamutit kissugtait kuvdlorpait, ugsigitdlo tu-
-nissutitut ikivkagagssatut Nâlagkamut pigdliaralugit. ¹⁵ Lîvikutdlo
arkarpât Nâlagkap igdlerfia igdlerfiussânguardlo sanianitox pekutit
kûltiussut pôrissât, ilivdlugitdlo ujaragssuarmut tâussumûnga;
Bftsfmisivdlo angutitai tunissutinik ikivkagagssanik pigdlîput tuni-
-ssutinigdlo tokutagssanik tokutsivdlutik Nâlagkamut uvdlorme
tamatumane. ¹⁶ Filisteritdle sujulerssortait tatdlimat issigingnâ-
-ramik, Eikerûnimut uterput uvdlorme tamatumane. ¹⁷ tamâssa
markerdlugtûssat kûltiussut Filisterit tunissutitut pitdlarnavêrkû-
-ssutitut utekatigititait Nâlagkamut: Astûtimit atausek, Gâsamit
atausek, Askalûnimit atausek, Gâtimit atausek, Eikerûnimit atausek.
¹⁸ teriaussatdlo kûltiussut Filisterit igdlokarfisa tamarmik kavsiû-
-ssusê migssiliordlugit, sujulerssortaisa tatdlimat pigissaisa, ig-
-dlokarftdlo igpiliugagdlit nunaxarfinguitdlo igdluînagdlit Aapalilo
tikitdlugo, ujaragssuax Nâlagkap igdlerfianik ilissivfigissât, uvdlu-
-mimut agdlât Jôrsuap Bftsfmsimiup narssautânitox. ¹⁹ Bftsfmi-
-sivdle angutitai [Nâlagkap] patigsivigai, Nâlagkap igdlerfia ki- 4 Môr. 4,
-merdlôrmâssuk, inungne angutit arfinex-mardlungnik kuligdlit 5. 20.
patigdlugit, angutit tatdlimanik tûsintigdlit ilait; inuitdlo alia-
-sugput Nâlagkap patigsivigingmatik patingnermik angisûmik.
²⁰ Bftsfmisivdlo angutitai okarput: kina ataginauva Nâlagkap Gûtîp
ivdlernartup tâussuma kînâta sâne? kimutdlo uvavtînit majuâ-
-sava? ²¹ arpârtunigdlo Kêriat-Jîarîmiunut autdlartitsîput okar-
-kussivdlutik: Nâlagkap igdlerfia Filisterit utertingmâssuk, ateritse
majûkiartordlugo ilivsinut.

kapitalit 7.

Nâlagkap igdlerfia Kêriat-Jîarîmitox. Israîlikut sângnialeramik
Filisterit saperssisîkait.

¹ Kêriat-Jîarîp angutitai tauva Nâlagkap igdlerfia majûkiar- erk. 18,12.
-torpât, Apinâtavdlo igdluanut kâkângumîtumut erkûpât; Eliâsa- 2 Sâm. 6,3.
-rilo ernera ivdlernartîpât Nâlagkap igdlerfia pârerkuvdlugo. ² uv-

- dlormitdlo igdlerfiup Kériat-Jtaríme uníngalerfianit uvdlut amer-
-dlasôrssuángorput ukiut mardlungnik xulilíngordlutik; Israflivdlo
inokutai ilüngarmik kápialáput Nâlagak kajungeralugo. ³tauva
Sâmuale Israflip inokutainut tamanut okarpok ima: ûmativsigut
1 Mór. 35,2; ilüngardluse Nâlagkamut sângniaruvse, Gûtít avdlanertat akornav-
Jórs. 24,28. -sínit pèrsigik Astarûtítldo; ûmatisilo Nâlagkamut sâgtísigik kiv-
5 Mór. 6,18; -fartûtldugulo kisiat; tauva ánausavâse Filisterit agssainit. ⁴Is-
Mat. 4,10. -raflip kinguaisa tauva Bâlit Astarûtítldo pèrpait, Nâlagardlo kisiat
erK. 10,16. -kivfartûtldugo.
- erK. 20,1; ⁵Sâmuallilo okarpok: Israflíkut ilüngaisa Mispamut kater-
1 Sám. 10,17. -ssorsigik; Nâlagkamut tugsiúkumârpavse. ⁶Mispamut tauva
katerssorput, imertartarputdlo Nâlagkavdlo kfnâta sânut kuerar-
12,10; -dlugo ísíníniardlutigdlo uvdlok táuna, okarputdlo tássane: Nâ-
tugs. 106,6. -lagkamut ajortuliarpugut. Israflivdlo kinguai Sâmuallip erkartûpai
Mispame. ⁷Filisterit tusaramik Israflip kinguai Mispamut
katerssortut, Filisterit sujulerssortait Israflíkúnut majuarput; ta-
-mánalo Israflip kinguaisa tusaramíko, Filisterit ersigilerpait.
⁸Israflivdlo kinguai Sâmuallimut okarput: Nâlagkamut Gûtivtí-
12,28. -nut nivdliajungnaerutigexinata, Filisterit agssainit ánautekuv-
-dluta. ⁹tauva Sâmuale savârkamik milugtartumik atautesimik
tigusivok, iluitsûtítldugulo tuníssutitut ikivkagagssatut Nâlagkamut
pigdliarâ; Sâmuallilo Nâlagkamut nivdliavok Israflíkut pivdlugit,
Nâlagkavdlo akivâ. ¹⁰Sâmuallivdle tuníssut ikivkagagssak tamána
pigdliutigilerâ, Filisterit savssarput, Israflíkúnut sorssugkiartor-
2,10. -dlutik; tauvale Nâlagak uvdlok táuna Filisterit kulâne nipitôr-
2 Sám. 22,16. -ssuarmik kagdlersitsivok ánilârsardlugitdlo, Israflíkutdlo sâne
saperssitàuput. ¹¹Israflivdlo angutitai Mispamit aníput Filisterit
malerssordlugit; perdlugtipaitdlo Bít-Kârip atâ tikitdlugo. ¹²Sâ-
14,4. -muallilo ujarkamik tigusivok nápartítldugulo Mispavdlo Stnivdlo
4,1. akornáne atserdlugulo Eipin-Eitserimik, okarame: mána tikitdlugo
Nâlagkap ikiorpâtigut. ¹³taima Filisterit kunutitáuput Israflí-
-kutdlo kigdligfigissânut písaerdlutik; Nâlagkavdlo agssai Filiste-
-rinut túngáput Sâmuallip uvdlue tamaisa nâvdlugit. ¹⁴igdloxar-
-fítldo Filisterit Israflíkúnit tiguagait Israflíkúnut utertitáuput
Eikerúnimit Gâtílo tikitdlugo, kigdligfigissatigdlo Israflíkut ani-
-guisípait Filisterit agssainit; âma Israflíkut Amoríkutdlo erkig-
-sivekatigtgput.
- ¹⁵Sâmuallivdlo Israflíkut erkartûpai uvdlut inûvfigissane ta-
-maisa nâvdlugit. ¹⁶ukiutdlo nungutdlugit angalavdlune Bítile

Gilkálilo Mispalo tikitarpai; Israflikutdlo erkartūpai najugkane tamákunane tamane. ¹⁷Rámamutdlo uterângame, igdlune tássa- ^{1,19.}
-nngmat, tássanisaok Israflikut erkartūtarpai; tássanilo Nâlag-
-kamut tunissiviliorpok.

kapitalit 8.

kúngigssamik Israflikut tunerussut.

¹Sâmuale utorkaligame ernine Israflikúnut erkartūssissú-
-ngortipai; ²angajugdlekutâta Jútdle aterâ, áipâta Aapia aterâ;
Bérsâpamilo erkartūssíput. ³avkutaile ernerisa ingerdlavigíngilait,
piumatúvatdlârnermit mumíkiartoramik; pajugutinigdlo tigusissar- ^{2Mór.23,6.8.}
-put erkartūssissigssardlo mumítardlugo. ⁴tauva Israflip utorkaunertai tamarmik katerssorput, Rámamut pivdlutik Sâmuualimut. ^{7,17.}
⁵okarfigâtdlo: ata, utorkalivutit, avkutititdlo ernivit ingerdlavigí-
-ngilait; mána ivertitsivigitigut kúngigssamik erkartūssissigssav- ^{5 Mór.17,14;}
-tínik, sôrdlo akimángitsut tamarmik kúngekartut. ⁶okauserdle ^{ap. sul.13,21.}
tamána Sâmuualip iluaríngilâ, okarmata: tunisigut kúngigssamik
erkartūssissigssavtínik; Sâmuualilo Nâlagkamut tugsiarpok. ⁷Nâ-
-lagkavdle Sâmuale okarfigâ: inuit nipât tusartaruk, nungutdlugit ^{10,19.}
kanok okarfigissarângátit; mássa ivdlit asigínángilâtít, kisiáne
uvanga asigínarpânga kúnguivfigerkunatik. ⁸tamatigut kanok-
-iliorângamik uvdormit ivssumânga, Egivtinimit majuartikavtik
uvdlordlo mána tikitdlugo, kimagkamínga Gútitdlo avdlat kivfar-
-tútdlugit, taimardluinak ilingnútaok iliorput. ⁹mánalo nipât ^{12,1.}
tuseruk; kisiáne nalunaiavfigivdluásavatit nalunaerfigalugitdlo kú-
-ngigssap táukunúnga kúnguúsassup ilerkgussânik.

¹⁰Nâlagkap okausê tamaisa tauva Sâmuualip inungnut okautigai,
kúngigssamik kínuvigingmáne. ¹¹okarpordlo: imáissavok kúngig- ^{5 Mór.17,}
-ssap ilivsinut kúnguúsassup ilerkgussâ: ernise tigúsavai kamuti- ^{16 tt.}
-minutdlo kimugtilingminutdlo ivertitdlugit, kamutaisalo sâne ar-
-pagtásáput; ¹²ivertisavai, túsintilingnut nâlagarititdlugit tatdli-
-manigdlo kulilingnut nâlagarititdlugit, agssatdlagterisitdlugitdlo
ivssumik agssatdlagterkussaminik, kivdluisitdlugitdlo naussunik
kivdlorkussaminik, sanatitdlugitdlo sorssútime pekutainik kamu-
-timilo pekutainik. ¹³panisilo tigúsavai tarnusiortoralugit igasso-
-ralugitdlo úterissoralugitdlo. ¹⁴narssautisilo nautstvisilo vîneku-
-tigdlit nautstvisilo úliakutigdlit pitsaunerit tigúsavai kivfaminutdlo
túniutdlugit. ¹⁵siaruartigkavsilo kingunerisa nautstvisilo vîneku-

-tigdlit inerititaisa kulinge tigúsavai sakissartuminutdlo kivfami-
-nutdlo túniutdlugit. ¹⁶kivfasilo angutit kivfasilo arnat inúsug-
-tortasilo angutit pitsaunerit siutitútisilo tigúsavai suliagssami-
-nutdlo atordlugit. ¹⁷savautivsilo kulinge tigúsavai, kivfarísavá-
-silo. ¹⁸uvdlugssamilo matumane nivdliagaluaruvse kúngerse iliv-
-sinut kinigarse pivdlugo, Nálagkap akísángilâse uvdlók táuna.
¹⁹inuitdle Sámualip nipâ tusarumángilât; okarputdlo: nággale,
4 Môr. 27,17. -ngitsut tamarmik ítut; kúngivtalo erkartūsavâtigut, sujulerssor-
-dlutalo anissásavok sorssugagssavut sorssugdlugit. ²¹inuit
okausê tamaisa Sámualip tusarêramigit okauserai Nálagak tusâ-
-titdlugo. ²²Nálagardlo Sámualimut okarpok: nipât tusaruk, kú-
-ngimigdlo ivertitsivigíkit; Sámuale tauva Israflip angutitainut
10,26. okarpok: autdlaritse nalingínak igdlokarfingminut.

kapitalit 9.

Sâvdlip Sámuale tikikâ.

ap.sul. 13,21. ¹angutekarpok Bñjamikut ilânik Kísimik atilingmik, angutip
Bñjamikússup ernerata Avfiap ernerata Biggôratip ernerata Se-
Rút. 2,1. -rôrip ernerata Apiútdlip erneranik; pekutitôrssúvok táuna. ²er-
2 Sám. 14,26. -nekarporldlo Sâvdlimik atilingmik, inúsugtumik pínersumik, angú-
1 Sám. 10,28. -mik Israflip kinguai ilakángitdlat táussumánga pínernerussumik;
tuviminit kúmutdlo portuneruvok inungnit tamanit. ³siutitút
arnat Kísip Sâvdlip angutâta pigissai tamarmata, Kíse Sâvdlimut
ernerminut okarpok: inúsugtortavta ilât áipariuk-ait, pikivdlutitdlo
autdlarit siutitút arnat ujariartordlugit. ⁴Eivfarâvdlo kákâ ituit-
-dlugo Saltsap nunâ angalavfigigaluarpât naninagit; Sailfvdlo
nunâ angatdlavigât âma námik, Bñjamívdlo nunâ angatdlavigât
1,1. naninagitle. ⁵Suvfip nunânut pigamik, Sâvdle inúsugtortaminut
10,2. áiparissaminut okarpok: utínakisa; atâtama siutitút isumákêrung-
-narsivai isumálugilerdlutalo. ⁶akivâ: ata, Gútíp inokutâ uvane
igdlokarfingme ítok, angut atarkissausok, okauserissai tamarmik
erkútdluínararaut; tássungnaratdlarta mânia, ímaka nalunaerfigísa-
-vâtigut avkutigssavtínik ingerdlavigissagssavtínik. ⁷Sâvdle tauva
inúsugtortaminut okarpok: atale, tássungnaraluaruvta, angut táuna
sumik âtsivigísavarput? mássa timiussak pútivtíne nungúpok,
1 kúng. 14,3. pajugutigssakángilagutdlo Gútíp inokutânut âtagssavtínik; sumik
nagsagakarpogut? ⁸kâmûmivdlunile inúsugtortâta Sâvdle akivâ

okardlune: ata, agssavnīpok sīkilip sīlviussup sisamararterutā Gūtīp inokutānut tūniússagssarput nalunaerfigerkuvdluta avkutīg-
-ssavtīnik. ⁹itsak Israflime ima okartarput Gūte sujunersio-
-riartorāngamīko: kâ, takordlūissumut piartorta, mássákut pruvfi-
-timik tainekartartok itsak takordlūissumik taissarmássuk. ¹⁰tau-
-va Sâvdle inūsugtortaminut okarpok: okautsit ajūngilak, kâ, tá-
-ssungnarta; tássungnarputdlo igdlokarfingmut Gūtīp inokutāta
najugānut. ¹¹igdlokarfiup majuariāgut majuaramik, inūsugtut arnat
imertariartordlutik anisimassut nâpīpait; okarfigaitdlo: takordlūi-
-ssok mânīpa? ¹²akivaitdlo okardlutik: âp, takûk sângnītok;
tuaviordlutitdle māna, uvdume igdlokarfingmut isersimangmat,
inuit uvdume tokutagssamik tunīssutigssakarmata kingigtūguame.
¹³taimaingmat igdlokarfingmut iseruvse, nâpīkumârpase kingigtū-
-ngualīartīnago nerīartordlune; nerīsāngitdlāme inuit tikiutserdlugo;
kisiāne tunīssutigssak tokutagssak táussuma pivdluarkugpago, ki-
-ngornagut kaerkusimassut neriumârput; mānalo majuaritse, uv-
-dlumerpiak nâpīsagavsiuk. ¹⁴igdlokarfingmut tauva majuarput;
igdlokarfiup kerkanut pissut Sāmuale anivok nalāukiartordlugit
kingigtūguamut majuāsavdlune. ¹⁵uvdlormile Sâvdlip tikiuv-
-fiata sujuliane Nālagkap Sāmuale tusardlererā okardlune: ¹⁶akago
māna nagdlerpago ilingnut autdlartitsiumârpunga angūmik Bīn- ap. sul.13,21.
-jamīp nunānit pissumik; táuna tanīsavat inugtavnut Israflīkūnut
sujulerssuissungortitdlugo, inugtāka ánāusangmagit Filīsterit ag-
-ssainit; mássa inugtāka takuvāka, nivdlianerat uvavnut pingmat. 2 Mōr. 3,7.
¹⁷Sāmualivdlo Sâvdle takulermago, Nālagkap akivā: tássa angut
ilingnut okautīgissara, táuna inugtavnut nālagāusavok. ¹⁸Sâvdliilo
Sāmualimut patdlīgúkame isâvfiup kerkanē, okarpok: nalunaer-
-figīnga-ait, sumīpa takordlūissup igdlua? ¹⁹Sāmualip Sâvdle
akivā okardlune: uvanga-una takordlūissok, sujunivkut kingigtū-
-nguamut majuarna, uvdume nerekatīgīsavavsinga; akago autdlar-
-tikumârpavkit, ūmāmiugissangnīgdlo tamanik nalunaerfigiumârp-
-pavkit. ²⁰siutitūt arnat támaissatit uvdume uvdlut pingasū-
-ngortut isumālugināngilatit, nanīssaungmata; kinale Israflīkut ka-
-jungerivdluīnarpāt? ivdlit pingīnerpātī atātavitdlo inokutai ta-
-maisa? ²¹Sâvdlip tauva akivā okardlune: Bīnjamīkūngīnerpunga
Israflīkut nagguvekatīgīsortaisa ikingnerssaisa ilāt? erkardleri-
-ssākalo Bīnjamīkut nagguvekatīgīt erkardlerīgīsortaisa tamarmik
nikanarnerssarait; sōrme tauva uvavnut taimāitumik okalugpit? 15,17.
²²Sāmualivdle Sâvdle inūsugtortālo ilaserai nerissarfingmutdlo

isertitdlugit; inigssakartípailo sagdliingordlugit kaerkusimassune, angutit pingasunik kuligdlit migssiliorait táukua. ²³Sâmuallilo iga-ssumut okarpok: neximinek káissuk, ilingnut túniússara, ilingnut okautigissara unigterkuvdlugo. ²⁴igassuvdlo agssarkok tamatuma-nĩtordlo savssaigdliutigingmago, Sâvdliip sânut ilivâ okardlunilo: takuvat amiákússox mána, sângnut ilivdlugo neriniarit, nagdler-síssak nagdliutserdlugo ilingnut torkortaungmat, inuit kaerkugavkit; Sâvdliip tauva Sâmuale nerekatigâ uvdlok táuna. ²⁵kingorna kingigtúnguamit igdlokarfingmut ateramik, Sâvdle okalokatigâ igdlup kâne. ²⁶makiârputdlo, kaulerematdlo Sâmuallip Sâvdle igdlup kânut kaerkuvâ okardlunilo: pikigit, autdlatíkumârpavkit; Sâvdle tauva pikivok, tamarmigdlo aníput táunalo Sâmuallilo silamut. ²⁷igdlokarfiup isuanut ateramik, Sâmuale Sâvdlimut okarpok: inúsugtortangnut okarna sujuniivtĩnut ingerdlarkuvdlugo; ingerdlavok tauva; ivdlitdle unigkatdlait, tusardlerumârpavkit Gútip okausianik.

5 Mór. 22,9;
Jórs. 2,8.

kapitalit 10.

Sâmuallip Sâvdle kúngingortitdlugo taníkâ Mispamilo inungnut savssartitdlugo.

¹tauva Sâmuallip marrak úliamik imalik tiguvdlugo kuivâ niakua-nut kunigdlugulo okardlune: imáingínerpa Nálagkap taníkâtit kingornússaminut sujulerssuissúngortitdlutit? ²uvdlume uvavnit autdla-
¹Mór. 35, 19, 20. -ruvit, angutinik mardlungnik nâpitsiumârputit Râgítldlip ilerfata saniane Binjamíp kigdligfigissâne Sílsame; okarumârputdlo ilingnut: siutitút arnat ujariartugkatit nanissáuput, atalo, atátavit siutitút
^{9,6.} táuko taimaititdlugit ilivse isumálugilerpâse okardlune: kanok pí-saunga ernera pivdlugo? ³tássángalo ingerdláinarlutit Tâporip orpigssua tikíkugko, tássane nâpikumârpâtit angutit pingasut Bĩtilimut majuartut Gútimut, ardlât savaussárkanik pingasunik nangmagakartok áipálo pingasunik angmalortunik timiussakardlune pingajuatdlo puiaussakardlune vīnimik imalingmik. ⁴aperisavátitdlo
¹Mór. 43,27. ajúngínersutit tunivdlutitdlo timiussanik mardlungnik, tigúsavátitdlo agssainit. ⁵kingorna Gútip kâxángua Filisterit sákutúisa uníngatitat najugât tikisavat; piúmârpordlo, tássunga igdlokarfingmut tikiúkuvit, pruvfiterpáluit naláukumârpâtit kingigtúnguamit atertut sujornánitutdlo kúkilagutiligdlit kilautigdlitdlo kardlortautigdlitdlo kúkilagtariagdlitdlo, ivkulo takordlúgkersârumârdlutik. ⁶Nálagkavdlo anernerata pitorarfigisavátit, takordlúgkerssâkatigilísava-

-titdlo; avdlángortínekásautitdlo inúngordlutit avdla. ⁷nalunaer-
-kutitdlo tamáko ilingnut nagdliungpata, sapíngisangnik iliorumâr-
-putit, Gûtip najormatit. ⁸sujunivkutdlo aterumârputit Gilkâlimut,
atalo, ilingnut aterumârpunga, tuníssutigssanik ikivkagagssanik pig-
-dlíartordlunga tuníssutigssanigdlo kujaniutinik tokutsiartordlunga;
uvdlut arfínek-mardluk utarkísautit, ilingnut tikiutserdlunga; nalu- ^{13,s.}
-naerfigísavavkit tauva kanok-iliúsassutit. ⁹pivordlo tunússingmat
autdlarumavdlune Sâmuallimit, tauva Gûtip avdlángortípâ úmatitâr-
-titdlogo avdlamik; nalunaerkutitdlo tamáko tamarmik nagdliúput
uvdlok táuna. ¹⁰tássungalo kákánguamut pingmata, árit, pruv-
-fíterpáluit páriartorât; Gûtivdlo anernerata pitorarfigingmane ta- ^{16,13.}
-kordlúgkerssâlerpok akornáne. ¹¹tamarmigdlo táussumínga sujor-
-nagut ilisarssisimassut takuleramíko, sunauvfa pruvfitit takordlúg-
-kerssâkatigilerai, inuit okarfigekatigígput: kanok-una pinekarpa
Kísip ernerá? Sâvdlísaok pruvfitit ilaginerpât? ¹²angutdlo tá- ^{19,24.}
-ssánga akivdlune okarpok: kiname atâtagât? taimáitumik ússa-
-tíngorpok: Sâvdlísaok pruvfitit ilaginerpât? ¹³takordlúgkerssâ-
-rêramilo kingigtúnguamut tikípok. ¹⁴Sâvdlivdlo ákâta táuna inû- ^{14,50.}
-sugtortâlo okarfigai: sumungnaravse? okarpok: siutitút arnat
ujariartorpavut, takussakángínavtalo Sâmuallimut pivugut. ¹⁵Sâv-
-dlivdlo áká okarpok: nalunaerfigínga-ait: Sâmuale kanok ilivsínut
okarpa? ¹⁶Sâvdliip ákane akivâ: nalunaerfigivdluánpátigut siu-
-titút nanissaussut; kúngiússusigssaminigdle okautsimik Sâmuallip
okauserrissânik nalunaerfigíngilá.

¹⁷kingorna Sâmuallip inuit Mispamut atautsimíkíartorkuvai
Nâlagkamut. ¹⁸Israflivdlo kinguai okarfigai: ima okarpok Nâlagak
Israflip Gûtia: uvanga Israflíkut majuartíkíka Egivtinimit ánaút-
-dlusilo Egivtinimiut agssainit nâlagauvfitdlo tamarmik ilivsínik
kunutitsissut agssainit. ¹⁹ilivsíle uvlume Gûterse asigínarigse, ^{8,7.}
ilivsínik perdlútivsínit erdlókíssutivsínitdlo tamanit ánagtitsissok,
okarfigalugo: kúngigssamik ivertitsivigísavavtigut; mánalo savssa- ^{8,5.}
-ritse Nâlagkap kínâta sánut, nagguvekatigígsortase túsintilisilo
ingmikórtítardlugit. ²⁰Sâmuallip tauva Israflíkut nagguvekatigíg-
-sortait tamaisa patdligutitingmagit, Bínjamíkut nagguvekatigít er-
-kugáuput. ²¹Bínjamíkutdlo nagguvekatigít patdligutitingmagit er-
-kardlerfigsortait ingmikórtítardlugit, Mataríkut erkardlerft erku-
-gáuput, Sâvdliilo Kísip ernerá erkugauvdlune; ujaraluaramíkule
nanissáungilak. ²²ámalo Nâlagak sujunersiorpât: tamaungnartug-
-ssakarpa sule? Nâlagardlo okarpok: ata, pekutinut issertorsi-

-mavok. ²³ arpagdlutik tauva tássánga aivât; inuitdlo akornánut savssarame, inungnit tamanit portuneruvok tuviminit kúmutdlo. ²⁴ tauva Sámualip inuit ilūngaisa okarfigai: takuvisiuk Nâlagkap kinigâ? nalekángingmat táuna inungne tamane; inuitdlo ilūngarmik nivdlerput okardlutik: kúnge inūgile.

- 8,11. ²⁵ Sámualivdlo inuit okalugfigai kúngiússusigdlup ilerkugssânik agdlagdlugulo magpersagkanut, Nâlagkap sánut ilissaminut; tauvalo
- 8,22. Sámualip inuit tamaisa autdlartípai nungutdlugit igdluinut. ²⁶ Sâv-dlilo āma Gípiamut autdlarpok igdluminut; autdlakatigâtdlo sâ-kutôrpagssuit ilaisa, ūmatitik Gútip kajumigsârmagit. ²⁷ inupilû-
- 11,12. -ssutdle okarput: kanok, ánáusavâtigut táussuma? asigínarpâtdlo pajugúmigdlo átsiviginago; tusilartututdle ípok.

kapitalit 11.

Sâvdlip kúngiulersup Amuníkut saperssisíkai.

- 31,11. ¹ Nágase Amuníkússok majuarmat, Jâpasimut Gíliatimítumut tangmâriartordlune, Jâpasip angutitai tamarmik Nâgasimut okarput: angerfigitigut, tauva kivfartorfigiumârpavtigít. ² Nâgasip Amuní-
- erk. 16,21. kússup okarfigai: matumûna angerfigísavavse, nungutdluse issivse talerpigdlíat kârdlugo; narrunarsáumigdlo Israílíkut tamaisa tugtit-sivigiumârpâka. ³ tauva Jâpasip utorkaunertaisa okarfigât: tai-maitíkatdlartigut uvdlut arfinex-mardluk, arpártunik autdlartitsi-niásaugut tamatigut Israílíp nunâne, uvavtínigdlo ánáussissugssa-kángigpat, ánivigiumârpavtigít. ⁴ arpártutdlo Gípiamut Sâvdlip pianut pingmata inuilo tusardlerdlugit okautsinik tamákuńga,
- erk. 2,4. inuit tamarmik nipitik anípaít kiavdlutigdlo. ⁵ atalo, Sâvdle nar-ssautiminit aggersok ugsiutine maligdlugit; Sâvdlilo okarpok: sussut-uko inuit kiassut? tauva okalugtûpât Jâpasip angutitaisa
- 10,10; erk. 14,6. okausínik. ⁶ Gútivdlo anernerata Sâvdle pitorarfigâ, okautsit tamáko tusarmagit, níngangneralo katsungailekaok. ⁷ ugsigítldo
- erk. 19,29. igdlugt tiguvai avgordlugítldo, arpártutigutldo nagsiúpai tamatigut Israílíp nunâne, okarkussivdlune: nalingínaup Sâvdle malingnago Sámualilo malingnago aníngitsup ugsiutai taimailiornekásáput; Nâ-lagkamitdlo ersinex inungnut tungmat, aníput inugtut atautsitut. ⁸ Btsangmilo nautsorssormagit, Israílíp kinguai pingasunik untriti-lingnik túsintiliúput, Jûtavdlo angutitai pingasunik kulilingnik túsintiliuvdlutik. ⁹ arpártunutldo tikiúsímassunut okarput: ima oká-sause Jâpasip Gíliatimítup angutitainut: akago ánáunekarumârpuse

sexinek kïssagtileriarpat; arpârtutdlo tikitdlutik nalunaerfigingmatik Jâpasip angutitai tipaitsulerput. ¹⁰Jâpasivdlo angutitai okarput: akago ânivigiumârpavse; iluarissavsnik tamanik tauva iliorfigiu-mârpavsigut. ¹¹akagûngmatdle Sâvdlip inuit siagtïpai pinga-erk. 7,16.
-suvîngordlugit, uvdlagssâkutdlo pigârfiup nalâgut tangmârfiup ker-
-kanut iserdlutik Amunikut perdlugtïpait uvdlop kiagtilerneranut
agdlat; amiâkûssutdlo siâmartitauvdluinarput amiâkuerutdlutik mar-
-dlungnik atautsimîtunik.

¹²tauva inuit Sâmuallimut okarput: kïkut-uko okartut: Sâvdle 10,27.
uvavtinut kûngiûsava? kâisigik angutit tâuko, tokûsavavut tauva.
¹³Sâvdlike okarpok: tokutaussokâsângilak uvdlorme matumane, uv-
-dlume Nâlagak ânâussisimangmat Israîlime.

¹⁴Sâmuallilo inungnut okarpok: kâ, Gilkalimut autdlarta, tâ- 10,8.
-ssanilo kûngiûssusia aulajangersardluardlugo. ¹⁵tauva inuit ta-
-marmik Gilkalimut autdlardlutik tâssane Sâvdle kûngîngortïpât 12,1.
Nâlagkap kfnâta sâne Gilkalime, tâssanilo tunîssutigssanik kuja-
-niutinik tokutsivdlutik Nâlagkap kfnâta sâne; tâssanilo Sâvdle
Israîlivdlo angutitai tamarmik tipaitsungâkaut.

kapitalit 12.

Sâmuale soraerûmêrdlune okâussissok.

¹tauvalo Sâmuale Israîlîkûnut tamanut okarpok: ata, niperse 8,7. 22.
tusartariga, nungutdlugit kanok okarfigissarângavsinga, kûngimigdlo
ivertitsivigaluse. ²mânalo takuvarse kûnge kînavse sâne anga-
-lassok uvangalo utorkalissunga kêrstûvdlungalo, ernîkalo takuvarse
ilivsinîtit; uvangalo kînavse sâne angalassunga inûsungnivnit agdlat
uvdlok mâna tikitdlugo. ³tâssauvunga, akisinga Nâlagkap tâkuane
tanitâtalo tâkuane: kia ugsiutâ tiguvara? kialo siutitûtâ tiguvara? ap.sul. 20,38.
kinalo înardlerpara? kina kunutïpara? kialo agssainit tiguvunga
tunîssûmik sâimâunartitâussutigssamik issigîngitsûssârdlugulo? uter-
-titsivigisavavse tauva. ⁴okarput: înardlersimângilavtigut kunuti-
-natalo; kinaunersuvdlûnt agssainit sumik tigussakângilatit. ⁵okar-
-figai tauva: Nâlagak ilivsinut ilisimangnigtûvok tanitâlo ilisimang-
-nigtûvdlune uvdlok mâna, agssavne sumik nanissakângitsuse; o-
-karputdlo: ilisimangnigtûvok. ⁶âma inungnut Sâmuale okarpok:
Nâlagak-una Môrsasimik Aarunimigdlo ivertitsissok sujuaissasilo
Egivtinimit majuartitdlugit. ⁷mânalo savssaritse, erkartûtekatigi-
-savavse Nâlagkap kfnâta sâne Nâlagkap nâpertuivdluarnere ta-

- 1 Mòr. 46,6. -maisa pivdlugit ilivsínut sujuaissavsínutdlo канок-iliornere. ⁸ Jäko Egivtinimut pingmat, sujuaissase Nâlagkamut nivdliáput; tauva
- Jòrs. 24,5. Nâlagkap Mòrsase Aarunilo autdlartípai, táukualo sujuaissase Egivtinimit anisípaid matumíngalo najugakartitdlugit. ⁹ Nâlagardle
- erk. 4,2. Gûtertik puiorpât; tauva akigai, Siserap Hâtsorime sákutût nâlagâta agssainut pisitdlugit Filisteritdlo agssainut Mûapivdlo kúngiata agssainut pisitdlugit; sorssugpaidlo. ¹⁰ Nâlagkamut tauva
- erk. 10,10,15; 1 Sám. 7,6. nivdliáput okardlutik: ajortuliarpugut, Nâlagak kimagkavtigo Bâlitdlo Astarûtítldlo kivfartorfigalugit; mánale ánáutigut kíngarssor-
- erk. 6,14 tt; 7,1; 11,1. 29. -tivta agssainit, tauva kivfartorfigisavavtigit. ¹¹ tauvalo Nâlagkap Jerúpâle Bítâtdlo Javftalo Sámualilo autdlartípai; avativsínitutdlo kíngarssortivse agssainit ánaungmase, terdligdluse nunakalerpuse. ¹² Nâgasilo Amunip kinguaisa kúngiat takuleravsiuk ilivsínut agger-
- 8,5. -sok, uvavnut okarpuse: nâggale, kúnge uvavtínut nâlagáusavok, mássalo Nâlagak Gûterse kúngigigigse. ¹³ mánalo ájuna kúnge kinigarse kínutigissarse; takuvarsime, Nâlagak kúngimik ilivsínut ivertitsivok. ¹⁴ Nâlagak mianeriguvsuik kivfartútdlugulo, nipâlo tusaruvsiuk uterinasilo Nâlagkap karnanut, tauva ilivsilo kúngivdlo ilivsínut nâlagaussup Nâlagak Gûterse maligkumârpase. ¹⁵ kisiá-nile Nâlagkap nipâ tusarumángikuvsiuk, uterikuvse Nâlagkap karnanut, Nâlagkap agssai ilivsínut túngásáput, sôrdlo sujuaissavsínut túngassut. ¹⁶ mána áma savssaritse takujartordlugulo mánarssuak Nâlagkap issigititdluse nâmagsissagssâ: ¹⁷ kajússiagssanik kivdluiv-fiúngínerpa mána? Nâlagak tordlorfigisavara, tauva kagdlersitsi-savok siagdlersitsivdlunilo; nalujungnaerdlusilo misiginiaritse tauva ajortuliarse kanok agtigissok Nâlagak issigititdlugo piliarse, ilivsínut kúngimik kinugavse. ¹⁸ tauva Sámualip tordlorfigingmane
- 7,10. Nâlagak kagdlersitsivok siagdlersitsivdlunilo uvdlox táuna; inuitdlo ilüngarmik Nâlagak Sámualilo mianeringárpait. ¹⁹ inuitdlo ilüngarmik Sámualimut okarput: kivfatit Nâlagkamut Gútingnut tug-siúkit tokorkunata, ajortuliautsivtínut tamanut ajortok ilaliúkavtigo, uvavtínut kúngimik kinuvdluta. ²⁰ tauva Sámuale inungnut okarpok: ersexinase, ajortok tamána tamât piliarigaluaravsiuk; kisiáne nigokinase Nâlagak maligkungnaerdlugo, Nâlagardle kivfartorfigisiuk ūmativsigut ilüngardluse. ²¹ nigokinasime; piúngitsut
- 5 Mòr. 32, ²² tauva maligkumâravsigik iluakutáungitsut ánássutaunatigdlo, piúngitsut; ²³ mássa Nâlagkap ínugtane taimaiti-
- erk. 10,14. -sángilai arke angingártok pivdlugo, Nâlagkap iluarigamiuk ínugtarinekalersíkumavdluse pigissaminik. ²³ uvavnutdlo pivdlunga, u-

-vavnut ajornakaok Nâlagkamut ajortuliornek tugsíusaerdluse; ajo-^{7,8.}
 -kersorumârpavsilu avkúmik ajúngitsunik iluartumigdlo. ²⁴Nâlagak 1 kúng. 8.36.
 kisiat mianerisiuk kivfartútdlugulo ilumôrdluse ūmativsigut ilūngar-^{2kúng.17,39.}
 -dluse; takusigingme angingârtulinere ilivsinut. ²⁵kisiáne ajortu-
 -liokiguvse, ilivsilu kúngersilo nungutitáusause.

kapitalit 13.

Nâlagkap ilerkorerkussâ Sâvdlip uniorikutikâ.

¹ukiok nâvdlogo Sâvdle kúngiusimavok; ukiut mardluk Is-
 -raílíkúnut kúngiugame, ²Israílíkut ilait pingasunik túsintigdlit Sâv-
 -dlip ingminut kinerpai; mardlungnik túsintigdlit Sâvdlimīput Mik-
 -mâsime Bītilivdlo kâkâne, túsintigdlitdlo Jūntâmīput Gīpiame
 Bīnjamīp plane; inuit ilait avdlat autdlatīpai nungutdlugit tovxinut.
³Filisterit sâkutūe uningatitat Gīpamītut Jūntâp perdlugtingmagit,
 Filisterit kalerrīput; Sâvdle tauva suvdluartaussuarmik kardlortar-
 -titsivok nuname tamarssuarne, okarkussivdlune: Eiperīkut kalerrit-
 -dlit. ⁴Israílíktudlo ilūngarmik kalerrīput, okarmata: Filisterit
 sâkutūe uningatitat Sâvdlip perdlugtingmagit, Israílíkut āma ūmi-
 -narsarput Filisterinut; inuitdlo ataatsimut kaerkunekarput Sâvdle
 Gilkalimut malerkuvdlugo. ⁵āma Filisterit katerssorput Israílí-
 -kúnut sorssugkumavdlutik, kamússuit pingasunik kulilingnik tū-
 -sintigdlit kimugtigdlitdlo arfinilingnik túsintigdlit inuitdlo siorkatut ^{erk. 7,12.}
 imap sinânītutut amerdlatigalutik; majuarputdlo Mikmâse tang-
 -mârfigalugo Bit-Avinip kangianītok. ⁶Israílīp angutitai takule-
 -ramik angnikitdiordlutik, inuit erdlloxisínexaramik, inuit kâru-
 -sungnut orpitsiânudtlo kīnarigsunut kaersunudtlo kakivfilianudtlo
 iterssalianudtlo issertorput. ⁷Eiperīktudlo Jōrtane ikârpât Gâtīp
 nunānut Gīliatimudtlo; Sâvdliule sule Gilkalimītok inuit ilūngarmik
 ânīlāngavdlutik maligpât. ⁸uvdlut arfīnek-mardluk utarkigaluarpok ^{10,s.}
 nagdleršssak Sámualip perkússutigissâ nagdliutserdlugo; Sámualile
 Gilkalimut tikíngingmat, inuit siámarput kimagdlugo. ⁹tauva
 Sâvdle okarpok: âtsivigisinga tuníssutigssamik ikivkagagssamik tu-
 -níssutigssanigdlo kujaniutinik; tuníssudtlo ikivkagagssak pigdliarâ.
¹⁰pivordlo tuníssut ikivkagagssak pigdliarerérmago, ârit, Sámuale
 tikilerpok; Sâvdliudlo ânivigâ pâriartordlugo pivdluarkujumavdlugo.
¹¹Sámualile okarpok: kanok-ilioravit? Sâvdle okarpok: inuit ta-
 -kugavkit siámariartortut kimagdlunga, ivdlitdlo tikíngínavit uvdlut
 nagdleršssat nagdliungmata, Filisteritdlo Mikmâsimut katerssor-

-mata, ¹² okarpunga: Filisterit m̄ana Gilkâlimut aterfigigalugtua-
 -kânga Nâlagkap sâne manigûtdlunga kinúngitsunga; saptserdlungalo
^{3 Mór. 17,} tuníssut ikivkagagssak pigdliarâra. ¹³ tauva Sâmuualip Sâvdle okar-
^{5. 8 tt.} -figâ: sujunekângitsutut iliorputit Nâlagkap Gûtivit inássutâ ilingnut
 inássutigissâ maleruarnago, Nâlagkap m̄ana Israflíkúnut kúngiú-
 -ssutsit aulajangersásagaluarmago nâgssáungitsumik. ¹⁴ m̄anale kú-
^{ap.sul. 13,22.} -ngiússutsit atásángilak; Nâlagak angúmik ūmâme iluarissânik
 uyardlerêrpok, Nâlagkavdlo inápâ inugtaminut sujulerssuissôrkuv-
 -dlugo, Nâlagkap ilingnut inássutigissâ maleruánginagko. ¹⁵ tauva
 Sâmuale pikivok majuardlunilo Gilkâlimit Gîpiamut Bfnjamîp pia-
^{14,2.} -nut; Sâvdlivdle inuit ingminîtit nautsorssorpai, angutit arfinilingnik
 untritigdlit migssigissait. ¹⁶ Sâvdliilo Jûntâtdlo ernera inuitdlo ing-
 -mingnîtit uningassut Gîpame Binjamîp plane, Filisteritdle Mik-
 -mâse tangmârfigalugo. ¹⁷ aníputdlo aseruissut Filisterit tangmâr-
 -fiánit, katerssat pingasuit; katerssat ardlait Oufferamut avkutíkut
 sâgput, nunamut Sûalimut; ¹⁸ katerssat áipait Bft-Hôrunimut av-
 -kutíkut sâgput; katerssat pingajue kigdligfiup avkutâgut Sipuíp
 kôruanut sangmissúkut sâgput, puilassuitsup tungânut. ¹⁹ Israt-
 -livdlo nunâne tamarssuarne savfiortumik pekartokángilak, Fili-
 -sterit okartarmata: Eiperíkut pananigdlûnt kalugiussanigdlûnt sa-
 -nakináput. ²⁰ Israflíkudlo ilûngarmik Filisterinut atertarput, nu-
 -ngutdlutik ivssumut agssatdlagterutimik savigsait ivssumutdlo sft-
 -sisisitik ulimautitigdlo nivautatigdlo agssáissutit ipigsartíkiartor-
 -dlugit. ²¹ taimaingmatdlo nivautait agssáissutit ivssumutdlo stsi-
 -sisait ajagssáussuilo ulimautaitdlo kînardlugsisimáput, ajâupiaitdlo
^{erk. 5,8.} kapinartortagdlit sitdimángitdlat. ²² pivordlo uvdlorne sorssug-
 -fingme panamik kalugiussamigdlûnt tigumiartokángilak inungne
 tamane Sâvdliip Jûntâvdlo ilagissaine; Sâvdle Jûntâtdlo ernera ki-
 -simik pekarput. ²³ Filisterit sâkutûe ingmíkôrtitat tauva kiggar-
 -mut Mikmâsimîtumut aníput.

kapitalit 14.

Jûntât saptisuliortok.

¹ pivordlo taimaníkut, tauva Jûntât Sâvdliip ernera inûsug-
 -tumut sâkugssamautiminik tigumiússissiminut okarpok: xâ, akia-
 -liarta Filisterit sâkutûinut ingmíkôrtitanut akianîtumut; angúnile
 nalunaerfigíngilâ. ² Sâvdliile uníngavok Gîpiap isuane kingmernar-
^{13,16.} -ssuakutip Mikerûnimîtup atâne; inuitdlo ilagissaisa angutit arfini-

-lingnik untritigdlit migssiliorpait. ³kiapekússuardlo atissará Agiap Agitup ernerata Ikápútíp angajuata, táuna Silume Nâlagkap pala-sertâta Eilip ernerata Pîniarsip ernerâ. inuitdle naluvât Jûntât autdlarsimassok. ⁴kiggat táukua akornáne, Jûntâp akialiarfigi- ^{13,23.}
 -niagaisa Filisterit sákutûinut ingmikôrtitanut, igdlugtut akileringnik ivnakarpok Ingilingnik; ardlâta Bûtsase aterâ, áipâta Sine aterâ; ⁵ingtsa ardlât sukarssuatut avangnamut sangmivok Mikmâsimut, áipâ kujâmut sangmivdlune Gtpamut. ⁶Jûntât tauva inûsugtumut sákugssamautiminik tigumiússissiminut okarpok: kâ, akialiarta ki-
 -pinexángitsut táukua sákutûinut ingmikôrtitanut; ímaka Nâlagak sumik nâmagsissagssakarpok uvavtigut, Nâlagkamut ajornartoká- ²nal. 14,11.
 -ngingmat amerdlasûtigutdlûnft ikigtutigutdlûnft ánáussinex. ⁷sá-
 -kugssamautainik tigumiússissup akivâ: ûmâpit iluarissânik pînarit; tássungnarit, ata, áiparisavavkit ûmâpit iluarissâgut. ⁸Jûntât okarpok: ata, akialiásassugut angutinut táukunúnga sarkúmerfigiu-
 -mârdlugitdlo; ⁹imána okarfigigpatigut: unigitse, uvavtînut ornig- ¹Mór. 24,14.
 -serdluse, unínâsaugut inivtîne majuarfiginagitdlo; ¹⁰kisiáne imána okarpata: uvavtînut majuaritse, majuâsaugut, Nâlagkap agssavtînut túniungmagit; tamánalo nalunaerkutarisavarput. ¹¹tamarmik Fili-
 -sterit sákutûinut ingmikôrtitanut sarkúmermata, Filisterit okarput: takúsagise Eiperikut iterssanit issertorfigissamingnit anissut. ¹²a-
 -ngutitdlo sákutût ingmikôrtitat Jûntât sákugssamautainigdlo tigu-
 -miússissok pilerpait okardlutik: uvavtînut majuaritse, nalunaerutig-
 -ssakarpugut ilivsinut. Jûntât tauva sákugssamautiminik tigumiú-
 -ssissiminut okarpok: majuarit maligdlunga, Nâlagkap túniung-
 -magit Israflip agssainut. ¹⁸tauva Jûntât majuarpok paormordlune, sákugssamautainigdlo tigumiússissup maligpâ; ordlorarputdlo Jûntâp ³Mór. 26,
 sâne, sákugssamautainigdlo tigumiússissok tokoraivok maligdlugo. ⁷tt.
¹⁴tokoragaussutdlo táuko sujugdliit Jûntâp sákugssamautainigdlo
 tigumiússissup tokoragait tássa angutit mardlungnik kuligdlit mig-
 -ssigissait, narssame uvdormut agssatdlagterissap agfâta migssigi-
 -ssâne [siâmartut]. ¹⁵ánilângáputdlo tangmârfingmînut narssami- ^{7,10.}
 -tutdlo inuitdlo ilûngarmik, sákutût ingmikôrtitat aseruissutdlo ânâ- ^{13,17.}
 -taok ánilârput, nunalo sajugpok, Gûtimit ánilânganex pivdlune.
¹⁶Gtpiamilo Bfnjamtp plane Sâvdlip kinerdlersigissai issigingnâ-
 -ramik, takulerpait ujameriagssuit táuko násângalersut autdlartutdlo
 aportautdlutik. ¹⁷Sâvdle tauva inungnut ilagissaminut okarpok:
 nautsorssuigitse-ait takuniardlusilo, kina uvavtînit autdlarsimassok;
 nautsorssuigamigdlo, ârit, Jûntât sákugssamautainigdlo tigumiú-

-ssisok pekángitsut. ¹⁸tauva Sâvdle Agiamut okarpok: Gûtíp
^{4,3.} igdlerfia âkiuk, Gûtíp igdlerfia taimane Israflip kinguainfngmat.
¹⁹pivordlo palasimut Sâvdle okalugtitdlugo perpaluk Filisterit tang-
 -mârfiáne agdliartortuinarmat sualulerdlune, tauva Sâvdle palasimut
 okarpok: taimaitdle. ²⁰tauvalo Sâvdle inuitdlo ilagissai tamarmik
 atautsimut kaerkunekarsimavdlutik sorssugfngmut píput, atalo,
^{erk. 7,22;} aipâta panâ áipânut sangmissarmat, ánilângerat angisórssúvok.
^{2 nal. 20,23.} ²¹Eiperikutdlo sujornagutut Filisterinítut tamagingnitdlo majuaka-
 -tigisimavdlugit tangmârfiánut âma táukua ilagiartorpait Israflíkut
 Sâvdlip Jüntâvdlo ilagissait. ²²Israflivdlo angutitai tamarmik Eiv-
 -farâp kákânut issertorsimassut kalerríkamik Filisterit kimâssut,
 táukua âma sorssugfngme malerssorpait. ²³taima Nâlagkap Is-
 -raflíkut ánâupai uvdlok táuna; sorssugfiuvdlo Bít-Avne kângerpâ.
²⁴Israflivdle angutitai erdlorkúnekarput uvdlok táuna, Sâvdlip inuit
 ugpernarsaisingmagit okardlune: perdlorkunarsile nalingínak ner-
 -ssok únugtínago, kíngarssortíka akiniásagavkit; inuitdlo ilüngarmik
 nerissagssamik ôkátâingitdlat. ²⁵tâssanile nunagdliit inue ilüngarmik
 orpigssuurtûmut iserput; tungusungnitsûtekarporldo narssame. ²⁶i-
 -nuitdlo orpigssuurtûmut isermata, ata, tungusungnitsût kûgtorssuak,
 upagtokángilardle, ugpernarsaut inuit ersíssutigigamíko. ²⁷Jüntâtdle
 tusarsimánginame, angúme inuit ugpernarsaisíkai, ajâupíssap tigu-
 -miagkame isua isagtípâ misugdługulo tungusungnitsûtilingmut; ag-
 -ssanilo kanerminut utertípai, silâlo káumarpok. ²⁸tauva angut
 inuit ilât pilerpok okardlune: atâtavít inuit ugpernarsáumik ug-
 -pernarsaisípai okardlune: perdlorkunarsile nalingínak uvdlume ne-
 -rissook. inuitdlo merngortorput. ²⁹Jüntât okarpok: atâtama nuna
 perdlugssiorpâ; takúsagivsinga silaga káumartok, tungusungnitsûtip
 matuma ilângua ôkátâravko. ³⁰ilumutdle inuit uvdlume kíngarssor-
 -timingnit paggatigissarsiatik navssârissatik nerivdluarfigigaluaru-
 -níkik; mânname Filisterit angíngitsumik perdlugtitsiviginekarput.
³¹uvdlok táuna Filisterit perdlugtitsivigait Mikmâsimit Ajalûnimut;
 inuitdle merngortungârput. ³²inuitdlo paggatigissarsiatik nerissag-
 -ssiarait, savanigdlo ugsingnigdlo norranigdlo tigusíput tokutdlugitdlo
^{3 Mór. 3,17;} nunáinarne; inuitdlo neríput augtordlutigdlo. ³³Sâvdlilo nalunaerfi-
^{7,28 tt.} -gingmáne okardlutik: ata, inuit Nâlagkamut ajortuliarput nerigamik
 augtordlutik, okarpok: ilumüngitsulivuse; mánâf ujaragssuarmik tu-
 -ngivnut agssakâtitsigitse. ³⁴Sâvdlilo okarpok: inungnut siâmariar-
 -toritse okarfigalugitdlo: âtsivigisinga nungutdluse ugsiutivsínik nu-
 -ngutdlusilo savârautivsínik, mânilo tokutsigitse nerivdlusilo, Nâlagka-

-mutdlo ajortuliarnase augtordluse; átsíput tauva inuit ilüngarmik únuákut nungutdlutik ugsiutimingnik agssangmikut tokutsivdlutigdlo tássane. ³⁵ Sávdliilo tunissiviliorpok Nálagakmut; tamána Nálagakmut tunissiviliarkautigá. ³⁶ kingorna Sávdle okarpok: únuaro aterisa Filisterit maligdlugit, ujajaiufigitigigdlo uvdlap kaulernig-ssánut angúmigdlo amiákuertdlugit; okarput: iluarissangnik pī-⁷ narit; palasile okarpok: maunga Gútimut patdligkatdlarta. ³⁷ Sávdliidlo Gúte sujunersiorpá: atísanerpunga Filisterit maligdlugit? túniúkumavigit Israflip agssainut? akingilále uvdlok táuna. ³⁸ tauva Sávdle okarpok: kaigitse, inuit pingárnerssait tamavse-â, ilisari-niardlugulo takuniarsiuk kimítok ajortuliausek mána uvdleme. ³⁹ mássa ilumut úmangmat Nálagak Israflimik ánáussissok, Júntá-milúnit ernivne íkaluarpat, tokúnékásavok; akissoxángilardle inuit ilüngarmik ilánik. ⁴⁰ tauva Israflíkut ilüngaisa okarfigai: ilivse igdluata tungánisause, uvangalo Júntátdlo ernera igdluata tungánis-saugut; inuitdlo Sávdlimut okarput: iluarissangnik pigit. ⁴¹ Sávdliilo Nálagakmut Israflip Gútianut okarpok: sagdlusuíssut sarkúmerdle; tauva Júntát Sávdliilo erkornekarput, inuitdle pinéká-^{Jörs. 7,14,17;} ngitdlat. ^{Jún. 1,7.} ⁴² Sávdle tauva okarpok: uvanga Júntátdlo ernera íme-⁴³ rautigisigut; tauva Júntát erkornekarput. ⁴³ Sávdle tauva Júntám-⁴⁴ útmut okarpok: nalunaerfigínga, kanok-iliorpit? tauva Júntáp nalunaerfigá okardlune: ajáupissap tigumiagkama isuanik tungu-sungnitsútip ilángua ókátáraluarpara; tássauvunga, tokúsaunga? ⁴⁴ Sávdle okarpok: Nálagak pitdlaekile, tokúnékásautit, Júntát-â. ^{Rút. 1,17;} ⁴⁵ inuitdle Sávdlimut okarput: tokúnékásava Júntát taima agtigi-^{1 kúng. 19,2.} ssumik ánáussisimassok Israflime? ajornaxaok; ilumut úmangmat ^{11,13.} Nálagak, nujaisa ilánigdlúnit nunamut katagtokásángilak, Nálagak ^{2 Sám. 14,11;} najortigalugo uvdleme taimailiormat. taima inuit Júntát utertípát ^{1 kúng. 1,5,2;} tokúnékarkunago. ^{Lúk. 21,18.} ⁴⁶ tauva Sávdle majuarpok Filisterit maligkung-naerdlugit; Filisteritdlo najugkamingnut autdlarput.

⁴⁷ Sávdliip Israflíkúnut kúngiússutse atulersíkamiuk, kíngar-ssortiminut tamanut avatiminíunut sorssugtarpok, Múapíkúnut Amunivdlo kinguainut Eitumíkúnutdlo Súpamiutdlo kúngtnut Fili-sterinutdlo, sumutdlo sákgágame ajugaussaraok. ⁴⁸ píssaussu-tutdlo iliordlune Amalákut saperssisípai; Israflíktutdlo ánáupai ujajaisuisa agssainit.

⁴⁹ Sávdliip ernere ukúput: Júntát, Jíssue, Malkisua; panílo ^{1 nal. 8,33.} mardluk atekarput imáitunik: angajugdliup Mérape aterá, nukar-^{1 Sám. 31,2.} dliup Miggale aterá. ⁵⁰ Sávdliip nuliata aterá Aginuaame Agi-

-mâtsip pania; sâkutûisa nâlagâta aterâ Apnêre Nêrip ernera,
10,14. Sâvdlip âkâta. ⁵¹ Kise Sâvdlip angutâ Nêrilo Apnêrip angutâ
Apitdlip ernerai.

⁵² Filisterinut agsut sorssugtarput Sâvdlip uvdloe tamaisa;
angutinigdlo píssarssuarnik sorssugsinaussunigdlo Sâvdle takussa-
-karâgame ingminut katerssorarai.

kapitalit 15.

Amalâkut sorssugkait. Sâvdle Nâlagkamut nâlangitsok.

¹ kingorna Sâmuale Sâvdlimut okarpok: uvanga Nâlagkap
10,1. autdaringmanga taníkiartorkuvdlutit inugtaminut Israflíkúnut kú-
-ngingortitdlutit, mânia Nâlagkap okausisa nipât nâlaguk. ² ima
2 Mòr. 17,8; 2 Mòr. 25,17 t. okarpok Nâlagak katerssârssuit Gûtiat: Amalâkut Israflíkúnut
2 Mòr. 17,14. -nimit majuarnerâne; ³ mânia autdlardlutit Amalâkut perdlugtíkiartú-
Jòrs. 6,17. 21. -kit; pigissaitdlo tamaisa utertínavevsâsavatit, kajagssûsângilatitdlo;
tokúsavatit angutitdlo arnatdlo, merdlertutdlo nâlungiatdlo, ugsi-
-gitdlo savârkatdlo, katigagtútdlo siutitútdlo. ⁴ inuitdlo Sâvdlip
kalerríkamigit nautsorssorpai Tîlâme, mardlungnik untritilingnik
tûsintigdlit písúnait kulinigdlo tûsintigdlit Jútap angutitai. ⁵ Ama-
Jòrs. 8,2; erk. 20,29. -lâkut igdlokarfânut Sâvdle pigame kokagssissugssanik kôrkumf-
-titsivok. ⁶ Kfínikúnutdle Sâvdle okarpok: autdlaritse, nigoritse,
ateritse Amalâkut kimagdlugit, pfaxinavavse táukunúnga ilagitit-
-dluse, Israflip kinguai tamaisa isumagigavsigik Egivtinimit ma-
-juarnerâne; tauva Kfínikut nigorput Amalâkut kimagdlugit. ⁷ Ama-
1 Mòr. 25,18. -lâkutdle Sâvdlip perdlugtípai Hâvilâmit Suerip Egivtinip tungâ-
Jòrs. 8,23. -nítup ornigtariânut. ⁸ Aagagdlo Amalâkut kúngiat tiguvâ úmassok,
inuitdlo tamaisa panap kfínânik utertínavevsarpai. ⁹ Aagagdle sa-
3 Mòr. 27, 28. 29. -vatdlo ugsigitdlo pitsaunerssait pitsaunerssaisalo tugdlê savârkatdlo
pitsaussutdlo sût tamaisa Sâvdlip inuitdlo kajagssûpait utertína-
-vérsarumanagitdlo; nerssutautitdle sugssáungitsut pilerinángitsut
tamaisa utertínavevsarpait.

¹⁰ tauva Nâlagkap okausia Sâmualemut pivok imáitok: ¹¹ per-
-kigsimivunga Sâvdle kúngingortíkavko, tunungmanga okautsíkaló
malingnagit; tauva Sâmuale ajuatdlagpox, Nâlagkamutdlo nivdliavox
únuak nâvdlogo. ¹² Sâmuale makiârpox Sâvdle pârniumavdlugo
uvdlâkut; tauva Sâmuale nalunaerfiginexarpox ima: Sâvdle Kar-
-malimut tikiúpox, atalo, ingminut náparkutiliortok, sakiatdlagdlunilo

ikárpok Gilkálimut aterdlune. ¹³Sámualip tikingmane Sávdliip okarfigá: pivdluarkunarstt Nálagkamut; Nálagkap okausia maligkiga. ^{Rút. 3,10;}
¹⁴Sámualile okarpok: suna-una savat nivdlerpalungnerat máua ^{erK. 17,2.}
 siutivnut ugsigitdlo nivdlerpaluat tusássara? ¹⁵Sávdle okarpok: Amalákúnit tikiúpait, savat ugsigitdlo pitsaunerssait inuit kajag-
 -ssūkamkik Nálagkamut Gútingnut tunissiumavdlutik; ilaitdle av-
 -dlat utertínavérsarpavut. ¹⁶tauva Sámuale Sávdlimut okarpok: aso, nalunaerfigilavkit Nálagkap únuak uvavnut okalútigissánik;
 akivá: okalugit. ¹⁷Sámuale okarpok: imáingínerpa: ilingnut miki- ^{9,21.}
 -gigatdlaravit, Israílikut nagguvekatigfgsortaisa nálagarilerpátit, Ná-
 -lagkavdlo tanípátit Israflíkúnut kúngíngortitdlutit? ¹⁸Nálagkavdlo
 ingerdlavigssangnut autdlatípátit okardlune: autdlarit, ajortuliartut
 Amalákut utertínavérsariartordlugit sorssugdługitdlo núngutaerser-
 -dlugit. ¹⁹sórme tauva Nálagkap nipá nálángiliuk? paggatigi-
 -ssatdle pileritsautdlugit Nálagkap iluaríngisánik iliorputit. ²⁰Sáv-
 -dle tauva Sámualimut okarpok: Nálagkap nipá nálagkaluariga
 autdlardlunga avkutíkut Nálagkap ingerdlavigerkusságut; Aagagdlo
 Amalákut kúngiat tikiúpara Amalákutdlo utertínavérsardlugit. ²¹i-
 -nuitdle paggatigissarsiamik ilait savat ugsigitdlo utertínavérsagag-
 -ssaugaluit pitsaunerssait tiguvait, Gilkálime Nálagkamut Gútingnut
 tunissiumavdlutik. ²²Sámuale okarpok: tuníssutit ikivkagagssat
 tuníssutitdlo tokutagssat Nálagkap kajumigínerunerpai Nálagkap
 nipánut nálángnermit? ata, nálángnek tuníssutinit ajúngíneruvok, ^{Hús. 6,6;}
 siúnerarnekk savarssuit túnuánit. ²³mássa uterínek erkuiniartut ^{Mat. 9,18.}
 ajortuliauserát, pitserínerdlo Gútiliautigdlit piúngítsuliortutdlo pí- ^{1 Mór. 31,19.}
 -ssuserát; Nálagkap okausia asigínaragko, asigínarpátit kúngiúsaer- ^{16,1.}
 -kuvdlutit. ²⁴tauva Sávdle Sámualimut okarpok: ajortuliakaunga,
 Nálagkap perkussá okautsisitdlo sanerkúkavkit; mássa inuit ersi-
 -gigavkit, nipát náláinarpara. ²⁵mánalo ajortuliausera isumákêruk-
 -ait, utekatigíngalo, Nálagak tauva patdlorfigísavara. ²⁶Sámualile
 Sávdlimut okarpok: utekatigísángilavkit; Nálagkap okausia asigi-
 -naragko, Nálagkap asigínarpátit Israflíkúnut kúngiujungnaerkuv- ^{2 Sám. 7,15.}
 -dlutit. ²⁷Sámuale tunungmat autdlarumavdlune, kagdlerautáta
 núa tiguvá nusugdlugulo pérpá. ²⁸tauva Sámualip okarfigá: Ná-
 -lagkap uvdlume Israflip kúngekarfa nusugdlugo ilingnit pérpá ^{28,17;}
 túniutdlugulo tugdlernut ilingnit ajúngínerussumut. ²⁹táuname Is- ^{1kúng. 11,11.}
 -raflip nálángnautá sagdlunaviángilak perkigsimísananilo; mássa ^{4 Mór. 23,19;}
 inūnginame táuna perkigsimísángilak. ³⁰okarpok tauva: ajortulia- ^{Epr. 6,18.}
 -kaunga, mánale atarkínga-ait inugtama utorkaunertaisa tákuáne

Israflíkudlo tákuáne; utekatigíngalo, Nâlagak Gútit tauva patdlor-figísavara. ³¹Sâmuale tauva uterpok Sâvdle maligdlugo; Sâvd-
-dlivdlo Nâlagak patdlorfigâ.

³²Sâmuallilo okarpok: Aagak Amalákut kúngiat uvavnut sav-
-ssartísiuk; tauva Aagaup ornigpâ nuánârdlune; Aagagdlo okarpok:
ilumut toko sujóranartuerúpok. ³³Sâmuallile okarpok: sórdlo pa-
-navit arnat kitornaerúkai, taima, arnane anânat kitornaerúsavok;
tauva Sâmuallip Aagak panarpâ sekumitdlugo Gilkâlime Nâlagkap
sâne. ³⁴kingorna Sâmuale Râmamut autdlarpok; Sâvdlike igdlu-
-minut Gtpiame Sâvdlip plane ítumut majuarpok. ³⁵kingornalo
Sâmuallip Sâvdle takorkíngilâ uvdormut torkuvingminut agdlát,
Sâmuallip Sâvdle aliasútigigamiuk; Nâlagardlo perkigsimivok, Sâvdle
Israflíkúnut kúngingortikamiuk.

kapitalit 16.

Nâlagkap perkungmane Sâmuallip Dâve taníkâ kúngiorquvdlugo.

- ¹Nâlagardle Sâmuallimut okarpok: kanok siviutigissumik
15,28; Sâvdle aliasútigísviuk, uvanga asigínaravko Israflíkúnut kúngiú-
ap. sul. 13,22. -saerkuvdlugo? nagssútít úliamik ímeruk autdlardlutitdlo; Jísaimut
Bítldímimiumut autdlartísavavkit, kúngigssamik uvavnut kinersi-
-gama ernerine. ²Sâmuale okarpok: kanok autdlarsínauvunga?
Sâvdle kalerríkaluarune tokúsavânga; Nâlagardle okarpok: ugsigup
norrânik nagsataxásautit, okásautitdlo: Nâlagkamut tunissiartor-
-dlunga tikiúpunga. ³tunissiniarnernutdlo Jísai kaerkúsavat, uva-
-ngalo nalunaerfigísvavkit kanok-iliúsassutit; uvavnutdlo tanísvat
ilingnut okautigissagssara. ⁴Sâmuallilo taimailiorpok, sórdlo Nâ-
-lagak okalugsimassok, Bítldímimutdlo pivdlune; igdlokarfiuvdle
2 kúng. 9,18. utorkaunertaisa ánilârdlutik páriartorpât okardlutik: tikiúnerit er-
-kigsinarpa? ⁵okarpok: erkigsinarpok; Nâlagkamut tunissiartor-
-dlunga tikiúpunga; ivdlernarsaritse ornigdlungalo tunissiniarnivnut;
Jísailo ernerilo ivdlernarsarpai kaerkuvdlugitdlo tunissiniarnernitut.
17,18. ⁶pivordlo tikingmata Eliáviló takuleramiuk, okarpok: ilumut tássa
taniterkussâ Nâlagkap sâne. ⁷Nâlagardle Sâmuallimut okarpok:
táutua angíssutsimigutdlúnft portússusia xiviásángilatit, asigína-
tugs. 7,10; -ravko; mássa sūngitsumut inuk issigissaraok, inuk issime nalánut
sark. 2,23. issigissarame, Nâlagardle ūmámūt issigissaraok. ⁸tauva Jísai
17,18. Apináta kaerkuvâ sarssugtitdlugulo Sâmuallip ktnáta ságut; okar-

-pordle: āma táuna Nálagkap kinersimángilâ. ⁹kingorna Jísaip ^{17,18.}
 Sáma sarssugtípâ; okarpordle: āma táuna Nálagkap kinersimángilâ.
¹⁰taima Jísaip ernine arfinek-mardluk sarssugtípai Sámualip kí-
 -náta sâgut; Sámuale Jísaimut okarpok: táuko Nálagkap kinersi-
 -mángilai. ¹¹Sámualilo tauva Jísaimut okarpok: inúsugtut uko
 tássa tamarmik? okarpok: nukardlek sule píngilak, ata, savanik
 pârssivok; tauva Sámuale Jísaimut okarpok: autdlartitsít piartor-
 -titdlugo, nerrivingmut ingísángínava maunga tikiutserdlugo. ¹²aut-
 -dlartitsivok tauva tikiutitdlugo, táunalo síngortok pínersunik isse- ^{17,42.}
 -kardlune inugigdlunilo; tauva Nálagak okarpok: nikuigit, taníssuk,
 tássa táuna. ¹³Sámualivdlo nagssuk ūlianik imalik tiguvâ tanitdlugulo ^{2 Sám. 7,8 ;}
 katángutaisa akornánfítitdlugo; Nálagkavdlo anernerata Dâve pito- ^{tugs. 78,71.}
 -rarfigissarpâ, uvdlok táuna autdlarnívigalugo kingornagutdlo. tau-
 -valo Sámuale pikivok Rámamutdlo autdlardlune. ^{15,34.}

¹⁴Nálagkavdle anernera nigorpok Sâvdle najorungnaerdlugo,
 anernipilúvdlo Nálagkamit pissup ánilársalerpâ. ¹⁵Sâvdlilo kivfaisa ^{18,10.}
 okarfigât: ata, anernipilúp Gútimit pissup ánilársalerpâtít; ¹⁶nâla-
 -garpuk okardle-ait, kivfatit kínavit sánítut angúmik kúkilagtariar-
 -ssortartumik uyardlerkuvdlugit; píumârpordlo, anernipilúp Gútimit
 pissup kulangerángatít, agssangminik kúkilagtortarumârpok, tauvalo
 iluarsísautít. ¹⁷tauva Sâvdle kivfaminut okarpok: kiniúniarsinga-
 -ait angúmik kúkilagtutdlarkigsumik, átdlugulo uvavnut. ¹⁸inú-
 -sugtortaisalo ilâta tauva akivâ okardlune: ata, Jísaip Bítldímimiup
 ernerera takuvara kúkilagtortartok, sorssutdlarkigsox, sorssugtugssat
 ilât, sujunexartumik okalugtartok, inugigsox, Nálagkavdlo najorpâ.
¹⁹arpârtunik tauva Sâvdlip Jísai autdlartitsivigâ okarkussivdlune:
 Dâve ernerit savautingnítok uvavnut autdlartíssuk. ²⁰Jísailo siu-
 -titûmik timiussamigdlo pôrutsimigdlo vînimik imalingmik savaussâr-
 -kamigdlo tigusivok, Dâvíkutdlo ernermigut Sâvdlimut nagsiutdlugit.
²¹DâviloSâvdlimut pingmat kíntalo sâne kekardlune, asangâlerpâ
 sâkugssamautiminigdlo tigumiússissigilerdlugo. ²²kingorna Sâvdlip
 Jísai autdlartitsivigâ okarkussivdlune: Dâve kínama sâne kekartuar-
 -dle-ait, sáimaunarsigame uvavnut. ²³pivordlo anernex Gútimit
 pissok Sâvdlimut pissarángat, tauva Dâve kúkilagtariálerdlune ag-
 -ssangminik kúkilagtortarpok; tauvalo Sâvdle ilorrâtdlagtarpok
 iluarsivdlunilo, anernipiluk táuna nigortarmat kimagdlugo.

kapitalit 17.

Dávimik Gúliatimigdlo.

¹ Filisterit katerssatik atautsimut pisikamikik sorssugkumav-dlutik, Súggumut Jútap pianut katerssorput, Súgguvdlo Asíkavdlo akornáne Eivfis-Dámft tangmárfigalugo. ² Sávdlilo Israflivdlo a-ngutitai katerssorput, kôrox mángertússanik orpilik tangmárfigalugo, sorssúsavdlutigdlo siagput Filisterit pârniardlugit. ³ Filisterit kákap igdluata tungâniput Israflikutdlo kákap igdluata tungânft-dlutik, kôrox akúnekutigalugo. ⁴ tauva Filisterit katerssainit niivok unangmerkussorssuak, Gúliat aterâ Gátimio; tatdlit arfinigdlit agssaitdlo isangnerat portússuserai. ⁵ niakorornavêrkutdlo kangnú-saussok niakuanīpok, sâgtuaussamigdlo tavtaussialingmik atissakarpok sâgtuaussavdlo okimáissusiata sīkilit tatdlimanik túsintigdlit kangnúsaussut naligai. ⁶ kingartaiarnavêrkutitdlo kangnú-saussut niuinīput, nauligtautdlo kangnúsaussok tuvisa akornánft-dlune; ⁷ kalugiussâta ipua ikârtiterutip ikârússuatut ipok, kalugiussâtaulo ulungnâta sīkilit arfinilingnik untritigdlit saviussut naligai; erkornavêrkutânigdlo tigumiússissok sujornagut ingerdlavok. ⁸ unigdlunilo tordlorpok Israflip siagsimassortainut, okarfigalugit: sôk anivise siagtikiartordluse sorssugkumavdluse? Filisteriúnginerpunga ilivsilo Sávdlimit kivfauvdluse? ilivsīnut angúmik xiner-sigitse uvavnut atertugssamik; ⁹ sorssugdlunga saperssisīnex sapīngigpanga, kivfarisavavsigut; uvangale sapīngīkuvko saperssisitdlugulo, uvagut kivfarisavavse, kivfartorfīgīsavavsigutdlo. ¹⁰ āma okarpok Filistererssuak: Israflip siagsimassortai uvdlok mána kángusūtīgssiorpáka; angúmik uvavnut kaitisigitse, sorssūikumârpugut tauva. ¹¹ Filistererssūp okausē tamáko Sávdlip Israflikutdlo ilūngarmik tusaramīkik ánilârput ersingâlerdlutigdlo.

¹² Dâve angutip Eivfaratíkússup ivssuma Jútame Bftdlmimiup Jísaimik atigdlup arfīnek-pingasunik ernekartup ernerâ; Sávdlip uvdluine angut táuna angutine utorkartauvok ukiorpagssuit angusimavdlugit. ¹³ Jísaip ernere pingasut angajugdliit sorssugkiartorput Sávdle maligdlugo; ernerilo pingasut sorssugkiartortut atekarput imáitunik: angajugdliersât Eliâvimik, áipâ Apinátamik, pingajuat imáitunik; ¹⁴ Dâve nukardliersarât; angajugdliit pingasut autdlarput Sávdle maligdlugo. ¹⁵ Dâvile autdlartok Sávdlimit uterdlune, a-ngúme savautai Bftdlmime pâriniardlugit. ¹⁶ Filistererssuardlo savssartarpok uvdlârordlune únugsiordlunilo; uvdlut sisamanik ku-

2 Sám. 21,19.

16,1.

16,6. 8. 9.

2 Sám. 13,3.

-ligdlit savssariartortarpok. ¹⁷ Jísailo Dâvimut ernerminut okar-pok: katángutivit pigssait karrit sikagtitat ívfap matuma imai timiussatdlo máko kulit tigúkit-ait tangmârfingmutdlo arpaliut-dlugit katángutingnut; ¹⁸ ímuitdle mikiartut kitat uko kulit ása-vatit túsintigdlit nálagānut; katángutititdlo takusásavatit ajúngí-nersut sagdlunavêrutâtdlo tiguvdlogo. ¹⁹ Sâvdle táukulo Israflivdlo angutitai tamarmik kôrkume mángertûssanik orpilingme íput Filisterinut sorssugkumavdlutik. ²⁰ Dâvilo tauva uvdlākut makiârdlune savautine pârssissugssanut kimápai, nagsatagssanilo tiguvdlugit autdlarpok, sôrdlo Jísaip inákāne; kamússuitdlo unga-luhiat tikípai, sákutût siagfingmingnut anissut, nivdlermata sor-ssugkiartorkússúmik. ²¹ Israflícutdlo Filisteritdlo siagput siag-fitik akilerfngsitdlugit. ²² tauva Dâvip pekutine kimápai, pekutinik pârssissumut túniutdlugit, arpagdlunilo siagfingmut; tikiúkamilo katángutine aperai ajúngínersut. ²³ táukulo okalokatigilerai, ârit ^{10,4}. Filisterit siagfiánit unangmerkursorssuak majuartok, Gúliatimik Filistererssuarmik atilik Gâtímio, sujornagutdlo okauserissaminik okalugdlune Dâve tusátitdlugo. ²⁴ angut táuna takulerângamíko Israflip angutitaisa tamarmik kimarratigissarpât ersingâlerdlutik; ²⁵ Israflícutdlo nungutdlutik okarput: takuvisiuk angut una majuartok, mássa Israflícut kángusûtigssiorumavdlugit majuartok? angut táussumínga saperssisitsissugssak kúngip pisúngor-tísavâ pisússúmik angisúmik paningminigdlo tunivdlugo, angutâtalo inokutai akilerârtartugssaujungaersísavai Israflime. ²⁶ tauva Dâve angutinut sanimine kekartunut okarpok ima: kanok pinekásava angut Filistererssuarmik úmínga saperssisitsissugssak Israflilo pfaivfígalugo narrugissauneranik? kinaugamime Filistere kipinekángitsox táuna Gútip úmassup siagsimassortai kángusûtig-ssiorpai? ²⁷ inuitdlo akivât sujornagut okauserissamingnik okar-dlutik: taima pinekásavok angut táussumínga saperssisitsissugssak. ²⁸ katángutâta angajugdliup Eliâvip angutinut okalugtox tusâga- ^{16,8}. -miuk, Eliâvip níngangnera Dâvimut katsungailerpok, okarpordlo: sôk maunga aterpít, savautínguitdlo ivko kimut kimápigit puila-ssuitsume? sorkusáissutsit úmápitdlo ajorssusia ilisimaváka, sorssungnigssak takujartordlugo atertutit. ²⁹ Dâve okarpok: kanok mána iliorama? okausigssakarnanga pinerpunga? ³⁰ tunutdlugulo sanianit avdlap tungānut sâgpok taimatutdlo okardlune; inuitdlo akivât sujugdlermigsut. ³¹ okautsitdle Dâvip okauserissai tut-siungmata, Sâvdlimutdlo nalunaernekmata, piartortipá. ³² Dâvilo

- Sávdlimut okarpok: inungmik isumanerdlugtokángikile táuna piv-
-dlugo; kivfat autdlásavok Filistererssuak táuna sorssugkiartor-
-dlugo. ³³Sávdlice Dávimut okarpok: autdlarsínaungilatit Fili-
-stererssuarmut táussumúnga sorssugkiartordlugo, inúsugtúgavit,
táunale sorssugtartúngmat inúsungnerminit. ³⁴tauva Dáve Sávd-
-dlimut okarpok: angúme savautainik kivfat pârssissúgame, ltu-
-verdlo tikiuteriarmat nánunik ápakardlune savâardlo ungúgkat
ilât autdlarutdlugo, ³⁵anivunga malerssordlugo, saperssisitdlugulo
karnanit ánáupara; makingmatdlo sâssutdlunga, umigssuisigut ti-
-gokâra saperssisitdlugulo tokutdlugo. ³⁶ltuverdlo nanulo kivfavit
saperssisípai; Filisterilo táuna kipinekángitsox táukua ilátut pine-
-kásavok, Gútip úmassup siagsimassortai kángusútigssioramigit.
- 2 Tim. 4,17. ³⁷Dávilo áma okarmat: Nâlagkap ánáukaminga ltuvip píssaune-
-ranit nánuvdlo píssauneranit, ánáusagujânga Filistererssúp táu-
-ssuma agssainit, Sávdlip Dáve akivâ: autdlarit, Nâlagkavdlo
najordlisit. ³⁸Sávdlivdlo Dáve atitípâ ánorássaminik niakualo
kangnúsaussumik niakorornavêrkuserdlugo sâgtuaussamigdlo atitit-
-dlugo. ³⁹panâlo Dâvip kiterminut ivertípâ ánorássame kaisigut
autdlalerdlunilo, ússersimángisáinaramiuk; tauvale Dáve Sávdlimut
okarpok: tamáko atissaralugit autdlarsínaungilanga, ússersimángi-
-sáinaravkit; Dâvidlo iperarpai; ⁴⁰ajáupíssilo tiguvdlugo ujar-
-kanik tatdlimanik manigsunik kûnguamit ingminut kinersivox
ilivdlugitdlo savanik pârssissut pekutânut pigissaminut, tamâssa
pókátaminut, igdlútinilo tigumiaralugit; Filistererssuarmutdlo sav-
-ssarpok. ⁴¹Filistererssúvdlo Dáve patdligkiartortuârnarpâ, angut-
-dlo erkornavêrkutânik tigumiússissok sujornanîpok. ⁴²Filisterer-
-ssuardlo kiviarame Dávilo takulerdlugo narrugâ, inúsugtúngmat
sîngortok, táutumigut pínersok. ⁴³Filistererssuardlo Dávimut
- 2 Sâm. 3,s. okarpok: kingmiunerama ajáupiakardlutit ornigpinga? Filisterer-
-ssúvdlo Dáve perdlorkuvâ Gútigissane taivdlugit. ⁴⁴Filisterer-
-ssuardlo Dávimut okarpok: karrît uvavnut, uvingnit túniúku-
-mârapara tingmíssanut kilaup atânîtunut narssavdlo nerssutainut.
- Hsk. 29,5; ^{39,4.}
Dávile Filistererssuarmut okarpok: ivdlit ornigparma panakar-
-dlutit kalugiussakardlutitdlo nauligtautekardlutitdlo, uvangale or-
-tugs. 20,s. -nigpavkit Nâlagkap katerssârssuit Gútiata arka tunâralugo, Is-
-raîlip siagsimassortaisa Gútiata kángusútigssiugkavit. ⁴⁶uvdlok
mána Nâlagkap agssavnut písavâtít, saperssisísavavkitdlo, niar-
-kutdlo ilingnit písavara, Filisteritdlo katerssat tokutat uvdlok
mána túniúkumârpâka tingmíssanut kilaup atânîtunut nunavdlo

nerssutainut; nunamiutdlo tamarmik nalujungnáisáput, Gútip Is- tugs. 124,1.
 -raillikut najorai; ⁴⁷ukume ilagtt ilüngarmik nalujungnáisáput, pa-
 -nákutdlünft kalugiussákutdlünft Nálagak ánáussíngitsox; mássa
 Nálagak sorssorkussissúgame agssavtínut túniúsaváse. ⁴⁸Filiste-
 -rerssuardlo pikeriarmat patdligkiartordlunilo Dâve pârniardlugo,
 Dâve tuaviordlune arpagpok siagsimassut tungānut Filistererssuax
 pâriartordlugo; ⁴⁹agssanilo Dâvip isagtípai pókátaminut, tássángalo
 igdlusautigssamik tigusiavlune Filistererssuax igdlusarpâ kaoror-
 -dlugo; igdlusautálo kauanut morssungmat, pusigardlune nunamut
 ordluvox. ⁵⁰igdlútiminik igdlusautiminigdlo Dâvip Filistererssuax
 artorssartípa, Filistererssuardlo saperssisípâ tokutdlugulo, mássalo
 panamik tigumiakarnane. ⁵¹arpagdlunilo Dâve kekariartorpok
 Filistererssúp sanianut, panálo tiguvá, púanitdlo amuvdlugo to- 21,9.
 -kúpâ niakualo kipivdlugo tamatumínga; Filisteritdlo píssarssuar-
 -tartik tokusox takugamíko kimāput. ⁵²tauva Israflip Jútavdlo
 angutitait pikíput, nivdlerdlutigdlo Filisterit malerssorpait kórkup
 ornigtariá tikitdlugo Eikerúnivdlo isâvfê agdlát tikitdlugit; Fili-
 -steritdlo tokutaussut ordlorarput avkusinerme Sagarāmut Gātilo
 tikitdlugo Eikerúnulo tikitdlugo. ⁵³tauva Israflip kinguai uterput
 Filisterit malerssutdlarungnaerdlugit, tangmārfiatdlo ujajaiufigát.
⁵⁴Filistererssúvle niakua Dâvip tiguvá Jerúsalamutdlo átdlugo;
 sákuilo tuperminut ilivai.

⁵⁵Sávdlip Dâve takuleramiuk anissox Filistererssuax pâriar-
 -tordlugo, Apnérmut sákutút nálagānut okarpok: kia-una erna
 inúsugtok una, Apnère? Apnère okarpok: ilumut úmangmat tarnit, 1,26.
 kunge-â, naluvara. ⁵⁶kúngilo tauva okarpok: ivdlit aperkutigûk,
 kia ernerigâ nukagpiak táuna. ⁵⁷Dâvilo utermat Filistererssuax
 saperssisimavdlugo, Apnéril ilaseralugo isertípa Sávdlip kfnâta
 sânut; Filistererssúvdllo niakua tigumiarâ. ⁵⁸Sávdlip tauva okar-
 -figâ: kia ernerâtit, inúsugtok-â? Dâve okarpok: kivfavit Jísaip 16,1.
 Bítldímimiup ernerânga.

kapitalit 18.

Júntát Dâvilo asaxatigílersut. Sávdlip Dâve síngákâ. Dâvip Miggale nuliarilerâ.

¹pivordlo Sávdlimut okalorêrmat, Júntáp tarnâta átavigiler- 1 Mór. 44,30.
 -pâ Dâvip tarnâ, Júntávdlo asavâ tarnimisut. ²Sávdlivdlo uv-
 -dlorme tamatumane ilasiarilerpâ uterkunagulo angutâta igdluanut. 17,16.
³Júntátdlo Dâvilo angerfigexatigítput, tarnimisut asagamiuk. ⁴kag- 20,8; 23,18.

- dlersautinilo atissane Jüntâp iperarpâ Dâvimut túniutdlugo, áno-rássanilo áname panane pisigsinilo kiterúnilo agdlât táputdlugit.
- ⁵ sumutdlúnt Sávdliip autdlarkussarângane nungutdlugit Dâve
- ³⁰; anissarmat sianisûtut iliordlune, Sávdliip angutinut sorssugtug-
2 kúng. 18,⁷. -ssanut nálagángortípâ; inuitdlo ilüngarmik Sávdliivdlo kivfaisa agdlât iluarât. ⁶ pivordlo tikiungmata, Dâve utermat Filistererssuak saperssisisimavdlugo, tauva arnat aníput Israflíkut igdlokarffnit
- erk. 11,³⁴. tamanit erinarssordlutik kâvigdlutigdlo Sávdle kúnge páriartor-dlugo kilauterssordlutik tipaitsugdlutigdlo sujanâlatitsivdlutigdlo;
- 21,¹¹; 29,⁵. ⁷ arnatdlo tapartut erinalerssortaxátárput okardlutik: túsintigdlit Sávdliip saperssisípai, kulinigdle túsintigdlit Dâvip. ⁸ tauva Sávdle ajuatdlakaok okausek tamána ajorigamiuk, okarpordlo: Dâvimut kulinik túsintigdlit túniungmatigik uvavnutdlo túsintilínait túniut-dlugit, áma nálagauvfik pigínatdlásavâ. ⁹ Sávdliivdlo Dâve síngápâ uvdlok táuna autdlarnfvigalugo kingornagutdlo. ¹⁰ pivordlo aka-
- 16,¹⁴. 16; -güngmat anernipilûp Gûtimit pissup pitorarfígingmane, tauva
19,⁹. Sávdle pivdlerortutut iliorpok igdlume iluane, Dâve agssangminik kúkilagtortok uvdlut tamaisa ilerkumisut, kalugiussardle Sávdliip
- 20,³⁸. tigumiaralugo. ¹¹ kalugiussardlo Sávdliip nâgkiúpâ okardlunilo: Dâve págúsavara ígkanut; Dâvivdle nigorpâ mardloriardlune.
- Mák. 6,²⁰. ¹² Sávdliivdlo Dâve sujórásutigâ, Nálagkap najormago Sávdliile kimagsimavdlugo. ¹³ tauvalo Sávdliip pèrsípâ najortigisaerdlugo, túsintilingnutdlo nálagángortingmane anissardlunilo isertalerpok
5. inuit sâne. ¹⁴ Dâvilo avkutigissamine tamane sianisûtut iliorpok, -Nálagkavdlo najorpâ. ¹⁵ Sávdliivdlo takugamiuk sianingártutut i-liortok, sujórágilerpâ. ¹⁶ Israflíkutdle ilüngarmik Jútákutdlo Dâve asavât, anissardlunilo isertarmat sâmingne.
- ¹⁷ Sávdliilo Dâvimut okarpok: takuvat paniga angajugdlex Mérape, táuna ilingnut túniúkumârpara nularerkuvdlugo; uvavnut píkoríngniarsínait Nálagkavdlo sorssorkussai sorssugdlugit. má-ssame Sávdle isumakarpok: agssama tugfígisángilât, Filisteritdle agssaisa tugfígisavât. ¹⁸ Dâvile Sávdlimut okarpok: kinaugama sùngmatdlo inûnera, atátamalo erkardlê Israflime sùngmata, kúngip ningaorisavânga? ¹⁹ pivordle uvdlut nagdliungmata Mérape Sávdliip pania Dâvimut túniússáusangmat, túniússauvok Aatrialimut Migu-lâkûssumut nularerkuvdlugo.
- ²⁰ Miggaliivdle Sávdliip paniata Dâve asavâ; nalunaerfígingmá-
-nilo Sávdliip iluarâ tamána. ²¹ mássame Sávdle isumakarpok: táu-ssumúnga túniúkumârpara, perdlugiutigísavâlo, Filisteritdlo ag-

-ssaisa tugfigisavát; Dávimutdle Sâvdle okarpok: nukágut uv-
 -dlume ningaortârisavavkit. ²²Sâvdlivdlo kivfane inápai: Dâ-
 -vimut ângiortumik okalugitse okardluse: ata, kúngip kajumi-
 -gâtít, kivfaisalo tamarmik asavâtít; mánalo kúngimut ningaor-
 -târitíniarit. ²³okautsidlo tamáko Sâvdliip kivfaisa okalûtiging-
 -matigik Dâve tusâtítldlugo, Dâve okarpok: kúngimut ningaortâ-
 -ritínek sugssaríngilisiuk? uvangalo angutauvunga pítsox nika-
 -nartordlo. ²⁴kivfaisalo Sâvdle nalunaerfigât okardlutik: okaut-
 -sinik taimáitunik Dâve okalugpok. ²⁵tauva Sâvdle okarpok:
 ima Dávimut okásause: tuníssúmik katernáussutigssamik kúnge ^{2 Mór. 22,16.}
 kajumigissakángilak, kisiáne Filisterit untritigdlit kipinexángissu-
 -tainik, kúngip kíngarssortai akiniarkuvdlugit; Sâvdliile isumaliorpok
 Dâve tokutikumavdlugo Filisterit agssaisigut. ²⁶kivfaisalo nalu-
 -naerfigingmáne okautsinik tamákunínga, Dâvip tamána iluará
 kúngimut ningaortâritisavdlune; uvdlutdle taimailivfigssat nagdliú-
 -ngíkatdlarput. ²⁷Dâvilo tauva pikivok autdlardlunilo, nangmi-
 -nerdlo angutitanilo, Filisterinilo angutit mardlungnik untritigdlit
 tokutdlugit kipinexángíssutait Dâvip tikiúpai, kúngimutdlo túniú-
 -nekarput, kúngimut ningaortârerkuvdugo; tauva Sâvdliip Migga-
 -limik paningminik tunivâ nularerkuvdugo. ²⁸Sâvdlivdlo taku-
 -gamiuk nalujungnaerdlugulo, Nâlagkap Dâve najorâ, Miggaliivdlo
 Sâvdliip paniata asagâ, ²⁹ingangmik Dâve sujórâssutiginerulerpâ;
 Sâvdliilo Dâvip kíngarssortigâ uvdlue tamaisa.
³⁰Filisterit nâlagait anissarput; anissarângatalo Dâve siani-
 -sútut iliortarpok Sâvdliip kivfainit tamanit angnermik, arkalo ^{5.}
 atarkinarsingârpok.

kapitalit 19.

Dâve Sámualimut kimâssok. pruvfiterpáluit Nâjútimitut.

¹Sâvdliilo Jüntâmut ernerminut kivfaminutdlo tamanut oka-
 -lugpok Dâve tokorkuvdlugo; Jüntâvdle Sâvdliip ernerata Dâve ^{18,9; 20,17.}
 nuánaringâramiuk ²Dâve nalunaerfigâ okardlune: Sâvdliip atâtama
 tokúniarmatit, mána misigssorumârpútít-ait akago, issertordlu-
 -títldlo uníngásautit torkordlutit. ³uvangalo aniumârpunga atâ-
 -tama sanianut kekariartordlunga narssame najugkangne, atâtav-
 -nutdlo okalûtigiumârpavkit; sumigdlo malugissakaruma nalunaer-
 -figiumârpavkit. ⁴Jüntâp tauva Dâve únersiutigâ Sâvdlimut atâ-
 -taminut okarfigalugo: kúnge kivfaminut Dávimut ajortuliángikile,

ilingnut ajortuliangingmat, kanok-iliornerilo ilingnut iluakutao-
 17,50 tt. -kingmata; ⁵ inüssutse navêrdluartitdlugo Filistererssuak saper-
 -ssisípâ, Nâlagardlo angisûmik ánáussingmat Isratlikúnut tamanut,
 5 Mór. 19,10; issigingnârdlutitdlo tipaitsugputit; sôrme tauva píngitsup auanut
 Mat. 27,4. ajortuliniarpit Dâve asulinak tokúniardlugo? ⁶ Sâvdliip tauva Jûntâp
 14,45. nipâ tusarpâ, Sâvdliilo ugpernarsaivok: ilumut ûmangmat Nâlagak,
 tokúnekásángilak. ⁷ tauva Jûntâp Dâve kaerkuvâ nalunaerfiga-
 -lugulo okautsinik tamákunínga tamanik; Jûntâvdlo Sâvdlimut
 18,2. isertingmane Dâve kînâta sânípok sujornagutut.
⁸ kingumutdlo sorssûtilermata, Dâve anivok Filisterinut sor-
 -ssugdlune; perdlugtitsivigingmatigdlo perdlugtitsinermik angisû-
 18,10. -mik kimarratigât. ⁹ anernipilugdlo Nâlagkamit pissok Sâvdlimut
 nagdliungmat, táuna igdlumine igsiassok kalugiussardlo tigumiara-
 18,11; 20,33. -lugo, Dâvilo agssangminik kúkilagtortok, ¹⁰ Sâvdliip kalugiussa-
 -minik Dâve págúniarpâ ígkanut; nigormanile Sâvdliip kalugiu-
 -ssane ígkanut kápúpâ; Dâvilo kimâvok ámagdlunilo únuak táuna.
 tugs. 59,1. ¹¹ Sâvdle tauva arpártunik Dâvip igdluanut autdlatitsivok pâr-
 -kuvdlugo tokorkuvdlugulo uvdlakut; Dâvile nuliata Miggaliip na-
 -lunaerfigâ okardlune: inüssutsit ámagtingíkugko únuaro, akago
 Jôrs. 2,15. tokúnekarumârputit. ¹² Miggaliivdlo igalássákut ningingmane Dâve
 1 Mór. 31,19. autdlarpok kimâvdlune ámagdlunilo. ¹³ Miggaliivdlo Gûtiliaut tiguvâ
 ínángavingmutdlo ilivdlugo, savaussatdlo merkue akisiliat ilivai
 niakuata inânut ánorámigdlo uligdlugo. ¹⁴ Sâvdliilo arpártunik aut-
 -dlatitsingmat Dâve piartortitdlugo, okarpok: náparsimavok.
¹⁵ tauva Sâvdliip arpártut autdlatípai Dâve takujartorkuvdlugo
 okardlune: ínángavingmítitdlugo uvavnut majüsüik tokorkuvdlugo.
¹⁶ arpártutdlo iseriaramik takulerpât Gûtiliaut ínángavingmítok,
 savaussatdlo merkue akisiliat niakuata inânítut. ¹⁷ Sâvdle tauva
 Miggaliimut okarpok: sôk taima sagdlokítarpinga kíngarssortigalo
 autdlatitdlugo ámagtitdlugulo? Miggaliip Sâvdle akivâ: okarmat
 uvavnut: autdlatínga, sôk tokúsavavkit?

¹⁸ Dâve kimâgame ámagdlunilo, Râmamut pivok Sâmuualimut
 nalunaerfigalugulo tamanik kanok Sâvdliip iliorfigissarâne; autdlar-
 -dlutigdlo, táuna Sâmuualilo, Nájúttime uníngáput. ¹⁹ Sâvdliile na-
 -lunaerfiginekarame ima: ata, Dâve Nájúttime Râmamítume ípok,
²⁰ arpártunik Sâvdle autdlatitsivok Dâve piartortitdlugo; pruv-
 -fíterpáluitdlo takordlûgkerssártut atautsimítut Sâmuualilo ilitser-
 -sortât tássane kekartok takugamikik, Gûtivdlo aner nera nag-
 -dliungmat Sâvdliip arpártitai kulangerdlugit, takordlûgkerssâlerput

táukútaok. ²¹Sávdliilo nalunaerfigingmáne autdlartitsivok arpâr-tunik avdlanik, takordlûgkerssâlerputdlo táukútaok; kingumutdlo Sávdle arpârtunik autdlartitsingmat pingajugssânik, takordlûgker-ssâlerput táukútaok. ²²kingorna táunátaok Râmamut autdlarame iterssaliarssuardlo Stggumîtok tikeriardlugo, aperingnigdlune okar-pok: Sâmuale Dâvilo sumîpat? akivât: ata, Nájûttime Râma-mîtume íput. ²³tássungnarpok tauva Nájûtimit Râmamîtumut; Gûtivdlo anernera nagdliungmat táunátaok kulangerdlugo, inger-dlavdlune takordlûgkerssârtuarsínarpok Nájût Râmamîtok tikit-dlugo. ²⁴ánorássanilo táussumátaok iperarpai takordlûgkerssârdlunilo táunátaok Sámualip kfnáta sâne, mátângavdlunilo pat-dlorpok uvdlox táuna tamât únuardlo tamât; taimaingmat okar-tarput: Sávdlísaok pruvítit ilaginerpât?

10,11. 12.

kapitalit 20.

Dâvimik Jûntâmigdlo.

¹tauva Dâve kimâvok Nájûtimit Râmamîtumit, tikiutdlunilo Jûntâmut okarpok: kanok-iliorama, kanok pinerdlugkama, kanorme ^{26,18.} atâtangnut ajortuliarama, inûssusera kinugâ? ²akivâ: ajornakaok, tokúsángilatit; ata, atâtaga sumik iliortaringilak angisûmigdlûnît mikissumigdlûnît tusardlernanga; suname tauva pivdlugo atâtama ángiúsanerpânga pilerssârúminik tamatumínga? taimáingilak. ³Dâ-vile âma ugpernarsaivok okardlune: atâtavit ilisimavdluínaraminga issingnut sáimáunarissunga isumakarsimavok: tamána Jûntâp ili-simásángilâ isumâlorkunago; ilame, ilumut ûmangmat Nâlagak, ^{25,26.} ilumutdlo ûmangmat tarnit, uvangalo tokuvdlo akúnerput avdlo-riarnerínauvok. ⁴Jûntâp Dâve akivâ: kanok tarnit perkussigpat, taimailiúsaunga ilingnut. ⁵Dâvip tauva Jûntât okarfigâ: ata, akago káumánisangmat kúnge nerekatigísagalaravko, autdlartínanga, nar-ssamut issertorkuvdlunga akaguagumut únulerneranut; ⁶atâtavit makaissigalarpanga, okarumârputit: Dâvip kínuvigingârpânga Bft-dlîmimut igdlokarfingminut arpagkumavdlune, erkardlerígsortane tamarmik tássane tokutagssamik tuníssutigssakarmata ukiut nu-ngutdlugit âtagssamik. ⁷imána okarpat: ajúngilak, tauva kivfat erkigsiumârpok; kisiáne ajuatdlagtorssuángorpat, nalúsángilatit, ajortok aulajangerêrá. ⁸kivfat isumagssúsavat, kivfat ilingnut ^{18,3; 23,18.} angersíkagko Nâlagkame; sumigdle ajortuliakaralaruma, ivdlit tokúnga, sôrme atâtangnut pisíkumavinga? ⁹Jûntât okarpok: ajor-

-nakaok; ilisimavdluinaralaruma, atátama ajortok aulajangerêrà ilingnut nagdliútugssak, tamatumínga nalunaerfigísangínerpavkit? ¹⁰ Dáve tauva Jüntámút okarpok: kia nalunaerfigísavánga, sumig-dlúnt sukangersumik atátavit akigaluarpatit? ¹¹ Jüntát Dávímút okarpok: kâ, narssamut anisa; tamarmik tauva narssamut aníput. ¹² Jüntát dlo Dávímút okarpok: Nâlagak, Israflip Gútia, akago akaguagulúnt mána nagdlerpago atátaga kigdlioruvko, ajor-tokángigpatdlo Dávímút, autdlartitsivigíngikuvkit tauva tusar-dlerdlutit: ¹³ Nâlagkap Jüntát pitdlaxiliuk; kisiáne atátama ajor-tok iluarigpago ilingnut nagdliutí kumavdlugo, tusardlisavavkit autdlartínardlutit dlo, erkigsivdlutit autdlarkuvdlutit; Nâlagkavdlo najordlisit, sórdlo atátaga najoratdlaringne. ¹⁴ ilâ, kingorna sule inûgaluaruma, iliorfigísangínerpinga Nâlagkap isumagssuissusianik tokutinanga? ¹⁵ isumagssuinerndlo inokutíka pfaivfigísangilatit isuanut, kakugulúnt Dávíp kíngarssortai nungutdlugit Nâlagkap pfarpagit nunap kânit. ¹⁶ Dávívdlo inokutai Jüntáp angerfigísímá-savai, Dávíp kíngarssortai Nâlagkap akiniarpagit. ¹⁷ Jüntáv dlo Dáve ugpernarsaivfigerkigpâ táussumúnga asangnigssutse pivdlugo, asagamiuk sórdlo tarnine asagingne. ¹⁸ Jüntáv dlo okarfigá: akago káumánísangmat makaiissínásautit, igsiavfingne makaiissísangmátit. ¹⁹ uvdlutdle pingasúngorpata aterasuásautit uvdlormilo pinerdlug-fiane issertorfit ornigdlugo, uningásautit dlo ujaragssûp Aasilip saniane. ²⁰ tauvalo uvanga karssut pingasut saniagut piseriauti-giumârpáka, ôkátaivngmut pisigsârdlungalusók. ²¹ atalo, inûsug-tortara autdlartísavara [okarfigalugo]: kâ, karssut naniniákit; inûsugtumut okaralaruma: ata, karssut kângerpatit, maungâmiv-dlutit tigúkit, tauva aggísautit, erkigsísagavit, ajortokásángilardlo, ilumut úmangmat Nâlagak. ²² kisiáne nukagpíssamut imána okaruma: ata, karssut tikíngilatit, sujuâmft, autdlarit tauva, Nâ-lagkap autdlartísangmatit. ²³ okauserdlo pivdlugo okalûtigissarput ²⁴ uvangalo ivdlit dlo, ata, Nâlagak isuanut uvangalo ivdlit dlo akor-navtínípok.

²⁴ Dávilo tauva narssamut issertorpok; káumáníngmat dlo kúnge nerrivingmut ingípok neriumavdlune. ²⁵ iler kumisut dlo kúnge ig-siavfingminut ingípok, igsiavfingmut ígkanítumut, Jüntát níkor-favok, Apnéri lo ingípok Sâvdlip sanianut; Dávilo inigigaluamine ³ Mór. 15,7. makaiissinarpok. ²⁶ Sâvdlile okalûtigissaxángilak uvdlók táuna isu-
¹⁹ tt.
⁵ Mór. 23,10. -makarame: nalautsorfiginexarsimagame minguitsúngilak, minguit-

-sûsimángilarme. ²⁷ pivordle akagûngmat káumánigfiup uvdluata áipâne Dâve inigigaluamine makaisinarmat, tauva Sâvdle Jûntâmut ernerminut okarpok: suna pivdlugo Jísaip erner ne-riartokataungila igpagssardlûnt uvdlumilûnt? ²⁸ Jûntâp Sâvdle akivâ: Dâvip kínuvigingârmanga Bítldlmiliarumavdlune; ²⁹ okarpok: autdlardlanga-ait, erkardlerfgsortavut igdlokarfingmingne tokutag-ssamik tuníssutigssakarmata, katángúmalo kaerkungmanga; mánalo issingnut sáimáunarsiguma, tássungnarasuardlanga-ait katángutíka takujartordlugit. taimáitumik kúnge nerekatigiartúngilâ. ³⁰ tauva Sâvdlip níngangnera Jûntâmut katsungailerpok, okarfigálo: tautûna arnap mumingassup nálagserftsup erner; ilisimángínerpunga, Jísaip erner ivdlit kineragko kángusûtigssangnik arnavitdlo ká-ngunartup kángusûtigssâník? ³¹ mássa Jísaip erner nuname inû-títldlugo aulajangersitâusángilatit ivdlit kúngiússusigssatdlûnt; mánalo autdlartitsít piartortitdlugulo uvavnut, tokutagssaungmat. ³² tauva Jûntâp Sâvdle atátane akivâ okarfigalugo: sôx tokutâusava? kanok-iliorame? ³³ Sâvdlivdle kalugiussaminik nâgkiara-luarmane kapiumavdlune Jûntâp atátane nalujungnaerpâ Dâvip tokutaunigssâ aulajangerêrâ. ³⁴ tauva Jûntâp nerringmit níkuípok níngangnine katsungailerpat, sumigdlo neríngilax káumánigfiup uvdluata áipâne, Dâve isumâlugigamiuk, atátame agssuaringmago.

³⁵ uvdlâkutdlo Jûntâp narssamut anivok, nagdlersfssax Dâvimut taissane nagdliungmat, inûsugtúnguamik áipakardlune. ³⁶ inûsugtortaminutdlo okarpok: arpagdlutit karssut piseriautigissagssâka naniniákit-ait; inûsugtók arpanngmat, karssok piseriautigâ kânger-títldlugo. ³⁷ karssuvdlo Jûntâp piseriautigissâta inâ inûsugtup tikeriarmago, Jûntâp inûsugtók tordlorfigâ okardlune: karssok tí-kíngerkôkât, sujuâmít; ³⁸ inûsugtordlo Jûntâp tordlorfigâ: tua-viordlutit pinasuarniarit, uningnak; Jûntâvdlo inûsugtortâta karssut katerssordlugit nálagkaminut píssúpai. ³⁹ inûsugtordle sumik ilisimassakángilax, Jûntâp Dâvidlo kisimik tamána ilisimangmássuk. ⁴⁰ Jûntâp tauva sákune inûsugtumut áiparminut túniúpai okarfigalugulo: kâ, igdlokarfingmut erkúkit. ⁴¹ inûsugtók isermat, Dâve kavssuma tungânit níkuípok kínaminigdlo nunamat patdlorpok ^{19.} pingasoriardlunilo sikigpok; kunigdlutigdlo kíaput pekátigígdlutik ^{1 Mór. 33, 3. 4.} tamarmik, Dâvile angnerussumik. ⁴² Jûntâtdlo Dâvimut okarpok: erkigsivdlutit autdlarit; uvagut tamavta ugpernarsáissutigissarput Nâlagkap arka narkigsigalugo okardluta: Nâlagax akornavtíníkile ^{28.}

uvangalo ivdlitdlo, kinguágssamalo kinguágssavitdlo akornánftdlune, isuanut taimáikile. ⁴³nikuitdlune tauva autdlarpok, Júntátde ig-dlokarfingmut iserpok.

kapitalit 21.

Dáve Agimflangmut palasimut pissok Aaggisimutdlo kúngimut pivdlune.

- 16,4. ¹Dáve Núpimut pivok Agimflangmut palasimut; ánilárdlunilo Agimflaup Dáve páriartorpá okarfigalugulo: suna pivdlugo kisi-mīpit áipakarnatitdlo? ²Dáve Agimflangmut palasimut okarpok: kúngip uvavnut inássut inássutigingmago okarfigalunga: kimigdlūnt ilisimangnigtokángikile, suna pivdlugo autdlartíkivkit kanordlo iná-kivkit; inúsugtortákalo nalunaerfigāka perkuvdlugit najugkamut taerfigkavnut. ³mānalo sumik perkumausiakarpit? timiussanik tatdlimanik tunínga, sumigdlūnt pekarpat. ⁴palasip Dáve akivá okardlune: timiussanik nalinginaussunik perkumausiakángilanga; ivdlernartuinarnik timiussakarpok, kisiáne inúsugtortatit mianer-
- 2 Mór. 19,16. -ssorpata arnat patdlingnagit. ⁵Dávip palase akivá okarfigalugo: áp, arnat patdligtailinekarput uvavtínut igpagssardlo igpagssánilo
- 3 Mór. 11,82. anigama, inúsugtortamalo pekutait ivdlernarput; [timiussatdlo] ta-máko nalinginauleriartorput, uvdlume āma ivdlernarsagagssakar-mat igssoraivfingne. ⁶tauva palasip ivdlernartumik tunivá, tá-
- 3Mór.24,6,7; -ssanītokángingmat timiussanik avdlanik, kisiáne timiussanik kī-
- 2 Mór. 25,80; -nerkússutinik Nálagkap sánit pérnekartunik, timiussat kīssartut
- Mat. 12,3. 4. ilinekartugssaungmata uvdlorme tigunekarfiáne. ⁷uvdlormile ta-matumane Sávdlip kivfaisa ilát tássanīpok Nálagkap sánut kati-
- tugs. 52,2. -simajartordlune, Dúfk aterá Eitumíkússok, Sávdlip savanik pār-ssissúnertá. ⁸Dáviló Agimflangmut okarpok: máne tigulágaká-ngilatit kalugiussamik panamigdlūnt? panavnigdlūnt sákuvnig-dlūnt nagsagakánginama, kúnge nukingerkussingmat. ⁹palase
- 17,2. 60 t. okarpok: Gúliatip Filistererssúp kórkume mángertússanik orpi-lingme saperssisitavit paná ata mánīpok ánorámik ságunexartok kīapekússúp tunuanftdlune; tamána ilingnut tigujumagugko tigúk, avdlamik pekángingmat tamatumínga kisiáne. Dáve okarpok: na-lekángilax, káissuk tamána.
- ¹⁰pikivdlune tauva Dáve kimávok uvdlók táuna Sávdlip kí-
- 27,2; -nānit; Aaggisimutdlo Gātip kúngianut pivok. ¹¹Aaggisilo kiv-
- tugs. 56,1. -faisa okarfigāt: tássaungínerpa Dáve nunap kúngia? táuna piv-
- 29,6. -faisa okarfigāt: tássaungínerpa Dáve nunap kúngia? táuna piv-
- 18,7. -dlugo kāvigdlutik erinalerssortaxátāngínerpat okardlutik: túsín-

-tigdlit Sâvdlip saperssisipai, kulinigdle tûsintigdlit Dâvip? ¹² o-
 -kautsit tamáko Dâvip ūmamiuliúpai; Aaggisilo Gâtip kúngia er-
 -sigingâleramiuk ¹³ silaerútûssârpok issigittidlugit pivdlerortutudlo tugs. 34,1.
 iliordlune tigungmáne, isâvfiuvdlo matuisigut titartaussapalârdlune,
 kâpiorninilo umingminut kûgtitdlugo. ¹⁴ Aaggisilo kivfaminut o-
 -karpok: ata, takuvarse una pivdlerortok, sôk uvavnut isertípisiuk?
¹⁵ pivdlerortunik ajorssarnerama una isertípisiuk pivdlingârkuvdlugu
 uvavne? una igdluvnut isertugssaunerpa?

kapitalit 22.

palasit Nûpimitut Sâvdlip tokutíkai.

¹ Dâve tássânga autdlarame ánapok kârusungmut Atulâmut; tugs. 57,1.
 katángutailo angutátalo inokutai kalerríkamik tássunga aterfigât.
² katerssorigât dlo angutit erdloxinartorsiortut tamarmik angutit- erk. 11,3.
 -dlo akiligagssarsisimassut tamarmik angutit dlo tarnimikut aliat-
 -sagtut tamarmik nálagarilerdlugulo; angutit dlo sisamanik untri-
 -tigdlit migssigissait táussumaniput. ³ tássânga Dâve autdlarpok
 Mispimut Mûapip pianut; Mûapíkudlo kúngiánut okarpok: atâ-
 -taga anânagalo ilivsinut anilit-ait, nalujungnaerserdlunga kanok
 Gûtip iliorfigiumârânga. ⁴ Mûapíkudlo kúngiata sânut tasiormatik
 uníngavigât uvdlut Dâvip patdligtailissamívfê tamaisa nâvdlugit.
⁵ Gâtile pruvfite Dâvimut okarpok: patdligtailissame uníngásângi-
 -latit, autdlarit Jûtap nunânut iseriartordlutit; tauva Dâve aut- tugs. 63,1.
 -dlarpok, Hâratip orpigssuártûanut iserdlune.

⁶ Sâvdle kalerrípok, Dâve angutit dlo ilagissai ilisarinekartut;
 Sâvdliilo Gîpiame orpiup mángortûp atâne kâkânguame igsiavok
 kalugiussane tigumiaralugo, sanianilo kivfai tamarmik kekarpot.
⁷ tauva Sâvdle kivfaminut sanimine kekartunut okarpok: tusaritse-
 -ait. Bînjamikûssuse ukorsê: Jîsaip ernerata tamavse tunísanerpâse
 narssanik nautstvingnigdlo vînekutilingnik, tamavse nálagângortí-
 -sanerpâse tûsintilingnut untritingnutdlûnt? ⁸ mássa tamavse
 uvavnut pikigtitsexatigtgpuse, uvavnigdlo tusardlîsokângilax, Jîsaip 18,8; 20,16.
 ernerera ernerma angerfigigâ, uvangalo pivdlunga sokutigingnigto-
 -kângilax ilavsinik tusardlerdlunga, kivfara ernerma uvavnut ma-
 -kitíkâ kokagssissugssângortitdlugo, sôrdlo mânâkut erssitsok.

⁹ tauva Dûtup Eitumíkûssup, Sâvdlip kivfainik misigssuissû- 21,7.
 -titap, akivâ okardlune: Jîsaip ernerera takuvara Nûpimut pissok
 Agimflangmut Agitup erneranut; ¹⁰ táussuma Nálagkamut sujuner-

- 21.⁹. -siniúpâ tunivdlugulo takuagssainik; Gúliativdlo Filistererssúp pa-
-nânik âma tunivâ. ¹¹ kúnge tauva autdlartitsivok, Agimflak Agitup
er nera palase angutâtaló inokutai tamaisa palasit Núpimítut kaer-
-kuvdlugit; tamákerdlutigdlo kúngimut píput. ¹² Sâvdliilo okarpok:
tusarit-ait, Agitup er nera úmâ; akivâ: tássauvunga, nálagara.
¹³ tauva Sâvdlip okarfigâ: sók uvavnut pikigitsekatigtgpise ivdlit-
-dlo Jisavidlo er nera, tunigagko tímussanik panamigdlo Gútimutdlo
sujunersiniutdlugo, kokagssissugssatut uvavnut makititdlugo, sórdlo
mánákut erssitok? ¹⁴ Agimflaup kúnge akivâ okardlune: kina
- 18,²⁷. kivfangne tamane Dâvisut ilumórtigâ? kúngivdlo ningaoringmane
isumaliokatigtgsortangnut patdligútarpok atarkissauvdlunilo ig-
-dlungne. ¹⁵ taimane perkârdlunga Gútimut sujunersiniúnerpara?
ajornakaox uvavnut; kúngip kivfe atâtamalúnt inokutai tamaisa
sumik pasigdlíngikiligit, tamána tamât pivdlugo kivat sumik ili-
-simassakángingmat mikissumigdlúnt angisúmigdlúnt. ¹⁶ tauva
kúnge okarpok: toxúnekásautit, Agimflak-â, ivdlitdlo atâtavitdlo
inokutai tamarmik. ¹⁷ kúngilo arpagtartunut sanimine kekartunut
okarpok: sâgdlyse Nálagkap palasertai toxúsigik, táukuátaok Dâve
ikiormássuk, táunalo kimássok ilisimangmássuk tusardlernanga.
kúngivdle kivfaisa agssatik isagtikumángilait, Nálagkap palasertainut
ornigúsavdlutik. ¹⁸ tauva kúnge Dúfngmut okarpok: sâgdlytit iv-
-dlit palasinut ornigugit. sâgdlylune tauva Dúfk Eitumíkússok
palasinut ornigúpok, uvdlordlo táuna angutit arfínek-pingasunik
- 2 Mór. 28, kuligdlit tatdlimatdlo toxúpai kiapexússuarmik merkuluaitsumik
⁶ tt.
21,¹. atissagdlit. ¹⁹ âma Núpe palasit igdlokarfiat perdlugtípâ panap
kfnânik, angutitdlo arnatdlo merdlertutdlo nálungiatdlo ugsigitdlo
siutitútdlo savárkatdlo agdlât toxutdlugit panap kfnânik. ²⁰ Agi-
- 23,⁶. -mflauvdle Agitup er nerata er nerisa ilât ánagpok Apiâtarimik atilik;
kimâvox Dâve maligdlugo. ²¹ Apiâtarivdlo Dâve nalunaerfigingmago,
Nálagkap palasertai Sâvdlip toxúkai, ²² Dâve Apiâtarimut okarpok:
- 21,⁷. ilisimagama uvdlok ivna Dúfk Eitumíkússok tássaníkame Sâvdle
nalunaerfigivdluínásagâ, uvanga pissúvunga atâtavit inokutaisa tar-
-naisa tamarmik kanok pinekarnerinut; ²³ uníngavigínga sujóranak,
inússutsivnik kinugingnigtup inússutsit kinugísavâ; uvavnile pá-
-rinekásautit.

kapitalit 23.

Dáve Kígilamitok Maunivdlo puilassuitsuanítldlune.

¹Dáve nalunaerfigát okardlutik: ata, Filisterit Kígilamut sorssugput iserterivítldo ujajavfigalugit. ²tauva Dávip Nálagak sujunersiorpá okardlune: autdlásanerpunga Filisterit táuko saper-
-ssisikiartordlugit? Nálagardlo Dávimut okarpok: autdlarit, Fili-
-steritldo saperssisísavatatit Kígilalo ánaudlugo. ³Dávile anguti-
-taisa okarfigát: ata, uvagut máne Jútame ersiortugut taimáitok
autdlásanerpugut Kígilamut Filisterit siagsimassortainut? ⁴kámû-
-mivdlunilo tauva Dávip sujunersiorkingmane Nálagkap akivâ o-
-kardlune: pikigit, Kígilamut aterit, uvanga Filisterit agssangnut
túniúkavkit. ⁵tauva Dáve angutitanilo Kígilamut autdlarput, Fi-
-listerinutldo sorssugdlune nerssutautaitldo autdlarutdlugit per-
-dlugtitsivigai perdlugtitsinermik angisúmik; taima Dávip Kígi-
-lamiut ánaupai. ⁶pivordle Apiátare Agimílaup ernera Kígilamut ^{19,8.}
kimágame Dávimut, kiaepekússuak tauva nagsarpá. ⁷Sávdle na-
-lunaerfiginekarame, Dáve Kígilamut isersimassok, okarpok: Gútip
agssavnut pisípá, mátússaungmat isersimavdlune igdlokarfingmut
matorssualingmut sánerússualingmutldo. ⁸Sávdlivdlo inuit ilû-
-ngaisa kalerrípai sorssugkiartorkuvdlugit, Kígilamut aterkuv-
-dlugit Dáve angutitailo ungujartorkuvdlugit. ⁹Dáve nalujung-
-nailerame Sávdliip ajortumik isumaliorfigigáne, Apiátarimut pala-
-simut okarpok: kiaepekússuak átsiaruk. ¹⁰Dávilo okarpok: Ná-
-lagak Israflip Gútia, kivat kalerritldlune tusarpok, Sávdle Kígi-
-lamut piniartok igdlokarfik aserorumavdlugo uvanga pivdlunga;
¹¹Kígilap inuisa písísanerpānga agssainut? Sávdle atísanerpa,
sórdlo kivat tusartok? Nálagak Israflip Gútia, kivat nalunaer-
-figigiuk-ait. Nálagardlo okarpok: atísavok. ¹²Dáve okarpok:
Kígilap inuisa uvanga angutitákalo písísanerpátigut Sávdliip ag-
-ssainut? Nálagardlo okarpok: písísaváse. ¹³pikivdlutik tauva
Dáve angutitanilo, angutit arfinilingnik untritigdlit migssiliordlugit,
Kígilamit aníput angalavdlutigldo angalavfigisínaussamingne. Sá-
-vdliile nalunaerfiginekarame, Dáve Kígilamit ánagtok, aniniarnigsse
isumákêrpá. ¹⁴Dáve puilassuitsume patdligtailissane uníngavok
puilassuitsume Sivfime kákak uníngavigalugo; Sávdlivdlo uvdlut
tamaisa ujaraluarpá, agssainutdle Gútip túniutingilâ. ¹⁵Dávivdlo
Sávdle takugamiuk anisimassok inüssutse kinugiartordlugo, pui-
-lassuitsume Sivfime orpigpagssuarnítuarpok. ¹⁶tauva Júntát ^{22,20.}

Sávdlip ernerá pikivok orpigpagssuarnutdlo autdlardlune Dávimut; agssailo píssagtípai Gúte píssautigitdlugo; ¹⁷okarfigálo: sujô-ranak, Sávdlip atátama agssaisa nanísangingmátit, ivdlitdlo Is-
^{20,31}; -raflíkúnut kúngiúsautit, uvangalo tugdleriumárparma; Sávdlip
^{24,21}. atátama áma ilisimavá taimáisassok. ¹⁸tamarmik tauva anger-
^{18,3}. -figekatigíput Nálagkap kínta sáne; Dávilo uníngavok orpigpag-
 -ssuarne, Jüntátdle igdluminut autdlarpok.
^{26,1}; ¹⁹Sivfimiutdle Gípiamut majuarput Sávdlimut, okariartor-
 tugs. ^{54,2}. -dlutik: Dáve uvavtíne issertorsimángínerdlune patdligtáilissane
 orpigpagssuarne Haggflap kákánguane inuilaussup talerpiata tu-
 ngánítup? ²⁰mánalo tarnívit píumassá tamát maligdlugo, kúnge-á,
 aterumaguvit aterit, uvagut táussumínga písisissugssaugavta kú-
^{15,18}; ^{26,25}. -ngip agssainut. ²¹tauva Sávdle okarpok: pívdluarkunarsígitse
 Nálagkamut, nagdlígileravsínga. ²²autdlarítse-ait, upalungaersa-
 -ratdlarítse áma, nalujungnaerniardlugulo takuniarsiuk iná anga-
 -lassarfía, kíalo tássane takugá, uvavnut okautígíngmássuk per-
 -kusersórssúsok; ²³takuniardlugít dlo nalujungnaerniarsígik isser-
 -torfít tamaisa issertorfigíssartagai, uvavnutdlo uterítse nalorni-
 -narungnaerpat, ilagísavavse tauva; tássanilo nuname ígpat, ujá-
 -savara Jútákut túsintíline tamane. ²⁴píkvdlutik tauva Sivfímut
 autdlarput Sávdlip sujornagut; Dávile angutitanilo Maunip puila-
^{26,1}. -ssuitsuaníput narssame kúgáitsume inuilaussup talerpiata tungá-
 -nítume. ²⁵Sávdlilo angutitanilo autdlarput újardleriartordlutik,
 nalunaerfigíngmánilo Dáve kaersumit aterpok Maunivdlo puila-
 -ssuitsuane uníngavdlune; Sávdlilo kalerríkame Dáve malerssorpá
 Maunip puilassuitsuane. ²⁶Sávdlilo kákap ígdluata tungágut inger-
 -dlavok, Dávilo angutitanilo kákap ígdluata tungágut ingerdlav-
 -dlutik; Dávile kímanasuarimat Sávdle kímangiardlugo, Sávdlip
 angutitaisalo Dáve angutitáilo ilulekait tíguniardlugít. ²⁷arpár-
 -tordle Sávdlimut tíkiuteriarmat okardlune: tuaviordlutit agger-
 -niarit, nunarput Filísterit sássungmássuk, ²⁸Sávdle tauva uterpok
 Dáve malerssorungnaerdlugo, autdlarpordlo Filísterit páriartor-
 -dlugít. tamána pívdlugó najugak tamána taissarpát kaersumík
 anígúivfíngmík.

kapitalit 24.

Dáve Sávdlilo kárusungmítut.

¹tássánga Dáve majuarpok uníngavdlunilo patdligtáilissane
 Eingkatímítune. ²Sávdlilo uterimat Filísterit malerssorungnaerdlugít,

nalunaerfigât okardlutik: ata, Dâve Eingkattp puilassuitsuanipok.
³tauva Sâvdlip angutit pingasunik tûsintigdlit Israflíkúnit tamanit ^{26,2.}
kinigaussut ilaserai autdlardlunilo, Dâve angutitailo ujariartordlugit
savaussat ivnarmiut kaersuisa kainut. ⁴savautitdlo únuissarfig-
-ssainut avkusernup sanianitunut pigame, tássanitokarmatdlo kâ- ^{tugs. 57,1.}
-rusungmik, Sâvdle iserpok akuikiartordlune, Dâve angutitailo
kârusûp kinguane igsiassut. ⁵tauva Dâvimut angutitai okarput:
ata, tamássa uvdlok Nâlagkap ilingnut okautigissâ: ata, kîngar-
-ssortit agssangnut túniúkumârpara, iluarissangnik iliorfigiumârpat.
Dâvilo nikuípok kagdlersautivdlo Sâvdlip pigissâta nûa ângiortumik
kipivâ. ⁶pivordle kingorna, tauva Dâve ûmâmigut ilerasulerpok ^{2 Sâm. 24,10.}
Sâvdlip kagdlersautâta nûa kipigamiuk; ⁷angutitaminutdlo okar-
-pok: Nâlagkap uvavnut ajornarsisekiliuk nâlagara Nâlagkap ta-
-nitâ matumínga iliorfigisavdlugo, agssâka isagtisavdlugit táussu- ^{2 Sâm. 1,14.}
-múnga; Nâlagkap tanitâ tássaungmat. ⁸angutitanilo Dâvip okaut-
-sinik navêrpai, Sâvdlimutdlo makerkúngilai; Sâvdliilo nikuípok,
kârusugdlo kimagdlugo avkusinkut ingerdlavok. ⁹kingornale Dâve
nikuípok kârusungmitdlo anivdlune, Sâvdliilo tordlorfigâ okardlune:
nâlagara kúnga-â; Sâvdliivdlo kiviarmane Dâve kînaminik nunamut ^{28,14.}
sikigpok patdlordlunilo; ¹⁰Dâvilo Sâvdlimut okarpok: sôk inuit
ukua okausê nâlagpigít okartut: ata, Dâvip perdlugssiorniarpâtít?
¹¹ata, uvdlok mána issingnik takuvutit, Nâlagkap uvdlume kâru-
-sungme agssavnut túniúkaluarâtít; okarmatale tokorkuvdlutit, nâ-
-kigigivkit okardlunga: agssâka isagtisângilâka nâlagkavnut, Nâ-
-lagkap tanitâ tássaungmat; ¹²atâtagalo, takûk, takúsagíme kag-
-dlersautivit nûa tigumiariga; kagdlersautivit nûa kipigavko tokú-
-natitdlo, nalujungnaerit takuniardlutitdlo ajortumik pinerdlung-
-nermigdlo agssavnitokângitsox, ajortuliarfigisimângikivkitdlo, iv- ^{tugs. 7,4.}
-dlitdle kinugigingma inûjungnaersiniardlunga. ¹³Nâlagkap erkar- ^{erk. 11,27.}
-tûssissutigisavâtigit uvangalo ivdlitdlo, Nâlagkavdlo akiniúku-
-mârpânga ilingnut; agssamale sâsângilâtít. ¹⁴sôrdlo okartartut
ússâmik itsarnitsamik: iluaitsulianit iluaitsuliornek naussarumârpok;
taimáitox agssama sâsângilâtít. ¹⁵kina maligdlugo Israflíp kúngia
aniva? kina malerssorpiuk? kingmek tokungassok, kumak pig-
-sigartok? ¹⁶Nâlagax erkartûssissûsavok erkartûssissutigalutalo
uvangalo ivdlitdlo; sakitsautiga takuvdlugulo sakitsautigisavâ, ag- ^{tugs. 43,1.}
-ssangnit aniguisitdlunga erkartûssissutigisavânga.

¹⁷Dâvivdle okalûterêrmene okautsinik tamâkunínga Sâvdle
okarpok: nipit-una, ernera Dâve? nipinilo Sâvdlip anípâ kiav- ^{26,17.}

-dlunilo; ¹⁸Dávimutdlo okarpok: iluarneruvutit uvavnit, ajúngit-
^{25,21.} -sumik ilioravit uvavnut, uvangale ajortumik iliortunga ilingnut;
¹⁹uvdlumilo nalunaerfigârma ajúngitsumik iliorfigigingma, Nâlagkap
 agssangnut pisíkaluarmanga tokúngínangma. ²⁰angutip kíngar-
 -ssortine nâpíkuniuk, avkutíkut ajúngitsúkut autdlartísaner pá? Nâ-
 -lagkavdle ajúngitsumik akilísavâtít uvdlok mána uvavnut kanok-
^{23,17.} iliornerpit taortigssânik; ²¹mānalo ata ilisimagavkit kúngiúsassutit,
 iligkudlo Israflíp kúngekarfa aulajangísassok, ²²ugpernersaivfiginga
 Nâlagak narkigsigalugo, kinguágssáka kingunivkut píasángikítit a-
 -teralo atátama inokutainit nungutitdlásángikít. ²³Dâvídlo Sâvdle
 ugpernersaivfigâ; tauva Sâvdle igdluminut autdlarpok, Dâvile angu-
 -titanilo patdligtáilissamut majuarput.

kapitalit 25.

Sâmuale tokussox. Nâpalimik Apikailimigdlo.

^{28,3.} ¹kingorna Sâmuale tokuvok, Israflíkudlo ilüngarmik kater-
 -ssorput aliatsautigalugo, igdluanudlo Râmamítumut iliverpât.
^{1 Mór. 21,21.} Dâvile pikivok aterdlunilo Pâranip puilassuitsuanut.
²angutekarporpoldo Maunime suliarissartagailo Karmalimīput,
 angudlo táuna pisórssúvok pingasunik túsintilingnik savautekardlune
 túsintilingnigdlo savaussautekardlune; savautinilo kivssartípai Kar-
 -malime. ³angutip táussuma Nâpale aterâ, nuliatalo Apikaile aterâ;
 arnak táuna silagssorigpox inugigdlunilo, uviale mángekaok kanok-
^{Jòrs. 15,13.} iliortarnerminilo ajordlune, Káltvíkúvdlunilo táuna. ⁴puilassuitsume
 Dâve kalerríkame, Nâpalip savautine kivssartíkai, ⁵inúsugtunik ku-
 -linik autdlartitsivok; inúsugtunudlo Dâve okarpok: Karmalimut
 majuaritse Nâpalilo ornigdlugo, ateralo túngavigalugo táuna aperisiuk
 ajúngínersok; ⁶imánalo okásause: pivdluarna, ivdlitdlo erkigsigit,
 inokutitdlo erkigsilit, pigissatitdlo tamarmik erkigsilit. ⁷mānalo
 tusarpavkit kivssaisitsissutit; savanik pârssissortavit najorátdlar-
 -matigut, inardlernek ajorpavut, sumigdlo makaisissakángitdlat
 uvdlut Karmalimívitik tamaisa nâvdlugit. ⁸inúsugtortatit ape-
 -ríkit, nalunaerfigisavâtít, inúsugtortavutdlo issingnut sáimáu-
 -narsigilit, uvdlorne ajúngitsume tikiúkamik; agssavit navssârisi-
 -naussainik kivfatit erneritdlo Dâve tuníkit-ait. ⁹Dâvip inú-
 -sugtortai tikiúkamik, Nâpalimut okalugput okautsit tamáko ta-
 -maisa nâpertordlugit Dâvip arka túngavigalugo, nipangerputdlo
 tauva. ¹⁰Nâpalivdle akivai Dâvip kivfai okardlune: Dâve kinauva?

Jîsaip ernerâ kinâuva? mâssâkut kivfat amerdlaxaut nâlagka-
 -mingnit kimâssut. ¹¹ timiussautiga imigssautigalo nerssutautikalo
 tokutagssat kivssaissivnut tokutâka tigûsanerpâka tûniutdlugitdlo
 inungnut nalussavnut sumiûnersunut? ¹² tunugdlutik tauva Dâvip
 inûsugtortai autdlarput; uterdlutigdlo nalunaerfigiartorpât okautsit
 tamâko tamaisa nâpertordlugit. ¹³ tauva Dâve angutitaminut o-
 -karpok: nungutdluse panase kitivsinut ivertisigik; nungutdlutigdlo
 panatik kitermingnut ivertîpait; Dâviddlo âma panane kiterminut
 ivertîpâ; majuarputdlo Dâve maligdlugo, angutit sisamanik untri-
 -tigdlit migssigissait; mardlungnigdle untritigdlit pekutit unînga-
 -vigait. ¹⁴ Apikailile Nâpalip nulâ inûsugtut ilâta nalunaerfigâ
 okardlune: ata, puilassuitsunit Dâve arpârtunik autdlartitsingmat
 nâlagarput pivdluarkorkuvdlugo, sâssûpai; ¹⁵ angutitdlo tâuko uvav-
 -tînut ajungisimakaut; inardlersimângilâtigut, sumigdlo makaisi-
 -ssakângilagut uvdlut sakekatigalugit narssamîvfîvut tamaisa nâv-
 -dlugit; ¹⁶ ungalorsûuartut uvavtînut îput ûnuâkutdlo uvdlûkutdlo,
 uvdlut tamaisa najoratdlaravtigik savautit pâralugit. ¹⁷ mânalo
 nalorninavêrsârdlutit isumaliorniarit kanok pisassutit, perdluk au-
 -lajangersimangmat nâlagkavtînut inokutainutdlo tamanut nagdliû-
 -tugssak; inupilûgamilo okaugssâungilax. ¹⁸ tauva Apikaile tua-
 -viordlune timiussat mardlungnik untritigdlit tiguvai puiaussatdlo
 mardluk vînimik imagdlit savautitdlo tatdlimat nerissagssiat karritdlo
 sikagtitat ûgtût tatdlimariardlugo vînigssatdlo panertut tigumassut
 untritigdlit figitdlo tiggûtut mardlungnik untritigdlit; siutitûtimi-
 -nutdlo nangmagkiûpai. ¹⁹ inûsugtortaminutdlo okarpok: uvavnut
 sujuaratdlaritse, maligkumârpavse; uvinile Nâpale nalunaerfigingilâ.
²⁰ pivordlo siutitûne kimugserfigalugo kâkak alângivfigalugo ater-
 -mat, tauva Dâve angutitanilo âma aterput nalâukiartordlugo, nâpî-
 -pailo. ²¹ Dâvile okarsimavok: ilumut asule puilassuitsume tâu-
 -ssuma pigissai tamaisa pâràka, sumigdlo makaisinartokângilax
 pigissaisa tamarmik ilânik; ajortumigdlo akilerpânga ajungitsup ^{24,18;}
 taortigssânik. ²² Dâvip kîngarssortai Gûtip pitdlakiligî; akagumut ^{tugs. 35,12.}
 kaulernigssânut pigissaisa tamarmik ilât karmamut kuissartûnguar- ^{1 kûng. 14,}
 -dlûnft amiâkûtisângilara. ²³ Apikailip Dâve takugamiuk tuavior- ^{10;}
 -dlune siutitûminî arkarpok; kînaminigdlo patdlorpok Dâvip kî- ^{2 kûng. 9,8.}
 -nâta sânut nunamutdlo sikigdlune; ²⁴ isigaisalo sânut patdlordlune ^{Rût. 2,10;}
 okarpok: uvavnut tûngale ajortuliak tamâna, nâlagara, kivfatdlo ^{2 Sâm. 14,}
 arnax okalugdle-ait tusardlerdlutit, kivfavitdlo arnap okausigssai ^{4. 22.}
 tusâkit. ²⁵ inupilûsok tâuna Nâpale nâlagkama sokutigîngikiliuk-

ait; sôrdlume arka ítok, taimáipok: Nápale aterâ, siláissuserdlo píssuserâ; uvangale kivfavit arnap nâlagkama inûsugtortai autdlar-
^{20,3.} -titatit takúngitsôrpáka. ²⁶ mánalo nâlagara, ilumut ûmangmat
^{33.} Nâlagak ilumutdlo ûmangmat tarnit, Nâlagkap unigtingmatit aung-
 -mik kuissitsailivdlutit agssangnigdlo ilingnut akiniutsailivdlutit, Nâpálisut ilfsáput kíngarssortitit nâlagkavnigdlo perdlugsisitsi-
^{1 Mór. 33,11.} -niartut. ²⁷ mánalo pivdluarkússutit uko uvanga kivfavit nâlag-
 -kavnut tikiússáka túniúnexardlit inûsugtunut nâlagkama maling-
 -nigtainut. ²⁸ uvanga kivfavit pinerdlungnera isumákêruk-ait, Nâ-
^{2,36.} -lagkap nâlagara ilumut igdluliusangmago atátuinartugssamik, Nâ-
^{18,17.} -lagkap sorssorkussai nâlagkama sorssungmagit, ajortordlo nav-
 -ssàrinekásángilak ilingne inûtitudlutit. ²⁹ inugdlo makigpat ma-
 -lerssorumavdlutit inûssutsidlo kinugiumavdlugo, nâlagkama tarnâ
 kilerssûnekarsimásavok inûssunut kilertalianut Nâlagkame Gû-
 -tingne; kíngarssortivitdle tarnâ igdlusautigisavâ igdlútime iluliu-
 -marnata kerkanit. ³⁰ piunârpordlo Nâlagkap nâlagara iliorfigig-
 -pago ajúngitsut ilingnut okautigissane tamaisa nâpertordlugit,
^{9,16;} ^{2 Sâm. 5,2.} ivertigpatitdlo sujulerssuissúngortitdlutit Israflíkúnut, ³¹ tauva ma-
 -tumínga ileratsautigssakásángilatit nâlagkamalo ûmatâ nâgfigssa-
 -kásanane aungmik asulinak kuissisimanernik nâlagkamalúntf ing-
 -minut akiniúsimaneranik; Nâlagkavdlo nâlagara ajúngitsulivfigig-
 -pago, kivfat arnak erkaimajumârpát. ³² tauva Dâve Apikailimut
 okarpok: kujanarsilat Nâlagak Israflip Gûtia, uvdlok mána aut-
 -dlartíkamisit naláukiartortitdlunga; ³³ kujanarsilatdlo silatûssutsit,
 kujanarsíme ivdlit, uvdlok mána aungmik kuissitsailigangma ag-
 -ssavnigdlo uvavnut akiniutsailivdlunga. ³⁴ ilame, ilumut ûmang-
 -mat Nâlagak Israflip Gûtia unigtitsissiga ajortulivfigitsailivdlutit:
 tuaviordlutit píngíkaluaruvit naláukiartordlunga, kaulernigssânut
 akago Nâpalimut amiákokángerakajakaok karmamut kuissartúngua-
 -migdlúntf. ³⁵ agssainit tauva Dâvip pigssane tikiússai tiguvai okar-
 -figalugulo: igdlungnut majuarna erkigsivdlutit; takúsagingma nipit
 tusariga ilagsivdlutitdlo. ³⁶ Apikailivdlo Nápale tikípâ, atalo
 igdlumine kagssimiuártitsissok táuna, sôrdlo kúnga kagssimiuâr-
 -titsissartok, Nâpalivdlo ûmatâ kajumilersok putumassorsûgame;
 nalunaerfigíngilâle okautsimik mikissumigdlúntf angisûmigdlúntf
 akagúkut kaulerserdlugo. ³⁷ uvdlakutdle Nápale putumajungnaer-
 -mat, nuliata nalunaerfigâ okautsinik tamákunínga; iluanilo ûmatâ
 tokuvok, ujaragtutdlo ilerpok. ³⁸ pivordlo uvdlut kulíngormata
 Nâlagkap patingmane, tauva Nápale tokuvok. ³⁹ Nápale tokusi-

-massok Dâvip tusaramiuk okarpok: kujanarsilat Nâlagak sakit-
 -sautiga narrugissaunera sakitsautigigamiuk Nâpale isumangnaer- 24,16.
 -sitdlugo kivfilo ajortulitsailivdlugo; Nâpalip ajorssusia Nâ-
 -lagkap utertîpâ niakuanut. Dâvilo autdlartitsivok Apikaililo oka-
 -lûtitdlugo nulïssiúkumavdlugo. ⁴⁰Dâvip kivfai Karmalimut ti-
 -kiúkamik Apikailimut, okalugfigât okardlutik: Dâvip ilingnut
 autdlartîpâtigut ingminut nulïssiúkumavdlutit. ⁴¹tauva nikuípok,
 kînaminigdlo nunamut patdlorpok okardlunilo: takuvat kivfat arnak
 kivfartortugssángortok, nâlagkama kivfaisa isigait uvfartásavdlugit.
⁴²tuaviordlunilo Apikaile pikivok siutitôrdlo kimugserfigalugo, inû-
 -sugtortaisalo arnat tatdlimat maligpât; Dâvidlo arpârtitai ma-
 -ligdlugit ingerdlavok, táussumalo nuliarilerpâ. ⁴³Aginuamilo
 Jisrîlimio Dâvip âma tigugamiuk, táuko mardluk tamaisa nulïa-
 -rilerpai. ⁴⁴Miggalile pâne Dâvip nulïa Sâvdlip túniúpâ Paltimut
 Laisip erneranut Galtmiussumut.

kapitalit 26.

Dâve Sâvdlip tangmârfianitok.

¹Sivfimiutdle Gîpiamut tikiúput Sâvdlimut, okariartordlutik: 23,19. 24;
 Dâve issertorsimángînerdlune Haggflap kákanguane inuilaussup ^{tugs. 54,2.}
 sâne? ²tauva Sâvdle pikivok aterdlunilo puilassuitsumut Sivfimut,
 angutit pingasunik tûsintigdlit Israîlip sâkunerdlârtai ilagalugit, 24,3.
 Dâve ujariartordlugo puilassuitsume Sivfime. ³Haggflavdlo kâ-
 -kângua inuilaussup sâne avkusernup saniane îtok Sâvdlip tang-
 -mârfigâ; Dâvile puilassuitsume unîngavok, Sâvdlilo takugamiuk
 puilassuitsumut maligkâne, ⁴misilfartortunik autdlartitsivok nalu-
 -jungnaersînekardlunilo, Sâvdle nalorninângitsumik tikiúsïmassok.
⁵tauva Dâve pikivok Sâvdlivdlo tangmârfia tikîpâ; Sâvdlivdlo sâ-
 -kutûisalo nâlagâta Apnêrip Nêrip ernerata înângaviat Dâvip ta- 14,50; 17,55.
 -kuvâ, kamússuit ungaluliat ilussâne Sâvdle înangassok inuitdlo
 kaujatdlagdlugo tangmârtut. ⁶Dâvilo pilerpok Agimflangmutdlo
 Hîtikûssumut Apisaimutdlo Sérûjap erneranut Jûapip nukânut
 okardlune ima: kina âiparalunga tangmârfingmut aterumava Sâv-
 -dlimut? Apisailo okarpok: uvanga atekatigîsavavkit. ⁷Dâvidlo
 Apisavdlo inuit tikîpait únuákut, atalo, Sâvdle înangassok sinig-
 -dlune kamússuit ungaluliat ilussâne, kalugiussâlo nunamut ma-
 -ngúsïmassok niakuata inâta tungâne, Apnêrilo inuitdlo kaujat-
 -dlagdlugo înangassut. ⁸tauva Apisai Dâvimut okarpok: kíngar- 24,5.

- ssortit Gútip uvdume agssangnut písípá; mánalo kalugiussamik
- 2 Sám. 16,⁹. nunamut páguterérdlara-ait kingorna nangísanago. ⁹ Dâvile Apisai-
-mut okarpok: tokokinago; kiame agssane isagtíkunigit Nâlagkap
tanitânut píngitsûtítáusava? ¹⁰ Dâvilo okarpok: ilumut ûmangmat
- Rúm. 12,¹⁹. Nâlagak, kisiáne Nâlagkap patigpago, pivfigssâlûnt nagdliútox tokug-
-pat, sorssugkiartordlunilûnt nungutitaugpat, taima pile; ¹¹ Nâlag-
-kavdle uvavnut ajornarsisekiliuk agssáka isagtísavdlugit Nâlagkap
tanitânut; mánale kalugiussak niakuata inâta tungânîtox marrardlo
imiusivik tigúkit-ait, autdlartalo. ¹² kalugiussak marrardlo imiu-
-sivik tauva Dâvip pêrpai Sâvdlip niakuata inânit, autdlarputdlo;
takungnigtokángilardlo ilisimangnigtokaranilo tupagtokaranilo, sing-
-nungmata tamarmik Nâlagkap siningârtingmatik. ¹³ akianut Dâve
pigame kâkavdlo kâрпиáne kekardlune asiane alisimangârdlugit,
¹⁴ inuit Apnêrilo Nêrip ernerera tordlorfigai okardlune: akiumángi-
-latit Apnêre-â? Apnêrivdlo akivâ okardlune: kinaugavit kúnge
tordlorfigaiuk? ¹⁵ Dâve Apnêrimut okarpok: angutáungínerpit, ki-
-nalo iligtut ípa Israflime? sôrme nâlagkat kúnge páringiliuk?
inuit ilât isermat kúnge nâlagkat tokúkumavdlugo. ¹⁶ ajúngíngilak
kanok-iliórnerit tamána, ilumut ûmangmat Nâlagak; mássa toku-
-tagssauvuse ilivse, nâlagarse Nâlagkap tanitâ páringínavsiuk;
mánalo takúk, nauk kúngip kalugiussâ marrardlo imiusivik nia-
-kuata inâta tungânîtox? ¹⁷ Dâvip nipá tauva Sâvdlip ilisariga-
24,¹⁷. -miuk okarpok: nipit-una, ernerera Dâve? Dâvilo okarpok: ni-
-piga-una, nâlagara kunge ûmâ. ¹⁸ okarpordlo: sôrme tauva nâ-
20,¹; 29,⁸. -lagkama kivfe malerssorpâ? kanok-iliórana, sumigdlo ajortumik
24,¹². agssavnîtokarmat? ¹⁹ mánalo nâlagkama kúngip kivfame okausé
tusardligit-ait: Nâlagkap uvavnut pilerisârunisit, tuníssúmik ne-
-kigssamik naimassakarile; inuitdle kitornait taimailiorunik per-
-dlorkunarsilit táuko Nâlagkap kînâta sâne, uvdume anisíkamínga
Nâlagkap kingornússai ilagitsailivdlugit okardlutik: autdlarit, Gútit
avdlat kivfartúkit. ²⁰ mánalo auga nunamut kuissaokinane Nâ-
24,¹⁶. -lagkap kînâta sâne, Israflip kúngia aningmat kumak pigsigsartok
ujarumavdlugo, sôrdlo kâkane akigssiussamik malerssuissartut.
²¹ tauva Sâvdle okarpok: ajortuliakaunga, uterit, ernerera Dâve,
ajortumik písángilavkit kingorna, inússusera erdlingnarigagko uvdlok
mána; ata, sujunekángitsutut iliorpunga támangâkalungalo. ²² Dâ-
-vip akivâ okardlune: uvfa kúngip kalugiussâ; inúsugtut ilât ikâ-
-rile piartordlugo. ²³ angutip agssainut Nâlagkap uvdume tú-
-niúkaluaramisit, táuna akilerumârpâ iluarssusia ilumôrssusialo

pivdlugit; uvangame agssáka isagtíkumángiláka Nálagkap tani-
-tânut; ²⁴ atalo, sôrdlo inũssutsit uvanga uvdlok mána ivdlerigiga,
taima inũssusera Nálagkap ivdlerísavâ, angnikitdliornartunitdlo
tamanit aniguisíkumârpânga. ²⁵ tauva Sâvdle Dâvimut okarpok:
pivdluarkunarsît, ernera Dâve; kanok-iliorniaraluaruvitdlũnt sa- 15,18; 23,21.
-píngitdluínásautit. Dâve tauva ingerdlavingmigut ingerdlavok,
Sâvdlilo najugkaminut uterpok.

kapitalit 27.

Filisterit nunânut ánagtitdlune Dâve Sigdlangme uníngassok.

¹ ũmámigutdle Dâve okarpok: uvdlut ilâne nungutitaugalug-
-tuakaunga Sâvdlip agssaisigut; uvavnut ajúngínerussokángilak,
kisiáne Filisterit nunânut ánagtitdluínaruma Sâvdlimut nikatdlũ-
-terkuvdlunga, ujarungnaerkuvdlunga tamatigut Israflip kigdligfigi-
-ssâne, agssai tauva ingalásagavkit. ² pikivdlunilo Dâve taikung-
-narpok, nangminerdló angutitdlo ilagissai arfinilingnik untritigdlit,
Aaggisimut Mâûp erneranut Gâtíp kúngianut. ³ Dâvilo Aaggisime 21,10;
uníngavok Gâtíme, nangminerdló angutitanilo, nungutdlutik inoku- 1 kúng. 2,39.
-tigdlit, Dâve nulianilo mardluk, Aginuame Jisrîlimio Apikaililo 25,42. 43;
Nâpaliugaluap nuliarissâ Karmalimio. ⁴ Sâvdlimutdle nalunaer- 30,5.
-nekarmat Dâve Gâtímut kimâsimassok, kingorna ujarungnaerpâ.
⁵ Dâvilo Aaggisimut okarpok: issingnut sáimáunarsiguma na-
-jugagssarsisíkilínga-ait asime igdlokarfít ilâne uníngavigssavnik;
sôrme kivfat uníngavekásava igdlokarfingme kúngíp plane najor- Jôrs. 15,31;
-dlutit? ⁶ tauva Aaggisíp Sigdlangmik tunivâ uvdlorme tamatu- 1 nal. 12,1.
-mane; tamána píssutigalugo Sigdlak Jútáp kúngísa pigât uvdlok
mána tikitdlugo. ⁷ uvdlutdlo Filisterit nunâne Dâvip uníngavísa
amerdlássusê tássa ukíok káumatitdlo sisamat. ⁸ Dâvilo angu-
-titanilo majuarput Gisuerimiut Gersíkutdlo Amalákutdlo sâssut-
-dlugit, isuanit táukua nuna nunagingmássuk Suerip ornigtariáta
tungânítok Egiptine tikitdlugo. ⁹ Dâvidlo nuna tamána perdlug-
-típâ angutitdlũnt arnatdlũnt inútínagit; savatdlo ugsigitdlo siu-
-titútdlo katigagtútdlo ánorássatdlo tiguvdlugit uterpok Aaggisi-
-mutdlo tikitdlune. ¹⁰ Aaggisilo okarmat: sâssússisimavise uv-
-dlume? Dâve okarpok: âp, Jútáp kujatânut Jerarramílikutdlo
kujatânut Kíníkutdlo kujatânut. ¹¹ Dâvile angutinigdlũnt arnanig-
-dlũnt inútítakángilak Gâtímut tikiússagssaminik, okarame: nalu-
-naerutigekinavátigut okardlutik: taimailiorpok Dâve, taimalo iler-

-kokarpok uvdlut Filisterit nunâne uníngavigissane tamaisa. ¹²Aaggi-
-sivdlo Dâve tatigâ okardlune: inugtaminut Isratlíkúnut úminar-
-sakingmat, kivfarítuínásavara.

kapitalit 28.

arnak timaiagarsiortok Eintorimitok Sâvdlip ornigkâ.

¹pivordlo taimailissúkut Filisterit katersstatik katerssorma-
-tigik sorssungnermut, Israílíkúnut sorssugkumavdlutik, tauva
Aaggise Dâvimut okarpok: nalúsángilatit ilagalunga tangmârfingmut
anísassutit, ivdlitdlo angutitatitdlo. ²Dâvilo Aaggisimut okarpok:
taimáitumik kivfat nalujungnáisavat kanok-iliúsassok; Aaggisilo
Dâvimut okarpok: taimáitumik niarkuvnik párssissúngortikumâr-
-pavkit uvdlut nungutdlugit.

^{25,1.} ³Sâmuale tokungmat Israílíktudlo ilüngarmik aliatsautiga-
-lugo ilivermássuk Râmamut, tássa igdloxarfianut, kingornagut
^{3 Mór. 19,31.} timaiagarsiortut nalunaerkutinigdlo sukuiaissut Sâvdlip nunamit
pêrsípai. ⁴Filisterit katerssormata Sûnam tangmârfigiartordlugo,
Sâvdlip Israílíktudlo ilüngaisa katerssorpai, Gilpualo tangmârfigât.
⁵Filisteritdle tangmârsimassut Sâvdlip takugamigit ersilerpok,
úmatálo ánilálekaok. ⁶Nâlagardlo Sâvdlip sujunersioraluarpâ,
^{2 Mór. 28,30;} Nâlagkavdle akíngilâ singnagtugkatigutdlünft káumarkutíktudlünft
^{4 Mór. 27,21.} pruvfititigutdlünft. ⁷tauva Sâvdle kivfaminut okarpok: uyardliú-
-singa arnamik timaiagarsiortumik anernilingmik, ornísavara tauva
sujunersioradlugulo; kivfaisalo okarfigât: ata, Eintorime arnakarpok
timaiagarsiortumik anernilingmik. ⁸avdlaussârdlunilo tauva Sâvdle
ánorássanik avdlanik atissivok autdlardlunilo angutinik mardlungnik
ilakardlune, únuákutdlo arnamut tikiúput; okarpordlo: erkuiniúnga-
ait anerníktudlo timaiagarsiortúktudlo, ilingnutdlo okautigissagssara u-
-vavnut sarkúmersíkiuk. ⁹arnavdle okarfigâ: ata, ilisimavat Sâvdle
^{3 Mór. 20,27.} kanok-iliortok, kanok timaiagarsiortut nalunaerkutinigdlo sukuiai-
-ssut nunamit pfarai; sôrme tarniga napiarniarpiuk tokutikumav-
-dlunga? ¹⁰tauva Sâvdlip ugpernarsaivfigâ Nâlagak narkigsigalugo
okardlune: ilumut úmangmat Nâlagak, kanok-iliornigssat tamána
ajortulíssutígíángilat. ¹¹arnavdlo okarfigâ: kina ilingnut sarkú-
-mersísavara? okarpok: Sâmuale uvavnut sarkúmersíssuk. ¹²arnap
Sâmuale takuleramiuk nipitúmik nivdliavok; arnardlo Sâvdlimut
okarpok ima: sôk sagdlokítarpinga? Sâvdliuvutit. ¹³kúngip okar-
-figâ: ersekinak, suname takuviuk? arnak Sâvdlimut okarpok:

Gûtimik takungnigpunga nunamit majuartumik. ¹⁴ okarfigâ: kanok-
 ipa táutua? okarpok: angut utorkak majuartok, kagdlersáumik
 atissalik; tauva Sâvdlip nalujungnaerpâ Sâmuāliusok táuna, kīna-
 -minigdlo nunamut sikigpok patdlordlunilo. ¹⁵ Sâmuālile Sâvdlimut
 okarpok: sôk pissarissersorpinga majuarkuvdlunga? Sâvdle okar-
 -pok: angniktdliokigama, Filisterit sorssungmānga Gûtivdlo ki-
 -mangmanga akīsaerdlunga pruvfititigutdlūnt singnagtugkatigut-
 -dlūnt, kaerkutīpavkit nalunaerfigiartorkuvdlunga kanok-iliūsa-
 -ssunga. ¹⁶ Sâmuāle okarpok: sôrme sujunersiorumavinga, Nā-
 -lagkap kīmangmatit kīngarssulerdlutitdlo? ¹⁷ Nālagak iliorsima-
 -vok, sôrdlo uvavkut okalugtok: nālagauvfingmik Nālagkap arsâr- ^{15,28.}
 -pâtīt tūniutdlugulo tugdlernut Dâvimut, ¹⁸ Nālagkap nipâ nālā-
 -nginagko Amalākūnutdlo níngangnera katsungaitsox nāmagsisí- ^{15,18 tt.}
 -nago; tamāna pivdlugo Nālagkap uvdlox māna taimailiorsima-
 -vâtīt. ¹⁹ Nālagkavdlo āma Israflīkut pisikumârpai Filisterit ag-
 -ssainut ivdlit ilagititdlutit, akagulo ivdlit ernititdlo uvavnīsause; ^{31,e.}
 Israflīkut tangmârfiat agdlât Nālagkap pisikumârpâ Filisterit ag-
 -ssainut. ²⁰ tauva Sâvdle tássāngāinak nunamut úpipok isuitdluī-
 -nardlune Sâmuālip okausē sujôrāssutigingārdlugit, nukitānguerut-
 -dlune āma, sumik nerissakāngīname uvdlox únuardlo tamât nāv-
 -dlugo. ²¹ arnavdlo Sâvdle ornigpâ, takugamiugdlo ānilāngakissok
 okarfigâ: takuvat, nipit kivfavit arnap tusarpâ, inūssuseralo navêr-
 -dluīnartitdlugo okautsisit uvavnut okalūtīgissatit nālagpāka; ²² mā-
 -nalo kivfavit arnap nipâ ivdlītaok tusariuk-ait, savssaiivfigilavkitdlo
 timiussaminīngumik nerissagssangnik, nukigtorkuvdlutit avkusi-
 -nikut ingerdlaleruvit. ²³ pinaitdlunile okarpok: neriumāngilanga;
 kivfamile arnavdlo āma kīmigtusārfingmāne nipât nālagpâ, nu-
 -namitdlo makitdlune ínāngavingmut ingipok. ²⁴ arnardlo igdlu-
 -mine norrautekarame puatdlarsagkamik, tuaviortumik toxúpâ, ^{1 Mòr. 18,e.}
 kajūssanigdlo tigusivok nakītaivdlunilo sêrnakāngitsunik timiu-
 -ssiarai; ²⁵ Sâvdlilo kivfanilo avalaivfigingmatik nerīput; kīngorna
 nikuīput autdlardlutigdlo únuame tamatumane.

kapitalit 29.

Filisterit Dâve uterkugât.

¹ Filisterit katerssatik tamaisa Avfangmut katerssorpat, Is-
 -raflīkutdlo puilassok Jisrīlīmītok tangmârfigât. ² Filisteritdlo
 sujulerssortait ikârput untrītiligtatik tūsintīlīgtatigdlo ilagalugit,

Dávilo angutitanilo ikárput kingugdliuvdlutik Aaggise ilagalugo. ³Filisteritdle nálagait okarput: sussut-uko Eiperíkut? Aaggise Filisterit nálagainut okarpok: tássaungínerpa Dâve, Sâvdlip Israflip kúngiata kivfâ? uvdlorpagssuit ukiúngortut agdlât táussuma najormanga, sumik navssârfigíngilara uvdlormit tunússivfianit uvdlok mána tikitdlugo. ⁴tauvale Filisterit nálagaisa níngautilerpât, Filisteritdlo nálagaisa okarfigât: angut táuna utertíssuk, najugkaminut nunasiarerkussangnut uterdle, sorssungnermutdlo atekatigekinata, sorssungnerme akerartortigekinarput; sumíngme ná-
¹nal. 12,19. -lagkaminut iluaritísagaluarnepa táuna? ímaka angutitavta ukua
^{21,11.} niakuinik. ⁵tássaungínerpa Dâve kâvigdlutik erinalerssortakátâ-
^{18,7.} -rutigissât okardlutik: túsintigdlit Sâvdlip saperssisipai, kulinigdle túsintigdlit Dâvip? ⁶tauva Aaggisip Dâve kaerkuvâ okarfigalugulo: ilumut úmangmat Nálagak, perkusersulputit, tangmârfingmilo uvavnftdlutit anissartutitdlúnft isertartutitdlúnit iluarâvkit, ajortumik navssârfigíngínâvkit uvdlormit uvavnut tikiuvfigissangnit uvdlok mána tikitdlugo; sujulerssuissutdle iluaríngilâtit. ⁷mánalo uterit, erkig-sivdlutitdlo autdlarit, Filisteritdlo sujulerssortaisa iluaríngisânik
^{20,1; 26,18.} iliokinak. ⁸tauva Dâve Aaggisimut okarpok: kanok-iliorama, kivfatdlo sumik navssârfigigagko uvdlormit kînavit sântlerkârfigi-ssavnit uvdlok mána tikitdlugo, sorssugkiartorkunekángilanga nálagkama kúngip kíngarssortainut? ⁹Aaggisip Dâve akivâ okardlune: nalúngilara, iluarigavkit Gútip íngiliatut ititdlutit; kisiáne Filisterit nálagait okarput: sorssungnermut ilagaluta majuakatáungíkile. ¹⁰mánalo akago makiârit ivdlit nálagkavitdlo kivfai ilagalutit tikiútut; akagulo makiâruvse karrutilerpasilo, autdlâsause. ¹¹makiârpok tauva Dâve, nangminerdlo angutitanilo, uvdlâkut autdlarumavdlutik, Filisterit nunânut utísavdlutik; Filisteritdle Jisrflimut majuarput.

kapitalit 30.

Amalâkut Sigdlangmut sâssússisimangmata Dâvip perdlugtíkai.

¹pivordlo Dâve angutitanilo uvdlut pingajuáne Sigdlangmut tikiungmata, tauva Amalâkut sâssússisimáput kujatânut Sigdlangmutdlo, Sigdlak perdlugtitdlugo ikivkardlugulo ingnermik; ²ar-natdlo tássanítut tiguvait mikissutdlo angisútdlo angúmigdlo tokutakarnatik; autdlarúpaidle ingerdlavingmikutdlo ingerdlavdlutik. ³Dâvidlo angutitaisalo igdlokarfik tikípât, atalo ingnermik ikivkagaussox nuliatigdlo ernitigdlo panitigdlo tigussaussut; ⁴tauva

Dâvip inuitdlo ilagissaisa nipitik anípait kiavdlutigdlo kiagssaerut-
 -dlutik. ⁵Dâviddlo nuliai mardluk tigussáuput, Aginuname Jisrî- ^{27,3.}
 -limio Apikaililo Nápaliugaluap nuliarissá Karmalimio. ⁶Dâvilo
 angnikitdliŋárpok, inuit okarmata ujarkanik mitdlôrumavdlune; ^{2 Mór. 17,4.}
 mássa inuit tamarmik tarnimíkut aliatsagput nungutdlutik ernitik
 panitigdlo pivdlugit; Dâvile píssagtipok Nâlagkákut Gûtimigut.
⁷tauva Dâve Apiâtarimut palasimut Agimflaup erneranut okarpok:
 kiapexússuak uvavnut âtsiaruk-ait; kiapexússuak tauva Apiâtarip ^{23,9.}
 Dâvimut âpâ. ⁸Dâviddlo Nâlagak sujunersiorpâ okardlune: ka-
 -terssat táuko malerssúsanerpâka? angúsanerpâka? akivâ: ma-
 -lerssuigit, mássa anguvdlugitdlo ánagtítsísakautit. ⁹autdlarpok
 tauva Dâve angutitdlo ilagissai arfinilingnik untritigdlit; kûngua-
 -mutdlo Bisôrimut pigamik ilait unigput. ¹⁰Dâve malerssuivok
 nangminerddlo angutitdlo sisamanik untritigdlit; angutitdle mar- ^{25,13.}
 -dlungnik untritigdlit unigput, kasunermik kûnguak Bisôre ikâr-
 -nek sapileramiko. ¹¹narssamilo angut Egivtinimio nâpikamiko
 Dâvimut nagsarpât; timiussamigdlo tuningmáne nerivok, imer-
 -migdlo ímípât. ¹²tuningmánilo âma figit tiggútut ilamerná-
 -nik vîngissanigdlo panertunik tigumassunik mardlungnik neri-
 -vok, anersârneratalo uterfigâ; mássa timiussamik nerissaká- ^{erx. 15,19.}
 -ngilak imermigdlo imigakarnane uvdlut pingasut únuatdlo pi-
 -ngasut. ¹³Dâvip okarfigâ: kia ilagâtít, sumiúvitdlo? okarpok:
 uvanga-una Egivtinimio inúsugtok, angutip Amalákússup kivfâ;
 nâlagkama kimagpânga náparama, tássa uvdlut pingasut kângiúput;
¹⁴sâssússisimagavta kujámut Karítamiut nunânut Jûtavdlo pigi- ^{Hsk. 25,16;}
 -ssânut Kâlvivdlo [piata] kujatânut, Sigdlagdlo ingnermik ikiv- ^{Sivf. 2,6.}
 -kardlugo. ¹⁵Dâvip okarfigâ: samungnartikumavinga katerssanut ^{Jôrs. 15,13.}
 táukunúnga? akivâ: ugpernarsaivfigínga Gûte narkigsigalugo to-
 -kúkumananga nâlagkamalo agssainut pisíkumananga; samung-
 -nartikumârpavkit tauva katerssanut táukunúnga. ¹⁶tauvalo sa-
 -mungnartípâ, atalo, siámarsimáput nunap tamarme kâgut, neriv-
 -dlutigdlo imerdlutigdlo paggatigissarssuit tamaisa nagdliússíssu-
 -tigait Filisterit nunânit Jûtavdlo nunânit tigussatik. ¹⁷Dâviddlo
 perdlugtípai târsilerneranit únungmut akagúkut agdlât; ánagto-
 -kángilardlo táukua ilânik, angutit inúsugtut sisamanik untritigdlit
 kisimik katigagtútítik kimugserfigalugit kimáput. ¹⁸Amalákutdlo
 tigussait tamaisa Dâvip ánagtípai; âma nuliane mardluk Dâvip
 ánagtípai; ¹⁹makaissinartokángitdlatdlo mikissumigdlúnft angisù-
 -migdlúnft, ernernigdlúnft paningnigdlúnft, paggatigissat ilânig-

- dlūnt tigussamigdlūnt tamarmik ilānik; ilūngardlugit Dâvip uter-típai. ²⁰ savatdlo ugsigtdlo tamaisa Dâvip āma tiguvai; nerssu-tautimigdlo sujornatigut ungôrdlugit okarput: tamássa Dâvip paggatigissarsiai. ²¹ angutit ivko mardlungnik untritigdlit ka-
10. -sunermit Dâvimik malingningitsut kūngûp Bisôrip kigdlingane uníngassut Dâvip tikingmatik, ánivigât Dâve pâriartordlugo inuit-dlo ilagissai pâriartordlugit; Dâvidlo inuit savssarfigai aperlugitdlo ajúnginersut. ²² pilerputdle angutit Dâvip ingerdlakataisa ilait ajortut inupilússut tamarmik okardlutik: ingerdlakatisimá-ningmatigut, paggatigissanik ánagtitavtínik ilangísísángilavut, kisiáne nalingínak tunivdlugo nulianik kitornainigdlo; autdlarut-dlugitdlo autdlarumârpup. ²³ Dâvile okarpok: katángutika, Nâlagkap uvavtínut túniússai taima písángilase, páringmatigut katerssatdlo táuko sorssugtivut agssavtínut túniutdlugit. ²⁴ kialo
- 4 Mór. 31,²⁷; Jôrs. 22,⁸; nâlasavāse okausek tamána pivdlugo? sorssugkiartortup pissag-ssátut ísangmat pekutit páralugit uníngassup pigssâ; avguakaitigísáput. ²⁵ taimailivok uvdlok táuna autdlarntívalugo kingor-nagutdlo; ilerkugssángortitdlugulo erkartússisígssángortípâ Israflime uvdlok mána tikitdlugo.
- ²⁶ Sigdlangmut Dâve tikíkame, Jûtap utorkaunertai ikíngutine nagsiússivigai paggatigissarsiat ilainik okarkussivdlune: uvfa pig-
- 25,²⁷. -ssase pivdluarkússutit Nâlagkap kíngarssortainit paggatigissat ilait, ²⁷ imáitut: Bítílimiut pigssait, kavane Râmútimiut pigssait, Jâterimiut pigssait, ²⁸ Aaruérimiut pigssait, Sivfímútimiut pigssait,
- 27,¹⁰. Estimúamiut pigssait, ²⁹ Râggalimiut pigssait, Jerarramflíkut igdlokarfiánítut pigssait, Kfíníkut igdlokarfiánítut pigssait, ³⁰ Hormamiut pigssait, Kôr-Asanimiut pigssait, Agtangmiut pigssait, ³¹ Hfprúnimiut pigssait, āma Dâvip nangminek angutitaisalo angalassarfiánítut tamarmik pigssait.

1 nal. 10,¹⁻¹².

kapitalit 31.

Sâvdle ingminut tokútok.

- ¹ Filisterit Israflíkúnut sorssugput; Israflivdlo angutitai ki-
- 28,⁴. -māput Filisterit sānit, ordlorarputdlo tokutauvdlutik Gilpuap kákāne. ² Sâvdliilo ernerilo Filisterit malerssoramikik, Jûntát Apinátalo Malkisualo Savdlip ernere tokúpait. ³ sualugtumigdlo Sâvdle sorssungnekarpok, angutitdlo písigsartut nâperiarmáne ánilârutigingârpai písigsartut. ⁴ tauva Sâvdle sâkugssamautiminik

tigumiússissiminut okarpok : panat amuguk kapivdlungalo tamatumí-
 -nga, kipinekángitsut ukorssuit tikekinavānga kapivdlungalo silaise-
 -rivfigalungalo; sákugssamautiminigdle tigumiússissine piumánging-
 -mat ersingârame, Sâvdlip panane tiguvâ, tássungalo tugtípok ká-
 -putdlune. ⁵sákugssamautainigdlo tigumiússissâta Sâvdle takuga-
 -miuk tokusok, āma táuna panaminut tugtípok tokokatigalugo.
⁶taima tokúput Sâvdliło erninilo pingasut sákugssamautiminigdlo
 tigumiússissine angutitanilo tamarmik atautsíkut uvdlorne ta-
 -matumane. ⁷Israřlivdlo angutitaisa kôrkup ungatânítut Jôrtanivdlo
 ungatânítut takuleramikik Israřlip angutitai kimâssut Sâvdliło erne-
 -riło tokussut, igdlokarřit kimagpait kimâvdlutigdlo; Filisteritdlo
 tikiúput uningavigalugitdlo. ⁸akagúkut Filisterit tikiúkamik to-
 -kutaussut ujajavfigiartordlugit, Sâvdle ernerilo pingasut navssârait
 Gilpuap kâkâne inangassut; ⁹niakuerpâtdlo ujajavfigalugulo sâkuinik,
 tamagingnutdlo Filisterit nunâne autdlartitsíput, Gútipilumik igdluat
 inuitdlo okariartortitsivigalugit. ¹⁰sâkuilo ilivait Astarútip ig-
 -dluanut, timâlo tokungassok nivíngarpât Bítšânip ungalorssuanut.
¹¹Gíliatimile Jâpasimiut táussumínga kalerríkamik, Filisterit
 kanok Sâvdle iliorfigigât, ¹²pikíput angutit sorssugsínaussut ta-
 -marmik, únuardlo tamât ingerdlavdlutik Sâvdlip timâ tokungassok
 ernerisalo timait tokungassut arkarpait Bítšânip ungalorssuanit,
 Jâpasimutdlo tikíkamik tássane ikivkarpait. ¹³saunikulo tiguvait
 iliverdlugitdlo orpiup mángortúp Jâpasimítup atânut; uvdlutdlo
 arřinek-mardluk řsingíniarput.

erk. 9,54.

Mat. 27,5;
ap. sul.16,27.11,1 tt;
2 Sâm. 2,4.

2 Sâm. 1,12.

Sámualip agdlagaisa áipait.

kapitale 1.

Sâvdlip tokuneranik Dâve nalunaerřiginekartok; úputigigâ.

¹pivordlo Sâvdle tokungmat, Dâvilo utersimagame Amalâkut ¹Sâm. 30,17.
 perdlugtísimavdlugit, tauva Sigdlangme mardlungnik uvdlivok;
²uvdlutdlo pingajuáne ata, angut tangmâřfingmit tikiúpok Sâvdli-
 -mit, ánorailo aligsimassut niakualo ivssumik sausimavdlune; Dâ- ¹Sâm. 4,12.
 -vilo tikíkamiuk nunamut tugtitdlune patdlorpok. ³Dâvidlo o-

- karfigingmane: sumit tikiúpit? akivá: Israflíkut tangmârfiánit ánapunga. ⁴ Dâvip okarfigâ: suna-una písimassok? nalunaerfi-gínga-ait; okarpok: inuit kimarráput sorssungnermit, âma inuit ilarpagssuit ordlorarput tokuvdlutik, Sâvdli lo agdlát Jüntát dlo erna tokúput. ⁵ Dâvilo inúsugtumut nalunaerfigingnigtiminut okarpok: Sâvdle Jüntát dlo erna kanok ilisimavigit tokussut? ⁶ inúsugtok
- 1 Sâm. 31,1. nalunaerfigingnigtâ okarpok: nalautsorfigivdluínardlunga Gilpuap kákânut pigama, sunauvfa Sâvdle kalugiussaminut talítok, sunauvvalo kamutit kimugtigit dlo patdligkiartorât. ⁷ tunuminut dlo kiviardlune takuleraminga kaerkuvânga; okarpunga: tássauvunga. ⁸ o-karfigânga: kinauvit? akivara; Amalákûvunga. ⁹ okarfigânga: ornínga-ait tokutdlungalo, kilulekigama, mássalo úmavdluínaraluardlunga. ¹⁰ tauva ornigpara tokutdlugulo, ilisimagavko inúsángitsok ajunârnerme kingornagut; niakorússuardlo niakuanítok tajarssuardlo talianítok tiguváka maungalo átdlugit nálagkavnut. ¹¹ tauva
- 1 Mór. 37,84; Dâvip ánorássane tiguvdlugit aligpai, angutit dlo ilagissai tamarmik
Jórs. 7,6. taimailiorput. ¹² kápialavdlutigdlo kiavdlutigdlo ísingíniarput ú-
1 Sâm. 31,13. -nungmut agdlát Sâvdle písutigalugo Jüntát dlo erna písutigalugo Nâlagkavdlo inugtai písutigalugit Israflivdlo inokutai písutigalugit, panákut ordlorarmata. ¹³ tauvalo Dâve inúsugtumut nalunaerfigingnigtiminut okarpok: sumiúvit? okarpok: angutip takornartaussup ernerânga Amalákûssunga. ¹⁴ Dâvip okarfigâ: ka-
- 1 Sâm. 24,7; -nok sujórângilatit agssatit isagtikagkit Nâlagkap tanitâ tokúsav-
tugs. 105,16. -dlugo? ¹⁵ Dâviddlo inúsugtortame ilát kaerkuvâ okardlunilo:
4,12. karrít, úmúnga ornigutdlutit; unatarpâ tauva tokutdlugo. ¹⁶ Dâ-
viddlo okarfigâ: aut niarkungnut pigile, kanerpit pasigdlernerkar-
tingmatit okaravit: Nâlagkap tanitâ tokúpara.
- ¹⁷ Dâviddlo Sâvdle Jüntát dlo erna úputigai úpúmik matumínga, ¹⁸ okardlune Jûtap ernere ajokersorkuvdlugit písigsimik,
Jórs. 10,13. tássa-una agdlagsimassok perkusersuitsup atuagkiaine:
- ¹⁹ alianak, Israflip alianáissutâ kingigtúnguautingne tokutauvdlune ínangassok, kanok-ilivdlutik písarssûgaluit ordlorarpat?
- Migg. 1,10. ²⁰ Gâtime nalunaerutigekinasíuk, Askalûnip igdluisa akorninut okar-
- 1 Sâm. 17, -riartortitsekínase, Filisterit pané tipaitsorkunagit, kipínexángitsut
26. 36. pané nuánârkunagit. ²¹ Gilpuap kákai ukorsé, isugutanex sialugdlûnt ilivínut píngíkilit narssakarasiló ilioragagssanik tuníssutígssalingnik; tássanime igitaungmat písarssuit erkornavérkutát,
Is. 21,6. Sâvdlip erkornavérkutâ, úliamik tanínekarungnaersok. ²² toku-
5 Mór. 32,42; -taussut auánik píssakarnane, písarssuit orssuánik píssakarnane
Is. 1,20.

Júntáp pisigsia tunuariartaringilak, Sâvdlivdlo panâ asule utera-
-ráingilak. ²³Sâvdle Júntâtdlo inûnermingne asanartut nuânersut
tokunermingne avigsângitdlat; nagtoralingnit okilanerugamik, Ifu-
-vinit artornarneruvdlutik, ²⁴Israflip panê ukorsê, Sâvdle kiasiuk,
augpatdlarigsumik atissakartitsisserse nuânersumik, atissavsínik Jer. 4,80.
ássugkersuissox kúltiussunik. ²⁵kanox-ilivdlutik píssarssúgaluit
ordlorarpat sorssungnerssuarme? kingigtúnguautingne Júntât to-
-kutauvdlune ínangavox. ²⁶angnikitdliorpunga pivdlutit, katángu-
-tiga Júntât ûmâ, alianaigingârpavkit; asangningnerit tupiginero-
-kâra arnat asangningneránit. ²⁷kanox-ilivdlutik píssarssúgaluit
ordlorarpat, sákutdlo sorssûtít támardlutik?

kapitalit 2.

Dâve Híprúnime kúngíngortox, Ispusatdlo Maranâme kúngíngordlune.

¹kingornagut Dâvip Nâlagak sujunersiorpâ okardlune: ma- 1 Sâm. 23,
-juâsanerpunga Jútap igdlokarfisa ilânut? Nâlagkap okarfigâ: 2. 4; 30,8.
majuarit; Dâvilo okarmat: sumut majuâsaunga? okarpok: Híprû-
-nimut. ²tássunga Dâve majuarpok nulianilo mardluk âma, Agi- 1 Sâm. 27,8;
-nuame Jisrflimio Apikaililo Nâpaliugaluap nuliarissâ Karmalimio. 30,5.
³angutitanilo ingminítut Dâvip majuartípai nungutdlugit inoku-
-taitdlo; Híprûnivdlo igdloxarfê uníngavigait. ⁴Jútavdlo angu-
-titai tikiúput, tássanilo Dâve tanípât kúngíngortitdlugo Jútap 1 Sâm. 31,13.
inokutainut; Dâvilo nalunaerfigât okardlutik: Jâpasip Gfliatimítup
angutitai tássáuput Sâvdlimik ilississut. ⁵arpârtunik tauva Dâve
autdlartitsivox Jâpasip Gfliatimítup angutitainut okarfigititdlugit: 1 Sâm. 15,13.
pivdluarkunarsigitse Nâlagkamut, Sâvdle nâlagarse matumínga isu- Rút. 1,8.
-magigavsiuk iliverdlugo. ⁶mānalo Nâlagkap isumagilise ilumôr-
-figalusilo; uvangátaox taimailivdlunga ajungitsulivfigísavavse, ta-
-mána suliarigavsiuk. ⁷mānalo agssase píssagtíkilit sorssutdlar-
-kingniaritsilo; Sâvdle nâlagarse tokugaluarpok, uvangale âma Jú-
-tap inokutaisa tanípānga ingmingnut kúngíngortitdlunga.
⁸Apnêrivdle, Nêrip ernerata, Sâvdlip sákutûisa nâlagâta Is- 1 Sâm. 14,60;
-pusat Sâvdlip ernera tiguvâ ikártitdlugulo Maranâmut; ⁹kúngí- 17,66.
-ngortípálo Gfliatimut Agsorimutdlo Jisrflimutdlo Eivfarâmutdlo
Btjamfmutdlo, Israflimúme ilūngarmut. ¹⁰sisamanik kulilingnik
ukiokardlune Ispusat Sâvdlip ernera Israflimut kúngíngorpox u-
-kiutdlo mardluk kúngiuvdlune. kisiáne Jútap inokutaisa Dâve
maligpât. ¹¹uvdlutdlo Dâvip Híprúnime Jútap inokutainut kú-

-ngiuvftsa amerdlássusê tássa ukiut arfinek-mardluk káumatitdlo arfinigdlit.

¹² aníputdlo Apnêre Nêrip ernera Ispusativdlo Sâvdlip ernera -rata kivfai Maranâmit Gîpiûnimut. ¹³ âma Jûape Sérupap ernera Dâviddlo kivfai anigamik nâpekatigtgput Gîpiûnip tasiata sinâne; unigputdlo, uko tatsip igdluata tungâne, ivkulo tatsip igdluata tungâne. ¹⁴ tauva Apnêre Jûapimut okarpok: inûsugtut nikuíniardlit-ait pínguardlutigdlo tákuvtíne; Jûapilo okarpok: nikuíniardlit. ¹⁵ nikuíput tauva ikârdlutigdlo amerdlaxatigtgdutik, arkanek-mardluk Bînjamp Ispusativdlo Sâvdlip ernera ilait arkanek-mardlugdlo Dâvip kivfaisa ilait. ¹⁶ tauvalo nungutdlutik tugdlertik ti-guvât niakuagut panardlugulo sanerâgut, pekatigtgdutigdlo ordlo-rarput; najugardlo tamána taissalerpât Hlíkat-Sorímik Gîpiûnimítumik. ¹⁷ sualungârtumigdlo sorssútilerput uvdlox táuna; Apnêrilo Israíivdlo angutitai saperssisitáput Dâvip kivfaisa sâne. ¹⁸ tássa-
 1 nal. 2,16. -níput Sérupap ernere pingasut, Jûape Apisailo Asafílo; Asafílo isigkamigut okilavox, sórdlo okínínguit narssamítut ilát. ¹⁹ Asafíivdlo Apnêre malerssorpâ; sangúngílardlo, talerpiuvdlúnt tungánut sâ-miuvdlúnt tungánut autdlarnane Apnêre malísaerdlugo. ²⁰ kingu-nerminutdlo kiviardlune Apnêre okarpok: ivdlit Asafíivít? okarpok: táunauvunga. ²¹ Apnêrivdlo okarfigâ: talerpigpít tungánut sámigpít dlúnt tungánut sanguvdlutit inûsugtut ilánik ilíngnut tigust atissaiardlugulo píssakarfigûk; Asafíle nígorumángílak malísaerdlugo. ²² kâmúmvídlune tauva Apnêre okarkígpok Asafíimut: nígorít ivdlit malísaerdlunga; sórme patígdutit úpítísavavít? kanok-ílvídlunga tauva kînara árdlortísínáusagíga Jûapimut angajungnut?
 3,27. ²³ pínaíngmatdle nígorumanane, Apnêrip kápívâ kalugíussame erkuaník akuâgut, kalugíussak tunuagut anítldagítídlugo; tássanilo ordlú-
 20,12. -dlune torkuvíanut píssut unígpút. ²⁴ Jûapívdle Apísaívdlo Apnêre malerssorpât, sekínerdlo tarrílersok tíkíúput Amap kákánguanut Gíap akíanítumut Gípiûnip pílassuítsuata ornígtariâne. ²⁵ Apnê-rímutdlo katerssorput Bînjamp kínguí atáutsímítorssuángor-dlutik, kákángúvdlo atáutsíp kârpíâne kekarpút. ²⁶ táuva Apnêrip Jûape tordlorfigâ okardlune: píana soráuítsúmík nungútítsísva? ílísímángílíuk kíngornagut kasílítsúngúsassok? kanok sívísutígí-ssúmík ínúngnut okarnék ajúsavít uterkuvdlugít katángútítík má-lerssorkunagít? ²⁷ Jûape okarpok: ílumut úmángmat Gúte, oká-lúngíkálúaruvít, táuva ínuit uvatsíardle tunuarkákakaut nungút-

-dlutik katángutitik malerssúsaerdlugit. ²⁸Júapilo tauva suvdluar- ^{20,22.}
 -táussuarmik kardlortarmat, inuit ilūngarmik unigput Israílikut
 malerssorungnaerdlugit kingumutdlo sorssugkungnaerdlutik. ²⁹Ap-
 -nêrivdle angutitaisalo narssax kúgaitsox ingerdlavigât únuak táuna
 tamât, Jôrtanilo ikârdlugo Bíterúne tamât ingerdlavigât Maranâtdlo
 tikitdlugo. ³⁰Júapilo uterpox Apnêre malerssúsaerdlugo inuitdlo
 ilūngaisa katerssordlugit; maxaissinarputdlo Dâvip kivfaisa ilait
 angutit arfersanek-sisamat Asaflilo. ³¹Dâviddle kivfaisa Bfnja-
 -míkut Apnêrivdlo angutitai perdlugtitsivigingmatigik, angutit pi-
 -ngasunik untritigdlit arfnilingnigdlo kuligdlit tokúput. ³²Asaflilo
 tiguvât iliverdlugulo angutigigaluata ilerfanut Bítldlmimítumut;
 Júapilo angutitanilo ingerdláinarmata únuak tamât, karrúpai Hí-
 -prúnimflersut.

kapitalit 3.

Dâve ernertártartok. Apnêre Dâvimik igdlersuilersok, Júapimit tokúnkartok.

¹sivisûmik sorssûput Sâvdlip inokutai Dâviddlo inokutai,
 Dâve píssaunertujartortuínardlune Sâvdlivdle inokutai píssauni- ^{5,10.}
 -kitdliartuínardlutik. ²erneritdlo Dâvimut erniúput Hfprúnime; ¹nal. 3,1.
 angajugdliiâ tássa Amnûne Aginuamimit Jisrflimiumit; ³áipâ tássa
 Kiliáve Apikailimit Nápaliugaluap nuliarissânit Karmalimiumit;
 pingajorât Avsalût, Mággap erna Gisuerip kúngiata Talmaip ^{13,37.}
 paniata; ⁴sisamarât Atûnia Hagítip erna; tatdlimarât Savfátia ¹kúng.1,5 tt.
 Apitalip erna; ⁵arfinerât Jiteriât Eigdlamit Dâvip nulianit;
 táuko Dâvimut erniúput Hfprúnime.

⁶Sâvdlip inokutai Dâviddlo inokutai sorssútitdlugit Sâvdlip
 inokutai Apnêrip píssagtípai. ⁷Sâvdliugaluardle panerfakarmat ^{21,8.}
 Rispamik atilingmik Ajap panianik, Ispusat Apnêrimut okarpok:
 suna pivdlugo atátagigaluama panerfâ isekatigaiuk? ⁸tauva Apnêre
 ajuatdlakaok Ispusatip okausê pivdlugit okardlunilo: kingmip nia- ¹Sâm. 17,48.
 -korinerpânga Jútap igdlersortâ? uvdume Sâvdlip atátagigaluavit
 inokutai katángutailo ikíngutailo isumagssorpáka Dâviddlo ag-
 -ssainut písísimanatit, arnamutdlo táussumúnga ajortuliamik uv-
 -dlume takusaivfigigingma. ⁹Gútíp Apnêre pitdlakiliuk, Dâve ^{Rút. 1,17.}
 iliorfigingíkuvko, sórdlo Nâlagkap ugpernarsaivfigigâ, ¹⁰Sâvdlip
 inokutai pfaiivfigalugit kúngiússusigssamik Dâviddlo igsiavfia kilálik
 nápartitdlugo, Israflimut Jútamutdlo nálagángortitdlugo Dánimit

Bêrsápa tikitdlugo. ¹¹ tauva Apnêre akisínaujungaerpâ okautsi-
-migdlúnft ersigileramiuk.

¹² Apnêre tauva ernerdlune arpártunik autdlartitsivok Dâvimut
okarkussivdlune: nuna kia pigâ? okarkussivdlunilo: angerfigínga,
atalo, ikiúsavavkit Israflíkut ilüngaisa ilingnut sâgtitdlugit. ¹³ o-
-karpok: ajúngilax, angerfigísavavkit; kisiáne atautsimik piunav-
-figávkit imáitumik: kfnara takúngikatdlásavat, kisiáne Miggale
Sâvdlip pania âterêrugko, kfnara takujartorugko. ¹⁴ tauvalo Dâvip
Ispusat Sâvdlip ernerera arpártunik autdlartitsivigâ okarkussivdlune:
1 Sám. 18,27. káissuk nuliara Miggale uvavnut angersitara Filisterit untritigdlit
kipinexángissutait akiliutigalugit. ¹⁵ Ispusatdlo autdlartitsivok ti-
1 Sám. 25,44. -gorkuvdlugo angúmit Paltialimit Laisip erneranit. ¹⁶ uviatalo
ingerdlakatigâ maligdlugo kiavdlune Bagorft tikitdlugo; tauva Ap-
-nêrip okarfigâ: uterdlutit autdlarit; uterpordlo.

¹⁷ kingorna Israflip utorkaunertai Apnêrip okalokatigai okar-
-dlune: sujornagut Dâve ujartaravsiuk ilivsinut kúngingortíku-
-mavdlugo, ¹⁸ taimailioritse mána, Nâlagak Dâvimut okarmat ima:
Dâvip kivfama agssaisigut inugtáka Israflíkut áragtíkumârpáka
Filisterit agssainit kíngarssortaisalo tamarmik agssainit. ¹⁹ âma
Bíjnamíkut tusátitdlugit Apnêre okalugkujok; âma Dâve Híprû-
-nimítok Apnêrip ornigpâ tusátitdlugo okalûseralugit Israflíkut
iluarissait tamaisa Bíjnamívdlo inokutaisa ilüngarmik iluarissait.
²⁰ Apnêrilo Híprûnimut tikiúpok Dâvimut, angutit mardlungnik
kuligdlit ilagalugit; Dâvivdlo Apnêre angutitdlo ilagissai kagssi-
-miuártipai. ²¹ tauvalo Apnêre Dâvimut okarpok: pikivdlunga
Israflíkut ilüngaisa katerssoriartorumârpáka nâlagkavnut kúngimut,
angerfigerkuvdlutit, tarnivitdlo piunassainut tamanut kúngiúsautit;
Dâvivdlo tauva autdlartingmane Apnêre autdlarpok erkigsivdlune.
²² atale, Dâvip kivfai Jûapilo katerssanit tikiúput paggatigissar-
-pagssuit tikiutdlugit; Apnêrile Dâvimikungnaersok Híprûnime,
erkigsivdlune autdlarsimagame autdlartingmane. ²³ Jûape sáku-
-tútdlo ilagissai tamarmik tikiungmata, Jûape nalunaerfigât okar-
-dlutik: Apnêre Nêrip ernerera kúngimut tikiúpok, erkigsivdlunilo
autdlarpok autdlartingmane. ²⁴ tauva Jûapip kúnge iserfigâ okar-
-dlunilo: kanok-iloravit? ata, Apnêre ilingnut tikiungmat, sôrme
tauva autdlartípiuk ingerdláinartitdlugo? ²⁵ Apnêre Nêrip ernerera
ilisimavat misigíngitsórtikumavdlutit tikiútok, anissarnitit isertar-
-nititdlo nalujungnaerumavdlugit kanok-iliortarnititdlo tamaisa na-
-lujungnaerumavdlugit. ²⁶ Jûape Dâvimit anigame arpártunik aut-

-dlartitsivok Apnêre malerkuvdlugo, utersarpâtdlo puilassuliamit Séramit; Dâvirdle naluvâ. ²⁷ Apnêre Hfprûnimut utermat, Jûapip sangutípâ isâvfiup kerkanut okalûkumavdlugo avíngarutitdlugo; tássanilo akuâgut kapivâ tokutdlugo Asaflip nugkame aua pivdlugo. ^{20,10.}
²⁸ kingorna Dâvip tamána tusaramiuk okarpok: píngitsúvunga nâ- ^{2,23.}
 -lagauvfigalo Nâlagkamit pitdlagágssaunata isuanut Apnêrip Nêrip ernerata aua pivdlugo. ²⁹ Jûapip niakuanut tugkile angutátalo inokutainut tamanut; kipiuitsumigdlo Jûapip inokutai ilakarilit ^{Jôrs. 9,23.}
 igissunik pupigsunigdlo ajáupiartunigdlo panamigdlo tokutaussunik timiussamigdlo ajorssartunik. ³⁰ mássame Jûapip katángutátalo Apisaip Apnêre tokúpât, Asaflle nukartik tokungmago sorssung- ^{2,23.}
 -nerme Gfpiûnime. ³¹ Dâvilo Jûapimut inungnutdlo ilagissainut tamanut okarpok: ánorássase aligsigik pûgssianigdlo atissivdluse, kápialavdlusilo sujulerssoritse Apnêrimut. kúngile Dâve akiartautip kingornagut ingerdlavok. ³² Hfprûnime Apnêre iliverpât; kúngivdlo nipine anípâ kiavdlunilo Apnêrip ilerfata saniane, inuitdlo ilû-
 -ngarmik kiáput. ³³ kúngivdlo Apnêre úputigâ okardlune: sôrdlo ^{1,17.}
 silaitsut tokussartut Apnêre tokúsanerame? ³⁴ agssatit kilerssor-
 -nekángitdlat isigkatitdlo kalivnernik kangnúsaussunik parnaerúne-
 -karatik; sôrdlo iluaitsulissunit tokutaussartut, tokutauvutit. i-
 -nuitdlo ilûngarmik kiajuarsínarpât. ³⁵ inuitdlo ilûngarmik iser-
 -mata Dâve timiussamik nerisíniardlugo uvdlogatdlartitdlugo, Dâve ugpernarsaivok okardlune: Gûtip pitdlakilinga, sekinek tarrisínago timiussamik súnquamigdlûnt avdlamik ôkátaiguma. ³⁶ [patsisâ] tauva inuit ilûngarmik ilisarât iluaralugulo; nungutdlugit kanok kúnge iliorângat, inuit ilûngarmik iluarissarât. ³⁷ inuitdlo ilungarmik, Israflíkut ilûngarmik uvdlorme tamatumane nalujungnailerpât kú-
 -ngimit pisimángitsox Apnêrip Nêrip ernerata tokutaunera. ³⁸ kú-
 -ngilo kivfaminut okarpok: ilisimángilase nâlagaussox angnerit ^{1 Sâm. 26,15.}
 ilât tokutaussok uvdlok táuna Israflime? ³⁹ uvangale sângikat-
 -dlarpunga nauk kúngiugaluartunga tanitaussok, angutitdlo táuko Sérujap ernere píginaunertunerúput uvavnit. ajortuliortox Nâlagkap akiniardliuk ajorssusia migssiliordlugo.

kapitalit 4.

Ispusatip tokuteissai Dâvip pitdlarai.

¹ Sâvdliip ernerata tusaramiuk Apnêre Hfprûnime tokussox, agssai nukingerúput, Israflíkutdlo ilûngarmik ánilárput. ² mar-

testamentitoxox.

33

- dlungnik angutitakarpok Sávdlip ernerer katerssat nálagainik, áipâta Baina aterâ áipâtaló Rígga ateralugo, Rímúnip Bêrútimiup ernere, Bfnjamfp kinguaisa ilâta; mássame Bêrút âma nautsor-
-ssugaussarpok Bfnjamfmut ilángússauvdlune; ³Bêrútimiutdlo ki-
-mâput Gítâmut, tássanīputdlo takornartauvdlutik uvdlok mána
tikitdlugo. ⁴Júntât Sávdlip ernerer ernekarpok isigkamigut ig-
9,3. -dlugtut tumartorsimassumik; tatdlimanik ukiokartok Sávdlimik
Júntâmigdlo tusardliut Jisrflimit nagdliungmat pârssissâta arnap
tiguvâ kimâvdlunilo; pivordlo kimâvdlune pinasuarmat, tauva or-
-dluvok tumardlunilo; Mivfipusat aterâ. ⁵Rímúnip Bêrútimiup
ernerer Rígga Bainalo autdlarput uvdluvdlo kiangerane Ispusatip
igdluanut pivdlutik, táuna inángavingme inangassok uvdlop kerkaner.
⁶igdluvdlo iluanut táuko iserput kajússiagssanik aigdlerumavdlutik,
3,27. akuâgutdlo kapivât; Ríggalo Bainalo katángutâ ámagput. ⁷igdlu-
-mut iseramik táuna inarfingmine inangassok sinigtarfingmine,
patigpât tokutdlugulo niakuerdlugulo; niakualo nagsarpât inger-
-dlavdlutigdlo narssap kúgaitsup avkutâgut únuak tamât. ⁸Ispu-
-sativdlo niakua Hfprúnimut âpât Dâvimut kúngilo okarfigalugo:
takûk Ispusatip niakua, Sávdlip kíngarssortivit inússutsingnik ki-
-nugingnigtup ernerata; taima Nálagkap nálagara kúnge uvdlok
táuna akiniúmik tunivâ Sávdlimut kinguânudlo. ⁹Dâvidle akivai
Rígga Bainalo katángutâ Rímúnip Bêrútimiup ernere okarfigalugit:
1 kúng. 1,29. ilumut úmangmat Nálagax tarnivnik utertitsissok angnikitdlor-
-nartunit tamanit, ¹⁰uvavnut nalunaersok okardlune: ata, Sávdle
tokuvok, tipaitsungnartumik okariartorsoralune, tiguvara tokut-
1,16. -dlugulo Sigdlangme, okausia tipaitsungnartok taimáitumik akig-
-ssakartitdlugo; ¹¹ilivsiló angutit iluaitorsossuit angut iluartok to-
-kúkvaiuk igdluane inángaviane, auanik akiniússivfigísánginer-
-pavse mána pèrsitdlusilo nunamit? ¹²inúsgtortanilo Dâvip inang-
-matik tokúpait, agssaitdlo isigaitdlo kipivdlugit nívingarpait tatsip
3,32. Hfprúnimūtip kulânut; Ispusativle niakua tiguvât ilivdlugulo Ap-
-nèrip ilerfanut Hfprúnimūtumut.

kapitalit 5.

Israílmut ilúngarmut kúngingordlune Dâvip Jerúsâlât najugarilerâ.

Filisterit perdlugtíkai.

- 1 nal. 11,1. ¹kingorna Israílíkut nagguvekatigtgsortait tamarmik Hfprú-
-nimut tikiúput Dâvimut okardlutigdlo ima: ata, uvagut saunexati-

-galutalo uvinekatigávtigut; ² sujornagútaox Sâvdle uvavtínut kúngiu- 19,12.
 -gatdlarmat ivdlit Israflíkúnik anissartitsissûvutit insertartitsissûv- 1 nal. 11,2.
 -dlutitdlo; Nâlagardlo ilingnut okarpok: ivdlit ínugtáka Israflíkut
 párisavatit, ivdlitdlo Israflíkúnut sujulerssuissûsautit. ³ Israílíp 1 Sâm. 25,30.
 utorkaunertai tamarmik tauva Hîprûnimut tikiúput kúngimut, kú- 1 nal. 11,3.
 -ngivdlo Dâvip angerfigingmatik Hîprûnime Nâlagkap kînâta sâne, 1 nal. 12,23.
 Dâve tanípât Israflimut kúngingortitdlugo. ⁴ pingasunik kulilingnik 2,4;
 ukioxardlune Dâve kúngingorpok, ukiut sisamanik kuligdlit kú- 1 Sâm. 16,18.
 -ngiuvdllune; ⁵ Hîprûnime Jûtamut kúngiuvox ukiut arfinex-mardluk 1 kúng. 2,11;
 káumatitdlo arfinigdlit; Jerúsalamilo ukiut pingasunik kuligdlit 1 nal. 29,27.
 pingasutdlo kúngiuvox Israílímút ilüngarmut Jûtamutdlo.

⁶ kingornalo kúnge angutitanilo Jerúsalamiarput Jîpusíkúnut 1 nal. 11,4.
 tássane nunakartunut; Dâvimutdlo okarput ima: maunga iserna- 1 nal. 11,5.
 -viángilatit, tagpítstut tumartorsimassutdlo nigortísavâtít — imána
 pivdlutik: maunga Dâve isísángilax —. ⁷ Dâvidle tiguarpâ pat- 1 nal. 11,5.
 -dligtailissax Stune, tamássa Dâvip igdlokarfia. ⁸ Dâvilo okarpok
 uvdlok táuna: nalingínaup Jîpusíkúnik perdlugtitsissup kugssiamut
 ajagtordligit tumartorsimassutdlo tagpítstutdlo Dâvip tarningata
 úmigissai. taimáitumik okartarput: tagpítstut tumartorsimassuv-
 -dlúnit igdlo iserfigísángilá. ⁹ patdligtailissardlo Dâvip najuga- 1 nal. 11,7. 8.
 -rilerpâ taivdlugulo Dâvip igdlokarfianik; avatálo Dâvip karmarpâ
 Milumit ilungmutdlo. ¹⁰ Dâvilo angisüngoriartuinarpok, Nâlagkavdlo 3,1;
 katerssârssuit Gútiata najorpâ. ¹¹ Hieramilo Tôrup kúngia arpâr- 1 nal. 11,9.
 -tunik autdlartitsivox Dâvimut kissungnigdlo sfteriussunik sana- 1 nal. 14,1;
 -ssunigdlo ujarkerissunigdlo karmasigssiortunik; Dâvilo igdluliorpât. 2 nal. 2,3.
¹² tauva Dâve misigilerpok Nâlagkap aulajangersarâne Israflimut 7,2.
 kúngingortitdlune, nâlagauvfinilo akímagtiká ínugtane Israflíkut
 pivdlugit.

¹³ Dâve sule panerfersertardlunilo nuliartarpok Jerúsalamíuník 1 nal. 14,3.
 Hîprûnimit tikiúkame kingornagut, sulilo Dâvimut erniussarput
 erneritdlo panítldlo. ¹⁴ tamássalo Jerúsalamé ernertárisaisa arkit: 1 nal. 14,4;
 Sámua, Sûpâve, Nâtat, Sálumô, ¹⁵ Jivgare, Elisua, Nivfak, Jâvfia, 3,5 tt.
¹⁶ Elisâma, Eliâta, Elivflat. 1 nal. 14,5. 6.
 1 nal. 14,7.

¹⁷ Filisterit kalerrikamik, Dâve taníkât Israflimut kúngingor- 1 nal. 14,8.
 -titdlugo, majuarput Filisterit tamarmik Dâve ujariartordlugo;
 Dâvidlo tusaramiuk patdligtailissamut aterpok. ¹⁸ Filisteritdlo 1 nal. 14,9.
 tikiúput siámardlutigdlo Rívfait kôruáne. ¹⁹ Dâvidlo Nâlagax 1 nal. 14,10.
 sujunersiorpâ okardlune: majuásanerpunga Filisterinut? agssavnut 1 Sâm. 30,8.
 túniúkumárnerpigít? Nâlagardlo Dâvimut okarpok: majuarit, Fi-

- 1 nal. 14,11. -listerit agssangnut túniutdluínásagavkit. ²⁰ Bál-Parátsfmut tauva Dáve tikiúpox, tássanilo Dávip saperssisikamigit okarpox: Nálagkap kíngarssortíka sujunivne siámartípai, sórdlo ermit siámar-tartut. tamána pivdlugo najugak tamána atserpát Bál-Parátsfmik.
- 1 nal. 14,12. ²¹ tássungalo Gútipilutik kimangmatigik, Dávip angutitaisalo tiguvaít.
- 1 nal. 14,13. ²² kámúmivdlutik Filisterit majuarKingmata siámardlutigdlo Rfv-
- 1 nal. 14,14. -fait kóruáne, ²³ Dávip Nálagak sujunersiorpá; okarpordle: majúa-sángilatit; sakiatdlagit maligdlugit, tikíniardlugitdlo figekutdlugssuit
- 1 nal. 14,15. nalánit; ²⁴ figekutdlugssuitdlo kárfisigut ingerdlarpaluk tusalerugko, tauva kérásautit, tássáusangmat Nálagak sujunigkut anissok Fi-
- 1 nal. 14,16. -listerit katerssat perdlugtitsivigiartordlugit. ²⁵ Dávilo taimailiorpox, sórdlo Nálagkap inákáne; Filisteritdlo perdlugtípai Gípmait Gí-serip ornigtariánut.

kapitalit 6.

Nálagkap igdlerfia Dávip igdlokarfianut ákát.

- 1 nal. 13,5. ¹ kingorna Dávip Israflime kíngkat tamaisa katerssorkigpai, pingasunik kulilingnik túsintigdlit. ² Dávilo pikivox autdlardlunilo
- 1 nal. 13,6. inuit Jútácut ingminítut tamaisa ilagalugit, tássánga majúkumav-dlugo Gútip igdlerfia Nálagkap katerssárssuit Gútiata arkanik
- 1 nal. 13,7. atsernekartox, kánítut kérupít kuláne igsiassup. ³ Gútivdlo igdlerfia kimugsiúpát kamutinut nuťánut ikivdlugo, autdlarutdlugulo Api-
- 1 Sâm. 7,1. -nátap igdluanit kákánguamítumit, Usavdlo Agiuvdlo Apinátap ernerisa kamutit nutát ingerdlatípaít. ⁴ autdlarúkamíkik Apinátap igdluanit kákánguamítumit Gútip igdlerfia ikisimatitdlugo, Agio
- 1 nal. 13,8. igdlerfiup sujornagut ingerdlavox; ⁵ Dávilo Israflivdlo inokutai ilú-ngarmik pínguarput Nálagkap sáne nipilerssútínik tamalánik ka-nungnerit kissuinik kúkilagtaríssanigdlo kúkilagutílingnigdlo kilau-
- 1 nal. 13,9. -tinigdlo avilortunigdlo sujanánguanigdlo. ⁶ Nággunip iserterivianut pígamik, Gútip igdlerfia Usap isagpá tiguvdlugulo, ugsigit avkúmit
- 1 nal. 13,10. nigoriatdlarmata. ⁷ tauva Nálagkap níngangnera Usamut katsu-ngailerpox, Gútivdlo tássane patígpá támarnera pivdlugo; tássa-
- ⁴ Mór. 4, 16. ²⁰. Nálagkap Usa aserortingmago aserortórnermik; najugardlo tamána
- 1 nal. 13,11. Usap aserortórfianik taissarpát uvdlok mána tikitdlugo. ⁹ Dávidlo Nálagak sujóragilerpá uvdlorme tamatumane okardlunilo: kanok-
- 1 nal. 13,13. ilivdlune Nálagkap igdlerfia uvavnut písava? ¹⁰ Dávidlo ingminut átikumángilá Nálagkap igdlerfia Dávip igdlokarfianut, sangutitdlu-

-gule Oupate-Eitumip Gātимиup igdluanut. ¹¹ Nálagkavdlo igdlerfia ¹ nal. 13,14. uníngavok Oupate-Eitumip Gātимиup igdluane káumatit pingasut; Nálagkavdlo Oupate-Eitume inokutailo ilüngaisa pivdлуarkuvai.

¹² kúngilo Dáve nalunaerfigát okardlutik: Nálagkap pivdлуar-kuvai Oupate-Eitumip inokutai pigissailo tamaisa Gútip igdlerfia pivdlugo; tauva Dáve autdlarpok Gútip igdlerfia majūkiartordlugo ¹ nal. 15,26. Oupate-Eitumip igdluanit Dávip igdloxarfianut tipaitsugdlune. ¹³ Nálagkavdlo igdlerfianik erssugtut ingerdlalermata arfinilingnik av-dlorarsimavdlutik, tunissíput ugsingmik norramigdlo puatdlarsag-kamik. ¹⁴ Dávilo pigsigsárpok nukine tamákerdlugit Nálagkap ¹ kúng. 8.6. ¹ nal. 15,26. sáne, kiapexússuarmik merkuluaitsumik atissakardlune. ¹⁵ taima ¹ nal. 15,27. Dávip Israflivdlo inokutaisa ilüngarmik Nálagkap igdlerfia majūpát ¹ nal. 15,28. tipaitsungnermit nivdlingárdlutik suvdluartáussuarnigdlo nipiler- ¹ Sám. 4,6. -ssordlutik. ¹⁶ pivordlo Nálagkap igdlerfia Dávip igdloxarfianut ¹ nal. 15,29. erkutilermássuk, Miggale Sávdlip pania igalássákut itsuartok, kú- ngilo Dáve issigileramiuk tapartok pigsigsárdlunilo Nálagkap sáne, ūmámigut narrugá. ¹⁷ Nálagkap igdlerfia tauva erkúpát ilivdlugulo ¹ nal. 16,1. inánut tovkup kerkanut Dávip inigssiordlugo nápartitáta; Dávilo tuníssutinik ikivkagagssanik pigdlfvok Nálagkap sáne tuníssutinigdlo kujaniutinik. ¹⁸ tuníssutit ikivkagagssat tuníssutitdlo kujaniutit ¹ nal. 16,2. Dávip pigdliutigeréramigit, inuit pivdлуarkuvai Nálagkap kater- ¹ kúng. 8,66. -ssársuit Gútiata arkagut. ¹⁹ inungnutdlo tamanut, Israflíkúnut ¹ nal. 16,3. ujameriagtunut tamanut, angutinutdlo arnanutdlo, avguaivok nali- ngínak tunivdlugo timiussamik kakortugssiamik putúgkamik ataut- simik neximinerssuarmigdlo atautsimik vīnigssausiamigdlo ataut- simik; inuitdlo ilüngarmik tauva autdlarput nungutdlutik igdлу- ¹ nal. 16,48. -mingnut.

²⁰ Dáve utermat inokutine pivdлуarkujartordlugit, Miggale Sávdlip pania anivok Dáve páriartordlugo okardlunilo: kanok atar- kinartigá uvdlume Israflip kúngia, ulérame uvdlume kivfame kiv- fait arnat issigititdlugit, sórdlo pftaerssortut ilát kisime ulérsartok. ²¹ Dávile Miggalimut okarpok: Nálagkap sáne, kinigaringmanga atátangnit inokutainitdlo tamanit pingárnerutitdlunga inatdlungalo ^{5,2; 7,8;} ¹ Sám. 25,30. sujulerssuissórkuvdlunga Nálagkap inugtainut Israflíkúnut, Nálag- kap sáne pínguarbunga; ²² taimáinivnitdlo sule kīngarkúnarnerú- saunga ingmivnutdlo nikagalunga, kivfatdlo arnat okautigissatit táuko atarkinarsekatigisaváka. ²³ Miggalile Sávdlip pania kitor- -nartāngilak uvdlormut torxuvingminut aǵdlát.

1 nal. 17.

kapitalit 7.

Dávip igdluliulerssármane Nálagkap Nátácut inerterá; Dáve Nálagkamut tugsartok.

- ¹pivordlo kúngip igdlune inekarfigigamiuk, Nálagkap unínga-
-vigssakartingmane kíngarssortiminit avatiminítunit tamanit pineká-
-saersitdlune, ²tauva kúnge Nátamut pruvfttimut okarpok: takú-
5,11. -sagingma uvanga igdlune sfteriussume inekartunga, Gútivdle ig-
-dlerfia tovкуп kaleraisa iluáne inekartok. ³Nátatdlo kúngimut
okarpok: kâ, ūmápit iluarissânik pînarit, Nálagkap najormatit.
⁴únuardle táuna Nálagkap okausia Nátamut pivok okardlune:
⁵kivfavnut Dávimut okariartorit: ima okarpok Nálagak: ivdlit
1 kúng. 8,16. igdluliúsanerpinga inekarfigssavnik? ⁶mássa igdlune inekarnanga
1s. 66,1. taimanimit Israflip kinguai Egivtinimit majuartíkvakit uvdlordlo
mána tikitdlugo angalassarpunga tupermítdlunga inekarfigmítd-
-dlungalo. ⁷sumilúnt angalassardlunga Israflip kinguaine ta-
-mane okautsimik okalungnerpunga Israflícut nagguvekatigígsor-
-taisa ilainut atautsinutdlúnt ínugtavník Israflíkúník pársserku-
-ssavnut, okardlunga: sôk igdluliúngilisinga sfteriussumik? ⁸mánalo
tugs. 78,70; Dávimut okásautit imána: ima okarpok Nálagak kater-
1 Sám. 16, -ssársuit Gútiat: uvanga tiguvavkit savautit uníngaviánit malísaer-
11-13. -sitdlugit, sujulerssuissôrkuvdlutit ínugtavník Israflíkúník; ⁹najor-
-pavkitdlo tamatigut, súkut ingerdlassarângavit, kíngarssortititdlo
tamaisa píarpáka sângnit, tusâmassángortekâvkitdlo, sôrdlo nu-
-name angnerit tusâmassaussut; ¹⁰ínugtákaló Israflícut najugag-
-ssarsisípáka íkússordlugitdlo, inítárfigtigdlo nunagísavât aulajung-
-náisavdlutik; iluaitsulissutdlo kingumut nâgdliugtísángilait sujor-
-nagutut, ¹¹taimanimit agdlát erkartússissunik ínugtavník Israflí-
-kúník ivertitsigama; ivdlitdlo uníngavigssarsisíkumârpavkit kíngar-
-ssortingnit tamanit pinekásaersitdlutit; Nálagkavdlo nalunaerfigáit
1 kúng. 8, igdluliorumavdlutit; ¹²mássa uvdlugssatit nâgpata, sujuaissangnut-
19. 20. -dlo ínaruvit, kingunigkut kinguágssat makitíkumârpára timingnit
1 kúng. 5,5; píngorumârtugssak, nálagaufíalo aulajangersarumârpára; ¹³táussuma
tugs. 89,4. 5. atera igdluliorumârpâ, igsiavfigdlo kilálik nálagaufíata pia aula-
Epr. 1,5; -jangersíkumârpára nâgssáungitsumik. ¹⁴uvanga atátagísavânga,
tugs. 89,27. táunalo erneriumârpára ajortuligpat pitdlagagssara inuit patitsisânik
inuitdlo kitornaisa perdlútainik. ¹⁵isumagssuinerale táussumânga
1 Sám. 15,26. nigúsángilax, sôrdlo Sâvdlimit nigortíkiga, pérsíkavko kínavit sânit.
1 Sám. 2,35. ¹⁶inokutititdlo nálagaufítdlo atátuínásáput nâgssáungitsumik kí-
tugs. 93,2. -navit sâne; igsiavftit kilálik aulajáisavok soraiuitsumik.

¹⁷ okautsit tamáko tamaisa íssuardlugit takordlúgardlo tamána tamát nâpertordlugo taima Nâtat okalugpok Dâvimut. ¹⁸ tauva kúnge Dâve iserpok, Nâlagkavdlo kfnâta sâne uníngavdlune okar-pok: kinaugama, Nâlagak Nâlagak-â, kikúngmatalo inokutíka, ¹ Mòr. 32,10. mána tikitdlugo tasíssersûpinga? ¹⁹ tamánalo sule mikigigagko, Nâlagak Nâlagak-â, okalugputit âma kivfavit inokutainik uvdlug-ssane ungasigsune; inúvdlo ilerkuva atordlugo taimailiorputit, Nâ-lagak Nâlagak-â. ²⁰ sumigdllo Dâve ilingnut sule okalúsava, kivfat ivdlit ilisimagagko, Nâlagak Nâlagak-â? ²¹ okautsit pivdlugo ūmá-pitdlo iluarissâgut angingârtok tamána tamát nâmagsivat, kivfat nalunaerfigiumavdlugo. ²² tamána pivdlugo nâlangnangârputit, Nâ-lagak Gûte ūmâ; mássa iligtut ítokángilak, Gûtekángilardlo iv-^{1s.} 45,6. dliúngitsumik, siutivtínik tusagkavut tamaisa nâpertordlugit. ²³ kí-⁵ Mòr. 4,7. kutdlo inuíápat atausiussut nuuame ínugtagtut Israflíkutut? táuko Gûtíp utertíkiartorai ínugtariumavdlugit tusâmassángortíkumavdlu-⁵ Mòr. 10,21. nilo, nunalo pigissat angisûnik ânílârnartunigdllo nâmagsisitsivigi-⁵ mavdlugo ínugtavit sâne, ilingnut utertitavit Egivtinimit, akimángit-sunit Gûtínitdlo. ²⁴ ínugtátidlo Israflíkut ilingnut piarêrsarpatit, ínugtariumavdlugit nâgssáungitsumik; ivdlitdlo, Nâlagak, Gûtigâtít. ²⁵ mánalo, Nâlagak Gûte ūmâ, okausek kivfangnut inokutainutdlo okauserissat aulajangersaruk nâgssáungitsumik, taimailioritdlo sórdlo okalugtutit; ²⁶ tauva arkit nâlangnartitâusavok nâgssáungitsumik, okásangmata: Nâlagak katerssârssuit Gûtiat Israflimut Gûtiuvok; kivfavitdlo Dâvip igdlua aulajâisavok kînavit sâne; ²⁷ mássa ivdlit, Nâlagak katerssârssuit Gûtiat, Israflíp Gûtia, kivfat tusardlerpat okardlutit: igdluliorumârpavkit; tamána pivdlugo kivfat ūmámigut kajumigsivok tugsíut tamána ilingnut tugsíutigiumavdlugo. ²⁸ mǎ-^{tugs.} 33,4. nalo, Nâlagak Nâlagak-â, ivdlit Gûtiuvutit, okautsisitdlo sagdlu-^{tugs.} 41,13. -suíssutaujumârput, kivfangnutdlo okalugputit ajúngitsumik tama-tumínga. ²⁹ autdlarnívdlutit tauva kivfavit inokutai pivdluarkúkit, kînavit sâne ítuínarkuvdlugit; mássame, Nâlagak Nâlagak-â, ivdlit okalugkavit, pivdluarkussinernik kivfavit inokutai pivdluarkuneká-sáput nâgssáungitsumik.

kapitalit 8.

1 nal. 18.

akimángitsut erkamínitut Dâvip saperssisíkaí.

¹ kingornagut Dâvip Filisterit saperssisípai kunutitdlugitdlo; Filisteritdlo arsárpai Mitak-Amamik. ² Múapíkudlo saperssisípai, ⁴ Mòr. 24,17.

nunamutdlo natdlartitdlugit sorkárúmik ússersarpai, sorkárut mar-
-dloriardlugo tokutagssángordlugit sorkárutivdlo námagissai inúti-
-tagssángordlugit ússersaissarpok; taima Múapíkut Dávimut kiv-
-fángorput tuníssutinik átsissut. ³ãma Hátariser Ríggúvip erna
Súpap kúngia Dávip saperssispâ, autdlariarmat agssane kúngmut
Aivfaratimut kingumut sâgtikumavdlugit. ⁴Dávivdlo arsârpâ ki-
-mugtilingnik túsintilingnik arfinek-mardlungnigdlo untritilingnik
angutinigdlo mardlungnik kulilingnik túsintilingnik pisulnarnik; ka-
-mússuit kimugtuarssugtait tamaisa Dávip navdluiarpai, ilait ka-
-mússuit untritigdlit kimugtuarssugtait taimáitok amiákútitdlugit.
⁵Sériamiutdlo Damaskusimiut tikiungmata Hátariser Súpap kúngia
ikioriartordlugo, Sériamiut ilait angutit mardlungnik kulilingnik
mardlungnigdlo túsintigdlit Dávip perdlugtípai. ⁶sákutûnigdlo uní-
-ngassugssanik Dâve Sériame Damaskusimfítisingmat, Sériamiut
Dávimut kivfángorput tuníssutinik átsissut. Nâlagkavdlo Dâve
ánáutarpâ tamatigut, súkut ingerdlassarângat. ⁷erkornavêrkutit
kúltiussut Hátariserip kivfainítut Dávip tiguvai âtdlugitdlo Jerûsa-
-lâmut. ⁸Bítamit Bêrûtaimitdlo Hátariserip igdlokarfiutainit kúng
Dâve kangnúsarparujugssuarnik tigusivok.

⁹Tue Hâmatip kúngia kalerríkame, Hátariserip sákutôrpag-
-ssue ilüngaisa Dávip saperssisíkai, ¹⁰Jôrât erne Tuip kúngimut
Dávimut autdlartípa apererkuvdlugo kanok-íssusianik pivdluarkor-
-kuvdlugulo, Hátariser sorssugdlugulo saperssisingmago — Hâta-
-rîser Tuip akerarigamiuk — ; igssoraivfingnigdlo sflviussunik ig-
-ssoraivfingnigdlo kúltiussunik igssoraivfingnigdlo kangnúsaussunik
nagsatakarpok. ¹¹tamákútaok kúngip Dávip ivdlernartípai Nâlag-
-kamut pigititdlugit, ilaliutdlugitdlo silvimut kúltimutdlo akimángit-
-sokatigfngnit nâlagángorfigissaminit tamanit ivdlernartitaminut.
¹²Sériamiunit Múapíkunitdlo Amunivdlo kinguainit Filisterinitdlo
Amalákúnitdlo paggatigissanitdlo Hátariserimit Ríggúvip erneranit
Súpap kúngianit. ¹³uterame Dâve tusâmassángorpok Sériamiut
tugs. 60,2; saperssisísimagamigit kórkume tarajortûme, arfersanek-pingasunik
²kúng. 14,7. túsintigdlit. ¹⁴sákutûnigdlo uníngassugssanik Eitumimítisingmat
Eitume ilüngardlugo uníngassugssanik sákutûlersordlugo, Eitumícut
ilüngarmik Dávimut kivfángorput. Nâlagkavdlo Dâve ánáutarpâ
tamatigut, súkut ingerdlassarângat.
¹kúng. 10,9. ¹⁵Dâve tauva kúngiuvok Israilimut ilüngarmut; erkartüssisidlo
Dávip erkordluartípai inugtaminut tamanut. ¹⁶Júape Sérújav er-
²Sâm. 20,23. -nera sákutûnut ivertitauvok, Júsavfatdlo Agilûtíp erna pisima-

-ssunik erkaissagssanik agdlagtartúvdlune. ¹⁷Sátúk Agitup ernera Agimilagdlo Apiätarip ernera palasiúput, Seraialo agdlagtartúvdlune. ¹⁸Binaia Jújatáp ernera sákutût kúngimik pârssissut nâlagarât; 1 nal. 18,¹⁷. Dâvidlo ernere palasiúput.

kapitalit 9.

Dâvimik Mivfipusatimigldlo.

¹Dâve okarpok: Sâvdlip inokutai amiákokarnerpat sule atassumik? táuna tauva isumagssorumârpara Jûntât pivdlugo. ²Sâvd- ¹Sâm. 20,¹⁵.
-dlivdlo inokutai kivfakarmata Stpamik atilingmik, Dâvimut kaer- ¹⁶,¹.
-kuvât; kúngivdlo okarfigâ: ivdlit Stpauvit? okarpok: kivfat táu-
-nauvok. ³kúnge okarpok: Sâvdlip inokutai ilakánginerpat sule
atassumik? táuna tauva Gûtíp isumagssuússusianik iliorfigiumâr-
-para. Stpap kúnge akivâ: Jûntáp ernera isigkamigut tumartor- ⁴,⁴.
-simassok atagatdlarpok. ⁴kúngip okarfigâ: sumîpa táuna? Stpap
kúnge akivâ: ata, Mággerip Amialip ernerata igdluanîpok Lûti- ¹⁷,²⁷.
-pârime. ⁵tauva kúnge Dâve autdlartitsivok aisitdlugo Lûtipâ-
-rimít Mággerip Amialip ernerata igdluanit. ⁶Mivfipusatdlo Jûntáp
ernera Sâvdlip ernutâ Dâvimut tikiúkame kînaminik patdlorpok ¹Sâm. 25,²³.
sikigdlunilo; Dâvilo okarpok: Mivfipusat; akivâ: kivfat tássauvok.
⁷Dâvidlo okarfigâ: ersekinak, isumagssungârumârpavkit Jûntât
atâtat pivdlugo, Sâvdlivdlo âtavít narssautâ ilüngât ilingnut utertí-
-kumârpara, nerrivivnilo nerissartuínásautit. ⁸sikigdlunilo okarpok: ²kúng. 25,²⁹.
kivfat sùngmat kingmek tokungassok sâgfigaiuk, sôrdlo uvanga ¹Sâm. 24,¹⁵;
ítunga? ⁹tauva kúngip Stpa Sâvdliugaluap inûsugtortâ kaerkuvâ okar- ²kúng. 8,¹³.
-figalugulo: Sâvdlip inokutaisalo ilüngarmik pigissait tamaisa tú-
-niúpâka nâlagarigaluavit erneranut. ¹⁰nunautâlo ivdlit ernivitdlo
kivfavitdlo sanarfísavarse iserterivdlusilo [naussuinik], nâlagariga-
-luavit ernera timiussautekarkuvdlugo nerissagssaminik; Mivfipu-
-satdlo nâlagarigaluavit ernera nerissartuínásavok nerrivivne. Stpa ¹⁹,¹⁷.
arkanek-tatdlimanik ernekarpok mardlungnigdlo kulilingnik kivfa-
-kardlune. ¹¹Stpa tauva kúngimut okarpok: nâlagkama kúngip
kivfaminut inássutigissai tamaisa maligdlugit taimailiúsavok kivfat;
Mivfipusatdlo nerrivivne nerissarumârpok sôrdlo kúngip ernerisa
ilât. ¹²Mivfipusat erninguakarpok Miggamik atilingmik; tamaisalo
Stpap igdluane inekartut Mivfipusatip kivfarai. ¹³Jerusalâtdlo
Mivfipusatip uníngavigâ kúngip nerriviane nerissartuínarame; isig-
-kamigut igdlugtut tumarsimavok táuna.

1 nal. 19.

kapitalit 10.

Dâvip autdlartitai Amunip kinguaisa mitangnarsisikait. Dâvip saperssisikai.

¹ pivordlo kingornagut Amunip kinguaisa kúngiat tokungmat. Hânunilo erna kúngingormat kingorârdlugo, ² tauva Dâve okarpok: Hânune Nâgasip erna isumagísavara, sórdlo angutâta uvanga isumagigânga; Dâvilo autdlartitsivok, kivfamigut tugpatdlersarumavdlugo angutigigalua pivdlugo; Dâvidlo kivfai Amunip kinguaisa nunânut tikiúput. ³ Amunivdle kinguaisa nâlagartait Hânunimut nâlagkamingnut okarput: atâtat Dâvimut atarkiniarso-raiuk tugpatdlersaissugssanik autdlartitsivigingmatit? mána píssutigíngíneramiuk, igdlokarfik kigdlsiortíkumavdlugo misiligtíkumavdlugulo mumisíkumavdlugulo, Dâvip kivfane ilingnut autdlartítai? ⁴ Dâvip kivfai tauva Hânunip tiguva umfsalo agfait savingmik salíssúmik pîardlugit ánoraitdlo kerkisigut kipivdlugit nuluinut agdlât; autdlartípailo. ⁵ nalunaerfiginexarame Dâve autdlartitsivok naláukiartortitdlugit, mássame angutit táuko mitangnarsisínekangârput; kúngilo okarkussivok; Jêriggume uníngagatdlaritse umise nautserdlugit; uterumârpuse tauva. ⁶ Amunip kinguai malugileramik Dâvimut úminarsarsimavdlutik, Amunip kinguai autdlartitsípút akilerdlugitdlo iligssarsiarait Sériamiut Riggûvip inokutai Sériamiutdlo Súpamiut, mardlungnik kulilingnik túsintigdlit písuínait, Mâggavdlo kúngiata angutitai, túsintigdlit, Tûvivdlo anguerk. ^{11,a} -titai, angutit arkanex-mardlungnik túsintigdlit.

⁷ tamána Dâvip tusaramiuk, Jûape sákutôrpagssuitdlo píssarssuit ilúngaisa autdlartítai. ⁸ aníputdlo Amunip kinguai, sorssúsavdlutigdlo siagput [igdlokarfiup] isâvfiata pâne; Sériamiutdlo Súpamiut Riggûvimiutdlo Tûvivdlo Mâggavdlo angutitait narssame ingmikôrput. ⁹ Jûapip sorssugtugssat takugamigit sangmigâne sujunermitdlo kingunermitdlo, Israflip sákunerdlártai tamaisa kinersivigai siagtitsivdlunilo Sériamiut páriartorumavdlugit; ¹⁰ inuit sivnerussut túniúpai Apisaimut nugkaminut sujulerssorkuvdlugit, táunalo siagtitsivok Amunip kinguai páriartorumavdlugit; ¹¹ okarpordlo: Sériamiut artorssartíkaluarpânga, ikiúsavarma; Amunivdle kinguaisa ^{5 Môr. 20,1; ap.sul. 21,14.} artorssartíkaluarpátit, ikioriartúsavavkit; ¹² tugpatdlerit sapíserniar-talo ínugtavut pivdlugit Gûtivtalo igdlokarfiutai pivdlugit; Nâlagax tauva iluarissaminik píumârpok. ¹³ Jûape tauva inuitdlo ilagissai savssarmata Sériamiut sorssugkiartordlugit, kimarratigât. ¹⁴ Amunivdlo kinguaisa takugamíkkik Sériamiut kimâssut, âma Apisai ki-

-marratigát igdloxarfingmutdlo pivdlutik; tauva Júape uterpok Amunip kinguainit Jerúsalamutdlo pivdlune.

¹⁵Sêriamiut takugamik Israflíkut sãne saperssisitauvdlutik, atautsimut katerssorput; ¹⁶Hâtaríserilo autdlartitsivok, Sêriamiut kûgssûp ungatânîtit anerkuvdlugit; Hflamimutdlo táuko píput Sûpak Hâtaríserip sákutûisa nálagát sujulerssortigalugo. ¹⁷Dâvimut tamána nalunaernekarimat, Israflíkut ilûngaisa katerssorpai, Jôrtilano ikârdlugo Hflamimut pivok; Sêriamiutdlo siagput Dâve páriartordlugo sorssugdlugulo. ¹⁸Sêriamiutdle kimáput Israflíkut sãnit, Dâvidlo tokúpai Sêriamiut ilait kimugsersut arfinex-mardlungnik untritigdlit kimugtigdlitdlo sisamanik kulilingnik tûsintigdlit; âma Sûpak sákutûisa nálagát unatarpâ tokutdlugulo tássane. ¹⁹kúngit tamarmik Hâtaríserip kivfai takugamik Israflíkut sãne saperssisitauvdlutik, Israflíkut erkigsivigssiokatigait kivfartorfigilerdlugitdlo; Sêriamiutdlo ersilerput Amunip kinguai kingorna ikiornex sapilerdlugit.

kapitalit 11.

Dâvimik Básfpamigdlo.

¹ukiox kímûngmat kúngit sorssugkiartordlutik anissarfiata ¹nal. 20,1. nalágut Dâvip Júape autdlartípâ kivfane ilagititdlugit Israflíkutdlo ilûngaisa; Amunivdlo kinguai aserorpait Rapalo unguvdlugo; Dâ- ^{12,26.} -vile Jerúsâlame uníngassok. ²pivordlo ilãne únugká Dâve sinigfingminit makíkame sakissârdlunilo kúngip igdluata kãne, tauva igdlup kãnit arnak takulerpâ uvfartok, arnak issigalugo pínekissok. ³Dâvilo arpártitsivok arnak sujunersiutigititdlugo; okarput: unáun-³ngínerpa Básfpa Eliámip pania Ueriap Hítíkûssup nulía? ⁴tauva Dâve arpártunik autdlartitsivok piartortitdlugo; iserfigingmanilo ínâupâ; táunalo ivdlernarsarame mingungnartuersardlune igdlu- ³Môr. 15,18. -minut uterpok. ⁵arnak nãrtulerame arpártitsivok Dâvilo nalunaerfigititdlugo okarkussivdlune: nãrtulerpunga. ⁶tauva Dâvip Júape arpártitsivigã ima: Ueria Hítíkûssok uvavnut autdlartissuk; Júapivdlo Ueria autdlartípâ Dâvimut. ⁷Ueriap tikingmane Dâ-⁷vip aperssorpâ Júapip kanok-íssusianik inuitdlo kanok-íssusiá-⁸nik sorssugtutdlo kanok-íssusiánik. ⁸Dâvilo Ueriamut okar-⁹pok: igdlungnut aterit isigkatitdlo uvfardlugit; Uerialo aningmat kúngip igdluanit, kúngip pajugutã kingornagut anípát. ⁹Uerialo ínarpok kúngip igdluata páne nálagkame kivfai tamaisa

ilagalugit, igdluminut aternane. ¹⁰ Dávilo nalunaerfigát okardlutik: Ueria igdluminut atíngilak; tauva Dáve Ueriamut okarpok: avkú-ssuarmit tikíngínerpit? suna pivdlugo igdlungnut atíngilatit? ¹¹ Ueriale Dávimut okarpok: igdlerfik Israílkutdlo Jútákutdlo tupiu-ssane uníngangmata, nálagaralo Júape nálagkamalo kivfai narssáinarme tangmârsimangmata, uvanga igdluvnut isísanerpunga ne-riartordlunga imerriartordlungalo nuliaralo ínáuikiartordlugo? ilu-mut úmagavit, ilumutdlo úmangmat tarnit, taimailiornek saper-punga. ¹² Dáve tauva Ueriamut okarpok: mâne uvdlumísaok uníngagatdlait, akago autdlartíkumârpavkit; Uerialo Jerúsáláme uníngavok uvdlok táuna akagúkutdlo. ¹³ Dávivdlo kaerkungmane kfnâta sâne nerivok imerdlunilo putorkatínekardlunilo; únungmat anivok ínariartordlune ínángavingminut nálagkame kivfai ilagalugit, igdluminut aternane. ¹⁴ kaungmat Dávip agdlagkanik Júape ag-dlagfigâ Ueriákutdlo nagsiutdlugit. ¹⁵ agdlagkanilo agdlagpok ima: Ueria sagdlíngortísiuk sorssútunut agsorútingártunut .pisitdlugo, uteritsilo kimagdlugo, unatarnekarkuvdlugo tokorkuvdlugulo. ¹⁶ pivordlo igdlokarfik Júapip ungugamiuk, tauva Ueria inigssípá ilisimassaminik sorssutdlarkigsut najugánik. ¹⁷ igdlokarfiuvdlo inue aningmata Júapimut sorssugdlutik, inuit ilait Dávip kivfaisa ilait ordlorarput, Uerialo Hítíkússok áma tokuvok. ¹⁸ tauva Júape autdlartitsivok Dávilo nalunaerfigítitdlugo tamanik sorssugtitdlugit pisimassunik. ¹⁹ arpártugssardlo inápá okardlune: sorssugtitdlugit pisimassut tamaisa kúngimut okautigerérugkit, ²⁰ kúngilo katsu-ngaerssorpat kamalerdlune ilingnutdlo okardlune: suna pivdlugo igdlokarfíngmut patdligúpise sorssugkiartordluse? ilisimángilisigik, kanok pisigsissartut ungalorssuarmit? ²¹ kia Apimflak Jerúpisatip erna perdlugtipá? aserorterutiminermik arnak táussumúnga igit-síngínerpa ungalorssuarmit tokutdlugo Tipásime? sôrme patdligúpise ungalorssuarmit? tauva okásautit: áma kivfat Ueria Hítíkússok tokuvok. ²² arpártordlo autdlarpok; tikiúkamile Dáve nalunaerfigâ Júapip orkersútainik tamanik. ²³ arpártordlo kúngimut okarpok: angutit táuko uvavtínut artornarsilermata ánivigalutalo narssamut, sákaluatdlarpavut isávfiup pá tikitdlugo. ²⁴ pisigsar-tutdlo ungalorssuarmit kivfatit piseriarmatik, kúngip kivfaisa ilait tokutáuput; áma kivfat Ueria Hítíkússok tokuvok. ²⁵ tauva Dáve arpártumut okarpok: imána Júapimut okásautit: issingnut ajortúngíkile tamána pisimassok, pana tamatigut tamauna nungutitsi-

erk. 9,53.

-ssarmat; igdlokarfingmut sorssungnerit aulajangiutīnaruk igdluilo úpítitdlugit; taima kajumigsāsavat.

²⁶ Ueriap nuliata tusaramiuk Ueria uvine tokusimassok, áipe upípá. ²⁷ aliasugfigdle kângiungmat, Dâve autdlartitsivok isertit-dlugulo igdluminut nuliarilerdlugulo; ernertáupâlo. tamánale Dâvip kanok-ilornera ajortûvok Nâlagkap issainut.

kapitalit 12.

Dâvimik Nâtamigdlo. Amunip kinguai Dâvip pitdlarai.

¹ Nâlagkavdlo Nâtat Dâvimut autdlartípá; iserfigigamiuk okarfigá: igdlokarfingme atautsime mardlungnik angutekartok, áipá pisôrssúsok áipá pítsúvd lune. ² pisôrssuak savautekarpok ugsiute-kardlunilo amerdlasôrssuarnik; ³ pitsordle avdlamik pigissakángilak kisiáne savatuamik arnaussumik ukiortamik mikisúnguamik pisiari-ssaminik; inûtingmane agdlivok táussumane, kitornai agdliartokaitigalugit; okúmigagssânit nerissarpok, ermusianit imertarpok sânilo nalassardlune, sôrdlume panigigâne. ⁴ angalassordle angúmut pisôrssuarmut tikiungmat, savautine ugsiutinilo erdligai ilángarumanagit tikerâriartortumut iserfigissiminut piarêrsagagssaminik; angutivdlo pítsup savautâ arnausok ukiortak tiguavâ piarêrsardlugulo inungmut iserfigissiminut. ⁵ tauva Dâvip níngangnera kat-sungailekaok angúmut táussumúnga, Nâtamutdlo okarpok: ilumut ûmangmat Nâlagak, angut táuna taimailiortok tokutagssauvok. ⁶ savalo arnausok ukiortak akillsavâ sisamariardlugo imáitok piv- ² Môr. 22,1. -dlugo: taimailiorame nagdligingningnerdlo ajordlune. ⁷ tauvale Nâtat Dâvimut okarpok: ivdlit táunauvutit; ima okarpok Nâlagak Israflip Gûtia: uvanga tanikivkit Israflíkúnut kúngingortitdlutit, ¹ Sâm. 16, 1. 13. uvangalo ánâukivkit Sâvdlip agssainit; ⁸ nâlagkavitdlo inokutai ilingnut túniúkíka nâlagkavitdlo nuliai sângnut, Israflivdlo Jûtavdlo inokutai ilingnut túniúkíka, ikigpatalo ilásagaluarpâka pigssitdlutit avdlanik taimaekatainik. ⁹ suna pivdlugo Nâlagkap okausia asigí-narpiuk iluaríngisânik iliordlutit? Ueria Hítíkúsok panamik patigpat nuliao ilingnut nulissiutdlugo; táuname tokúpat Amunip kinguaisa panátigut. ¹⁰ mánalo pana inokutingnit nigúsángilak, nigúsángivigdluinardlune, mána píssutigalugo: asigínarangma Ueriavdlo Hítíkússup nulia tiguavdlugo ilingnut nulissiutdlugo. ¹¹ ima okarpok Nâlagak: ata, uvanga perdlungnik ilingnut nagdliutitsiu-mârpunga inokutingnit píumártugssamik, nuliatitdlo tigujumârpâka

- 16,22. issigititdlutit túniutdlugitdlo tugdlingnut; nuliatitdlo ínaukumárpai sekine_x mána sekínersitdlugo. ¹²ivdlitdle issertordlutit pigavit, uvanga taimailiorumárpunga Israilíkut ilüngarmik tákuáne sekíner-
- 24,10; -sitdlugulo. ¹⁸tauva Dáve Nátamut okarpok: Nálagkamut ajortugs. 51. -tuliarpunga. Nátatdlo Dávimut okarpok: Nálagkap āma ajortu-
liautsingnik isumákêrfigâtít; tokúsángilatít. ¹⁴kisiáne Nálagkap
- 11,27. kíngarssortai asigínaiskagkit taimailiordlutit, āma ernek ilingnut erniusok tokúsavok. ¹⁵Nátat tauva igdluminut autdlarpok; nálu-
ngiardlo Ueriap nuliata Dávimut erniarissá Nálagkap patigpá ná-
pangártitdlugo. ¹⁶Dávidlo Gúte ujarpá nukagpiaránguak piv-
dlugo; Dávilo ísingitdluárpok, iserdlunilo únui_{vok} nunáinarme ínangavdlune. ¹⁷igdlókataisalo utorkaunertait makíput pigaluar-
dlugulo makerkuvdlugo nunamít; píumángilardle timiussartokati-
ginagít_{dlo}. ¹⁸pivordlo uvdlut arfiuek-aipāne nálungiak tokussok; Dávivdle kivfaisa nalunaerfigínek saperpát nálungiamik tokussumik, okaramik: ata, nálungiak inúgatdlartitdlugo okalugfigissarángavtíne niperput tusarne_k ajormago, kanorme tauva okarfigísavarput: ná-
lungiak tokuvok? ajortumik ilioralugtuakaok. ¹⁹Dávivdle kivfane takugamigit isuvssútut, nalujungnaerpá nálungiak tokussok; Dávilo kivfaminut okarpok: nálungiak tokuva? okarput: tokuvok. ²⁰tauva Dáve nunamít makípok uvfardlunilo tanitdlunilo avdlanigdlo áno-
rártordlune, Nálagkavdlo igdluanut iserpok patdlordlunilo; igdlu-
minutdlo iserdlune tunerkungmat, nerissagssainik savssai_vfigât; nerivok tauva. ²¹kivfaisale okarfigât: suna mána kanok-ili_{or}nerít: nálungiak inúgatdlartitdlugo ísingíniartutit kiavdlutitdlo, nálungiardlo tokungmat makítutit nerivdlutitdlo? ²²okarpok: nálungiak inúgat-
dlarmat ísingíniarpunga kiavdlungalo, okarama: kia ilisimavá, Nálagkap sáimáusanerānga nálungiardlo inútitdlugo? ²³mānale to-
kungmat, suvdlunga tauva ísingíniásaunga? utertísínáusanerpara sule? uvanga ornigpara, uvavnutdle uternaviángilax. ²⁴Dávivdlo nulé Bási_{pa} tugpatdlersarpá iserfigalugulo ínautdlugulo; ernertár-
- 1 nal. 3,5; -matdlo Sálumúmik atserpá; Nálagkavdlo asavá. ²⁵Nátakutdlo 22,9. pruvfití_{ku}t autdlartitsivok, atserpálo Jitítiamik Nálagax pivdlugo.
- ²⁶Júapivdle Rapa Amunip kingu_{aisa} piat sorssugfigá; igdlo-
karfigdlo kúngexarfik tiguarpá. ²⁷tauva Júapip Dáve arpártunik autdlartitsivigá okarkussivdlune: Rapa sorssugfigigavko āma igdlo-
karfiup imekarfia tigu_{ar}ujara; ²⁸mānalo inuit sivnerussut kater-
ssúkit, igdloxarfigmutdlo tangmárdlutit tigu_{ar}uk, uvanga igdlo-
karfik tigu_{ak}inavara tusámassángútigalugulo. ²⁹Dávip tauva inuit

ilūngaisa katerssorpai, Rapaliardlunilo sorssugpâ tiguardlugulo. ¹ nal. 20,¹;
³⁰ kúngiatalo niakorússua niakuanit tiguvâ; talantisut kúltiussutut ^{Hsk. 21,²⁶}
 okimáissusekarpok ujaragtakardlunilo erdlingnartunik; Dâvidlo nia- ¹ nal. 20,².
 -kuanut pivok; paggatigissarparujugssuarnigdlo igdlokarfingmit ánit-
 -sivok. ³¹ inuitdlo tássanítut anispai ilivdlugitdlo pilagtútít kamu- ¹ nal. 20,³.
 -titdlo sekugterutit saviussut atainut ulimautitdlo saviussut atainut
 ingerdlatitdlugitdlo úterivigssuákut karmasigssiorfikut; taima Amu-
 -nip kinguaisa igdlokarfê tamaisa iliorfigai. tauvalo Dâve inuitdlo
 ilūngarmik Jerúsalmut uterput.

kapitalit 13.

Amnúnimik Tâmarimigdlo.

¹ pivordlo kingornagut, Avsalút Dâvip ernerá pínersumik na-
 -jakarmat Tâmarimik atilingmik, Amnúnip Dâvip ernerata asalerâ.
² Amnúnilo isumatsagpok nápardlune Tâmare najagsse píssutigalugo,
 niarsiaungmat, Amnúnivdlo ajornartútkamiuk sumik iliorfigísav-
 -dlugo. ³ Amnúnilo ikingutekarpok Júnátamik atilingmik Simiap ¹ nal. 2,¹³.
 Dâvip angajuata erneranik; Júnátalo tássa angut ilisimangártok.
⁴ okarfigálo: suna pivdlugo uvdlát nungutdlugit taima sanigoriar-
 -tortigekait, kúngip ernerá úmâ? nalunaerfigísínáungilinga? tauva
 Amnúnip okarfigâ: Tâmare Avsalúp nukagssama najâ asagavko.
⁵ Júnátap tauva okarfigâ: sinigfingnut ínarit náparsimassússârdlutit;
 atátatdlo iserpat takusardlutit, okarfigísavat: Tâmare najagssara
 iserdle-ait timiussamik nerisikiartordlunga nerissagssiordlungalo tá-
 -kuvne, uvanga issigingnârkuvdlunga nererkuvdlungalo agssainit.
⁶ tauvalo Amnúne ínarpok náparsimassússârdlune; kúngilo isermat
 takusardlune Amnúne kúngimut okarpok: Tâmare najagssara iser-
 -dle-ait mamartulioriartordlune tákuvne ūmataussianik mardlungnik,
 nererkuvdlunga agssainit. ⁷ Dâvilo tauva igdlumut arpártitsivok
 Tâmarimut, okarkussivdlune: Amnúnip anigssavit igdluanut piar-
 -torit-ait nerissagssioriartordlugo. ⁸ tauva Tâmare Amnúnip anig-
 -ssame igdluanut piartorpok, táuna ínangassok; nakíttagagssatdlo
 tiguvai, nakítaivdlunilo mamartuliorpok tákuane ūmataussiatdlo
 úterdlugit; ⁹ útsivigdlo tiguvdlugo kuivai sânut; pináipordle neriu-
 -manane; okarpordlo Amnúne: tamaisa uvavnit anisisigik; tamar-
 -mik tauva aníput kimagdlugo. ¹⁰ tauva Amnúne Tâmarimut okar-
 -pok: nerissagssat sinigtarfingmut erkúkit, agssangnitdlo nerilanga;
 ūmataussiat piarérsagkane tauva Tâmarip tiguvai sinigtarfingmutdlo

- erkutdlugit Amnûnimut anigssaminut. ¹¹ âtsivigingmanilo nererkuv-
-dlune tiguvâ okarfigalugo: karrît, ínáunga, najagssáanguara. ¹² sã-
5 Mór. 22,²¹. -pâle: nágga, anigssara, narrunarsarnanga, taimailiúsángingmata ls-
-railime; taimailiornak silaerssordlutit; ¹³ uvangalo sumut uarrugi-
-ssaunera autdlarúsagaluarnepara? ivdlitdlo ilerkaajakautit silaer-
-ssortut ilátut Israflime; mánale kúngimut okalugit-ait, erdligísá-
-ngingmanga ilingnut. ¹⁴ nipâle tusarumángilâ, artorssartitdlugulo
narrunarsarpâ ínautdlugo. ¹⁵ tauvale Amnûnip úmigssulerpâ úmig-
-ssuinermik angisôrssuarmik, angnerungmat úmigssuine úmig-
-ssuleramiuk asangningnerminit asagatdlaramiuk; okarfigâlo: ma-
-kigit, autdlarit. ¹⁶ sãpâle: pisitsiviginiakinanga perdlungmik ma-
-tumínga, uvavnut mána kanox-iliornernit angnerussumik, ajagtor-
-dlunga; tusarumángilâle; ¹⁷ inûsugtortanilo kivfe kaerkuvâ okar-
-dlunilo: una uvavnit anisikiuk-ait silamut matulo kingornagut
1 Mór. 37,⁸. parnaerdlugo. ¹⁸ táunale agdlalingmik ánorâkarpok, kagdlersautit
taimáitut kúngip panísa atissarissarmatigik niviarsiautitdlutik. kiv-
-fâta tauva anisípâ silamut matulo kingornagut parnaerdlugo. ¹⁹ Tâ-
Júp. 2,¹². -marivdle niarke arssanik sauvâ ánorârdlo agdlalik atissane aligpâ,
agssanilo niarkuminut ilivdlugit augalauardlunilo nivdliavox. ²⁰ anâ-
-tale Avsalûp okarfigâ: Amnûne anigssat ilingnîsimava? mánalo,
najáanguara, nipangerit, katángutigât; pisimassok tamána úmatigkut
erdloxissutiginauvériuk. tauva Tâmare uníngavox uvigssaerutdlune
Avsalûp anime igdluane. ²¹ kúngip Dâvip tamáko pisimassut
tamaisa tusaramigit ajuatdlakaok. ²² Avsalûvdle Amnûne okalûtí-
-ngilâ ajortumigdlûnt ajúngitsumigdlûnt, Avsalûp Amnûne úmigi-
-gamiuk, Tâmare najagsse narrunarsarmago.
1 Sãm. 25,^{2,7}. ²³ ukiut mardluk kímvúngmata Avsalûp [savautiminik] kivssai-
-sitsigame Bâl-Hâtsorime Eivfarâp erkáuítume, kúngip ernere
tamaisa Avsalûp kaisarpai. ²⁴ Avsalûvdlo kúnge ornigpâ okardlu-
-nilo: takúsavat-ait kivfat kivssaisitsissok; kúngip kivfaisalo kivfat
autdlaxatigilissuk-ait. ²⁵ kúngile Avsalûmut okarpok: nágga, ernera,
tamákerata autdlarta-ait, pissaríssersokinavavtigít; kimigtusârfígiga-
-luarmanilo autdlarumángilak, pivdluarkuvâle. ²⁶ Avsalûtdlo okar-
-pok: píumángíkuvit, Amnûne angajugssara ilagaluta autdlardle-ait;
kúngivdle sãpâ: sôk autdlaxatigísavâtít? ²⁷ Avsalûvdle kimigtusârfí-
-figingmane Amnûne erninilo tamaisa kúngip autdlartípai ilagitit-
-dlugo. ²⁸ inûsugtortanile Avsalûp inápai okardlune: misigssoritse-
-ait, Amnûnip únatâ vînimik kajumilerpat okarfigiguvsilo: Amnûne
patigsiuk, tokúsavarse; ersexinase; uvanga-una ilivsínik inatsissok;

tugpatdleritse píkorigdulusilo. ²⁹ Avsalúvdlo inúsugtortaisa Amnûne taima iliorfigât, sôrdlo Avsalût inatsissok. tauva kúngip ernere tamarmik níkuíput, nungutdlutigdlo siutitórssuautitik kimugserfigalugit kimáput. ³⁰ táukulo aggeratdlartitdlugit Dâve tusardlerpât okardlutik: kúngip ernere tamaisa Avsalûp patigpai; atautsimigdlûnit amiákokángitdlat. ³¹ tauva kúnge níkuípok ánorá-ssanilo aligdlugit nunamutdlo natdlardlune; kivfailo tamarmik kekarpuk ánorássatik aligsimavdlugit. ³² Júnâtalet Simiap Dâvip angajuata ernera pílerpok okardlune: nálagara okángikile: inúsugtut kúngip ernere tamaisa tokúpait, Amnûne kisime tokungmat; taima Avsalût pílerssârutekarpok uvdlormit ivssumánga, Tâmare náine narrunarsarmago; ³³ mánalo nálagkama kúngip ūmámiugíngikiliuk okausek imáitok: kúngip ernere tamarmik tokúput, Amnûne kisime tokungmat. ³⁴ Avsalútdle kimávok. inúsugtuvdlo kinerdlersûssup issine árdlortíkamigit, takungnigdlune takulerpai inugpagssuit ingerdlassut avkúmit tunuminítumit kákap tungánit. ³⁵ tauva Júnâta kúngimut okarpok; takúsagítit kúngip ernere tikilersut; sôrdlo kivfat okartok, taimailivok. ³⁶ okalorêrmatdlo, tauva kúngip ernere tikíput, nípitigdlo anípait kiavdlutigdlo; kúngilo kivfanilo tamarmik kiáput kiangârnerssuarmik. ³⁷ Avsalútdle kimávok, Talmaimutdlo Amiútip erneranut Gisuerip kúngianut autdlarpok. ernile [kúngip] aliasútigá uvdlut tamaisa. ³⁸ Avsalût kimágame Gisuerimut autdlardlune tássanípok ukiut pingasut. ³⁹ Dâvivdle kúngip Avsalût ánivigilerssârungnaerpâ aliasugkungnaerame Amnûne tokusimassok pívdlogo.

1 Mór. 37,34;
Jôrs. 7,8;
2 kúng. 5,7.
3.

kapitalit 14.

Júapip Avsalût Jerúsalamut utersará.

¹ Júape Sérújap ernera ilisimagame kúngip ūmatâ Avsalúmut sangmissok, ² Tíkuamut autdlartitsivok tássángalo aigdlersitsivdlune arnamik ilisimangártumik; okarfigálo: aliasugtússârdlutit-ait ánorássat aliasútsit atíkit-ait, ūliamigdlo tanínak arnatutdlo ilivdlutit uvdlorpagssuit tokussumik aliasútigissakartutut. ³ kúngimutdlo iserdlutit okalúkumârpát okautsinik imáitunik. Júapívdlo okausigssiorpâ. ⁴ arnak Tíkuamio tauva kúngimut okariartorpok, kínaminigdlo nunamut patdlordlune sikigpok okardlunilo: ánússít, kúnge ūmá. ⁵ kúngívdlo okarfigingmane: suvit? okarpok: ilumut, uvanga-una arnak uvigdlarne, uviga tokungmat; ⁶ kivfatdlo arnak

Rút. 2,10;
1 Sám. 25,23.
2 kúng. 6,26.

- mardlungnik ernekaraluarpok, narssamile pâleramik avigsártitsi-
-ssokaratigdlo, ardlâta áipe patigpâ tokutdlugulo. ⁷atalo, erkar-
-dlerigsortaisa tamarmik kivfat arnak makivfigât okardlutik: ka-
5 Mór. 19,11. -tángúminik patigsissox káissuk, tokúsagavtigo katángutâta toku-
-tâta tarnâ pivdlugo, kingornússissugssardlo âma nungutitdlardlugo;
aumautínguara amiákússox kamivingniarpât, uvigigaluara ateka-
-runguaersitdlugo kinguaerutdlugulo nunap kâne. ⁸tauva kúnge
arnamut okarpok: igdlungnut autdlarit; uvanga inatsiumârpunga
1 Sám. 25,24. pivdlutit. ⁹arnavdle Tíkuamiup kúnge sâpâ: uvavnut, nálagara
kúnge-â, túngale ajortuliak tamána angúmalo inokutainut; kúnge
igsiavfialo kilâlik píngitsūsavok. ¹⁰kúngilo okarpok: agssortor-
-dlutit okalugtok uvavnut pisíkumârpât; kingornalo agtúsángilâtit.
¹¹arnak okarpok: kúnge-â, Nálagak Gûtít erkaimagiuk-ait, aung-
-mik akiniússissugssat amerdliartorkunagit aserornarmata, erne-
1 Sám. 14,48; -ralo nungutitdlarkunago. akivâ: ilumut ûmangmat Nálagak, er-
1 kúng. 1,62. -nerpit nujaisa ilânigdlúnt nunamut katagtokásángilak. ¹²arnardle
okarpok: kivfat arnak nálagkavnut kúngimut okalugdle-ait okaut-
-simik; okarpok: okalugit. ¹³arnak okarpok: sôrme taimatut
isumaliorpit Gûtíp Inugtai pivdlugit? mássa okautsimik taimái-
-tumik okalugdline kúnge pitdlagagssaussutut ilerpok, kimâtítane
tugs. 89,49. kúngip utersángínamiuk. ¹⁴uvagúme tokumik tokujumârpugut i-
-mertudlo itdluta nunamut kuissaussutut katerssornexásanane;
Hsk. 18, Gûtíle inûjungaersitsísángilak isumaliuínardlunilo kimâtítak ing-
23. 32. -minít kimâtíkumanago. ¹⁵mánalo okalugkiartorpunga kúngimut
nálagkavnut okautsimik taimáitumik, inuit ersisârmánga; tauva
kivfat arnak okarpok: kúngimut okalugdlanga-ait; ímaka kú-
-ngip kivfame arnap okausia maleruásavâ; ¹⁶kúngip tusásagaminga
kivfe arnak ánautdlugo angúmit uvavnik ernivnigdlo atautsikut
nungutitsiniartumit Gûtíp kingornússainit pèrsitdluta. ¹⁷kivfat-
-dlo arnak okarpok: nálagkama kúngip okausia kasuerfigssar-
1 Sám. 29,9; -síssutaujumârpok; sôrdlume Gûtíp íngilia tajmáipok nálagara
2 Sám. 19,27; kúnge ajúngitsordlo ajortordlo tusásavdlugo; Nálagkavdlo Gûtívit
ap. sul. 6,16. najorumârpâtít. ¹⁸kúngivdlo akivâ arnamut okardlune: ángiú-
-nanga-ait okautsimik ilingnut aperkutigissagssavnik; arnardlo
okarpok: nálagara kúnge okalugdle-ait. ¹⁹kúnge okarpok: tamá-
-kunane tamane Jûapip taimailisíngínerpâtít? arnap akivâ okar-
-dlune: ilumut ûmangmat tarnít, nálagara kúnge ûmâ, talerpiuv-
-dlúnt tungánut sâmiuvdlúnt tungánut uniorxútoxángilak nálag-
-kama kúngip okalúserissaisa tamarmik ilânik, kivfat Jûape tá-

-ssaungmat uvavnik inatsissock; táussuma kivfat arnak okausig-
-ssiorpâ tamákunínga tamanik; ²⁰okautsip isumâ avdlángortitag-
-ssángordlugo kivfavit Jûapip okausek tamána pilará; nâlagarale
ilisimatûvok, Gûtíp íngiliatut ilisimássusekardlune nunamítut sût
tamaisa sianigalugit.

²¹tauva kúnge Jûapimut okarpok: ata, okausek tamána pi-
-liarigagko, autdlarit inúsugtok Avsalût utersariartordlugo. ²²Jûa-
-pilo tauva kînaminik nunamut patdlorpok sikigdlunilo, kúngilo ^{9,6.}
pivduarkuvâ okardlunilo: uvdume kivfat misigilerpok sáimáu-
-narsissunga issingnut, nâlagara kúnge ûmâ, kivfame okausia
kúngíp maleruarmago. ²³Jûapilo pikivok autdlardlunilo Gisuerimut; ^{3,3; 13,37.}
Avsalût dlo Jerûsalâmut tikiúpâ. ²⁴kúngile okarpok: igdluminut
uterdle kînaralo takunago; tauva Avsalût igdluminut uterpok, kú-
-ngivdlo kîná takúngilâ.

²⁵Avsalûtut angúmik pínersigissockágingmat Israîlime tamar-
-ssuarne, nersungârpât; isigaisa aluinit kavseranutdlo agdlât súkut
malungnartokángilak; ²⁶niarkilo salíssúmik salissarângamiuk —
pivordlo ukiut tamarmik nâneratigut salíssúmik salissará, okimai-
-gigamiuk salíssúmik salivâ —, nujaisa sikilit mardlungnik untritig-
-dlit okimáissuserissarpait okimailutaivingme kúngíp plane. ²⁷Av-
-salût pingasunik ernertârpok panigsârdlunilo atautsimik Tâmarimik
atilingmik; táuna arnavok pínekissock issigalugo. ²⁸ukiut mardluk
Avsalût Jerûsalâme uníngagame kúngíp kîná takunago, ²⁹Jûapimut
autdlartitsivok kúngimut autdlartíkumavdlugo, ornigkumángilâle;
kingumutdlo áipagssânik autdlartitsigaluarmat aggerumángilak.
³⁰tauva kivfaminut okarpok: takuvarse narssaminek Jûapip pia
pima sanianítok suaussigssanik nautsîvia, autdlaritse ingnarmik
ikitikiartordlugo; narssaminer dlo tamána Avsalûp kivfaisa ingnarmik
ikitípât. ³¹tauvalo Jûape nikuípok igdlumutdlo iserdlune Avsa-
-lûmut; okarfigâlo: sôk narssaminek pigissara kivfavit ingnarmik
ikitípât? ³²Avsalût dlo Jûapimut okarpok: ata, autdlartitsivigiga-
-luarpavkit okarkussivdlunga: maunga pigit, kúngimut autdlartí-
-kumâravkit okariartorkuvdlutit: sôk Gisuerimit tikiúpunga? uvav-
-nut ajúngínerorkajakaok sule tássaníkuma; mánalo kúngíp kîná
takulara; sumigdle ajortuliamik uvavnítokarpat, tokutînarumâr-
-pânga. ³³tauva Jûape kúngimut iserpok nalunaerfigiartordlugo;
kaerkungmanilo Avsalût kúngimut iserpok kînaminigdlo nunamut
patdlorfigâ kúngíp kînáta sâne; kúngivdlo Avsalût kunigpâ.

kapitalit 15.

Avsalút pikigtitsingmat Dáve kimássok.

- 1 kúng. 1,6. ¹kingornagut Avsalút pisiarissakalerpok kamutínik kimug-
-tuarssungnigdlo angutinigdlo tatdlímanik kulilingnik sujunermine
arpagtartunik. ²makiártardlunilo Avsalút isávfingmut avkusernup
saniane kekartarpok, nungutdlugitdlo sakitsautekartokarángat kú-
-ngimut erkartútíkiartortumik, Avsalúp kaerkussarpá okardlunilo:
sumiúvit? okarángatdlo: Israflíkut nagguvekatigtsortaisa ilaisa
kivfat ilagát, ³Avsalúp okarfigissarpá: ata, agssortútigissatit ajú-
-ngitdlat iluardlutigdlo, kúngivdle tusarnigtigssakartíngilátit. ⁴Av-
erk. 9,2. -salútdlo okarpok: kiatox nuname erkartüssissúngortitdlinga uva-
-nga ornerkuvdlunga sakitsautekartunut erkartútíssutigssakartu-
5 Mór. 25,1. -nutdlo tamanut, iluartútísagavkit. ⁵inúvdlo patdligdlune sikig-
-figigángane agssane isagtítarpai tiguvdlugulo kunigdlugulo. ⁶Is-
-raflíkutdlo kúngimut erkartútíkiartortut tamaisa taima iliorfigi-
-ssaramigit, Israflíp angutitaisa ūmatait Avsalúp tigdlígpai. ⁷pi-
-vordlo ukiut sisamanik kuligdlit kímúngmata, tauva Avsalút
kúngimut okarpok: autdlardlanga-ait, únersútiga Nálagkamut ú-
-nersútigissara Híprúnime námagsísagavko; ⁸mássa kivfat úner-
1 Mór. 28,20. -súmik únersuivok, Gisuerime Séríamítume nunakaratlarama,
okardlunga: Nálagkap Jerúsalamut uterdluartigpanga, Nálagak
1 Sám. 20,42. kivfartúsavara. ⁹kúngivdlo okarfigá: erkigsivdlutit autdlarit; tauva
pikivok autdlardlunilo Híprúnimut. ¹⁰Israflíkutdlo nagguvekati-
-gígsortait tamaisa Avsalúp misíltartortunik autdlartitsivigai okar-
-kussivdlune: suvdluartáussúp nipá tusaruvsíuk okásause: Avsalút
Híprúnime kúngíngorpok. ¹¹Avsalút ilagalugo autdlarput angutit
mardlungnik untritígdli Jerúsalamit kaerkussaussut ilumórtúvdlu-
-tígdlo autdlartut súnguamik ilisimassakángínamik. ¹²Agitúvfallilo
1 nal. 27,33. Gflumio Dávip sujúnorsortá Avsalúp autdlartitsivigá kaerkuvdlu-
-gulo igdlokarfianit Gflumit tuníssutíminik tuníssílernermine; pi-
-kígtitsekátígtítdlo píssarssuángorput, inuítdlo Avsalúmítut amer-
-díartordlutik.
- ¹³Dávimutdlo nalunaeríartortok tikiúpok okardlune: Israflíp
angutitaisa ūmatait Avsalúmut kajungerput. ¹⁴tauva Dáve kiv-
-faminut Jerúsalamé ingmínítunut tamanut okarpok: pikivdluse
tugs. 3,1. kímáxísa, Avsalúmit aníguivfigssakángínava; autdlarasuaritse, a-
-ngunasuakínávátígut perdlungmígdlo nagdlíutitsivígaluta igdlokar-
-fígdlo perdlugtítdlugo panap kínánik. ¹⁵kúngivdlo kífaisa kúnge

akivât: tamatigut kanok kinigakarpat nâlagara kúnge, kivfatit tássauvugut. ¹⁶ kúnge tauva anivok, inokutaisalo ilüngarmik ma-
-ligpât; arnatdle kulit panerfat kúngip kimápai igdlo pârer kuv- ^{16,21.}
-dlugo. ¹⁷ kúngilo anigame inuit ilüngaisa malingnigtigalugit, igdlo
ungasigsox unigfigât. ¹⁸ kivfailo tamarmik sarssugput saniagut
âma sâkutût kúngimik pârssissut tamarmik, Gâtimiutdlo tamarmik, ^{8,18.}
angutit arfinilingnik untritigdlit, maligdlugo Gâtimit pissut sar-
-ssugput kúngip kfnâta sâgut. ¹⁹ kúngilo Igtaimut Gâtimumut ^{18,2.}
okarpok: sôk ivdlítaok autdlarpit ilagaluta? uterit kúngilo uní-
-ngavigalugo, takornartaugavit najugkangnit autdlarsimavdlutit;
²⁰ igpagssak tikiútutit uvdlume angalaxátártísanerivkit ingerdlaka-
-tigititdluta, uvanga ingerdlassugssaugama sumut ingerdlasínau-
-guma? uterit katángutititdlo utertitdlugit; isumaginekardlutitdlo
ilumôrfiginekarítok. ²¹ Igtavdle kúnge akivâ okardlune: ilumut
ûmangmat Nâlagak, ilumutdlo ûmangmat nâlagara kúnge, nâlagkama
kúngip sumívfígissâne tokunarpatlûnt inûnarpatlûnt tássanî- ^{Rút. 1,16.}
-savok kivfat. ²² Dâve tauva Igtaimut okarpok: kâ, sarssugit;
tauva Igtai Gâtimio angutitanilo tamarmik mêrkatdlo ingminítut
tamarmik sarssugput. ²³ nunamilo tamarssuarne nipitûmik kiáput,
inuitdlo ilüngarmik sarssugput; kúngivdlo kúnguak Kítrûne ikârpâ, ^{Juán. 18,1.}
inuitdlo ilüngarmik sarssugput puilassuitsumut avkutíkut. ²⁴ atalo,
âma Sâtúk Lívikutdlo ilagissai tamarmik [tássanîput] Gûtíp ange- ^{8,17.}
-rusiata igdlerfianik erssugtut, Gûtivdlo igdlerfia ilivât, Apiâtarilo
kákípok inuit ilüngaisa igdlokarfingmit sarssorêrserdlugit. ²⁵ kú-
-ngile Sâtûngmut okarpok: Gûtíp igdlerfia igdlokarfingmut uter-
-tíssuk; sáimáunarsiguma Nâlagkap issainut, utertíkumârpânga
táussumíngalo iniminigdlo takutitdlunga. ²⁶ imánale okaraluarpat:
kajumigíngilavkit, tássauvunga, iluarissaminik iliorfigilinga. ²⁷ kú- <sup>1 Sám. 3,18;
2 Sám. 10,12.</sup>
-ngilo Sâtûngmut palasimut okarpok: takordlûissûngínerpit? er- ^{1 Sám. 9,9.}
-kigsivdlutit igdlokarfingmut uterit, Agimâtsimut ernernut Jûntâ-
-mutdlo Apiâtarip ernernut, ernivsinut mardlungnut, ilagititdluse. ^{1 kúng. 1,42.}
²⁸ ata, uvanga utarkigatdlâsaunga puilassuitsup narssaine kûgait-
-sune okausek ilivsinut nagdliutserdlugo nalujungnaerutigssara.
²⁹ Gûtíp igdlerfia tauva Sâtûp Apiâtarivdlo utertípât Jerûsalâmut
tássanilo uníngavdlutik. ³⁰ Dâvile majuarpok ûliap kákâta majua-
-riágut, majuardlunilo kiavok, niakualo uligsimavok, kamigdlângav- <sup>1 Sám. 30,4.
2 Sám. 19,4.</sup>
-dlunilo ingerdlavok; inuitdlo ilagissai ilüngarmik nungutdlutik
niarkutik uligsimavait, kiavdlutigdlo majuarput. ³¹ Dâvilo nalu-
-naerfiginekarame ima: Agitûvfale Avsalûp pikigitsekatainípok,

Júp. 5,12. okarpok Dâve: Nâlagak, Agitûvfallip pilerssârutâ piungitsúngor-
-tíkiuk-ait. ³² pivordlo Dâve kârpiânút pingmat tássane Gûtimut
patdlorumavdlune, tauva Hûsaip Ariggimiup pâriartorpâ aligsi-
-massumik ânôrâkardlune niakualo ivssuínauvdlune. ³³ Dâvividle
okarfigâ: ingerdlakatigigungma erdlokíssutigísavavkit. ³⁴ igdlokar-
-fingmutdle uteruvit Avsalûmutdlo okariartordlutit: uvanga-una
kivfat, kúnga-â, sujornagut atâtavít kivfaringmanga, mâna ivdlit
kivfarisavarma; tauva uvavnut [iluakutauvdlutit] Agitûvfallip piler-
-ssârutâ uniortísavat. ³⁵ tássane Sâtúk Apiâtarilo palasit iligísá-
-ngínerpigít? nungutdlugít dlo okautsinik tusagakarângavit kúngip
inokutainit, Sâtúk Apiâtarilo palasit nalunaerfigíssásavatit. ³⁶ ata,
tássane táukunaníngmata ernere mardluk, Agimátse Sâtûp ernera
Jûntâtdlo Apiâtarip ernera, táukunínga autdlartitsivigísavavsinga
nalunaerfigalunga okautsinik tusagkavsinik tamanik. ³⁷ tauva Hûsai
1 nal. 27,33. Dâvip ikíngutâ igdlokarfingmut tikiúpok; Avsalûtdlo Jerûsalâmut
tikiúkujok.

kapitalit 16.

Sípamik Síminigdlo. Avsalût Jerûsalâmut tikiútok.

15,30. 32. ¹ kârpiâ Dâvip kimatsialerâ, ata, Sípap, Mivfípusatip inûsug-
9,2. -tortâta, nalâukiartorpâ igdlugíngnik siutitûtekardlune igsiautser-
1 Sâm. 25,18. -simassunik nangmagakartunik imáitunik: timiussanik mardlungnik
untritilingnik vîngíssanigdlo panertunik tigumassunik untritilingnik
paornanigdlo kârulersunik untritilingnik puiaussamigdlo vînimik
imalíngmik. ² kúngilo Sípamut okarpok: uko sugssaraigit? Sípap
okarpok: siutitût kúngip inokutainut kimugserfigíssáuput, timiu-
-ssatdlo paornatdlo kârulersut nerissagíssáuput inûsugtunut, vînilo
imígíssauvdlune puilassuitsume kasussumut. ³ kúngilo okarpok:
9,4. nâlagkavit ernera sumípa? Sípap kúnga akivâ: ata, Jerûsalâme
uníngavok okarame: atâtama nâlagauvía Isratlíp inokutaisa uv-
-dlune uvavnut utertísavat. ⁴ tauva kúnga Sípamut okarpok:
ata, Mivfípusatip pigíssai tamaisa ivdlit pigíssavatit; Sípap okar-
1 Mór. 30,27;
1 Sâm. 1,18; -pok: patdlorpunga, sáimáunarsinaunga issingnut, nâlagara kú-
27,8. -nge-â.
⁵ kúnga Dâve Bagortmut isilermat, ata, tássánga anisok
angut Sâvdlip inokutaisa erkardlísa ilât Símfínik atilik Gêrap
1 kúng. 2,8. ernera, anivdlune perdlorkussiuarsínartok. ⁶ Dâvilo kúngivdlo
Dâvip kivfai tamaisa ujarkanik miloriarpai, inuit ilúngaisa sor-

-ssutdlarkigsutdlo tamaisa talerpiata sâmiatalo tungânftitdlugit. ⁷imánalo okarpok Síme perdlorkussivdlune: ánit, ánit auiaigajug-tutit inupilússutit. ⁸Sâvdlip inoxutaisa auat tamât Nâlagkap utertípâ ilingnut kúngingortutit sivnerdlugo, nâlagauvfigdlo Nâ-lagkap túniúpâ Avsalúp ernerpit agssainut; árime, ivdlit per-dlungnīputit, auiaigajugtūgavit. ⁹tauva Apisai Sérujap ernera kúngimut okarpok: sôk kingmip tokungassup táussuma nâlagara kúnge perdlorkúsavâ? niakuertordlara-ait. ¹⁰kúngile okarpok: 1 Sâm. 26,s. Sérujap ernere ukorsé, súsagavsinga? taima perdlorkussivok Nâ- ^{19,22.} -lagkap okarfigingmane: Dâve perdlorkuguk; kinalo okásava: suna pivdlugo taimailiorpit? ¹¹Dâvilo Apisaimut kivfaminutdlo tamanut okarpok: takuvarse ernera timivnit píngortok inússutsivnik kinu-gingnigtok; angnerussumik tauva Bñjamíkússok táuna mǎna [tai-mailiúsángínerpa]? pitsailekinasiuk, perdlorkussinardle Nâlagkap okarfigingmane; ¹²ímaka Nâlagkap takusásavânga nâgdliungnivne; Nâlagkavdlo ajúngitsumik utertitsivigiumârpânga uvdume per-dlorkussinerata matuma sivnersigssânik. ¹³tauva Dâve anguti-tanilo avkusínikut ingerdláput; Símfle akínguane kákap saniagut ingerdlassok perdlorkussiuarsinárpok ujarkanigdlo miloriartardlune akínguane ivssunigdlo nalugsissardlune. ¹⁴kúngilo inuitdlo ilagissai ilūngarmik kasuvdlutik iserput mernguerserdlutigdlo tássane. ^{5.}

¹⁵Avsalût inuitdlo ilūngarmik Israflip angutitai Jerúsalamut tikiúkamik Agitúv fale ilagâ. ¹⁶pivordlo Hûsai Ariggimio Dâvip ^{15,37.} ikíngutâ Avsalûmut tikiúkame, tauva Hûsai Avsalûmut okarpok: kúnge inûgile, kúnge inûgile. ¹⁷Avsalût tauva Hûsaimut okarpok: 1 Sâm. 10,24; ikíngutingnut isumagingningnerit tamássa? sôk ikíngutit ingerdla- ^{1 kúng. 1,25.} -katigíngiliuk? ¹⁸Hûsai Avsalût akivâ: nâggale, Nâlagkap inuitdlo ukua Israflivdlo angutitaisa tamarmik kinigānut pigerkugama, táu-nalo uníngavigísagavko. ¹⁹āmame kina uvanga kivfartorfigísane-riga? ernerata kñâta sâne kivfartúsángínerpunga? sôrdlo atâ-tavit kñâta sâne kivfartortunga, taima kñavit sânisauanga.

²⁰Avsalûtdlo tauva Agitúv falimut okarpok: sujúnaruiniaritse ilivse; kanok písaugut. ²¹Agitúv falilo Avsalûmut okarpok: atâ-tavit panerfai igdlo párerkuvdlugo unigtitai isekatigíkit; tauva ^{15,16.} Israflíkut ilūngarmik tusásáput atátangnut ūminarsartutit, ilagi-ssavitdlo tamarmik agssait píssagtísáput. ²²tauva igdlup kâne Avsalûmut tuperput, atátamilo panerfai Avsalúp isekatigai Israflíkut ilūngarmik tákuáne. ²³Agitúv falivdlo sujúnaruinutá uvdlune

táukunane sujúnersûtigissâ tássa sôrdlo Gûte sumik sujúnersio-
-ráine; taimáiput Agitúvfallip sujúnersûtai tamarmik Dávimutdlo
Avsalûmutdlo.

kapitalit 17.

Agitúvfale Húsailo Avsalûmik sujúnersuissut.

- ¹ Agitúvfallilo Avsalûmut okarpok: angutit arkanek-mardlung-
-nik túsintigdlit kinerniardláka-ait pikivdlungalo Dâve malersso-
-riartordlugo únuaro. ² tikikumârparalo nukérútok agssangmigutdlo
nukigdlångavdlune, ánilârsarumârparalo inuit ilagissai tamaisa ki-
-mâtitdlugit, kúngilo kisíngorútok patísavara. ³ inuitdlo ilüngaisa
ilingnut utersarumârpáka; angutit ujagkatit tamarmik utersimag-
-pata, inuit ilüngarmik erkigsiumârput. ⁴ okauserdlo tamána Av-
-salûp Israflivdlo utorkaunertaisa tamarmik iluarât. ⁵ tauvale
16,16. Avsalût okarpok: Húsai Ariggimio âma kaerkuguk-ait; tusartigulo
táunátaok kanok okausigssakartok. ⁶ Húsaidlo isermane Avsalûp
okarfigâ ima: taimatut Agitúvfale oxalungmat, okausia maleruá-
-sanerparput? taimailior-kúngíkuvtigut, ivdlit okalugit. ⁷ Húsailo
Avsalûmut okarpok: ajúngíngilak sujúnersût Agitúvfallip tamatu-
-múnákut sujúnersûtigissâ. ⁸ Húsailo okarujok: atátat angutitailo
Hús. 13,8. ilisimavatit píssarssússut kiningassorssúvdlutigdlo nánutut nar-
-ssame piaraerútutut; atátatdlo sorssugtúgame inungne únuísá-
-ngilak; ⁹ ata, mána issertorungnarsivok nákaúkiat ilānut avdla-
-mutdlünft; piúmârpordlo ilait ordlorarpata pilerkârneráne, tusa-
-rumârnerât okardlutik: inuit Avsalûp maligtigissai saperssisitsi-
-viginekarput; ¹⁰ sorssutdlarkigsúgaluartordlo agdlât lfuvip ūma-
-tátut ūmatilik násângagalugtuarpok, Israflíkut ilüngarmik ilisi-
-magamik, atátat píssarssússok ilagissailo sorssutdlarkigsut. ¹¹ tai-
-maingmat sujúnersuivunga ima: Israflíkut ilüngarmik ilingnut
Jörs. 11,4. katerssoriartokilit Dánimit Bêrsâpa tikitdlugo siorkatut ímap si-
-nânítutut amerdlatigalutik; ivdlitdlo nangminex sorssugkiartú-
-sautit. ¹² tikíkuvtigulo najugarissaisa ilāne, kaníngatdlásavarput
sôrdlo isugutanex nunamut nákartok, táunalo angutitdlo ilagissai
tamarmik amiákuerúsáput atautsimigdlünft. ¹³ igdlokarfigdlo ka-
-terssorfigigpago, Israflíkut ilüngarmik igdlokarfingmut tamatu-
-múnga agdlunaussanik aigdlísáput, kórkumutdlo igdlue uniatdlá-
-savavut igdlokarfik sutánguerutdlugo ujaránguamigdlünft. ¹⁴ tauva
Avsalût Israflivdlo angutitai tamarmik okarput: ajúngíneruvok

Hûsaip Ariggimiup sujúnersûtâ Agitúvfallip sujúnersûtânit. Nâla-gardle taima perkussivok Agitúvfallip sujúnersûtâ ajúngitsox u-niortíkumavdlugo, perdluk Nâlagkap Avsalûmut nagdliutíkuma-gamiuk.

¹⁵ Hûsailo Sâtúngmut Apiātarimutdlo palasinut okarpok: imai-liorkuvdlugit imailiorkuvdlugitdlo Agitúvfallip Avsalût Israiliv-dlo utorkaunertai sujúnersoraluarmagit, ima imalo uvanga sujúnersuivunga. ¹⁶ mánalo arpártitsinasuaritse Dâvilo nalunaer-figititdlugo okarkussivdluse: únuaro únuuniakinak puilassuitsup narssaine kûgaitisune, ikârdlutitdle pigit, kúnge inuitdlo ilagissai tamaisa nungutitaorkunagit. ¹⁷ Jûntâtdlo Agimâtsilo Rûgilip puilassuata kigdlingane kekartut kivfap arnap nalunaerfigiartor-pai, táukualo kúnge Dâve nalunaerfigiartorpât; mássa takutí-nex saperput igdlokarfingmut iserdlutik. ¹⁸ inûsugtuvdle ta-kungmatik Avsalútdlo nalunaerfigalugo, autdlarasuarput tamarmik Bagorímilo angutip igdluanut iserdlutik; táunalo puilassuliakarmat silardliutimine, tássunga arkarput. ¹⁹ kipingmigdlo tigusivdlune ar-nartâta isuípâ puilassuliap pânut siaruarterivfigalugulo karrinik sekugtíganik, tamánalo ilisimanekángilak. ²⁰ Avsalúvdlo kivfai igdlumut pingmata arnamut okardlutigdlo: Agimâtse Jûntâtdlo sumípat? arnap akivai: kugssinínguax ikârpât; uyardleraluara-migdle nanissakarnatik Jerûsalâmut uterput. ²¹ táukulo autdla-rêrmata, puilassuliamit kakíput kúngilo Dâve nalunaerfigiartor-dlugo; Dâvimutdlo okarput: pikivdluse imex ikârasuarniarsiuk, pivdluse Agitúvfale imána sujúnersuingmat. ²² tauva Dâve inuitdlo ilagissai ilûngarmik pikivdlutik Jôrtane ikârpât uvlâkut kauler-sínago, atautsimigdlûnft maxaissinartokarnatik Jôrtaníkut ikârsi-mángitsumik.

Jôrs. 15,7;
1 kúng. 1,9.

²³ Agitúvfale malugilerame sujúnersûtine nálangnekángitsox, siutitúne igsiautserpâ, pikivdlunilo igdlokarfingminut autdlarpok igdluminut, inokutiminutdlo perkussisínardlune ingminut kimípok. tokugame atâtame ilerfanut ilinekarpok.

²⁴ Dâve Maranâmut pivok, Avsalúvdle Jôrtane ikârpâ nang-minerdlo Israilivdlo angutitai tamaisa ilagalugit. ²⁵ Amâsa Av-salûp sâkutûnut ivertípâ Jûapimut sivnersigititdlugo; Amâsa angutip Jítaramik atigdlup Jisrlimiup ernerâ; Apikaile Nâgasip pania Sérujap Jûapip arnâta najâ táussuma isekatigâ. ²⁶ Israilíkut Avsalúvdlo Gíliatip nunâ tangmârfigât.

19,13.

1nal.2,13-17.

²⁷ pivordlo Dâve Maranâmut tikiungmat, tauva Supê Nâgasip

- 9,4. erna Rapamit Amunip kinguaise piánit pissok Mággerilo Amialip
 19,31 t. erna Lútipárimio Barsilailo Gíliatíkússok Rugdlímio ²⁸átsíput
 sinigfingnik pûgutarssuarnigdlo marriortuvdlo igssoraivfiliainik ka-
 -jússiagssanigdlo suaussiagssanigdlo kajússanigdlo karrinigdlo si-
 -kagtitanik êrtausanigdlo kákuaussanigdlo kâvekutinigdlo sikag-
 -titanik ²⁹tungusunitsûmigdlo ímungmigdlo kinertumik savanigdlo
 ugsigitdlo ímuánik mikiartumik Dâvimut inungnutdlo ilagissainut,
 16,2. nererkuvdlugit okaramik: inuit kâgput kasuvdlutigdlo kilalerdlu-
 -tigdlo puilassuitsume.

kapitalit 18.

Avsalût saperssisitaavdlunilo tokutaussok.

¹Dâviddlo inuit ilagissane nautsorssorpai ivertitsivigalugitdlo
 tûsintilingnut nâlagautitaussunik untritingnutdlo nâlagautitaussu-
 -nik. ²inuitdlo pingajorarterutait Dâvip Jûapimut nâlagtigitipai,
 pingajorarterutaitdlo Apisaimut Sêrujap erneranut Jûapip nukânut
 15,19. nâlagtigititdlugit, pingajorarterutaitdlo Igtaimut Gâtimumut nâ-
 -lagtigititdlugit; kúngilo inungnut okarpok: uvangâtaok anekatigi-
 -savavse. ³inuitdle okarput: anísangilatit; mássa uvagut kimâv-
 -dluínaraluaruvta sokutiginekásángilagut, agfavutdlo tokugaluarunik
 sokutiginekásángitdlat; ivdlitdle mânia ilavut kulinik tûsintigdlit
 naligâtit; mânia alo ajúnginerúsavok, igdlokarfingmit ikioriartoruvtigut.
⁴tauva kúngip okarfigai: iluarissavsnik piunârpunga; kúngilo
 tauva isâvfiup saniane kekarpok, inuitdlo ilûngarmik aniáput un-
 -tritilikûtârdlutik tûsintilikûtârdlutigdlo. ⁵Jûapilo Apisailo Igtailo
 kúngip inápai okardlune: inûsugtok Avsalût kajagssûsiuk; inuitdlo
 ilûngarmik kúnge tusâvât, nâlagaussut tamaisa inákai Avsalût
 pivdlugo. ⁶inuitdlo narssamut anisimagamik Israflíkut páriartor-
 -dlugit sorssûput Eivfarâp orpigssuartûane. ⁷Israelivdlo ínugtai
 tássane saperssisitauput Dâvip kivfaisa sâne; tássanilo angisûmik
 saperssisitsiviginekarput uvdlorne tamatumane, mardlungnik kuli-
 -lingnik tûsintigdlit tokorarneardlutik. ⁸sorssûtutdlo tássane
 siâmariartorput nunap tamarme kâgut; inuitdlo orpigssuartûp nu-
 -ngutitai amerdlanerúput panap nungutitainit uvdlorne tamatu-
 -mane. ⁹Avsalût Dâvip kivfaisa sânut ornigúpok; siutitôrssûvdlo
 kâne Avsalût kimugserpok; orpigssûvdlo mángertûssap avaleku-
 -titûp atânut siutitôrssuak pingmat, orpingmut mángertûssamut
 niarkumigut nâtdlune nivíngarpok kilauvdlo nunavdlo akornáne,

siutitôrssuak atimigut ingerdláinarmat. ¹⁰ angutivdlo takugamiuk Jûape nalunaerfigâ okardlune: ata, Avsalût takuvara orpingmut mángertûssamut nárkassok. ¹¹ tauva Jûape angúmut nalunaerfigi-ssiminut okarpok: ata, taimailissox takugagko, suna pivdlugo tássane patíngiliuk nunamut nákartitdlugo? uvangalo tunísaga-luaravkit síkilinik sílviussunik kulinik kiterúmigdlo. ¹² angutdle Jûapimut okarpok: ítúmavnut úgtorfiginekaraluaruma síkilinik síl-viussunik túsintilingnigdľúnt, taimáitok agssáka isagtínaviángilá-ka kúngip erneranut, tusátitdluta ivdlitdlo Apisailo Igtailo i-⁵ nangmase okardlune: kíkúgaluartuse inûsugtók Avsalût misigssû-siuk. ¹³ inûssusianutdlúnt perkuserdlugtuligaluaruma, kúngimut sumik issertugakángingmat, ivdlit nangminek akerartorkajakárma. ¹⁴ Jûapile okarpok: taima ilingne utarkīnarnek saperpunga; tauva nauligautinik pingasunik tigusivok tigumiardlugit, Avsalúvdlo ūma-tánut mangúpai sule ūmassok nívingatitdlugo orpingme mánger-tûssame. ¹⁵ inûsugtutdlo kulit Jûapip sákugssamautainik tigu-miússissut Avsalût iluvát unatardlugulo tokutdlugo. ¹⁶ Jûape tauva suvduartáussuarmik kardlortarmat, inuit uterput Israílíkut ^{2,28;} malerssúsaerdlugit, Jûapip pitsailingmatik. ¹⁷ Avsalútdlo tiguvát ^{20,22.} igitdlugulo nákaúkiarssuarmut orpigssuartùmítumut, kánutdlo ujar-kanik inugsússaliorput angisôrssuarmik; Israílíkutdlo ilúngarmik ^{Jórs. 7,26.} kimarráput nalingínak tuperminut. ¹⁸ inúgatdlaramile Avsalût ing-minut napassuliorpok kúngip kóruane ítumik, okarame: erneká-ngínama erkainiutáusavok ativnik; napassordlo tamána aterminik taivá, Avsalúvdlo náparkutiliánik tainekartarpok uvdlumimut agdlát.

¹⁹ Agimátsilo Sâtúp ernerá okarpok: arpárdlanga-ait kúnge ^{1 nal. 6,8.} okariartorfigalugo, Nálagkap erkartússissutigigâ kíngarssortaisa ag- ^{1 Sám. 24,16.} -ssainit aniguisitdlugo. ²⁰ Jûapivdle akivá: uvdľume tipaitsungnar-tumik okausigssakángilatit, uvdlok avdla okariartorumárputit; uv-¹dlumile okariartorsínáungilatit tipaitsungnartumik, kúngip ernerá tokungmat. ²¹ Jûapile Kússíkússumut okarpok: autdlarit kúnge na-lunaerfigiartordlugo takussangnik; Kússíkússuvdlo Jûape patdlorfi-gâ arpárdlunilo. ²² Agimátsile Sâtúp ernerá kámúmvdlune Jûapi-mut okarkigpok: súsassok, uvangátaok arpárdlanga-ait Kússíkússok maligdlugo; Jûape okarpok: ernerá, sôrme ivdlit arpárumavit, tipaitsungnartumik okausigssakángínavit iluakutigssangnik? ²³ [sáng-manile]: súsassok, arpásaunga, okarfigá: arpárit; tauva Agimátse arpárpok narssarssúp avkutágut Kússíkússordlo kángerdlugo. ²⁴ Dáve isávfiussut mardluk akornáne igsiassok, kinerdlersússup

ungalorssuarne isâvfiup kulekutâta kâne sakissártup issine árdlor-
 -tíkamigit, takungnigdlune takulerpâ angut arpagtok kisimítdlune.
²⁵ kinerdlersûssok tauva tordlordlune kúngimut nalunaeremat, kúnge
 okarpok: kisimikune tipaitsungnartumik okausigssakásavok. táunalo
 ingerdlavdlune ingerdlavdlune patdligkiartorok. ²⁶ tauvale kiner-
 -dlersûssup angut avdla takulerpâ arpagtok; kinerdlersûssordlo
 matufssartumut tordlorok okardlune: takúk angut arpagtok kisi-
 -mítdlune; kúngilo okarpok: táunátaok okariartorok. ²⁷ kiner-
 -dlersûssok okarpok: sujugdliup arpausia issigára sórdlo Agimât-
 -sip Sâtúp ornerata arpausia; kúnge tauva okarpok: angut ajú-
 -ngitsok-una, ajúngitsumik tipaitsungnartumik okausigssakardlune
 aggersok. ²⁸ Agimâtsilo tordlorok kúngimutdlo okardlune: er-
 -kigsigit; kúngilo patdlorfigâ kīne nunamut tugtitdlugo okardlu-
 -nilo: kujanarsilat Nâlagak Gûtít, angutit agssamingnik nâlagkavnut
 kúngimut silugtitsissut pisingmagit. ²⁹ kúnge okarpok: inûsugtok
 Avsalût ajúngila? Agimâtsip akivâ: perpalugtorssuit takugaluar-
 -pâka, kúngip kivfâ uvangalo kivfat Jûapip autdlartingmatigut,
 süssutdle naluvâka. ³⁰ kúngilo okarpok: tunugd lutit tássunga ke-
 -kariartorit; tunugd lunde tauva tássane kekarpok. ³¹ tauvalo Kú-
 -ssíkûssok tikiúpok; Kússíkûssordlo okarpok: nâlagara kúnge ti-
 -paitsungnartumik okariartortitsiviginekarpok, Nâlagkap uvd lunde
 erkartûssissutigingmatit ilingnut makísimassut tamarmik agssainit
 aniguisitdlutit. ³² kúngilo Kússíkûssumut okarpok: inûsugtok Av-
 -salût ajúngila? Kússíkûssok okarpok: inûsugtutut táussumatut
 pinexarilit nâlagkama kúngip kíngarssortai perdluliordlutigdlo i-
 -lingnut makítut tamarmik. ³³ tauva kúnge aliatsagpok, isâv-
 19.4. -fiuvdlo kaliarssuanut majuardlune kiavok, sakissárdlunilo ima
 okarpok: ernera Avsalût, ernera ernera Avsalût, uvanga-una to-
 -kuguma sivnerdlutit, Avsalût ernera ernera.

kapitalit 19.

Dâve Jerúsalamut utersarât. Símfimut Mivfipusámutdlo Barsilaimutdlo Dâve
 kanok-iliortok. Jútákut Isráilíktudlo angneruniútut.

¹ tauva Jûape nalunaerfigât: ata, kúnge xiassok aliasugdlunilo
 Avsalût pivdlugo. ² ánássutaussordlo uvdlok táuna inungnut ta-
 -manut aliasungnakutaulerok, inuit uvd lorme tamatumane tusa-
 -gakarmata imáitumik: kúngip erne níkvâ. ³ tigdlingniartututdlo
 inuit uvdlok táuna igdlokarfingmut iseriartorput, sórdlo inuit tig-

-dlingniartutut pissartut kángusugdlutik sorssungnermit kimâssa-rângamik. ⁴kúngivdle kīne uligpâ, kúngilo nipitúmik nivdliavok: 15,³⁰.
 ernerera Avsalût, Avsalût ernerera ernerera. ⁵tauva Jûape igdlumut 18,³³.
 iserpok kúngimut okardlunilo: uvdume kivfatit tamaisa pakatsi-sípatit inüssutsingnik uvdume áragtitsissut ernivtdlo panivtdlo inüssusiánik nuliavtdlo inüssusiánik panerfavtdlo inüssusiánik,
⁶úmigissitit asagagkit asassittdlo úmigalugit; mássa uvdume na-lunarungnaerputit nálagkanik kivfanigdlo sokutigissakángitsutit; uvdlumime malugilerpavkit, Avsalût inûgaluarpat uvagutdlo ta-mavta uvdume tokusimavdluta, iluarinarkajakigit tauva. ⁷mā-nalo nikuitdlutit ántt, kivfavtdlo ūmatainut okalugit; mássa Nā-lagak narkigsigalugo ugpernarsaivunga, aníngikuvit atautsimig-dlūntt únissokásángitsok ilingne únuak mána; tamánalo ilingnut perdlungnarnerúsavok perdlungnit tamanit ilingnut nagdliútunit inûsungningnit mānamut agdlât. ⁸tauva kúnge nikuípok isâv-fingmutdlo ingikiartordlune; inuitdlo ilūngaisa nalunaerfigait o-kardlutik: ata, kúnge isâvfingme igsiassok; inuit ilūngarmik tauva kúngip kñàta sânut píput; Israflíktudle kimâsimassut nalingínak 18,¹⁷.
 tuperminut.

⁹Israflíktudle nagguvekatigtgsortaine tamane inuit ilūngarmik sakitsautilerput okardlutik: kúnge uvavtínik aniguisitsissok kí-ngarssortivta agssainit áragtitudlalo Filisterit agssainit māna nunamit kimâvok Avsalût kimarratigalugo; ¹⁰Avsalútdle tanitarput uvavtínut kúngingortitdlugo sorssungnerme tokungmat, suvdluse māna nipangīnarpise kúnge utersarnago? ¹¹kúngivdlo Dâvip Sâtúk Apiātarilo palasit autdlartitsivigai okarkussivdlune: Jûtap otor-kaunertainut okalugitse okardluse: sôk kingugdliúsavise kúnge igdluanut utersásavdlugo? Israflíkut ilūngarmik okausiat kúngimut nagdliungmat igdluanut. ¹²ilivsekatángutigâvse, ilivse saunekatigalu- 5,¹.
 -silo uvinekatigâvse; sôrme tauva kingugdliúsavise kúnge utersásav-dlugo? ¹³Amâsamutdlo okaritse: ivdlit saunekatigalutitdlo uvine- 17,²⁵.
 -katigíngīnerpavkit? Gútip pitdlaxilinga sákutûnut nálagángúsángi- 1 nal. 2,¹⁶ t.
 -kuvit kīnama sâne uvdlugssatit tamaisa Jûape sivnerdlugo. ¹⁴Jû- Rút. 1,¹⁷.
 -tavdlo angutitaisa tamarmik ūmatait ingminut sâgtingmagit inugtut atautsitut, kúnge orkersuivfigât ima: uterit ivdlitdlo kivfatitdlo tamarmik. ¹⁵tauva kúnge uterpok Jôrtanimutdlo pivdlune; Jûtá-kutdlo Gilkáliliarput kúnge naláukiartordlugo, kúnge Jôrtanikut ikáukumavdlugo. ¹⁶Símflo Gérap ernerera Bñjamikûssok Bagorfimio 16,⁶.
 tuaviordlune aterpok Jûtap angutitai ilagalugit kúnge Dâve naláu-

- kiartordlugo. ¹⁷ angutitdlo túsintigdlit ilagai Bñjamikut ilait
- 9,10. Sþpalo Sävdlip inokutaisa inúsugtortát ernerilo arkanek-tatdlimat
kivfailo mardlungnik kuligdlit ilagissai: Jörtanilo ikárpát kúngip
sujornagut. ¹⁸ ikártaudlo ikárpok kúngip inokutai ikáusavdlugit
iluarissánigdlo iliúsavdlune; tauva Símé Gêrap ernera kúngip kí-
-nâta sânut patdlorpok, Jörtanikut ikármat; ¹⁹ kúngimutdlo okar-
- 16,6. -pok: ajortuliakartínaveřinga, nâlagara, erkainavêrdlugulo kivfavít
ajortulinera uvdlok ivna nâlagara kúŋge Jerúsalamít aningmat,
kúngimut ūmámiugerkunago. ²⁰ mássa uvanga kivfat nalúŋgilanga
ajortuliartunga; takuvarmalo uvdlume Júserfip inokutainít tamanít
sujugdliuudlunga ateríartortunga nâlagara kúŋge naláukiartordlugo.
²¹ Apisai Sêrujap ernera tauva pilerpok okardlune: Símé tokutag-
-ssaungínérpa mána pivdlugo Nâlagkap tanítá perdlorkugamiuk?
- 16,10. ²² Dávile okarpok: Sêrujap ernere ukorsé, súsavgsinga agssor-
1 Sám. 11,13. -torpisinga? uvdlume tokutagssakarnerpa Israflime? ilisimángi-
-nerpungame uvdlume Israflimut kúŋgingortunga? ²³ kúŋgilo Si-
-mímút okarpok: tokúsángilatít; kúŋgívdlo ugpernarsaivfigá.
- 9,6. ²⁴ Mivfþusát Sävdlip ernera āma aterpok kúŋge naláukiartor-
-dlugo; isigkane uvfarsimángilai umínilo igdlaersímanagít ánorá-
-ssanilo errorsímanagít uvdlormit kúŋgip autdlarfianít uvdlok er-
-kigsivdlune tikivfigissá tikitdlugo. ²⁵ Jerúsalamutdlo pingmat
kúŋge naláukiartordlugo, kúŋgip okarfigá: Mivfþusát, sôk autdlaka-
-tigíngilinga? ²⁶ okarpok: nâlagara kúŋge ūmâ, kivfama sagdlokí-
-tarmanga; kivfat okaraluarimat: siutitútiga igsiautserdlugo kimug-
-serfigalugulo kúŋgimut autdlásaunga, kivfat tumartorsímagame.
- 16,8. ²⁷ kivfatdlo mamardlerpâ nâlagkavnút kúŋgimut; nâlagarale kúŋge
- 14,17. Gútip íngiliatút ípok, iluarissangnik pigít. ²⁸ mássame atátama
inokutai tamarmik tokutagssáinaungmata nâlagkavnút kúŋgimut,
9,11. nerrivingne nerissartút akornánút kivfat písíkit; sumingme tauva
sule ínardluíssutigssakarpunga nivdliássutigssavnik sule kúŋgimut?
²⁹ kúŋgívdlo okarfigá: sôk okausígssatít sule okalúseriniarpigít?
- 9,10; 16,4. okarêpunga: ivdlít Sþpalo narssak avguarumârparsé. ³⁰ Mivfþusát
kúŋgimut okarpok: tamát agdlát tigokiliuk, nâlagara kúŋge ig-
-dluminút erkigsivdlune tikingmat.
- 17,27; ³¹ Barsilai Gflíatíkússok aterujok Rugdlímit, kúŋgilo ikákatigá
- 1 kúŋg. 2,7. Jörtanikut kaníumavdlugo Jörtanikut. ³² Barsilai utorkarsúvok
arfínek-pingasunik kulílingnik ukiokardlune; táussumalo kúŋge
- 17,27. pigssípâ, Maranáme uníngagatdlarmat, písórssúgame angút táuna.
³³ kúŋgilo Barsilaimút okarpok: ikákatigínga, Jerúsalamé pigssí-

-kumárpavkit tauva uvavne. ³⁴ Barsilavdle kúnge akivá: ukiut inúvfigissagssama uvdlue sùngmata, kúnge Jerúsalamut majuaka-tigísavara? ³⁵ uvdlume arfinek-pingasunik kulilingnik ukioxarama, sujunekásanerpunga ajúngitsumigdlo ajortumigdlo? kivfavit nerisagssane imigagssanilo mamarísanerpai? erinarssortut angutit arnatdlünft nipát tusarnarísanerpara? suvdlune tauva kivfat nà-lagkavnut kúngimut erdloxinakutauginásava? ³⁶ kivfavit kúnge ikákatigitsiarsínásavá Jôrtaníkut; sôrme kúngip akilerumavânga akiliúmik taimáitumik? ³⁷ kivfat uterdle-ait, igdloxarfvne tokor-kuvdlunga atátama anânamalo ilerfat najordlugo; ájuna kivfat Kímiâme, táussuma nálagara kúnge ikákatigísavá, táunalo iluarissangnik iliorfigigiuk. ³⁸ tauva kúnge okarpok: Kímiâmip ikákatigísavânga, iluarissangnigdlo iliorfigiumârpara; nungutdlugitdlo kanok inákumassarângangma iliorfigissarumârpavkit. ³⁹ tauva inuit ilüngarmik Jôrtane ikârpát; kúngilo ikârame Barsilai kúnigpâ pivdluarkuvdlugulo; najugkaminutdlo tauva táuna uterpok.

⁴⁰ kúnge Gílkálimut ikârpok, Kímiâmivdlo ikákatigá; Jûtavdlo ^{15.} inugtaisa ilüngarmik âma Israflip inugtaisa agfaisa kúnge ikáupát. ⁴¹ atalo, Israflip angutitaisa tamarmik kúnge ornigpát kúngimutdlo okardlutik: suna pivdlugo katángutivta Jûtap angutitaisa tigdligsimavâtit kúngilo inokutailo Jortaníkut ikautdlugit Dâvivdlo angutitainut tamanut ilagititdlugo? ⁴² tauva Jûtap angutitaisa nungutdlutik Israflip angutitai akivait: kúnge uvavnut kaningnerungmat, sôrme tauva ajuatdlagpit tamána pivdlugo? kúngimut nerisinerpugut? pajugutinigdlünft pajugsimanerpâtigut? ⁴³ Israflivdle angutitaisa Jûtap angutitai akivait okardlutik: kúnge âmame Dâve kuleriardlugo uvanga ilingnit pigssarineruvara, sunalo pivdlugo asigínarpinga? uvanga sujugdliuvdlunga kúngiga uter- ^{9. 10.} sarkúngínerpara? Jûtavdle angutitaisa okausiat sukangneruvarok Israflip angutitaisa okausiánit.

kapitalit 20.

Sáípa pikigtitsissok.

¹ nalautsordlune tássanítokarpok inupilússumik Sstpamik atilingmik Biggerip erneranik Bînjamíkússumik; suvdluartáussuar- ^{1kúng.12,16.} mik táuna kardlortarpok okardlunilo: Dâve sumik avgûtigssarsekatigingilarput, Jísap ernerana kingornússagssarsekatigingilarput. Israflíkut nungutdlutik tupimingnut [pilit]. ² tauva Israflip angu-

-titai nungutdlutik majuarput Dávimit Sstpa Biggerip ernera maligdlugo; Jútavdle angutitaisa kúngertik átavigát Jôrtanimit Jerúsálâmutdlo agdlât. ³Dâve Jerúsálâmut tikikame igdluminut, ^{15,16;} arnat kulit panerfat igdlune pârerkuvdlugo unigtitane kúngip tigu- ^{16,21.} -guvai pisitdlugitdlo igdlumut pârinekarfigssânut pigssitdlugitdlo; isekatigíngilaile; parnaerússáuputdlo uvdlormut tokuvfingmingnut agdlât uvigdlarnertut inûvdlutik.

⁴kúngilo Amâsamut okarpok: Jútap angutitai atautsimut kaerkúkit uvdlut pingajugssânut; ivdlitdlo tauva tamaunga kekariartorit. ⁵Amâsa tauva autdlarpok Jútâkut atautsimut kaer-
-kujartordlugit; mulungmatdle nagdlersíssak ingminut perkússu-
-tigíssak kímutdlugo, ⁶Dâve Apisaimut okarpok: mâna Sstpa Biggerip ernera uvavtínut perdlungnarsigalugtuarpok Avsalûmit angnermik; ivdlit nálagkavit kivfai ilaseralugit malerssoruk, igdlo-
-karfit igpiliugagdlit tikekinavai arajutsisârdlutalo. ⁷aníput tauva maligdlugo Júapip angutitai sâkutûtdlo kúngimik pârssissut pí-
-ssarssuitdlo tamarmik; aníput Jerúsálâmit Sstpa Biggerip ernera malerssoriartordlugo. ⁸táuko ujaragssûp Gípiúnimítup sanianflersut Amâsap naláupai. Júape ánorâmik ássûminik atisimavok, kâgutdlo kiterúmiugâ pana kiterminut kilerúsímassok pûminítok; savssale-
-riarmatdle katagpok. ⁹Júapilo Amâsamut okarpok: katángutigá, ajúngilatit? agssangminigdlo talerpigdlernik Júapip Amâsa umf-
¹ kúng. 2,6. -sigut tiguvá kunigkumavdlugo. ¹⁰Amâsale misigssúngingmat pa-
^{3,27.} -namut Júapip tigumiagânut, akuágut tamatumínga kapivâ erdla-
-vílo nunamut nákartitdlugit; nangíngilâlo tokungmat. tauvalo Júapip nukâtalo Apisaip Sstpa Biggerip ernera malerssorpât. ¹¹angutdle [Amâsap] saniane kekartok Júapip inúsugtortaisa ilât okarpok: nalingínaup Júapimut kajumigtup Dávímutdlo iligitítup Júape maligdlíuk. ¹²Amâsa aungmut agssatdlagsímassok avku-
^{2,23.} -sinerssûp kânfígnarpok; angutivdle táussuma inuit ilúngaisa u-
-nigtut takugamigit, Amâsa avkusinersssuarmit narssamut nûgpâ kagdlerdlugulo ánorássamik, patdligtai tamaisa unigtut takugamigit. ¹³avkusinersssuarmitdlo pèrmat, tamarmik ingerdláinarput Júape maligdlugo Sstpa Biggerip ernera malerssoriartordlugo. ¹⁴Israf-
-líkut nagguvekatigígsortait tamaisa [Júapip] ingerdlavigai Aapal-Bít-Mâgga Beritdlo ilúngát tikitdlugit; katerssorputdlo maligdlu-
-gulo âma. ¹⁵tikiutdlutigdlo [Sstpa] unguvât Aapal-Bít-Mâggamut, igdlokarfigdlo ivssumik kagssoraivfigát avatdliliartânut agtûma-
-ssumik; inuitdlo tamarmik Júapip ilagíssaisa ungalorssuak ase-

-rulekât úpitíniardlugo. ¹⁶ tauvale arnak sujunekartok igdlokar-
-fingmit tordlorpok: tuságitse tuságitse, Jûapimut okaritse-ait:
maunga patdligutdlutit, okalūkumagavkit. ¹⁷ patdlingmanilo arnak
okarpok: Jûapiuvit? okarpok: táunauvunga; okarfigâ: kivfavit
arnap okausê tusákit; okarpok: tusâvunga. ¹⁸ arnardlo okarpok
ima: sujornagut ima okalugtarput: sujunersiuiniartok Aapalime
sujunersiuigile; taimailordlutigdlo isumangnaersissarput. ¹⁹ uva-
-nga-una Israflip piuaitsortaisa ilumórtortaisalo ilât; igdlokarfiup
Israflime anánaussutut ítup inue ivdlit tokúníaragkit, sôk Nâlagkap
kingornússâ nungutíkumaviuk? ²⁰ Jûapivdle akivâ okardlune: ajor-
-nakile, ajornakile uvavnut nungutitsísavdlunga aseruísavdlungalo.
²¹ taimáingilak tamána; angutivdle Eivfarâp kákâmiup Ssfpamik
Biggerip erneranik atigdlop agssane kúngimut Dâvimut silugting-
-magit, táuna kisiat túniúsiuk, igdlokarfik tauva kimásavara. ar-
-nardlo Jûapimut okarpok: ata, niakua ilingnut igínexásavok unga-
-lorssûp kulágut. ²² arnavdlo inuit ilúngaisa sujúnersoriartor-
-magit, Ssfpap Biggerip ernerata niakua kipivât igitdlugulo Jûa-
-pimut; suvduartáussuarmik tauva kardlortarmat, siámariartor-
-put igdlokarfingmit, nungutdlutik tupimingnut pivdlutik; Jûapilo

2,28;
18,16.

Jerúsalamut uterpok kúngimut.
²³ Jûape Israflip sákutúinut tamanut nâlagauvok, Binaialo
Jûjatâp ernerata sákutúinut kúngimik pârssissunut nâlagauvdlune;
²⁴ Hâtorât akilerârtautinik pârssissûvok, Jûsavfatdlo Agilûtíp er-
-nera pisimassunik erkaissagssanik agdlagtartúvdlune; ²⁵ Sfa ag-
-dlagtartúvok, Sâtúgdlo Apiâtarilo palasiuvdlutik; ²⁶ âma Jêra
Jaeríkússok palasiuvok Dâvime.

8,16;
1 nal. 18,16.
8,18.

1 kúng. 4,6;
12,18.

kapitalit 21.

kângnek ukiut pingasut atassok. Filisterit saperssisitarait.

¹ Dâve inûtítldlugo kângnek nagdliungmat ukiut pingasut ki-
-ngulerígsítldlugit atassok, Nâlagkap kfnâ Dâvip ujarpâ. Nâla-
-gardlo okarpok: Sâvdle pivâ igdlulo auiainiligssuax pivdlugo,
Gípiúnimiut tokungmagit. ² tauva kúngip Gípiúnimiut kaerkuvai
okarfigalugitdlo — Gípiúnimiutdle Israflip kinguaisa ilagingínami-
-kik, Amoríkutdle amiákússut ilagingmatigik, Israflip kinguaisa
ugpernarsaivfigigaluarpait; Sâvdlivdle perdlugtíniarpai Israflip Jû-
-tavdlo kinguait ilungersûtigigamigit — ³ Gípiúnimiut Dâvip okar-
-figai: kanok písavavse? sumigdlo sáimarsáisaunga Nâlagkap ki-

Jôrs. 9,15, 19.

- ngornússâ pivdluarkorkuvdlusiuk? ⁴Gípiúnimiut akivát: sílvimik kúltimigdlo Sâvdle inokutailo piniarfigingilavut kimigdlo tokutsi-niángilagut Israflime; okarpok: kanok okaraluaruvse iliorfigísa-vavse. ⁵kúngimut tauva okarput: angutip uvavtínik núngutaer-siniartup pilerssârfigalutalo nungutitaunigssavtínik, Israflip kigdligfigissâne tamarssuarne atajungnaerkuvdluta, ⁶táussuma kitor-naisa ilait angutit arfinek-mardluk uvavtínut túniúnekarilit, ni-
- 4 Mór. 25,4. -vínzásagavtigik Nálagkap sâne Gípiame Sâvdlip Nálagkap kini-gâta piane. kúngilo okarpok: túniutísaváka. ⁷Mivfípusatdle Jüntáp ernera Sâvdlip ernutâ kúngip kajagssúpâ Nálagkamut ug-
- 1 Sám. 18,3; 20,23. 3,7. -pernarsaut pivdlugo akúnermingnítok, Dâvidlo Jüntâvdlo Sâvdlip ernerata akornâne. ⁸Rispavdle Ajap paniata ernere mardluk Sâvdlimut ernertârisai Armune Mivfípusatdlo âma Miggálip Sâv-
- 1 Sám. 18,19. -dlip paniata ernere tatdlimat Aatrialimut Barsilaip Migulákússup erneranut ernertârisai kúngip tiguvai ⁹Gípiúnimiutdlo agssainut túniutdlugit; nívingarpaitdlo kákame Nálagkap sâne. taima or-dlorarput táuko arfinek-mardluk ataútsíkut, tokutauvdlutik kater-ssuivfiup uvdluine sujugdlerne, suaussiagssanik katerssuivfiup aut-dlarkautâne. ¹⁰tauva Risa Ajap pania púgssiamik tigusivok kaersumutdlo isuitdlugo katerssuivfiup autdlarkautânit sialungnut kilangmit tugfigitserdlugit; tingmíssanutdlo kilaup atânítunut miv-fígerkúngilai uvdlúkut, narssavdlo nerssutainut unigfígerkunagit únuákut. ¹¹Dâvimutdlo nalunaernekarpok kanok-iliortok Risa Ajap pania Sâvdlip panerfâ. ¹²Dâvilo autdlarpok Jâpasip Gflia-timítup inue arsâriartordlugit Sâvdlip saorninik erneratalo Jüntáp
- 1 Sám. 31,12. saorninik Bítsânip niuveriartortarfianit tigdligainik; tássunga Fili-sterit nívingarpait uvdlók ivna, Gilpuame Sâvdle Filisterit saper-ssisíkamíko. ¹³Sâvdlivdlo saorne erneratalo Jüntáp saorne tá-
9. -ssânga majúpai; âma ivkua nívingarsimassut saorne katerssorrait. ¹⁴Sâvdlivdlo erneratalo Jüntáp saorne Bínjamíp nunâne Sírame ilivait angutâta Kísip ilerfanut, kúngivdlo perkussâ tamât námag-
- 24,25. -sivdlugo; kingornagutdlo Gútip nuna tusarnigfigâ.
- 5,17 tt. ¹⁵Filisterit Israflíkutdlo kingumut sorssútilermata, Dâve ater-pok kivfaisalo ilagât, Filisteritdlo sorssugpait, Dâvile merngor-tortok. ¹⁶Jispe-Binûpivdlo Râvfap ernerisa ilâta kalugiussar-ssuata okimáissusiata sikilit pingasunik untritigdlit kangnúsaussut nalgai, panalo nutâk kerkanut ivertísimavdlune; táuna isumalerpok Dâve patíggumavdlugo. ¹⁷Apisáivdle Sérupap ernerata ikiorpâ, Filistererssuardlo patígpâ tokutdlugo; tauva Dâvip angutitaisa

ugpernarsaivfigât okardlutik: kingorna sorssungnermut anekatigi-
-sángilavtigut, Israflip naneruâ kamigtekinavat.

¹⁸kingornagut Filisteritdlo kingumut sorssútileramik Gúvime, ¹ nal. 20,4.
tauva Sivkaip Husákússup Savfe Râvfap ernerisa ilât saperssisípâ.

¹⁹kingumut Filisteritdlo Gúvime sorssútileramik, Eliganâp ¹ nal. 20,6.
Jâre-Origíp Bítldfmimiup ernerata Gúliat Gâtímio saperssisípâ;
táussuma kalugiussâta ipua ikârtiterutip ikârússuatut ípok. ¹ Sâm. 17,7.

²⁰kingumutdlo Gâtíme sorssútilerput; angutekarporðlo taki- ¹ nal. 20,6.
-súmik, igdlugtut agssangmigut arfinilingnik inuvalingmik igdlug-
-tutdlo isigkamigut arfinilingnik inuvalingmik, mardlungnik kuli-
-lingnik sisamanigdlo katitdlugit, âmátaok Râvfamut erniussumik;
²¹Israflikut táussuma mítatigingmagit, Dâvip angajuata Simiap ¹ nal. 20,7.
ernerata Jûntâp saperssisípâ. ²²táuko sisamat Gâtíme Râvfamut ¹ nal. 20,8.
erniussut ordlúput Dâvip agssaisigut kivfaisalo agssaisigut.

kapitalit 22.

tugs. 18.

Nálagkap ánaungmane Dâvip eriniugagssiúttigigâ.

¹eriniugagssiap matuma okausé Dâvip Nálagkamut okauserai
taimane Nálagkap ánaungmane kíngarssortime tamarmik agssainit
Sâvdliðdlo agssainit. ²okarpok:

Nálagak kaersora patdligtailissautiga ánagtitsissiga, ³Gúte
aulanavérfiga tatigissara, erkornavérkutiga nagssugalo ánássutiga
sernigissauvfigalo kimávfigalo, ánáussissiga, perssússaunermit ánáu-
-kingma. ⁴Nálagak únersiutigissagssax tordlorfigigavko kíngar-
-ssortivnit ánagpunga. ⁵tokuvme karártuisa akúnermigkānga, pi-
-pilugssúp kúisa ánilársarānga; ⁶unerivfiup kilorartútaisa ilugānga,
tokup napiarniutaisa sāngerānga. ⁷angnikitdliortitdlunga Nálag-
-kamut tordlorama, Gútivnut tordlorama, nipiga tusarpâ nálag-
-fiutiminit, nivdlianíkalo siutainut [píput]. ⁸nuna aulavdlunilo
sajugpok, kilaup túngavé igdlerarput aulavdlutigdlo, katsungaer-
-ssormat. ⁹pujok kingainit majorpok, karnanitdlo ingnek nungu- ²Mór. 24,17;
-titsivok; aumat ikualassut táussumānga aniáput. ¹⁰kilak ámut ⁵Mór. 4,24.
pekípâ arkardlunilo, tarrajugtok isigaisa atānīpok. ¹¹kérupiup kâne
kimugserdlune tingmivok, anorip suluisa kulāne tákúpok. ¹²tártok
avatimigut ingminut tupiussaliúpâ: ermit ekimassut, nuiat kulerít.
¹³ingianartumit sánitumit aniáput aumat ingnerinaussut. ¹⁴Nâ-
-lagak kilangmit kagdlersitsivok, kutsingneruvsártup nipine anípâ.
¹⁵karssut autdlartípai [akerartortine] siámardlugit, ingnâtdlagi- ¹ Sâm. 7,10.

-ssanik ánilársarpai. ¹⁶ tauva ímap narka takugssaulerpox, inuitdlo najugáta túngavê ulêrput Nâlagkap agpísalüssineragut, kingaisa anernerata sordlungmigarpalungneranit.

¹⁷ kutsigsumit isagtordlune tiguvânga, imerssuarnit kakípânga. ¹⁸ ánaupânga kíngarssortivnit nakússumit, úmigssortivnit uvavnut píssauvatdlártunit. ¹⁹ táuko uvavnut pitoráuput perdlugfiga erkordlugo, kisiáne Nâlagak angnertorkutigâra. ²⁰ inítúmut anisípânga, ánaupânga kajumigigaminga. ²¹ Nâlagkap angajorkautserfigânga í-luarssusera nâpertordlugo, agssangma minguíssusiat migssiliordlugo akilerpânga; ²² Nâlagkap avkutigerkussai uniornavêrsáravkit, iluaitsutudlo iliornanga Gûtivnut; ²³ erkartüssisigerkussai tamaisa 5 Mór. 17,¹⁹. ²⁴ tákuvntíkavkit, ilerkerkussainitdlo nigornanga. ²⁴ táussumúnga agssuarnáipunga, ajortuliorkajarnivnutdlo mianerssorpunga; ²⁵ tai-máitumik Nâlagkap akilerpânga iluarssusera nâpertordlugo, minguíssusera issime sánitox migssiliordlugo.

²⁶ ungagingnigtumut ungagingnigtutut ilissarputit, agssuarnaitsumut agssuarnaitsutut ilissarputit; ²⁷ minguitsumut minguitsutut ilissarputit, mumingassumutdle kigdormórtutut ilissarputit. 3 Mór. 26, ²⁸ inuiait nâgdliugtut ánáutarpatit, angneruniartut issigalugit náúss. 29,²³; ²⁸ -kigdlisípatit. ²⁹ ivdlíme naneruarávkít, Nâlagak úmâ; târsiorfigssaraluara Nâlagkap káumarsarpá. ³⁰ ivdlíme áiparalutit sorssugtorpagssuit arpásínauváka; Gûtiga ilagalugo ungalorssuak kulautdlugo pigsigsínauvara. ³¹ Gûtíp avkutigissá agssuarnáipok. ³¹ Nâlagkap okausia sukuluípok; tatigingnigtáisa tamarmik erkornavêrkitigát. ³² kiname Gútiuva Nâlagak píngigpat? kinalo kaersúva Gúterput píngigpat? ³³ Gúte pinekarnavêrkitigâra píssautigalugo; agssuarnaitsut avkutigerkussamigut ingerdlatitarai. ³⁴ í-sigkáka kulavait písut ítíkai, kutsigsivigssavnutdlo kekartitdlunga; tugs. 144,¹. ³⁵ agssáka sorssungnermut sungiusarai, písigse kangnúsaussok tatdlivnik sukaterdlugo; ³⁶ erkornavêrkitautingnigdlo ánássutigítitangnik tunigingma; makitanavêrsarangmalo akitsiartortíparma. tugs. 31,⁹. ³⁷ inítúmik avdlorarfigssakartíparma, singerníkalo pigdlorkajángitdlat.

³⁸ kíngarssortíka malerssorpáka nungutitdlardlugitdlo, uternangalo kisiáne núngutaeravkit; ³⁹ núngutaeravkíme sekumisitdlugitdlo níkuínaviángitdlat, isigkama atánut ordlorarput. ⁴⁰ píssau-nermik kiteruserparma sorssungnigssamut, akerartortíka akugdlártípatit uvavnut atdlíngortitdlugit. ⁴¹ kíngarssortíka uvavnit kimátípatit, úmigssortíka piunêrúpáka. ⁴² kiviáraluarmata ánaússissugssaxángilak, Nâlagkamut kiviáraluarmata ákingilai. ⁴³ ase-

-rorterpáka nunap pujoralanerisut isivdlugit, igdlut akornisa ma- 2 kúng. 13,7.
 -rugdluatut ilivdlugit sekumisípáka, tugdlarpáka. ⁴⁴ínugtama sa-
 -kitsainerinit aniguísiparma, pârârma akimángitsunut niakugssari-
 -titdlunga; inuiait ilisaringisama kivfartorfigísagānga. ⁴⁵inuit ta-
 -kornartat manigūkajugtūssârfigísagānga, tusámáinardlutik nálása- 5 Mór. 33,29.
 -gānga. ⁴⁶inuit takornartat tumángúsáput, patdligtailsamingnit
 aniumárput kiterusersimavdlutik. ⁴⁷Nálagak úmavok, kaersora
 kujanarsile; Gûtiga kaersok ánafiga angisûtitaugile. ⁴⁸Gûtíp táu-
 -ssuma akiniúmik tunigānga, inuiakatigftdlo nákartíkai uvavnut
 atdlingortitdlugit; ⁴⁹kíngarssortivnit anisíkānga, akerartortivnit kut-
 -singnerulersitdlunga; perssūssissartunit ánahtíkingma. ⁵⁰tamána Róm. 15,9.
 pivdlugo akimángitsune únersiutigisavavkit Nálagak, arkitdlo eri-
 -nalerssûtigisavara. ⁵¹ánássut angisûtípá kúngíngortitaminut, isu-
 -magssuivdlunilo pissartarpá tanitane, Dáve kinguágssailo, nâg-
 -ssáungitsumik.

kapitalit 23.

Dávip okausé kingugdlít. píssarssuartaísa arkit.

¹tamássalo Dávip okausé kingugdlít: ima okarpok Dáve
 Jísaip ernerá, imame okarpok akitsingártitak, Jákup Gûtíata ta-
 -nitá, Israflíp erinalerssortortá nuánarissak: ²Nálagkap anernerá
 uvavne okalugpok, okalungneralo orkavnípok; ³Israflíp Gûtía o-
 -karpok, Israflíp kaersua uvavnut okalugpok: inungne nálagau-
 -ssugssak iluartok nálagáusavok Gúte mianeralugo; ⁴uvdlávdlo
 kaumassuatut nuiumárpok sekinek, uvdlák nuiaxángitsox, ivik
 sekínerfigíssak siagdlerfigíssak nunamit naulersok. ⁵inokutimame
 Gúte taima pekatigíngínerpát? mássa angerutsumik nâgssáungit-
 -sumik sarkangiússivigigaminga píarêrsagaussumik tamatigut ma-
 -leruagaussumigdlo, ánássutiga tamát kajumigissaralo tamát nau-
 -lersísángínerpai? ⁶inupilússutdle kakitdlarnakutitut igitagssáuput
 tamarmik, agssangnik tigussagssáungínamik. ⁷nalingínak táuku-
 -nínga agtuumassok sákulersariaxarpok savingmik kalugiussavdlo
 ipuanik; ingnermik ikivkardluínagagssáuput uníngavingmingne.

⁸tamássa Dávip píssarssuartaísa arkit: Júsíve-Básípat-Tarri- 1 nal. 11,10-41.
 -múne, sákutôrkíngnerit nálagát; táussuma kalugiussarssue ku-
 -langiúpá arfínek-pingasunik untritilingnut atautsíkut tokutau-
 -ssunut. ⁹tugdlerâ Eliásare Dútup ernerá Agúgíp ernutá; pí-
 -ssarssuit pingasut ilagát Dávip najortaisa Filisterit kángusútig-

-ssioramkik; tássane sorssungnermut katisimangmata Israflip a-
ngutitai majuarput; ¹⁰táunale nikuípox Filisteritdlo unataivfiga-
-lugit agssane nukigdlárserdlugit; agssailo panánut nipingmata,
Nálagak angisûmik ánáussivok uvdlok táuna; inuitdlo uterput
maligdlugo ujajaiginariartordlutik. ¹¹tugdlerâ Sâma Aagtp ernera
Hârarimio; Filisterit katerssormata katerssangordlutik, tássanfng-
-matdlo narssaminek kákuaussanik nautstalik, inuitdlo Filisterit
sânit kimâvdlutik: ¹²tauva kekariartorpok nunamernup kerkanut,
pinekásaersitdlugulo Filisterit unatarpai; Nálagardlo angisûmik
ánáussivok. ¹³nâlagaussutdlo táukua pingasunik kuligdlit ilait

1 Sâm. 22,1. pingasut aterput, katerssuivfiup nalâgut kârusungmut Atulâmut
pivdlutik Dâvimut, Filisterit katerssat tangmârsimassut Rîvfait
kôruáne; ¹⁴Dâve taimane patdligtailissamîtox, Filisteritdle sâkutûe
ingmíkôrtitat taimane Bîtdlîmimîtdlutik. ¹⁵perusulerdlunilo Dâve
okarmat: kiatok ímitdlinga imermik Bîtdlîmip puilassuliartânit
isâvfiânîtumit? ¹⁶tauva pissarssuit táuko pingasut kerdletorúput
Filisterit tangmârfiânut imertardlutigdlo Bîtdlîmip puilassuliartânit
isâvfiânîtumit, nagsardlugulo âpât Dâvimut; imerumángilâle kue-
-rardlugulo Nálagkamut pigititdlugo, ¹⁷okardlune: uvavnut ajor-
-nakile, Nálagak, taimailiúsavdlunga; augíngínerpât angutit ukua
piartortut inûssusertik navêrsitdlugo? imerumángilâlo. taimai-
-liorput pissarssuit táuko pingasut.

2 Sâm. 21,17. ¹⁸Apisai Jûapip nukâ Sérujap ernera táukua pingasut nála-
-garât; táussuma kalugiussane kulangiúpâ pingasunik untritiling-
^{13.}-nut tokutaussunut; táunalo táukua pingasut tusâmassaunerssarât.
¹⁹mássame táukua pingasut atarkinarnerssarigamíko sujulerssor-
-tigilerpât; ivkule pingasut nagdlíngilai.

²⁰Binaia Jûjatâp ernera angutip sorssutdlarkigsup ernera,
1s. 29,1. 2. suliarssuartók, Kavstalimio; Gûtip lîuvê Mûapíkûssut mardluk
táussuma unatarpai, aterdlunilo lîuvivik unatarpâ puilassuliap ker-
-kane, ilâne aputekarmat; ²¹táussumalo unatarujâ angut Egivti-
-nimio takuminartok, Egivtinimio kalugiussamik tigumiartok; ater-
-figâ unatautekardlune, kalugiussardlo Egivtinimiup agssainit pêr-
-dlugo tokúpâ kalugiussânik. ²²taimailiormat Binaia Jûjatâp er-
-nera, píssarssuit táukua pingasut tusâmassaunerssarât; ²³pinga-
-sunik kulilingnit táukunânga atarkinarnernugame, taimáitok pi-
-ngasut ivko nagdlíngilai; Dâvip isumalioxatigtgsortaminut ilángúpâ.

²⁴Asafle Jûapip nukâ pingasunik kuligdlit táukua ilagât, [âma]
Eliganât Dûtup ernera Bîtdlîmimio, ²⁵Sâma Hârûtimio, Eilika

Hârútimio, ²⁶ Hflatse Paltíkússok, Jéra Igkásip erna Tíkuamio, ²⁷ Apiasere Anatútimio, Mipúnai Husákússok, ²⁸ Salmúne Agúgí-
-kússok, Márai Nitúvfamio, ²⁹ Hflive Bainap erna Nitúvfamio, Igtai Rípaip erna Gípiame Bínjamíp kinguaisa piáne nunalik, ³⁰ Binaia Periatúnimio, Higtai Gásip kóruine nunalik, ³¹ Apialpúne Arapamio, Asimávat Bagorímio, ³² Eliarpá Sálapímio, Jásníp er-
-nere, Júntát, ³³ Sáma Hârarimio, Agiát Sârarip erna Aararimio, ³⁴ Elivflat Agasipaip erna, Mâggamiup erna, Eliáme Agitúv-
-falip Gílumiup erna, ³⁵ Httserai Karmalimio, Pârai Arapamio, ^{15,12.}
³⁶ Jígiale Nâtap erna Súpamio, Bâne Gátimio, ³⁷ Sflak Amuní-
-kússok, Nagaraí Bêrútimio Júapip Sérujap ernerata sákugssa-
-mautainik tigumiússissok, ³⁸ Jéra Jiteríkússok, Gârtve Jiteríkússok,
³⁹ Ueria Hítíkússok; katitdlugit pingasunik kuligdlit arfinek-mar- ^{11,3.}
-dlugdlo.

kapitalit 24.

1 nal. 21,1-27.

Israílíkut Dâvip nautsorssortingmagit, tokorarne^k Nâlagkap nagdliutikâ. Aravnep
iserterivia Dâvip pisiaringmago Nâlagkamut tunissiviliorfigalugo,
perdluk soraersitaussok.

¹ Nâlagkap níngangnera kingumut katsungailermat Israílíkúnut, Dâve pilerisârpâ táukunúnga, okardlune: autdlardlutit Israílíkut Jútákutdlo kisíkit. ² kúngilo Júapimut sákutút nâlagánut ingmi-
-nítumut okarpok: Israílíkut nagguvekatigígsortait tamaisa angat-
-dlavigíkit-ait Dánimit Bêrsâpalo tikitdlugo inuitdlo nautsorssor-
-dlugit, inuit kavsiússusé ilisimásagavkit. ³ Júape kúngimut o-
-karpok: Nâlagkap Gútitvit inuit ilaligit ukua ukualo untritileria-
-gainik nâlagkama kúngip issai issigititdlugit; nâlagkamale kúngip
sók tamána kajumigilerpâ? ⁴ kúngivdle okausia aulajangermat
Júapimut sákutútdlo nâlagainut, Júape sákutútdlo nâlagait aníput
kúngip kînâta sânit inuiait Israílíkut nautsorssoriartordlugit. ⁵ Jôr-
-tanilo ikârpât tangmârdlutigdlo Aaruêrimut igdlokarfiup Gátip ^{5 Mór. 2,36.}
kóruata kerkanítup talerpiata tungánut, Jaiserimutdlo pivdlutik.
⁶ Gfliatimutdlo píput nunap naxingneranut tiguardlâmut, Dáne- ^{Jôrs. 19,47;}
Jáganimutdlo píput kâvigdlutigdlo Sítúmut. ⁷ igpiliugalingmut ^{er. 18,29.}
Tôrumut píput Hfívikutdlo Kânâkutdlo igdlokarfinut tamanut, aní-
-putdlo Jútap kujatánut Bêrsâpamut. ⁸ nunalo tamât angatdla-
-vigât; káumatitdlo arfinek-sisamat uvdlutdlo mardlungnik kuligdlit
kímûngmata, Jerúsalamut tikíput. ⁹ inuiaitdlo nautsorssugkat kav-
-siússusfnik Júapip kúne nalunaerfigâ: Israílíkut tássa angutit

sorssugsínaussut sákulersortut arfinek-pingasunik untritingnik túsintigdlit, Jútavdlo angutitai, angutit tatdlimanik untritingnik túsintigdlit.

- 1 Sám. 24,6. ¹⁰ tauvale Dâve ūmámigut ilerasulerpok inuiait nautsorssortí-
- 2 Sám. 12,18. -kamigit; Nâlagkamutdlo Dâve okarpok: ajortuliakaunga taimai-
-liorama, mánalo, Nâlagak, kivfavit ajortuliâ isumákériuk-ait, su-
-junekángitsutut ilioxigama. ¹¹ Dâve uvdlâkut makingmat, Nâ-
- 1 Sám. 22,5. -lagkap okausia pivok Gâtimumt pruvftimumt Dâvip takordlûissuanut okardlune: ¹² autdlarit Dâvimut okalugkiartordlutit: ima okarpok Nâlagak: pingasunik sarkangiússivigâvkit; tamákua ardlât ilingnut kineruk, taimailiorumârpavkit. ¹³ Gâte Dâvimut tikiúkame nalu-
- Jer. 29,17; Hsk. 6,12. -naerfigâ okarfigalugo: kângnek nagdliuterkuviuk ukiut arfinek-mardluk nunangne atásassok? imalûnft káumatit pingasut kimâ-
-jumavit kíngarssortivit kînânit, táussumánga malerssornekardlutit? imalûnft uvdlut pingasut tokorarnek nunangne atúsavât? mána isumaliordlutitdlo misigssorit, okausek sordlek autdlartitssivnut orkúsagiga. ¹⁴ Dâve tauva Gâtimumt okarpok: angnikitdiulekaunga; Gûtíp agssainut pīnardlata-ait, nagdligtússusia angekingmat; i-
-nuitdle agssainut pekinanga. ¹⁵ tauva Nâlagkap tokorarnek nag-
-dliutípâ Isratlime uvdlâmit uvdlök aulajangerfgak nagdliutser-
-dlugo, Dánimitdlo Bêrsápalo tikitdlugo tokúput inuit ilait ar-
-finek-mardlungnik kulilingnik túsintigdlit. ¹⁶ íngilivdle agssane
- Jer. 42,10. isagtingmagit Jerûsalâmut aserúsavdlugo, Nâlagkap ajortok per-
-kigsimíssutigilerpâ okardlunilo íngilimumt inuiangnik aseruisu-
-mut: nâmagpok, agssatit mána písaersíkit; Nâlagkap íngilia tau-
-va Aravnap J̄spusíkússup iserteriviata sanianflersok. ¹⁷ Dâvilo Nâlagkamut okarpok íngile takuleramiuk inuiangnik perdlugtitsi-
-ssok, okarpok: ata, ajortuliarpunga uvanga pinerdlugdlungalo; ukule savat susimápat? agssatit uvavnut sākilit-ait atátamalo inokutainut. ¹⁸ uvdlorme tamatumane Gâte Dâvimut tikiúpok o-
-karfigalugulo: majuarit, tunissivingmigdlo Nâlagkamut nápartitsft Aravnap J̄spusíkússup iserteriviane. ¹⁹ tauva Dâve majuarpok Gâ-
-tip okausia maligdlugo, sôrdlo Nâlagak inatsissok. ²⁰ Aravnap itsuardlune kúnge kivfailo takuleramigit ornigkâne, anivok kúngilo
- 18,28. patdlorfigâ kine nunamut tugtitdlugo. ²¹ Aravvalo okarpok: suna pivdlugo nâlagkama kúngip kivfe ornigpâ? Dâvip akivâ: iserte-
-rivik una ilingnit pisiariumavdlugo tunissiviliorfigiumavdlugo Nâ-
-lâgkamut, perdluk inuiangne soraersitaorkuvdlugo. ²² Aravna Dâvimut okarpok: nâlagara kúnge tigusivdlunilo tunissigile iluari-

-ssaminik; uvfa ugsik tuníssutigssak ikivkagagssak kamutitdlo sekugterutit ugsiguvdlo pekutai kissugssat; ²³ tamaisa, kúnge úmâ, Aravnap kúngimut túniúpai. Aravvalo kúngimut okarpok: Nâ-lagkap Gûtivit ilagsilisit. ²⁴ kúngivdle Aravna akivâ: nágga, i-lingnit pisiarínásavâka akigssakartitdlugit, Nâlagkamut Gûtivnut tuníssutinik ikivkagagssanik pigdlfumángínama akilfnanga. iser-terivik ugsigdlo tauva Dâvip pisiarai síkilit tatdlimanik kuligdlit sílviussut akigalugit. ²⁵ tássanilo Dâve Nâlagkamut tunissivilor-pok, pigdlivdlunilo tuníssutinik ikivkagagssanik tuníssutinigdlo kujaniutinik. Nâlagkavdlo nuna tusarnigfigâ, perdlugdlo Israflime ^{21,14}. soraersitauvok.

kúnginik agdlagkat sujugdlit.

kapitale 1.

Dâve utorkángortok. Atúnia kúngingortíniarmat Dâvip Sâlumó kúngingortikâ.

¹ kúnge Dâve utorkauvok ukiorpagssuit angusimavdlugit; ki-pinguik okoruseraluarmâne únángilak. ² kivfaisa tauva okarfigât: nâlagara kúnge kinerdliúkilíssuk arnamik inúsugtumik niviarsiamik kúngip sâne kekartásassumik ikiorniardlugo; sângnutdlo ínartâ- ^{akugd. 4,11.} -savok, nâlagara kúnge tauva únásavok. ³ arnamik inúsugtumik pínersumik tauva kinerdlerput tamatigut Israflip nunâne, Apisagdlo ^{2,17.} Sûnamimio nâpíkamiko, kúngimut táuna âpât. ⁴ arnax inúsugtók táuna pínerpatdlâkaok; kúngilo ikiorniarpâ kivfartorfigalugulo; kú-ngivdle ilisaríngilâ. ^{1 Mór. 4,1.}

⁵ Atúnia Hagítip ernera angneruniarpok okardlune: uvanga ^{2 Sâm. 3,4.} kúngiúsaunga; pisiarissakalerpordlo kamutinik kimugtuarssungnig- ^{2 Sâm. 15,1.} -dlo angutinigdlo tatdlimanik kulilingnik sujunermine arpagtar-tunik. ⁶ angutâta inútídlune ajuatdlagtíngilâ okardlune: suna ^{2 Sâm. 3,3.} pivdlugo taimailiorpit? táunátaok inugisorssúvok, arnátalo er- ^{2,22.} -nertârâ Avsalúp kingornagut. ⁷ Júape Sérupap ernera Apiâtánilo ^{2,22.} palase okalokatigingmatik Atúnia ukiorpât. ⁸ Sâtúgdle palase Bi-naialo Jújatâp ernera Nâtatdlo pruvfite Símflo Rígilo Dâviddlo píssarssuurtai Atúniap ilagingilai. ⁹ Atúnia savanik ugsingnigdlo

norranigdlo puatdlarsagkanik tokutsigame ujarkame Sugfláme Rú-
-gilip puilassuata sanianitume, katángutine kúngip ernere tamaisa
Jútavdlo angutitai kúngip kivfai tamaisa kaerkuvai; ¹⁰Nátatdle
pruvfite Binaialo píssarssuitdlo Sálumûlo nugke kaerkúngilai.

¹¹tauva Nátat Básípamut Sálumûp arnânut okarpok ima:
Atûnia Hagítip ernera tusángiliuk kúngingorsimassok, nálagkavtalo
Dâvip nalugâ? ¹²atagule, mâna sujúnorsordlavkit-ait sujúnorsûmik,
inûssutsitdlo ernerpitdlo Sálumûp inûssusia anagtísagítit. ¹³aut-
-dlarit kúngimut Dâvimut iserdlutit, okarfigísavatdlo: nálagara
kúnge ûmâ, kivfat arnak ugpernarsaivfigíngiliuk okardlutit: Sâ-
-lumô kúngiúsavok kingorârdlunga, táunalo igsiavfivne kilâlingme
igsiásavok? suname tauva pivdlugo Atûnia kúngingorpa? ¹⁴tauva
sule tássane kúngimut okalugtitdlutit uvanga maligdlutit isísaunga
okautsisitdlo narxigdlugit. ¹⁵Básípa tauva kúngimut iserpok iní-
-nguanut ilordlermut, kúnge utorkarssûngmat; Apisauvdlo Sûna-
-mimiup kúnge kivfatorfigigâ. ¹⁶Básípalo sikigpok kúngilo pat-
2 Sâm. 14,5. -dlorfigalugo; kúnge tauva okarpok: suvit? ¹⁷okarfigâ: nálagara,
kivfat arnak ugpernarsaivfigigaluaragko Nálagak Gûtít narxigsiga-
-lugo: Sálumô ernerit kúngiúsavok kingorârdlunga, táunalo ig-
-siavfivne kilâlingme igsiásavok; ¹⁸mânalo ata, Atûnia kúngingortok,
ivdlitdlo naluvdlugo, nálagara kúnge ûmâ. ¹⁹ugsingnik norranigdlo
puatdlarsagkanik savanigdlo amerdlasûnik tokutsivok, kúngivdlo
ernere tamaisa Apiâtarilo palase Jûapilo sákutût nálagât kaer-
-kuvai, Sálumûle kivfat kaerkunago. ²⁰ilingnutdle, nálagara kúnge
ûmâ, Israflíkut ilüngarmik issait sangmíput nalunaerfigerkuvdlutik,
kina nálagkama kúngip igsiavfiane kilâlingme igsiásassok kingo-
-rârdlugo. ²¹piumârpordlo, nálagara kúnge sujuaissamine ina-
-ngagpat, tauva uvanga ernalo Sálumô ajortuliartûtitaumâr-
-pugut. ²²atalo, sule kúngimut okalugtitdlugo Nátat pruvfite
isertok. ²³kúngilo nalunaerfigât okardlutik: uvfa Nátat pruvfite;
2 Sâm. 24,20. kúngivdlo sânut iserame kúnge patdlorfigâ kîne nunamut tugtit-
-dlugo. ²⁴Nátatdlo okarpok: nálagara kúnge ûmâ, ivdlit okar-
-nerpit: Atûnia kúngiúsavok kingorârdlunga, táunalo igsiavfivne
kilâlingme igsiásavok? ²⁵uvdlume atermat ugsingnik norranigdlo
puatdlarsagkanik savanigdlo amerdlasûnik tokutsiartordlune; kú-
-ngivdlo ernere tamaisa sákutût dlo nálagait Apiâtarilo palase
kaerkuvai, atalo, táuko nerivdlutigdlo imerput sâne, okardlutik:
^{1,89}; kúnge Atûnia inûgile. ²⁶uvangale kivfarissat Sâtûgdlo palase Bi-
2 Sâm. 16,16; 2 kúng. 11,12. -naialo Jûjatâp ernera Sálumûlo kivfat kaerkúngilâtigut. ²⁷tamána

taimailisimassok nálagkama kúngip taimaisisimanerpâ uvanga kivfat nalunaerfiginanga, kina nálagkama kúngip igsiavfiane kilâlingme igsiásassok kingorârdlugo.

²⁸ tauva kúngip Dâvip akivâ okardlune: Básîpa kaerkusiuk; iserpondlo kúngip sânut, kúngivdlo sâne kekardlune. ²⁹ tauvalo kúnge ugpernarsaivok okardlune: ilumut ûmangmat Nâlagak tar- ^{2 Sâm. 4,9.}
 -nivnik utertitsissok angnikitdliornartunit tamanit, ³⁰ sôrdlo ug-
 -pernarsaivfigivkit Nâlagak Israflip Gûtia narkigsigalugo okar-
 -dlunga: Sâlumô ernerit kúngiúsavok kingorârdlunga, táunalo ig-
 -siavfivne kilâlingme igsiásavok sivnerdlunga, taimailiúsaunga uv-
 -dlok mána. ³¹ Básîpalo sikigpok kîne nunamut tugtitdlugo, kú-
 -ngilo patdlorfigâ okardlune: nálagara kúnge Dâve nâgssâungit-
 -sumik inûgile. ³² kúngilo Dâve tauva okarpok: Sâtûk palase
 Nâtatdlo pruvfite Binaialo Jûjatâp ernera kaerkusigik; kúngivdlo
 sânut iserput. ³³ kúngip okarfigai: nálagkavse kivfai ilaserisigik,
 Sâlumûlo ernera kimugersitdlugo siutitôrssuarne arname uvanga
 pigissavne Gîgûmut atertisiuk. ³⁴ tássane Sâtûp palasip Nâtavdlo
 pruvfitip tanisavât Israflimut kúngingortitdlugo; suvduartáussuar-
 -dlo kardlortautigisavarse okardluse: kúnge Sâlumô inûgile. ³⁵ ta- ^{39;}
 -maungalo majuásause maligdlugo, tikiúkunilo igsiavfivne kilâlingme ^{2kúng.11,12.}
 igsiásavok, sivnerdlungalo kúngiúsavok, táuna inákavko sujuler-
 -ssuissôrkuvdugo Israflimut Jûtamutdlo. ³⁶ tauva Binaiap Jûjatâp
 ernerata kúnge akivâ okardlune: âman; taima okarile Nâlagak
 nálagkama kúngip Gûtia; ³⁷ sôrdlo Nâlagkap nálagara kúnge na-
 -joringne, taima Sâlumô najoriliuk igsiavfialo kilâlik angnerutit-
 -dlugo nálagkama kúngip Dâvip igsiavfianit kilâlingmit. ³⁸ tauva
 Sâtûk palase Nâtatdlo pruvfite Binaialo Jûjatâp ernera sâkutûtdlo ^{2 Sâm. 8,18;}
 kúngimik pârssissut aterput Sâlumûlo kimugersitdlugo siutitôr- ^{15,18.}
 -ssuarne arname kúngip Dâvip plane, Gîgûmutdlo âpât. ³⁹ Sâtûvdlo ^{33.}
 palasip nagssuk ûliamik imalik tupermit tiguvâ Sâlumûlo tanit- ^{1 Sâm. 16,18.}
 -dlugo; suvduartáussuardlo kardlortautigingmássuk, inuit ilûngar-
 -mik okarput: kúnge Sâlumô inûgile. ⁴⁰ inuitdlo ilûngarmik ma- ^{1 Sâm.10,24;}
 -juarput maligdlugo, inuitdlo kardlortautinik kardlortarput tipait- ^{2kúng.11,12.}
 -sugd lutigdlo tipaitsungnermik angisûmik, nuna nutingajagtitdlugo ^{1 Sâm. 4,5.}
 nivdlianermingnit.

⁴¹ Atûniap kaerkusimassutdlo táussumanîtut tamarmik tusarpât nereréramik; suvduartáussûvdlo nipâ Jûapip tusaramiuk okarpok: suna pivdlugo igdlokarfiup inue nivdliarpalugpat pikigdlutik? ⁴² sule okalugtitdlugo, ata, Jûntât Apiâtarip palasip ernera tikiútok; Atû-

-nialo okarpok: karrtt, pikorigsûgavit ajúngitsumigdlo okáussi-ssardlutit. ⁴³Júntâp akivâ Atûnia okarfigalugo: ilumut, nâlag-kavta kúngip Dâvip Sâlumô kúngingortípâ. ⁴⁴ilagititdlugo kúngip Sâtúk palase Nâtatdlo pruvfite Binaialo Jûjatâp ernera sâkutûtldlo kúngimik pârssissut autdlardtipai; kimugsersípâtdlo siutitôrssuarme arname kúngip plane. ⁴⁵Sâtùvdlo palasip Nâtavdlo pruvftip ta-nípât kúngingortitdlugo Gîgûme; tássángalo tipaitsugdlutik ma-juarput igdlokarfiup inue pikigititdlugit; tamássa nipât tusagarse. ⁴⁶âmame Sâlumô igsiavfingme kilâlingme kúngip plane igsiagujok. ⁴⁷kúngivdlo kivfaisa âma nâlagarput kúnge Dâve pivduarkujar-torpât okardlutik: Sâlumûp arka Gûtivit ajúnginerutíkiliuk aternit igsiavfialo kilâlik angnerutitdlugo igsiavfinguit kilâlingmit. kúngilo ^{1 Mór. 47,31.} patdlorpok ínângavingmine. ⁴⁸kúngilo âma okarpok ima: kuja-narsilat Nâlagak Israflip Gûtia, uvdume igsiavfivne kilâlingme igsiassok túniúkamiuk issika issigititdlugit. ⁴⁹ânilârdlutik tauva nikuiput kaerkusimassut Atûniamitut tamarmik, autdlardputdlo nâ-linginax ingerdlavingmigut. ⁵⁰Atûniavdlo Sâlumô ersigigamiuk, nikuipok autdlardlunilo tunissiviup nagssûssai tigúmiartordlugit. ⁵¹Sâlumô tauva nalunaerfigât okardlutik: ata, Atûniap kúnge Sâ-lumô ersigigamiuk, tunissiviup nagssûssai tigúmigai okardlune: kúngip Sâlumûp uvdlok mána ugpernarsaivfigisavânga kivfe pa-^{1 Sâm. 14,46;} -namik tokúkumanago. ⁵²Sâlumô okarpok: ilumórtûjumagpat nu-^{2 Sâm. 14,11.} -jaisa ilânigdlûnt nunamut katagtokásángilax; ajortumigdle nav-ssârfingekarune tokúsavok. ⁵³kúngilo Sâlumô autdlardtitsivok, tunissivingmitdlo arkartípât; tauva kúnge Sâlumô patdlorfigiar-torpâ; Sâlumûvdlo okarfigâ: igdlungnut autdlarit.

kapitalit 2.

pivfigsse kanigdlivdlugo Dâvip Sâlumô inákâ. Sâlumô kúngingorsimassok Atûniamut
Apiâtarimutdlo Jûapimutdlo Síimutdlo kanok-iliortok.

^{1 Mór. 47,29.} ¹kanigdlingmatdlo Dâvip pivfigssâ tokúsagame, Sâlumô erne
^{Jòrs. 23,14.} inâpâ okardlune: ²uvanga autdalerpunga nunamiut tamarmik iler-
^{1 nal. 22,13.} -kuatut; ivdlitdle tugpatdlerit angutauvdlutitdlo; ³Nâlagkavdlo
Gûtivit isumagerkussai isumagíkit, avkutigerkussai ingerdlaviga-
-lugit, ilerkorerkussai inâssutailo erkartûssisigerkussailo nalunaiau-
-tailo maleruardlugit, sôrdlo Môrsasip inatsisaine agdlagsimassok,
^{Jòrs. 1,7;} sianisûtut iliorkuvdlutit nungutdlugit kanok-iliorângavit sumutdlo
^{23,6.} sâgkaluaruvit; ⁴Nâlagkamut aulajangersarkuvdlugo okautse piv-

-dlunga okauserissane okardlune: ernivit avkutigissartik misig-
 -ssorpássuk, kīnama sāne saxivdlutik ilumōrdlutik ūmatimikut 1 Mōr. 17,1.
 ilūngardlutik tarnimikutdlo ilūngardlutik, tauvagōk pērutísangilatit Jer. 33,17.
 angūmik Israflīkut igsiavfiutāne kilālingme igsiásassumik. ⁵āmame
 nalūngilatit, kanok Jūapip Sērujap ernerata iliorfigigānga, kanok
 Israflīkut sákutūisa nālagait mardluk Apnēre Nērip ernera Amā- 2 Sām. 3,27;
 -salo Jīterip ernera iliorfigigai, tokúkamigit aungmik sorssung- 20,10.
 -nerup pianik erkigsivingme kuissivdlune kiterúnilo kiterminītok
 isigangmānilo isigkaminītok auerdluerdlugit sorssungnerup pianik.
⁶ilisimássutsit nāpertordlugo iliorumārputit, kērsūsok erkigsinar-
 -tumik samungnartekinavat unerivfingmut. ⁷Barsilaivdle Gfliati-
 -kūssup ernere isumagssorumārpatit, nerrivingnilo nerissartut a-
 -kornánisáput, taima uvavnut patdligútarmata, Avsalūmit katá- 2 Sām. 17,27;
 -ngutingnit kimāgama. ⁸atalo, ilingnitok Síme Gērap ernera Bfn- 19,31 t. t.
 -jamíkūsok Bagorīmio uvavnik perdlorkussisok perdlorkússúmik 2 Sām. 19,16.
 2 Sām. 16,5.
 sualugtumik, taimane Maranāliarama; pāriartordlungale Jōrtanimut
 atermat, ugpernarsaivfigāra Nālagak narkigsigalugo okardlunga:
 tokúsángilavkit panamik; ⁹mānale píngitsútísangilat; ilisimassū-
 -gavit nalúsangilat kanok-iliorfīgísagit, kērsūsok auersitdlugo 1 Mōr. 42,38;
 samungnartísagit unerivfingmut. ¹⁰tauva Dāve sujuaissaminut í- 44,29.
 -narpok, Dāvivdlo igdloxarfiane ilissauvok. ¹¹uvdlutdlo Dāvip 2 Sām. 5,4;
 Israflimut kúngiuvē tássa ukiut sisamanik kuligdlit; Hfprūnime 1 nal. 29,27.
 kúngiuvok ukiut arfīnek-mardluk, Jerūsálānilo kúngiuvok ukiut
 pingasunik kuligdlit pingasutdlo. ¹²Sálumūlo Dāvip angúme ig-
 -siavfiiane kilālingme igsiavok; nālagauvfialo aulajaingārpok.

¹³Atūnia Hagītip ernera iserpok Bāspamut Sálumūp arnānut;
 táunalo okarpok: tikiúnerit erkigsinarpa? okarpok: erkigsinarpok.
¹⁴okarpordlo: okausigssakarpunga ilingnut; akivā: okalugit. ¹⁵o-
 -karpok: nalūngilat nālagauvfik uvanga pigigaluariga, uvavnutdlo 1,5 tt.
 Israflīkut ilūngarmik kīnatik sangmisíkaluarait kúngiorkuvdlunga;
 uvavnutdle pigísaersitdlugo nālagauvfik nugkama pigilerā, Nālagkap
 táussumúnga pigitingmago. ¹⁶mānale atautsimik kínutigssakar-
 -punga ilingnut, tunuartekinanga; okarfigā: okalugit. ¹⁷okarpok: 2 nal. 6,42.
 Sálumūmut kúngimut okatsiarna-ait, tunuartísangingmatit, Apisak 1,3.
 Sūnamimio nulíssiuterkuvdlugo uvavnut. ¹⁸Bāspap akivā: atago,
 kúngimut okalūtīgísavavkit. ¹⁹Bāspa tauva kúngimut Sálumūmut
 iserpok, Atūnia okalūtīgiumavdlugo táussumúnga; kúngilo nikuípok
 pāriartordlugo sikigfigalugulo, igsiavfingminutdlo kilālingmut ingí-
 -pok; igsiavfigssalermānilo kúngip arnā igsiavok talerpiata tungāne.

- ²⁰ okarpordlo: angíngitsumik kínutigssakarpunga ilingnut, tunuar-
-tekinanga; kúngip okarfigâ: kinugit, anânaga, tunuartísángilavkit.
- ²¹ okarpok: Apisak Sûnamimio nulssiutíkile Atûniamut katángu-
-tingnut. ²² tauva kúngip Sálumûp akivâ arne okarfigalugo: sôrme
Apisak Sûnamimio kínutigaiuk Atûniamut? nálagauvfik âma táu-
-ssumúnga kínutigûk, katángutigigavko uvavnit angajugdliussok,
- 1,7. táussumúngame Apiâtarimutdlo palasimut Jûapimutdlo Sérujap
erneranut. ²³ kúngilo Sálumô ugpernarsaivok Nâlagak narkigsiga-
1 Sám. 3,17. -lugo okardlune: Gútip pitdlakilinga, okausek tamána Atûniap
okauseringigpago inûssutse navêrsitdlugo. ²⁴ mánalo ilumut û-
-mangmat Nâlagak, táussuma aulajangersardlungalo ingitíkanga
- 2 Sám. 7,11. Dâvip atâtama igsiavfianut kílalingmut igdluliordlungalo sórdlo
okarame —: uvdume Atûnia tokúsavok. ²⁵ kúngivdlo Sálumûp
autdlartingmane Binaia Jûjatâp erna táussumúnga ornigúpok
tokutdlugo.
- Jer. 1,1; 32,7. ²⁶ Apiâtarimutdlo palasimut kúnge okarpok: Anatûtimut aut-
-dlarit narssautingnut, tokutagssaugaravit; uvdormile matumane
tokúkumángilavkit, Nâlagkap nálagaussup igdlerfia erssugtaragko
Dâvip atâtama sâne, nâgdliokataugavitdlo atâtama nâgdliugtarne-
-rine tamane. ²⁷ taima Sálumûp Apiâtare autdlarkuvâ, Nâlagkamut
- 1 Sám. 2,31 tt. palasiorkunago, erkôrkuvdugo Nâlagkap okausia Sflume Eilip
inokutainut okautigissâ.
- ²⁸ tamána Jûapimut tusardliungmat, Jûapip Atûnia maligka-
-miuk Avsalût malingnago, kimâvok Jûape Nâlagkap tovkanut
- 1,50. tunissiviuvdlo nagssûssai tigúmvdlugit. ²⁹ kúngimutdlo Sálumûmut
nalunaerutigât Jûape Nâlagkap tovkanut kimâssok, atalo, tunissi-
2 Mór. 21,14. -viuvngôk sanianîpok; tauva Sálumûp Binaia Jûjatâp erna aut-
-dlartípâ okardlune: autdlarit, táussumúnga ornigutdlutit. ³⁰ Bi-
-naia Nâlagkap tovkanut tikiúkame okarfigâ: kúnge ima okarpok:
ánft; akivâ: nâgga, mâne tokuginásaunga; Binaiavdlo kúnge nav-
-suerfigâ okardlune: ima Jûape okalugpok, imalo akivânga. ³¹ tau-
-vale kúngip okarfigâ: imailiorit, sórdlo okalugtok; táussumúnga
ornigugit iliverdlugulo; augdlo Jûapip asulinak kuissâ pîsavat
uvavnit atâtamalo inokutainit. ³² aualo Nâlagkap pîsisavâ niakua-
-nut, angutinut mardlungnut iluarKingminut ajúngerKingminutdlo
ornigungmat panamigdlo tokutdlugit atâtaga Dâve ilisimángisit-
2 Sám. 3,27. -dlugo, Apnêre Nêrip erna, Israillikut sâkutûisa nálagât, Amâ-
2 Sám. 20,10. -salo Jîterip erna, Jûtâkut sâkutûisa nálagât; ³³ autdlo pîsavok
- 1 Mór. 9,6. Jûapip niakuanut kinguaisalo niakuinut nâgssáungitsumik; Dâvile

kinguailo inokutailo igsiayfialo kilálik Nâlagkap nâgssáungitsumik erkigsisíkmárpai. ³⁴ Binaia Jújatáp erna tauva majuarpok or-nigutdlunilo táussumúnga tokutdlugo; igdluminilo ilissauvok pui-lassuitsume. ³⁵ Binaialo Jújatáp erna kúngip sákutûnut ivertípâ 4,4. sivnerkuvdlugo; Sâtúgdlo palase kúngip ivertípâ Apiátare siv- 1 nal. 29,22. -nerkuvdlugo.

³⁶ kúngilo autdlartitsivok Símflo kaerkuvdlugo; táussumúngalo okarpok: Jerúsálame igdluliorit uníngavdlutitdlo tássane; aninia-kinak tássánga maungalûnt ikungalûnt; ³⁷ kakugo anigaluaruvit kúnguak Kítrúne ikárdlugo nalujungnaerdluínásautit uvdlok táuna tokúsassutit; aut niarkungnîsavok. ³⁸ Símflo kúngimut okarpok: ajúngilak okausek tamána; sórdlo nâlagara kúnge okalugtok, tai-mailiúsavok kivfat. uvdlutdlo amerdlasût Síme Jerúsálame uní-ngavok. ³⁹ pivordlo ukiut pingasut kímúngmata, Símfp kivfai mardluk kimássut Aaggisimut Mâggap erneranut Gátip kúngianut; 1 Sám. 27,2. Símflo nalunaerfigigât okardlutik: ata, kivfatit Gátimîput. ⁴⁰ tauva Síme pikivok, siutitûnilo igsiautserdlugo Gátimut autdlarpok Aggîsimut, kivfane ujariartordlugit; autdlarame kivfane Símfp tikiúpai Gátimit. ⁴¹ Sâlumûmutdlo nalunaerutigât Síme Jerúsálamit Gâ-timut autdlarsimassok uterdlunilo. ⁴² tauva kúnge autdlartitsivok, Símflo kaerkuvdlugo okarfigâ: ugpernarsaivfigínginerivkit Nâlagak narkigsigalugo nalunaiaivfigalutitdlo okardlunga: kakugo anigaluaruvit maungalûnt ikungalûnt autdlardlutit, nalujungnaerdluínásautit uvdlok táuna tokúsassutit? okarfigigingmalo: ajúngilak okausek tamána tusagara. ⁴³ suname tauva pivdlugo Nâlagkákut ugpernarsaut inássutdlo ilingnut inássutigissara maleruángiliuk? ⁴⁴ kúngilo Símfmut okarpok: ilisimavat ajortok tamât ûmatigkut ilerasútigissat, Dâvimut atátavnut kanok-iliornierit; ajortuliorne-ritdlo Nâlagkap niarkungnut pisípâ. ⁴⁵ kúngile Sâlumô pivdluar-kussauvok, Dâvidlo igsiavfia kilálik Nâlagkap kfnâta sâne aula-jáisavok nâgssáungitsumik. ⁴⁶ tauvalo kúngip inangmane Binaia Jújatáp erna anivok ornigutdlunilo táussumúnga tokutdlugo. nâlagauvfigdlo aulajaitdlivok Sâlumûkut.

2Sám. 16,6tt.
tugs. 54,7;
62,13.

kapitalit 3.

Sâlumô nuliartok. sianisûngorterkuvdline Gátimut kinussok. sianisûmik erkartûssissok.

¹ Sâlumô ningáussiúpok Fâraûmut Egivtinip kúngianut; Fâ-raûvdlo pania nulíssiutdlugo isertípâ Dâvip igdlloxarfianut, igdlune

- Nálagkavdlo igdlua ungalorssuardlo Jerúsaláp avatánitox inerér-
-serdlugit. ²kisiáne inuit tunississarput kingigtúnguane, Nálagkap
arka igdluliornekágingmat uvdlut táuko tikitdlugit. ³Sálumúp
Nálagak asavá Dâvip angúme ilerkgugssángortitai ilerkorlugit sa-
-kivdlune; kisiáne kingigtúnguane tunississardlunilo tipigigsautig-
2 nal. 1,3. 6. -dlíssarpok. ⁴kúngilo Gípiúniliarpok, tássunga tunissiartordlune,
tássaníngmat kingigtúnguax angnek; tunissivingmilo tamatumane
tuníssutinik ikivkagagssanik túsintilingnik Sálumô pigdlífvok.
- ^{9,2;} ⁵Gípiúnime Nálagak Sálumúmut takutípok singnagtortitdlugo
2 nal. 1,7. únuame, Gútilo okarpok: kinugit sumik tunísagivkit. ⁶Sálumúlo
2 nal. 1,8. okarpok: isumagssuingârtutit kivfangnik Dâvimik atátavnik, kīnavit
sáne sakingmat ilumórdlune iluardlunilo ūmámigutdlo perkuser-
-suitdlune ilingnut, isumagssuingârneritdlo tamána aulajangiúkit
1,48. táussumúnga, tunivdlugo ernermik igsiavfiáne kilálingme igsia-
-ssumik, sórdlo mánácut erssitsox. ⁷mánalo, Nálagak Gútiga,
kivfat kúngingortíkit Dâve atátaga sivnersitdlugo; uvangale inû-
-sugtúngúgama, aninerdlúnt isernerdlúnt sujunekartíngilara. ⁸kiv-
-fatdlo ínugtavit kinigkavit akornáníngmat, inuiagssuit kisigssáu-
-ngitsut nautsorssugagssáungitsut amerdlanermit, ⁹kivfat tauva
2 nal. 1,10. tunigiuk ūmámik sianisúmik, ínugtátit erkartūsínāngordlugit ajú-
-ngitsordlo ajortordlo sianigisínāngordlugo; kiame ínugtátit uko
píssarssuit erkartūsínauvai? ¹⁰okausek tamána Nálagkap iluará,
2 nal. 1,11. tamána Sálumúp kínutigíngmago. ¹¹Gútivdlo okarfigá: tamána
kínutigigagko, inúnertunigssardlo ilingnut kínutigínago písūssutdlo
ilingnut kínutigínago kíngarssortivitdlo inūssusiat kínutigínago,
sianíssusigssardle ilingnut kínutigigagko, erkartūsíssutígssak sia-
-nigisínāngordlugo, ¹²ata, okautsit maligdlugo iliortunga, ata, tu-
4,31. -nivavkit ūmámik ilisimatúmik sianisúmigdlo, nalekartínatit suju-
-nigkut ítumik nalogssakartínatitdlo kingunigkut sarkúmíssassumik.
- 2 nal. 1,12; ¹³ámátaok kínutigíngisat ilingnut túniúpara, písūssutdlo atarki-
Evf. 3,20. -nautdlo, inútítlutit nalekartínatit kúngit ilānik. ¹⁴avkutigerku-
-ssákalo ingerdlavigalugit saxiguvit ilerkorerkussáka inatsisikalo
5 Mòr. 4,40. maleruardlugit, sórdlo Dâve atátat sakissox, uvdlugssatit amer-
-dlisíkumârpáka. ¹⁵Sálumô iterame sunauvfa singnagtortox;
Jerúsalámudlo pivdlune Nálagkap angerusiata igdlerfiata sáne
kekarpok tuníssutinik ikivkagagssanik pigdlívdune tuníssutinigdlo
kujaniutinik tunissivdlune, kivfanilo tamaisa kagssimiúártípai.
- ¹⁶tauva arnat mardluk uverssartut kúngimut tikiúput sánilo
kekardlutik. ¹⁷arnatdlo ardlát okarpok: ata nálagara, uvanga

arnardlo una igdlume atautsime inekaravta, ernivunga igdlume najordlugo. ¹⁸ pivordlo uvdlut pingasúngormata erninerma ki-
-ngornagut, āma arnak una ernissox, uvagut atautsimítugut av-
-dlamik ilakarata igdlume, uvagut mardluk kisimít dluta igdlume.
¹⁹ únuamilo arnap ūma erníngua tokuvok, ínangavdlune nanermane.
²⁰ tauva únuap kiterarnerane makípok ernínguaralo sanivnítok ti-
-gudvlugo uvanga kivfat sinigtitdlunga; táunalo sâminut ínartípâ
erne tokussox sâvnut ínartitdlugo. ²¹ uvdlâkutdlo makíkama er-
-nínguarâ milugtíkumavdlugo, sunauvfa tokusimassox; ilisariniar-
-xigsâravkule uvdlâkut, sunauvfa táunaungitsox ernera erniarissara.
²² arnavdle áipâ okarpok: nágga, ernera-una ūmassox erneritdlo-
una tokussox; ivnale okarpok: nágga, ernerit-una tokussox, erne-
-ralo-una ūmassox; taimalo okalugput kúngip sâne. ²³ tauva
kúnge okarpok: una okarpok: ernera-una ūmassox, erneritdlo-una
tokussox; unale okarpok: nágga, ernerit-una tokussox, erneralo-
una ūmassox. ²⁴ kúngilo okarpok: panamik aigdliúsinga; panalo
ápât kúngip sânut. ²⁵ tauvalo kúnge okarpok: nálungiak una
ūmassox avísiuk mardlúngordlugo, agfâlo áipânut túniúsiuk agfâlo
áipânut. ²⁶ tauvale arnak ūmassumik ernilik kúngimut okarpok,
ilumigut kíssalilerame ernerminut, okarpok: ata nâlagara, tuni-
-narsiuk nálungiamik ūmassumik, tokokinasiugdlo; ivnale okarpok:
uvangalúnft ivdlitdlúnft pigisángilarput, avísiuk. ²⁷ kúngivdle akivâ
okardlune: una tunisiuk nálungiamik ūmassumik, tokokinasiugdlo;
arnâ tamâssa. ²⁸ erkartūsutdlo kúngip erkartūsutigissâ Israílíkut
ilúngarmik tusaramíko, kúnge mianerât, takugamíko ilisimâssusex
Gútimit pissok ilumigigâ erkartūsissináussutigalugo.

1 Mór. 43,³⁰.
Is. 49,¹⁵.

kapitalit 4.

Sâlumûp nâlagartainik. ilisimâssusianik.

¹ kúnge Sâlumô Israílímut tamarssuarmut kúngiuvox. ² ta-
-mâssa nâlagartai: Asaria Sâtûp ernera palasiuvox; ³ Eligôravfe ^{2,35};
Agialo Sísap ernere agdlagtartûput, Jûsavfatdlo Agilûtíp ernera ^{2 Sâm. 8,17.}
pisimassunik erkaissagssanik agdlagtartûvdlune; ⁴ Binaia Jûjatâp ^{2 Sâm. 8,16.}
ernerâ sâkutûnut ivertitauvox, Sâtûgdlo Apiâtarilo palasiuvdlutik; ^{2,35.}
⁵ Asaria Nâtap ernera ilitsersuissunut ivertitauvox, Sâputilo Nâtap ^{7. 27;}
palasip ernera kúngip ikíngutigâ; ⁶ Agisâre [kúngip] igdluane ang- ^{5,16.}
-neruvox, Hâtunêrátldo Avtap ernera akilerârtautinik pârssissûv- ^{2 Sâm. 20,24.}
-dlune. ⁷ Sâlumô arkanek-mardlungnik ilitsersuissortaxarpok Is-

- raflimut tamarssuarmut ivertitaussunik, kúngimigdlo inokutainig-
-dlo pigssitsissartunik; nungutdlutik káumat atausek ukiúkut pig-
-ssitsivfigât. ⁸ tamássa arkit: Huerip ernera Eivfarâp kákâne;
⁹ Dikerip ernera Mákatsime Sálapfmilo Bítstmsimilo Eigdlûnimilo
Bít-Hânanimilo; ¹⁰ Hfsatip ernera Arúpûtime; Sùggo nunalo tamât
1 Sâm. 16,⁸. Hîvfere táussuma pigâ; ¹¹ Apinâtap ernerata Dôrip katsingnera
tamât pigâ; Tâvfat Sálumûp pania nuliarâ; ¹² Bainap Agilûtíp er-
-nerata Tânak Makitulo pigai Bítšanilo tamât Sartânip saniane
Jisrîlip atâne itok Bítšanimit Aapal-Magûla tikitdlugo, Júkimiâp
ungatâ tikitdlugo; ¹³ Gtperip ernera Râmûtime Gfliatimîtume ípok;
5 Mór. 3,¹⁴. táussuma pigai Jaerip Mánarsip ernerata nunakarfigissai Gfliati-
5 Mór. 3,⁴. 5. -mîtut, Arakup erkâ Bâsanimîtok pigâ, igdlokarft arfinilingnik
kuligdlit inítût ungalorssuagdliit sânerússuagdliitdlo kangnúsaussu-
-nik; ¹⁴ Aginâta Itup ernera Maranâmîpok. ¹⁵ Agimâtse Navtalt-
-mîpok; Basmât Sálumûp pania táussuma âma nullssiúpâ; ¹⁶ Baina
Hûsaip ernera Agseramîpok Alûtimtldunilo; ¹⁷ Jûsavfat Pâruap
ernerata Iisagssârimîpok; ¹⁸ Símé Eilap ernera Btjamfmîpok; ¹⁹ Gf-
5 Mór. 4, -pere Uerip ernera Gfliatip nunânîpok, Stgûp Amoríkut kúngiata
46. 47. Ougivdlo Bâsanip kúngiata nunânftdlune, atausinarmik ilitersui-
-ssokarmat nuname tamatumane.
1 Mór. 13,¹⁶. ²⁰ Jûtákut Israflícutdlo amerdlakaut, siorkatut ímap sinânî-
-tutut amerdlatigalutik; nerivdlutigdlo imerdlutigdlo tipaitsugput.
2 nal. 9,²⁸. ²¹ Sálumô nâlagauvok nâlagauvfingnut tamanut kúgssuarmit Fili-
-sterit nunânut Egivtinivdlo kigdlianganut agdlât; tunissutinik ât-
-sivdlutik Sálumô kivfartûpât uvdlut inûvfigissai tamaisa. ²² Sálu-
-mûp nerissagssautai uvdlormut atautsimut imâiput: kajússat kôrit
pingasunik kuligdlit imait kajússiatdlo kôrit arfinilingnik kuligdlit
imait, ²³ ugsigit puatdlarsagkat kulit ugsigitdlo mangiartitat mar-
-dlungnik kuligdlit savatdlo untritigdlit, tugtut okínínguitdlo tugtut-
-dlo ugsiussat nerdleritdlo puatdlarsagkat kisínagit; ²⁴ nâлагаung-
-mâme kúgssûp tungânitumut tamarmut Tivsamit Gâsamut agdlât,
kúgssûp tungânitup kúngfnut tamanut; erkaminítutdlo tamaisa er-
-kigsivigai avatimigut. ²⁵ Jûtákutdlo Israflícutdlo terdligdlutik nu-
2 kúng. 18,³¹; -nakarput nalingínak vînekutautime atâne figekutautimilo atâne,
Sagg. 3,¹⁰. Dánimit Bêrsâpa tikitdlugo, Sálumûp uvdlue tamaisa. ²⁶ Sálumûp
kamutaisa kimugtuarssugtaisa nerrivé sisamanik kulilingnik tâ-
-sintiliúput, kimugtilfio arkanek-mardlungnik tûsintiliuvdlutik.
7 tt. ²⁷ ilitersuissut ivkua kúnge Sálumô kúngivdlo Sálumûp nerrivianut
patdligútartut tamaisa pigssítarpait nungutdlutik káumatimingne,

súnguamik makaisissakartitsinatik. ²⁸ suaussiagssatdlo karrfarni-
-kutdlo kimugtuarssuit pangalitdlarkigsutdlo pigssait aggiútarpat
inigssainut nungutdlutik ilerkgussamingnik.

²⁹ Gútip Sálumô tunivâ ilisimássutsimik sianíssutsimigdlo a-
-ngingártumik sujunekarssutsimigdlo siorkatut ímap sinânítutut tugs. 139,18.
kigdlekángitsigissumik. ³⁰ Sálumúvdlo ilisimássusia angneruvok 3,12.
pavángarnitsat tamarmik ilisimássusiánit Egvitinimiutdlo tamarmik
ilisimássusiánit. ³¹ ilisimaneruvok inungnit tamanit, Eítanimit Es- 1 nal. 2,6;
-rákússumit Hfmanimitdlo Kalkúlimitdlo Dardamitdlo Mágulip tugs. 89,1;
ernerinit, tusámassauvordlo akimángitsune tamane avatimigut. tugs. 88,1.
³² okalugpok ússatinik pingasunik túsintilingnik; eríniugagssiai tat- akugdl. 12,9.
-dlimauvdlutigdlo túsintiliúput. ³³ okalútigissarai orpít sfterinit
Lípanúnimítunit ísúpínutdlo karmame naussartunut agdlát; oka-
-lútigissarai nerssutit tingmíssatdlo paormortutdlo aulisagkatdlo.
³⁴ inuiakatigíngnitdlo tamanit aggersarput Sálumúp ilisimássusia 10,1. 6;
tusariartordlugo, kúnginit tamanit nunarssuarmítunit ilisimássu- Mat. 12,42.
-sianik tusámassunit.

kapitalit 5.

Sálumô Hieramilo angerfígekátigígsut. Sálumúp Nálagak igdluliulerssárá.

¹ Hieramip Tòrup kúngiata kivfane autdlartípai Sálumúmut,
tusaramiuk kúngíngortitdlugo taníkat angutâ sivnerkuvdlugo, Hie- 1,39.
-ramip Dáve asassarítuinaramiuk. ² kingornagut Sálumúp Hieram 2 nal. 2,3.
autdlartitsivigâ okarkussivdlune: ³ Dáve atátaga ilisimavat Ná-
-lagkap Gútime arka igdluliorsínáungikâ avatimínitut sorssugut
ajokutigalugit, Nálagakmut túniutserdlugit isigkame aluisa atānut.
⁴ mánale Nálagakap Gútima uníngavígssakartípánga avativnit pine- 5 Mdr 12,10.
-kásaersitdlunga; akerartortokángilak ajortumigdlo akornutekarane.
⁵ atalo, uvanga isumakalerpunga Nálagakap Gútima arka igdlulio-
-rumavdlugo, sórdlo Nálagak Dávímút atátavnút okalugtok okar- 2 Sám. 7,13;
-dlune: ernerpit igsiavfíngnut kilálingmut ingítitaggssama sivner- 1 nal. 22,10.
-sitdlutit táussuma atera igdluliorumárpâ. ⁶ mánalo perkussít,
Lípanúnimít sfterinik kivdlúterkuvdlunga; kivfamalo kivfatit pe-
-katigísavait, kivfavít dlo akígssarsíagssait ilíngnut túniúkumárpáka
okausígssat nápertordluínardlugo; mássa nalúngilatit, uvavtíníto-
-kángitsox orpingnik kivdluisínaussumik Sítúmiutut.

⁷ Sálumúp okausé Hieramip tusaramigit tipaitsungálerpok
okardlunilo: kujanarsilat Nálagak uvdlume, Dáve ilisimassumik 2 nal. 2,12.

ernekartingmago inuiagssuarnut ukunúnga ivertísimassumik. ⁸Hieramilo Sálumúmut autdlartitsivok okarkussivdlune: uvavnut orkersûtít tusarpara; piomassatit tamaisa nãmagsísaváka orpít síterit orpít dlo kanungnerit pivdlugit; ⁹kivfama samungnáukumâr-
 2 nal. 2,16. -pait Lîpanùnimit ímamut, uvangalo tivssakatíkumârpáka ímácut sumut orkersuivfigigungma; tássane inguvtertikumârpáka, ivdlitdle aisíkumârpátit; ivdlit dlo piomassara nãmagsiumârpát inokutíka tunivdlugit nerissagssainik. ¹⁰Hieramip tauva Sálumúmut túniúpai orpít stterit orpít dlo kanungnerit piomassai tamaisa. ¹¹Sálumúvdlo Hieramimut túniúpai kajússiagssat kôrit mardlungnik kulilingnik túsintigdlit imait inokutaisa nerissagssamautigssait úlialo kauartax kôrit mardlungnik kuligdlit imát; taima Sálumô Hieramimut tú-
 4,29. -niússissarpok ukiut nungutdlugit. ¹²Nálagkap Sálumô ilisimá-
 3,12. -ssutsimik tunivâ, sôrdlo únorsorfigigingne; Hieramilo Sálumúlo erkigsivekatigígput, angerfigekatigígput dlo táuko mardluk.

¹³kúngivdlo Sálumúp Israílícut ilúngaisa kinerdlerfigai kivfartortugssanik; kivfartortugssarsiailo tássa angutit pingasunik kulilingnik túsintigdlit. ¹⁴Lîpanùnimit dlo autdlartípai, káumámut kuliningnik túsintilingordlugit sivnerserautitdlugit: káumat návdlugo Lîpa-
 4,6. -núnimíkângamik káumatit mardluk igdlumingnitaraut; Hátunérât
 2 nal. 2,2. 18. kivfartortugssarsiaícut ivertítavok. ¹⁵Sálumúlo arfinek-mardlungnik kulilingnik túsintilingnik agssartortokarpok arfinek-pingasunigdlo kulilingnik túsintilingnik ulimassokardlune kákame, ¹⁶Sálumúp ilitersuissortai angnerit ilángúnagit suliarerkussanut ivertítaussut, pingasunik túsintigdlit pingasunigdlo untritigdlit, inungnut suliarissariakartunik sulíagssalingnut nálagaussut. ¹⁷kúngilo perkussingmat, píáiput ujarkanik angisúnik, ujarkanik akisúnik, igdlo túngavillísvdlugo ujarkanik síkigigsagkanik. ¹⁸Sálumúvdlo igdlulíortai
 tugs. 83,8; Hieramivdlo igdlulíortai Gípalimiut dlo kuvssaissarput; kissuit dlo
 Hsk. 27,9. ujarkat dlo upalungaersarpait igdlup karmarnigssánut.

kapitalit 6.

Sálumúp Nálagak igdlulíorâ.

¹ukiut sisamanik untritigdlit arfinek-pingasunik kuliliáne Israílíp kinguaisa Egivtinimit aninerata kingornagut, ukiut sisamáne káumáme Sivfime, tamássa káumatit áipáne, Sálumúp Israílícut
 2 nal. 3,1-2. kúngíngornerata kingornagut, tauva Nálagak igdlulíorpâ. ²igdluvdlo Nálagkamut pigititdlugo kúngíp Sálumúp igdlulíata tatdlit

arfinilingnik kuligdlit takissuserai mardlungnigdlo kuligdlit neru-
 -tússuseralugit, tatdlitdlo pingasunik kuligdlit portússuserai. ³pâr-
 -dliatalo igdlup nâlagfigtâta sujorânitup tatdlit mardlungnik ku- ²nal. 3,4.
 -ligdlit takissuserai igdlup atitússusia nâpertordlugo; tatdlit kulit
 nerutússuserai igdlup sujorâne. ⁴igdlulo kissungnik avssilingnik ^{Hsk. 40,16.}
 igalâsserpâ. ⁵igdluvdlo karmâ kaujalúnilersorpâ, igdlup karmai
 kaujatdlagdlugit, nâlagfigtâlo kîngordlialo kaujatdlagdlugit; kar-
 -mardlernigdlo inîngualiorpok kaujatdlagdlugo. ⁶kaujalúnex at- ^{Hsk. 41,6 tt.}
 -dlex tatdlisut tatdlimatut nerututigaok, kiterdlerdlo tatdlisut ar-
 -finiligtut nerututigaok, pingajuatdlo tatdlisut arfinex-mardlugtut
 nerututigaok; mássa igdlernaliorpok igdlo kaujatdlagdlugo sila-
 -tâgut, igdlup karmai âvilerfigerkunagit. ⁷igdlulo suliarigamîko, ^{Hsk. 41,6.}
 ujarkanik ilângarnexángitsunik pfaivfingmit tikiússanik igdluliarât; ⁵Môr. 27,6.
 kâutatdlûnt ulimautitdlûnt pekutitdlûnt saviussut nalingínait ig-
 -dlume tusarnekingitdlat suliarinekartitdlugo. ⁸inînguit karmar-
 -dlit kiterdliata pâ igdlup sanerânîpok talerpiata tungâne, ma-
 -juartarfigtigutdlo kâvîtutigut majuariakarpok [kaujalúnermut] ki- ^{6.}
 -terdlermut kiterdlermitdlo pingajuánut. ⁹igdlulo karmaramiuk
 inerdlugo, kalekutserpâ sagdliligkanik páukarutinigdlo sfteriussunik. ^{7,8.}
¹⁰igdlulo ilûngardlugo kaujalúnilerpâ tatdlisut tatdlimatut portu-
 -tigissumik; igdlulo âvilerfigâ kissungnik sfteriussunik.

¹¹Nâlagkavdlo okausia Sâlumûmut pivok okardlune: ¹²igdlo
 tamána igdluliarissat pivdlugo, ilerkorerkussâka ilerkorallugit saki- ^{3,14.}
 -guvit erkartússisigerkussâkalo nâmagsivdlugit, inâssutíkalo ta-
 -maisa maleruarugkit nâpertordlugit sakivdlutit, tauva okausera
 Dâvimut atâtangnut okauserissara ilingnut aulajangersíkumârpara; ²Sâm. 7,13.
¹³inexarumârpungalo Israflip kinguaise akornâne, inugtâkalo Is- ²Môr. 29,46.
 -raflîkut kimásángilâka.

¹⁴taima Sâlumûp igdlo karmarpâ inerdlugulo. ¹⁵igdlup kar-
 -mai karmaliarai iluatigut sagdliligarssuarnik sfteriussunik, kag-
 -dlerdlugit igdlup narkanit kilânut apigsínere tikitdlugit kissungnik
 iluatigut; igdluvdlo narka kagdlerpâ sagdliligarssuarnik kanung-
 -nerussunik. ¹⁶igdlulo tunuagut uiguvâ tatdlisut mardlungnik ku-
 -liligtut takitigissumik, narkalo karmailo sagdliligkersordlugit st-
 -terinik; ilualo sanavâ kîngordlilerdlugo: ivdlernarnerpâmik;
¹⁷igdlule, tamâssa nâlagfigtâ sagdliussok, tatdlisut sisamanik ku-
 -liligtut takitigaok. ¹⁸igdlup iluata kissugtai sfteriussut má-
 -niussanik kiperorniliúput assorutaussanigdlo sivkersunik; ilû-
 -ngarme sfteriuvok, ujarkamik erssitokángilak. ¹⁹kîngordlia

igdlup iluata kerkanitok piarérsarpâ, Nâlagkap angerusiata igdlerfia tássunga iliumavdlugo. ²⁰ kîngordliata tatdlit mardlungnik kuligdlit takíssuserai, tatdlitdlo mardlungnik kuligdlit neru-tússuserai, tatdlitdlo mardlungnik kuligdlit portússuserai, kag-dlerpâlo kúltimik pitsaunermik; sujorânitordlo tunissivik kîssungmik sîteriuussumik kagdlerpâ. ²¹ igdluvdlo ilua Sâlumûp kúltimik pitsaunermik kagdlerpâ, kalivnernigdlo kúltiuussumik ikârtitsivok kîngordliata sujorâgut kúltimigdlo kagdlerdlugo. ²² igdlo ta-mât kúltimik kagdlerpâ, igdlo ilûngât nâvdlugo, tunissivigdlo ilûngât kîngordliata sânitok kúltimik kagdlerpâ. ²³ kîngor-

² Mór. 25,18; -dliane kêrupiussat mardluk sanavai ûliakutaussut, tatdli-
^{37,7;}
² nal. 3,10 tt. -nik kulinik portússusekartut; ²⁴ kêrupiussap atautsip sulua tatdlisut tatdlimatut takitigaok, áipâtaló sulua tatdlisut tatdli-matut; sulue tatdlisut kulitut isorartutigaut igdluata isuanit ig-dluata isuanut. ²⁵ kêrupiussap áipâ tatdlisut kulitut portutigaok; atautsimik úgtútekarput atautsimigdlo ilusekardlutik kêrupiussat táuko mardluk. ²⁶ kêrupiussak atausek tatdlisut kulitut portuti-gaok, áipâlo taimáipok. ²⁷ kêrupiussatdlo igdlup iluata kerkanut ilivai, kêrupiussatdlo sulutik siârsimagamíkik, atautsip sulua karma-mut igdluata tungânitumut agtûmavok, áipâtaló sulua karma-mut igdluata tungânitumut agtûmavdlune, igdluvdle kerkane sulue agtûmakatigipput; ²⁸ kêrupiussatdlo kúltimik kagdlerpai. ²⁹ igdlup karmai tamaisa tamatigut kiperornilersorpai kêrupiussanik pal-miuissanigdlo assorutaussanigdlo sivkersunik kiperugkanik, ilua-tigutdlo silatâtigutdlo. ³⁰ igdlup narġa kúltimik kagdlerpâ, [kî-ngordliata] iluagutdlo silatâgutdlo. ³¹ kîngordliata pâ matuliorpâ igdlugtut magpersartunik ûliakutaussunik; anġganera sanerarutailo [karmap] tatdlimararterutigai. ³² magpersartue mardluk ûliaku-taussut kiperornilerpai kêrupiussanik palmiuissanigdlo assorutau-ssanigdlo sivkersunik kiperugkanik kagdlerdlugitdlo kúltimik; kêrupiussatdlo palmiuussatdlo kúltilersorpai singartitigkamik. ³³ tai-malo nâlagfigtâta pâ âma sanerarutiliorpâ ûliakutaussunik, [kar-map] sisamararterutigissainik; ³⁴ magpersartuilo mardluk kanung-

Hsk. 41,24. -nerúput; mato atausek mardlungnik kúpersartokarpok kiversar-filingnik, áipâlo mardlungnik kúpersartokarpok kiversarfilingnik; ³⁵ kêrupiussatdlo palmiuussatdlo assorutaussatdlo sivkersut kipe-rugkiarai kagdlerdlugitdlo kúltimik kiperugkanut tugtitamik. ³⁶ si-lardlialo ilordlex karmarpâ, ujarkat síkigigsagkat pingasoriardlugit siagtítat piliutdlugit sferitdlo kitdluarigsagkiat siagtítat piliutdlugit.

³⁷ ukiut sisamāne túngavilernekarpok Nâlagkap igdlua káu- ^{6,1.}
-māme Sivfime. ³⁸ ukiutdlo arkarnāne káumāme Búlime, tamássa
káumatit arfinek-pingajuáne, igdlo inerpok pekutailo tamarmik
pisatailo tamarmik; ukiut arfinek-mardluk suliarâ.

kapitalit 7.

Sálumò inekarfigssaminik igdluliortok; Hieram ikiortigulugo Nâlagkap
igdlua pekutigssiorâ.

¹ nangminerdle igdlune Sálumûp suliarâ ukiut arkanek-pi- ^{6,38;}
-ngasut, tauva igdlune ilūngât inerpâ. ² igdlo orpigpangnisak ^{9,10.}
Lîpanûnip pia igdluliarâ; tatdliit untritigdliit takíssuserai, tatdliit ^{Is. 22,8.}
tatdlimanik kuligdlit nerutússuserai, tatdliit pingasunik kuligdlit
portússuserai; sukarssuit sfteriussut sisamariardlugit siagtítat sí-
-teritdlo kitdluarigsagkiat sukarssuit kainîtit túngavigai. ³ kulágut
kalexutsersimavok sfterinik ávînut túngassunik, ávîsalo túngavigait
sukarssuit sisamanik kuligdlit tatdlimatdlo, siagtítat arkanek-tat-
-dlimákûtârdlugit. ⁴ kissugtai kaleríggut pingasoriardlutik, iga-
-lailo akileríggutigdlo kuleríggut pingasoriardlutik. ⁵ matutdlo
tamarmik sanerarutaitdlo kíparigsumik kulekutekarput, igalássatdlo
akileríggutigdlo kuleríggut pingasoriardlutik. ⁶ pârdlialo sukar-
-ssualik sanavâ, tatdliit tatdlimanik kuligdlit takíssuserai, tatdliitdlo
pingasunik kuligdlit nerutússuserai; sujorânîpordlo iseriâ sujorâ-
-nilo sukarssuit pâkusiartâlo. ⁷ pârdlialo kilâlingmik igsiavfílik ^{Hsk. 41,25.}
sanavâ erkartússivigissagssane, pârdlex erkartússivik; ígkersorsi-
-mavok sfterinik narkanit kilânut. ⁸ igdluale inekarfigissagssâ
avdlamik silardlexarpok pârdlianit ilorpasingnerussumik taimatut
sanasimassumik; Fâraûvdlo pania nulíssiússane Sálumûp āma sa- ^{3,1.}
-náupâ igdlugssânik, pârdliata tamatuma ássinganik. ⁹ tamáko
tamarmik ujaraussut akisût, úgtûtít migssiliordlugit síkigigsagkat,
pilagtûtinik pilagtugkat iluatigutdlo kâtigutdlo, túngavingmitdlo
kulânut agdlât, silatâgutdlo silardlermut angnermut. ¹⁰ túngavi-
-gaitdlo ujarkat akisût, ujarkat angisût, ilait tatdliit kulit ilaitdlo
tatdliit arfinek-pingasut; ¹¹ kânîputdlo ujarkat akisût, úgtûtít mig-
-ssiliordlugit síkigigsagkat, kissugdlo sfteriussok. ¹² silardlex
angnek kaujaluvât ujarkat síkigigsagkat pingasoriardlugit siagtítat
sfteritdlo kitdluarigsagkiat siagtítat; Nâlagkavdlo igdluata silardlia
ilordlex igdluvdlo pârdlia āma taimáiput.

¹³ kúngilo Sálumô autdlartitsivox Hieram Tôrumit aisitdlugo. ^{2na1.2,18. 14.}

- 14 táuna uvigdlarnerup Navtalikut nagguvekatigt iláta ernerâ, a-
 2 Mór. 31,3. -ngutâ Tôrumiussox kangnúsangnik savfiortox; ilumiulersimagamilo
 ilisimanermik sujunekarnermigdlo ilisarssinermigdlo, sulíagssanik
 tamalânik kangnúsangnik sanasínãngordlune, kúngimut Sâlumûmut
 2kúng.25,17; tikiúpok suliarerkussailo tamaisa suliaralugit. 15 sukarssuit mar-
 2 nal. 3,16; -dluk kangnúsaussut pilirai: tatdlit arfersanek-pingasut sukarssúp
 Jer. 52,21. atautsip portússuserai, sorkârutip tatdlisut arkanek-mardlugtut
 Jer. 52,22. takitigissup kaujaluívâ sukarssúp áipâ; 16 kâvekússuitdlo mardluk
 sanavai sukarssuit núnut ívertitagssat, kangnúsaussut kuissat;
 tatdlit tatdlimat portússuserai kâvekússúp atautsip, tatdlitdlo
 tatdlimat portússuserai kâvekússúp áipâta. 17 nuerssagaussat kag-
 -ssutitut sanasimassut kipissaliatdlo kalivnérkatut sanasimassut
 sukarssuit núnitut kâvekússuit pisatarait, kâvekússúp atautsip
 Jer.52,22. 23. arfinek-mardluk kâvekússúvdlo áipâta arfinek mardluk. 18 king-
 -mernarssuaussat âma sanavai, mardloriardlugit siagtítat nuer-
 -ssagaussane atautsine kaujatdlagdlugit, sukarssuit núnitut kâve-
 -kússuit matôrutigssait; taimalo kâvekússúp áipâ âma sanavâ.
 19 pârdliane sukarssuit núnitut kâvekússuit assorutitut kaugdlo-
 -ringnertatut sanasimáput, tatdlit sisamat portússuseralugit. 20 su-
 -karssuit mardluk kâvekússuakarpút âma nuerssagaussat ungatã-
 -nítup kârajungnerata kulíngwane; kingmernarssuaussatdlo mar-
 -dlungnik untritigdlit siagtítauput kâvekússúp áipâne kaujatdlag-
 2 nal. 3,17. -dlugo. 21 sukarssuit nápartípai nálagfiup pârdliata sâne; sukar-
 -ssuak talerpigdlex nápartíkamiuk atserpâ Jágginimik, sukar-
 -ssuardlo sâmigdlex nápartíkamiuk atserpâ Bûarsimik. 22 sukar-
 19. -ssuitdlo núine assorutítip kaugdloringnertap ássinga sanasimavok.
 taima sukarssuit suliarissaunerat návok.
 Jer. 52,20; 23 pûgutaussarssuardlo kuissak sanavâ, sinâta igdluanit ig-
 2 nal. 4,2. -dluanut tatdlit kulit, angmalordluinartox, tatdlisut tatdlimatut
 portutigissox, sorkârutívdlo tatdlisut pingasunik kuliligtut takiti-
 2 nal. 4,3. -gissup kaujaluígâ tamákerdlugo; 24 sinâta atâne mániussat íput
 tamât kaujatdlagdlugo, tatdlime kulit pûgutaussarssuak avatágut
 kaujatdlagdlugo, mániussat mardloriardlugit siagtítat, kuissakatai
 2 nal. 4,4. kuissaunermine. 25 túngavigai ugsiussat arkanek-mardluk, pingasut
 avangnamut sangmissut pingasutdlo kímút sangmissut pingasutdlo
 kujámút sangmissut pingasutdlo kangimut sangmissut, pûgutau-
 -ssarssuardlo kainítdlune; tunuilo tamarmik ilungmut sangmíput.
 2 nal. 4,5. 26 agssait siligssusiatut ivssutigaox, sinâlo ermutsip sinátut sana-

-simavox, assorutip kaugdloringnertap kâvekutâtut; pãtit mar-
-dlungnik túsintigdlit imarissarpai.

²⁷ ikorfatdlo kulit kangnúsaussut sanavai, nungutdlugit ikorfak
atausek tatdlisut sisamatut takíssusekartitdlugo tatdlisutdlo sisa-
-matut atitússusekartitdlugo tatdlisutdlo pingasutut portússuse-
-kartitdlugo; ²⁸ imánalo sanasimáput ikorfat: natsingnartakarput,
natsingnartait sinākutaisa akornánftdlutik; ²⁹ natsingnartaine sinā-
-kutaisa akornánitune lfuviussat ugsiussatdlo kèrupiussatdlo íput,
kulâtigtudlo sinākutaine niulússak itdlune, lfuviussatdle ugsiussatdlo ² Mór. 30,
atáne íput nigaliliat nivingataussut. ³⁰ ikorfat nungutdlutik sisa- 18. 28.
-manik agssakássokarput kangnúsaussunik kangnúsaussunigdlo kâ-
-vivfilingnik, tekerkuilo sisamat avalekutekarput; kátaussarssûp ³⁵.
atáne avalekutai kuissáuput, nungutdlutik nigaliliat akileralugit.
³¹ pâ kâvekússûp atánit kúmutdlo tatdlisut portutigaox, pálo ang-
-malorpox niulússatut sanasimavdlune tatdlip áipâta kerkatut ne-
-rututigalune; pátalo kulâ âma kiperorniliuvok; natsingnartaitdlo
kíparigsûput angmalornatik. ³² agssakássue sisamat natsingnartaisa
atáníput agssakáxutaitdlo ikorfánftdlutik; agssakássut nungutdlutik
tatdlip áipâta kerkatut portutigaut. ³³ agssakássut sanasimáput,
sórdlo kamutit agssakássue sananekartartut; agssakáxutait ava-
-taitdlo tórutaitdlo kâvivfílo tamarmik kuissáuput. ³⁴ ikorfat ta-
-marmik tekerkue sisamat sisamanik avalekutekarput ikorfánit
anitdlangassunik. ³⁵ ikorfap kâne kaujatdlagdlugo ípok angmalor-
-tuliak tatdlip kerkatut portutigissock; ikorfavdlo kâníput tigúmivê
natsingnartailo átavigalugo. ³⁶ tigúmivísa torkingnere natsingnar-
-tailo kiperornilerpai kèrupiussanik lfuviussanigdlo palmiussanigdlo,
sume inigssakartikángamigit, nigalilialerdlugitdlo kaujatdlagdlugit.
³⁷ taima ikorfat kulit sanavai; tamarmik atautsimik kuissáussuse-
-karput, atautsimik úgtútekarput, atautsimik ilusekarput. 6, 26.

³⁸ kátaussarssuitdlo kulit kangnúsaussut sanavai; kátaussar- 2 nal. 4, 6.
-ssuit nungutdlutik pãtit sisamanik kuligdlit imarissarpait; kâ-
-taussarssuitdlo nungutdlutik tatdlisut sisamatut nerututigaut;
ikorfat táukua kulit nungutdlutik kátaussarssuax atausek pisatarât.
³⁹ ikorfat tatdlimat ilivai igdlup sanerânut talerpiata tungânítumut,
tatdlimatdlo igdlup sanerânut sâmiata tungânítumut; pûgutaussar- 2 nal. 4, 10-
-ssuardle ilivâ igdlup sanianut talerpiata tungânítumut, kangimut 23. 5, 1.
kujámukánek sangmisitdlugo.

⁴⁰ Hieramip sanavai kátaussarssuitdlo kalutautitdlo pûgútatdlo 2 Mór. 38, 3.
serpartaivft; Hieramivdlo inerpai sanágssane tamaisa, kúnge Sá-

-lumô sanautdlugo Nâlagkap igdluata pigssainik: ⁴¹sukarssuit
 19. mardluk kâvekússuitdlo angmalortut sukarssuit mardluk nûinîtit,
 nuerssagaussatdlo mardluit sukarssuit nûinîtit kâvekússuit mar-
 20. -dluk angmalortut matôrutigssait, ⁴²kingmernerssuaussatdlo sisa-
 -manik untritigdlit, nuerssagaussat mardluit pisatait, kingmerner-
 -ssuaussat mardloriardlugit siagtítat, nungutdlugit nuerssagaussat
 atautsit pisatait, sukarssuit kainîtit kâvekússuit mardluk angma-
 27. -lortut matôrutigssait, ⁴³ikorfatdlo kulit, kâtaussarssuitdlo kulit
 38. ikorfat kainîtit, ⁴⁴pûgutaussarssuardlo atausiussox, ugsiusatdlo
 arkanex-mardluk pûgutaussarssûp atânîtit, ⁴⁵igatdlo kalutautitdlo
 pûgútatdlo serpartaivfít; pekutit tamáko tamarmik Hieramip sanai,
 kunge Sâlumô sanautdlugo Nâlagkap igdluata pigssainik, kangnú-
 -sáuput kivdlarigsagkat. ⁴⁶Jôrtanip nerutornane kúngip kuissa-
 -liarai ivssume marrangassume, Suggûtip Sartânivdlo akornáne.
⁴⁷Sâlumûvdlo pekutit tamaisa taimaitînarpai [ûgtornagit] amerdla-
 -vatdlâkingmata; kangnúâta oximáissusia misilingnekángilax.

⁴⁸Sâlumûvdlo sanavai pekutit Nâlagkap igdluata pé tamaisa:
 2 Mór. 30,¹. tunissivik kûltiussox nerriviussardlo kûltiussox, tamatuma kânîtit
 2 Mór. 25,²⁸. timiussat kînerkússutit, ⁴⁹nanerûserfít dlo, tatdlimat talerpiup tu-
 2 Mór. 25,³⁰ t. -ngânîtigssat tatdlimatdlo sâmiup tungânîtigssat, kíngordliata
 sânîtit, kûltiussut pitsaunerit, kâvekutaussatdlo kutdlít dlo xiù-
 Jer. 52,¹⁸. 19. -titdlo kûltiussut, ⁵⁰pûgutarssuitdlo tarkigssûtitdlo pûgútatdlo
 ajánguaját dlo aumausivít dlo kûltiussut pitsaunerit, xiversarfít dlo
 matut igdlup iluanîtit pé ivdlernarnerpâvdlo pé igdluvdlo nâlag-
 -figtâta matuisa pé kûltiussut.
 2 nal. 5,¹; ⁵¹inerput tauva suliarissariakartut tamarmik kúngip Sâlumûp
 2 Mór. 39,³². ⁴⁰ sanai Nâlagkap igdluanut; Dâvivdlo angúme ivdlernartítai, silviu-
 -ssutdlo kûltiussutdlo pekutitdlo, Sâlumûp erkúpai ilivdlugitdlo
 Nâlagkap igdluata pekûsivianut.

2 nal. 5-6.

kapitalit 8.

Nâlagkap igdlua Sâlumûp atorkârúgsiorâ.

¹tauva Sâlumûp katerssorkuvai Israflip utorkaunertai naggu-
 -vekatigfngnutdlo nâлагаussut tamaisa, sujuaissakatimingne suju-
 -lerssuissut, Israflip kinguaisa ilait Jerúsâlâmut kúngimut Sâlu-
 -mûmut, Nâlagkap angerusiata igdlerfia majûsavdlugo Dâvip ig-
 2 Sâm. 5,⁷. 9. -dlokarfianit, tamâssa Stunimit. ²katerssoriartorputdlo kúngimut
 Sâlumûmut Israflip angútítai tamarmik kâumáme Eítanîme nag-

-dliússivingme, tamássa káumatit arfinex-áipāne. ³Israflip utor-
 -kaunertai tamarmik tikiúput, palasitdlo igdlerfik erssugpât; ⁴Nâ-
 -lagkavdlo igdlerfia tuperdlo nâpítarfik pekutitdlo ivdlernartûtip
 pê tamaisa tupermitut majûpait; palasit Livikudtlo majûpait.
⁵kúngilo Sálumô Israflíkutdlo ilagît ilūngarmik táussumúnga ka-
 -terssorsimassut ilagalugo igdlerfiup sâniúput tunissivdlutik savanik ²Sâm. 6,13.
 ugsingnigdlo kisigssáungitsunik nautsorsugagssáungitsunigdlo a-
 -merdlanermit. ⁶palasitdle Nâlagkap angerusiata igdlerfia pisi-
 -pât inigssânut, igdlup kíngordlianut, ivdlernarnerpâmut, kê- ^{6,5. 16.}
 -rupiussat suluisa atânut; ⁷mássa kêrupiussat sulutik igdlerfiup ^{6,27;}
 inânut siârsimagamik, igdlerfik akiutitailo uligisorpait kulânit. ²Môr. 37,9.
⁸akiutitaile takisûgamik, nûe erssiput ivdlernartumit kíngor- ⁴Môr. 4,6.
 -dliata sujorânitumit, silatânitdle erssingitdlat; tássanítuarputdlo
 uvdlumimut agdlât. ⁹igdlerfik avdlamik imaxángilak, kisiáne ag-
 -dlagfigssianik ujaraussunik mardlungnik Môrsasip tássunga iki- ⁵Môr. 9,9.
 -ssainik Hôrtipime, taimane Nâlagkap angerfigingmagit Israflip
 kinguai Egiptinimit anisimassut. ¹⁰pivordlo palasit ivdlernartûmit
 anilermata, tauva Nâlagkap igdluata ilua nuiap tamákerpâ, ¹¹pa- ²Môr. 40,84;
 -lasitdlo kivfartüssisavdlutik unínganex sapilerput nuia ajokutiga- ⁴Môr. 9,15.
 -lugo, Nâlagkap nâlangnarssusiata Nâlagkap igdluata ilua tamá- ^{Hsk. 43,5.}
 -kermago.

¹²tauvalo Sálumô okarpok: Nâlagak okarpok tarrajugtume ²Môr. 20,21.
 inekarumavdlune; ¹³uvangame igdluliorivkit inekarfigssangnik, na-
 -jugagssamik inigissagssanguik nâgssáungitsumik. ¹⁴kúngip tauva
 kîne sâgtitdlugo Israflíkut ilagît ilūngaisa pivdluarkuvai, Israflíkut ²Sâm. 6,18.
 ilagît ilūngarmik nikorfassut. ¹⁵okarpordlo: kujanarsilat Nâlagak
 Israflip Gûtia kanerminik okalugtok Dâvimut atâtavnut, agssang-
 -minigdlo nâmagsisitsivdlune okarame: ¹⁶taimanimit ínugtâka Is- ²Sâm. 7,6.
 -raflíkut Egiptinimit anisikavkit, igdlokarfingmik kinigaxángilanga
 Israflíkut nagguvekatigtgsortaisa tamarmik ilaisa piánik, igdlulior-
 -figssamik aterma najugagssânik; Dâvile kinerpara, ínugtavnut
 Israflíkúnut nâлагаorkuvdlugo. ¹⁷Dâvilo atâtaga ūmâmiugissaka- ²Sâm. 7,2;
 -raluarpok Nâlagkap Israflip Gûtiaata arka igdluliorumavdlugo; ¹nal. 17,1;
¹⁸Nâlagardle Dâvimut atâtavnut okarpok: ūmâmiugissakaravit atera ^{22,7;}
 igdluliorumavdlugo ajúngitsumik pivutit, taima ūmâmiugissakaravit; ^{28,2.}
¹⁹taimáitok ivdlit tamatumúnga igdluliúsángilatit; kisiáne ernerpit,
 kiternit píngorumârtugssap, táussuma atera igdluliorumârpâ. ²⁰Nâ-
 -lagkavdlo okautse okalútigissane aulajangersarmago, uvanga ma-
 -kípunga Dâve atâtaga sivnerdlugo, Israflíkut igsiavfiutâne kilâ-

- lingme igsiavdlunga, sórdlo Nâlagak okalugtok, Nâlagkavdlo Is-
-raflip Gûtiata arka igdluliorpara; ²¹tássanilo igdlerfik inigssior-
2 Mór. 20, -para, tássanītok Nâlagkap angerusia sujuaissavtinut angerutigissâ
1 tt. Egiptinimit anisikamigit.
- ²²Sâlumûlo Nâlagkap tunissiviutâta sâne kekarpok Israflīkut
ilagtt ilūngarmik tákuáne, agssanilo kilaup tungānut siârpai ²³o-
-kardlunilo: Nâlagak Israflip Gûtia, iligtut Gûtekāngilak kilang-
5 Mór. 7,9. -milūnt pavane nunamilūnt samane, angerutsimik isumagssuiner-
-migdlo aulajangtssutit kivfartortingnut, ūmatimīkut ilūngardlutik
kīnavit sâne sakissunut; ²⁴kivfangnut Dâvimut atâtavnut aulaja-
15. -ngtssutit táusumūnga okauserissangnik; kanernik okalugtutit ag-
-ssangnigdlo nāmagsisitsivdlutit, sórdlo mánakut erssitsox; ²⁵mā-
-nalo, Nâlagak Israflip Gûtia, kivfangnut Dâvimut atâtavnut au-
2,4; -lajangtgit táussumūnga okauserissangnik, okaravit: pērutisāngilatit
Jer.33,17,18; angūmik kīnama sānītugssamik, Israflīkut igsiavfiutāne kilālingme
2 Sām. 7,16; igsiāsassumik, kisiáne ernivit avkutigissartik misigssorpássuk kī-
1 nal. 22,10. -nama sâne sakivdlutik, sórdlo ivdlit kīnama sâne sakissutit.
2 nal. 1,9; ²⁶mānalo, Israflip Gûtia, atātuinarile-ait okautsit, kivfangnut Dâ-
6,17; -vimut atâtavnut okauserissat. ²⁷ilumutdle, Gûte nuname inekā-
1 nal. 17,23. -sanerpa? ata, kilak kilauvdlo kulāne kilaussut tatoragkit, igdlo
5 Mór.10,14; mána igdlularissara nāmaginaviāngilat; ²⁸sāgitdle kivfavit tugsīu-
Is. 66,1; -tānut kīnutānutdlo, Nâlagak Gûtiga, nâlagdlutit nivdlianermut
ap. sul. 7,48; tugsīumutdlo kivfavit uvdlume kīnavit sâne tugsīutigissānut, ²⁹issitit
17,24. magpersimarkuvdlugit igdlumut matumūnga únuakutdlo uvdlūkut-
5 Mór. 12, -dlo, najugkamut okautigissangnut ima: tássanīsavok atera, nâ-
6,11; -lagdlutit tugsīutinut kivfavit tugsīutigissagssainut najugkame ma-
1 kúng. 9,8; -tumane, ³⁰nâlagdlutitdlo kivfavitdlo inugtavitdlo Israflīkut kīnu-
2 kúng. 21,4. -tigssainut tugsīutigissagssainut najugkame matumane, ivdlīme
nâlagdlutit najugkame inigissangne kilangme, nâlagdlutit isumā-
-kīvdlutitdlo, ³¹sumik inuk tugdlerminut ajortuliarpat; ugpernar-
-saisigpássugdle ugpernarsáissutigssakartitdlugo, ugpernarsautdlo
tunissiviutivit sānut pigpat igdlume matumane, ³²tauva ivdlit ki-
-langme nâlagdlutit piumârputit, taimailiordlutitdlo kivfatit erkar-
5 Mór. 25,1. -tūkumârpatit, pitdlagagssak pitdlagagssautitdlugo avkutigissâ nia-
Hsk. 11,21. -kuanut ilivdlugo, iluartordlo iluartûtitdlugo iluarssusiata migssi-
-nganik tunivdlugo. ³³inugtātīt Israflīkut perdlugtitaugpata kī-
-ngarssuissut sâne ilingnut ajortuliarsimagamik, sâgfigalutitdlo ar-
-kit únersiutigigpássuk tugsīarfigalutitdlo kīnuvigalutitdlo igdlume
matumane, ³⁴tauva ivdlit kilangme nâlagdlutit piumârputit inug-

-tavitdlo Israflíkut ajortuliausiat isumákêrdlugo; nunamutdlo su-
 -juaissainut túniússangnut utersarumárpatit. ³⁵ kilak matugpat 5 Mór. 11,17:
 siagdliisaerdlune, ilingnut ajortuliarsimangmata, najugkamilo matu- 28,23 t.
 -mane tugsiardlutigdlo arkit únersiutigigpássuk ajortuliarnerning-
 -nitdlo sângniardlutik nâgdliugtíkagtik, ³⁶ tauva ivdlit kilangme
 nâlagdlutit piumarputit kivfavitdlo ínugtavit Israflíkut ajortuliau- 1 Sám. 12,23.
 -siat isumákêrdlugo, ajokersorumâragkit avkúmik ajúngitsumik
 ingerdlavigissagssânik; siagdliersitsiumárputitdlo nunamut ínugtang-
 -nut kingornússarititangnut. ³⁷ kângnek nuname nagdliugpat, to-
 -korarnef nagdliugpat, karrit útat, karrit amíkakut, pigdlerat 5 Mór. 28,22.
 piarkat, pigdlerat inertut nagdliugpata, kíngarssortaisa angnikit- Jút. 1,4.
 -dliortigpatigik nuname igdloxarfigissâne, nagdliugpata perdluit na-
 -lingínait, nápautit nalingínait, ³⁸ tauva tugsíutit tamaisa, kínutit
 tamaisa piumarputit inungmit nalingínarmít ínugtavit Israflíkut
 ilúngarmik ilânit, nalingínarmít úmáme perdlútânik nalujungnaer-
 -sumit agssanilo siárdlugit igdlup matuma tungânú, ³⁹ ivdlit ki-
 -langme najugkame inekarfingne tusarumárpatit isumákívdlutitdlo;
 taimailiordlutitdlo nalingínax tuniumárpat ingerdlavigissai tamaisa Jer. 17,10.
 migssiliordlugit, úmatâ ilisimagagko, ivdlit kisívit ínuit kítonaisa tugs. 7,10:
 tamarmik úmatait ilisimagagkit, ⁴⁰ ivdlit mianererkuvdlutit uvdlut 1 Sám. 16,7.
 nungutdlugit nuname sujuaissavtínut túniússangne inútítldlutik.
⁴¹ amame inungmut avdlanertamut ínugtavit Israflíkut ilagingisâ-
 -nut, arkit píssutigalugo nunamít ungasigsumit tikiúkumártugssa-
 -mut, ⁴² — mássa arkit angingártok agssatitdlo píssaussut tat- 5 Mór. 7,19.
 -dlitdlo isagsimassok tusâmásavait — igdlumut matumúnga tug-
 -siariartorpat, ⁴³ ivdlit kilangme najugkame inekarfingne nâlagdlu-
 -tit piumarputit, inúvdlo avdlanertap táussuma ilingnut tordlula-
 -nere tamaisa migssiliordlugit iliorumárputit, inuíaxatigíngnut nu-
 -namítunú tamánut arkit ilisarilerkuvdlugo, mianererkuvdlutitdlo
 ínugtavit Israflíkut ássígilerdlugit, ilisimarkuvdlugulo igdlo mána
 igdlularissara aternik atsernekartok. ⁴⁴ ínugtavit anígpata kíngar-
 -ssortimingnut sorssugkiartordlutik, avkútíkut súkut autdlartí-
 -kugkit, Nâlagkamutdlo tugsíarpata sangmivdlutik igdloxarfigíngnut
 kíngkangnut igdlumutdlo aternut pígititdlugo igdlularissavnut,
⁴⁵ tauva ivdlit kilangme tugsíutait kínutaitdlo tusarumárpatit ínar-
 -dluíssutigssíordlugitdlo. ⁴⁶ ilingnut ajortuliarpata — mássa inung- 2 nal. 6,36:
 -mik ajortuliángítsoxángílak —, níngautdlugitdlo kíngarssuíssut úss. 20,9:
 sânut túniúkugkit, autdlarússíssaisalo autdlarugpatigik kíngarssor- akugd. 7,20.
 -taisa nunânú ungasigsumutdlúnt kanigtumutdlúnt, ⁴⁷ kíngumut- Róm. 3,23:
 1 Júan. 1,8.

- dlo ūmámiugilerpássuk nuname autdlarússauvfingmingne, sângni-
-ardlutigdlo kínuvigigpátit autdlarússissimik nunāne okardlutik:
- Dán. 9,⁵; tugs. 106,⁶ ajortuliarpugut pinerdlugdlutalo, iluaitisuliorpugut, ⁴⁸ilingnúme sângniarpata ūmatimikut ilūngardlutik tarnimíku^{tdlo} ilūngardlutik kíngarssortimik autdlarússissimik nunāne, tugsiarfigalutit^{dlo} sang-
Dan. 6,¹¹ -mivdlutik nunamut sujuaissamingnut túniússangnut, igdlo^{kar}fing-
-mut kinigkangnut igdlumut^{dlo} aternut pigtit^{dlo}lugo igdluliarissav-
-nut, ⁴⁹tauva kilangme najugkame inekarfingne tugsiautait kínu-
-tait^{dlo} tusarumárpatit inardluissutigssiordlugit^{dlo}, ⁵⁰ínugt^{atit}^{dlo} isumákérfigalugit ilingnut ajortuliarnerinik pinerdlungnerinigdlo ta-
tugs. 106,⁴⁶ -manik ilingnut pinerdlūt^{ig}issainik, nagdligit^{it}dlugit^{dlo} autdlarú-
-ssissainut, nagdligtorkuvdlugit, ⁵¹ivdlit ínugtarigagkit kingornú-
5 Mór. 4,²⁰ -ssaralugit^{dlo} Egivtinimit savingmik augtitsiviussup kerkanit ani-
29. -sitatit; ⁵²issitit magpersimarkuvdlugit kivfavit kínutānut ínugta-
-vit^{dlo} Israflí^{ku}t kínutānut, tusarkuvdlugit^{dlo}, nungutdlugit tor-
3 Mór. 20,²⁴ -dlulavfigissarāngátit; ⁵³mássa ivdlit ingmikōrtíkitit kingornússag-
-ssarsiaralugit inuiakatig^{ng}nit tamanit nunamitunit, sōrdlo Mór-
-sasí^{ku}t kivfagkut okalugtutit, sujuaissavut Egivtinimit anisí^{ka}-
-kit, Nálagak Nálagak-ā.
- ⁵⁴tugsiut kínut^{dlo} tamāna tamāt nāvdlugo Sálumūp tugsiauti-
-geréramiuk, Nálagak tunissiviutāta sānit níkuípox sēr^{kum}iar-
-nerminit, agssane siārsimavdlugit kilaup tungānut, ⁵⁵nikorfavdu-
2 Sām. 6,¹⁶; 1 nal. 16,² -nilo Israflí^{ku}t ilag^t ilūngaisa pivdluarkuvai nipitūmik okardlune:
⁵⁶kujanarsilat Nálagak, ínugtane Israflí^{ku}t uníngavigssamik tuni-
-gamigit, taimardluinak sōrdlo okalugkame; okautsimik atautsi-
Jór. 21,⁴⁶; 23,¹⁴ -migdlūnt atúngitso^kāngilak okausísa ajúngitsut tamarmik ilānik, Mōrsasí^{ku}t kivfamigut okauserissaisa. ⁵⁷Nálagak Gūtivta najor-
-dlisigut, sōrdlo sujuaissavut najorine; kimāngí^{kil}isigut taimaiti-
-natalo, ⁵⁸ūmativut ingminut sāt^{er}ku^{vd}lugit, avkutigerkussane tamaisa ingerdlavigerku^{vd}lutigik, inássutinilo ilerkorerkussanilo er-
-kartūssisigerkussanilo sujuaissavtínut inássutigissane maleruar-
-ku^{vd}lutigik; ⁵⁹okautsí^{ka}lo tamáko Nálagak kfnāta sāne kínutigi-
-ssáka patdligúkilit Nálagakmut Gūtivtínut uvdlú^{ku}tdlo únuá^{ku}t-
-dlo kivfe inardluissutigssiorkuvdlugo ínugt^{an}ilo Israflí^{ku}t inar-
-dluissutigssiorkuvdlugit, nungutdlugit uvdlorme taimavfigssāne,
5 Mór. 4, ⁶⁰nuname inuiakatig^{ng}nut tamanut ilisimarkuvdlugo Nálagak Gū-
³⁶. ³⁹; ³²,³⁹ -tiusso^k avdlamigdlo Gūtekāngitso^k, ⁶¹ūmatisilo ilumōrkuvdlugit Nálagakmut Gūtivtínut, ilerkorerkussai ilerkoralugit sakerku^{vd}luse inássutailo maleruarku^{vd}lugit, sōrdlo máná^{ku}t erssitso^k.

⁶² kúngilo Israflíkudlo ilüngarmik táussumanitút tuníssutinik tokutagssanik tuníssiput Nálagkap kfnáta sáne. ⁶³ Sálumúvdlo tuníssutit kujaniutit pigdliutigai, Nálagkamut pigdliutigissane, ug-sigit mardlungnik kulilingnik mardlungnigdlo túsintigdlit savatdlo untritilingnik mardlungnigdlo kulilingnik túsintigdlit; taima Nálagkap igdlua kúngip Israflivdlo kinguaise tamarmik atorxârfig-siorpát. ⁶⁴ uvdlox táuna silardliup kerka Nálagkap igdluata su-jorânitok kúngip ivdlernartípá, tuníssutit ikivkagagssat tuníssutitdlo nexigssat tuníssutitdlo kujaniutit túnulê tássane pigdliarigamigit; mássa tuníssivik kangnúsaussox Nálagkap kfnáta sánitok mikexingmat, tuníssutit ikivkagagssat tuníssutitdlo nexigssat tuníssutitdlo kujaniutit túnulê tamatumane inigssakángitdlat.

⁶⁵ taimaníkudlo Sálumúp nagdliússivik nagdliússivá Israflíkudlo ilüngaisa pekatigalugit, katisimassorpagssuit Hâmatip ornigtariânit Egivtinip kúngua kigdligalugo Nálagkap Gútivta kfnáta sáne, uvdlut arfinex-mardluk âmalo uvdlut arfinex-mardluk, katitdlugit uvdlut arkanek-sisamat. ⁶⁶ uvdlut arfinex-pingajuáne autdlartingmatik inuit kúnga pivdluarkuvát; tupimingnutdlo autdlarput tipaitsugdlutik kajumigdlutigdlo ajúngitsox tamát pivdlugo, Nálagkap Dávimut kivfaminut Israflíkúnudlo inugtaminut nāmagsissá.

kapitalit 9.

Nálagak áipagssânik Sálumúmut takutítok. Sálumúp Hieramimut túniússainik. igdlorpagdlit karmarai. Ouvferimit kúltimik aigdlersitsissox.

¹ pivordlo Nálagkap igdlua kúngivdlo igdlua Sálumúp igdliaringmagit inerdlugit kajungerissanilo nāmagsiumassane tamaisa inerdlugit, ² tauva Nálagak áipagssânik Sálumúmut takutípok, sórdlo Gípiúnime táussumúnga takutíkame; ³ Nálagakvdlo okarfigâ: tugsiutit kínutitdlo kînama sáne kínutigissat tusariga; igdlo mána igdlularissat ivdlernartíkiga atera tássantíkumavdlugo nágssáungitsumik; issikalo ūmatigalo tássanísáput uvdlut nungutdlugit; ⁴ ivdlitdlo kînama sáne saxiguvit, sórdlo Dâve atátat sakissok, ūmatigkut ilumórdlutit perkusersuitdlutitdlo taimardluinax iliordlutit, sórdlo inákivkit, ilorkorerkussáka erkartússisigerkussákalo maleruadlugit, ⁵ tauva igsiavfik kilâlik Israflimut kúngiússutsivit pia nágssáungitsumik aulajangersarumârpara, sórdlo Dávimut atátangnut okalugtunga okardlunga: pêrutísángilatit angúmik Israflíkut igsiavfutâne kilâlingme itugssamik. ⁶ tunut-

2 nal. 7,4.

2 nal. 7,5.

2 nal. 7,7.

2 nal. 7,8.

2 nal. 7,9.

2 nal. 7,10.

19;

2 nal. 7,11.

3,5;

2 nal. 1,7 tt.;

7,12.

2 nal. 7,16.

1 kúng. 8,29.

2 nal. 7,17.

1 kúng. 3,14;

11,88.

2 nal. 7,18.

2 Sám. 7,12;

1 nal. 17,12;

22,10.

8,25.

- 2 nal. 7,19. -dluinaruvsinga ilivse kitornavsilu, inatsisika ilerkorerkussáka iliv-
-sinut sarkangiússáka maleruarnagit, Gútitdlo avdlat kivfartorfi-
2 nal. 7,20; -giartoruvsigik patdlorfigalugitdlo, ⁷tauva Israillikut pfarumârpáka
5 Môr. 4,26. nunap táukunúnga túniússama kânit, igdlulo ativnut pigititdlugo
5 Môr.28,37: ivdlernartitara kînama sânit alisikumârpâra; Israillilo ússatigissag-
Jer. 24,9. -ssauvdlunilo mitautigissagssâusavok inuiakatigingne tamane. ⁸ig-
2 nal. 7,21. -dlulo mána kanok akímagtigigaluarpat, nalingínak tamatumínga
Jer. 18,16. sarssússissok tataitsagdlune úngiartúsavok okardlune: sôk Nâlag-
5 Môr.29,24: -kap nuna mána igdlulo mána taimailiorfigai? ⁹okarumâruptdlo:
Jer. 22,8. Nâlagak Gútertik sujuaissamingnik Egivtinimit anisitsissok ki-
5 Môr.29,25: -mangmássuk, Gútitdlo avdlat aulajangiungmatigik patdlorfigalugit
2 nal. 7,22: kivfartorfigalugitdlo; tamána pivdlugo Nâlagkap perdluk tamána
Jer. 22,9. tamât táukunúnga nagdliutísimavâ.
- 6,38; 7,1: ¹⁰kímûngmata ukiut mardlungnik kuligdlit Sâlumûp igdlulior-
2 nal. 8,1. -figissai igdlunik mardlungnik, Nâlagkap igdluanik kúngivdlo ig-
-dluanik, ¹¹Hieramip Tôrup kúngiata ikiormane kissungnik sîte-
-rinik kissungnigdlo kanungnernik kûltimigdlo piumassaminik ta-
-manik, tauva kúngip Sâlumûp igdlorpagdlit mardlungnik kuligdlit
Galiltamîtut Hieramimut túniúpai. ¹²Hieramilo Tôrumit anigame
igdlorpagdlit Sâlumûp ingminut túniússai takujartordlugit, iluarí-
-ngilai; ¹³okarpordlo: sût-uko igdlorpagdlit uvavnut túniússatit,
katángutiga? taissarpaitdlo Kâpulip nunânik uvdlok mána tikit-
-dlugo. ¹⁴Hieramivdle kúnge nagsiússivigisimagâ talantinik kûl-
-tiussunik untritilingnik mardlungnigdlo kulilingnik.
- 5,13. ¹⁵kivfartortugssat pivdlugit kúngip Sâlumûp kinigai, Nâlag-
-kap igdlua igdlunilo Milulo Jerûsalâvdlo ungalorssua Hâtsorilo
Makitulo Gîserilo suliarerkuvdlugit, imáipok: ¹⁶Fâraûp Egivtinip
kúngiata majuardlune Gîsere tiguaramiuk ingnermigdlo ikivkar-
-dlugo Kânâkússutdlo igdlokarfiup inue tokutdlugit, katernáussu-
3,1. -titut túniúpâ paningminut Sâlumûp nulianut. ¹⁷Sâlumûvdlo Gî-
2 nal. 8,5. -sere karmarpâ Bît-Hôrunilo atdlex ¹⁸Bâlatdlo Tatimôriilo puila-
2 nal. 8,6. -ssuítsume nuname, ¹⁹igdlokarfiitdlo pekûsiviussut Sâlumûp pigi-
-ssai tamaisa igdlokarfiitdlo kamusiviussut igdlokarfiitdlo kimug-
-tigdlit inait, Sâlumûvdlo piumassai, Jerûsalâme Lîpanûnimilo
nunamilo tamarssuarne nâlagauvfingmine igdluliariumassane [kar-
2 nal. 8,7. -mardlugit]. ²⁰inuit amiákússut tamaisa Amoríikut Hîtikutdlo
Fêrisíikutdlo Hfvíikutdlo Jîpusíikutdlo ilait Israillip kinguaisa ila-
2 nal. 8,8. -gíngisait, ²¹kinguait kingornisigut nuname amiákússut, Israillip
5,13; kinguaisa utertínavérsarsínâungisait, táuko Sâlumûp akilerârtartû-
Jôrs. 16,10.

-lersitdlugitdlo kivfartortugssángortípai uvdluminut agdlát. ²² Is-
-raillivdle kinguaise ilainik Sálumô kivfartortugssángortitakángilax, ² nal. 8,9.
táuko sorssugtugssaungmata kivfarigamigitdlo nálagartaralugitdlo
sákutôrkningnertaralugitdlo kamutiminutdlo kimugtiliminutdlo nála-
-gartaralugit; ²³ tamássa ilitsersuissut angnerit Sálumûp suliarer- ^{5,16} :
-kussainut ivertitaussut, tatdlimanik untritigdlit tatdlimanigdlo ku- ² nal. 8,10.
-ligdlit, inungnut suliarissariakartunik suliaagssalingnut nálagaussut.

²⁴ Fâraûvdle pania majuarimat Dâvip igdlokarfianit igdluminut ² nal. 8,11.
ingminut igdluliarissânut, tauva Milo karmarpâ. ²⁵ ukiut nungut- ^{9,16}.
-dlugit pingasoriardlune Sálumô tunissutinik ikivkagagssanik tuni-
-ssutinigdlo kujaniutinik pigdlfssarpok tunissivingme Nâlagkamut
piliarissamine; Nâlagkavdlo kînâta sânitume tipigigsautigdlfvok ig-
-dlo inerêramiuk.

²⁶ kúnge Sálumô umiarssualiorpok Eitsiun-Gîperime Eilûtip ² nal. 8,17 tt.
erkâne ímap kerkuartûp sinâne Eitumip nunâne ítume. ²⁷ umiar-
-ssuarnut táukunúnga Hieramip kivfane autdlartípai, umiartortut
imarsiutdlarkigsut, Sálumûp kivfainut ilagititdlugit. ²⁸ Ouvferimut-
-dlo tikiúput, tássángalo kúltimik aigdlerdlutik talantit sisamanik
untritigdlit mardlungnigdlo kuligdlit naligissânik; kúngimutdlo Sâ-
-lumûmut âpât.

kapitalit 10.

² nal. 9,1-28.

Ssîpap kúngiata arnap Sálumô tikerârâ. Sálumô kúngekatiminit tamanit akitsissok.

¹ Nâlagkap arka pivdlugo Sálumûp tusâmámassússia Ssîpap ^{Mat. 12,42;}
kúngiata arnap tusâmagamiuk natorssitsârutinik ússeriesartorpâ; ^{Lúk. 11,31.}
² Jerúsalamutdlo tikiúpok, katerssarparujugssuarnik ilakardlune, ka-
-tigagtûtekardlune naussunik tipigigsautinik kúltinigdlo amerdla-
-sôrssuarnik ujarkanigdlo erdlingnartunik nangmagtunik; Sálumû-
-mutdlo iserdlune okalugfigâ ûmâmiugissaminik tamanik. ³ Sálu-
-mûvdlo nalunaiavfigâ okausfnik tamanik; okausekángilax kúngi-
-mut issertorsimassumik, táussumúnga nalunaiautigíngisânik. ⁴ Sst-
-pap kúngiata arnap takugamiuk Sálumûp ilisimássusia tamât, ig-
-dlo igdluliarissâ, ⁵ nerissagssat nerrivianînut, kivfaisa inekarfiat,
kivfartortaisa kekartarfiat atissaitdlo, ímitsissue, majuartarfiliâ Nâ-
-lagkap igdluanut majuarfigissartagâ [takuvdlugit], tauva tupigut-
-sagdluínalerpok; ⁶ kúngimutdlo okarpok: ilumôrpok okausek nu-
-navne tusagara pitit ilisimássutsitdlo pivdlugit; ⁷ okautsit táuko
ugperíngikatdlaravkit tamaungnarserdlunga issivnik takujartordlu-

-nga, sunauvfa kiterkúneratdlüñt uvavnut nalunaerutiginekángilax; ilisimáassutsigkut ajúngitsútigkudlo tusardliut tusagara akimorpat; ⁸pivdluarput angutitatit, pivdluarput kivfatit uko kīnavit sāne ke-
^{5,7.} -kartuñartut ilisimanerit tusāvdlogo. ⁹kujanarsilat Nālagak Gūtīt, iluarigamisit Israillīkut igsiavfutānut kilālingmut ingititdlutit; Nā-
²nal. 2,^{11.} -lagkap Israillīkut nāgssáungitsumik asagamigit, ivdlit kúngingortī-
²Sām. 8,^{15.} -pātīt, erkartūssisigssak erkordluarterkuvdlugo. ¹⁰kúngilo tunivā
^{Jer. 33,^{16.}} talantinik kúltiussunik untritilingnik mardlungnigdlo kulilingnik
naussunigdlo tipigigsautinik amerdlasōrssuarnik ujarkanigdlo er-
-dlingnartunik; kingornagut naussut tipigigsautit taima amerdlati-
-gissut tikiúnekángitdlat Sst̄pap kúngiata arnap kúngimut Sálumú-
-mut túniússaisut. ¹¹Hieramip umiarssuautai Ouvferimit kúltimik
átsissut āma kissungnik augpalártunik amerdlasōrssuarnik ujarka-
-nigdlo erdlingnartunik Ouvferimit tikiússiput. ¹²kissuit augpalár-
-tut kúngip sukarssualiarai Nālagkap igdluata pigssai kúngivdlo
akugd. 2,^{8.} igdluata pigssai, kúkilagtarialiaralugitdlo kúkilagutililiaralugitdlo
erinarssortartut pigssait; kissuit augpalártut taimáitut tikiúneká-
-ngitdlat takunexarnatigdlo uvdlumimut agdlát. ¹³Sst̄pap kúngia
arnak kúngip Sálumúp tunivā piunmassainik tamanik kínutigissai-
^{Est. 1,^{7.}} -nik, kúngip Sálumúp pexangárnine nāpertordlugo túniússai ki-
-sínagit; tauva utimut ságpok nunaminut autdlarlune kivfane
ilagalugit.
¹⁴kúltit ukiume atautsime Sálumúmut tikiússat okimáissuserait
talantit kúltiussut arfinilingnik untritigdlit arfinilingnigdlo kuligdlit
arfinigdlitdlo, ¹⁵niuvfagianit niuvertutdlo niuvertarnerinit Arāpiav-
-dlo kúngñit tamanit nunavdlo nālagainit pissarinexartut kisínagit.
¹⁶kúnge Sálumô mardlungnik untritilingnik erkornavérkutliorpok
kúltiussunik singartitigkanik; sīkilit arfinilingnik untritigdlit kúlti-
-tiussut kalipaliarai erkornavérkúmut atautsimut; ¹⁷pingasunigdlo
^{Hsk. 45,^{12.}} untritilingnik avssérkiorpok kúltiussunik singartitigkanik; mñit pi-
-ngasut kúltiussut kalipaliarai avssérkamut atautsimut; kúngivdlo
^{7,2.} ilivai igdlumut orpigpangnitsamut Lspanúnip pianut. ¹⁸kúngilo
kilālingmik igsiavfiliorpok, tūgaussunik, angisúmik, kagdlerdlugulo
kúltimik akuiagkamik; ¹⁹igsiavfik kilálik arfinilingnik tungmerakar-
-pok, kuláta tunua kárajugdune, igdlugtutdlo ornavagfekarpok ig-
-siautānut atassunik, ornavagftdlo saniāne lūviussat mardluk ke-
-karput; ²⁰lūviussatdlo arkanek-mardluk tássane kekarpot igdlug-
-tut tungmeraine arfinilingne. ássinga sananekángilax nālagauv-
-fingme avdlame. ²¹kúngip Sálumúp imertarfé tamarmik kúltiú-

-put, igdluvdo orpigpangnitsap Lřpanúnip piata pekutai kúltiúput pitsaunerit; silviussokángilax, Sálumúp uvdluine silve sugssarineká-ngilax. ²²mássa kúngip umiarssuautaisa Tarsisiliat Hieramip umiarssuautai imarsioxatigait; ukiune pingasune atausiardlutik nunalitsarput umiarssuit Tarsisiliat, kúltimik silvimigdló tógánigdló ápakánigdló pávúnigdló átsivdlutik.

²³kúnge Sálumô silarssúp kúngnit tamanit akitsivox pisū-akugdl. 2,9. -ssutsimigut ilisimássutsimigutdlo; ²⁴nunanitdlo tamanit Sálumúp kfná ujartarpát, ilisimássusia Gútip ūmámiugititá tusarumavdlugo; úss. 29,26. ²⁵táukulo nungutdlutik pajugutimingnik átsíput: pekutinik silviu-ssunik pekutinigdló kúltiussunik atissagssanigdló sákunigdló nau-ssunigdló tipigigsautinik kimugtuarssungnigdló siutitórssuarnigdló, ukiut nungutdlugit ukiup pigssánik. ²⁶Sálumô kamutinik kimugti-2 nal. 1,14. -lingnigdló katerssuivok, túsintilingnik sisamanigdló untritilingnik kamutekardlune arkanek-mardlungnigdló túsintilingnik kimugtilekar-4,26. -dlune; igdlokarfingne kamusiviussune kúngimilo Jerúsáláme uní-9,19. -ngatípai. ²⁷kúngivdlo silvit Jerúsáláme ujarkanut nagdlersípai 2 nal. 1,15. stteritdlo figexutdlugssuarnut nakigtuanítunut nagdlersitdlugit amer-dlássusisigut. ²⁸kimugtuarssuit Sálumúp pigssai Egivtinimit ání-2 nal. 1,16. -tarpait; kúngivdlo niuvertorpáluisa perpáluit aissarpait aningau-ssanik akilerdlugit; ²⁹kamutinigdló Egivtinimit majüssivdlutigdló 2 nal. 1,17. ántsissarput, atautsit síkilinik arñilingnik untritilingnik silviussu-nik akilerdlugit, kimugtuarssungnigdló, atausek síkilinik untriti-lingnik tatdlimanigdló kulilingnik akilerdlugo; taimalo ánínexar-tarput táukunatigut Hítíkut kúngñut tamanut Sériavdlo kúngñut.

kapitalit 11.

Sálumô kigdlormut ságtok. tokussok.

¹kúngivdle Sálumúp arnat avdlanertat amerdlasút asavai: Fā-Nim. 13,26; -raúvdlo pania arnatdlo Múapikússut Amunikússutdlo Eitumikú-5 Mór. 17,17. -ssutdlo Stúmiussutdlo Hítíkússutdlo, ²akimángitsut ilait Nálag-kap Israillíkúnut okautigissai ima: iserfigexinasigik, táukulo iliv-2 Mór. 34,16; -sínut isertekinasigik; ilumut ūmatise sangutísavait Gútimingnut; 5 Mór. 7,3. táuko Sálumúp átavigai asavdlugit. ³arnanik akimassunik arfi-nex-mardlungnik untritilingnik nuliakarpok panerfakardlunilo pi-ngasunik untritilingnik; ūmatálo nuliaisa sangutípát. ⁴Sálumúp utorkángulerfiagut ūmatá nuliaisa sangutípát Gútinut avdlanut, ū-matálo ilumórungraerpok Nálagkamut Gútiminut, Dávip angúme

ūmatâ ássigiungnaerdlugo. ⁵ Astarût Sítûmiut Gûtigissât Milkû-
-milo Amunikut maujungnartuat Sálumûp maligpai; ⁶ Nâlagkavdlo
iluaríngisânik Sálumô iliortarpok, Nâlagak maleruarduínarnago,
Dâve angúne ássiginago. ⁷ tauva Sálumô kingigtúnguamik kar-
-maivok Kâmorsimut Mûapip maujungnartuanut kákame Jerûsalâp
Jer. 32,36. akianîtume, Mûlorrimutdlo Amunip kinguisa maujungnartuánut;
⁸ taimailiorpordlo nuliáminut avdlanertanut tamanut tipigigsau-
-tigdlíssartunut tunississartunutdlo Gûtigissamingnut. ⁹ Nâlagkap
tauva Sálumô kamáupâ, ūmatâ sangungmat Nâlagkamit Israilip
3.6; 9.2. Gûtianit, mardloriárdlune táussumúnga takutítumit ¹⁰ inatdlugo ta-
-mána pivdlugo Gûtít avdlat malerkunagit; Nâlagkavdle inássutâ
maleruángikâ. ¹¹ Nâlagkavdlo Sálumô okarfigâ: taimáitumik iler-
-kokaleravit angeruseralo ilerkorerkussákalo ilingnut inássutigi-
1 Sám. 15,28; -ssâka maleruarnagit, nâlagauvfingmik arsâtdlarumârpavkit kivfang-
28,17. -nutdlo túniutdlugo; ¹² kisiáne ivdlit inûtítldlutit taimailiúsángilanga
Dâve atátat píssutigalugo; erneritdle tamatumúnga arsârumârpâra;
¹³ taimáitok ilüngardlugo nâlagauvfingmik arsârniángilavkit; naggu-
-vekátigtít atautsit ernernut túniúkumârpâka Dâve kivfara píssuti-
-galugo Jerûsalâtdlo kinigara píssutigalugo.
¹⁴ Nâlagkap Sálumô makititsivigâ akerartortumik Hâtatimik
Eitumíkússumik, Eitume kúngiugaluap kinguisa ilânik. ¹⁵ Dâve
2 Sám. 8,14. Eitumimíkame, Jûape sákutût nâlagât majuarsimatitdlugo tokutau-
-ssut iliveriartordlugit, angutaussut Eitumimítut tamaisa tokorar-
-típai. ¹⁶ mássa káumatit arfinigdlit Jûape Israilikutdlo ilüngarmik
tássane uníngaput, angutaussut Eitumimítut tamaisa píagautserdlugit.
¹⁷ Hâtatdle kimâvok, nangminerdlo angutitdlo Eitumíkússut angutâta
kivfaisa ilait ilagissai, Egivtinimut piniardlutik, Hâtat nukagpiarâ-
-ngûvdlune. ¹⁸ Mftiâmit pikivdlutik Pâranimut píput; angutitdlo
Pâranimit ilaseralugit Egivtinimut píput Fâraûmut Egivtinip kú-
-ngianut; táussumalo igdlumik tunivâ inûtigssamigdlo únorsorfiga-
-lugo, nunáumigdllo tunivdlugo. ¹⁹ Hâtatdlo sáimáunarsingârmat
Fâraûp issainut, sakiatsiane kúngip nuliata Tarrapínsip katángutâ
táussumúnga nulíssiutípâ. ²⁰ Tarrapínsivdlo katángutâta kitornar-
-táupâ Ginupámik erneranik, Tarrapínsivdlo miluersisípâ Fâraûp
igdluane; Ginupatdlo Fâraûp igdluanípok Fâraûp kitornaisa akor-
-nánítldlune. ²¹ Hâtat Egivtinime tusarame, Dâve sujuaissamine
inangassok Jûapilo sákutût nâlagât tokusimassok, Fâraûmut Hâtat
1 Mór. 30,26. okarpok: autdlartínga, nunavnut piartorkuvdlunga. ²² Fâraûp o-

-karfigâ: sumik uvavne ajorssaravit nunangnut autdlarnialekait?
okarpok: sumik ajorssángilanga, taimáitok autdlartínanga.

²³ãma akerartortumik Gûtíp makititsivigâ, Rîsûnimik Eliâtap erneranik; táuna Hâtariserimit Sûpap kúngianit nâlagkaminit ki- 2 Sâm. 10,16.
-mâvok, ²⁴angutinigdlo ingminut katerssuihdlune katerssanut nâla-
-gángorpok, taimane Dâvip tokutsivigingmagit; kingorna Damasku- 2 Sâm. 8,3;
-siliarpup, tássanilo nunasivdlutik Damaskusime nâlagkersuissú- 10,18.
-ngorput. ²⁵táuna Israflîkut akerartortigât Sâlumûp uvdlue tamaisa,
Hâtatimítaok perdlugtínekardlutik; Israflîkut maujugai Sériamut-
-dlo kúngingordlune.

²⁶Jarûpiât Nîpatip ernerera Eivfarâkûssok Sarítamio arnakartok 2 nal. 13,6.
Sêruamik atilingmik uvigdlarnermik Sâlumûp kivfarâ; agssanile
kúngimut silugtípai; ²⁷mánalo patsisigalugo agssane kúngimut si-
-lugtípai: Sâlumûp Milo karmaramiuk, Dâvip angúme igdlokarfiata
angmarna miligpâ. ²⁸angutdlo táuna Jarûpiât píkorigsûvok; Sâlu-
-mûvdlo nukagpiak takugamiuk sulivdluartok, takusaissûtípâ Jûserfip
inokutaisa agssartortortainut tamanut. ²⁹pivordlo taimáineragut
Jarûpiât Jerûsalâmit aningmat, Agiap Sílumiup pruvfitip avkusiner-
-me nâpíkâ kagdlerásamik nutâmik atissakardlune, táukulo mardluk
narssame kisimítdlutik. ³⁰tauva Agiap tiguvâ atissarissane nutâk
aligtordlugulo arkanek-mardlúngordlugo. ³¹Jarûpiâmudlo okarpok: 12,16;
aligtornere kulit ivdlit tigúkit, mássa ima okarpok Nâlagak Israflíp 14,2.
Gûtia: ata, nâlagauvfingmik Sâlumô arsâriga, nagguvekatigígsortai
kulit ilingnut túniutdlugit; ³²nagguvekatigítdle atautsit pigísavai 11,13.
kivfara Dâve píssutigalugo Jerûsalâtdlo igdlokarfik Israflíp naggú-
-vekatigígsortainit tamanit kinigara píssutigalugo; ³³taimailiorpunga,
uvanga kimangmânga, Astarût Stîtûmiut Gûtigissât Kâmorsilo Mûa- 4 Mór. 21,29.
-píkut Gûtigissât Milkûmilo Amunip kinguaisa Gûtigissât patdlor-
-figalugit, avkutigerkussákalo ingerdlaviginagit sakingmata, ilua-
-rissara ilerkorerkussákalo erkartûssisigerkussákalo nâmagsinagit,
Dâve angutâ ássiginago. ³⁴taimáitok nâlagauvfik ilûngât agssainit
pêrumángilara, sujulerssuissûtíkumârparale uvdlue inûvfigissagssai 2 Sâm. 7,12.
tamaisa, Dâve kivfara kinigara píssutigalugo, táussuma inássutíka
ilerkorerkussákalo maleruarmagit. ³⁵nâlagauvfigdle ernerata ag-
-ssainit pêrumârpara, nagguvekatigígsortailo kulit ilingnut túniut-
-dlugit; ³⁶erneranutdle nagguvekatigít atautsit túniúkumârpâka, 15,4;
Dâve kivfara naneruakarkuvdlugo uvdlut nungutdlugit kînama sâ- 2 kúng. 8,19;
-nîugssamik Jerûsalâme, igdlokarfingme uvavnut kinigkavne atera 2 nal. 21,7.
tássanftíkumavdlugo. ³⁷ivdlitdlo ilasiarísavavkit, nâlagáusautitdlo

- tamanut tarnivit piunassainut, Israílmutdlo kúngiúsautit. ³⁸ piun-
 9,4. -márpordlo, ilingnut perkussáka tamaisa nálagkugkit, avkutigerku-
 -ssákalo ingerdlavigalugit saxiguvit iluarissaralo námagsivdlugo iler-
 -korerkussáka inássutíkalo maleruadlugit, sôrdlo Dâve kivfara
 1 Sám. 2,35. iliortok, tauva najorumárpavkit, igdluliorumárpavkitdlo atátuinar-
 -tugssamik, sôrdlo Dâve igdlulioriga, Israíllo ilingnut túniúkumár-
 -para. ³⁹ Dâviddlo kinguai nâgdliugtíkumárpáka tamána pivdlugo,
 uvdlut nungutdlugit kisiáne pinagit. ⁴⁰ Sálumûvdle tokúniarmane
 14,26. Jarûpiát pikivok kimâvdulunilo Egivtinimut Sisangmut Egivtinip
 kúngianut; Egivtinimilo unigkatdlarpok Sálumô tokutserdlugo.
⁴¹ Sálumûmik okalugtuarissagssat avdlat, kanok-iliornere ta-
 2 nal. 9,29. -marmik ilisimássusialo, tamáko agdlagsimáput Sálumûp iliornerisa
 2,11; agdlagsimavfiánut. ⁴² uvdlut Sálumûp Jerûsaláme Israílmut ilû-
 2 nal. 9,30. -ngarmut kúngiuvê tássa ukiut sisamanik kuligdlit. ⁴³ tauva Sâ-
 2,10; -lumô sujuaissaminut inarpok, Dâviddlo angúne igdlokarfiáne ili-
 2 nal. 9,31. -ssauvok; Riâpiátdlo ernera kúngingorpok kingorârdlugo.

2 nal. 10-11,4.

kapitalit 12.

Israílíkut Dâvip inokutainik tunússissut; Riâpiát Jútákúnut kúngiussok,
 Jarûpiát Israílíkúnut kúngingordlune.

- ¹ Riâpiát Siggímimut autdlarpok, Israílíkut ilüngarmik Siggí-
 -mimut tikiungmata kúngingortíkumavdlune. ² pivordlo Jarûpiát
 Nípatip ernera kalerríkame — táuna sule Egivtinimtdlune, tá-
 11,40. -ssunga kúne Sálumô kimarratigamiuk; Jarûpiátdlo Egivtinime
 uníngangmat, ³ autdlartitsíput kaerkuvdlugo —, tauva Jarûpiát Is-
 -raílíkutdlo ilagit ilüngarmik tikiúput; Riâpiámutdlo okalugput o-
 -kardlutik: ⁴ atátavit nangmagkavut artornarsisingmagit, ivdlit mána
 5,13. atátavit kivfartútigititai artornartut nangmagarititailo okimaitnut
 uvavtínut nangmagkiutitai okilisíkit, tauva kivfartorfigiumárpavtigít.
⁵ akivai: autdlaratdlaritse uvdlut pingasut uvavnutdlo utigssamár-
 -dluse. inuitdlo autdlarput. ⁶ kúngip Riâpiáp tauva utorkaunerit
 sujunersiorpai, Sálumô angúne inúgatdlartítidlugo kfnâta sâne ke-
 -karsimassut, okardlune: ilivse kanok sujúnervise inuit uko
 akerkuvdlugit? ⁷ okalugfigátdlo okardlutik: uvdlume inungnut uku-
 -núnga kivfaritíkuvit, kivfartorfigalugitdlo akivdluarugkit okautsinik
 ajúngitsunik okalugfigalugit, kivfarisavatit uvdlut nungutdlugit. ⁸ u-
 -torkauneritdle sujúnersormáne sujúnervitát taimaitpâ, inúsugtutdlo
 ilutigissane kîname sâne kekartartut sujunersiorpai ⁹ okarfigalugit:

ilivse sumik sujúnersuivise inuit uko akerkuvdlugit, uvavnut okaluglut okardlutik: nangmagkat atátavit uvavtinut nangmagkiutitai okilisíkit. ¹⁰ inúsugtut ilutigissaisa okalugfigât okardlutik: imána okásautit inungnut ukunúnga ilingnut okalugtunut okardlutik: atátavit nangmagkavut okimaitdlisingmagit, ivdlit okilisitsivigitigut; imána okalúsautit táukunúnga: agssama ekerkuat atátama kerkanit silingneruvok; ¹¹ mánalo, atátama okimaitsunik nangmagkersormase, uvanga nangmagkase ilásaváka; atátama iperáutanik pitdlarmase, uvanga sukorpiúninik pitdlarumârpavse. ¹² uvdlut pingasúngormata Jarûpiât inuitdlo ilüngarmik Riâpiâmut tikiúput, sôrdlo kúnga okalugtox okardlune: uvavnut utísause uvdlut pingasúngorpata. ¹³ kúngivdlo inuit sukangnersumik akivai, utorkaunerit sujúnersûtât taimaitdlugo sujúnersormáne; ¹⁴ okalugfigailo inúsugtut sujúnersûtât maligdlugo okardlune: atátama nangmagkase okimaitdlisingmagit, uvanga nangmagkase ilásaváka; atátama iperáutanik pitdlarmase, uvanga sukorpiúninik pitdlarumârpavse. ¹⁵ kúngip inuit nálángilai, Nálagkap taimailisingmane okautse au-lajangersarumagamiuk, Nálagkap Agiácut Sílumiúcut Jarûpiâmut ^{11,31}. Nípatip erneranut okauserissâ. ¹⁶ Israílícut ilüngarmik kúnga takugamíko nálángikátik, inuit kúnga akivât okardlutik: sumik Dâve ^{úss. 15,1.} avgútigssarsekatigârput? Jísaip erna kingornússagssarsekatigíngilarput; tupivsinut angerdlaritse, Israílícut-â; inokutitit mána takusákit, Dâve úmâ. tauva Israílícut tupimingnut autdlarput. ¹⁷ Israílívdle kinguai, Jútáp igdlokarfíne nunagdlit, táuko Riâpiâp nálagaufígai. ¹⁸ kingorna kúngip Riâpiâp Hâtorât akilerártautínik ^{2 Sám. 20,24.} párssissússok autdlartingmago, Israílícut ilüngarmik ujar-kanik mitdlôrpât tokutdlugo; kúngile Riâpiâp kamutiminut kinasuarpok kimâvdlunilo Jerúsalamut. ¹⁹ tauva Israílícut Dâvip ^{2 kúng. 17,21.} inokutainik tunússíput uvdlumimut agdlât. ²⁰ pivordlo Israílícut ilüngarmik tusaramik Jarûpiâp utersimassok, autdlartitsíput kaer-kuvdlugulo ilagíngnut, Israílímutdlo ilüngarmut kúngíngortípât; Dâvip inokutai avdlanik maligtekángitdlat, kisiáne Jútácut nagguvekatigít kisimik maligpait.

²¹ Riâpiâp Jerúsalamut pigame, Jútácut ilüngaisa Bñjamícutdlo ^{2 nal. 11,1-4.} nagguvekatigít katerssorpai, sorssugtut kinigkat untritingnik ar-fínek-pingasunigdlo kulilingnik túsintigdlit, Israílícut sorssugkumavdlugit, nálagaufík Riâpiâmut Sálumûp ernaeranut utertiniarumavdlugo. ²² Gútívdle okausia Simaiamut Gútíp inokutácut pivok okardlune: ²³ Riâpiâmut Sálumûp ernaeranut Jútáp kúngianut Jútákú-

-nutdlo tamanut Btñjamíkúnutdlo inokatainutdlo avdlanut imána okarit: ²⁴ima okarpok Nálagak: majuásángilase katángutise Israflip kinguai sorssugkiartordlugit; uteritse nalingínak igdluminut, mássa

11,31. uvanga-una tamatumínga taimailisitsissok; Nálagakvdlo okausia nálagpát uterdlutigdlo, Nálagakap okausia maligdlugo autdlardlutik.

²⁵Jarûpiâp Siggîme karmarpâ Eivfarâp kákâne najordlugulo; erk. 8,17. tássángalo anivdlune Pinûile karmarpâ. ²⁶Jarûpiâtdle ūmámigut isumakarpok: mána nálagauvfik uteralugtuakaok Dâvip inokutainut; ²⁷inuiat uko majuarunik tunissiertordlutik Nálagakap igdluanut Jerûsalâmîtumut, inuiat ukua ūmatait uteralugtuásâput nálagka-
-mingnut Riâpiâmut Jûtap kúngianut; tokúsavāngame Riâpiâmutdlo Jûtap kúngianut uterdlutik. ²⁸isumaliorêramilo kúnge mardlungnik norraussaliorpok kúltiussunik; okarfigailo: Jerûsalâmut majuarnek

2Mór.32,4.8. ilivşnut pissariuvok; tássa Gûtisít, Israile-â, ilingnik Egvitinimit majuartitsissut. ²⁹atauserdlo Bítílimut ilivâ, áipâlo Dânimut pi-
14,16; -sitdlugo. ³⁰taimailiornerale ajortuliautigssángorpok, ardlât inuit

2kúng.10,29; ornigtarmássuk Dânimut agdlât. ³¹kingigtúnguane âma igdluliorpok

2 nal. 11, 17,21. palasíngortitsivdlunilo inuit nalingínarsiordlugit Lfvip kinguaisa

14. 16; ilagíngisainik. ³²Jarûpiâtdlo nagdliússiviliorpok káumatit arfinek-
13,9. pingajuáne káumatip uvdluisa arkanek-tatdlimâne Jûtame nagdliú-
-ssivigissartagâta ássinganik tunissivingmilo pigdlívdune; taimai-
-liorpok Bítílime norraussaliaminut tunissiumavdlune; Bítílimilo
ivertitsivok kingigtúnguit karmagkame palasertainik; ³³Bítílimilo
tunissiviliamine pigdlívo káumatit arfinek-pingajuata uvdluisa ar-
-kanek-tatdlimâne, káumáme nangminek navssârissamine; nagdliú-
-ssiviliorpordlo Israflip kinguaisa nagdliússissagssânik pigdlívdlu-
-nilo tunissivingme, tipigigsautigdlívdune.

kapitalit 13.

Gûtip inokutâ tunissivingmut Bítílimîtumut tordlortok; líuvimit aligtugaussok.

¹atale, Gûtip inokutâ Nálagakap okausiagut Jûtamit Bítílimut tikiúpok, Jarûpiât tunissiviup saniane kekartok tipigigsautigdlíu-
-mavdlune; ²tunissiviuvdlo tungânut tordlorpok Nálagakap okau-
-siagut okardlunilo: tunissivik, tunissivik, ima okarpok Nálagak: ata, Dâvip inokutainut erniúsavok ernek, Jôrsia aterísavâ, kâng-
2 kúng. 23, -nilo tunissiumârpok kingigtúnguit palasertainik kângne tipigigsau-
16. 20. -tigdlíssunik, inuitdlo saorninik ikivkaiumârpok kângne. ³uvdlordlo táuna tupingnartuliamik pisitsivok okardlune: tamássa tupingnar-

-tuliagssak Nálagak okalungmat: ata, tunissivik kupísavok, kânī-tutdlo arssat kuísavdlutik. ⁴pivordlo Gûtip inokutâta tunissi-viup Bîtilimîtip tungânut tordlortup okausia kúngip tusaramiuk, tauva Jarûpiâp agssane tunissivingmit isagtîpai okardlune: tigusiuk; agssaile táussumúnga isagtítai tokulerput, ingminutdlo nusungnek sapilerpai. ⁵tunissivigdlo kupivok, arssatdlo tunissivingmit kuiv-dlutik tupingnartuliákut Gûtip inokutâta Nálagak okausiagut pi-sitâgut. ⁶tauva kúnga pilerpok Gûtip inokutânut okardlune: Nálagak Gûtipit sâne manigûtdlutit kinugit-ait tugsuutdlungalo, ⁴ Mòr. 21,7. agssâka iluarsarkuvdlugit; Gûtip inokutâ tauva Nálagak sâne ma-nigûtdlune kinungmat, kúngip agssai iluarsiput sujornagutut iler-dlutik. ⁷kúngilo Gûtip inokutânut okalugpok: igdluvnut áipa-rínga tumánguersaratdlardlutit; tuníssúmik tunísavavkit. ⁸Gû-tivdle inokutâ kúngimut okarpok: igdluvit agfânik tunigaluarung- ⁴ Mòr. 22,18. ma, taimáitok áiparisángilavkit; timiussamik neriumángilanga i-mermigdlo imerumananga najugkame matumane; ⁹ima perkune-karama Nálagak okausiagut, okarmat: timiussamik nerísángi-latit, imermigdlo imísángilatit; utísángilatitdlo avkutíkut autdlar-figkut. ¹⁰autdlarpok tauva avkut avdla ingerdlavigalugo, uternane avkutíkut Bîtilimut aggerfingmigut.

¹¹Bîtilimile nunakarpok pruvftitokak; táussuma ernera ti-kiúpok okalugtútdlugulo tamanik kanok-ilisimassunik Gûtip ino-kutâta kanok-iliornerinik taimane Bîtilime, okautsinik kúngimut okauserissainik; tamáko okalugtuarait angúmingnut. ¹²angutâtalokarfigai: súkut avkutíkut ingerdlava? ernime avkut takungmássuk Gûtip inokutâta Jûtamit tikiútip ingerdlavigissâ. ¹³erniminutdlo okarpok: siutitútiga igsiautsersuik; siutitúnilo igsiautsersimang-mássuk kânítdlune kimugserpok. ¹⁴Gûtipdlo inokutâ maligdlugo nâpípâ orpiup mángertússap atâne igsiassok; okarfigâlo: ivdliuvit Gûtip inokutâ Jûtamit tikiútok? akivâ: táunauvunga; ¹⁵okarfigâ: igdluvnut áiparínga; timiussamik neriumârputit; ¹⁶akivâ: utekati-gisínáungilavkit áiparisínaunatitdlo; timiussamik neriumángilanga imermigdlo imerumananga áiparalutit najugkame matumane; ¹⁷o-káunekarama Nálagak okausiagut ima: timiussamik nerísángilatit imermigdlo imísángilatit tássane; utísángilatit avkut autdlarfigissat ingerdlavigalugo. ¹⁸okarfigâle: uvangátaok pruvftiuvunga iligtut, íngilivdlo okalugfigânga Nálagak okausiagut okardlune: igdlungnut utersaruk áiparititdlutit, timiussamik nererkuvdlugo imermigdlo imerkuvdlugo; sagdlokítarpâle. ¹⁹tauva uterpok áiparalugo, ti-

-miussamigdlo nerivok igdluane imermigdlo imerdlune. ²⁰nerri-vingmile igsiatitdlugit tauva Nâlagkap okausia pivok pruvftimut utertitsissânut, ²¹tordlorpordlo Gûtip inokutânut Jûtamit tikiútumut okardlune: ima okarpok Nâlagak: Nâlagkap karnanut uterikavit inâssutdlo Nâlagkap Gutivit ilingnut inâssutigissâ maleruarnago, ²²uterdlutitdle timiussamik nerigavit imermigdlo imerdlutit najug-kame ilingnut okautigissâne: timiussamik nerisángilatit imermigdlo imísángilatit tássane; timit anerningersok sujuaissavit ilerfânut pí-sángilak. ²³timiussartorêrmat imerêrdlunilo, siutitûtâ igsiaut-serpâ, pruvftip utertitame pia. ²⁴autdlarmatdle, lîuvip nâpípâ avkusinerme tokutdlugulo; timâlo anerningersimassok igitauvdlune avkusinermitok, siutitûtâlo saniane nikorfassok, lîuverdlo timip a-nerningersimassup saniane nikorfavdlune. ²⁵atalo, inuit saner-kútut timâ anerningersimassok takugamíko avkusinerme igitaussok, lîuverdlo timip anerningersimassup saniane nikorfassok, okautigiartorpât igdlokarfingmut pruvftitorkap najugânut. ²⁶avkutânit utertitsissâta pruvftip tamâna tusaramiuk okarpok: táunauvok Gûtip inokutâ Nâlagkap karnanut uteritsox; Nâlagkap lîuvimut túniúsimgmago, aligtorsimavâ tokutdlugo Nâlagkap okausia táu-ssumúnga okauserissâ nâpertordlugo. ²⁷erninilo okalugfigai okardlune: siutitûtiga igsiautsersiuik; igsiautserpâtdlo. ²⁸autdlarpok tauva timâlo anerningersimassok nâpitdlugo avkusinerme igitaussok, siutitôrdlo lîuverdlo timip anerningersimassup saniane nikorfassut; lîuvip time anerningersimassok nerisimángilâ siutitôrdlo aligtorsimanago. ²⁹pruvftip tauva Gûtip inokutâta timâ anerningersimassok kivigpâ siutitûmutdlo ilivdlugo orkúpâ; pruvftitokardlo igdlokarfingmut tikípok upíkiartordlugo iliveriartordlugulo. ³⁰timâlo anerningersimassok ilivigssarsiaminut ilivâ; úputigâtdlo [okardlutik]:

Jer. 22,18. ûmâ katángutiga. ³¹iliverêramiuk ernine okarfigai ima: tokuguna iliumârpavsinga ilivermut Gûtip inokutâta ilissauvfianut; saornisa

2kúng.23,17. saniânut sauníka iligisigik; ³²uniornane písangmat okausek Nâlagkap okausiagut tordlulautigissâ tunissiviup Bitilimîtup tungânut igdlutdlo kingigtúnguanîtut tamarmik tungânut, Samâriap igdlokarffine ítune.

³³tamâkuale tainailissut kingornatigut Jarûpiât utingilak av-
12,31. -kúminuit ajortumit; kingumut kingigtúnguanut palasíngortitsivok inuit nalingínarsiordlugit; piomassut atortugssángortípai kingigtú-

-nguanutdlo palasíngortitdlugit. ³⁴taimailiorneralo ajortuliautigssá- 12,30;
 -ngormat Jarûpiâp inokutainut, pflagagssángorput nungutitagssá- 14,16;
 -ngordlutigdlo nunap kânit. 2kúng.10,29.

kapitalit 14.

Jarûpiâkut pruvfitip Agiap sujuligtorai pitdlarnekarngissânik. Jarûpiât tokussok.
 Riâpiât tokussok.

¹uvdlune táukunane Aapia Jarûpiâp ernerá náparpok; ²Jarûpiâtdlo nuliáminut okarpok: pikigit-ait avdlaussârdlutitdlo, ilisarerkunatit Jarûpiâp nularigâtit, Sflumutdlo autdlarit; ata, tássanîpok Agia pruvfite, táuna uvavnut oxalugtok inuiangnut uku- 11,30 tt.
 -núnga kúngiúsassunga. ³nagsatakásautitdlo timiussanik kulinik kapûssánguanigdlo kúmuátamigdlo tungusungnitsûmik imalingmik ornigdlugulo; táussuma nalunaerfigísavâtit, kanok pinekásassok nukagpiak. ⁴Jarûpiâp nulia tauva taimailiorpok: pikivok Silumutdlo autdlardlune Agiavdlo igdlua tikitdlugo; Agiale issigissakángitsok, 1 Sâm. 4,15;
 issai aulajungnaermata utorkaunermit. ⁵Nâlagardle Agiamut okar- 1 Môr. 27,1;
 -simavok: ata, Jarûpiâp nulia aggersok sujunersioriartordlutit erne 48,10.
 pivdlugo, náparsimangmat táuna; imána imáitumigdlo okalugfigi-
 -savat; piúmârpordlo tikiúkune, tauva takornartaussârumârpok.
⁶pivordlo isigaisa tungmarpalungnerat Agiap tusaramiuk, isertarfikut 2 kúng. 6,32.
 isermat, tauva okarpok: iserit, Jarûpiâp nulia; sôrme takornar-
 -taussârpit? uvanga ilingnut autdlartitaavunga sukangnersok; ⁷aut-
 -dlarit okariartordlutit Jarûpiâmut: ima okarpok Nâlagak Israflip
 Gûtia: akitsisikavkit inuiat akornánit sujulerssuissúngortitdlutitdlo 16,2.
 inugtavnut Israflíkúnut, ⁸nâlagauvfingmigdlo Dâvip inokutai arsâ-
 -ravkit ilingnutdlo túniutdlugo, ivdlitdle kivfara Dâve ássigíngíkit,
 táussuma inássutíka maleruarmagit saxivdlunilo maligdlunga ũmá- 1s. 38,3.
 -migut ilúngardlune, iluarissáinavnik iliordlune, ⁹ivdlitdle ajortuli-
 -ssutit tamanit sujuningnîunit sualungneruvdlutit, ilingnut avdlanik
 Gûtilioriartoravit kuissanigdlo inûssaliordlutit narrutsagtitdlunga, Hák. 23,36;
 tunungnutdlo igíkangma, ¹⁰tamána pivdlugo ata, perdlungnartumik Jer. 2,27;
 Jarûpiâp inokutai nagdliutitsivigiumârika; Jarûpiât pêrukumârpára 32,33.
 karmamut kuissartunik, mátússanik iperagkanigdlo Israflime, Jarû- 15,29.
 -piâvdlo inokutaisa kingulê pêrsikumârpáka, sôrdlo ánat pêrsíta- 1 Sâm.25,22;
 -rait, nungutserdlugit. ¹¹Jarûpiâkut ilait igdlokarfingme toku- 5 Môr.32,36;
 -ssugssat kingmit nerísavait, narssamilo tokussugssat tingmíssat 1kúng.21,21.
 kilaup atânîtit nerísavait, Nâlagak taima okalungmat. ¹²pikigit 16,4.

- ivdlit, igdlungnut autdlarit; isigkatit igdlokarfingmut isilerpata, merdlertox tokúsavox; ¹³úputigísavâtdlo Israflíkut ilüngarmik ili-verdlugulo, Jarûpiäkúne táuna kisime ilivermut písangmat imáitox pivdlugo, navssârfiginekaramé Nâlagkap Israflip Gûtiata ajúngi-gissânik Jarûpiâp inokutaine. ¹⁴Nâlagkavdle ingminut maki-
- 15,29. -tíkumârpâ Israflimut kúngigssak Jarûpiâp inokutainik pfaissug-ssak uvdlugssak táuna, ímakalünt mánarpiak; ¹⁵Nâlagkavdlo Israfle patigkumârpâ, sôrdlo suvdlortôk ímerme aulatitak, Israilli-2kúng.17,23. -kutdlo nusugdlugit nunamit matumánga ajúngitsumit sujuaissainut túniússaminít siámardlugitdlo kúgssúp ungatânut, orpigssuarmiuli-
- 5 Mòr. 7,6. -liatik piliaringmatigik Nâlagak narrutsagtitdlugo; ¹⁶Israflíkutdlo písikumârpai Jarûpiâp ajortuliai písutigalugit, ajortuliauserissai Israflí-12,30. -kunutdlo ajortuliautigititai. ¹⁷tauva Jarûpiâp nulia pikivox autdlardlunilo, Tersamut apûtdlune; igdlup avdloriussânut tike-riarmat, nukagpiak tokuvok. ¹⁸iliverpâtdlo, Israflíkutdlo ilüngar-13. -mik úputigât Nâlagkap okausia nâpertordlugo, kivfamigut Agiákut pruvftíikut okauserissâ.
- ¹⁹Jarûpiâmik okalugtuarissagssat avdlat, kanok sorssugtok ka-11,41; -nordlo nâlagkersuissox, tássa-uko agdlagsimassut magpersagkane 15,31. Israflip kúngé pivdlugit nalunaerssútilingne. ²⁰uvdlut Jarûpiâp kúngiuvé tássa ukiut mardlungnik kuligdlit mardlugdlo; tauva sujuaissaminut ínarpox, Nátalo ernera kúngíngorpox kingorârdlugo.
- ²¹Riâpiât Sálumûp ernera Jûtame kúngiuvok; sisamanik ku-2 nal. 12,13. -lilingnik atautsimigdlo ukiokardlune Riâpiât kúngíngorpox, ukiutdlo arfersanek-mardluk kúngiuvok Jerúsálame, igdlokarfingme Nâlagkap kinigâne Israflíkut nagguvekatigtgsortainít tamanít, arke tássantíikumavdlugo; arnâta aterâ Naima Amunikússok. ²²Jûtákut Nâlagkap iluaríngisânik iliorput; sujuaissamigdlo kanok-iliórner-míikut píssartarnerinít angnerussumik ilungersortípât ajortulia-2 kúng. 16,4; -mingnik ajortuliauserissamingnik; ²³táukútaok kingigtúnguanik ing-17,10. -mingnut karmáiput napassuliordlutigdlo orpigssuarmiuliordlutigdlo Jer. 2,20. kákánguit kingigtut tamarmik kaine orpítdlo pilutartút tamarmik 5 Mòr. 18,9; ataine. ²⁴âma angúnunigssamârtokarujox nuname; akimángitsut 2 kúng. 16,3; Nâlagkap Israflip kinguisa tákuánít kimâtitaisa maujungnartuliait 21,2; 2 nal. 28,3. tamaisa íssuarpait.
- 2 nal. 12,2. ²⁵ukiut tatdlimâne Riâpiât kúngiutitdlugo Sisak Egivtinip 11,40. kúngia majuarpox Jerúsálamut sorssugdlune; ²⁶Nâlagkavdlo ig-2 nal. 12,9. -dluata pekútai kúngivdlo igdluata pekútai tíguvai, tamaisa tíguvai; 10,16. 17. erkornavêrkutitdlo kúltiussut Sálumûp sanai tamaisa tíguvai. ²⁷taor-

-tigssainik kúngé Riâpiât erkornavérkutiliorpok kangnúsaussunik, 2 nal. 12,10.
 takusartarnekartitdlugitdlo arpagtartut kúngip igdluata isertarfianik
 pârssissûssut nálagainut; ²⁸kúngilo Nâlagkap igdluanut iserângat, 2 nal. 12,11.
 arpagtartut tigumiartarpait, kingumutdlo utertitdlugit arpagtartut
 inānut. ²⁹Riâpiâmik okalugtuarissagssat avdlat, kanok-iliornere 2 nal. 12,16.
 tamarmik, tamáko agdlagsimáput magpersagkane Jûtap kúngé piv- 2kúng.14,18.
 -dlugit nalunaerssútilingne. ³⁰Riâpiât Jarûpiâtdlo sorssûput uv- 15,6.
 -dlutik tamaisa. ³¹Riâpiâtdlo sujuaissaminut inarpok, sujuaissanilo 2 nal. 12,16.
 ilissaokatigai Dâvip igdlokarfiâne; arnâta aterâ Naima Amuníkû- 21;
 -ssok; Aapiâtdlo ernera kúngingorpok kingorârdlugo. 2 nal. 12,13.

kapitalit 15.

Aapiât Aasalo Jûtame kúngiussut. Nâta Baisalo Israflime kúngiussut.

¹ukiut arfersanek-pingajuáne Jarûpiât Nîpatip ernera kúngiu- 2 nal. 13,1.
 -titdlugo Aapiât Jûtamut kúngingorpok. ²ukiut pingasut kúngiu- 2 nal. 13,2.
 -vox Jerûsalâme; arnâta aterâ Mâgga Avsalûp pania. ³angúme
 ajortuliai sujornagut ajortuliauserissai tamaisa ilerkorlugit sakivok,
 ūmatâlo Nâlagkamut Gûtiminut ilumûngilax Dâvip sujuaissame 11,4.
 ūmatâ ássiginago. ⁴Dâvile pivdlugo Nâlagkap Gûtiata tunivâ na- 11,36;
 -nerússamik Jerûsalâme, ernera makitíkamiuk kingornagut Jerûsa- 2 kúng. 8,19.
 -lâtdlo atatitdlugo; ⁵Dâve Nâlagkap iluarissânik iliormat nigor-
 -nanilo ingminut inássutainit tamanit uvdlut inûvfigissane tamaisa,
 Ueriamut Hitíkûssumut kanok-iliornermigut kisiáne. ⁶Riâpiât Ja- 2 Sâm. 11.
 -rûpiâtdlo sorssûput uvdlut inôkatigtgfigissatik tamaisa. ⁷Aapiâmik 14,30.
 okalugtuarissagssat avdlat, kanok-iliornere tamarmik, tamáko ag-
 -dlagsimáput magpersagkane Jûtap kúngé pivdlugit nalunaerssúti-
 -lingne. Aapiât Jarûpiâtdlo sorssûput. ⁸Aapiâtdlo sujuaissaminut 2nal.13,2. 17.
 inarpok, iliverpâtdlo Dâvip igdlokarfiâne. Aasalo ernera kúngi- 2 nal. 13,23.
 -ngorpok kingorârdlugo.

⁹ukiut mardlungnik kuliliáne Jarûpiât Israflime kúngiutitdlugo
 Aasa Jûtamut kúngingorpok. ¹⁰ukiut sisamanik kuligdlit atausar-
 -dlo kúngiuvox Jerûsalâme; arnâta aterâ Mâgga Avsalûp pania. 2.
¹¹Aasa Nâlagkap iluarissânik iliorpok Dâve sujuaissane ássigalugo; 2 nal. 14,1.
¹²angúnunigssamártut nunamit anisípai Gûtiliarujuitdlo sujuaissame 14,24;
 sanait tamaisa pèrsitdlugit; ¹³ãma Mâgga arne pèrsípâ kúngip 22,47.
 nuliatut atúsaersitdlugo, tatáinartumik orpigssuarmiuliormat; tatái- 2 nal. 15,16.
 -nartuliálo Aasap kipivâ ikivkardlugulo Kitrúnip kôruane. ¹⁴ki- 22,44;
 -ngigtúnguitdle pèrsínexángitdlat; taimáitok Aasap ūmatâ Nâlag- 2 kúng. 12,3.
 2 nal. 15,17.

- 2 nal. 15,18. -kamut ilumórpok uvdlune tamaisa. ¹⁵ angúme ivdlernartitai nang-minerdlo ivdlernartitane Nálagkap igdluanut erkúpai, silvitdlo kúl-titdlo pekutitdlo.
- 2 nal. 15,19. ¹⁶ Aasa Baisalo Israílíp kúngia sorssūput uvdlutik tamaisa.
- 2 nal. 16,1. ¹⁷ Baisa Israílíp kúngia Jútamut majuarpok Rámalo karmardlugo, Aasa Jútap kúngia ilakarkunago anissumigdlūnit isertumigdlūntt.
- 2 nal. 16,2; ¹⁸ tauva Aasap silvit kúltitdlo Nálagkap igdluata pekútai kúngivdlo
2kúng.12,18; igdluata pekútai amiákússut tamaisa tiguvaí kivfaminutdlo nagsar-
16,8; 18,15. -kuvdlugit; kúngivdlo Aasap autdlartípai Bfn-Hátatimut Taparimúp
erneranut Hisiup ernutānut, Sériap kúngianut Damaskusime igdlo-
- 2 nal. 16,3. -kartumut, okarkussivdlune: ¹⁹ angerfigekatigfkavta uvanga ivdlitdlo, atátaga atátatdlo, uvfa, nagsiússivigávkít pajugutinik silvinik kúlti-nigdlo; autdlarit, Baisamut Israílíp kúngianut angerutsit atorung-
- 2 nal. 16,4. -naerskiartoruk, majuar kuvdlugo kimagdlunga. ²⁰ Bfn-Hátativdlo kúnge Aasa nálagpá, sákutórpagssuamilo nálagait autdlartípai Is-
2kúng.15,29. -raílíp igdlokarífnut, lút Dánilo Aapal-Bft-Mággalo perdlugtitdlugit Kínerútdlo ilūngardlugo āma Navtaltp nunā ilūngardlugo. ²¹ ta-
- 2 nal. 16,5. -mána Baisap tusaramiuk, Ráma taimaitípa karmásaerdlugo Ter-
- 2 nal. 16,6. -samilo uníngavdlune. ²² tauva kúngip Aasap Júta ilūngát tusar-dlivfigá: píngitsoxásángilak; Rámalo piaivfigát ujarainik kissuinig-dlo Baisap karmaliússainik; tamákulo piliutdlugit kúngip Aasap Gtpa Bfnjamtp pia Mispalo karmarpai.
- 2 nal. 16,11. ²³ Aasamik okalugtuarissagssat avdlat tamarmik, píssauneralo
14,19. tamarme kanok-iliornerilo tamarmik igdlokaríftdlo karmagai, ta-máko agdlagsimáput magpersagkane Jútap kúngé pivdlugit nalu-
- 2 nal. 16,12. -naerssútilingne. kisiáne utorkalinerminie isigagdlugpok. ²⁴ Aasalo
2 nal. 16, 18, 14. sujuaissaminut ínarpok, sujuaissanilo ilissaokatigai Dávip sujuai-
14,31. -ssame igdlokarífiane; Júsavfatdlo ernerera kúngíngorpok kingorâr-
2 nal. 17,1. -dlugo.
- ²⁵ Nâta Jarûpiâp ernerera Israflimut kúngíngorpok ukiup áipâne Aasa Jútame kúngiutitdlugo, Israflimutdlo kúngiuvok ukiut mardluk.
- 16,19. 26. 31. ²⁶ Nálagkap iluaríngisânik iliorpok; angúme avkutâ ingerdlavigalugo ajortuliausialo Israflíkúnut ajortuliautigititâ ilerkorralugo sakivok. ²⁷ Baisale Agiap ernerera lisagssârip inokutaisa ilât táussumúnga pikig-titsivok, Baisavdlo perdlugtípa Gipítúnime Filisterit piâne, Nâta Is-raflíkutdlo ilūngarmik Gipítúnimik ungussissut. ²⁸ Baisavdlo to-kúpâ ukiut pingajuáne Aasa Jútame kúngiutitdlugo, kingorârdlu-gulo kúngíngorpok. ²⁹ kúngíngorame Jarûpiâp inokutai ilūngaisa perdlugtípai, Jarûpiâkut amiákuerutdluínardlugit anersârtartunik

nungutitautserdlugit, Nâlagkap okausia nâpertordlugo, kivfamigut ^{14,10.}
 Agiákut Sflumiúkut okauserissâ, ³⁰Jarûpiâp ajortuliai pivdlugit, ajor-
 -tuliauserissai Israîlíkúnutdlo ajortuliautigititai, narrutsagtitsineralo
 pivdlugo, Nâlagax Israflip Gûtia narrutsagtingmago. ³¹Nâtamik
 okalugtuarissagssat avdlat, kanok-iliornere tamarmik, tamáko ag-
 -dlagsimáput magpersagkane Israflip kúngé pivdlugit nalunaerssû- ^{16,5. 14.}
 -tilingne. ³²Aasa Baisalo Israflip kúngia sorssûput uvdlutik ta- ^{20. 27.}
 -maisa.

³³ukiut pingajuáne Aasa Jûtame kúngiutitdlugo Baisa Agiap
 ernera kúngingorpok Israflimut ilüngarmut, Tersame ukiut mar-
 -dlungnik kuligdlit sisamatdlo kúngiuvdune. ³⁴Nâlagkap iluarí-
 -ngisânik iliorpok; Jarûpiâp avkutâ ingerdlavigalugo ajortuliausialo
 Israîlíkúnut ajortuliautigititâ ilerkorralugo sakivok.

kapitalit 16.

Jígûp Baisa okalúkâ inokutaisalo pèrsínekarnigssânik; Eila, Símere, Tivne, Oúmere
 Israîlíkúnut kúngiussut; Aaga Israîlíkúnut kúngingortok.

¹Nâlagkavdlo okausia Jígûmut Hanânip erneranut pivok Baisa
 pivdlugo okardlune: ²akitsisikavkit kassernertut itunit sujulerssui- ^{14,7.}
 -ssúngortitdlutitdlo inugtavnut Israîlíkúnut, ivdlitdle Jarûpiâp avkutâ ^{4 Mòr. 23,10.}
 ingerdlavigalugo sakissutit inugtákaló Israflíkut ajortuliartitdlugit, ^{15,30.}
 ajortuliausfnik narrutsagtititdlunga: ³ata, Baisap kingulé uvanga
 pèrsísagika, inokutaisalo kingulé táputdlugit; inokutititdlo Jarûpiâp ^{15,29.}
 Nípatip ernerata inokutaisut taimaisiumârpáka. ⁴Baisákut ilait ^{14,11;}
 igdlokarfingme tokussugssat kingmit nerísavait, ilaitdlo narssame ^{21,24.}
 tokussugssat tingmíssat kilaup atânítut nerísavait. ⁵Baisamigdle
 okalugtuarissagssat avdlat, kanok-iliornere píssauneralo, tamáko
 agdlagsimáput magpersagkane Israflip kúngé pivdlugit nalunaer-
 -ssûtilingne. ⁶Baisalo sujuaissaminut ínarpok, Tersamilo ilissau-
 -vok; Eilalo ernera kúngingorpok kingorârdlugo. ⁷Jígûkutdlo
 Hanânip erneragut pruvftítkut Nâlagkap okausia âma Baisamut
 inokutainutdlo erkūpok, imáitordlo pivdlugo: Nâlagkap iluaríngi-
 -sânik iliornera tamát pivdlugo narrutsagtingmago agssame ilior-
 -nerisigut Jarûpiâp inokutai ássigilerdlugit, táukulo perdlugting- ^{15,28.}
 -magit.

⁸ukiut mardlungnik kuligdlit arfernáne Aasa Jûtame kúngiu-
 -titdlugo Eila Baisap ernera Israflimut kúngingorpok, ukiut mar-
 -dluk kúngiuvdune Tersame. ⁹kivfâta Símerip kamússuit agfaisa

15,27. nálagáta pikigtitsivfigá, táuna Tersame putumanartumik imertok
 2 kúng. 9,31; igdlumine Tersamítume angnerup Artsap igdluane; ¹⁰ Símerivdlo
 15,10. perdlugtikiartorpá tokutdlugo ukiut mardlungnik kuligdlit arfinek-
 áipáne Aasa Jútame kúngiutitdlugo, kingorárdlugulo kúngingorpok.
¹¹ kúngingoramilo igsiavfingmine kilálingme igsiavdlune, Baisap
 14,10; 21,21. inokutai ilūngaisa perdlugtípai amiákuerutdlugit karmamut kui-
 3 Mór. 25,26; --ssartunik, utertitsiniússissigssainigdlūnt ikíngutainigdlūnt; ¹² Bai-
 Rút. 4. -sap inokutai ilūngaisa Símerip nungutitdlarpai Nálagkap okausia
 nâpertordlugo, Baisamut Jígúkut pruvfitíkut okauserissâ, ¹³ Baisap
 15,30. ajortuliai tamaisa erneratalo Eilap ajortuliai pivdlugit, ajortuliau-
 -serissait Israflíkúnutdlo ajortuliautigititait Nálagak Israflíp Gútia
 15,31; narrutsagtitdlugo piúngitsútimingnik. ¹⁴ Eilamik okalugtuarissag-
 22,28. -ssat avdlat, kanok-iliornere tamarmik, tamáko agdlagsimáput
 magpersagkane Israflíp kúngê pivdlugit nalunaerssútilingne.

¹⁵ ukiut mardlungnik kuligdlit arfinek-áipáne Aasa Jútame
 kúngiutitdlugo Símere kúngingorpok, uvdlut arfinek-mardluk kú-
 -ngiuvdune Tersame, inuit Gipítūnimut Filisterit piánut tang-
 -mârsimassut. ¹⁶ inuit tangmârsimassut kalerríkamik ima: Símere
 pikigtitsivok kúngilo agdlát tokutdlugo, tauva Israflícut ilūngarmik
 Oúmere sákutút nálagát kúngingortípát Israflíkúnut uvdlorme ta-
 -matumane tangmârfingmítunut. ¹⁷ Oúmerilo majuarpok Israflícut
 ilūngaisa ilagalugit Gipítūnimit, Tersalo ungujartordlugo. ¹⁸ Síme-
 -rivdlo igdlokarfik takugamiuk tiguagaussok, kúngip igdlússâr-
 -ssuanut iserpok, kúngivdlo igdlua ingnermik ikivkarpá kulimigut
 15,26. tokuvdlunilo, ¹⁹ ajortuliane píssutigalugit, ajortuliauserissane Ná-
 -lagkap iluaríngisânik iliordlune, Jarûpiâp avkutâ ingerdlavígalugo
 ajortuliauserissâlo Israflíkúnut ajortuliautigititâ ilerkoralugo saki-
 14,19; -game. ²⁰ Símerimik okalugtuarissagssat avdlat, pikigtitsineralo
 15,31. pikigtitsigame, tamáko agdlagsimáput magpersagkane Israflíp kú-
 -ngê pivdlugit nalunaerssútilingne.

²¹ tauva Israflíp ínugtai avigsârput mardluvíngordlutik; inuit
 agfaisa Tivne Gfnatip ernerá maligpát kúngingortíkumavdlugo, ag-
 -faisalo Oúmere maligpát; ²² inuitdle Oúmerip maligtaisa Tivnimik
 Gfnatip erneranik malingnigtut artorssartípait; Tivnilo tokungmat
 Oúmere kúngingorpok.

²³ ukiut pingasunik kuligdlit sujugdliáne Aasa Jútame kúngi-
 -titdlugo Oúmere Israflimut kúngingorpok, ukiut arkanek-mardluk
 kúngiuvdune; Tersame ukiut arfinigdlit kúngiuvo. ²⁴ Samâriap
 kákâ Símerimit pisiarâ talantit mardluk sflviussut akígalugit; ká-

-kardlo igdluliorfigá, igdloxarfigdlo igdluliorfigissane atserpá Samâriamik, Símere kákap inua atsiutdlugo. ²⁵ Oúmerile Nálagkap iluaríngisánik iliorpok sujuliminit tamanit ajorneruvdlune, ²⁶ saki-game Jarûpiáp Nípatip ernerata avkutá tamát ingerdlavigalugo 15,26. 34. ilerkorlugitdlo ajortuliausé Israflíkúnut ajortuliautigititai, Nálagak Israflip Gûtia narrutsagtingmássuk piúngitsútímingnik. ²⁷ Oúme- 18. rimik okalugtuarissagssat avdlat, kanok-iliornere píssaunekaler- 14,19; neralo, tamáko agdlagsimáput magpersagkane Israflip kúngé piv- 15,31. -dlugit nalunaerssútilingne. ²⁸ Oúmerilo sujuaissaminut ínarpok, Samâriamilo ilissauvok; Aagalo ernera kúngíngorpok kingorárdlugo.

²⁹ Aaga Oúmerip ernera Israflimut kúngíngorpok ukiut pinga-sunik kuligdlit arfinex-pingajuáne Aasa Jútame kúngiutitdlugo; Aagalo Oúmerip ernera Israflimut kúngiuvok Samâriame ukiut mardlungnik kuligdlit mardlugdlo. ³⁰ Aagale Oúmerip ernera Nálagkap iluaríngisánik iliorpok sujuliminit tamanit sualungneruvdlune. ³¹ Jarûpiáp Nípatip ernerata ajortuliausé ilerkorlugit sa- 15,26. 34; -xinine námagíngineramiuk, Jisipfle Eitpálip Sttúmiut kúngiata 22,58; pania nulssiúpá; Bálilo kivfartorfigiartorpá patdlorfigalugulo. ³² Bál- 2kúng.10,29. -limutdlo tunissivingmik nápartitsivok Bálip igdluane Samâriame igdluliarissamine; ³³ Aagalo orpigssuarimiuliorpok, Nálagardlo Israflip Gûtia Aagap narrutsagtítáinarpá Israflip kúngnit sujuliminit tamanit sualungneruvdlune.

³⁴ inúgatdlarmat Hflip Bítílimiup Jériggo karmarpá; túngavileramiuk angajugdlekutaerúpok Apjerámik, matulersoramiugdlo nukardlekutaerúpok Stgumik, Nálagkap okausia nápertordlugo Jór- Jórs. 6,26. -suácut Núnip erneragut okauserissá.

kapitalit 17.

Eliap Aaga sujuligtorá siagdísángitsumik. tuluvkat Elia pigssítarát. uvigdlarneq Saravtame ínivfigigá.

¹ Elialo Tispimio Gíliatime nunasissut ilát Aagamut okarpok: ilumut úmangmat Nálagak Israflip Gûtia kivfartorfigissara, ukiut Lúk. 4,26; máko isugutásananilo siagdísángilax, kisiáne uvanga okaruma. Ják. 5,17.

² Nálagkavdle okausia táussumúnga pivok okardlune: ³ mánge autdlardlutit kangimut ságit, Jórtanivdlo kangianítup kúngúp Keritip kigdlinganut issertoriartorit; ⁴ kúnguamit imertarumárputit, tuluvkatdlo inápáka pigssítarkuvdlutit tássane. ⁵ tauva autdlarpok Nálagkap okausia maligdlugo iliordlune; autdlarpok Jórtanip ka-

-ngianitup kúngûp Keritip kigdlinga uníngavigiartordlugo. ⁶ tuluv-
-katdlo tikiússivigissarpát timiussamik nekimigdlo uvdlácut, ti-
-miussamigdlo nekimigdlo únúcut; kúnguamitdlo imertarpok. ⁷ uv-
-dlutdle kavst kímungmata kúnguak parkerpok, nuname siag-
-dlersimángingmat.

⁸ tauva Nálagkap okausia táussumúnga pivok okardlune:
⁹ makigit, Saravtamut Sítûp erkânitumut autdlarit, tássanilo uni-
-ngagatdlait; ata, arnak uvigdlarne nekimigdlo tássanitok inákiga pigssítar-
-xuvdlutit. ¹⁰ makípok tauva autdlardlunilo Saravtamut; igdlo-
-karfiuvdlo isâvfa tikileramiuk, tássanitok takulerpâ arnak uvig-
-dlarne kissugtartok; táuna tordlorfigâ okardlune: imertautitsiá-
-nga-ait pûgútamik ímitdlungalo. ¹¹ imertariartormatdlo tordlor-
-figâ okardlune: nagsautitsiánga-ait timiussaminíngumik. ¹² okar-
-pordle: ilumut ûmangmat Nálagak Gûtít, útigángumigdlûnt pe-
-kángilanga, kajûssat itúmap imáinai marrarme ûliaminínguardlo
¹³ kúmuátame kifsá pigâka; takuvarma mardlúnguanik kissugtaruma
isísassunga piarérsariartordlugit uvavnut ernivnutdlo; nerisínar-
-dlugitdlo tokuínásaugut. ¹⁴ Eliavdle okarfigâ: sujôranak, iserit
taimailioriartordlutit sôrdlo okartutit; uvangale sujugdlermik tá-
-ssánga piarérsáukatdlánga útigkamik mikissúngumik ánitsiviga-
-lungalo, tauva kingornagut ilingnut ernernutdlo piarérsaiumâr-
-putit; ¹⁵ ima okarmat Nálagak Israflip Gûtia: marrarmítut kajû-
-ssat nungúsángitdlat, kúmuátardlo ûliamik imalik imaerúsángilax,
Nálagkap nunamut siagdlersitsivigssâ nagdliutserdlugo. ¹⁶ autdlar-
-pok tauva Eliap okausia maligdlugo ilioriartordlune; nerivordlo
inokutinilo táunalo uvdlut kavst. ¹⁷ marrarmítut kajûssat nungú-
-ngitdlat, kúmuátardlo ûliamik imalik imaerutíngilax, Nálagkap o-
-kausia Eliácut okauserissâ nâpertordlugo.

¹⁸ tamákua taimailissut kingornatigut arnap táussuma igdlup
inuata ernera náparpok, nápaunilo sualungârmak kisa anersârto-
-runngaerpok; ¹⁹ tauva Eliamut okarpok: súsangamma, Gûtíp ino-
-kutâ ûmâ, uvavnut tikiúpit pinerdlungnera erkaissagssángordlugo
erneralo tokutdlugo? ²⁰ okarfigâ: ernertit uvavnut káissuk; sánitdlo
tiguvdlugo majûpâ kaliarssuarmut inigissaminut, inángavingminutdlo
inartitdlugo; ²¹ Nálagakmutdlo tordlorpok okardlune: Nálagak Gû-
-tiga, uvigdlarne una inivfigissara ilumut perdlugtípiuk ernera
tokutdlugo? ²² merdlertuvdlo kágut pingasoriardlune isuípok, Nâ-
-lagkamutdlo tordlorpok okardlune: Nálagak Gûtiga, merdlertup
ûma tarnâ iluanut utertikiuk-ait. ²³ Eliavdlo nipâ Nálagkap tu-

1. úk. 4, 26.

1 Mór. 24, 17.

2 kúng. 4, 2.

2 kúng. 4, 24.

-sarpâ merdlertup tarnâ iluanut utertitdlugo ũmartitdlugulo.
²³Eliavdlo merdlertok tiguvá, arkutdlugulo igdlup kaliarssuanit ar-
 -nânut túniúpâ; Elialo okarpok: takûk, ernerit ũmavok. ²⁴tauva
 arnak Eliamut okarpok: tássa nalujungnaerpavkit Gûtip inokuti-
 -gigâtít, Nâlagkavdlo okausia kanerne ilumôrtok.

Lúk. 7,15.
 Juán. 4,50.

kapitalit 18.

Elia Aagamut takutítok; Bâlip pruvfítai pakatsisí kai tokutdlugitdlo.

¹kingorna uvdlorpagssuit kímûngmata Nâlagkap okausia Elia-
 -mut pivok ukiut pingajuáne okardlune: autdlarit, Aagamut ta-
 -kutíkiartorit, nunap kânut siagdliersitsisaunga. ²Elialo autdlarpok
 Aagamut takutíkiartordlune; kângnerdlo Samâriame sualugtok.
³Aagavdle Opâtia igdlumine angnek kaerkusimagâ; Opâtiavdlo
 Nâlagak mianeringârâ. ⁴Nâlagkavdlo pruvfítai Jisipílíp pñarniar-
 -magit, Opâtiap pruvfítit untritigdlit ilaseralugit issertorpai, a-
 -ngutit tatdlimanik kulilikûtârdlugit kârusungmut; timiussamigdlo
 imermigdlo pigssípai. ⁵Aagale Opâtiamut okarpok: nuna inger-
 -dlavigûk puilassunut imilingnut tamanut kûnguanutdlo tamanut
 pivdlutit; ímaka ivingnik nanissísanerpugut, kímugtuarssuit siuti-
 -tôrssuitdlo inûtísínângordlugit, nerssutautivut ilângarnearkunagit.
⁶nunalo avguarpât angalavfigiumavdlugo; Aagap ingerdlavigâ ig-
 -dluata tungâgut kisimítdlune, Opâtiavdlo ingerdlavigâ igdluata
 tungâgut kisimítdlune. ⁷pivordlo Opâtia ingerdlatitdlugo, ata,
 Eliap naláukâ; ilisarileramiugdlo kînaminik patdlorpok okardlune:
 ivdliuvit, nâlagara Elia? ⁸akivâ: táunauvunga; autdlarit, nâlag-
 -kangnut okariartorit: Elia tamânípok. ⁹okarpordle: sumik ajor-
 -tuliorama kivfat písíkumaviuk Aagap agssainut, tokorkuvdlunga?
¹⁰ilumut ũmangmat Nâlagak Gûtit, akimángitsoxatigékángilak nâ-
 -lagauvfekaranilo nâlagkama autdlatitsivigíngisainik ujarkuvdlutit;
 okarmatalo: mâníngilak, ugpernarsaisípai nâlagauvfiup tamatuma
 inue akimángitsoxatigítdlo táuko, nanisimángikâtít; ¹¹mânalo iv-
 -dlit okartutit: autdlarit, nâlagkangnut okariartorit: Elia tamâ-
 -nípok. ¹²uvangale ilingnit autdlarêrsunga Nâlagkap anernerata
 autdlarúkaluarpatit ilisimángisavnut, Aagalo nalunaerfigiartoruvko,
 naníngíkunisitdlo, tokúkalugtuásavânga. kivfavitdle Nâlagak mia-
 -nerâ inûsungnermunit agdlât. ¹³nâlagkavnut nalunaernekángila
 kanok-iliornera, taimane Jisipílíp Nâlagkap pruvfítai tokungmagit,
 Nâlagkap pruvfítai ilait untritigdlit issertoravkit, kârusungmut

- atautsimut tatdlimanik kulilíngordlugit kârusungmutdlo avdlamut tatdlimanik kulilíngordlugit, timiussamigdlo imermigdlo pigssi-kavkit? ¹⁴ mánalo ivdlit okartutit: autdlarit, nálagkangnut okar-riartorit: Elia tamânîpok, tokorkuvdlunga. ¹⁵ Eliale okarpok: ilumut úmangmat Nâlagak katerssârssuit Gútiat kivfartorfigissara, uvdlume táussumúnga takutisaunga. ¹⁶ tauva Opátia autdlarpok Aaga pâriartordlugo, nalunaerfigingmanilo Aaga autdlarpok Elia pâriartordlugo. ¹⁷ Aagavdlo Elia takugamiuk okarfigâ: ivdliuvit una Israflíkúnut perdlugssiortok? ¹⁸ okarpok: uvanga Israflíkut perdlugssiungilâka, kisiáne ivdlit angúpitdlo inokutaisa [perdlug-
- 16,31 t. -ssiorpase], Nâlagkap inatsisai taimaitikavsigik, Bâlitdlo malig-kagkit. ¹⁹ mánale autdlartitsít, Israflíkutdlo ilüngaisa Karmalip kâkânut katerssúkit uvavnut, âma Bâlip pruvftai sisamanik un-
- 16,33. -tritigdlit tatdlimanigdlo kuligdlit orpigssuarmiuliavdlo pruvftai sisamanik untritigdlit Jisiplip nerriviane nerissartut. ²⁰ Israflivdlo kinguai tamaisa Aagap autdlartitsivigai pruvftitdlo katerssordlugit Karmalip kâkânut. ²¹ tauva Eliap inuit ilüngaisa savssarfigai o-
- Mat. 6,24. -kardlune: kanok sivilutigissumik igdlugtut tusiásavise? Nâlagak Gútiugpat maligsiuk, Bâlile Gútiugpat maligsiuk. inuitdle akí-ngilât okautsimigdlünft. ²² Elialo inungnut okarpok: uvanga ki-
- 19,10. -sima amiákúvunga Nâlagkap pruvftâ; Bâlivdle pruvftai tássa angutit sisamanik untritigdlit tatdlimanigdlo kuligdlit. ²³ mâna uvavtínut ugsigit mardluk túniúnkarilit, ugsigitdlo ardlât ing-mingnut kinerdlissuk avgordlugulo kissugssatdlo kânut ilivdlugo ikitsísanatigdle; uvanga tauva ugsigup áipâ piarêrsarumârpara ki-ssugssatdlo kânut pisitdlugo, ikitsísanangale; ²⁴ tauvalo Gúterse arkagut tordlorfigísagise, uvangale Nâlagak arkagut tordlorfigísava, piumarporldo: Gúte una ingnermik akiumârtok tássauvox Gúte; inuitdlo ilüngarmik akivât okardlutik: okausek tamána ajú-ngilak. ²⁵ Elialo Bâlip pruvftainut okarpok: ugsigit ardlât iliv-sínut kineratdlarsiuik piarêrsardlugulo sujugdliuvdluse, ilivse a-merdlaxigavse; Gútersilo arkagut tordlorfigisiuk, ikitsinasile. ²⁶ ugsigdlo ingmingnut túniússâ tiguvât tauva piarêrsardlugulo,
- Hâp. 2,19. Bâlilo arkagut tordlorfigât uvdlâmit uvdlup kerkanut agdlât okar-dlutik: Bâle-â, tusartigut; nipekángilardle akissokarnanilo; pig-sigsârputdlo tunissiviliap sâne. ²⁷ uvdlok kiterarmat Eliap mí-tatigilerpai okardlune: nipitûmik tordloritse, Gútiugame isumali-riarnerpok tunuarsimavdlunilünft angalavdlunilünft, ímaka-una si-ningnersok, iterkuvdlugo. ²⁸ nipitûmigdlo tordloraluarput iler-

-kortigdlo maligdlugo kilersardlutik savingnik kalugiussanigdlo, augtik ingmingnut kúlersitdlugo. ²⁹ uvdlordlo kiterarérmat takor-dlúgkerssárput tuníssutip nekigssap pigdliarinexarfianut agdlát; ³⁰ ^{38;} ⁴ Mór. 28,4. nipekángilardle akissoxarnanilo siúnerartokarnanilo. ³⁰ tauvale Eliap inuit ilúngaia okarfigai: uvavnut savssaritse; inuitdlo ilú-ngarmik savssarfigát. Nálagkavdlo tunissiviutá nákartitaussok iluarsarpá; ³¹ ujarkanik arkanek-mardlungnik Elia tigusivok Jákup kinguaisa nagguvekatigígsortaisa kavsiússusé migssiliordlugit, táu- ^{Jórs. 4,8.} -ssumúnga Nálagkap okausia písimgmat okardlune: Israfle ate- ¹ Mór. 32,28; -rísavat. ³² ujarkatdlo tunissiviliarai Nálagkap arka tunáralugo, ^{35,10;} ² kúng. 17,34. kugssiordlunilo nautsfagssat úgtútít mardluk púatut imarkortuti-gissumik tunissiviup avatágut; ³³ kissugssatdlo iliorarpai, ugsigdlo avgordlugo kissugssat kánut ilivá; ³⁴ okarpordlo: marrait sisamat imermik ímersigik tuníssutdlo ikivkagagssak kissugssatdlo kue-raivfigalugit; okarpordlo: âmáritse; âmárput tauva; okarpordlo: pingajugssánik pigitse; pingajugssánigdlo taimailiorput. ³⁵ ermuvdlo tunissivik kaujatdlagpá; kugssiugardlo áma imermik ímerpá. ³⁶ tu-níssutip nekigssap pigdliarinexarfiata nalágut Elia pruvfite sav- ² Mór. 3, -ssarpok okardlunilo: Nálagak, Aaperáp lisávdlo Israflivdlo Gútiat, ^{6. 16;} ¹ nal. 29,18. uvdlume nalunarungnaerdle, ivdlít Israflime Gútiussutít uvangalo kivfaralunga, okautsitdlo tunáralugo tamáko tamaisa suliarigíka; ³⁷ tusánga, Nálagak, tusánga, inungnut ukunúnga nalujungnaerkuv-dlutit, ivdlít Nálagak Gútiussutít, ivdlít dlo úmatait utersarítit. ³⁸ tauva Nálagak ingnera nákarpok, tuníssutdlo ikivkagagssak ki- ³ Mór. 9,24; -ssugssatdlo ujarkatdlo ivssordlo núngutaerdlugit; imerdlo kug- ² nal. 7,1. -ssiugkamítok tigssortípá. ³⁹ inuitdlo ilúngarmik takugamíko, kí-namingnik patdlorput okardlutik: Nálagak Gútiuvok, Nálagak ^{Sagg. 13,9.} Gútiuvok. ⁴⁰ Eliavdlo okarfigai: Bálip pruvfítai tigusigik, ilát a- ² kúng. 10,25. -tauserdlúnt ánagtínago; tiguvaít dlo, Eliavdlo kúnguamut Kísu-nimut atertípai tokutdlugit dlo tássane. ⁴¹ Aagamutdle Elia okar-pok: majuarit, nerivdlutit dlo imerit, igtugpalungmat sialugssuar-niartumit. ⁴² Aagalo majuarpok neriartordlune imeriartordlunilo; Eliale majuarpok Karmalip kárpiánut, nunamutdlo púngavdlune kíne sérkume akornántípá; ⁴³ inúsugtortaminutdlo okarpok: ma-juarna-ait ímap tungánut nasigdlutit; majuardlune nasigkame okarpok: malungnartokángilak; okarpordle: kingumut tagpavung-narit arfinek-mardloriartlutit. ⁴⁴ arfinek-áipagssánigdlo [nasig-kame] okarpok: árit, nuiáguak angutip itumá ássigalugo íma-mit majortok; okarpok: majuardlutit Aagamut okariartorit: pi-

-tugtuigit aterdlutitdlo, sialugssuax persakutigekinavat. ⁴⁵tau-
-vâinardlo kilak târtikiartorpok nuïsserdlune anordlilerdlunilo,
Jäk. 5,18. siagdlerorssuángorpdlo. Aagalo kimugserdlune Jisrflimut aut-
-dlarpok. ⁴⁶Nâlagkavdle agssaisa kulangermâne Elia kitermigut
kiteruserpok arpagdlunilo Aaga sujornerdlugo Jisrflip ornigtariâ
tikitdlugo.

kapitalit 19.

Jisipîlip sujorasârmane Eliap kimarratigâ. Nâlagkap okâukâ. Elisap Elia
maligkâ kivfartorfigalugulo.

¹Aagap Jisipfle nalunaerfigâ Eliap kanok-iliornerinik tamanik
panamigdlo tokutainik tamanik, pruvftinik táukunínga tamanik.
²tauva Jisipflip arpârtumik Elia autdlartitsivigâ okarkussivdlune:
2,28; Gûtít pitdlaxilínga, axago mána nagdlerpago tarnit táukua ilâta
2 kúng. 6,31. tarnâttut taimaisíngkuvko. ³takugamiuk nikuípok autdlardlunilo
inüssutse pivdlugo, Bêrsâpamut Jûtap pianut tikiutdlune; tássane
inûsugtortane unigtípâ. ⁴nangminerdle puilassuitsumut autdlarpok
uvdlok atausex ingerdlassariamut, orpigarnavdlo atânut ingikiartor-
Jûn. 4,8. -dlune; tarniminutdlo tokugssax kigsautigilerpâ okardlune: nâ-
Jûn. 4,8; -malerpok, Nâlagax, tarniga tigugiuk, ajúngínerúngínama sujuai-
Jûp. 7,15. -ssavnit. ⁵ínarpok tauva sinigdlunilo orpigarnap atâne; atale,
íngilip agtorpâ okarfígalugulo: makigit, nerigit; ⁶xiviarame, sunauvfa
niarkume inâta sanianîttut útigax sâtuliak kúmuátardlo imermik
imalik; nerivdlunilo imerpok kingumutdlo ínardlune. ⁷Nâlagkavdle
íngilia kingumut uterpok agtordlugulo okardlune: makigit, nerigit,
ungasigsumut ingerdlassugssaugavit. ⁸tauva makípok, nerivdlunilo
2 Mór. 24,18; imerpok; nerissamilo tamákua nakússagtingmâne ingerdlavok uvdlut
34,28; sisamanik kuligdlit únússatdlo sisamanik kuligdlit, Gûtít kákâ
Mat. 4,2. Hôrtipe tikitdlugo. ⁹tássane kârusungmut iserpok únuihdlunilo
2 Mór. 3,1. tássane; atalo, Nâlagkap okausia táussumúnga pissok okarfiga-
14. -lugo: Elia, mâne suvit? ¹⁰okarpok: Nâlagax katerssârssuit Gû-
2kúng.10,16. -tiat ilungersûtigigaluakâra, Israflip kinguaisa angerutsit taimai-
Róm. 11,9. -tingmássuk; tunissiviutitit nákartípaid, pruvftititdlo panamik to-
18,22. -kúpait; uvangale kisima amiákúvunga, inüssuseralo xinugât pfa-
-rumavdlugo. ¹¹okarpok: ántt, kákame kekásautit Nâlagkap ki-
ap. sul. 2,2. -nâta sâne. atalo, Nâlagax sarssugtox, anorerssuardlo pitorartok
kâkanik kupississok kaersunigdlo navdluissok Nâlagkap sujornagut;
anorimíngilak Nâlagax; anorivdlo kingornagut nuna sajugtox; nunap

sajungneranīngilak Nālagak; ¹²nunavdlo sajungnerata kingornagut ingnek; ingnermīngilak Nālagak; ingneruvdle kingornagut anor-ssānguarpalugtox nipikitsúnguax. ¹³tamána Eliap tusaramiuk kīne sāguvā kagdlerśáuminik, anivdlunilo kārúsûp pāne kekarpok; ²Môr. 3,6. atalo, nipe táussumūnga okartok: Elia, māne suvit? ¹⁴okarpok: Nālagak katersśārssuit Gūtiat ilungersūtigigaluakāra, Israflip ki-^{10.}nguaisa angerutsit taimaitingmāssuk; tunissiviutitit nākartīpait, pruvfītītīdlo panamik tokūpait; uvangale kisima amiákūvunga, inūssuseralo kinugāt p̄farumavdlugo. ¹⁵Nālagkavdle okarfigā: aut-^{2 kúng. 8,13.}dlarit, avkutigissagkut uterit Damaskusip puilassuitsuanut; Hā-^{2 kúng. 9,2.}saililo tanīkiartúsavat Sēriamut kúngingortitdlugo; ¹⁶Jīgūlo Nimsip erna tanisavat Israflimut kúngingortitdlugo; Eltsalo Savfatip erna Aapal-Magūlamio tanisavat pruvfītīngortitdlugo sivnersig-ssat. ¹⁷piumārpordlo Hāsailip panānit ānagtugssak Jīgūp tokū-^{11.}savā; Jīgūvdlo panānit ānagtugssak Eltsap tokūsavā; ¹⁸Israflī-^{12.}mile arfīnek-mardlungnik tūsintigdlit amiákūtīkumārpāka, sērkut tamaisa Bālimut sērkumiāngitsut karnitdlo tamaisa táussumūnga kunigsīngitsut. ¹⁹tauva tássānga autdlarpok Eltsalo Savfatip erna nāpitdlugo, táuna ivssumik agssagdlagterisok ugsigit ig-^{13.}dlugīt arkanek-mardluit uniartigalugit nangminerdlo arkanek-āi-^{14.}painftdlune; ornigdlugulo Eliap kagdlerśáuminik nalugsivfigā ulig-^{15.}dlugo. ²⁰ugsigit tauva kimagpai, arpagdlunilo Elia maligpā okar-^{16.}dlune: atātaga anānagalo kunigkatdlardlāka-ait, tauva maligku-^{17.}mārpavkit; okarfigā: autdlarit uterdlutitdlo, [erkaigitdlo] kanok-^{18.}iliorfigigivkit. ²¹kimagkatdlardlugo tauva ugsigit igdlugīt tiguvai tokutdlugitdlo, ugsigitdlo pekutait kissugalugit nekait ūpai inung-^{19.}nutdlo tūniutdlugit, nerīputdlo; nikuitdlunilo autdlarpok Elia maligdlugo kivfatorfigalugulo. ^{20.}

kapitalit 20.

Sēriap kúngia Bīn-Hātat Aagap ajugauvfigā.

¹Bīn-Hātatip Sēriap kúngiata sākutōrpagssuane tamaisa ka-^{1.}terssorpai, kúnginik pingasunik kulilingnik mardlungnigdlo ila-^{2.}kardlune kimugtuarssungnigdlo kamutinigdlo nagsagakardlune; majuardlunilo Samāria ungujartorpā sorssugdlugo. ²Aagalo Is-^{3.}raflip kúngia arpārtunik autdlartitsivigā igdlokarfianut ³okarfigi-^{4.}titdlugo: Bīn-Hātat ima okarpok: sīlviutitit kultiutititdlo pigāka, nuliatitdlo kitornatitdlo pīnernerit pigāka. ⁴Israflivdlo kúngiata

- akivâ okardlune: okautsit pile, nálagara kúnge ûmâ; pigârma pigi-
-ssákalo tamaisa táputdlugit. ⁵ arpártutdle uterput okardlutik: Bfn-
Hâtat ima okarpok: autdlartitsivigigavkit okarkussivdlunga: sfl-
-viutitit kûltiutitidlo nuliatitdlo kitornatitdlo uvavnut túniúsagitit;
⁶ akago tauva mána nagdlerpago kivfáka ilingnut autdlartikumâr-
-páka, igdlutdlo kivfavitdlo igdlue ugardlerfigísavait, sakímeri-
-ssatitdlo tamaisa agssamingnut ilísavait nagsardlugitdlo. ⁷ tau-
-va Israflip kúngiata nunap utorkaunertai tamaisa kaerkuvai
- 2 kúng. 5,7. okardlunilo: nalujungnaerdlusilo takuniaritse-ait, ajortumik táuna
pilerssártok; autdlartitsivigingmanga nuliáka kitornákalo sflviutí-
-kalo kûltiutíkalo piunavdlugit, uvangalo erdligûtingikiga. ⁸ utor-
-kauneritdle tamarmik inuitdlo tamarmik okarfigât: nálangniakinak,
taima piunianiakinak. ⁹ Bfn-Hâtatip arpártitainut tauva okarpok:
nálagkavnut kúngimut okaritse: tamaisa kivfangnut sujugdlermik
autdlartitsíssutigíssatit námagsiumârpáka, okauserdle tamána nâ-
-magsinex saperpara. arpártutdlo autdlarput akíssut orkutdlugo.
¹⁰ tauvale Bfn-Hâtatip autdlartitsivigâ okarkussivdlune: Gûtít pit-
-dlakilínga, Samâriap kassernere námásagpata inuit malingnigtima
tamarmik exisimiagssáinainut. ¹¹ Israflivdlo kúngiata akivâ okar-
-dlune: kiterusersok usorssítsákinane kiterutaersutut. ¹² okausek
tamána tusaramiuk imertitdlune, nangminerdlo kúngitdlo tupiu-
-ssane, tauva kivfaminut okarpok: siagitse; siagputdlo igdlokar-
-fingmut sorssúsavdlutik. ¹³ atale, pruvfite Aagamut Israflip kú-
-ngianut savssarpok okardlune: ima okarpok Nálagak: ujameriag-
-ssuit ukorssuit tamaisa takuvigit? ata, uvdleme agssangnut pi-
-síkmâríka, ilisímásagangma, uvanga tássa Nálagak. ¹⁴ Aagale
- erik. 6,15. okarpok: kíkutigut? akivâ: ima okarpok Nálagak: nunat nálagaisa
erik. 1,1; inûsugtortaisigut; okarpok: kina sorssorkásava? akivâ: ivdlit.
- ^{20,18.} ¹⁵ nunat nálagaisa inûsugtortait tauva nautsorssorpai, mardlungnik
untritigdlit pingasunigdlo kuligdlit mardlugdlo tamássa; kingor-
-natigutdlo inuit ilüngaisa Israflip kinguai tamaisa nautsorssorpai,
arfínek-mardlungnik tûsintigdlit. ¹⁶ uvdilup kerkata nalâgut aníput,
Bfn-Hâtat putumanartumik imertok tupiussane, nangminerdlo kú-
-ngitdlo táuko, kúngit pingasunik kuligdlit mardlugdlo ikiortai.
¹⁷ nunat nálagaisa inûsugtortait sujugdliuvdlutik aníput; Bfn-Hâ-
-tatdlo arpártitsingmat, nalunaerfigât okardlutik: angutit anilersut
Samâriamit. ¹⁸ okarpok: erkígsisaiumavdlutik anigpata, tigusigik
ûmassut; sorssugkumavdlutigdlo anigpata, tigusigik ûmassut. ¹⁹ tau-
-kule igdlokarfingmit anigamik, nunat nálagaisa inûsugtortait sá-

-kutôrpagssuitdlo malingnigtitik, ²⁰ perdlugtitsíput nalingínax ínug-taminik, Sériamiutdlo kimângmata Israílikut malerssorpaít; Bín-Hátatdlo Sériamiut kúngiat áragpox kimugtuarssúp káne kimug-tigdilit ilagalugit. ²¹ Israílivdlo kúngia anivox kimugtuarssuitdlo kimugsersutdlo perdlugtitdlugit; Sériamiutdlo perdlugtípai perdlugtitsinermik angisûmik.

²² tauva pruvfite táuna Israílip kúngianut savssarpox okarfigalugo: autdlarit, pinertusárit, nalujungnaerdlutitdlo takuniarit kanok-iliúsassutit; mássa ukiox kímúgpat Sériap kúngiata májuarfigísavátit. ²³ Sériavdle kúngia kivfaisa okarfigát: kákanut Gútiussut Gútigait, taimáitumik artorssartípátigut; ímakale tor-kigsume sorssugkuvtigik, artorssartekajakávut; ²⁴ imailioritdlo: kúngit pérsíkit nungutdlugit najugainit, nálagkanigdlo sivnersigssainik ivertitsít; ²⁵ sákutôrpagssuarnigdlo pigssangnik nautsorssuigit sákutôrpagssuavit ivkua ordlorarsimassut taimaekataínik, kimugtuarssungnigdlo kimugtuarssuit ivkua taimaekataínik, kamutínigdlo kamutit ivkua taimaekataínik, tor-kigsumilo sorssungniartigik, atago artorssartísavavut; nipátidlo nálagdlugo taimailiorpox. ²⁶ ukíordlo kímúngmat Bín-Hátatip Sériamiut nautsorssorpai, májuardlunilo Avfangmut Israílikut sorssugkiartordlugit. ²⁷ Israílivdlo kinguai nautsorssornekaramik pigssínexardlutigdlo, autdlarput páriartordlugit; Israílivdlo kinguai akiánut tangmárput sórdlo savaussat katerssánguit mardluit, Sériamiutdle nuna tamákerát. ²⁸ tauva Gútip inokutá savssarpox Israílip kúngianut okardlune ima: ima okarpox Nálagak: Sériamiut okarsimangmata: kákanut Nálagak Gútiuvok xórkunutdle Gútiunane, taimáitumik ^{23.} ujameriagssuit ukorssuit tamaisa agssangnut písíkíka, ilisimása- ^{13.} gavsinga, uvanga tássa Nálagak. ²⁹ akiáne táuko tangmársimáput uvdlut arfínek-mardluk; uvdlutdlo arfínek-áipáne patdligúkamik sorssugdlutik, Israílip kinguaisa Sériamiut perdlugtípait, pisuinait untritilingnik túsintigdilit uvdlorme atautsime. ³⁰ amiákússut kímáput igdloxarfíngmut Avfangmut, ungalorssuatale angutit amiákússut mardlungnik kulilingnik arfínek-mardlungnigdlo túsintigdilit nákarfigai; Bín-Hátat kímávok, igdloxarfíngmut pivdlune, inínguamit inínguamut avdlamut. ³¹ tauva kivfaisa okarfigát: ata, ^{22,25;} Israílikut kúngé tusaravtigik kúngiussut isumagssuissut, kitivut ^{2 kúng. 9,2.} púgssialerdlavut-ait kungatsivutdlo agdlunaussalerdlugit, Israílivdlo kúngianut anisa; ímaka tarnit inútísavá. ³² púgssianigdlo kiteru-serdlutik agdlunaussanigdlo kungasekuserdlutik Israílip kúngia

ornigpât okardlutik: kivat Bfn-Hâtat okarpok: tarniga inûtikiuk-ait. akivai: sule inûva? katángutigá tamássa. ³³ angutitdlo táu-
-kua neriuussâramik tuaviortumik navsuerkuvât ilumôrnersok okar-
-dlutik: katángutit-una Bfn-Hâtat; akivailo: iseritse piartordlugo;
Bfn-Hâtatip tauva ánivigingmane kamutiminut kakitipá. ³⁴ okar-
-figâlo [Bfn-Hâtatip]: igdlokarfit atátama atátangnit tiguagai uter-
-tíkumârpáka, ilingnutdlo avkusiniliorumâruptit Damaskusime ig-
-dlut akornáne, sórdlo atátat Samâriame avkusiniliortok; akivá:
angerfigigungma autdlartíkumârpavkit; angerfigingmanilo autdlartipá.

³⁵ angut pruvfitit ajokersugaisa ilât tugdliminut okarpok Nâ-
-lagkap okausiagut: patínga-ait; angutdle táuna pináipok patig-
-kumanago. ³⁶ tauva okarfigá: Nâlagkap nipá nálánginagko, ata,

13,24. uvavnit autdlaleruvit lfuvip patisavátit. sanianitdlo autdlarmat,
lfuvip nâpípá patigdlugulo. ³⁷ angutdlo avdla nâpíkamiuk okarpok:
patínga-ait; angutivdlo táussuma pateká ikilerdlugo. ³⁸ tauva
pruvfite táuna autdlarpok kúngip avkutigssânut kekariartordlune;
issimigutdlo kaoruserdlune ilisaritínaveársârpok. ³⁹ kúngilo sar-

-ssungmat, kúngimut nivdliavok okardlune: kivat anivok sor-
-ssugtut akornánut, atalo, angut sakiatdlagpok angúmik átsiviga-
-lunga okardlune: angut táuna pârúk; makaisinekaleraluarpat,

2kúng.10,24. inússusia inússutsivit sivnísavâ, imalúnft talantimik stlviussumik
akilisautit. ⁴⁰ kivatdle sulíagssakartitdlugo tamatigut tamauna,

táuna taimak. tauva Israflip kúngiata okarfigá: taimáipok erkar-
-tûnekarssutsit, nangminek uniorkúnaveársitsivutit. ⁴¹ tuaviortumik
tauva kaorut issiminit pêrpá, Israflip kúngianut ilisarititdlune
pruvfitit ilagigâne; ⁴² okarfigâlo: ima okarpok Nâlagak: angut u-
-tertínaveársagara agssangnit iperaragko, inússusia inússutsivit
sivnísavâ, ínugtalo ínugtavit sivnisavait. ⁴³ tauva Israflip kúngia

21,4. igdluminut autdlarpok ajuatdlagdlune ûmitsagdlunilo, Samâriamut-
-dlo pivdlune.

kapitalit 21.

Nâpútíp nautsívianik vínekutilingmik.

¹ pivordlo tamákua taimailissut kingornatigut Nâpút Jisri-
-limio vínekutilingmik nautsíviekartok Jisrflimítumik Aagap, Samâ-
-riap kúngiata, igdlússârssuata saniane. ² Aagavdlo Nâpút okalug-
-figá okardlune: nautsvingnik vínekutilingmik tunínga, nautsvigí-

5 Môr. 11,10. -sagavko kuarartúnik naussulersugagssak, igdluma sanínguanfngmat,

tunisavavkitdlo taortigssânik nautsvingmik vînekutilingmik táu-
 -ssumánga ajúnginerussumik; iluarigugkulúnt, tunisavavkit ani-
 -ngaussanik akigssainik. ³Nâpútdle Aagamut okarpok: Nâlagkap
 uvavnut ajornarsisekiliuk sujuaissavnit kingornússara ilingnut tú- 3 Mór. 25,23;
 -niúsavdlugo. ⁴tauva Aaga igdluminut angerdlarpok ajuatdlag- Hsk. 46,18.
 -dlune úmitsagdlunilo okausex tamána pivdlugo Nâpútip Jisrflimiup
 okauserissâ, okarfigingmane: sujuaissavnit kingornússara ilingnut
 túniúkumángilara; inángavingmînut inarpok kîne tunúngatitdlugo
 timiussamigdlo neriumanane. ⁵nuliata Jisipflip tauva iserfigâ o-
 -kalútdlugulo ima: sussox-una anernerpit ajuatdlautigissâ, suv-
 -dlutitdlo timiussamik neriumángilatit? ⁶akivâ: Nâpútimut Jisrfl-
 -limiumut okalugkama okarfigalugo: tunínga nautsvingnik vîne-
 -kutilingmik aningaussanik akilersitdlugo, piunaguvitdlúnt tuni-
 -savavkit nautsvingmik vînekutilingmik taortigssânik; okarpordle:
 nautsviga vînekutilik ilingnut túniúkumángilara. ⁷tauvale nuliata
 Jisipflip okarfigâ: ivdlit mâna Israflimut kúngiussutut pigit; ma-
 -kigit, timiussamik nerigit úmatigkudtlo kajumigdlutit; uvanga tu-
 -nisavavkit Nâpútip Jisrflimiup nautsvianik vînekutilingmik. ⁸ag-
 -dlagkanik tauva agdlagpok Aagap arka pigalugo nakíssuserdlu-
 -gitdlo nakitsisânik; agdlagkatdlo nagsiúpai utorkaunernut akima-
 -nernutdlo igdlokarfianînut Nâpútip nunakatainut. ⁹agdlagka-
 -nilo agdlagpok ima: ísingîniarfígssax tordlulautigisiuk Nâpútdlo
 sagdlíngortitdlugo inungne; ¹⁰akiantísigigdlo angutit mardluk inu-
 -pílússut nalunaiautigerkuvdlugulo ima: Gútilo kúngilo pivdluarku-
 -pilugsimavatit; anisitdlugulo ujarkanik mitdlórsiuk tokutdlugo.
¹¹igdlokarfiatalo angutitai utorkaunerit akimarnitdlo nunakatai tai- Dân. 6,5 tt;
 -mailiorput, sórdlo Jisipflip arpârtitsivigigâtik, sórdlo agdlagsi- tugs. 94,21.
 -massok agdlagkane táukunúnga nagsiússaine: ¹²ísingîniarfígssax
 tordlulautigâ Nâpútdlo sagdlíngortitdlugo inungne; ¹³angutitdlo
 mardluk inupilússut tikiúput akianutdlo ingitdlutik; inupilússut tugs. 35,11;
 táukua Nâpút nalunaiautigâ inuit tutsâne okardlutik: Gútilo kú- Mat. 26,
 -ngilo Nâpútip pivdluarkupilugsimavai; igdlokarfiuvdlo avatânut 60. 61.
 anisitdlugo ujarkanik mitdlórpât tokutdlugo. ¹⁴Jisipflilo arpârtit- ap. sul. 7,58.
 -sivigâ okarkussivdlutik: Nâpút ujarkanik mitdlúgavok toku-
 -tauvdlune. ¹⁵Jisipflip tusaramiuk Nâpút ujarkanik mitdlúgav-
 -dlune tokutaussok, Aagamut Jisipfle okarpok: makigit, pigiler-
 -niaruk Nâpútip Jisrflimiup nautsvia vînekutilik pináissutigissâ
 ilingnut túniúkumanago aningaussanik akilersisavdlugo, Nâpút in-
 -jungnaermat, tokungmat. ¹⁶Aagavdlo tusaramiuk Nâpút toku-

Júp. 24,6. -ssok, makípok Nápútíp Jisrflimiup nautstvianut vīnekutilingmut aterumavdlune pigilerniarumavdlugo. ¹⁷ tauvale Nālagkap okausia Eliamut Tispimiumut pivok okardlune: ¹⁸ nikuigit, Aaga Israflip kúngia Samāriamītok naláukiartordlugo aterit; ata, Nápútíp nautstviane vīnekutilingme ítok, tássunga aterame pigilerniarumavdluog; ¹⁹ okalugfigísavatlugo okardlutit: ima okarpok Nālagak: inungmik tokutsisimavit pigiligagssarsivfigalugulo agdlát? āma okalugfigísavat okardlutit: ima okarpok Nālagak: kingmit Nápútíp auanik alugtuiv-
^{22,38}; -fiáne ivdlítaok aut kingmit alugtúsavát. ²⁰ Aaga tauva Eliamut
² kúng. 9,26. okarpok: nanekainga, kíngarssortiga? akivá: nanivavkit, ilingnut
^{14,10}. akiginiaravit Nālagkap iluaríngisānik iliordlutit. ²¹ ata, perdlungnartumik nagdliutitsivigiumārivkit kingulisitdlo pērsitdlugit; Aaga
^{16,11}; pērukumārpara karmamut kuissartunik, mátússanik iperagkanigdlo
² kúng. 9,8. Israflime; ²² inokutitidlo taimaisiumārpáka Jarúpiáp Nípatip erne-
^{16,3}.
^{15,29}. -rata inokutaisut Baisavdló Agiap ernerata inokutaisut, narrutsagtit-
^{15,30}. -sinex pivdlugo, narrutsagtikangma Israflikutdlo ajortuliartitdlugit;
²³ Jisipflilo Nālagkap āma okalútigá okardlune: kingmit Jisipfle nerísavát Jisrflip avatdliliartáne; ²⁴ Aagácut ilait igdlokarfingme
^{14,11}; ^{16,4}. tokussugssat kingmit nerísavait, narssamilo tokussugssat ting-
-^{míssat} kilaup atānītut nerísavait. ²⁵ ilumúme Aaga nalekángilak
²⁰. ingminut akiginiarame Nālagkap iluaríngisānik iliordlune, nulíame
^{11,3}. Jisipflip pilerisārmane; ²⁶ narrujūminartulingārdlunilo Gūtiliarujuit maligpai, taimardluínak sōrdlo Amorícut iliortut, táuko Nālagkap anisíkai Israflip kinguáisa tákuánit. ²⁷ okautsit tamáko Aagap
^{Esr. 9,3}; tusaramigit, ánorássane aligpai timinilo pūgssiamik atititdlugo ísí-
^{Júp. 1,20}. -ngniardlunilo; pūgssiamigdlo kákarpok arrítsunguamigdlo anga-
-lavdlune. ²⁸ tauva Nālagkap okausia Eliamut Tispimiumut pivok okardlune: ²⁹ Aaga takuviuk sávne kunussok? sávne kunungmat, perdlungnartok nagdliutikumángilara inūtitdlugo; ernera inūtitdlugo perdlungnartok nagdliutikumārpara inokutainut.

2 nal. 18.

kapitalit 22.

Aaga Júsavfatdlo Sériamiunut sorssokatigísut. Aaga sorssungnerme tokutaussok.
 Júsavfat Jútamut kúngiussok. Agásia Israflimut kúngingortok.

¹ ukiut pingasut uníngáput; Sériamiut Israflikutdlo sorssû-
² nal. 18,2. -tingitdlat; ² pivordle ukiut pingajuáne Júsavfat Jútap kúngia Israflip kúngianut atertok; ³ Israflivdlo kúngia kivfaminut okarpok: ilisimavise Râmút Gíliatimītok pigigigput? uvagutdlo nipangīnar-

-tugut, Sériap kúngianit tiguniarnago. ⁴Júsavfámudlo okarpok: autdlakatigiumavinga Rámút Gfliatimītok sorssugkiartordlugo? Jû- Jôrs. 21,ss.
 -savfat Israflip kúngianut okarpok: iligtut písauŋa, inugtáka ²kúng. 3,7.
 inugtagtut písáput, kimugtuarssûtika kimugtuarssûtigtut. ⁵Júsav-
 -fatdlo āma Israflip kúngianut okarpok: Nâlagkap okausia uvdlume ²kúng. 3,11.
 sujunersioruk-ait. ⁶tauva Israflip kúngiata pruvftit katerssorpai,
 angutit sisamanik untritigdlit migssiliordlugit, okarfigailo: autdlá-
 -sanerpunga Rámútimut Gfliatimītumut sorssugkiartordlunga, tai-
 -maitisanerdlugulūnt? okarput: majuarit, Nâlagkap túniúkumârpâ
 kúngip agssainut. ⁷Júsavfatdle okarpok: tamâne Nâlagak av- ²kúng. 3,11.
 -dlamik pruvftitekángila sujunersiuvigssavtínik? ⁸Israflip kúngia
 Júsavfámudlo okarpok: avdlamik angutekaraluarpok Nâlagkamik su-
 -junersiuvigisinaussavtínik, uvangale ūmigâra, ajúngitsumik suju-
 -ligtútiginek ajormanga, kisiâne ajortumik, tamâssa Miggaiia Jimlap
 ernera; Júsavfatdle okarpok: taima kúnge okángikile. ⁹tauva
 Israflip kúngiata sakissartut ilât kaerkuvâ okardlunilo: Miggaiia
 Jimlap ernera kainasuardle. ¹⁰Israflivdlo kúngia Júsavfatdlo Jûtap
 kúngia igsiassut tamarmik igsiavfingmingne kilâlingne ánorârssuit
 atisimavdlugit Samâriap isâvfiata pâta silatâne, sânilo pruvftit
 tamarmik takordlûgkerssârtut; ¹¹Sitíkialo Kanânap ernera ingminut
 saviussunik nagssûssaliorsimavdlune okarpok: ima okarpok Nâ-
 -lagak: mákunínga Sériamiut nagssungmigarumârpaitit nungutaer-
 -serdlugit; ¹²taimatudlo pruvftit tamarmik takordlûgkerssârpup
 okardlutik: Rámútimut Gfliatimītumut majuarit, pivdluásautit,
 Nâlagkap túniúsavâ kúngip agssainut. ¹³arpârtok autdlarsimassok
 Miggaiia kaerkujartordlugo táussumúnga ima okalugpok: ata, pruv-
 -ftit okausé isumakatigigdluínardlutik kúngimut ajúngitdlat; okau-
 -sigssavit táukua ilâta okausia ássigiliuk-ait, ajúngitsumigdllo oka-
 -lugit. ¹⁴Miggaiiale okarpok: ilumut ūmangmat Nâlagak, kanok
 Nâlagkap okarfigipanga, taima okalúsaunga. ¹⁵kúngimut pingmat,
 kúngip okarfigâ: Miggaiia, autdlâsanerpugut Rámútimut Gfliatimī-
 -tumut sorssugkiartordluta, taimaitisanerdlugulūnt? akivâ: ma-
 -juarit, pivdluásautit, Nâlagkap túniúsavâ kúngip agssainut. ¹⁶kú-
 -ngivdle okarfigâ: kavsiningme tauva ugpernarsaivfigisavavkit su-
 -mik okalugfigerkunanga, kisiâne ilumórtûssumik Nâlagkap arkagut;
¹⁷tauva okarpok: Israflíkut ilūngaisa takuvâka kâkanut siâmarsi-
 -massut savatut pârssissokángitsutut; Nâlagardlo okartok: uko ⁴Môr. 27,17;
 nâlagakánginamik uterilit nungutdlutik igdlumingnut erkigsivdlutik. ^{Mat. 9,ss.}
¹⁸Israflip kúngia tauva Júsavfámudlo okarpok: okarfiginginerivkit:

- ajúngitsumik sujuligtütiginex ajorpânga, kisiáne ajortumik. ¹⁹iv-nale okarpok: taimáitumik Nâlagkap okausia tusaruk: Nâlagak takuvara igsiavfingmine kilálingme igsiassok, katerssârssuitdlo ki-langmiut tamaisa saniane kekartut talerpiatalo sâmiatalo tungâne;
- ²⁰Nâlagardlo okartok: kiatok Aaga misigíngitsórtíkiliuk majuar-titdlugo tokutkiartortitdlugulo Râmútime Gíliatimítume? ar-
- Jâp. 1, a. -dlátdlo ima okartok, áipâle ima okardlune; ²¹tauva anernek ani-ssok Nâlagkap sânut kekariartordlune okardlumilo: uvanga mi-sigíngitsórtíkumârpara; Nâlagkavdlo okarfigigâ: suvdlutit? ²²okar-tok: anísaunga anerneruvdlunga sagdlutók pruvfítertaisa tamarmik karnine; akigâ: misigíngitsórtisavat itigásanagulo; ántft taimailio-riartordlutit. ²³mânalo takúk, anernek sagdlutók Nâlagkap pisikâ pruvfítertavit ukua tamarmik karninut, Nâlagardlo perdlútigssang-nik okalugtok. ²⁴tauva Sitikiap Kanânap ernerata patdligdlune Miggaiia erssârpâ okardlumilo: kanok, Nâlagkap anernerata uvanga kimagdlunga okalugfigilerpâtit? ²⁵Miggaiia okarpok: ata, takujumâr-
- ^{20,30;} -pat uvdlugssame ivssumane, iseruvit iníngumit iníngumut avdla-
2 kúng. 9, 2. -mut issertoriartordlutit. ²⁶tauvale Israflip kúngia okarpok: Miggaiia tigúk utersardlugulo Aamunimut igdlokarfiup nâlagânut Jûarsimutdlo kúngip erneranut; ²⁷okásautitdlo: kúnge ima okarpok:
- Jer. 37, 15. una igdlumut parnaerússivingmut pisisiuk, nexigssamigdlo erdlo-
Is. 30, 20. -kíssúmik imigssamigdlo erdlokíssúmik nerisísiuk, erkigsivdlunga tikiutserdlunga. ²⁸Miggaiiale okarpok: erkigsivdlutit uteraluaruvit, Nâlagak uvavkut okalugsimásángilax; okarujordlo: tuságitse, i-nuiaussuse tamavse-â.
- 2 nal. 18, 28. ²⁹tauva Israflip kúngia Jûsavfatdlo Jûtap kúngia Râmútimut Gíliatimítumut majuarput. ³⁰Israflipdlo kúngia Jûsavfamut okar-pok: avdlaussârdlunga sorssugkiartúsaunga, ivdlitdle ánorássatit atíkit; avdlaussârdlune tauva Israflip kúngia sorssugkiartorpok.
- 20, 16. 24. ³¹Sériavdle kúngiata kamutit pigissame nâlagait pingasunik ku-ligdlit mardlugdlo inápai okardlune: mikissumutdlúntf angisú-mutdlúntf sorssúsángilase kisiáne Israflip kúngianut, táussumú-ngáinak. ³²kamutitdle nâlagaisa Jûsavfat takugamíko okarput: ilumut tássa Israflip kúngia, táussumúngalo sakiatdlagput sor-ssugkumavdlugo; tauva Jûsavfat nivdliavok. ³³kamutitdlo nâla-gaisa takugamíko Israflip kúngia táunáungitsox, uterput malig-kungnaerdlugulo. ³⁴angutivdle pisigsine taimungáinak kiluvdlugo Israflip kúngia pisigpâ sâgtuaussâta kânerisigut; kimugsiússissi-

-minut tauva okarpok: sangugit katerssanit anisitdlunga, ikiligau-
-gama. ³⁵ sorssungnerdle uvdlok táuna sualugkiartormat, kúnge ^{2 nal. 18,34.}
kamutimine kekartuartaugame Sérjamiut akiáne, únugká tokuvok;
pisingneratalo aunárnera kamutit iluánut kúgpok. ³⁶ sekinek tarri-
-lerá tangmârfikut kîmagtarpalugput okardlutik: nalingínax igdlo-
-karfingminut, nalingínax nunaminut [pile]. ³⁷ kúngile tokuvok
Samâriamutdlo ânekardlune; Samâriamilo kúnge iliverpât; ³⁸ ka-
-mutailo assangmatigik Samâriap tasiata sinâne, kingmit aua alug- ^{21,19;}
-torpât, uverssartutdlo errortorpât, Nâlagkap okausia okauserissâ ^{2 kúng. 9,26.}
nâpertordlugo. ³⁹ Aagamik okalugtuarissagssat avdlat, kanok- ^{14,19;}
iliornere tamarmik igdlulo tûgausox igdlularissâ igdlorpagdlitdlo ^{15,31.}
karmagai tamarmik, tamáko agdlagsimáput magpersagkane Israflip
kúngê pivdlugit nalunaerssûtilingne. ⁴⁰ Aaga tauva sujuaissaminut
ínarpok; Agâsialo ernera kúngingorpok kingorârdlugo.

⁴¹ Jûsavfat Aasap ernera Jûtamut kúngingorpok ukiut sisa-
-mâne Aaga Israflime kúngiutitdlugo. ⁴² pingasunik kulilingnik ^{2 nal. 20,31.}
tatlîmanigdlo ukiokardlune Jûsavfat kúngingorpok, ukiutdlo mar-
-dlungnik kuligdlit tatlîmatdlo kúngiuvox Jerûsalâme; arnáta aterâ
Asûpa Siligtp pania. ⁴³ Aasap angúme avkutai tamaisa ingerdlaviga- ^{2 nal. 20,32.}
-lugit sakivox nigornagit, Nâlagkap iluarissânik iliordlune. ⁴⁴ taimái- ^{15,14;}
-tox kingigtúnguit pèrsínexángitdlat; sule inuit tunississardlutigdlo ^{2 kúng. 12,3;}
tipigigsautigdlîssarput kingigtúnguane. ⁴⁵ Israflip kúngia Jûsavfatip ^{2 nal. 20,33.}
erkigisivekatigâ. ⁴⁶ Jûsavfâmik okalugtuarissagssat avdlat píssau- ^{2 nal. 20,34.}
-neralo, kanok-iliornere sorssugtarnerilo, tamáko agdlagsimáput
magpersagkane Jûtap kúngê pivdlugit nalunaerssûtilingne. ⁴⁷ angú- ^{15,12.}
-nunigssamârtut ilâit avdlat Aasa angúne inûgatdlartitdlugo amiákû-
-ssut nunamit pèrsípai. ⁴⁸ Eitumime kúngexángilax, iliterssuissûti-
-tak kúngigât. ⁴⁹ Jûsavfat kulínik umiarssualiorpok Tarsisilianik ^{9,28.}
Ouvferimut autdlartugssanik kûltîsordlutik; apûngitdlatdle, umiar-
-ssuit aseroramik Bitsiun-Gtperime. ⁵⁰ tauva Agâsia Aagap ernera ^{9,26.}
Jûsavfâmut okarpok: kivfama kivfatit ingerdlaxatigilisigik umiar-
-ssuarne; Jûsavfatdle píumángilax. ⁵¹ Jûsavfatdlo sujuaissaminut ^{2 nal. 20,}
ínarpok, sujuaissanilo ilissaokatigai Dâvip sujuaissame igdlokar- ^{35-37.}
-fiane; Jôrâtdlo ernera kúngingorpok kingorârdlugo. ^{2 nal. 21,1.}
^{1 nal. 3,11.}

⁵² Agâsia Aagap ernera Israflimut kúngingorpok Samâriame
ukiut arfersanek-aipâne Jûsavfat Jûtame kúngiutitdlugo; ukiutdlo
mardluk Israflimut kúngiuvox. ⁵³ Nâlagkap iluaríngisânik iliorpok; ^{15,26. 34.}
angúme avkutâ arnamilo avkutâ Jarûpiâvdlo Nîpatip ernerata Is-

^{16,31;} -raflíkúnik ajortuliartitsissup avkutá ingerdlavigalugo saxivok;
^{21,22.} ⁵⁴ Bále kivfartorfigá patdlorfigalugulo; Nálagardlo Israflip Gútia
 narrutsagtípâ, taimardluinak sôrdlo angúne iliortok.

kúnginik agdlagkat áipait.

kapitale 1.

Elia ingnermik kilangmit nákartitsissok. Agásia tokussok.

- ^{3,5.} ¹ Múapikut Israflíkúnut tunússíput Aagap tokunerata kingor-
 -nagut.
- ² Agásia ungalúkut kaliarssuautimine Samâriamítume náka-
 -rame arkunardlune, arpártunik autdlartitsivok okarfigalugit: aut-
 Is. 19,3. -dlaritse Eikerûnimiut Gûtigissât Bâl-Sipûve sujunersioriartor-
 -dlugo, inûsanersunga matumínga arkunarnekardlunga. ³ Nálag-
 -kavdle Ingilia Eliamut Tispimiumut okalugpox ima: nikuigit,
 majuarit Samâriap kúngiata arpártitai páriartordlugit, okalugfigi-
 -kitdlo ima: Israflime Gûtekángínermat autdlarpise Eikerûnimiut
 Gûtigissât Bâl-Sipûve sujunersioriartordlugo? ⁴ taimáitumik ima
 okarpox Nálagak: ínángavingmit kakissangnit arkásángilatit, tokú-
 -sagavit. Elialo autdlarpox. ⁵ arpártut uterfigingmáne [Agásiap]
 okarfigai: sôrme uterpise? ⁶ okarfigát: angut páriartordluta ma-
 -juartok uvavtínut okarmat: autdlaritse kúngimut autdlartitsissiv-
 -sínut uterdluse, imalo okalugfigisiuk: ima okarpox Nálagak: Is-
 -raflime Gûtekángínermat autdlartitsivit Eikerûnimiut Gûtigissât
 Bâl-Sipûve sujunersioriartorkuvdlugo? taimáitumik ínángavingmit
 kakissangnit arkásángilatit, tokúsagavit. ⁷ aperai: kanok-ítumik
 táutokarpa angut táuna páriartordluse majuartok okautsinigdlo
 táukunínga ilivsínut okalugtox? ⁸ okarfigát: angut-una merkor-
 Sagg. 13,4; -túmik atissalik kiterúmigdlo amiussumik kitermigut kiterusersi-
 Mat. 3,4. -massok; okarpox tauva: Elia Tispimio tamássa. ⁹ tauvalo aut-
 -dlartitsivigá tatdlimanik kulilingnut nálagaussumik tatdlimanigdlo
 kulilínik; táussumalo majuarfigá, atalo, kákap kâрпиáne igsiassok,
 imalo okalugfigá: Gûtíp inokutá ûmâ, kunge okalugpox: ateríngók.
¹⁰ Eliavdle akivá tatdlimanik kulilingnut nálagaussok ima okalug-

-figalugo: Gútip inokutigigpanga, ingnek kilangmit nácardle nu- Lúk. 9,54.
 -ngutdlusilo ivdlitdlo tatdlimanigdlo kulilisit. tauva ingnek ki-
 -langmit nácarpok nungutdlugitdlo táunalo tatdlimanigdlo kulilé.
¹¹āma autdartsivigā tatdlimanik kulilingnut nálagaussumik av-
 -dlamik tatdlimanigdlo kulilínik; táunalo pilerpok oxalugfigalugo
 ima: Gútip inokutā ūmā, kúnge ima okarpok: tuaviordlutit aterit.
¹²Elia akivok oxalugfigalugit ima: Gútip inokutigigpanga, ingnek
 kilangmit nácardle nungutdlusilo ivdlitdlo tatdlimanigdlo kulilisit.
 tauva Gútip ingnera kilangmit nácarpok nungutdlugitdlo táunalo
 tatdlimanigdlo kulilé. ¹³pingajugssānik tauva āma tatdlimanik
 kulilingnut nálagaussok tatdlimanigdlo kulilé autdartsipai; tatdli-
 -manigdlo kulilingnut nálagaussut pingajuat majuarpok, tikiúka-
 -milo sérkumiarpok Eliap sāne, kínuvigalugulo oxalugfigā ima:
 Gútip inokutā ūmā, inūssusera kivfavitdlo ukua tatdlimanik ku-
 -ligdlit inūssusē erdlingnaríkit-ait. ¹⁴ata, ingnek kilangmit ná-
 -karmat tatdlimanik kulilingnut nálagaussut mardluk sujugdlit tat-
 -dlimanigdlo kulilé nungutdlugit, māna inūssusera erdlingnarúk.
¹⁵Nálagkap íngilia tauva Eliamut oxalugpok ima: atekatigúk, er-
 -sigekinago; tauva nikuípok atekatigalugulo kúngimut. ¹⁶imalo
 oxalugfigā: ima okarpok Nálagak: arpártunik autdartsisigavit Eike-
 -rúnimiut Gútigissāt Bál-Sipúve sujunersioriartorkuvdlugo, tai-
 -mailiornerpit Israflime Gútekángingmat okausekartumik sujuner-
 -siugagssangnik? taimáitumik ínángavingmit kakissangnit arkásá-
 -ngilatit, tokúsagavit. ¹⁷tokuvok tauva Nálagkap okausia Eliap
 okauserissā nāpertordlugo, Jórâtdlo kúngíngorpok kingorârdlugo
 ukiup áipāne Jórât Júsavfatip ernerá Jútame kúngiutitdlugo, nang-
 -minek ernekángingmat. ¹⁸Agásiamik oxalugtuarissagssat avdlat,
 kanok-iliornere, tamáko agdlagsimáput magpersagkane Israflip kú-
 -ugé pivdlugit nalunaerssútilingne.

kapitalit 2.

Elia kilangmut pavungnartok. Elisa tupingnartuliortok Jérígume Bitilimilo.

¹pivordlo Nálagkap Elia anorerssuákut kilangmut pavungnar-
 -tíkumangmago, tauva Elia Elísalo Gilkálimit autdlarput. ²Elialo
 Elísamut okarpok: máne unigit-ait, Nálagkap Bítalimut autdlar-
 -tingmanga; Elísale okarpok: ilumut ūmangmat Nálagak ilumutdlo
 ūmangmat tarnit, kimásángilavkit. Bítalimutdlo aterput. ³pruv-
 -fítitdlo ajokersugaisa Bítalimítut Elísa ánivigát okarfigalugo: ili-

-simavit, Nálagkap uvdlume nálagkat pīsagâ niarkuvit kulágut? okarpok: uvangátaok ilisimavara, nipangīnaritse. ⁴Eliap tauva okarfigâ: Eltsa, mâne unigit-ait, Nálagkap Jériggumut autdlar-tingmanga; akivâle: ilumut ûmangmat Nálagak ilumutdlo ûmangmat tarnit, kimásángilavkit. Jériggumutdlo tikiúput. ⁵pruvfititdlo ajokersugaisa Jériggumitut Eltsa savssarfigât okarfigalugo: ilisimavit, Nálagkap uvdlume nálagkat pīsagâ niarkuvit kulágut? okarpok: uvangátaok ilisimavara, nipangīnaritse. ⁶Eliap tauva okarfigâ: mâne unigit-ait, Nálagkap Jôrtanimut autdlartingmanga; akivâle: ilumut ûmangmat Nálagak ilumutdlo ûmangmat tarnit, kimásángilavkit. tamarmigdlo autdlarput. ⁷angutitdlo tatdlimanik kuligdlit pruvfitit ajokersugaisa ilait autdlarput kekariartordlutik akiánut alisimavdlutik, táukule mardluk Jôrtanip sinâne kekartut. ⁸tauva Eliap kagdlersáune tiguvá, imuvdlugulo ermit

² Môr. 14, 21; Jôrs. 3, 16. patigpai avigsârtitdlugitdlo igdlugtut, táukulo mardluk panertúkut ikârput. ⁹ikâramigdlo Elia Eltsamut okarpok: kinugit kanok iliorfigísagivkit ilingnit pèrnekánginivne; Eltsa okarpok: anernerit ilángardlugo ilángautit mardluk uvavníkilit-ait. ¹⁰akivâ: artornar-

¹ Môr. 5, 24; ap. sul. 1, 9. táuko mardluk; Elialo anorerssuácut kilangmut pavungnarpok. ¹²Eltsap takugamiuk nivdliavok: atátaga atátaga, Israflip kamutai kimugtillfo, tauvalo takúsaerdlugo; ánorássanilo tiguvdlugit aligpai

⁸. avitdlugit; ¹³Eliavdlo kagdlersautâ táussumánga katagtok kivigpâ, uterdlunilo Jôrtanip sinâne kekarpok; ¹⁴Eliavdlo kagdlersautâ táussumánga katagtok tiguvdlugulo ermit patigpai okardlune: nauk Nálagak Eliap Gûtia, táuname? patingmatigdlo ermit igdlugtut avigsârput, Eltsalo ikârpok.

¹⁵pruvfitit ajokersugaisa Jériggume akiane ítut takugamiko ⁹. okarput: Eliap anernerata Eltsa uníngavigâ; pâriartordlugulo nuna-
-mut patdlorfigât; ¹⁶okarfigâtdlo: takúsagitit-ait, kivfavit ilagigait angutit tatdlimanik kuligdlit píssaussut; autdlarilit-ait nálagkat ujariartordlugo, Nálagkap anernerata kangátartíkamiuk igísimanerâ kákat ilánut kôrkutdlünft ilánut; okarpordle: autdlartitsinase. ¹⁷kimigíserfigingmánile pakatsisitdlune okarpok: autdlartitsigitse; tauva angutinik tatdlimanik kulilingnik autdlartitsíput, táukulo uyardleraluarput uvdlut pingasut naninagule. ¹⁸uterfigingmáne

tauva, táuna Jériggume uníngagatdlartok, okarfigai: okarfigingíne-
-rivse: autdlarnase.

¹⁹ igdlokarfiuvdlo inue Eltsamut okarput: ata, igdlokarfik na-
-joruminaraluakaok, sórdlo nálagara takusok; ermale ajorpok,
nunalo erninerdlungnarpok. ²⁰ okarpok: aigdliúsinga pûgútamik
nutâmik, taratsunigdlo tássunga ikissivdluse; aigdliúpâtdlo. ²¹ er-
-mup pikialârfianut tauva anivdlune taratsut tássunga igípai okar-
-dlunilo: ima okarpok Nálagax: imex mána perkingnartúngortí-
-para, kingorna tokússutaujungnáisavok erninerdlungnakutaujung-
-naerdlunilo; ²² tauva imex perkingnarsivok uvdlumimut agdlât
Eltsap okausia okauserissâ nâpertordlugo.

²³ tássánga Bítimut majuarpok; avkusínikut majuartitdlugo
nukagpiarkat igdlokarfingmit anivdlutik inúkutigât okarfigalugo:
majuarit nujaerútorssuak-â, majuarit nujaerútorssuak-â. ²⁴ kingu-
-nerminut tauva kiviardlune takugamigit perdlorkuvai Nálagkap
arkagut; tauva nánut mardluk arnat orpigssuartúmit anivdlutik
táukua ilait merdlertut sisamanik kuligdlit mardlugdlo míkagpait.
²⁵ tássánga Karmalip kákânut autdlarpok, tássángalo Samâriamut ^{4,26}
uterdlune.

kapitalit 3.

Jôrât Israilimut kúngingortok. Múapíkúnut sorssugtut.

¹ Jôrât Aagap ernerá Israilimut kúngingorpok Samâriame ^{1,17}.
ukiut arfersanek-pingajuáne Júsavfat Jútame kúngiutitdlugo; ukiut-
-dlo arkanek-mardluk kúngiuvo. ² Nálagkap iluaríngisânik ilior-
-pok, taimáitok angúmisut arnamisutdlo pinane, Bâlimut napa-
-ssuliak angúme sanâ péramiuk. ³ taimáitok Jarûpiâp Nípatip
ernerata ajortuliausé Israflíkúnut ajortuliautigititai átavigai; nigú- ^{15,24. 28}
-ngilax tássánga.

⁴ Mísa Múapip kúngia nerssutautiligssúgame, Israflip kúngia
akilerârtarfigâ savârkanik untritilingnik túsintilingnik savarssuar-
-nigdlo untritilingnik túsintilingnik kivssarnexángitsunik; ⁵ Aagale
tokungmat, Múapip kúngia Israflip kúngianut tunússivok. ⁶ tai- ^{1,1}.
-mailissúkut kúnga Jôrât Samâriamit anivok Israflícutdlo ilúngaisa
nautsorssordlugit; ⁷ autdlardlunilo Júsavfat Jútap kúngia autdlar-
-titsivigâ okarkussivdlune: Múapip kúngia uvavnut tunússingmat,
autdlakatigiumavinga Múapíkúnut, sorssugkiartordlugit? akivâ:
majúasaunga, iligtut písaunga, ínugtáka ínugtagtut písáput, kimug- ^{1 kúng. 22,4}
-tuarssútika kimugtuarssúttut. ⁸ okarpordlo: suna avkutigalugo

majuásaugut? akivâ: Eitumip puilassuitsua avkutigalugo. ⁹ aut-dlarput tauva Israflivdlo kúngia Jútavdlo kúngia Eitumivdlo kúngia; uvdludle arfinex-mardluk ingerdlassariákut angalagamik, katerssat nerssutaütaitdlo malingnigtigissatik imigssaerúput. ¹⁰ Israflip kúngia tauva okarpok: olianax, Nâlagkap kúngit uko pingasut kaerkusimangmagit Mûapíkut agssainut túniúkumavdlugit.

1 kúng. 22,7. ¹¹ Júsavfatdle okarpok: tamâne Nâlagak pruvfttekángila Nâlagkamik sujunersiuivfigssavtínik? Israflip kúngiata kivfaisa ilâta akivâ o-

1 kúng. 19,19. -kardlune: tamânîpok Elísa Savfatip ernera Eliap agssainut imermik kuississartok. ¹² Júsavfat okarpok: táussumanîpok Nâlagkap okausia; aterfigât tauva Israflivdlo kúngiata Júsavfativdlo Eitumivdlo kúngiata. ¹³ Elísale Israflip kúngianut okarpok: súsangangma?

1 kúng. 18,19. autdláinarit atátavit pruvfítertainut anânavitdlo pruvfítertainut; Israflip kúngiata akivâ: nâgga, Nâlagkap kúngit uko pingasut kaerkusimangmagit Mûapíkut agssainut túniúkumavdlugit. ¹⁴ Elísa okarpok:

1 kúng. 17,1. ilumut ûmangmat Nâlagak katerssârssuit Gútiat kivfartorfigissara. Júsavfatip Jútap kúngiata táunáussusia sokutigíngikaluaruvko, kiviá-sángerjakavkit issigísanatitdlo; ¹⁵ mánale kúkilagtariarssortumik aigdliúsinga; pivordlo kúkilagtariarssortok kúkilagtulermat, Nâlagkap agssaisa kulangilerât; ¹⁶ okarpordlo: ima okarpok Nâlagak: kôrok mána imigssamausivilersorsiuk; ¹⁷ mássa ima okarpok Nâlagak: anorimik takúsángilase, sialungmigdlo takúsángilase; taimáitok kôrok mána imiligssuángúsavok, imísausilo ilivisilo savautisilo nerssutaütisilo. ¹⁸ tamánalo Nâlagkap nâmagíngínamiuk, âma Mûapíkut agssavsínut túniúkumárpai; ¹⁹ igdlokarfttdlo igpiliugagdlit tamaisa igdlokarfttdlo pitsaunerit tamaisa perdlugtísavase, orpft ajúngitsut tamaisa úpítísavase, imermik puilassut tamaisa millísavase, nunamernit ajúngitsut tamaisa ujarkanik atorungnaer-sásavase. ²⁰ pivordlo uvdlâkut tuníssutip nekígssap pigdliarinekarfiata nalâgut, sunauvfa Eitumip avkusernanit imeroriartortok: nunalo imiligssuángorpok. ²¹ Mûapíkut tamarmik tusaramíkik kúngit majuardlutik sorssugkiartorâtik, atautsimut kaerkunekarput, sâkulersorsínaussutdlo tamarmik utorkaunerussutdlo, nunamigdlo kigdlianganut kekariartordlutik. ²² uvdlâkut makiâramik sekernup imex nuivfigilerâ, Mûapíkut imex akianit takuvât augpalugtok auk ássigalugo; ²³ okarput tauva: auk-una, kúngit ingmingnut piunérutdluínarput ardlâta áipe perdlugtítldlugo; kâ, paggatigissagssanut, Mûapíkut ukorsé-â. ²⁴ Israflíktdle tangmârfíanut tikiungmata, Israflíkt makitdlutik Mûapíkut perdlugtípait kínamingnit

kimátitdlugit; nunānutdlo iserdlutik Múapikut perdlugterkigpait; ²⁵igdlorpagssue nákartípait, nunamernit ajúngitsut tamaisa ujar- ^{19.}
 -kanik igitsivigait pungutdlutik tigumiagkamingnik, ulivkártitdlugit, imermik puilassut tamaisa miligpait, orpft ajúngitsut tamaisa úpi-
 -típait, Kerrárasime ujaráinait amíákútitdlugit; táuna igdlusaissut ^{Is. 16,7. 11.}
 avatangerpát perdlugtitdlugulo. ²⁶Múapip kúngia takulerame sor-
 -ssugttut artorssartikāne, angutit arfinek-mardlungnik untritigdlit
 sákulersortut ilaserai Eitumip kúngia kerdleroruvfiginiarumav-
 -dlugo; saperputdle. ²⁷tauva erne angajugdlexúne kingorárdlune
 kúngiussugssaugaluak tiguvá tuníssutitdlo ikivkagagssatut pig-
 -dliutigalugo ungalorssúp kāne; Israflíkut tauva ajuatdlagtorssuá-
 -ngordlutik autdlarput kimagdlogo nunamingnutdlo uterdlutik.

kapitalit 4.

Elisa āma tupinguartuliortartok.

¹arnak pruvftit ajokersugaisa nuliais ilāt Eltsamut nivdlia-
 -vok okardlune: kivat uviga tokuvok, ivdlitdlo ilisimavutit, kiv-
 -favit Nálagak mianerigā; akiligagssarsisitsissāle aggerpok, er-
 -nika mardluk tigujartordlugit kivfarsiariumavdlugit. ²Eltsap
 okarfigā: kanok-iliorfigisavavkit? nalunaerfigínga: sumik igdlume
 pigissakarpit? okarpok: kivat arnak igdlume avdlamik pigissa-
 -kángilak kisiāne puiaussamik ūliamik imalingmik. ³okarpok: ^{1kúng.17,12.}
 piartorit, sanilisit tarkamanítut tamaisa igssoraivfingnik atugag-
 -ssangnik piniarfigíkit, igssoraivfingnik imakángitsunik, ikināki-
 -nagit; ⁴isisautitdlo matulo matuvdlugo kingunigkut ernivitdlo ki-
 -ngornatigut, igssoraivfingnutdlo tamākunúnga tamanut kuerái-
 -sautit; ulivkártokarāngatdlo ináltarumárpat. ⁵autdlarpok tauva
 kimagdlugo, matulo matuvá kingunermigut ernimilo kingornatigut;
 táukua átsivigingmāne táuna kueravok. ⁶igssoraivftit ímeramigit
 ernerninut okarpok: igssoraivfingmik āma kaitstt; okarfigā: ig-
 -ssoraivfigssakarungnaerpok; ūlia tauva unigpok. ⁷Gútip inokutā
 tauva nalunaerfigiartormane okarpok: piartorit, ūlia tuniuk, akili-
 -gagssatitdlo akilíkit; amiákúngortugssatdlo ernivitdlo inútiugu-
 -márpase.

⁸pivordlo taimaníkut Eltsa Sūnamiliartok, arnavdlo pistúp
 tássanítup unigtíkā timiussartorkuvdlugo; kingornalo avkutigissa-
 -rāngamiuk tássunga saxiatdlagtaraok timiussartoriartordlune. ⁹u-
 -viminut tauva okarpok: ata, Gútip inokutā uvavtínut tikerāgí-

-nartok ilisimavara ivdlernartúsok; ¹⁰ kalíane inéraliorta-ait íga-lingmik tássanilo ilissísutdlugo sinigfingmik nerringmigdlo íg-siavfingmigdlo nanerúserfingmigdlo; kingornagutdlo uvavtínut pí-ssarângame tássunga isertarumârpok. ¹¹ taimaníkutdlo tássunga pigame, kalialiardlune inérkamut íserpok inardlunilo tássane. ¹² inû-sugtortaminutdlo Gígasimut okarpok: arnak Sûnamímio táuna kaerkuguk; kaerkungmanilo sânut kekariartorpok. ¹³ inûsugtor-taminut okarpok: okarfigitsiaruk-ait: ata, ilungersûtigigavtigut ilungersornerssuarmik matumínga, kanok iliorfigerkuvit? orker-sûtigssakarpit kúngimut sâkutútdlúnt nálagânú? akivâle: íng-tama akornáne uvanga najugakarpunga. ¹⁴ okarmatdlo: kanok iliorfigísavara? Gígase okarpok: ilumut, ernexángilak uvialo utor-kauvok. ¹⁵ tauva okarpok: kaerkuguk; kaerkungmanilo isertar-fianut kekariartorpok. ¹⁶ okarpok: mána nagdlerpago, nagdler-^{10. 14.} kigpago, ernermik exitakásautit; akivâle: nágga, nálagara Gútip inokutâ úmâ, kivfangnut arnamut sagdlokinak.

¹⁷ arnardlo nârtulerpok ernertârdlunilo tamána nagdlermago, nagdlerkingmago, sórdlo Elísap okalugfigigâne. ¹⁸ merdlertordlo agdliartorpok; pivordlo taimaníkut angúminut anigame kivdlui-ssunú, ¹⁹ tauva angúminut okarpok: niakora, niakora; inûsug-tortaminut tauva okarpok: arnânú âtsiaruk. ²⁰ átdlugulo arnâ-nut tikiúpâ; sérkuinilo ígsiavok uvdlup kiterarneranut, tauva tokuvok. ²¹ majútdlugulo Gútip inokutâta sinigfianut ínartípâ; mátutdlugulo anivok. ²² uvinilo kaerkuvâ okardlunilo: autdlartit-sivigínga-ait inûsugtut ilâník siutitútdlo ilâník; Gútip inokutânú arpâsaunga uterssardlunga. ²³ okarpok: sôk uvdlume orningniar-piuk? kâumánigfíungilak sapâtiunanilo; sâpâle: taimáikile. ²⁴ siu-titôk ígsiautserpâ inûsugtortaminutdlo okardlune: ungôrsivdlutit autdlarit; persakusekinanga ingerdlatsailivdlunga, kisiâne okarfí-giguvkit. ²⁵ autdlarpok tauva, Gútip inokutânú pivdlune Kar-^{2,26.} malip kâkânú; Gútipdlo inokutâta takugamiuk akianit, Gígasimut inûsugtortaminut okarpok: takúk, ájuna arnak Sûnamímio; ²⁶ ar-pârit-ait mána pâriartordlugo, okarfigigiugdlo: ajúngilatit? uvit ajúngila? merdlertok ajúngila? akivâ: ajúngilagut. ²⁷ Gútip inokutânú pigame kâkamut, ísigai ekípai; Gígasilo patdligungmat ajagtorumavdlugo, Gútip inokutâ okarpok: taimaitissuk, tarnimigut aliatsangmat, Nálagkavdlo ángiungmanga nalunaerfiginanga. ²⁸ ar-nak okarpok: nálagara kínuvigineriga ernermik? okánginersunga: ^{16.} sagdlokításángilarma? ²⁹ táunale Gígasimut okarpok: kitigkut ki-

-teruserit, ajáupiaralo tigumiardlugo autdlarit; nâpitagssatit inûv-^{9,1.}
 -dluarkúsángilatit, inûvdluarkussissigssatit akísángilatit; ajáupiaralo^{Lúk. 10,4.}
 nukagpiarkap kfnánut ilisavat. ³⁰nukagpiarkavdle arná okarpok:
 ilumut ûmangmat Nâlagak ilumutdlo ûmangmat tarnit, kimásangi-
 -lavkit; tauva nikuípok autdlardlunilo maligdlugo. ³¹Gígasip su-
 -jorneramigit ajáupiak nukagpiarkap kfnánut ilivâ, nipekángilardle
 sianigissakarnanilo; tauva uterpok pâriartordlugo, nalunaerfigalu-
 -gulo okarpok: nukagpiarak itíngilak. ³²Eltsa igdlumut iserame,
 árit, nukagpiarak tokusok sinigfingminut ínartitausok. ³³iser-
 -dlunilo mato matuvâ mâtússaokasiutdlune; Nâlagkamutdlo tug-
 -siarpok; ³⁴kakivdlunilo merdlerok kagdlerpâ karne karnanut^{1kúng.17,21;}
 issinilo issainut itúmanilo itumainut tugtitdlugit, kágutdlo siarpok;^{ap.sul. 20,10.}
 tauva merdlerup uvingna ûnagpok. ³⁵makitdlunilo igdlo saki-
 -ssârfigâ atausiardlugo, majuardlunilo âma kágut siarpok; tauva
 nukagpiarak tangajortarpok arfinek-mardloriardlune agdlát, nukag-
 -piarardlo úpok. ³⁶Gígase tauva kaerkuvdlugo okarpok: arnak
 Sûnamimio táuna kaerkuguk; kaerkungmanilo iserfigâ; tauva okar-
 -pok: ernerit tigúk. ³⁷iseramilo isigaisa sánut patdlorok nuna-^{Lúk. 7,16.}
 -mut tugtitdlune; ernilo tiguvâ anivdlunilo.

³⁸Eltsa Gilkâlimut uterpok nuname kâgtut, pruvfititdlo ajo-^{2,1.}
 -kersugait kfnâta sâne igsiáput; inûsugtortaminut tauva okarpok:
 igamik angisûmik iggaserit útsivdlutitdlo pruvfitit ajokersugaisa
 nerissagssainik. ³⁹ardlâtdlo narssamut anivok naussunik kater-
 -ssuiartordlune, vînekutaussanigdlo narssap pfnik navssârame tá-
 -ssânga nexaussartûnik narssap pfnik katerssuiwok ánorásse uliv-
 -kârdlugo; tikíkamilo avgordlugit igamut úgdliúpai igánut ilaliut-
 -dlugit, mássame naluvdlugit. ⁴⁰angutinutdlo niussíput nererkuv-
 -dlugit; igâtdle nerileramíkik nivdliáput okardlutik: tokunartut-
 -uko igamítut, Gútip inokutâ ûmâ; nerinerdlo sapilerpait. ⁴¹okar-
 -pok: kajûssanik aigdleritse; igamutdlo ikivai okardlunilo: niussft
 inungnut nererkuvdlugit; tauva sumik ajortumik igamítokángilak.
⁴²angut tikiúpok Bâl-Saltsamit Gútip inokutâ âtsivigalugo
 timiussanik pernautinik, timiussianik suaussausianik mardlungnik^{3 Mór. 23,20.}
 kulilingnik karrinigdlo aserortigkanik pûmine; okarpordlo: inuit
 tunikit nererkuvdlugit. ⁴³kivfâ okarpok: kanok tamáko savssaig-^{Juán. 6,9.}
 -dliutigísavâka inungnut untritilingnut? akivâle: inuit tunikit ne-
 -rererkuvdlugit, ima okarmat Nâlagak: nerísáput amiákûtítakásav-
 -dlutigdlo. ⁴⁴tauva savssaigdlerfigai, neríputdlo amiákûtítakar-^{Mat. 15,37;}
 -dlutigdlo Nâlagkap okausia nâpertordlugo.^{Juán. 6,10 tt.}

kapitalit 5.

Nāmât pupêrutitaussok. Gígase perkuserdlugtuligame pitdlarnekartok.

- ¹Nāmât Sêriap kúngiata sákutúisa nâlagât angutauvok nâ-langnartok nâlagkame kînâta sâne atarkissaussordlo, Nâlagkap táussumûna Sêria ánagtingmago; angudlo táuna sorssutdlarkigpok pupigdlunile. ²Sêriamiut katerssat anigamik, Israflip nunânit autdlarúpât inúsugtúnguak arnak Nāmâp nulianut kivfángortok. ³táuna arnamut nâlagkaminut okarpok: kanortok nâlagara Samâ-riamítup pruvftip sânikile, tauva pupêrutísagaluarpâ. ⁴nâlagkaminut tauva [Nāmât] iserpok nalunaerfigiartordlugo okardlune: ima imánalo okarpok inúsugtok arnak Israflip nunânit pissok. ⁵Sêriavdlo kúngia okarpok: autdlarit, tássungnarit, Israflip kúngia agdlagkanik nagsiússivigísavara; autdlarpok tauva nagsataxardlune talantinik sílviussunik kulínik síkilinigdlo kúltiussunik arfinilingnik túsintilingnik ardlautagssanigdlo kulínik; ⁶Israflivdlo kúngianut
- 10,3. agdlagkat ápai imáitut: mánalo, agdlagkat uko ilingnut apúgpata, takúsagit, kivfara Nāmât ilingnut autdlartíkiga pupêruterkuvdlugo. ⁷pivordlo Israflip kúngiata agdlagkat atuaramigit, tauva ánorássane aligpai okardlunilo: Gútiunerama tokutsisínauvdlunga ūmartisisínauvdlungalo, ūma autdlartitsivigânga inuk pupêruterkuvdlugo?
- 1 kúng. 20,7. nalujungnaerdlusilume takuniaritse-ait, uvavnut táuna patsisig-ssarsiortok.
- ⁸Eltsale Gútip inokutâ tusarame, Israflip kúngiata ánorássane aligkai, kúnge arpártitsivigâ okarkussivdlune: suvdlutit ánorássatit aligpigit? uvanga ornigdlínga-ait, tauva nalujungnáisavok Israflime pruvftekartok. ⁹Nāmât tauva kimugtuarssútiminik kamutiminigdlo tikiúpok, Elsap igdluata isertarfiata silatâne unigdlune; ¹⁰Eltsavdlo arpártumik autdlartitsivigâ okarkussivdlune: autdlarit Jôrtanimut
- Juán. 9,7. 11. uvfariartordlutit arfínek-mardloriardlutit, tauva uvingnit iluarsísavok, minguitdlísautitdlo. ¹¹Nāmâtdle ajuatdlagpok autdlar-dlunilo; okarpordlo: isumalioraluarama, ánivigísagânga, kekar-dlunilo Nâlagak Gútine arkagut tordlorfigísagâ, pupigfigdlo ag-ssangminik tagiásagâ pupêrutitdlugo; ¹²ajúngínerúngínerpat Damaskusip kûe Apâna Parparilo Israflip erminit tamanit? táu-kunane uvfaruma minguitdlísángínerpunga? tunússivdlunilo aut-dlarpok kamagdlune. ¹³kivfaisale patdligutdlutik okalugfigât okardlutik: atátaga, sumik pissariussunik pruvftip okalugfigigaluarpatit, nāmagsísángínerpiuk? mánale okarfigínarpátit: uvfarit,

tauva minguitdlísautit. ¹⁴aterdlune tauva Jörtanimut misugpok arfinex-mardloriardlune Gútip inokutáta okausia maligdlugo; u-vingnalo iluarsivox nukagpiarángúp uvingnatut isivdlune, pupé-rúpordlo. ¹⁵tauva Gútip inokutánut uterpok, nangminerdlo ka-terssanilo tamarmik, iserdlunilo ktnáta sánut kekariartordlune okarpok: ata, nalujungnailerpunga nuname tamarssuarne Gúte-kángitsox, Israflime kisiáne; mánalo pivdluarkússutinik tigust-ait kivfangnit. ¹⁶akivále: ilumut úmangmat Nálaga kivfartorfigi-ssara, tigúsángilanga. kimigtserfigigaluarmanilo tiguserkuvdlune pináipok. ¹⁷tauva Námát okarpok: kivfat tauva tuninekarile-ait ivssumik siutitórssuit igdlugít nangmágssánik, kingorna kivfat tuníssutigssanik ikivkagagssanik tuníssutigssanigdlo tokutagssanik pigdlísánginame Gútinut avdlanut, Nálagakamutdle kisiáne; ¹⁸matumíngale Nálagakap kivfat isumákêrfigiliugtok: nálagara Rímúnip igdluanut iserángat patdloriartordlune tássane, táussumalo najú-missigissarmanga patdlorángama Rímúnip igdluane, taima pat-dlortarama Rímúnip igdluane, Nálagakap kivfat taimailissartok isumákêrfigiliugtok. ¹⁹okarfigá: autdlarit erkigsivdlutit; autdlar-pok tauva kimagdlugo nunácut úgtornek atausex. ^{7,2.}

²⁰tauvale Gígase Gútip inokutáta Elísap inúsugtortá okarpok: ata, nálagakama Séríamio táuna Námát kajagssúká, tikiússai ag-ssainit tigonagit; ilumut úmangmat Nálagak, arpagdlunga malí-savara sumik pissakarfiginiardlugo. ²¹Gígasep tauva Námát maligkasuarpá; Námávdlo takugamiuk arpagdlune maligkáne, kamutiminit arkarasuarpok páriartordlugo okardlunilo: ajúngilase? ²²okarpok: ajúngilagut; nálagakama autdlartípanga okarkussivdlune: ata, mánarpiak uvavnut tikiúput inúsugtut mardluk Eivfaráp ká-kánit pruvftit ajokersugaisa ilait; tunikit-ait talantimik sílviu-ssumik ardlautagssanigdlo mardlungnik. ²³Námát okarpok: piu-maguvit, talantit mardluk tigúkit; kimigtusárfigálo talantitdlo mardluk sílviussut aningaussivingnut mardlungnut pórtordlugit ar-dlautagssatdlo mardluk ilaliutdlugit; inúsugtortamilo ilainut mardlungnut túniúpai, sujornane nangmarkuvdlugit. ²⁴kákánguardle tikíkamiuk, agssainit tiguvai torkordlugitdlo igdlumut; autdlar-kungmatigdlo angutit autdlarput. ²⁵tauva iserpok nálagakaminut kekariartordlune; Elísavdle okarfigá: sumit pivit, Gígase? okarpok: kivfat autdlarsimángilak maungalúnt ikungalúnt. ²⁶okarfigále: úmatiga ingerdlakátáungínerpa, angut kingumut sángmat kamutine kimagdlugit páriartordlutit? tigúsivfunermat sílvínik ^{1 Mór.35,16; 48,7.}

táukunínga? pigssarsiorfiuneremat ánorássanik nautsfvingnigdlo úlia-
 -kutilingnik nautsfvingnigdlo vīnekutilingnik savanigdlo ugsingnig-
 2 Sám. 3,29. -dlo kivfanigdlo angutinik kivfanigdlo arnanik? 27 Nāmáp puping-
 2 Mór. 4,6; -nera nipísavok ilingnutdlo kinguágssangnutdlo nágssáungitsumik.
 4 Mór. 12,10. kīnānitdlo anivok pupigsox aputitut kakortigalune.

kapitalit 6.

sáko saviussok imermut nákartok Elisap pugtatiká. Sériamiut tagpītdlissut.
 Samária ungungmássuk, ungussat kágtorssuángortut.

¹pruvftit ajokersugait Elfsamut okarput: takuvat, najugak
 kīnavit sáne najugarissarput nivnigilerparput; ²Jórtanimut aut-
 -dlarta-ait, tássángalo tigusalata nungutdluta páukarutigssamik
 atautsimik, tássanilo najugagssiorta najugarisínaussavtínik; okar-
 -pok: autdlaritse. ³ardlātdlo okarmat: piomaguvit, kivfatit ila-
 -gikit-ait, akivá: iláusaunga. ⁴ilagai tauva; Jórtanimutdlo pi-
 -gamik orpingnik kivdluiput; ⁵ardlātdle páukarutigssamik úpītit-
 -siniarmat, sákua saviussok imermut nákarpok; nivdliavdlunilo
 okarpok: ata, nálagara, ártartugak-una. ⁶Gútvīdle inokutá okarpok:
 sumut nákarame? nákarfianigdlo uparúngmane kissumīnek kipivá
 igitdlugulo tássunga, sáko saviussok pugtatitdlugo; ⁷okarpordlo:
 kakikiuk; tauva agssane isagtīpai tiguvdlugulo.

⁸Sériap kúngiata Israflíkut sorssugfigigamigit, kivfane isu-
 -maliokatigai okardlune: tássunga taertgkavnut tangmāsaunga.
⁹Gútvīdle inokutáta Israflíp kúngia arpártitsivigá okarkussivdlune:
 misigssorit tamána avkutiginiarkunago, tássunga Sériamiut ater-
 -simásangmata. ¹⁰Israflíp kúngia tauva autdlartitsivok tássunga
 Gútip inokutáta ingminut okautigissānut inerterkutigissānutdlo,
 tássanilo misigssorpok atausiáinarnane mardloriáinarnanilo. ¹¹tau-
 -vale Sériap kúngiata ūmatá katsungaerssorpok tamána taimaili-
 -ssok pivdlugo, kivfanilo kaerkuvdlugit okarfigai: nalunaerfigiumá-
 -ngilisinga, kia ilavta iláta Israflíp kúngia igdlersorá? ¹²kivfaisale
 ilát okarpok: taimáingilak, nálagara kúnge ūmá; kisiáne Israflí-
 -kúnitup pruvftip Elfsap Israflíp kúngia nalunaerfigissará okaut-
 -sinik inínguame sinigtarfingne okauserissangnik. ¹³okarpok: aut-
 1 Sám. 23,22. -dlaritse takujartordlugo táuna sumīnersok, tauva autdlartitsiv-
 -dlunga tiguniásavara; nalunaerfiginekarpok tauva ima: ata, Dūta-
 -nimipok. ¹⁴tauva tássunga autdlartitsivok kimugtuarssungnik
 kamutinigdlo sákutórparujugssuarnigdlo; únuácutdlo tikiúkamik

igdlokarfik avatangerpát. ¹⁵ Gútip inokutáta kivfâ makiárpok pikiv-
-dlune, anigamilo sunauvfa sakutórpagssuit igdlokarfik ilugát kimug-
-tuarssuitdlo kamutitdlo; inúsugtortáta tauva okarfigâ: ata nálagara,
kanok písaugut? ¹⁶ okarpok: ersekinak, uvagut ilagissavut amer- ² nal. 32,7.
-dlanerungmata ilagissainit. ¹⁷ Elfsalo tugsiarpok okardlune: Nâ-
-lagax, issai uisíkit-ait takungnigtitdlugo; inúsugtup issai tauva
Nálagkap uisípai takungnigtitdlugo, sunauvfalo, káxax ulivkártok ¹ Mór. 32,1;
kimugtuarssungnik kamutinigdlo ingnerussunik Elfsamik kaujat- ^{tugs. 34,8.}
-dlaissunik. ¹⁸ ivkuale aterfigingmáne Elfsa Nálagkamut tugsiar-
-pok okardlune: akimángitsut uko patíkit-ait tagpítdlisitdlugit;
patigpai tauva tagpítdlisitdlugit Elfsap okausia maligdlugo. ¹⁹ Elf- ¹ Mór. 19,11.
-savdlo okarfigai: avkut mána ingerdlavigssaríngilarse, igdlokar-
-figdlo mána ornigagssaríngilarse; maligsinga, apútikumárpavse a-
-ngúmut ujakkavsinut; Samâriamutdlo apútípai. ²⁰ Samâriamutdlo
isilersut Elfsa okarpok: Nálagax, ukua issait uisíkit takungnigtit-
-dlugit; issait tauva Nálagkap uisípai takungnigtitdlugit, sunauv- ⁴ Mór. 22,31.
-falo Samâriap kerkanítdlutik. ²¹ Israflip kúngiata takugamigit
Elfsa okarfigâ: unatardlugit unatakiláka, atâtaga? ²² okarpordle:
unatásángilatit, panangnik pisigsingnigdlo tigussatit unatarumâr-
-patit; timiussamik imermigdlo savssaigdlerfigíkit nererkuvdlugit ^{úss. 25,21.}
imerkuvdlugitdlo nálagkamingnutdlo autdlarkuvdlugit. ²³ angisùmik ^{Lúk. 14,16.}
tauva nerdlfagssiorpai nerisitdlugit imertitdlugitdlo; autdlarkung-
-matigdlo nálagkamingnut autdlarput; kingornale Sériamiut ka-
-terssat isertarungnaerput Israflip nunânut.

²⁴ pivordle kingornagut, tauva Bîn-Hátatip Sériap kúngiata
katerssane tamaisa katerssorpai, majuardlunilo Samâria ungujar-
-torpâ. ²⁵ Samâriamilo kâgtorssuángorput, atalo, ungujuarmássuk,
siutitûp niakua sîkilinik arfínek-pingasunik kulilingnik silviussunik
akekartarpok, tuínguitdlo anait úgtútíngûp sisamararterutâta imai
sîkilinik tatdlimanik silviussunik akekartardlutik. ²⁶ pivordlo Is-
-raflip kúngia ungalorssûp kâne sarssungmat, tauva arnap niv-
-dliavfigâ okardlune: ánáussít, nálagara kúnge úmâ. ²⁷ okarpok: ² Sâm. 14,4.
Nálagkap ánáungingmatit, sumit uvanga ánássutigssarsiúsavavkit,
iserterivingmit tunguiaivfingmitdlúnít? ²⁸ kúngip âma okarfigâ:
suvit? sâpâ: arnap úma okarfigânga: ernerit káissuk, uvdlumilo
nerisigo, tauva akago ernerer neriumârpaput. ²⁹ tauva ernerer â- ⁵ Mór. 28,58;
-parput nerivdlugulo; axagúkudle okarfigigavko: ernerit káissuk ^{úp. 4,10.}
nerisigulo, erne issertorpâ. ³⁰ pivordlo arnap okausé kúngip tu-
-saramigit, tauva ánorássane aligpai ungalorssûp kâne sarssugtit-

- 1 kúng. 21, 27. -dlune; inuitdlo takuvát, sunauvfa púgssiak ilordlerigá uvinexuti-
 1 kúng. 19, 2; -galugo. ³¹ okarpordlo: Gútip pitdlaxilinga, Eltsa Savfatip er-
 20, 10. -nera niakuata uvdume átavigigpago. ³² Eltsa igdlumine ig-
 -siassok utorkauneritdlo igsiakatigigát, angúmik autdlartitsivox
 sujornersitdlune; arpártordle sule ingminut apútínago Eltsa otor-
 1 kúng. 21, 19. -kaunernut okarpok: takuvisiuk tokutsissartup ernera táuna aut-
 -dlartitsissok niakuerkuvdlunga; misigssoritse, arpártok isileriarpat
 1 kúng. 14, 6. mato matusiuk ajagdlugulo matumik; nálagáta isigai tungmarpa-
 -lúngínerpat kingornagut? ³³ sule okalokatigitidlugit, ata, arpár-
 -tup aterfigá okariartordlune: takuvat, perdluk mána Nálagkamit
 pissok; sumik sule Nálagak neriugfigisavara?

kapitalit 7.

sórdlo Elisap sujuligtoràtik Samáriamiut Séríamiunit áragtut.

- ¹ tauva Eltsa okarpok: Nálagkap okausia tusarsiuik; ima
 okarpok Nálagak: akago mána nagdlerpago kajússat úgtútip imai
 síkilimik akekásáput suaussiagssatdlo úgtútít mardluk imait síki-
 5, 18. -limik Samáriap isávfiane. ² sákutórkingneritdle iláta kúngip na-
 -júmissigissartagáta sápa Gútip inokutá okardlune: ata, Nálagkap
 kilak angmavilioraluarpago, okausek tamána písanerpa? akivá:
 ata, ivdlit issingnik takúsavat, tássángale nerísángilatit.
 3 Mór. 13, 46. ³ angutit sisamat pupigsut isávfíup pánítut; okalokatigitpút:
 suvdluta uvagut máne uníngáinartugut tokutserdluta? ⁴ okaruvta:
 igdlokarfingmut iserta, igdlokarfingme kángmata tássane tokú-
 -saugut; tamánilo uníngáinaruvta, áma tokúsaugut; ká, tunú-
 Est. 4, 16. -ssivdluta mána Séríamiut tangmárfiánut pisa; inútigpatigut inú-
 -saugut, tokugpatigutdlo tokúsaugut. ⁵ társilersúkutdlo pikíput
 Séríamiut tangmárfiánut piniardlutik; Séríamiutdle tangmárfiata
 isuanut pigamik, sunauvfa inokángitsox tamána. ⁶ mássa Nálagkap
 Séríamiut tangmársimassut tusartingmatik kimugserpalungmik ki-
 -mugtuarssugpalungmigdlo, sákutórpagssuit amerdlasórssuit per-
 -palungneránik, okarfigekatigitpút: ata, sorssorkuvdluta Isratlip
 kúngiata Hítíkut kúngé Egivtinimiutdlo kúngé akilerdlugit iligssar-
 -siarai, uvavtínut sorssugkiartorkuvdlugit; ⁷ taimáitumik pikíput
 kimávdlutigdlo társilersúkut tupisigdlo kimugtuarssútítigdlo siu-
 -titútítigdlo kimagdlugit, tangmárfik aulángitsox taimaitidlugó;
 kimáput inússusertik pivdlugo. ⁸ pupigsut táuko tangmárfiup isua-

-nut pigamik tupek tikípát nerivdlutigdlo imerdlutigdlo tigusiv-
 -dlutigdlo tássánga sflvinik kùltinigdlo ánorássanigdlo, autdlardlu-
 -tigdlo issertoriartordlugit; uterdlutigdlo tupek avdla tikípát tá-
 -ssángalo áma tigusivdlutik, autdlardlutigidlo issertoriartordlugit.
⁹ tauvale okarfigekatigfput: taimailiúsángilagut; uvdlok mána tássa
 uvdlok tipaitsungnartumik okáussutilik; nipangīnaruvta nautsor-
 -ssuivdlutalo kaulerferdlugo akago, nanissáusaugut ajortulisimav-
 -dluta; mánale autdlarta kúngip inokutai nalunaerfigiartordlugit.
¹⁰ tikíkamik igdlokarfiup matuissartuinut tordlorput nalunaerfigalu-
 -gigdlo okardlutik: Sériamiut tangmārfiat tikíparput, sunauvfa ino-
 -kángitsox-una, inûp nipálūnft náme; kisiáne kimugtuarssuit pitug-
 -simassut, siutitútdlo pitugsimassut, tovkitdlo aulángitsut. ¹¹ tauva
 matuissartut tordlorput kúngip inokutai kamanītut nalunaerfigalugit.
¹² kúnge tauva makípox únuákut kivfaminutdlo okardlune: nalunaer-
 -figilavse-ait, kanox Sériamiut iliorfigigátigut; ilisimagamisigut kág- ^{6,25.}
 -tugut, tangmārfingmit anisimáput narssamut issertoriartordlutik,
 okardlutik: igdlokarfingmit anilerpata, tigúsavavut úmassut igdlokar-
 -fingmutdlo iserdluta. ¹³ kivfaisale iláta akivá okardlune: kimug-
 -tuarssuit amiákússut matumane amiákússut ilait tatdlimat tigulisi-
 -gik-ait, ata, táukua taimaekatigait Israflip ujameriagssue tamaisa
 matumane amiákússut, taimaekatigaitdlo Israflip ujameriagssue ta-
 -maisa nungúsimassut; autdlartitsivdluta takuniarta. ¹⁴ kimugtuar-
 -ssuit igdlugft mardluit tauva tigungmatigik, kúngip autdlartípai,
 Sériamiunik tangmārsimassunik malingnaorkuvdlugit, okardlune:
 autdlardluse takujartoritse. ¹⁵ malingnáuputdlo táukunínga Jórtane
 tikitdlugo, atalo, avkutát tamarme ulivkártox ánorássanik pekutinig-
 -dlo Sériamiut kimánasuardlutik igitainik; arpártutdlo uterput kú-
 -ngilo nalunaerfigalugo. ¹⁶ tauva inuit anivdlutik Sériamiut tang-
 -mārfiat ujajárpát; kajússatdlo úgtútítip imai sīkilimik akekalerput,
 suaussigssatdlo úgtútít mardluk imait sīkilimik, Nálagkap okausia ^{1.}
 nāpertordlugo. ¹⁷ sákutórkingnerit ilát najúmissigissartagke kúngip
 isávfiingmut takusaissútingmago, inuit tugdlarpát tokutdlugo; sórdlo
 Gútip inokutá okalugsimassok, kúngip aterfigingmane okalugkame.
¹⁸ pivórdlo sórdlo Gútip inokutá kúngimut okalugsimassok okar-
 -dlune: akago mána nagdlerpago suaussigssat úgtútít mardluk ^{1.}
 imait sīkilimik akekásáput kajússatdlo úgtútítip imai sīkilimik Sa-
 -māriap isávfiáne; ¹⁹ sákutórkingneritdle iláta Gútip inokutá sāpá ^{2.}
 okardlune: ata, Nálagkap kilak angmavilioraluarpago, okausex

tamána písanerpa? akiválo: ata, ivdlit issingnik takúsavat, tá-
-ssángale nerísángilatit. ²⁰taimalo pinekarpok: isávvingme inuit
tugdarpát tokutdlugo.

kapitalit 8.

arnamik Súnaminiumik. Hásaile Séríame kúngingortok. Jórát Agásialo
Jútame kúngiussut.

- 4,36. ¹Elísa okalugpok arnamut ūmartitaminik ernekartumut okar-
-dlune: pikigit autdlardlutitdlo, ivdlitdlo inokutititdlo, takornar-
-tauvdlutitdlo takornartauvfigisínaussangne; mássa Nálagkap nag-
-dliuterkungmane kángnek nunamut nagdliúkumárujok ukiut ar-
-finek-mardluk [átasavdlune]. ²arnak tauva pikivok Gútip ino-
Rút. 1,1. -kutáta okausia maligdlugo; autdlardlunilo, nangminerdlo inoku-
-tinilo, takornartauvok Filisterit nunāne ukiut arfinek-mardluk.
Rút. 1,6. ³ukiut arfinek-mardluk kímungmata, arnak táuna Filisterit nunānit
uterame anivok nivdliajartordlune kúngimut igdluminik narssauti-
5,20. -minigdlo. ⁴kúngile Gútip inokutáta inúsugtortānut Gígasi-
mut okalugtok okardlune: malungnangártuliat tamaisa Elísap nāmag-
-sissai uvavnut okalugtuarikit-ait. ⁵pivordlo táuna kúngimut o-
-kalugtuartitdlugo tokussumik ūmartitānik, tauvardluinak arnak
ūmartitānik ernekartok kúngimut nivdlialerpok igdluminik nar-
-ssautiminigdlo; Gígase tauva okarpok: nálagara kúnge ūmā, ta-
4,36. -mássa arnak táuna, tamássalo ernera Elísap ūmartitá. ⁶kú-
-ngivdlo aperssormane arnap okalugtūpá; tauva kúngip sakissartut
ilānut ilagitípá okardlune: pigissai tamaisa utersákit narssautimi-
-nitdlo pigssarsia-
gssai tamaisa taimanernit nuna kímangmago mā-
-namutdlo agdlát.
- ⁷kingorna Elísa Damaskusimut pivok, Bín-Hátate Séríamiut
kúngiat náparsimassok; nalunaerfigátdlo okardlutik: Gútip inokutá
tamaunga pivok. ⁸tauva kúnge Hásaile Séríame kúngimut okarpok: pajugutig-
5,6. -ssamik nagsatakardlutit autdlarit Gútip inokutá páriartordlugo,
Nálagardlo táussumūna sujunersioruk okardlutit: inūsanerpunga
matumínga nápautekardlunga? ⁹Hásaile tauva autdlarpok páriar-
-tordlugo, pajugutigssamik nagsatakardlune ajúngitsunigdlo tama-
-lánik Damaskusip pñik katigagtūt sisamanik kuligdlit nangmai-
-nik; iserdlunilo kekariartorpok kfnáta sánut okardlune: ernerpit
Bín-Hátatip Séríap kúngiata ilingnut autdlartípanga okarkussiv-
-dlune: inūsanerpunga matumínga nápautekardlunga? ¹⁰Elísap

okarfigâ: autdlarit okariartordlutit: inûnaviásángilatit; Nâlagkap takungnigtingmanga tokúsassok. ¹¹issíkúpâlo taimailiortuarsínar-dlunilo pakatsitserdlugo; Gûtivdlo inokutâ kíssaserpok. ¹²tauva Hâsaile okarpok: suna pivdlugo nâlagara kiava? akivâ: ilisima-gavko ajortok Israflip kinguainut nâmagsissagssat: igdlokarfit igpiliugagdlit ikitísagitit, sâkunerdlártait panamik tokúsagitit, nâ-^{10,32.}lungiartait sekumisísagitit, nârtussortait sísgagitit. ¹³Hâsaile o-karpok: sùgame kivat, kingmek táuna, taima agtigissunik nâ-^{1 Sám.24,16.}magsisitsísava? Eltsavdle akivâ: Nâlagkap takungnigtípânga, Sê-^{1 kúng.19,16.}riamut kúngingúsassutit. ¹⁴tauva Eltsamit autdlarpok nâlagka-minutdlo pivdlune; táussumalo okarfigâ: Eltsap kanok okarfigâtít? akivâ: okarfigânga: inûsautit. ¹⁵pivordle akagûngmat, tauva kipik tiguvâ, imermutdlo misugdlugo kmânut isuípâ tokut-dlugo; Hâsaililo kúngingorpok kingorârdlugo.

¹⁶ukiut tatdlimâne Jôrât Aagap ernera Israflime kúngiutit-dlugo, Jûsavfat Jûtame kúngiungmat, kúngingorpok Jôrât Jûsav-^{1 kúng.22,51;}-fatip ernera Jûtap kúngia. ¹⁷pingasunik kulilingnik mardlung-nigdlo ukiokardlune kúngingorpok, ukiutdlo arfinek-pingasut kú-^{2 nal. 21,1.}-ngiuvo Jerûsalâme. ¹⁸Israflip kúngísa avkutât ingerdlavigalugo ^{2 nal. 21,6.}sakivok, sôrdlo Aagâkut iliortut, Aagap pania nularigamiuk; Nâ-lagkavdlo iluaringsâník iliarpok. ¹⁹Nâlagkavdle Jûta aseroru-^{2 nal. 21,7.}mângilâ kivfe Dâve pivdlugo, sôrdlo okarfigigingne nanerússamik ^{2 Sám.7,13 tt.}tuniumavdlugo ernerisigut uvdlut nungutdlugit. ²⁰inûtítldlugo Ei-^{1 kúng.11,36;}-tumícut tunússíput Jûtákúnut nâlásaerdlutik, kúngimigdlo ing-^{15,4.}-mingnut ivertitsíput. ²¹taimáitumik Jôrât Saeriliarpok kamú-^{2 nal. 21,8.}-ssuit tamaisa nagsardlugit; únauititdlugulo pikivdlune táussuma Eitumícut perdlugtípai avatangermâne kamússuisalo nâlagait tá-^{2 nal. 21,10.}-putdlugit; inuitdlo tupimingnut kimâput. ²²Eitumícutdle tunú-ssiuarput Jûtákúnut nâlásaerdlutik uvdluminut agdlât; tauvalo Lipna tunússigujok uvdlune táukunane. ²³Jôrâmik oxalugtua-rissagssat avdlat, kanok-iliornere tamarmik, tamáko agdlagsimáput magpersagkane Jûtap kúngé pivdlugit nalunaerssûtilingne. ²⁴Jô-râtdlo sujuaissaminut ínarpok, sujuaissanilo ilissaokatigai Dâvip igdlokarfiane; Agâsialo ernera kúngingorpok kingorârdlugo. ^{2 nal. 22,1.}

²⁵ukiut arkanek-áipâne Jôrât Aagap ernera Israflime kúngiutitdlugo kúngingorpok Agâsia Jôrâp ernera Jûtap kúngia. ²⁶mar-dlungnik kulilingnik mardlungnigdlo ukiokardlune Agâsia kúngi-^{9,29.}-ngorpok, ukiordlo atausek kúngiuvo Jerûsalâme; arnâta aterâ ^{2 nal. 22,2.}Atâlia, Israflip kúngiata Oúmerip ernutâ. ²⁷Aagâkut avkutât inger-

- dlavigalugo sakivok Nálagkap iluaríngisânik iliordlune, sórdlo Aagákut, Aagákúnut ningáussiúkame. ²⁸Jórât Aagap ernera Há-
 9,14; -sailimut Sériap kúngianut sorssugkiartokatigâ Râmûtime Gflia-
 2 nal. 22,5. -timîtime; Sériamiutdlo Jórât unatarpât. ²⁹tauva kúnge Jórât
 9,15; uterpok nakorsartíkiartordlune Jisrflime unatarnekarnine píssuti-
 2 nal. 22,6. -galugit, Sériamiut unatarmáne Râmame, Hásaile Sériap kúngia
 sorssugkamiuk; Agásialo Jórâp ernera Jûtap kúngia aterpok ta-
 -kusardlugo Jórât Aagap ernera Jisrflimîtok, náparsimangmat.

kapitalit 9.

Jigô kúngingortok; Jórât Agásialo Jisipílilo tokúkai.

- ¹pruvftit ajokersugaisa ilât pruvftip Eltsap kaerkuvâ okar-
 -figalugo: kitigkut kiteruserit, marrardlo mána ûliamik imalik
 nagsardlugo autdlarit Râmûtimut Gfliatimîtumut; ²tássunga tikiú-
 -kuvit, Jigô Júsavfatip ernera Nimsip ernutâ tássane takuniásavat,
 iserdlutitdlo nikuitísavat katángutaisa akornánit isertitdlugulo iní-
 1 kúng. 22,26. -nguamit inínguamut avdlamut. ³marrardlo ûliamik imalik tigú-
 -savat, niakuanutdlo kuivdlugo okásautit: ima okarpok Nálagak:
 1 kúng. 19,16. tanípavkit Israflimut kúngingortitdlutit. matulo magpísavat ki-
 -mâvdlutitdlo, mulúsángilatit. ⁴inúsugtok pruvftip inúsugtortâ
 tauva autdlarpok Râmûtimut Gfliatimîtumut. ⁵tikiúkame ta-
 -kulerpai sákutût nálagait igsiassut, okarpordlo: okausigssakar-
 -punga ilingnut, sákutût nálagât-â; Jigô okarpok: kimut ar-
 -dlavtínut? akivâ: ilingnut, sákutût nálagât-â. ⁶nikuitdlunilo
 igdlumut iserpok, ûlialo niakuanut kuivdlugo okarfigâ: ima okarpok
 Nálagak Israflip Gûtia: tanípavkit Nálagkap inugtainut Israflíkúnut
 1 kúng. 21, ²²tt. kúngingortitdlutit; ⁷nálagkavit Aagap inokutai perdlugtísavatit,
²²tt. kivfamalo pruvftit aue Nálagkavdlo kivfaisa tamarmik aue aki-
 -niúsavâka Jisipflimut; ⁸nungutitáusáput Aagap inokutai ilúngar-
 1 kúng. 14,10. -mik; Aaga pèrutísavara karmamut kuissartunik, mátússanik ipe-
 5 Mór. 32,26. -ragkanigdlo Israflime; ⁹Aagavdlo inokutai taimaisísavâka Jarûpiáp
 1 kúng. 15,23; Nípatip ernerata inokutaisut Baisavdlo Agiap ernerata inokutaisut;
 16,3. ¹⁰Jisipflilo kingmit nerísavât Jisrflip narssâne ilissisokásananilo.
 1 kúng. 21,23. ²⁵tauva mato magperpâ kimâvdlunilo. ¹¹nálagkame kivfainut Jigô
 aningmat, okarfigât: perdlókángila? suna pivdlugo pivdlingártok
 táuna ilingnut tikiúpa? okarfigai: nalúngilarse angut táuna ka-
 -nordlo isumakartok. ¹²okarput: taimáingilax, nalunaerfigitigut-
 ait; okarpok: ima imánalo okarfigânga okardlune: ima okarpok

Nálagak: tanípavkit Israflimut kúngingortitdlutit. ¹³ tuaviordlutik tauva tigusiþut nungutdlutik ánorássamingnik, atánutdlo ilivdlugit Mat. 21,7. tungmeráinarnut; suvduartaussuarnigdlo kardlortarput okardlutik: Jígo kúngiuvoð. ¹⁴ tauvalo Jígo Júsavfatip erna Nimsip ernutá Jórámur pikigtitsivoð. Jóráp Rámút Gfliatimítok unguamiuk Is- 8,28. -raflíkkut ilúngaisa ilagalugit Há sailimut Sériap kúngianut sorssug- 8,29. -dlune, ¹⁵ uterpok kúnge Jórát nakorsartikiartordlune Jisrflime u- 8,29. -natarnekarnine píssutigalugit, Sériamiut unatarmáne Há sailimut Sériap kúngianut sorssugkame. Jígo okarpok: isumarse taimaigpat, igdlokarfingmit anissokásangilak aniguissumik nalunaeriartortugssa- 8,29. -mik Jisrflime. ¹⁶ kimugserdlune tauva Jígo Jisrflimut autdlarpok, Jórát tássane nalangmat; Agásiale Jútap kúngia atersimassok Jórát 8,29. takusardlugo. ¹⁷ kinerdlersússup Jisrflime kakivfliap káne kekartup 2 Sá. 18,24. Jígúkkut aggersorpagssuit takugamigit okarpok: aggersorpagssuit issigáka; Jórát dlo okarpok: kimugtilingmik aigdlerit autdlartitdlu- 8,29. -gulo páriartorkuvdlugit; okásavok: erkigsinarþise? ¹⁸ kimugtilik tauva autdlarpok páriartordlugo okardlunilo: kúnge ima okarpok: erkigsinarþise? Jígúp akivá: erkigsinarssuserput súsaveiuk? tu- 8,29. -nuarit kingunivnut. kinerdlersússordle nalunaerpok okardlune: arpártup tikíkaluarþai uternanile. ¹⁹ kimugtilingmig dlo avdlamik autdlartitsivoð; tikíkamigit okarpok: kúnge ima okarpok: erkig- 8,29. -sinarþise? Jígúp akivá: erkigsinarssuserput súsaveiuk? tunuarit kingunivnut. ²⁰ kinerdlersússordlo nalunaerpok okardlune: tikíka- 8,29. -luarþai uternanile; ingerdlausiatdlo sórdlo Jígúp Nimsip ernutáta ingerdlausia, mássa pívdlerortutut ingerdlatíþai. ²¹ tauva Jórát okarpok: pitugtuigitse; kamutailo kimugtugssalersíþait; aníputdlo Jórát dlo Israflip kúngia Agásiale Jútap kúngia, tamarmik ingmikut kamutokardlutik, aníput Jígo páriartordlugo, náþíþátdlo Náþútip 1 kúng. 21, Jisrflimiup narssautáne. ²² Jóráp Jígo takugamiuk okarpok: Jígo, 1. 19. erkigsinarþit? akivá: kanok, erkigsinarssusera? Jisipílip arnavit uverssartarnere ilisþsarnerilo taima amerdlatigititdlugit. ²³ tauva Jórát sanguvoð kimávd lune; Agásiamutdlo okarpok: Agásia-á, per- 1 kúng. 21,19; -dluliornerssuak. ²⁴ Jígúvdle písig sine kilutdlardlugo Jórát písigþá 22,38. talþsa akornatigut karssok úmatágut anitdlagtitdlugo; táunalo ka- 22,38. -mutiminut akugdlárpok. ²⁵ tauvalo Bitkarimut sákutórkingnerta- 22,38. -minut okarpok: kiviðdlugo Náþútip Jisrflimiup narssautánut ige- 22,38. -kiuk; mássame erkaimagit, ivdlitdlo kimugsekatingigkavta igdlu- 22,38. -gtgdluta Aaga angutá maligdlugo, Nálagkap okausex nanertui- 22,38. -ssugssak mána táussumúnga aníká: ²⁶ Náþútip aua ernerisalo aue

igpagssak takúngíneríka? okarpok Nálagak, akilísavavkitdlo nar-
-ssame tamatumane, okarpok Nálagak. mánalo kivigdlugo nar-
2 nal. 22,9. -ssamut igekiuk Nálagkap okausia maligdlugo. ²⁷ Agásiap Jútap
1 kúng. 21,2. kúngiata takugamiuk kimávok avkusínikut igdlup nautsvingmítup
tungânut; Jígúvle malersorpâ okardlunilo: táunátaok kamutaine
perdlugtísiuk Jivdligâp erkânítup Guerip majuariâne; Makitumutdlo
kimâvdlune tássane tokuvok. ²⁸ kivfaisa Jerúsalamut kimugsiúpât;
iliversiânutdlo ilivât sujuaissainut Dâvip igdlokarfiâne. ²⁹ ukiut
arkarnâne Jórât Aagap ernera kúngiutitdlugo Agásia Jútamut kú-
-ngíngorpok.

³⁰ Jígô Jisrflimut tikiútok Jisipflip tusaramiuk kîne amiúmik
agiarpâ niarkilo pínersardlugo igalâkutdlo itsuardlune; ³¹ Jígúlo
1 kúng. 16, 10. 18. isâvfigmut iseriarmat, okarpok: perdlókángínerdlune Símere ná-
-lagkaminik tokutsissok? ³² kînile igalâmut árdlortitdlugo táuna
okarpok: kina iligâra, kina? tauva sakissartut mardluk pingasut-
-dlúnt itsuarpât. ³³ okarpok tauva: nákartísiuk; nákartípâtdlo;
auatalo ilâta karmak kimugtuarssuitdlo serpartarfigai; tugdlarpâtdlo.
³⁴ isersimavdlune nerigame imeramilo okarpok: takusarsiuk-ait
1 kúng. 16, 31. perdlorkussaussox táuna iliverdlugulo, kúngip pania tássaungmat.
³⁵ iliveriartoramkule avdlamik nanissakángitdlat kisiâne niakukuanik
isigainigdlo agssaisalo itumainik. ³⁶ uterdlutigdlo nalunaerfiging-
-mâne okarpok: Nálagkap okausia tamássa, kivfamigut Eliákut
10; Tispimiúkut okauserissâ okardlune: Jisrflip narssâne kingnit ne-
1 kúng. 21, 23. -rísavât Jisipflip uvingna; ³⁷ Jisipflivdlo timâ tokungassox ánatut
Jer. 8, 2. ísavok narssap kâne, Jisrflip narssâta kâne, okartokarnavérsitdlugo:
tássa Jisipile.

kapitalit 10.

Aagácut Bálícutdlo Jígúp píarai.

erk. 8, 30. ¹ Aaga arfinex-mardlungnik kulilingnik ernekarpok Samáriame;
Jígúlo agdlagkanik agdlagpox Samáriumutdlo autdlartitsivdlune Jis-
-rflip nálagainut, utorkaunernut Aagavdlo [erniminut] angutisiari-
5, 6. -titainut, okarkussivdlune: ² mánalo, agdlagkat uko ilivsinut apúg-
-pata, ilivsiníngmata nálagkavse ernere, ilivsiníngmata kamutit
kimugtuarssuitdlo igdlokarfigdlo igpiliugalik sákutdlo: ³ nálagkavse
ernerisa ajúngínerssât iluarnerssât kinerniásavarse angutáta igsiav-
-fanut kilálingmut ingititdlugo, sorssugdlusilo nálagkavse inokutai
9, 24. 27. igdlersordlugit. ⁴ ersingálekautdle okardlutigdlo: ata, kúngit táuko
mardluk atasínáungíngmata sâne, kanok uvagut atasínáusangut?

⁵igdlumilo angnek igdlokarfingmilo angnek utorkauneritdlo anguti-
 -siatdlo táuko Jígúmut autdlatitsiput okarkussivdlutik: kivfaráv-
 -tigut, kanordlo okarfigiguvtigut, taimardluínax iliúsaugut; kimig-
 -dlünft kúngingortitsiumángilagut; ivdlit iluarissangnik piumârputit.
⁶tauva agdlagkanik avdlanik agdlagfigai okardlune: uvanga pigiguvse
 nipigalo nâlagkumaguvsuik, angutit nâlagkavse ernerisa niakue ti-
 -gúsavase Jisrflimutdlo aggiutdlugit uvavnut akago mána nagdler-
 -pago. kúngivdle ernere angutit arfinek-mardlungnik kuligdlit ig-
 -dlokarfiup angnertaine perorsaissimingne ítut. ⁷agdlagkatdlo apûv-
 -figingmatik tiguvaít kúngip ernere tokutdlugitdlo, angutit arfinek-
 mardlungnik kuligdlit; niakuilo nuioragkanut ikivdlugit Jisrflimut
 nagsiúpaít táussumúnga. ⁸arpârtup tikiutdlune nalunaerfigingmane
 ima: kúngip ernerisa niakue áipait, okarpok: isâvfiup pânut iligat-
 -dlarsigik mardluvíngordlugit akagumut. ⁹akagángmat anigame
 tássunga kekariartordlune, inungnut tamanut okarpok: iluartúvuse
 ilivse; takuvavsinga, uvanga nâlagara pikigtitsivfigigiga tokutdlugo;
 kiale uko tamaisa perdlugtípai? ¹⁰nalujungnaeritse mána, atúngit-
 -sokángitsox Nâlagkap okausiata ilânik, Aagap inokutainut Nâ-
 -lagkap okauserissâta; kivfamigut Eliákut okauserissane Nâlagkap
 nâmagsivâ. ¹¹Jisrflimítutdlo Aagap inokutai amiákússut tamaisa
 Jígûp perdlugtípai angnertailo ilisarekatigissailo palasertailo ani-
 -guissumik táussuma ilagigaluanik amiákuerutdlugo.

erk. 9,5.

Jôrs. 21,45;
 1 kúng. 8,66.
 1 kúng. 21,22.

4 Môr. 21,36.

¹²tauva pikivox piartordlunilo Samâriamut autdlarpok; avku-
 -sinermítldlune Bft-Eikite savanik pârssissut piat tikilerdlugo
¹³Agâsiap Jútáp kúngiata katángutai Jígûp nâpíkamigit okarpok:
 kíkúvise? akivât: Agâsiap katángutigátigut, aterpugut kúngip ki-
 -tornai kúngivdlo nuliata kitornai takujartordlugit ajúngínersut. ¹⁴o-
 -karpok: tigusigik úmassut; tiguvaít dlo úmassut tokutdlugitdlo Bft-
 -Ekitip iterssaliartâta saniane, angutit sisamanik kuligdlit mardlug-
 -dlo; ilât atauserdlünft amiákútingilât. ¹⁵tássanga autdlarame Jû-
 -nâta Ríggap ernera nâpíkamiuk pârâne. pivdluarkuvâ okarfigalugo:
 úmatit perkusersuipa, sôrdlo úmatiga úmatingnut? Jûnâtap anger-
 -mane okarpok: taimaigpat, agssagkut ekitigit; agssangmigutdlo
 ekitingmat, kamutinuít ingminut kakitípâ ¹⁶okardlune: áiparínga,
 Nâlagkamut ilungersornera takúsavat. kamutainilo kimugsiúpât.
¹⁷Samâriamutdlo pigame, Aagácut Samâriame amiákússut tamaisa
 perdlugtípai nungutserdlugit, Nâlagkap okausia Eliamut okauserissâ

2 nal. 22,6.

Jer. 35,8 tt.

1 kúng. 21,21.

¹⁸kingorna Jígûp inuit ilúngaisa katerssorpai okarfigalugitdlo:

40*

- 1kúng. 16, Aaga Bálmut kivfartornikingmat, Jfgó táussumúnga kivfartorner-
³¹ tt. -túsavok; ¹⁹ mānalo Bálip pruvftai tamaisa kivfailo tamaisa pa-
 -lasertailo tamaisa uvavnut kaerkusigik makaissinartokarkunago,
 Bálmut angisúmik tuníssutigssakarama tokutagssamik; makaissi-
 -nartokarpata kinaunersumigdlünft, inūsángilak. Jfgúle taimailiorpok
 terdlinganériniardlune, Bálip kivfai pfarumavdlugit. ²⁰ Jfgúlo okar-
 -pok: Bálmut uvdormik katisímavigssamik ivdlernartitsigitse. tor-
 -dlulautigát tauva. ²¹ Israflilo ilüngát Jfgúp autdlartitsivigingmago.
 Bálip kivfai tamarmik tikiúput, atautsimigdlünft amiákokángitdlat
 tikiutingitsumik; Bálivdlo igdluanut iseramik tátokípát Bálip igdlua
 isuanit isuanut. ²² ánorausivingmut ivertitaussox tauva okarfigá: Bâ-
 -lip kivfai tamaisa sarkúmersitsivigíkit ássútigssainik, ássútigssaitdlo
 16. sarkúmersípai. ²³ tauvalo Jfgó Júnátalo Rtggap ernerá Bálip igdlua-
 -nut iserput; Bálivdlo kivfainut okarpok: uyardleritse takuniardlu-
 -silo, Nálagkap kivfaisa ilánik tamáne ilakarkinavuse, kisiáne Bálip
 kivfáinainik. ²⁴ isermatalo tuníssutinik tokutagssanik tuníssutinigdlo
 ikivkagagssanik pigdlísavdlutik, Jfgúp angutit arfinek-pingasunik
 kuligdlit katerssortípai silatánut okardlunilo: angutit agssavsínut
 1kúng.20,³⁹. pisitama ilát atauserdlünft ánagpat, inūssusia inūssutsimik sivner-
 -nekásavok. ²⁵ tuníssut ikivkagagssax pigdliarinexarêrmat, Jfgó
 arpagtartunut sákutórkingnernerudlo okarpok: iserdluse perdlugtí-
 1kúng.18,⁴⁰. -sigik, ilát atauserdlünft anisínago; perdlugtípaít tauva panap kf-
 -nánik, arpagtartutdlo sákutórkingneritdlo igípaít autdlardlutigdlo
 Bálip igdluata nunakarfigtánut. ²⁶ Bálivdlo igdluata napassuliartai
 3,². anípaít ikivkardlugitdlo; ²⁷ Bálimutdlo napassuliak ūkautípaít; Bâ-
 -livdlo igdlua inguvterdlugo anartarfiliarát uvdlumimut agdlát.
 3,³. ²⁸ taima Jfgúp Bále piunérutípa Israflimit pèrsitdlugo. ²⁹ taimáitox
 13,². ¹¹; Jarûpiáp Nípatip ernerata ajortuliausê Israflíkúnut ajortuliautigi-
 14,²⁴. -titai Jfgúp nigúngilai malísaerdlugit, norraussat kúltiussut Bítili-
 -mítut Dánimítutdlo.
³⁰ Nálagardle Jfgúmut okarpok: iluarissara nāmagsivdluaragko
 Aagap inokutainut iliordlutit ūmámiugissáka migssiliordluárnardlugit,
 15,¹². kinguágssavit sisamagssait Israflip igsiavfiutáne kilálingme igsiásá-
 -put. ³¹ Jfgúle misigssúngilak, Nálagkap Israflip Gútiata inatsisai
 ilerkorlugit ūmámigut ilüngardlune sakíngilak; nigúngilak Jarû-
 15,¹⁸. ²⁸; -piáp ajortuliausfnit Israflíkúnut ajortuliautigititainit. ³² uvdlune
 1kúng.16,¹⁹. tamákunane Nálagkap Israfle ilángaisarfigilerpâ, Hásailivdlo Israflíkut
 8,¹². perdlugtípai tamatigut nunáne, ³³ Jórtanimít sexernup nuissarfiata
 tungágut, Gfliatip nunâ ilüngardlugo, Gátikut Rûpiníktudlo Mánar-

-síkutdlo, Aaruérimít kúngúp Arnúnip sinânítumit Gfíliatilo Bâsanilo. ³⁴Jígúmik okalugtuarissagssat avdlat, kanok-iliornere tamarmik pí-ssauneralo tamarme, tamáko agdlagsimáput magpersagkane Is-raflíp kúngê pivdlugit nalunaerssútilingne. ³⁵Jígúlo sujuaissaminut ínarpok, iliverpátdlo Samâriame; Júagarsilo ernerá kúngíngorpok ^{13,1}kingorârdlugo. ³⁶uvdlut Jígúp Israflimut kúngiuvê Samâriame tássa ukiut mardlungnik kuligdlit arfinex-pingasutdlo.

kapitalit 11.

Atâliamik. Júarse kúngíngortok.

¹Atâliap Agâsiap arnáta takugamiuk erne tokusimassok, pí-^{8,26;}
-kivok kúngitdlo kinguait tamaisa pfordlugit. ²Júsipavdle, kúngíp ^{2 nal. 22,10.}
Jôrâp paniata, Agâsiap najâta, Júarse Agâsiap ernerá tiguvâ tig- ^{2 nal. 22,11.}
-dligdlugo kúngíp ernerisa tokutaussut akornánit, táunalo milugtit-
-sissálo inínguame sinigtarfingme ititdlugit, Atâliamitdlo issertorpá ^{1 nal. 3,11.}
tokúnexartailivdlugo; ³táussumanftdlune Nâlagkap igdluane ukiut ^{2 nal. 22,12.}
arfinigdlit issertorsimavok; Atâliale nunamut kúngiussox. ^{erk. 9,5.}

⁴ukiut arfinex-áipâne Jújatâp autdlartitsivdlune aisípai sáku- ^{2 nal. 23,1.}
-tút kúngíp párssissaisa arpagtartutdlo untritiltsa nálagait ingmi-
-nutdlo isertitdlugit Nâlagkap igdluanut; angerfigalugitdlo ugper-
-narsaisípai Nâlagkap igdluane kúngivdlo ernerá táukunúnga taku-
-titdlugo. ⁵inápailo okardlune: tássa kanok-iliornigssarse: ilavse ^{2 nal. 23,4.}
pingajue sapátíkut kivfartútekartut pigásáput pigârfingme kúngíp
igdluata sánítume, ⁶pingajuilo isâvfingme Suerime, pingajuilo isâv-
-fingme arpagtartut [ináta] tunuanítume; pigâsausilo pigârfingme
igdlup sánítume patdlingnekartailivdlugo. ⁷ilavsile mardluvísa sa-
-pátíkut kivfartútekángitsut tamarmik pigârfingme Nâlagkap ig-
-dluata sánítume kúnge pigâusavát; ⁸kúnge avatangísavarse kau- ^{2 nal. 23,7.}
-jatdlagdlugo, nungutdluse sákuse tigumiaralugit, kinalo siagtitanut
pissok tokúnekásavok; kúngilo ilagiuarsiuk anissarângatdlo iserâ-
-ngatdlo. ⁹untritilingnutdlo nálagaussut taimardluínak iliorput, ^{2 nal. 23,8.}
sórdlo Jújatâ palase inatsissox; nungutdlutik angutititik ilaserait,
kivfartútekartutdlo sapátíkut kivfartútekángitsutdlo sapátíkut, Júja-
-tâmutdlo palasimut iserdlutik; ¹⁰palasivdlo untritilingnut nála- ^{2 nal. 23,9.}
-gaussut tunivai kalugiussanik erkornavêrkutinigdlo kúngíp Dâvip
pigissaraluinik Nâlagkap igdluanítunik. ¹¹arpagtartutdlo kekarpur, ^{2 nal. 23,10.}
nungutdlutik sákutik tigumiaralugit, igdlup sanerânit talerpiata tu-
-ngânítumit igdlup sanerânut sâmiata tungânítumut, tunissivingmut

- 2 nal. 23,¹¹. igdlumutdlo sangmivdlutik, kúnge kaujatdlagdlugo. ¹²kúngivdlo
 5 Mór. 17, erna tauva anisipá niakorússuarmigdlo ivertitsivigalugo nalunaiáu-
^{18. 19.} -migdlo tunivdlugo; kúngingortitdlugulo tanípát, agssatigdlo er-
 2 nal. 23,¹². -ssártordlugit okarput: kúnge inûgile. ¹⁸arpagtartut inuitdlo nipát
 Atáliap tusaramiuk, inungnut Nâlagkap igdluanitunut iserpok; ¹⁴ta-
 2 nal. 23,¹³. -kungnigkamilo, sunauvfa kúnge tungmarfiliame kekartok ilerkússok
 maligdlugo, nâlagaussutdlo kardlortáussuitdlo kúngimîtut, nunavdlo
 inue tamarmik tipaitsugdlutik kardlortáussuarnik kardlortartut;
 2 nal. 23,¹⁴. -kigtitsinex. ¹⁵Jújatâvdle palasip untritilingnut nâlagaussut sâku-
 -tûnut ivertitat inâpai okarfugalugit: anisexisiuk siagtitanut ilutit-
 -dlugo, kinalo táussumínga malingnigtok panamik tokúsiuk. taima
 palase okarpok Nâlagkap igdluane tokorkunago. ¹⁶agssamingnigdlo
 2 nal. 23,¹⁵. tugtitsivigingmáne avkusinîkut kimugtuarssuit iserfigissartagâtigut
 kúngip igdluanut iserpok, tássanilo tokutauvok.
 2 nal. 23,¹⁶. ¹⁷tauva Jújatâp Nâlagardlo kúngilo inuitdlo angerfigekatigig-
 -sipai, Nâlagkap inugtarísagai, kúngilo inuitdlo angerfigekatigigsit-
 2 nal. 23,¹⁷. -dlugit. ¹⁸nunavdlo inue tamarmik tauva Bâlip igdluanut iserput
^{10, 26. 27.} tunissiviutailo ûkautitdlugit inûssaliartailo navdlordluinardlugit, Má-
 2 nal. 23,¹⁸. -tânulo Bâlip palasertâ tokúpát tunissivt sâne; Nâlagkavdle ig-
 2 nal. 23,²⁰. -dluanut palase takusaissunik ivertitsivok. ¹⁹untritilingnutdlo nâ-
 -lagaussut sâkutûtdlo kúngimik pârssissut arpagtartutdlo nunavdlo
 inue tamaisa ilaserai, táukualo kúnge atertípát Nâlagkap igdluanit,
 arpagtartutdlo [inâta] isâvfa avkutigalugo iserput kúngip igdluanut;
 2 nal. 23,²¹. kúngitdlo igsiavfiutânut kilâlingmut táuna ingípok. ²⁰nunavdlo inue
 tamarmik tipaitsugput, igdlokarfingmilo uníngavekarput, Atália pa-
 2 nal. 24,¹. -namik tokúkamikó kúngip igdluane. ²¹arfinek-mardlungnik ukio-
^{4.} -kardlune Júarse kúngingorpok.

kapitalit 12.

Júarse Jútame kúngiussok; Nâlagkap igdlua iluarsarâ; Hâsailip Sèriap kúngiata
 sorssungualermane pajugdlugo autdlartikâ; kivfaminit tokutaussok.

- 2 nal. 24,¹. ¹ukiut arfinek-âipâne Jîgô kúngiutitdlugo Júarse kúngingorpok,
 ukiut sisamanik kuligdlit kúngiuvdlune Jerûsalâme; arnâta aterâ
 2 nal. 24,². Sîpia Bêrsâpamio. ²Júarse Nâlagkap iluarissânik iliorpok uv-
 -dlune tamaisa Jújatâ palase ajokersortigalugo. ³taimâitok ki-
^{14, 4;}
 1 kúng. 22,⁴⁴. -ngigtúnguit pêrsínexángitdlat; sule inuit tunississardlutigdlo tipi-
 -gigsautigdlissarput kingigtúngwane.

⁴Júarse palasinut okarpok: aningaussat tamaisa, ivdlernar- 2 nal. 24,⁵ tt.
 -titat Nálagkap igdluanut erkússat akê, aningaussat inuit [naut- 2 Mór. 30,
 -sorssugkanut] ilángútut [túniússait], aningaussat tarnigdlit [utertí- 18. 14.
 -ssutait] naligitáussusertik nâpertordlugo, aningaussat tamaisa nali- 3 Mór. 27,¹ tt.
 -ngínaup isúmerutigissai Nálagkap igdluanut ákumavdlugit, ⁵palasit
 ingmiugnut tigúsavait, nungutdlutik ilisarekatigissamingnit, igdluvdlo
 aserkue iluarsardlugit, tamatigut aserkunik navssârfingekarângat.
⁶ukiutdle mardlungnik kuligdlit pingajuáne Júarse kúngiutitdlugo
 palasit igdlup aserkue iluarsarsimángingmatigik, ⁷kúngip Júarsip
 Jújatá palase palasekatailo kaerkuvai okarfigalugitdlo: suna piv-
 -dlugo igdlup aserkue iluarsarsimángilisigik? mána aningaussat
 ilisarekatigissavsínit tigúsaersigik túniutdlugitdlo igdlup aserkuinut
 atortitdlugit. ⁸palasit akuerât aningaussat inungnit tigúsanagit
 igdluvdlo aserkue iluarsásanagit. ⁹Jújatá palase tauva igdler-
 -fingmik tigusivok matualo putuvdlugo; táunalo ilingmago tunissi- 2 nal. 24,⁸.
 -viup sanianut talerpiata tungânut Nálagkap igdluata iseriânut,
 tássunga palasit avdloriussamik pârssissut aningaussat Nálagkap
 igdluanut ânekartut tamaisa iliorarpait. ¹⁰aningaussatdlo igdler- 2 nal. 24,¹¹.
 -fingmítut amerdlasüngortut takussarângamikik, kúngip agdlagtartua
 palasiunerdlo majuararaut aningaussatdlo Nálagkap igdluane nani-
 -ssaussut pôrtordlugit nautsorssordlugitdlo. ¹¹aningaussatdlo úg- 2 nal. 24,¹².
 -tugaussut tauva túniúpait suliarissariakartunik suligssalingnut Ná-
 -lagkap igdluane takusaissûtitaussunut, akigerkuvdlugit sanassunut
 igdluliortunutdlo Nálagkap igdluane sulissunut ¹²karmaissunutdlo
 ujarcanigdlo avguissunut, pisiniutigerkuvdlugitdlo kissungnik ujar-
 -kanigdlo avgugkanik Nálagkap igdluata aserkuisa iluarsarnekau-
 -tigssainik, akigerkuvdlugitdlo igdlup iluarsarnekarnerinut tamanut.
¹³taimáitox pûgutarssuit sflviussut, tarkigssûtít, pûgútat, kardlor-
 -táussuit, pekutit kúltiussut pekutitdlo sflviussut tamaisa Nálagkap
 igdluata pé sanatíngilait aningaussat Nálagkap igdluanut erkússat
 akiliutigalugit; ¹⁴kisiáne suliarissariakartunik suligssalingnut túniú-
 -pait, Nálagkavdlo igdlua iluarsarpât akigssautigalugit. ¹⁵nautsor- 22,⁷.
 -ssuekatigíngilaitdlo angutit aningaussanik túniússivigissatik suliar-
 -ssariakartunik sulissunut túniuterkuvdlugit, ilumórdlutik táuko pi-
 -ssarmata. ¹⁶aningaussat tuníssutit pitdlarnavérkússutit akê ani-
 -ngaussatdlo tuníssutit ajortaeruterkússutit akê Nálagkap igdluanut
 erkúnexángitdlat; palasit pigssarait.

¹⁷tauva Hâsaile Séríap kúngia majuarpok, Gâtímutdlo sor-
 -ssugdlune tiguarpâ; kînilo Hâsailip sangmisípâ Jerúsalamut ma-

16,8; -juarumavdlune. 18 Jûarsivdle Jûtap kúngiata tiguvaí pft ivdlernartut
 18,15; tamaisa Jûsavfatip Jôrâvdlo Agâsiavdlo sujuaissame Jûtap kúngi-
 1 kúng. 15,18. -sa ivdlernartitait nangminerdlo ivdlernartitane kúltitdlo Nâlagkap
 igdluata kúngivdlo igdluata pekûsivtne nanissaussut tamaisa nag-
 -siutdlugitdlo Hâsailimut Sêriap kúngianut; tauva majuarpok Je-
 -rûsalât kimagdlugo. 19 Jûarsimik okalugtuarissagssat avdlat, ka-
 -nok-iliornere tamarmik, tamáko agdlagsimáput magpersagkane
 2 nal. 24,25. Jûtap kúngê pivdlugit nalunaerssûtilingne. 20 kivfai makíput pi-
 -kigitsexatigtgdlutigdlo; Jûarsilo perdlugtípât Milup igdluane Sig-
 2 nal. 24,26. -dlâp ateriâne; 21 kivfaisa ukua Jûsakarip Simiâtip ernerata Jûsa-
 -pativdlo Sûmerip ernerata perdlugtípât tokutdlugo; sujuaissainutdlo
 14,1; iliverpât Dâvip igdlokarfiâne. Amâsialo ernera kúngingorpok ki-
 2 nal. 24,27. -ngorârdlugo.

kapitalit 13.

Jûagarse Jûarsilo Israilime kúngiussut. Sêriamiut Israilikúnit perdlugtitáussut
 Elisap sujuligtûtigigai. tokussox.

1 ukiut mardlungnik kuligdlit pingajuáne Jûarse Agâsiap er-
 10,35. -nera Jûtame kúngiutitdlugo Jûagarse Jígûp ernera Israilimut kú-
 -ngingorpok, ukiut arfersanek-mardluk kúngiuvdlune Samâriame.
 10,29. 31; 2 Nâlagkap iluaríngisânik iliorpok; Jarûpiâp Nípatip ernerata ajor-
 15,9. 18. -tuliausê Israilikúnut ajortuliautigititai maligdlugit saxivox, nigú-
 -ngilak tássânga. 3 tauva Nâlagkap níngangnera katsungailerpok
 1 kúng. 19,16; Israilikúnut, túniúpailo Hâsailip Sêriap kúngiata agssainut Btu-
 2 kúng. 10,32. Hâtativdlo Hâsailip ernerata agssainut uvdlut tamaisa. 4 Jûagar-
 -sile manigûtdlune kinungmat Nâlagkap sâne, Nâlagkap tusarpâ.
 Israilikut kunutitaussut issigigamigit, Sêriap kúngiata kunutingmagit.
 14,27; 5 Nâlagkavdlo Israilikut ánaussissumik tunivai aniguisitdlugit Sé-
 Nim. 9,27. -riamiut agssainit; Israilivdlo kinguai tupimingne uníngáput sujor-
 -nagutut. 6 taimáitok nigúngitdlat Jarûpiâp inokutaisa ajortuliau-
 -stnit Israilikúnut ajortuliautigititainit, ilerkorlugit saxíput; orpig-
 -ssuarimiuliak agdlât Samâriame unínarpok. 7 Jûagarsivdle ínugtai
 ukuníngáinax amiákokarput: kimugtilingnik tatdlimanik kulilingnik
 kamutinigdlo kulinik pisuinarnigdlo kulinik tûsintilingnik; Sêriap
 2 Sâm. 22,43. kúngiata nungutingmagit pujoralanertutdlo tungmagagassángortitdlugit.
 8 Jûagarsimik okalugtuarissagssat avdlat, kanok-iliornere tamarmik
 píssauneralo, tamáko agdlagsimáput magpersagkane Israilip kúngê
 pivdlugit nalunaerssûtilingne. 9 Jûagarsilo sujuaissaminut ínarpok,

iliverpâtdlo Samâriame; Jûarsilo erna kúngingorpok kingorârdlugo.

¹⁰ ukiut pingasunik kuligdlit arfinex-áipâne Jûarse Jûtame kú-
-ngiutitdlugo Jûarse Jûagarsip erna Israflimut kúngingorpok,
ukiut arfersanigdlit kúngiuvdllune Samâriame. ¹¹ Nâlagkap iluarí- 14,24;
-ngisânik iliorpok; nigúngitdluâarpok Jarûpiâp Nípatip ernerata 15,9.
ajortuliaustnit Israflíkúnut ajortuliautigititainit, ilerkorlugit sakivok.
¹² Jûarsimigdle okalugtuarissagssat avdlat, kanok-iliornere tamarmik
píssauneralo, kanok Amâsia Jûtap kúngia sorssugká, tamáko ag- 14,8 tt.
-dlagsimáput magpersagkane Israflip kúngé pivdlugit nalunaerssû- 2 nal. 25,
-tilingne. ¹³ Jûarsilo sujuaissaminut íarpok, Jarûpiâtdlo igsiav- 18. 21 tt.
-fianut kilâlingmut ingipok; Jûarsivdlo Samâriame Israflip kúngé 14,16.
ilissaokatigai.

¹⁴ Eltsa náparmat nápautekardlune tokússutigissaminik, Jûarsip
Israflip kúngiata aterfigâ, kfnâtaló sâne kiavdlune okarpok: atâtaga, 2,12.
atâtaga, Israflip kamutai kimugtilflo. ¹⁵ Eltsap okarfigâ: pisigsimik
karssunigdlo aigdlerit; aigdliúpâlo pisigsimik karssunigdlo. ¹⁶ tauva
Israflip kúngianut okarpok: pisigse agssangnik tigúmiuk; agssang-
-minigdlo tigúmivâ; Eltsavdlo agssane ilivai kúngip agssainut ¹⁷ o-
-kardlunilo: igalâk magperuk kangimut; magperpâlo; Eltsalo okar-
-pok: piseriarit; piseriarpordlo; tauva okarpok: karssok ánássu-
-taussok Nâlagkamit pissok, karssok ánássutaussok Sêriamiunut
pissugssak; Sêriamiut perdlugtísavatit Avfangme núngutaerser-
-dlugit. ¹⁸ âma okarpok: karssut tigúkit; tiguvailo; okarpordlo
Israflip kúngianut; nunamut anaulerigit; pingasoriardlunilo anaule-
-rivok unigdlunilo. ¹⁹ tauva Gútip inokutâta níngautilerpâ okar-
-dlunilo: tatdlimariardlutit arfinileriardlutitdlünit anaulerigaluaruvit,
tauva Sêriamiut perdlugterkajakâtit núngutaerserdlugit; mánale pi-
-ngasoriardlugit Sêriamiut perdlugtísavatit.

²⁰ Eltsa tauva tokuvok, iliverpâtdlo. Múapíkutdle katerssat
nunamut pitoráuput ukiup autdlarkautâne. ²¹ pivordlo inungmik
ilississut takuleramíkk katerssat táuko, tauva inuk igípât Eltsap
ilerfanut; inúvdle táussuma tasamunga tugdlune Eltsap saorne
agtoramigit úmarpok makitdlunilo isigkaminut túngavdlune.

²² Hâsailip Sêriap kúngiata Israflíkut kunutípai Jûagarsip uv-
-dlue tamaisa. ²³ Nâlagkavdle sáimáupai nagdligtordlugitdlo sâg-
-figalugitdlo Aaperâmut lisâmutdlo Jâkumutdlo angerutse pivdlugo; 2 Mór. 2,24;
aserorumángilailo kînamilo sânit igikumanagit tamána tikitdlugo. 3 Mór. 26,42.
²⁴ Hâsaile Sêriap kúngia tokungmat, Bîn-Hâtate erna kúngingor-
-pok kingorârdlugo. ²⁵ tauva Jûarsip Jûagarsip ernerata Bîn-

Hátate Hásailip erna kingumut tiguaiufigá igdlorpalíngnik angú-
-minit Jûagarsimit tiguagainik; pingasoriardlugo saperssisíkamiuk
Jûarsip kingumut tiguarpai Israflip igdlorpalé.

kapitalit 14.

Amāsia Asarialo Jûtame kúngiussut; Jarúpiat Jûarsip erna Israilime kúngiussok.

- ¹ukiup áipáne Jûarse Jûagarsip erna Israflime kúngiutit-
-dlugo Amāsia Jûarsip Jûtap kúngiata erna kúngingorpok. ²mar-
2 nal. 25,1. -dlungnik kulilingnik tatdlimanigdlo ukio kardlune kúngingorpok,
ukiutdlo mardlungnik kuligdlit arfinex-sisamatdlo kúngiuvo Jerú-
2 nal. 25,2. -saláme; arnâta aterâ Jûátâne Jerúsalamio. ³Nálagkap iluari-
-ssânik iliorpok, taimáitok Dâvisut sujuaissamisut pinane; Jûarsip
angúme kanok-iliornere tamaisa maligdlugit iliorpok. ⁴taimáitok
12,3; kingigtúnguit pèrsínexángitdlat; sule inuit tunississardlutigdlo tipi-
1 kúng. 15,14. -gigsautigdlissarput kingigtúnguane. ⁵nálagauvfingme aulajanger-
2 nal. 25,3. -sírame, kivfane kúngimik angúminik tokutsissut tokúpai; ⁶tokut-
12,20. 21. -sissutdle kitornait tokúngilai, sórdlo Môrsasip inatsisaisa agdlag-
2 nal. 25,4. -simavfiáne agdlagsimassok, Nálagkap inássutigissâ imáitok: anga-
5 Môr. 24,16. -jorkait tokúnexásángitdlat kitornaitik pivdlugit, kitornaitdlo tokúne-
-kásángitdlat angajorkâtik pivdlugit; kisiáne nungutdlutik nangminex
ajortuliauserissatik pivdlugit tokúnexásáput. ⁷Eitumíkut saper-
2 nal. 25,11. -sisípai kôrkume tarajortúme, kulínik túsintigdlit, Sflalo tiguar-
2 Sâm. 8,13. -pâ sorssútídlutik; atekartípâtdlo Jugtilimik uvdlumimut agdlát.
2 nal. 25,17. ⁸tauva Amāsia arpârtunik autdlartitsivok Jûarsimut Jûagarsip
erneranut Jígûp ernutânut Israilip kúngianut, okarkussivdlune:
2 nal. 25,18. karrít, kfnarsivdluta issigisa. ⁹Jûarsivdle Israilip kúngiata Amāsia
erk. 9,14. Jûtap kúngia autdlartitsivigâ okarkussivdlune: orpitsiaup kfnarigsup
Lípanûnimítup sítere Lípanûniméxáne autdlartitsivigâ okarkussiv-
-dlune: panft ernivnut nullssiutíssuk; narssavdle nerssutaisa Lípa-
-nûnimítut orpitsiax kfnarigsox avkutígalugo tugdlarpât. ¹⁰Eitu-
2 nal. 25,19. -míkut saperssisitdlaragkit, ûmatíkgut makitasûngorputit; atarki-
úss. 11,27. -ssauginardlutit igdlungne uníngáinarit; sók perdlugsisíkmavit? or-
2 nal. 25. -dlutdlásautit, ivdlitdlo Jûtalo pekátígalutit. ¹¹Amásiale tusaru-
20. 21. -mángíngmat, Jûarse Israflip kúngia majuarpok, kfnarsivdlutigdlo
issigaut, táunalo Amásialo Jûtap kúngia, Bítstfmsime Jûtap plane.
2 nal. 25,22. ¹²Jútákutdle saperssisitáuput Israflíkut sâne kimávdlutigdlo nalingí-
2 nal. 25,23. -nak tuperminut. ¹³Amāsia Jûtap kúngia Jûarsip erna Agásiap er-

-nutâ Jûarsip Israilip kúngiata tiguvá Bttstfmsime; Jerûsalâmutdlo pigame Jerûsalâp ungalorssuata ilâ nákartípâ Eivfarâp isâvfanit isâvfmigmut tekorkordlermut, tatdlisut sisamanik untritiligtut taki-tigissok. ¹⁴kûltilo silvilo tamât pekutitdlo tamaisa Nâlagkap ig- ²nal. 25,24.
 -dluane kúngivdlo igdluata pekûsivine nanissaussut tiguvai sivni-
 -ssugssatdlo sagdlokítainavérkutigitat; Samâriamutdlo uterpok.
¹⁵Jûarsimik okalugtuarissagssat avdlat, kanok-iliornere píssauneralo, ^{13,12.}
 kanordlo Amâsia Jûtap kúngia sorssugkâ, tamâko agdlagsimáput
 magpersagkane Israilip kúngé pivdlugit nalunaerssûtilingne. ¹⁶Jûar- ^{13,13.}
 -silo sujuaissaminut inarpok, Samâriamilo Israilip kúngé ilissaoka-
 -tigai; Jarûpiâtdlo ernerera kúngingorpok kingorârdlugo.
¹⁷Amâsia Jûarsip ernerera Jûtap kúngia ukiut arkanek-tatdlimat ²nal. 25,26.
 inûvok, Jûarse Jûagarsip ernerera Israilip kúngia tokungmat ki-
 -ngornâgut. ¹⁸Amâsiamik okalugtuarissagssat avdlat agdlagsi- ²nal. 25,26.
 -máput magpersagkane Jûtap kúngé pivdlugit nalunaerssûtilingne.
¹⁹Jerûsalâme pikigitsexatigigfigingmâne Lâkisimut kimâvok; ma- ²nal. 14,27.
 -ligtitdlugule autdlartitsíput Lâkisimut, tássanilo tokúpât. ²⁰ki- ²nal. 25,28.
 -mugtuarssungnigdlo âpât; sujuaissanilo ilissaokatigai Jerûsalâme
 Dâvip igdlokarfiâne. ²¹Jûtavdlo inugtaisa ilûngarmik Asaria tiguvat, ^{15,1;}
 arfersanilingnik ukiokartok táuna, kúngingortitdlugulo angutânut ²nal. 26,1.
 Amâsiamut kingorârtigititdlugo. ²²táussuma Eilat karmarpâ Jû- ^{16,6;}
 -tamutdlo utertitdlugo, kúngé sujuaissaminut inarmat kingornâgut. ²nal. 26,2.
²³ukiut arkanek-tatdlimâne Amâsia Jûarsip ernerera Jûtame
 kúngiutitdlugo Jarûpiât Jûarsip Israilip kúngiata ernerera kúngi- ^{Hús. 1,1;}
 -ngorpok, ukiut sisamanik kuligdlit atauserdlo kúngiuvdlune Sa- ^{Aam. 1,1.}
 -mâriame. ²⁴Nâlagkap iluaríngisânik iliorpok; nigúngitdluínarpok
 Jarûpiâp Nípatip ernerata ajortuliausfnit Israilíkúnut ajortuliautigi-
 -titainit. ²⁵Israilip kigdligfigissâ Hâmatip ornigtariânit narssap
 kúgaitsup taseressua tikitdlugo táussuma kingumut tiguarpâ Ná- ^{Jún. 1,1.}
 -lagkap Israilip Gûtiata okausia nâpertordlugo, kivfamigut Júná-
 -kut Amítaip erneragut pruvftíkut Gâte-Hivferimiúkut okauserissâ.
²⁶mássa Nâlagkap takuvâ Israilip nâgdliugssusia sualungârtok, má- ⁵Mór. 32,36;
 -tússatdlo piujungnaersut iperagkatdlo piujungnaersut, Israilíkutdlo ¹kúng. 14,10;
 ikiortigssaxángitsut; ²⁷Nâlagardlo okalugsimángilak Israilip arka ^{21,21.}
 pfarumavdlugo kilaup atânit; ánagtípaile Jarûpiâkut Jûarsip erner- ^{13,5.}
 -ragut. ²⁸Jarûpiâmik okalugtuarissagssat avdlat, kanok-iliornere
 tamarmik píssauneralo, kanok sorssugtok, kanordlo Damaskuse ²Sâm. 8,8;
 Hâmatdlo Jûtap pigigalue Israilimut utertíkai, tamâko agdlagsimáput ²nal. 8,8.

magpersagkane Israflip kúngê pivdlugit nalunaerssútilingne. ²⁹Ja-
 15,8. -rúpiâtdlo sujuaissaminut Israflip kúngtnut ínarpo; Saggarialo
 erna kúngíngorpok kingorârdlugo.

kapitalit 15.

Asaria Usiamigtaok taissak Jútame kúngiusso. Saggaria, Salút, Minagít, Pikaia,
 Pika Israillime kúngiusso. Jútât Jútame kúngiusso.

¹ukiut mardlungnik kuligdlit arfinex-áipâne Jarúpiât Israillime
 1 nal. 3,12. kúngiutitdlugo Asaria Amásiap Jútap kúngiata erna kúngíngor-
 2 nal. 26,8. -pok. ²arfersanilingnik ukioakdlune kúngíngorpok, ukiutdlo tat-
 -dlimanik kuligdlit mardlugdlo kúngiuvok Jerúsalamo; arnâta aterâ
 2 nal. 26,4. Jiggúlia Jerúsalamo. ³Nâlagkap iluarissânik iliorpok, taimar-
 12,9; -dluinax sórdlo Amásia angúne iliortok. ⁴taimáitok kingigtúnguit
 1 kúng. 22,44. pérsínexángitdlat; sule inuit tunississardlutigdlo tipigigsautigdlit-
 2 nal. 26, -ssarput kingigtúnguane. ⁵Nâlagkavdle patingmane kúngé pupig-
 19. 21. -súngorpok uvdormut tokuvíngminut agdlât, náparsímavingme ine-
 -kardlune; Jútâtdlo kúngip erna igdluanut ivertitauvok nunavdlo
 2 nal. 26,22. inue erkartútdlugit. ⁶Asariamik okalugtuarissagssat avdlat, ka-
 -nok-iliornere tamarmik, tamáko agdlagsimáput magpersagkane
 2 nal. 26,28. Jútap kúngê pivdlugit nalunaerssútilingne. ⁷Asarialo sujuaissa-
 -minut ínarpo, sujuaissainutdlo iliverpât Dâvip igdlokarfiane; Jü-
 1 nal. 3,12. -tâtdlo erna kúngíngorpok kingorârdlugo.

⁸ukiut pingasunik kuligdlit arfinex-pingajuáne Asaria Jútame
 14,29. kúngiutitdlugo Saggaria Jarúpiâp erna Israflimut kúngíngorpok,
 káumatit arfinigdlit kúngiuvdlune Samâriame. ⁹Nâlagkap iluarí-
 -ngisânik iliorpok, sórdlo sujuaissane iliortut; nigúngilak Jarúpiâp
 Nípatip ernerata ajortuliaustnit Israflíkúnut ajortuliautigititainit.
¹⁰Salúp Jâpasip ernerata pikigtitsivfigâ perdlugtitdlugulo inuit tá-
 -kuáne, tokutdlugo; kingorârdlugulo kúngíngorpok. ¹¹Saggariamik
 okalugtuarissagssat avdlat agdlagsimáput magpersagkane Israflip
 kúngê pivdlugit nalunaerssútilingne. ¹²tamássa Nâlagkap okausia
 10,30. Jígúmut okauserissâ okardlune: kinguágssavit sisamagssait Israflip
 igsiavfiutâne kilálingme igsiásáput; taimalo pivok.

¹³Salút Jâpasip erna kúngíngorpok ukiut pingasunik ku-
 -ligdlit arfinex-sisamâne Usia Jútame kúngiutitdlugo; káumatdlo
 návdlugo kúngiuvok Samâriame. ¹⁴tauva majuarpo Minagít Gátip
 erna Tersamit, Samâriamutdlo pivdlune Salút Jâpasip erna
 perdlugtípâ Samâriame, tokutdlugo; kingorârdlugo kúngíngorpok.

¹⁵ Salámik okalugtuarissagssat avdlat, pikigtitsineralo pikigtitsigame, tamáko agdlagsimáput magpersagkane Israflip kúngé pivdlugit nalunaerssútilingne. ¹⁶ tauva Minagtp Tivsa perdlugtípá tássanítutdlo tamaisa kigdligfigissálo Tersamit agdlát táputdlugit; matuerfigingingmáne perdlugtípai; nártussortait tamaisa stgpai.

¹⁷ ukiut pingasunik kuligdlit arfinek-sisamáne Asaria Jútame kúngiutitdlugo Minagtp Gátip ernerera Israflimut kúngingorpok, ukiut kulit kúngiuvdlune Samáriame. ¹⁸ Nálagkap iluaríngisánik iliorpok; inútitdlune nigúngilak Jarúpiáp Nípatip ernerata ajortuliausnit Israflíkúnut ajortuliautigititainit. ¹⁹ Fúlip Asóriap kúngiata nuna tikingmago, Minagtp Fúle tunivá talantinik túsintilingnik slviu-ssunik ikiorkuvdlune aulajangersarkuvdlunilo nálagaufingme. ²⁰ aningaussat táuko Asóriap kúngianut túniússagssat Minagtp Israflí- ^{23,25.} kúnut, pekutitórtainut tamanut, návferarkuvai, inungmut atautsimut síkilit tatdlimanik kuligdlit slviussut návferautigerkuvdlugit; tauva Asóriap kúngia uterpok tássane nuname uníngajungnaerdlune. ²¹ Minagfmik okalugtuarissagssat avdlat, kanok-iliornere tamarmik, tamáko agdlagsimáput magpersagkane Israflip kúngé pivdlugit nalunaerssútilingne. ²² Minagtdlo sujuaissaminut ínarpok; Pikaialo ernerera kúngingorpok kingorárdlugo.

²³ ukiut tatdlimanik kuliliáne Asaria Jútame kúngiutitdlugo Pikaia Minagtp ernerera Israflimut kúngingorpok, ukiut mardluk kúngiuvdlune Samáriame. ²⁴ Nálagkap iluaríngisánik iliorpok; nigúngilak Jarúpiáp Nípatip ernerata ajortuliausnit Israflíkúnut ajortuliautigititainit. ²⁵ sákutórkíngertáta Píkap, Rimáliap ernerata, pikigtitsivfigá perdlugtítudlugo Samáriame kúngip igdlússárssuane Arako Arajflo ilángutdlugit najortailo angutit tatdlimanik kuligdlit Gfliatíkut ilait; tokúkamiugdlo kúngingorpok kingorárdlugo. ²⁶ Pikaiamik okalugtuarissagssat avdlat, kanok-iliornere tamarmik, tamáko agdlagsimáput magpersagkane Israflip kúngé pivdlugit nalunaerssútilingne.

²⁷ ukiut tatdlimanik kuligdlit áipáne Asaria Jútame kúngiutitdlugo Pika Rimáliap ernerera Israflimut kúngingorpok, ukiut mardlungnik kuligdlit kúngiuvdlune Samáriame. ²⁸ Nálagkap iluaríngisánik iliorpok; nigúngilak Jarúpiáp Nípatip ernerata ajortuliausnit Israflíkúnut ajortuliautigititainit. ²⁹ Pika Israflime kúngiutitdlugo Tigdlat-Piltser Asóriap kúngia tikiúpok tiguardlugitdlo Íútdlo Aapal-Bít-Mággalo Jánualo Kítasilo Hátsorilo Gfliatilo Ga- ^{1kúng.15,20.} liltalo, Navtaltp nuná ilüngát, inuilo Asóriamut autdlarutdlugit.

- ³⁰ Húsiap Eilap ernerata Píka Rimáliap ernera pikigtitsivfigá per-
-dlugtitdlugulo tokutdlugo, kingorârdlugulo kúngingorpok Jútâp
Usiap ernerata ukiuisa [kúngiuvisa] mardlungnik kuliliáne. ³¹ Pí-
2 nal. 28,6. -kamik okalgtuarissagssat avdlat, kanok-iliornere tamarmik, ta-
-máko agdlagsimáput magpersagkane Israílíp kúngé pivdlugit na-
-lunaerssútilingne.
- ³² ukiup áipáne Píka Rimáliap ernera Israflime kúngiutitdlugo
Jútât Usiap Jútâp kúngiata ernera kúngingorpok. ³³ mardlungnik
2 nal. 27,1. kulilingnik tatdlimanigdlo ukiokardlune kúngingorpok, ukiutdlo ar-
-fersanigdliit kúngiuvidlune Jerúsáláme; arnáta aterá Jerúsa Sâtúp
2 nal. 27,2. pania. ³⁴ Nâlagkap iluarissânik iliorpok; sórdlo Usia angúne iliortok,
12,3. taimardluínax iliorpok. ³⁵ taimáitok kingigtúnguit pèrsinexángitdlat;
sule inuit tunississardlutigdlo tipigigsautigdlissarput kingigtúnguane.
2 nal. 27,3. Nâlagkap igdlua táussuma isâvfiliorpâ portunermik. ³⁶ Jútânik
2 nal. 27,7. okalgtuarissagssat avdlat, kanok-iliornere tamarmik, tamáko ag-
-dlagsimáput magpersagkane Jútâp kúngé pivdlugit nalunaerssúti-
Is. 7,1. -lingne. ³⁷ uvdllune tamákunane Nâlagkap Jútâmut autdlartilerpai
2 nal. 27,9. Rítsinilo Sériap kúngia Píkalo Rimáliap ernera. ³⁸ Jútâtdlo sujua-
-ssaminut Inarpok, sujuaissanilo ilissaokatigai Dâvip sujuaissame
igdlokarfiáne; Aagarsilo ernera kúngingorpok kingorârdlugo.

kapitalit 16.

Aagarse Jútame kúngiusok,

- ¹ ukiut arfersanek-áipáne Píka Rimáliap ernera kúngiutitdlugo
Aagarse Jútâp Jútâp kúngiata ernera kúngingorpok. ² mardlungnik
2 nal. 28,1. kulilingnik ukiokardlune Aagarse kúngingorpok, ukiutdlo arfersa-
-nigdlit kúngiuvidlune Jerúsáláme; Nâlagkavdle Gútime iluarissânik
2 nal. 28,2. s. iliúngilax Dâvisut sujuaissamisut pinane. ³ Israílíp kúngisa avkutât
5 Mór. 18,10. ingerdlavigalugo saxivok; erne agdlât ingnikut ingerdlatípâ, akimá-
1 kúng. 14,24. -ngitsut Nâlagkap Israílíp kinguvisa tákuánit kimátitaisa maujung-
-nartuliait issuardlugit; ⁴ tunississarpok tipigigsautigdlfvdlunilo ki-
17,10; -ngigtúnguane kákánguitdlo kaine orpftdlo pilutartût tamarmik
Jer. 2,20. ataine. ⁵ tauva Rítsine Sériap kúngia Píkalo Rimáliap ernera
15,37; Israílíp kúngia Jerúsálâmut majuarput sorssugkiartordlutik; Aagar-
Is. 7,1. -silo unguvât sorssungnerdle ajulerdlutik. ⁶ uvdllune tamákunane
14,22. Rítsinip Sériap kúngiata Eilat utertípâ Sériamut Jútâtdlo ajagtor-
-dlugit Eilámit; Sériamiutdlo Eilámut iserput uníngavdlutigdlo tá-
-ssane uvdlumimut agdlât. ⁷ tauva Aagarse arpártunik autdlartit-

-sivox Tigdlat-Piltserimut Asôriap kúngianut, okarkussivdlune: 15,29.
 uvanga-una kivfat erneritdlo; majuarna ánáukiartordlunga Sériap
 kúngiata Israflivdlo kúngiata uvavnut makitut agssainit; ⁸sflvilo
 kútilo Nâlagkap igdluane kúngivdlo igdluata pekúsivfne nani- 12,18;
 -ssaussut Aagarsip tiguvaí nagsiutdlugitdlo Asôriap kúngianut 1kúng.15,18.
 pajugdlugo. ⁹Asôriavdlo kúngiata nâlagpâ, Asôriavdlo kúngia 1kúng.15,20.
 Damaskusimut majuarpok tiguardlugulo inuilo autdlarutdlugit Kê- Am. 1,5.
 -rimut; Rttsinile tokúpâ. ¹⁰tauva kúnge Aagarse Damaskusimut
 autdlarpok Tigdlat-Piltser Asôriap kúngia pâriartordlugo; tunissi-
 -vigdlo Damaskusimîtox takugamiuk, tunissiviup ássinga sanane-
 -karneratalo tamarme ássilissaunera kúngip Aagarsip nagsiúpai
 Ueriamut palasimut. ¹¹Ueriavdlo palasip tunissivik pilarâ; kúngip 1s. 8,2.
 Aagarsip Damaskusimit nagsiússai tamaisa migssiliordlugit taimai-
 -liorpok Ueria palase, kúnge Aagarse Damaskusimit tikitserdlugo.
¹²kúngilo Damaskusimit tikíkame, tunissivik kúngip takuvâ; tuni-
 -ssivigdlo kúngip patdligpâ tunissivdlunilo kâne; ¹³tuníssúnulo ikiv-
 -kagagssak tuníssúnulo nexigssak tipigigsautigdliutigai tuníssúnulo
 kueragagssak kuerardlugo; tunissivigdlo serpartarpâ tuníssutit ku-
 -janiutit pigissame auinik. ¹⁴tunissivigdle kangnúsaussox Nâlagkap
 kfnâta sânitok alisípâ igdlup sânit, tunissiviuvdlo [sanatitame] Nâ-
 -lagkavdlo igdluata akornánikungnaersitdlugo; ilivâlo tunissivingme
 sanianut avangnâta tungânut. ¹⁵kúngivdlo Aagarsip Ueria palase
 inápâ okardlune: tunissiviup angnerup kâne tipigigsautigdliutigissá-
 -savatit tuníssutigssat ikivkagagssat uvdläkut tuníssutigssatdlo ne-
 -xigssat únúkut kúngivdlo tuníssutigssai ikivkagagssat tuníssutig-
 -ssailo nexigssat nunavdlo inuisa tamarmik tuníssutigssait ikivka-
 -gagssat tuníssutigssaitdlo nexigssat tuníssutigssaitdlo kueragagssat,
 tuníssutigssatdlo ikivkagagssat auinik tamanik tuníssutigssatdlo to-
 -kutagssat auinik tamanik serpartásavat; tunissivigdle kangnúsau-
 -ssok isumaliûtigigatdlásavara. ¹⁶Uerialo palase taimailiorpok
 kúngip Aagarsip inássutigissai tamaisa maligdlugit. ¹⁷ikorfat nat-
 -singnartait kúngip Aagarsip pfarpai kânitdlo kátaussarssuak pâr- 1 kúng. 7,23.
 -dlugo, púgutaussarssuardlo arkarpâ atânîtit ugsiussat kangnúsau- 25. 28. 30.
 -ssut kainit ilivdlugulo ujarkanik núniugkamut; ¹⁸pârdlo kulekut-
 -sigak sapâtikut isâvfussox, [Nâlagkap] igdluanut pâliarissât, iser-
 -tarfigdlo kúngip iserfigissartagâ silatâta tungânîtox avdlángordlugit
 Nâlagkap igdluata iluanftípai Asôriap kúngia píssutigalugo. ¹⁹Aa-
 -garsimik oxalugtuarissagssat avdlat, kanok-iliornere, tamáko ag- 2 nal. 28,26.
 -dlagsimáput magpersagkane Jútap kúngé pivdlugit nalunaerssû-

2 nal. 28,27. -tilingne. ²⁰ Aagarsilo sujuaissaminut Inarpok, sujuaissanilo ili-
18,1. -ssaokatigai Dâvip igdlokarfiane; Hiskialo ernera kúngingorpok
kingorârdlugo.

kapitalit 17.

Húsia Israílime kúngiusok; táuna kúngiutitdlugo Israílikut Asôriamut
autdlarúnekartut. Samâriame nunasissunik.

¹ ukiut arkanek-áipâne Aagarse Jútame kúngiutitdlugo Húsia
15,30. Eilap ernera Israílmut kúngingorpok Samâriame, ukiut arfinek-
sisamat kúngiuvdlune. ² Nâlagkap iluaríngisânik iliorpok, tai-
-máitok Israflip kúngtsut sujulimisut pinane. ³ Salmanásarip A-
-sôriap kúngiata majuarfigingmane Húsia kivfángorpok táussumúnga
tunissutinigdlo âtsivigalugo. ⁴ Asôriavdle kúngiata Húsia navssâr-
-figigamiuk pikigtitsinermik, arpártunik autdlartitsingmat Sûmut
Egívtinip kúngianut Asôriavdlo kúngia majüssivfiginago tuníssu-
-tinik ukiut nungutdlugit, Asôriap kúngiata parnaerúpâ kilerssor-
-titdludlugulo igdlume parnaerússivingme. ⁵ Asôriavdlo kúngia
majuarpok nunamut ilüngarmut, Samâriamutdlo majuardlune ukiut
pingasut unguvá. ⁶ Húsiap ukiuisa [kúngiuvtsa] arfinek-sisamâne
Asôriap kúngiata Samâria tiguarpâ Israflikutdlo autdlarutdlugit
Asôriamut; inekartípailo Hálame Hápôrimilo Gúsanip kúata er-
-kâne Míteritdlo igdlokarfíne.

⁷ taima pivok, Israflip kinguai ajortuliarmata Nâlagkamut
2 Mór. 20,2. Gútimingnut, majuartitsissimingnut Egívtinimit, Fâraûp Egívtinip
kúngiata agssainit, Gútitdlo avdlat mianeringmatigik; ⁸ akimángitsut
16,3; Nâlagkap Israflikut tákuánit kimátitaisa iler kue iler koralugit Is-
21,2. -raflivdlo kúngtsa iler korissait iler koralugit saxíput; ⁹ Israflip ki-
-nguai pilianik navssârissakarput Nâlagkamut Gútimingnut iluá-
1 kúng. 14,23. -ngitsunik; kingigtúnguanik ingmingnut karmáiput igdlokarfing-
-mingne tamane kaxivfilianilo kinerdlerfingne igdlokarfingnilo ig-
-piliugalingne; ¹⁰ ingmingnut nápartitsíput napassulianik orpig-
16,4; -ssuar miulianigdlo káxánguit kingigtut tamarmik kaine orpít dlo
Jer. 2,20. pilutartút tamarmik ataine; ¹¹ tipigigsautigdlíssarput tássane kingig-
16,3. -túnguane tamane akimángitsut Nâlagkap tákumingnit autdlarússai
issuardlugit; ajortunigdlo piliakarput Nâlagak narrutsagtitdlugo;
2 Mór. 20, ¹² Gútiliarujuit kivfartorfigait, táuko pivdlugit Nâlagkap okarfigiga-
2 tt; -luarmatik: taimailiúsángilase. ¹³ Nâlagkavdlo nalunaiavfigai Is-
23,18. -raflikutdlo Jútákutdlo pruvftimigut tamatigut, takordlúissutigut

tamatigut, oxardlune: sângniaritse ingerdlavivsínit ajortunit, iná-
 -ssutíkalo ilerkorerkussákalo maleruarsigik inatsisit ilüngaisa ma-
 -ligdlugit, sujuaissavsínut inássutigissáka ilivsínutdlo autdlatitsi-
 -ssutigissáka kivfavkut pruvfititigut. ¹⁴nálángitdlatdle, pukutsutik
 mángertípait, sórdlo sujuaissamik pukutsutik mángertíkait, Nálagak
 Gútertik ugperfiginago; ¹⁵asigínarpaitdlo ilerkorerkussai angeru-
 -sialo sujuaissamingnut angerutigissâ nalunaiautailo nalunaiavfi-
 -gingmatik; sakíputdlo piúngitsut maligdlugit piúngitsuliordlutigdlo
 akimángitsutdlo avatimingnitut maligdlugit, táuko pivdlugit Ná-
 -lagkap inákaluarmatik táukuatut iliorkunatik; ¹⁶Nálagakvdlo Gú- 3 Mór. 18,24.
 -timik inássutai tamaisa kimagdlugit ingmingnut kuissanik ássi-
 -halioput norraussanik mardlungnik; orpigssuarmiuliordlutigdlo 1kúng.12,28.
 kilaup perpagssue tamaisa patdlorfigait Bálilo kivfartorfigalugo; 1kúng.16,31.
¹⁷ernitigdlo panisigdlo ingníkut ingerdlatípait erkuiniartardlutigdlo 5 Mór. 18,10.
 serrassardlutigdlo; ingmingnutdlo akiginiarput Nálagak iluaríngi-
 -sânik iliordlutik narrutsagtitdlugo. ¹⁸Nálagakvdlo tauva Israflíkut
 kamautingárpai pèrsitdlugitdlo kīnaminit; amiákokángitdlat, Jù-
 -tácut nagguvekatigt kisimik amiákūput. ¹⁹Jútákutdle āma Ná-
 -lagkap Gútimik inássutai maleruarnex ajorpait; Israflíkut iler-
 -korissait ilerkoralugit sakíput. ²⁰tauva Nálagak asigínalerpai
 Israflip kinguai tamaisa nágdlugitdlugit ujajaisutdlo agssainut erk. 2,14.
 túniutdlugit, kīname sânit igitserdlugit. ²¹mássa Israflíkut Dâvip 1kúng.12,19.
 inokutai avigsâramíkik, Jarûpiât Nípatip ernerá kúngingortípát;
 Jarûpiávdlo Israflíkut nigortípai Nálagak maligkungnaersitdlugo,
 ajortuliartípailo ajortuliautsimik angisûmik; ²²Israflivdlo kinguai
 tauva Jarûpiáp ajortuliauserissai tamaisa ilerkoralugit sakíput; 1kúng.12,30.
 nigúngitdlat tássanga ²³Nálagakmut Israflíkut pèrsitserdlutik kī-
 -naminit, sórdlo kivfamigut tamatigut pruvfititigut okalugtok;
 tauva Israflíkut nunamingnit Asôriamut autdlarúnekarput uvdlu-
 -mimut agdlát.

²⁴Asôriap kúngia inungnik tikiutitsivok Bâpalimit Kútamitdlo
 Aavamitdlo Hâmatimitdlo Sivfaruâmitdlo nunatártitdlugitdlo Sa-
 -mâriap igdlokarfíne Israflip kinguai sivnersitdlugit; Samârialo
 pigilerpát igdlokarfílo nunatárilerdlugit. ²⁵pivordlo tássane nuna-
 -silerkâramik Nálagak mianeringíkát; tauva Nálagak autdlatit- 3 Mór. 26,22.
 -sivigai ltuvinik ilainik tokutsissunik. ²⁶tauva Asôriap kúngianut
 okarput ima: akimángitsut nûgtitavit Samâriavdlo igdlokarfíne
 nunatártitavit nunap Gútiata ilerkorerkussâ nalungmássuk, aut-

-dlartitsivigai luvinik, áritdlo, táukua toxúkait, nunap Gútiata ilerkorerkussâ nalungmássuk. ²⁷ Asôriap kúngia tauva perkussivok okardlune: palasit tássánga autdlarússavse ilât tássungnartísiuk tássunga nunasiartorkuvdlugo; ajokersorumârpailo nunap Gútiata ilerkorerkussânik. ²⁸ tauva palasit Samâriamit autdlarússaisa ilât tikiúpok Bítílimilo nunasivdlune; ajokersorpailo, kanok Nálagak mianerísagât. ²⁹ akimángitsutdle nungutdlutik Gútiliorput pigssa-mingnik, inigssakartitdlugitdlo igdlune Samâriamiut nungutdlutik igdlokarfingmingne nunatârissamingne kingigtúngualiaisa pfne; ³⁰ a-ngutit Bâpalimiut Suggût-Binût pilarât, angutit Kútamiut Nêr-gale pilarât, angutit Hâmatimiut Astma pilarât, ³¹ Aavamiut Nivgarse Tartagdlo pilarait, Sivfaruâmiut kitornatik ingnerme ikivkarpait, Atramflangmut Anangmflangmutdlo Sivfaruâmiut Gú-tigissainut pigititdlugit. ³² âma Nálagak mianerigamik, ing-
1 kúng.12,31. -mingnut palasíngortitsíput ilatik nalingínarsíordlugit kingigtú-
-nguit palasertainik pigdlíssardlutigdlo táukunúnga kingigtúnguit
igdluine. ³³ Nálagak mianerât, Gútisigdlo âma kivfartorfigait, aki-
-mángitsut nûgdutik kimagakmik ilerkue maligdlugit. ³⁴ uvdlu-
-mimut agdlât ilerkutik sujugdlt maligdlugit iliorput; Nálagak
mianeríngilât, malíngilait ilerkugssatik erkartússisígssatigdlúnt i-
-natsisítldúnt perkússutdlúnt Nálagak perkússutígissâ Jákup
1 Mór. 32,28;
1 kúng.18,31. Israílímik atsigkame kinguainut, ³⁵ Nálagak angerfigissainut inat-
2 Mór. 23,
^{18,24};
^{erk. 6,10.} -dlugit ima: Gútit avdlat mianerísángilase patdlorfigísanagítldo
kivfartorfigísanagítldo tunissivfigísanagítldo; ³⁶ kisiáne Nálagak E-
-givtinimit píssaunerssuarmik talermigdlo isagtísímassumik iliv-
-sínik majuartissísox táuna mianerísavarse, táuna patdlorfigísa-
-varse, táuna tunissivfigísavarse; ³⁷ ilerkugssat erkartússisígssatldo
inatsisítldo perkússutldo ilivsínut agdlautígissai maleruásavase nâ-
-magsivdlugit uvdlut nungutdlugit; Gútitdle avdlat mianerísá-
ngilase; ³⁸ angerusex ilivsínut angerutigissara puiúsángilarse; Gú-
1 Sám.12,24;
tugs. 34,10. -titldo avdlat mianerísángilase; ³⁹ kisiáne Nálagak Gúterse mia-
-nerísavarse; táussumalo ángítikumârpâse kíngarssortivse tamar-
-mik agssainit. ⁴⁰ nálángítldtle; kisiáne ilerkortik sujugdlex
maligdlugo iliorput. ⁴¹ akimángitsut táukua tauva Nálagak mia-
-nerât, inússaliatigdlo kiperugkat âma kivfartorfigalugit; kitor-
-naitldo ernutaitldo taimailiorpútaok uvdlumimut agdlât, sórdlo
sujuaissatik iliortut.

kapitalit 18.

Hiskia Jútamut kúngingortok. Asôriap kúngiata Sanarrerip Jerúsâlât ungulerssârâ.

¹pivordlo ukiut pingajuáne Húsia Eilap ernerá Israílme kúngiutitdlugo Hiskia Aagarsip Jútap kúngiata ernerá kúngingortok. 16,20.
²mardlungnik kulilingnik tatdlimanigdlo ukiokardlune kúngingorpok, 2 nal. 29,1.
 ukiutdlo mardlungnik kuligdlit arfinek-sisamatdlo kúngiuvox Jerú-
 -saláme; arnâta aterâ Aape Saggariap pania. ³Nâlagkap iluari- 2 nal. 29,2.
 -ssânik iliorpok, taimardluínax sôrdlo Dâve sujuaissane iliortok. 2 nal. 17,6.
⁴kingigtúnguit táussuma pèrsípai napassuliatdlo navdlordlugit or- 2 Mór. 34,18.
 -pigssuarmiuliardlo kipivdlugo; pulatèriârssússardlo kangnúsaussox 4 Mór. 21,
 Mòrsasip sanâ aserorterpâ, tamána tikitdlugo Israílíp kinguáisa s tt.
 tipigigsautigdlíyfigissarmássuk; Nigustânimik taissarpât. ⁵Nâlagak 23,15;
 Israílíp Gútia isumavduarfigâ, nalekángilardlo kingunermigutdlúnt 1 kúng. 3,12.
 sujunermigutdlúnt Jútap kúngíne tamane. ⁶Nâlagak átagigâ, ni-
 -gúngilak maligkungnaerdlugo; inássutai Nâlagkap Mòrsasimut
 inássutigissai maleruarpai. ⁷Nâlagkavdlo najormane sumut ani-
 -ssarângame sianisútut ilioraraok; Asôriap kúngia nâlagkumajung-
 -naeramiuk kivfartorfígisaerpâ. ⁸Filisterit táussuma perdlugtípai
 Gâsamut agdlât kigdligfigissânudlo, kakivfiliat kinerdlerfit igdlo-
 -karfítldo igpiliugagdlit táputdlugit.

⁹pivordlo ukiut Hiskiá kúngiuvísa sisamâne, tamássá Húsiá Eilap ernerata Israílme kúngiutitdlugo ukiúisa arfinek áipâne, Sal-
 -manásare Asôriá kúngia Samâriámut majuartok unguvdlugulo. 17,6.
¹⁰ukiutdlo pingasut kímúngmata tiguarpât ukiutHiskiá kúngiuvísa 17,6.
 arfernâne; tamássá Húsiá Israílme kúngiutitdlugo ukiúisa arfinek-
 sisamâne Samâria tiguagaussok. ¹¹Asôriávdlo kúngiata Israílíkut
 autdlarúpai Asôriámut; unigfekartípailo Hâlame Hâpôrimilo Gúsa-
 -nip kúata erkâne Míteritdlo igdlokarfine; ¹²Nâlagkap Gútimik
 nipâ nâlangingmássuk angerusialo sanerkutdlugo, Mòrsasip Nâlag-
 -kap kivfâta inássutigissai tamáisa; nâlangnagítldo nâmagsíngilait.

¹³ukiutdlo Hiskiá kúngiuvísa arkanek-sisamâne Sanarrere Is. 36,1;
 Asôriá kúngia majuarpok Jútap igdlokarfinut igpiliugalingnut ta- 2 nal. 32,1.
 -manut tiguardlugítldo. ¹⁴tauva Hiskia Jútap kúngia Lâkisimut
 autdlartitsivok Asôriá kúngianut, okarkussivdlune: ajortuliarpunga,
 uterit sorssungnanga, uvavnut nangmagkiuterkussagssat nangmá-
 -savara; Asôriá kúngiata tauva Hiskia Jútap kúngia akilêrkuvâ
 talantinik pingasunik untritilingnik sílviussunik talantinigdlo pi-
 -ngásunik kulilingnik kúltiussunik, ¹⁵tauvalo Hiskiá sílve Nâ- 16,8;
 1 kúng. 15,18.

-lagkap igdluane kúngivdlo igdluata pekúsivtne nanissaussox tamát
 16,17. túniúpá. ¹⁶ uvdulunilo táukunane Nâlagkap nâlagfutâta matue
 matserfîlo Hiskiâp Jûtâp kúngiata kagdligai Hiskiâp pfaivfigai [kûl-
 -titainik]; túniúpailo Asôriâp kúngianut.

Is. 36,²⁻²². ¹⁷ tauva Asôriâp kúngiata Tartane saxissartutdlo nâlagât ímit-
 2 nal. 32,⁹. -sissutdlo nâlagât Lâkisimit autdlartípai Jerûsalâmut kúngimut
 Hiskiamut, sâkutôrpagssuarnik ilakartitdlugit; majuardlutigdlo Je-
 -rûsalâmut tikiúput; majuardlutigdlo tikiúkamik kekarpút tatsiap
 kutdliup kûane kugssiugkame, errorsissut narssâta avkusinerssuata
 sanianítume; ¹⁸ kúngilo kaerkuvât. táukunúnga tauva aníput Eliâ-
 -kít Hilkiâp ernerâ igdlume angnek Stpnalo nautsorssuissok Jûalo
 Aasavfip ernerâ pisimassunik erkaissagssanik agdlagtartox. ¹⁹ ímit-
 -sissutdlo nâlagât táukunúnga okarpox: Hiskiamut okaritse-ait:
 kúngerssuax Asôriâp kúngiâ ima okarpox: mána tatigissat kanok-
 ingmat tatigissagssauva? ²⁰ okaraluarputit — kardluínait tamássa —:
 sorssulerssârtut pigínaorpalugput. kiname tatigigagko nâlagku-
 Hsk. 29,⁸. -majungnaerpinga? ²¹ ímaka âstt ajáupiax mána suvdlorótók nag-
 -falik Egivtine tatigigagko? tamatumúnga ajapersokaraluarângat,
 itumânut tauva kápútaraox putuvdlugulo. taimáipox Fâraó Egiv-
 -tinip kúngiâ tamanut ingminut isumavdluartunut. ²² imalûntt u-
 -vavnut okarumanersuse: Nâlagkamut Gûtivtínut isumavdluarpugut;
 táunâungínerpa Hiskiâp pfaivfigissâ kingigtúnguautainik tunissiviu-
 -tainigdlo Jûtamutdlo Jerûsalâmutdlo okardlune: tunissiviup ma-
 -tuma sâne patdlorumârpuse Jerûsalâme? ²³ kâ, nâlagara Asôriâp
 kúngiâ unangminiaraluásagit: tunísavavkit kimugtuarssungnik mar-
 -dlungnik tûsintilingnik, kimugfersugssainik sapiutísángínerpatit.
²⁴ kanorme tauva ilivdlutit kimâtisaviuk nunat nâlagaisa ardláinât-
 -dlûntt atausex, nâlagkama kivfaisa mingnertaisa ilât? kisiâne
 Egivtine isumavdlûtigât kamutit kimugtigdliedlo pivdlugit. ²⁵ Nâ-
 -lagak ilaginago majuarnerpunga najugkamut matumúnga ase-
 -roriartordlugo? Nâlagak uvavnut okarpox: nunamut matumúnga
 majuarit aseroriartordlugo. ²⁶ Eliâkít Hilkiâp ernerâ Stpnalo Jûalo
 tauva ímitsissut nâlagânut okarpút: kivfatit okalugfigíkit-ait Sê-
 -riamiut okausfnik, uvagut tusâgavtigik, Jûtiedlo okausfnik oka-
 -lugfiginata inuit ungalorssûp kânítut tutsâne. ²⁷ ímitsissutdle
 nâlagât táukunúnga okarpox: nâlagkangnutdlûntt ilingnutdlûntt
 autdlartínerpânga nâlagkama okautsinik tamákunúnga okalorkuv-
 -dlunga? autdlartíngínerpânga angutinut ungalorssûp kâne igsia-
 -ssunut, táukua anartik nerísagât kórtigdlo imísagât ilagaluse?

²⁸ kekarpordlo imitsissut nálagât niperssuarmik tordlulavdlune Jútít okausínik, okalugdlune ima: kúngerssûp Asôriap kúngiata okausia tusarsiuk; ²⁹ kúnge ima okarpok: Hiskiap sagdlokítar-navêrdlise, aniguisísínáungínamise agssavnit. ³⁰ Nálagkamutdlo isumavdluarsarnavêrdlise Hiskiap okardlune: Nálagkap aniguisit-dluásavâtigut; igdlokarfigdlo mána Asôriap kúngiata agssainit ^{19,10.} pisitáusángilax. ³¹ Hiskia nálangnavêrsiuk, Asôriap kúngia ima okarmat: erkigsvigssiokatigalunga uvavnut anigitse; tauva neriu-mârpuse nalingínax vînekutautimimit nalingínax fígekutautiminit ^{1 kúng. 4,25.} imerdlusilo nalingínax puilassuliaminit, ³² tikiutserdlunga aisitser-úss. 5,15. -dlusilo nunamut nunavse taimaekatânut, nunamut karrinik vîngissatdlo tunguánik pilingmut, nunamut nekigssalingmut nautsfívingnigdlo vînekutilingnik pilingmut, nunamut úliakutinik úliamigdlo tungusungnitsûmigdlo pilingmut; tauva inûsause tokúsanasilo; Hiskiale nálangnavêrsiuk, kimigtserfigingmase okardlune: Nálagkap aniguisísavâtigut. ³³ akimángitsut Gúttisa aniguisínerpait ^{2 nal. 32,15.} nungutdlutik nunatik Asôriap kúngiata agssainit? ³⁴ Hâmatip Ar-pátivdlo Gûtê nauk? Sivfaruâp Hfnâvdlo livâvdlo Gûtê nauk? Samárialûnit agssavnit aniguisínerpât? ³⁵ nunat táukua Gúttine tamane kikut nunartik agssavnit aniguisingmássuk, Nálagkap Jerúsálát agssavnit aniguisísagâ? ³⁶ inuitdle nipangerput akíngit-dluínardlugulo, kúngip inássutâ tássaungmat, okarmat: akisá-ngilarse. ³⁷ tauva Eliákft Hiskiap ernera igdlume angnek Stpnalo nautsorssuissok Jûalo Aasavfip ernera pisimassunik erkaisagssanik agdlagtartok Hiskiamut tikiúput ánorássatik aligsimav-dlugit, imitsissutdlo nálagâta okausínik nalunaerfigât.

kapitalit 19.

Is. 37.

ánilárnernit Hiskiap autdlartitsivigingmane pruvfitip Isaiap sujórarkúngikâ. Nálagkap íngiliata Asóriamiut tokorarai. Sanarrere angerdlartok; tokutaussok.

¹ pivordlo kúngip Hiskiap tusaramigit, ánorássane tauva alig-pai, pûgssiamigdlo uligdlune Nálagkap igdluanut iserpok; ² Eliá- ^{1 kúng. 21,27.} kftdlo igdlume angnek Stpnalo nautsorssuissok palasitdlo utor-kaunertait pûgssianik uligsimassut autdlartípai Isiamut pruvftimut Aamorsip ernernut. ³ táussumúngalo okarput: Hiskia ima okartok: uvdlok mána tamássa uvdlok angnikitdlíorfik pitdlarne-karfigdlo mitagdlernekarfigdlo; ilumiut igdlíssap pânut apûsi- ^{Hús. 13,13.} mangmata, erninermutdle nukigssakángilax. ⁴ Nálagkap Gúttivit

tusarumásanerpai ímitsissut nálagáta okausé tamaisa, táuna nála-
-gáta Asôriap kúngiata autdlartiká Gúte úmassok kángusútigssior-
-kuvdlugo; inerterumásanerálo okautsit tamáko Nálagkap Gútitiv
tusagai pivdlugit; tugsit tauva aníssuk amiákússut pekaratdlartut
pivdlugit. ⁵kúngivdle Hiskiap kivfai Isaiamut pingmata, ⁶Isaiap
tauva okarfigai: nálagkavínut ima okarumárpuse: ima okarpok
Nálagak: sujórásángilatit okautsit tusagkatit pivdlugit, tamákunínga
Asôriap kúngiata inúsugtortai uvavnut mitagdlersut. ⁷takuvat,
isumagssamik ilumiulerumárpara, kalerríkunilo nunaminut utísavok;

^{37.} tássane nunáne panamik ordlutikumárpara. ⁸ímitsissut ná-
-lagát uterame Asôriap kúngia nápipá Lipnamut sorssugtok, Lā-
-kisimit autdlartok tusaramiuk. ⁹tusámalerpálo Terrāka Ai-
-tiūpiap kúngia, okarmata: ata, anisimavok ilingnut sorssug-
-kiartordlune; kingumut tauva arpártunik autdlartitsivok His-
-kiamut okardlune: ¹⁰ima okarumárpuse Hiskiamut Jútap kú-
-ngianut: Gútitiv sagdlokítarnavérdlisit, táuna isumavdluarfigi-
-gagko okardlutit: Jerúsálát Asôriap kúngiata agssainut pisi-
-táusángilak. ¹¹árit, tusámagaluarputit Asôriap kúngé kanok-
-iliortut nunanut tamanut utertínavérsardlugit; ivdlitdo anigui-

^{18,33.} -sanersutit? ¹²akimángitsut sujuaissama aserugait Gúttisa anigui-
-sínerpait, imáitut: Gúsanilo Hāranilo Rítserfilo Eitanivdlo kinguai
Talásarimítut? ¹³Hāmatip kúngia nauk? Arpátivdlo kúngia ig-
-dlokarfiuvdlo Sivfaruáp Hínávdlo Iivávdlo kúngiat nauk?

¹⁴Hiskiap agdlagkat tigugamigit arpártut agssainit, atuara-
-migit Nálagkap igdluanut majuarpok isuitdlugitdlo Nálagkap kf-
-náta sáne. ¹⁵Hiskialo Nálagkap ktnáta sáne tugsiarpok okar-
-tugs. ^{80,2;} -dlune: Nálagak Israflip Gútia, kérupft kuláne igsiassutit, ivdlit
^{99,11.} kisivit Gútiuvutit nuname nálagauvfingnut tamanut; ivdlit kilagdlo
nunalo píngortípatit. ¹⁶Nálagak, siutitit maníkit tusardlutitdlo;
Nálagak, issitit magpíkit takuvdlutitdlo; Sanarrerivdlo okausé tu-
-sákit, táussuma okausererkussai Gúte úmassok kángusútigssior-
-kuvdlugo. ¹⁷mássame, Nálagak, Asôriap kúngísa piunérúpait
akimángitsut nunátdlo, ¹⁸Gúttlo ingnermut igípait, Gútiúngingmata
tugs. ^{115,4.} táuko, kisiáne inuit agssaisa sanárait kissússut ujaraussutdlo, táuko
aserorpait. ¹⁹mānalo, Nálagak Gúterput, ánáutigut-ait agssainit,
nuname nálagauvfit tamaisa ilisimalerkuvdlugit, ivdlit, Nálagak,
Gútiussutit kisivit.

²⁰tauva Isaia Aamorsip ernerera Hiskiamut autdlartitsivok o-
-karkussivdlune: ima okarpok Nálagak Israflip Gútia: tugsiarfigi-

-gangma Sanarrere Asôriap kúngia pivdlugo, tusarpavkit; ²¹ta-
 -mássa okausek Nálagkap okauserissá táuna pivdlugo: narruga-
 -lutitdlo mitautigátit niarsiap, Stunip paniata; kingunigkut ile-
 -kimisárpok Jerúsáláp pania. ²²kina kángusûtigssiorpiuk mitag-
 -dlugulo? kimutdlo nipit anípiuk? issitit árdlortingárpaitit Is-
 -raflip ivdlernartua akerartordlugo. ²³arpártitagkut Nálagak ká-
 -ngusûtigssiorpat okardlutitdlo: kamuterpagssuavnik uvanga ma-
 -juarpunga kákat kingingnerinut Lîpanûnip isordlînut, sîterflo
 portokissut kivdlorpáka kanungnerilo pitsaunerit, tikíparalo isuata
 akungnigtarfigtá, nautsîviussáta orpiggalia; ²⁴uvanga imersiordlu-
 -ngalo imerpunga takornartat pfnik, isigkamalo aluinik Egivtinip
 kûgártue tamaisa parkersípáka. ²⁵tusámánginersutit sujornagut
 taimailiortunga, uvdlune itsarnitsane piliarerêriga? mánalo nag-
 -dliutípara, igdlokarfít igpiliugagdlit piunêruterkuvdlugit kerrú-
 -ngordlugit ûkarnerínait; ²⁶inuilo ajulersúngúsassut kugsalavdlu-
 -tigdlo pakatsivdlutigdlo, narssap naussuisut ísassut ivigtutdlo
 ûmaussutut, ivigkatut igdlut kainítutut karrisutdlo sivkersínagit ^{tugs. 129,6.}
 útatur. ²⁷najugkatdlo anissarnítitdlo isertarnititdlo ilisimaváka,
 níngagtorssûgavitdlo uvavnut. ²⁸tamána pivdlugo, uvavnut níngag-
 -torssûgavit, katdlangáissutsitdlo siutivnut kangátarmat, karsor- ^{Hsk. 29,4;}
 -sarumárpavkit kíngagkut supigsautigalo ekingnut ilivdlugo, avku- ^{38,4.}
 -sinikutdlo aggerfigkut utersarumárpavkit. ²⁹mánalo nalunaerku-
 -tigisavat: ukiume matumane isumamingnik naussut nerísavatit, ^{3 Mór. 25,}
 ukiuvdlo áipáne isumamingnik naorkigsut; ukiutdle pingajugssáne ^{5-11.}
 siaruarterisause katerssuvdlusilo vînekutilingnidlo nautsîvilior-
 -dluse paornaitdlo nerivdlugit. ³⁰Jútákutdlo aniguisimassut amiá-
 -kússut mángokalisáput áma atimíkut paornakalerdlutigdlo kuli-
 -mikut; ³¹amiákússut Jerúsálámit aniumármata, aniguisimassutdlo
 Stunip kákânit. Nálagkap ilungersornerata tamána námagsiu-
 -márpá. ³²taimáitumik Nálagak ima okarpok Asôriap kúngia
 pivdlugo: igdlokarfingmut matumúnga písángilak karssumigdlo
 piseriarfigísanago erkornavêrkutinigdlo avatangísanago ivssumigdlo
 kagssoráisanane tungánut. ³³avkusinikut aggerfingmigut utísavok
 igdlokarfingmutdlo matumúnga písanane, okarpok Nálagak; ³⁴ig-
 -dlokarfik mána sernigiumárvako ánáukumavdlugo, uvavnut píssu- ^{20,6.}
 -tigalunga Dávilo kivfara píssutigalugo.

³⁵pivordlo únuak táuna, tauva Nálagkap íngilia anivok Asô-
 -riamiut tangmárfíane tokorardlugit untritilingnik arfînex-pinga-
 -sunigdlo kulilingnik tatdlimanigdlo túsintigdlit; uvdlákutdlo ma-

-kiármata tássa-uko tamarmik timit tokungassut. ³⁶Sanarrerile Asóriap kúngia autdlarpok angerdlariartordlune, Nínivimilo unigpok. ³⁷pivordle Gútime Nisrúp igdluane patdlormat, ernerisa Atramí-laup Sarítsarivdlo panamik tokúpát, Ararátivdlo nunánut ámagput; erneralo Asarratút kúngingorpok kingorârdlugo.

Is. 38,¹⁻⁸; 39.

kapitalit 20.

Hiskia nápartok. Nâlagkap iluaríngisânik usorssitsârtok. tokussok.

- Is. 38,¹; ¹uvdlune táukunane Hiskia inûnángitsumik nápalerpok. I-
 2 nal. 32,²⁴. -saiavdlo Aamorsip erneratá pruvfitip ornigpâ okarfigalugo: ima okarpok Nâlagak: inokutingnut perkussít, inûsángínavit, tokúsa-gavit. ²tauva kîne karmamut sâgtípâ, Nâlagkamutdlo tugsiarpok okardlune: ³asassak Nâlagak, erkainiarit-ait, kînavit sâne sakigama ilumôrdlunga ûmativkútdlo ilûngardlunga iluarissarnigdlo iliordlunga. Hiskialo kiavok kiangârdlune. ⁴Isaiale silardlíkut ki-terdlíkut sule aníngitsox Nâlagkap okausia táussumúnga pivox okardlune: ⁵uterit, Hiskiamut ínugtama sujulerssortánut okariartordlutit: ima okarpok Nâlagak sujuaissavit Dâvip Gútia: tug-siutit tusarpara, kuvdlisitdlo takuváka; takuvat katsorsásavavkit, akaguago Nâlagkap igdluanut majuásautit; ⁶uvdlugssatitdlo ukiunik arkanex-tatdlimanik ilaváka; Asóriavdlo kúngiata agssainit ánú-
 19,³⁴. -kumârpavkit igdlokarfigdlo mána, sernigiumârparalo igdlokarfik mána uvavnut píssutigalunga kivfaralo Dâve píssutigalugo. ⁷Isaia
 Is. 38,²¹. tauva okarpok: figinik paornausianik atautsinik aigdleritse; ai-vaitdlo ajússamutdlo mátutigalugit, tauva ajorungnaerpok. ⁸Hiskia
 Is. 38,²². -kiale Isaiamut okarpok: suna nalunaerkutigisavara, Nâlagkap kat-sorsásangmanga, akaguagulo Nâlagkap igdluanut majuásagama? ⁹Isaia okarpok: mána nalunaerkutigisavat Nâlagkamit, Nâlagkap tamána okauserissane nâmagsísangmago. tarrak tungmeraussatut kulitut agtigissumik sujumut ingerdlásava, imalûnft tungmeraussatut kulitut agtigissumik utísavdlune? ¹⁰Hiskia okarpok: ajornángilak tarramut sujumôrdlune tungmeraussatut kulitut agtigissumik; kî-siánile tarrak kingumut uterdle tungmeraussatut kulitut agtigissumik. ¹¹Isaia pruvfite tauva Nâlagkamut tordlormat, tarrak
 Is. 38,⁸. tungmeraussane ámut kigdligfigisânit Aagarsip tungmeraussiaine kingumut utersarpâ tungmeraussatut kulitut agtigissumik.
 Is. 39,¹ tt. ¹²uvdlune táukunane Berûtak-Bâlatâp, Bâlatâp ernerata. Bâ-palip kúngiata, Hiskia autdlartitsivigâ agdlagkanik pajugutinigdlo,

tusámagamiuk Hiskia náparsimassok. ¹³Hiskiavdlo tusarnárpai, akigssamausivinilo tamát táukunúnga takutitdlugo, sílvidlo kül-titdlo naussutdlo tipigigsautit úlialo erdlingnarnek, sákugssamau-sivinilo tamát, sùtdlo tamaisa pekúsivingmine Itut; igdluane per-kussissarfianilo tamarssuarne súnquakángilak Hiskiap táukunúnga takutíngisânik. ¹⁴tauva Isaia pruvfite kúngimut Hiskiamut tikiú-pok okarfigalugo: kanok okarpat angutit táuko, sumitdlo ilingnut tikiúpat? Hiskialo okarpok: nunamit ungasigsumit tikiúput, Bâ-palimit. ¹⁵okarpok: suna takuvât igdlungne? Hiskialo okarpok: igdluvnítut sût tamaisa takuvait, súnquakángilak pekúsivivne táukunúnga takutíngisavnik. ¹⁶Isaialo Hiskiamut okarpok: Nálagkap okausia tusaratdlaug: ¹⁷takuvat, uvdlut nagdliúkumârput, tauva igdlungnítut sût tamarmik sujuaissavitdlo uvdlok mána tikitdlugo ^{24,13.} pekúsiarissait Bâpalimut autdlarúnekásáput; súnquamik amiáko-kásángitdlat, okarpok Nálagak. ¹⁸tigusiumârputdlo ernivit ilingnit píngortugssat ilainik, kinguágssavit ilainik, Bâpalip kúngiata ig-dlússârssuane sakissartôrkuvdlugit. ¹⁹Hiskiale Isaiamut okarpok: Nálagkap okausia okalútigissat ajúngilak. okarpordlo: ajúsanerpa, inútitdlunga erkigsivdlutik unigdluásagpata.

²⁰Hiskiamik okalugtuarissagssat avdlat, píssauneralo tamarme ^{2 nal. 32,32.} tatsiálo kugssiálo igdloxarfingmut imermik kúgtitsiviliâ, tamáko agdlagsimáput magpersagkane Jútap kúngé pivdlugit nalunaerssú-tilingne. ²¹Hiskialo sujuaissaminut ínarpok; Mánarsilo ernera ^{2 nal. 32,33.} kúngíngorpok kingorârdlugo.

kapitalit 21.

Mánarse Amunilo Jútame kúngiussut.

¹arkanek-mardlungnik ukiokardlune Mánarse kúngíngorpok, ^{2 nal.33,1-10.} ukiutdlo tatdlimanik kuligdlit tatdlimatdlo kúngiuvdlune Jerúsa-lâme; arnáta aterâ Hivfítspa. ²Nálagkap iluaríngisânik iliorpok, akimángitsut Nálagkap Israflip kinguaisa tákuánit kimátitaisa mau- ^{1 kúng 14,24;} -jungnartuliait issuardlugit. ³kingigtúnguit Hiskiap angúme ase- ^{5 Mór. 18,9.} -rugai karmarkigpai; tunissivingnigdlo nápartitsivok Bâlimut pigi- ^{1 kúng. 16,} -titdlugit orpigssuariuliorlunilo, sórdlo Aaga Israflip kúngia ^{80-83.} iliortok, kilauvdlo perpagssue tamaisa patdlorfigai kivfartorfiga- ^{17,16.} -lugitdlo. ⁴tunissiviliortarujordlo Nálagkap igdluane, tamána piv- ^{1 kúng. 8,29;} -dlugo Nálagak okartok: Jerúsâlame atera. inigssakartíkumavara; ^{9,8.} ⁵tunissiviliortarpok kilaup perpagssuinut tamanut Nálagkap ig-

- 5 Mór. 18, -dluata silardlíne mardlungne. ⁶erne ingníkut ingerdlatípá tór-
^{10, 11.}
 1 Sám. 28, 3, 9. -nissardlunilo serrassardlunilo, timaiagarsiortunigdlo nalunaerkuti-
 -nigdlo sukuaissunik ivertitsivdlune; Nálagkap iluaríngisánik ilior-
 -nertokaok narrutsagtitdlugo; ⁷orpigssuarimiulíax kiperugke inig-
 -ssakartípá igdlume Nálagkap Dávimut Sálumûmutdlo erneranut
 1 kúng. 8, 29; ^{9, 3.} okautigissáne: igdlume matumane Jerúsalamílo Israflíkut nagguve-
 -katigfsortainit tamanit kinigkavne atera inigssakartíkumavara
 nágssáungitsumik; ⁸kingornalo Israflíkut isigait inigssaisuatísangi-
 -láka pérsitdlugit nunamit sujuaissainut túniússávnit, misigssuí-
 -narpata kisiáne perkússutíka tamaisa maligdlugit, inatsisit ilū-
 -ngaisa nâpertordlugit, sórdlo kivfama Mórsasip inákâtik. ⁹nálá-
 -ngitdlatdle, Mánarsip támartingmatik pinerdlungnerutitdlutik aki-
 5 Mór. 2, -mángitsunit, táuko Nálagkap nungutitdlarai Israflíp kinguaisa
^{12, 21, 22.} sujornatigut. ¹⁰tauva Nálagak kivfamigut pruvfítitigut okalugpok
 Jer. 15, 4. okardlune: ¹¹Mánarsip Jútáp kúngiata maujungnartut tamáko iler-
 -koringmagit sualungnerutitdlugit Amórikut sujulime ilerkuinit
 tamanit, Jútákutdlo áma ajortuliartingmagit Gútiliarujungminik,
¹²tamána pivdlugo ima okarpok Nálagak Israflíp Gútia: ata, Jerúsa-
 Jer. 19, 3; -lát Jútalo perdlungmik nagdliutitsivigiumârpáka; nalingínaup táu-
 1 Sám. 3, 11. -ssumínga tusámalersup siutai igdlugtut avilorumârupt. ¹³Samâria-
^{17, 6, 23.} -mut sorkárutigissax Aagavdlo inokutainut okimailutarissax Jerú-
^{10, 11, 17.} -salámut siárumârpáka; Jerúsálátdlo atdlarterumârpára pfardlugo,
 sórdlo pûgutax atdlarterniaráine, atdlarterdlugo mumigdlugulo.
¹⁴kingornússamalo amiákue taimaitíkumârpáka kíngarssortaisa ag-
 -ssainut pisitdlugit, ujjágagssángortitdlugit pflagagssángortitdlu-
 -gítldo kíngarssortainut tamanut, ¹⁵mána píssutigalugo: iluaríngi-
 -savník iliormata narrutsagtitdlungalo uvdlormit ivssumánga, su-
 -juaisatik Egivtinimit aningmata, uvdlordlo mána tikitdlugo.
¹⁶píngitsorpagssuitdlo aue Mánarsip áma kuivai Jerúsálát uliv-
 -kârserdlugo isuanit isuanut; nautsorsornagit ajortuliausé Jútá-
 -kúnut ajortuliautigititai Nálagkap iluaríngisánik iliortitdlugit.
 2 nal. 33, ¹⁷Mánarsimik okalugtuarissagssat avdlat, kanok-iliornere tamarmik
^{1-20.} ajortuliauserissailo, tamáko agdlagsimáput magpersagkane Jútáp
 kúngé pivdlugit nalunaerssútilingne. ¹⁸Mánarsilo sujuaissaminut
 ínarpok, ilissauvordlo inokutime iláta nautsviane, Usap nautsvi-
 1 nal. 3, 14. -viane: Amunilo ernerá kúngíngorpok kingorârdlugo.
 2 nal. 23, 21. ¹⁹mardlungnik kulilingnik mardlungnigdlo ukiokardlune Amune
 kúngíngorpok, ukiutdlo mardluk kúngiuvdlune Jerúsáláme; arnáta

aterâ Misulfmat Hârutsip pania Jûtpamio. ²⁰Nâlagkap iluaríngi- 2 nal. 33,22.
 -sânik iliorpok, sôrdlo Mánarse angúne iliortok. ²¹avkut tamât
 angúme avkutigissâ ingerdlavigalugo sakivok, Gûtiliarujuidlo a-
 -ngúme kivfartorfigissai kivfartorfigai patdlorfigalugitdlo. ²²Nâ-
 -lagak sujuaissame Gûtiat kimaggâ, Nâlagkavdlo avkutigerkussâ
 ingerdlaviginago sakivok. ²³Amune kivfaisa pikigtitsivfigât, kú- 2 nal. 33,24.
 -ngilo tokutdlugo igdluane. ²⁴nunavdle inuisa kúngimut Amuni- 2 nal. 33,26.
 -mut pikigitsekatigít tamaisa tokúpait, Jôrsialo ernera nunap
 inuisa kúngingortípât kingorártigititdlugo táussumúnga. ²⁵Amu-
 -nimik okalugtuarissagssat avdlat, kanok-iliornere, tamáko ag- 2 nal. 33,
 -dlagsimáput magpersagkane Jûtap kúngé pivdlugit nalunaerssú- 21 tt.
 -tilingne. ²⁶ilivâtdlo iliversiânut Usap nautsfvianítumut; Jôrsialo 1 nal. 3,14.
 ernera kúngingorpok kingorârdlugo.

kapitalit 22.

Jôrsia Jûtame kúngiussox; Nâlagkap iluarissânik iliortok. inatsisit
 agdlagsimavfiat navssârinekartok.

¹arfínek-pingasunik ukiokardlune Jôrsia kúngingorpok, ukiut- 2 nal. 34,1.
 -dlo pingasunik kuligdlit atauserdlo kúngiuvdlune Jerusaláme;
 arnáta aterâ Jittta Ataiap pania Bûtsikámio. ²Nâlagkap iluari- 2 nal. 34,2.
 -ssânik iliorpok, Dâvidlo sujuaissame avkutâ tamât ingerdlavi-
 -galugo sakivok nigornane talerpiuvdlünft tungânut sâmiuvdlünft Jôrs. 23,6;
 tungânut. ³pivordlo ukiut arfersanex-pingajuáne Jôrsia kúngiu- úss. 4,27.
 -titdlugo, tauva kúngip Savfane Atsâliap ernera Misulâp ernutâ 2 nal. 34,8.
 nautsorssuissok autdlartípâ Nâlagkap igdluanut okardlune: ⁴Hil-
 -kiamut palasiunermut majuarit, aningaussat Nâlagkap igdluanut 12,6;
 ânekartut avdloriussamik párssissut inungnit katerssugait nungut- 2 nal. 34,9.
 -dlugit atautsimut ilerkuvdlugit ⁵túniuterkuvdlugitdlo suliarissa- 2 nal. 34,10.
 -riakartunik sulíagssalingnut takusaissûtitaussunut Nâlagkap ig-
 -dluane; táukualo túniúsagait Nâlagkap igdluane suliarissariakar-
 -tunik sulissunut, igdlup aserkue iluarsarkuvdlugit, ⁶sanassunut 12,12;
 igdlulíortunutdlo karmaissunutdlo, pisiniutigerkuvdlugitdlo kissung- 2 nal. 34,11.
 -nik ujarkanigdlo avgugkanik igdlup iluarsarnekautigssainik. ⁷ki-
 -siáne nautsorssuekatiginekásángitdlat, aningaussat ingmingnut tú- 12,16.
 -niúnekartugssat pivdlugit, ilumôrdlutik táuko písagamik.

⁸Hilkialo palasiunek Savfanímut nautsorssuissumut okarpok: 2 nal. 34,16.
 inatsisit agdlagsimavfiat navssârâra Nâlagkap igdluane; agdlagsi-

- mavfiatdlo Hilkiap túniúpá Savfanimut, táussumalo atuarpá.
⁹Savfanilo nautsorssuissox kúngimut tikiúpox, kúngilo navsuer-
 -figalugo okarpox: aningaussat igdlumítut kivfavít sarkúmersípait
 túniutdlugitdlo suliarissariakartunik sulíagssalingnut Nálagkap ig-
 2 nal. 34,18. -dluane takusaissûtitaussunut; ¹⁰Savfanivdlo nautsorssuissox kúnge
 nalunaerfigá okardlune: agdlagsimavfingmik Hilkia palase uvavnut
 2 nal. 34,19. túniússivox; Savfanivdlo atuarpá kúngip kfnáta sânc. ¹¹pivordlo
 19,1. inatsisit agdlagsimavfiata okausé kúngip tusaramigit, ánorássane
 2 nal. 34,20. tauva aligpai. ¹²Hilkialo palase Agikâtdlo Savfanip ernera Ag-
 -pôriilo Miggaiap ernera Savfanilo nautsorssuissox Asaialo kúngip
 2 nal. 34,21. kivfá kúngip inápai okardlune: ¹³Nálagax sujunersioriartorsiuk siv-
 -nerdlunga inuitdlo sivnerdlugit Jútákutdlo ilūngaisa sivnerdlugit
 agdlagsimavfiup matuma navssârissaussup okausé pivdlugit, ange-
 -kingmat Nálagkap kamangnera uvavtínut katsungaitsox, agdlag-
 -simavfiup matuma okausé sujuaisavta tusarumángingmatigik, u-
 -vavtínut agdlagsimassut tamaisa maleruarnagit. ¹⁴tauva Hilkia
 2 nal. 34,22. palase Agikâtdlo Agpôriilo Savfanilo Asaialo autdlarput Hultamut
 arnamut pruvftiussumut, Harrasip ernerata Tíkuap ernerata Salúp
 ánorássanik pârssissup nulianut, táuna Jerúsálame agfardliane
 2 nal. 34,23. najugakartox; okalugfigâtdlo. ¹⁵táukunúngalo okarpox: ima okar-
 -pok Nálagax Israflip Gûtia: angut ilivsinik uvavnut autdlartit-
 2 nal. 34,24. -sissox okarfigisiuk: ¹⁶ima okarpox Nálagax: ata, najugax mána
 inuilo nagdliutitsivigiumâríka perdlungnartunik, agdlagsimavfiup o-
 2 nal. 34,25. -kausnik tamanik Jútáp kúngiata atuagainik; ¹⁷ximagsimangmánga
 Gútitdlo avdlat tipigigsautigdlífigalugit, narrutsagtitdlunga agssa-
 -mik pilainik tamanik, kamangnera katsungáipox najugkamut ma-
 2 nal. 34,26. -tumúnga soráisananilo. ¹⁸Jútavdle kúngianut, ilivsinik autdlar-
 -titsissumut Nálagax sujunersior kuvdlugo, táussumúnga ima oká-
 -sause: ima okarpox Nálagax Israflip Gûtia: okautsit tusagkatit
 2 nal. 34,27. pivdlugit ¹⁹ūmatigkut kugsalalerdlutit Nálagkap sâne kunuga-
 1kúng.21,29. -vit, tusaravit kanok okalugtunga najugax mána inuilo pivdlugit,
 piunérússáusassut perdlorkussáusassutdlo, ánorássatitdlo aligkagkit
 2 nal. 34,28. xiavdlutitdlo kīnama sâne —, uvangátaok tamána tusarpara, okarpox
 Nálagax. ²⁰tamána pivdlugo, takuvat, katerssorumârpavkit su-
 -juaisangnut, katerssornekásautit ilivigssangnut erkigsivdlutit, issi-
 -vitdlo issigísángilait perdlungnartut tamaisa najugkamut matu-
 -múnga nagdliutitagssáka. kúngilo navsuerfigât.

kapitalit 23.

Jórsiap Gútipilugsiortut soraersikai; kángivígisiortok; Fáraó-Niggup tokúkà.

Júagarse Jújakítldlo Jútame kúngiussut.

¹ kúnge tauva autdlartitsingmat, táussumúnga Jútap Jerúsa- 2 nal. 34,29.
 -lávldo utorkaunertait tamaisa katerssorpait; ² kúngilo Nálagkap 2 nal. 34,30.
 igdluanut majuarpok, Jútavldo angutitaisa tamarmik Jerúsálavldo
 inuisa tamarmik ilagát palasitldlo pruvfititldlo inuitldlo ilüngarmik
 mikissutldlo angisútdlo; tusátitdlugitldlo angerutsip agdlagsimavfiata
 Nálagkap igdluane navssárisaussup okausé tamaisa atuarpai.
³ kúngivldo tungmarfiliame kekardlune angerusek angerutigá Nâ- 2 nal. 34,31.
 -lagkap ktnâta sâne, Nálagak maligkumavdlugo inássutailo nalu-
 -nauautailo ilerkorerkussailo maleruarumavdlugit ūmámigut ilū-
 -ngardlune tarnimigutldlo ilüngardlune, angerutsip tamatuma okausé
 tássane magpersagkane agdlagsimassut aulajangersarumavdlugit;
 inuitldlo ilüngarmik angerusek aulajangiúpât. ⁴ kúngivldo Hilkia
 palasiunek palasitldlo tugdliussut avdloriussamigldlo pârssissut iná-
 -pai, Nálagkap nálagfiutânit ánissorkuvdlugit pekutit tamaisa, Bâ-
 -limut orpigssuarmiuliamutldlo kilauvldo perpagssuinut tamanut
 sanaussut; ikivkarpaitldlo Jerúsálâp avatâne Kftrûnip narssaine,
 arssaitldle Bitilimut âpait. ⁵ soraersipai kivfartüssigajugtortat Jû- Sivf. 1,4;
 -tap kúngtsa ivertitait tipigigsautigdlíssugssángortitdlugit kingigtú- Hús. 10,5.
 -nguane Jútap igdlokarfínitune Jerúsálâvldo avatânítune, soraersit-
 -dlugitldlo tipigigsautigdlíssartut Bâlimut sekinnermutldlo káumámüt-
 -ldlo uvdloríssanutldlo níktartunut kilauvldo perpagssuinut tamanut.
⁶ ánípâ orpigssuarmiuliax Nálagkap igdluanit Jerúsálâp avatânut
 Kftrûnip kôruanut ikivkardlugulo Kftrûnip kôruane aserorterdlugulo
 sekungnerinángordlugo; sekungnerilo igípai inuit kitornaisa ilerfínut.
⁷ inguvterpai angúnunigssamârtut igdlue Nálagkap igdluata sanianî-
 -tut, táukunane arnat ikârtiterissut tupiliordlutik orpigssuarmiuliap
 pigssainik. ⁸ kaerkuvai palasit tamaisa Jútap igdlokarfínit, kingig-
 -túnguitldlo palasit tipigigsautigdlíssarfê mingugtitdlugit Gfpamit
 Bérsâpamut agdlât; inguvterpai isâvfit kingigtúnguartaít Jôrsuap
 igdlokarfiup nálagâta isâvfiutâta pâta sanianítut, táuna igdlokarfiup
 isâvfiagut isertut sâmiata tungânítok. ⁹ taimáitok kingigtúnguit
 palasertait pigdlíssaringitldlat Nálagkap tunissiviutâne Jerúsálâme;
 kisiáne sérnakangitsunik timiussartortarput katángutimik akornáne.
¹⁰ mingugtípâ iterssak ingnilik kernualassut kôruáne, ernnerminik Jer. 7,31.
 paningminigdlúntt ingníkut Múlorrimut ingerdlatitsissokarkunago. 3 Mór. 18,21.

- ¹¹ soraersípai kimugtuarssuit Jútap kúngísa túniússait sekinnermut pigititdlugit, Nálagkap igdluata isáriáne ítut, párdliussarssuarne sukartúme sakissartup Nítat-Mílaup najornigfiata saniane; kamú-
-ssuitdlo sekinnermut pigititat ingnermik ikivkarpai. ¹² tunissivít Aagarsip kaliarssuata kulánítut Jútap kúngísa sanait tunissivít dlo
- 21,6. Mánarsip sanai Nálagkap igdluata silardlíne mardlungne kúngip inguvterpai; tássángalo autdlarasuardlune sekungnere igípai Kí-
-trúnip kóruanut. ¹³ kingigtúnguitdlo Jerúsáláp akiane ítut kákap
- 1 kúng. 11, aseruissup talerpiata tungáne, Sálumúp Israflíp kúngíata karmagai
5. 7. Astarúmut Stúmiut maujungnartuánut Kámorsimutdlo Múapip maujungnartuanut Milkúmimutdlo Amunip kinguaise maujungnar-
-tuliánut, kúngip mingugtípai; ¹⁴ napassuliatdlo navdlorpai orpig-
-ssuarimiuliatdlo kipivdlugit, inait inuit saorninik ulivkárdlugit.
- 1 kúng. 12, 82. ¹⁵ áma tunissivik Bítílimítok kingigtúnguardlo Jarúpiáp Nípatíp ernerata karmagá Israflíkut ajortuliartitdlugit, ámame tunissivik tamána kingigtúnguartálo inguvterpai; kingigtúnguardlo ikivkarpá aserorterdlugulo sekungnerínángordlugo, orpigssuarimiuliardlo ikiv-
-karpá. ¹⁶ kiviardlune Jórsiap ilerfit takugamigit tássane kákame ítut, autdlartitsivok saornit tigorkuvdlugit ilivernit, táukulo ikiv-
-karpai tunissiviup káne mingugtitdlugo Nálagkap okausia náper-
- 1 kúng. 13, 2. -tordlugo, sórdlo Gútip inokutá tordlortok okautsit tamáko tor-
-dlulautigalugit. ¹⁷ okarpordlo: suna mána nalunaerkut issigissara? igdlokarfiup angutitaisa okarfigát: tássa Gútip inokutáta ilerfa,
- 1 kúng. 13, ivssuma Jútamit tikiútup okautsit tamáko Bítílip tunissivianut
30. 32. námagsissatit tordlulautigalugit. ¹⁸ tauva okarpok: taimaitdle,
- 1 kúng. 13, 81. saorne ínardlernekángikilit; saornilo ánagtípaít, pruvftíp Samá-
-riamit tikiútup saorne táputdlugit. ¹⁹ áma kingigtúnguit igdlue tamaisa Samáriap igdlokarfínítut Israflíp kúngísa karmagait [Gú-
-timik] narrutsagtitsivdlutik Jórsiap pérsípai; táukunúngalo ilior-
-pok, taimardluinax sórdlo Bítílime iliorame. ²⁰ kingigtúnguitdlo
- 1 kúng. 13, 2. palasertait tássanítut tamaisa tokúpai tunissivít kaine inuitdlo saorninik ikivkaivdlune kaine. Jerúsálámutdlo tauva uterpok.
- ²¹ kúngivdlo inuit tamaisa inápai okardlune: kángívfígsioritse
- 2 nal. 35, 1 tt. Nálagkamut Gútivsinut, sórdlo agdlagsimassok angerutsip matuma
- 2 nal. 35, 18. agdlagsimavfiáne. ²² mássa kángívfígsiorfik matumatut ítok nag-
-dliússisimángilát erkartússissut Israflíkut erkartússissaisa uvdlui-
-nit agdlát Israflívdlo kúngísa Jútavdlo kúngísa uvdluine tamane;
- 2 nal. 35, 19. ²³ kisiáne ukiut arfersanex-pingajuáne Jórsia kúngiutitdlugo ká-
-ngívfígsiorfik mána Nálagkamut nagdliússivát Jerúsáláme. ²⁴ áma

timaiagarsiortut nalunaerkutinigdlo sukuaissut Gútiliautitdlo Gú- 21,6.
 -tiliarujuitdlo maujungnartutdlo Jútáp nunâne Jerúsálámilo taku- 1 Mór. 31,
 -nekartut tamaisa Jórsiap pèrsípai, aulajangersarumavdlugit inat- 19. 34.
 -sisit okausé agdlagsimassut magpersagkane palasip Hilkiap nav- 22,8.
 -ssârissaine Nâlagkap igdluane. ²⁵ nalekángilak sujunermigut kú- 18,5.
 -ngiussumik Nâlagkamut sângniartumik ūmámigut ilūngardlune
 tarnimigutdlo ilūngardlune nukinilo tamákerdlugit Mórsasip inat-
 -sisai ilūngaisa maligdlugit; nalekángilardlo kingunermigut makí-
 -tumik. ²⁶ taimáitok Nâlagak sângilak níngangnerssuarme katsu-
 -ngáineranit, níngangnine Jútamut katsungaingmat narrutsag-
 -titsinerit tamaisa pivdlugit, Mánarsip narrutsagtítarmane; ²⁷ Nâ- 21,11 tt.
 -lagardlo okarpok: āma Jútákut pèrsíkumárpáka kīnavnit, sórdlo
 Israflíkut pèrsíkíka; igdlokarfigdlo mána kinigara Jerúsalát asi- 17,18.
 -gínarumárpara igdlulo okautigissara: tássanísavok atera. ²⁸ Jór- 1 kúng. 8,29;
 -siamik okalugtuarissagssat avdlat, kanok-iliornere tamarmik, 9,3.
 tamáko agdlagsimáput magpersagkane Jútáp kúngê pivdlugit na-
 -lunaerssútilingne. ²⁹ inútítldlugo majuarpok Fâraô-Niggo E- 2 nal. 35,20;
 -givtinip kúngia Asôriap kúngianut kúngmut Aivfaratimut; kú- Jer. 46,2.
 -ngivdle Jórsiap páriartormane tokúpá Makitume, takugamiuk.
³⁰ kivfaisalo kimugsiúpát tokusok Makitumit, Jerúsálámutdlo ti- 2nal.35,23 tt.
 -kiúkamíko ilivát iliversiānut. nunavdlo inuisa Júagarse Jórsiap 2 nal. 36,1.
 ernerera tiguvát, tanitdlugulo kúngíngortípát angutānut kingorār-
 -tigitítldlugo.
³¹ mardlungnik kulilingnik pingasunigdlo ukio kardlune Júa- 2 nal. 36,2.
 -garse kúngíngorpok, káumatit pingasut kúngiuvdlune Jerúsáláme;
 arnāta aterā Hamutāle Jerimiap pania Lipnamio. ³² Nâlagkap 24,18.
 iluaríngisānik iliorpok, taimardluínak sórdlo sujuaissane iliortut.
³³ Fâraô-Niggup kilerssortípá Rivdláme Hāmatip erkānītume Jerú- 2 nal. 36,3.
 -saláme kúngiujungnaersitdlugo; nunalo akilfsípá talantinik untri-
 -tilingnik silviussunik talantimigdlo kúltiussumik. ³⁴ Fâraô-Nigguv-
 -dlo Eliākít Jórsiap ernerera kúngíngortípá, Jórsiamut angutānut 2 nal. 36,4.
 kingorārtigitítldlugo, arkalo avdlāngordlugo Jújakímik atekartípá;
 Júagarsile nagsarpá, Egivtinimutdlo táuna pigame tássane tokuvok. Jer. 22,12.
³⁵ silvitdlo kúltitdlo táuko Jújaktp túniúpai Fâraûmut; kisiāne
 nunap inue nalgissakartitdlugit akilerartípai aningaussat túniú- 15,20.
 -savdlugit, sórdlo Fâraûp perkugāne; nungutdlugit sórdlo nalg-
 -ssakartitaussut nunap inue aksorsivai silvinik kúltinigdlo táuku-
 -nínga, túniúsavdlugit Fâraô-Niggumut.
³⁶ mardlungnik kulilingnik tatdlimanigdlo ukio kardlune Jújakít 2 nal. 36,5.

kúngingorpok, ukiutdlo arkanigdlit kúngiuvidlune Jerúsálame; ar-
-nâta aterâ Sipûta Pitaiap pania Rûmâmio. ³⁷Nâlagkap iluarí-
-ngisânik iliorpok, taimardluinak sôrdlo sujuaissane iliortut.

kapitalit 24.

Jûjakit Jûjaggtldo Sitikialo Jûtame kúngiussut. Jûtákut ilarssue Bâpalimut
autdlarússaussut.

¹inûtítldlugo majuarpok Nipukánftsare Bâpalip kúngia; Jû-
-jakítldlo táussumúnga kivfångorpok ukiut pingasut; tauva kingu-
-mut nâlagkumajungnaerpâ. ²sâssutitdlugulo Nâlagkap autdlar-
-típai Kaltfarit katerssat Sériamiutdlo katerssat Mûapikutdlo ka-
-terssat Amuníkutdlo katerssat, Jûtamut pitorautitdlugit aseror-
-kuvdlugo, Nâlagkap okausia kivfamigut pruvfititigut okauseri-
-ssâ nâpertordlugo. ³ilumut Nâlagkap perkussânik Jûtákut taima
pinekarput kînaminit pèrsingmatik Mânarsip ajortuliausé píssuti-
-galugit, kanok-iliornere tamaisa migssiliordlugit, ⁴píngitsutdlo
21,16. aue kuissai âma píssutigalugit, Jerúsálát ulivkârmago píngitsut
2 nal. 36,8. auinik; Nâlagardlo isumáktumángilak. ⁵Jûjakímik okalugtua-
-rissagssat avdlat, kanok-iliornere tamarmik, tamáko agdlagsi-
-máput magpersagkane Jûtap kúngé pivdlugit nalunaerssûtílingne.
⁶Jûjakítldlo sujuaissaminut inarpok; Jûjaggtldo ernera kúngingor-
-pok kingorârdlugo. ⁷kingornale Egivtinip kúngia anerkingilak
nunaminit, Egivtinip kûnguanit kúngmut Aivfaratimut agdlát Egiv-
-tinip kúngiata pigissâ tamát Bâpalip kúngiata tigungmago.
2 nal. 36,9. ⁸arfersanek-pingasunik ukiokardlune Jûjaggt kúngingorpok,
káumatit pingasut kúngiuvidlune Jerúsálame; arnâta aterâ Nigusta
Elnâtap pania Jerúsálâmio. ⁹Nâlagkap iluaríngisânik iliorpok,
2 nal. 36,10. taimardluinak sôrdlo angúne iliortok. ¹⁰taimailissúkut majuarput
Nipukánftsarip Bâpalip kúngiata kivfai Jerúsálámut, igdloxarfigdlo
ungunekarpok. ¹¹Nipukánftsarilo Bâpalip kúngia igdloxarfigmut
tikiúpok kivfame unguát. ¹²Jûjaggtldo Jûtap kúngia Bâpalip
kúngianut anivok nangminerdlo arnilo kivfanilo nâlagartanilo sa-
-kissartunilo; tauva Bâpalip kúngiata tiguvá kúngiússutsime u-
-kivisa arfinex-pingajuáne. ¹³tássángalo Nâlagkap igdluata pe-
-kútai tamaisa kúngivdlo igdluata pekútai ánípai, pekutitdlo kûl-
18,16. tiussut tamaisa Nâlagkap nâlagfiutâne Sâlumûp Israflip kúngiata
20,17. sanai pfarpai, sôrdlo Nâlagak okalugtok. ¹⁴Jerúsálâmiutdlo ta-
-maisá autdlarúpai nâlagaussutdlo tamaisa sorssutdlarkigsutdlo ta-

-maisa, autdlarússat kulínik túsintigdlit, sanassutdlo savfiortutdlo tamaisa; avdlanik amiákokángitdlat, nunap inuínik nikanartunik ^{25,12.} kisiáne. ¹⁵Jújaggt autdlarúpá Bâpalimut; kúngivdlo arná kú- ^{Jer. 22,26.} -ngivdlo nulíai saxissartuilo nunamilo píssaussut autdlarússatut ingerdlatípai Jerúsalamit Bâpalimut; ¹⁶angutitdlo sorssugsínaussut tamaisa, arfínek-mardlungnik túsintigdlit, sanassutdlo savfiortut- ^{Jer. 37,1.} -dlo, túsintigdlit, sorssugtugssat píkorígsut tamaisa, táuko Bâ- ^{2 nal. 36,10.} -palip kúngiata autdlarutdlugít dlo tikiúpai Bâpalimut. ¹⁷Bâpa- ^{23,34.} -livdlo kúngiata Mátanja áká kúngíngortípá kingorártigititdlugo; ^{Jer. 52,1;} arkalo avdlángordlugo Sitíkiamik atekartípá. ^{2 nal. 36,11.}

¹⁸mardlungnik kulílingnik atautsimígdlo ukiokardlune Sitíkia ^{Jer. 52,1;} kúngíngorpok, ukiutdlo arkanígdlit kúngíuivdlune Jerúsalamé; ar- ^{2 nal. 36,11.} -náta aterá Hamutále Jerimiap pania Lipnamio. ¹⁹Nálagkap i- ^{23,31.} -luaríngisânik iliorpok, taimardluinak sórdlo Jújakft iliortok; ²⁰Nâ- ^{Jer. 52,2;} -lagkap Jerúsalamit dlo Jútalo níngaungmagit, kínamínit ígitdluí- ^{2 nal. 36,12.} -narserdlugit. Bâpalivdle kúngia Sitíkíap nálagkumajungnaerpá. ^{Jer. 52,3.} ^{2 nal. 36,13.}

kapítalít 25.

Jer. 52,4-34.

Jerúsalamit píunérússaussok. Jútame amiákússunút Gítália takusaissútitaussok; tokutaussok. inuit Egívtínimut kíamássut.

¹pívdorle ukiut arfínek-sísamáne kúngíutitdlugo káumatít ^{Jer. 39,1.} kulingáne káumatíp uvdluisa kulingáne, tauva Nípukánftsare Bâ- ^{Jer. 39,2.} -palip kúngia sákutórpagssuilo tamarmik Jerúsalamut tikiúput; akianutdlo tangmárput, tungánut ígpíliordlutik kaujatdlagdlugo. ²táima ígdlokarfík ungunekarpok Sitíkíap ukiuisa kúngíuvísa ar- ^{Jer. 39,2.} -karnánut. ³káumatíp uvdluisa arfínek-sísamáne kángnek sualug- ^{Jer. 39,2.} -típok ígdlokarfíngme, nunavdlo inuínut nekígssakángílak. ⁴tauva ígdlokarfíngmut kerdlerorúput; sákutútdlo tamarmik [kímáput] únuame ísávífkut ungalorssuít tapítalerít akornánítúkut, kúngíp nautsfívanut sangmíssúkut, mássa Kaltfarít ígdlokarfík avatangerát; ingerdlavordlo [kúnge] narssarssúp tungágut. ⁵Kaltfarít dle sá- ^{Jer. 39,6.} -kutórpagssuísá kúnge malerssorpát anguvdlugulo Jériggup nar- ^{erk. 16,21.} -ssarssuane; sákutórpagssuilo tamarmik táussumánga síámarput. ⁶kúngílo tígúvát, Bâpalivdlo kúngíanut ápát Rívdlamut erkartút- ^{Jer. 39,6.} -dlugulo. ⁷Sitíkíavdlo kíornai tokúpait íssígítitdlugo; Sitíkíavdlo ^{erk. 16,21.} íssai tagpít dlívait, kílerssordlugulo kalívnerník kangnúsaussuník ^{erk. 16,21.} Bâpalimut tikiúpát.

⁸káumatitdlo tatdlimāne káumatip uvdluisa arfinex-áipāne, tássa ukiut arfersanex-sisamāne Nipukánttsare Bâpalip kúngia kúngiutitdlugo, Nipusarātane kúngimik pârssissut nálagât, Bâpalip Esr. 5,12. kúngiata kivfâ, Jerûsalâmut tikiúpok, ⁹Nâlagkap igdlua kúngivdlo igdlua ikivkartitdlugit, Jerûsalâvdlo igdlue tamaisa igdlorssuitdlo tamaisa ingnermik ikivkartitdlugit; ¹⁰Jerûsalâvdlo ungalorssue kaujaluisut Kaltfarit sâkutôrpagssuisa kúngimik pârssissut nálagâta ilagissaisa tamarmik ûkautípait. ¹¹inuitdlo sivnerussut, igdlokarfingme amiákûssut, tunússissutdlo Bâpalip kúngianut sâg-simassut ujameriagssuitdlo sivnerussut Nipusarâtanip kúngimik pârssissut nálagâta autdlarúpai. ¹²kisiāne nunap inuisa nikanartut ilait kúngimik pârssissut nálagâta amiákûtípai vînekutilerissugssat 1 kúng. 7, 15. 23. 27. naussorigsaissugssatdlo. ¹³sukarssuitdlo kangnúsaussut Nâlagkap igdluanîtit ikorfatdlo pûgutaussarssuardlo kangnúsaussok Nâlagkap igdluanîtit Kaltfarit avgorpait, kangnúsaitdlo Bâpalimut 1 kúng. 7, 46. 50. nagsarpait. ¹⁴igatdlo kalutautitdlo tarkigssûtítldo ajânguajâtdlo tamaisalo pekutit kangnúsaussut kivfartússinermut atortut tigu-vait; ¹⁵aumausivítldo pûgútatdlo sût kûltinaussut silvinaussutdlo kúngimik pârssissut nálagâta tiguvai. ¹⁶sukarssuit mardluk pûgutaussarssuardlo atausex ikorfatdlo Sâlumûp sanai Nâlagkap igdluanut, pekutit tamákua tamarmik kangnúsat okimâinermut 1 kúng. 7,16. ússersagagssaungilak. ¹⁷tatdlit arfersanex-pingasut sukarssûp a- 1 kúng. 7,16. -tautsip portússuserai; kâvekússualo kangnúsauvok, kâvekússúvdlo 1 kúng. 7, 17. 18. tatdlit pingasut portússuserai, nuerssagaussatdlo kingmernarssuau-ssatdlo kâvekússuarmitut kaujatdlagdlugo tamarmik kangnúsau-put; āma sukarssûp áipâ taimatut ípok, nuerssagaussatdlo tá-putdlugit. ¹⁸kúngimigdlo pârssissut nálagâta Seraia palasiunex Sivfâniālo palase tugdex avdloriussamigdlo pârssissut pingasut tiguvai; ¹⁹igdlokarfingmitdlo tiguvai: kúngip sakissartua atausex sâkutûnik takusaissûtítak angutitdlo tatdlimat kúngip kmânik ta-kussartut ilait, igdlokarfingme nâpínekartut, agdlagtartordlo ka-terssat nálagât, nunap inuīnik sorssungnermut kaerkussissartok, angutitdlo arfinilingnik kuligdlit nunap inuisa ilait, igdlokarfingme nâpínekartut. ²⁰táuko Nipusarâtanip kúngimik pârssissut nálagâta tiguvai, Bâpalip kúngianut pisitdlugit Rivdlâmut; ²¹Bâpalivdlo kúngiata perdlugtípai tokutitdlugit Rivdlâme Hâmatip erkânítume. taima Jûtâkut nunamingnit autdlarúnexarput.

²²inungnutdle Jûtap nunāne amiákûssunut, Nipukánttsarip Bâ- Jer. 40,5. -palip kúngiata amiákûtítaminut, táukunúnga takusaissûtípa Gitâlia

Agikáp ernera Savfanip ernutá. ²³ sákutût nálagait tamarmik angu- Jer. 40,7.
 -titaitdlo tusaramik, Bâpalip kúngiata Gitália takusaissûtíkâ, tauva Jer. 40,8.
 Mispamut tikiúput Gitáliamut: Ismatle Nitániap ernera Juánâtdlo
 Kârtap ernera Seraialo Taggumtip Nituvfamiup ernera Jasánialo
 Mâggatip ernera, táukulo angutitaitdlo. ²⁴ Gitálialo ugpernarsaivok Jer. 40,9.
 táukunúnga angutitainutdlo, okarfigalugit: sujórásángilase, Kaltfa-
 -rinut kivfáusagavse; nuname unigitse Bâpalip kúngianut kivfauv-
 -dluse, tauva iluanāsauses. ²⁵ pivordle káumatit arfinex-áipâne, tauva Jer. 41,1 tt.
 Ismatle Nitániap ernera Elisámap ernutá kúngit kinguaisa ilát
 tikiúpok angutinik kulnik ilakardlune, Gitálialo perdlugtipát to-
 -kutdlugo, Júttdlo Kaltfaritdlo Mispame táussumanitú ilángut-
 -dlugit. ²⁶ tauva pikíput inuit tamarmik mikissutdlo angisútdlo Jer. 41,16 tt.
 sákutútdlo nálagait Egivtinimutdlo pivdlutik, Kaltfarit sujórangi-
 -gamíik.

²⁷ pivordle ukiut pingasunik kuligdlit arfinex-áipâne, Jújaggít Jer. 52,31 tt.
 Jútap kúngia autdlarússaungmat kingorna, káumatit arkanex-áipâne
 káumatip uvdluisa mardlungnik kuligdlit arfinex-áipâne, tauva
 Evle-Merútaup Bâpalip kúngiata ukiume kúngingorfingmine Jû-
 -jaggít Jútap kúngiata niakua makitipâ, parnaerússivingmit ani- 1 Mór. 40,20.
 -sitdlugo; ²⁸ ajúngitsumigdlo okalúpâ, igsiavfialo pingárnerutípâ Est. 3,1.
 kúngit ingmine Bâpalime ítut igsiavfíit; ²⁹ ánorailo parnaerússi-
 -vingme atugai avdlángortípai, ingmine nerissartuinartitdlugo uv- 2 Sám. 9,7.
 -dlut inúvfigissai tamaisa nâvdlugit. ³⁰ inútigssainigdlo kúngimit
 tuninekartarpok aulagsángitsunik, uvdlut nungutdlugit uvdlup pig-
 -ssánik, uvdlut inúvfigissai tamaisa nâvdlugit.

nalunaerssútigdlit sujugdlit.

kapitale 1.

inuit nagguvingmíkut kinguárígssusínik Aatamimit Jákumut. Eitumíkut
 kúnginik nálagkersortainigdlo.

¹ Aatame, Sáte, Einorse, ² Kínát, Magalálfle, Járat, ³ Einok, 1 Mór. 5,3 tt.
 Mitûsalâ, Lâmak, ⁴ Nûa, Síme, Káme, Jâvfat.

⁵ Jâvfatip kinguai: Gúmer, Mákók, Mâtai, Jávan, Tûpal, 1 Mór. 10,2.

- Mfsak, Têras. ⁶Gúmerip kinguai: Askanás, Divfát, Tukarmâ.
⁷Jávanip kinguai: Eltsa, Tarsis, Kítttdlo Rútanttdlo.
- 1 Mór. 10,⁶. ⁸Kámip kinguai: Kúss, Misra, Púte, Kánát. ⁹Kússip ki-
 -nguai: Sípâ, Hâvilâ, Savta, Raima, Savtikâ. Raimap kinguai:
 Ssîpa, Dítan. ¹⁰Kússivdlo ernertârâ Nimrut, táuna píssarssúlerpok
 1 Mór. 10,¹⁸. nuname. ¹¹Misrap kinguârai Lúttt Anamftdlo Liapftdlo Navtu-
 -gítdlo ¹²Pátrustdlo Kaslugftdlo, tássanga Filisterit pisimáput,
 1 Mór. 10,¹⁵. Kavtorftdlo. ¹³Kânâvdlo kinguârai Sttút angajugdliiane Hítilo
¹⁴Jípusikutdlo Amoríikutdlo Gerrásikutdlo ¹⁵Hívikutdlo Aarkíikutdlo
 Síníikutdlo ¹⁶Aaruatíikutdlo Simáríikutdlo Hâmatíikutdlo.
- 1 Mór. 10,²². ¹⁷Símip kinguai tássa: Eilam, Asôr, Arfagsât, Lút, Aaram,
 1 Mór. 10,²⁴. Us, Hûl, Gíter, Mfsak. ¹⁸Arfagsâtip ernertârâ Sálâ, Sálâp erner-
 1 Mór. 10,²⁵; -târâ Eipere, ¹⁹Eiperip ernertârai mardluk: áipâta aterâ Pflak,
^{11,16}. nuna taimane avingmat; nukâta aterâ Joktân. ²⁰Joktânivdlo er-
 -nertârai Almútat Salavfílo Hásarmâvatdlo Jâralo ²¹Hâtorâtdlo
 Uusalilo Díkilalo ²²Eipalilo Apimaililo Sstpalo ²³Ouvferilo Hâvi-
 -lâlo Júpalo; táuko tamaisa Joktânip kinguârai. ²⁴Síme, Arfagsât,
 1 Mór. 17,⁵. Sálâ, ²⁵Eipere, Pflak, Rígô, ²⁶Sêruk, Nâgôre, Târâ, ²⁷Aopera
 tamássa Aaperât.
- 1 Mór. 21,³. ²⁸Aaperâp ernere tássa: Iisák Ismaílilo. ²⁹tamássa táuku-
 1 Mór. 25,¹³. -nínga agdlagkat: Nípâjût Ismaílíp angajugdliiâ, Kftar, Atpfl,
 Mivsam, ³⁰Míssima, Dúma, Mâsa, Hâtar, Tíma, ³¹Jítor, Nâvfiss,
 1 Mór. 25,². Kítama; tássáuput Ismallíp ernere. ³²Aaperâvdlo panerfâta Kí-
 -tûarap ernere: ernertârai Símeratdlo Jokassânílo Mftatdlo Mf-
 -tiâtdlo Jispagdlo Suarrílo. Jokassânivdlo ernertârai Sstpalo Df-
 -tanílo. ³³Mftiâvdlo kinguârai Eivfalo Eivferilo Hânôrdlo Apitâlo
 Eiltâgalo; táuko tamaisa Kítûarap kinguârai.
- 1 Mór. 25, ³⁴Aaperâvdlo ernertârâ Iisák; Iisâp ernere tássa Eisaue
^{19, 26}.
 1 Mór. 36, ³⁵Israílilo. ³⁵Eisauip ernere: Eilivfarse, Ríguile, Jígus, Jâgdla, Kôra.
^{10 tt}. ³⁶Eilivfarsip ernere: Tíman, Oumar, Sivfe, Gáitam, Kínas, âma
 Tivna Amalagdlo. ³⁷Ríguilíp ernere: Nâgat, Séra, Sáma, Mísa.
- 1 Mór. 36,²⁰. ³⁸Sfaríp ernere: Lútan, Súpal, Stpiun, Aana, Dtsun, Eitser, Dtsan.
 1 Mór. 36,²². ³⁹Lútaníp ernere: Hôre, Hûmam; Tivna Lútaníp najagâ. ⁴⁰Sû-
 -palíp ernere: Aalian, Manâgat, Eipal, Stvfe, Ounam. Stpiuníp
 ernere: Aja, Aana. ⁴¹Aanap ernerâ: Dtsun. Dtsuníp ernere:
 Hamaran, Eispan, Jítaran, Kêran. ⁴²Eitseríp ernere: Bflan, Sâ-
 -gavan, Akan. Dtsaníp ernere: Us, Aran.
- 1 Mór. 36, ⁴³tamássa kúngit Eitumíp nunâne kúngiussut, Israílíp kinguai
^{31 tt}. kúngexángíkatdlarmata: Bfla Bioríp ernerâ; igdloxarfílo Dínâ-

-pamik atekarpok. ⁴⁴ Bfla tokungmat kingornagut kúngiuvok Jûpa Séráp ernera, Bûsramit. ⁴⁵ Jûpa tokungmat kingornagut kúngiuvok Hûsât, Tîmanikut nunānit. ⁴⁶ Hûsât tokungmat kingornagut kúngiuvok Hâtat Bftatip ernera, táussuma Mitiākut saperssisipai Mûapikut narssāne; igdlokarfialo Avítimik atekarpok. ⁴⁷ Hâtat tokungmat kingornagut kúngiuvok Sámala, Maserikamit. ⁴⁸ Sámala tokungmat kingornagut kúngiuvok Sâvdle, Riupûtimit kúgssûp sinânitumit. ⁴⁹ Sâvdle tokungmat kingornagut kúngiuvok Bâl-Hânat Agpôrip ernera. ⁵⁰ Bâl-Hânat tokungmat kingornagut kúngiuvok Hâtat; igdlokarfia Pâgfmik atekarpok, nulialo Mîtapîlimik, Mâtrítip panigâ Mîsâp paniata.

⁵¹ Hâtat tokungmat, Eitumikut nâlagkersortekalerput: nâlagkersuissut Tivna, Aalua, Jîtt, ⁵² Oulipâma, Eila, Pinûn, ⁵³ Ktnas, Tîman, Mivsar, ⁵⁴ Magtial, Jêram. tássáuput Eitumikut nâlagkersortigissait. 1 Mór. 36,40.

kapitalit 2.

Jâkup ernerinik. Jûtap kinguainik.

¹ tamâssa Israflip ernere: Rûpine, Símiût, Lîve, Jûta, lisag-ssâre, Sîpulût, ² Dâne, Jûserfe, Bînamît, Navtalé, Gâte, Agsera. 1 Mór. 35, 28-26.

³ Jûtap ernere: Gêre, Ounân, Sfla; táuko pingasut ernertârai Sûap panianit Kânâkûssumit. kisiâne Gêre Jûtap angajugdliliâ ajortúvok Nâlagkap issainut, taimáitumik tokúpâ. ⁴ Tâmarimitdlo ukússaminut ernertârai Pêrásilo Séralo; katitdlugit Jûtap ernere tatdlimáuput. ⁵ Pêrásip ernere: Hftserûn Hâmulilo. ⁶ Séráp ernere: Símere, Eítane, Hfman, Kalkûle, Dâra, katitdlugit tat-ssiorpâ, utertínaveersagkat perkuserdlugtulíssutigamigit. ⁸ Eí-tanip ernera: Asaria. 1 Mór. 46,12. 1 Mór. 38,2. 7. 1 Mór. 38, 29. 30.

⁷ Karmip ernera: Aaggâre; táussuma Israfle perdlug-ssiorpâ, utertínaveersagkat perkuserdlugtulíssutigamigit. ⁸ Eí-tanip ernera: Asaria. Jôrs. 7,1 tt.

⁹ Hftserûnip ernere ernertârisai tássa: Jerarramfle Râmilo Kalupailo. ¹⁰ Râmip ernertârâ Aminâta. Aminâtap ernertârâ Nagásût, Jûtap kinguaise sujulerssortât. ¹¹ Nagásûp ernertârâ Salma. Salmap ernertârâ Bûarse. ¹² Bûarsip ernertârâ Oupate. Oupatip ernertârâ Jísai. ¹³ Jísai ernertârai: Eliâve angajugdli-¹⁴ liane, Apinâta áipâ, Simia pingajuat, Natâniale sisamât, Ratai tatdlimât, ¹⁵ Outsím arfernat, Dâve arfinek-áipât. ¹⁶ najagait Sé-¹⁷ rujalo Apikaililo. Sérujap ernere tássa Apisai Jûapilo Asafllilo, 2 Sám. 2,18.

¹⁸ Jísai ernertârai: Eliâve angajugdli-¹⁹ liane, Apinâta áipâ, Simia pingajuat, Natâniale sisamât, Ratai tatdlimât, ²⁰ Outsím arfernat, Dâve arfinek-áipât. ²¹ najagait Sé-²² rujalo Apikaililo. Sérujap ernere tássa Apisai Jûapilo Asafllilo, 2 Sám. 2,18.

²³ Jísai ernertârai: Eliâve angajugdli-²⁴ liane, Apinâta áipâ, Simia pingajuat, Natâniale sisamât, Ratai tatdlimât, ²⁵ Outsím arfernat, Dâve arfinek-áipât. ²⁶ najagait Sé-²⁷ rujalo Apikaililo. Sérujap ernere tássa Apisai Jûapilo Asafllilo, 2 Sám. 2,18.

²⁸ Jísai ernertârai: Eliâve angajugdli-²⁹ liane, Apinâta áipâ, Simia pingajuat, Natâniale sisamât, Ratai tatdlimât, ³⁰ Outsím arfernat, Dâve arfinek-áipât. ³¹ najagait Sé-³² rujalo Apikaililo. Sérujap ernere tássa Apisai Jûapilo Asafllilo, 2 Sám. 2,18.

³³ Jísai ernertârai: Eliâve angajugdli-³⁴ liane, Apinâta áipâ, Simia pingajuat, Natâniale sisamât, Ratai tatdlimât, ³⁵ Outsím arfernat, Dâve arfinek-áipât. ³⁶ najagait Sé-³⁷ rujalo Apikaililo. Sérujap ernere tássa Apisai Jûapilo Asafllilo, 2 Sám. 2,18.

³⁸ Jísai ernertârai: Eliâve angajugdli-³⁹ liane, Apinâta áipâ, Simia pingajuat, Natâniale sisamât, Ratai tatdlimât, ⁴⁰ Outsím arfernat, Dâve arfinek-áipât. ⁴¹ najagait Sé-⁴² rujalo Apikaililo. Sérujap ernere tássa Apisai Jûapilo Asafllilo, 2 Sám. 2,18.

⁴³ Jísai ernertârai: Eliâve angajugdli-⁴⁴ liane, Apinâta áipâ, Simia pingajuat, Natâniale sisamât, Ratai tatdlimât, ⁴⁵ Outsím arfernat, Dâve arfinek-áipât. ⁴⁶ najagait Sé-⁴⁷ rujalo Apikaililo. Sérujap ernere tássa Apisai Jûapilo Asafllilo, 2 Sám. 2,18.

⁴⁸ Jísai ernertârai: Eliâve angajugdli-⁴⁹ liane, Apinâta áipâ, Simia pingajuat, Natâniale sisamât, Ratai tatdlimât, ⁵⁰ Outsím arfernat, Dâve arfinek-áipât. ⁵¹ najagait Sé-⁵² rujalo Apikaililo. Sérujap ernere tássa Apisai Jûapilo Asafllilo, 2 Sám. 2,18.

⁵³ Jísai ernertârai: Eliâve angajugdli-⁵⁴ liane, Apinâta áipâ, Simia pingajuat, Natâniale sisamât, Ratai tatdlimât, ⁵⁵ Outsím arfernat, Dâve arfinek-áipât. ⁵⁶ najagait Sé-⁵⁷ rujalo Apikaililo. Sérujap ernere tássa Apisai Jûapilo Asafllilo, 2 Sám. 2,18.

⁵⁸ Jísai ernertârai: Eliâve angajugdli-⁵⁹ liane, Apinâta áipâ, Simia pingajuat, Natâniale sisamât, Ratai tatdlimât, ⁶⁰ Outsím arfernat, Dâve arfinek-áipât. ⁶¹ najagait Sé-⁶² rujalo Apikaililo. Sérujap ernere tássa Apisai Jûapilo Asafllilo, 2 Sám. 2,18.

⁶³ Jísai ernertârai: Eliâve angajugdli-⁶⁴ liane, Apinâta áipâ, Simia pingajuat, Natâniale sisamât, Ratai tatdlimât, ⁶⁵ Outsím arfernat, Dâve arfinek-áipât. ⁶⁶ najagait Sé-⁶⁷ rujalo Apikaililo. Sérujap ernere tássa Apisai Jûapilo Asafllilo, 2 Sám. 2,18.

2 Sám. 17, 26. pingasut. ¹⁷ Apikailip ernertârâ Amâsa; Amâsap angutâ tássa Jitere Ismaflíkússok.

¹⁸ Kálfvip Hftserûnip ernerata kitornivigai Asûpalo nulê Je-riütdlo; tamássalo ernere: Jtser, Sûpâve, Artüt. ¹⁹ Asûpa to-kungmat, Kálfvip Eivfarat nullssiúpâ, táussumalo ernertáupâ ^{4,4.} Huerimik. ²⁰ Huerip ernertârâ Uere. Uerip ernertârâ Bisálfle.

2 Mór. 31, 2. ²¹ kingorna Hftserûnip isekatigâ Mággerip Gfliatip angutâta pania nullssiutdlugulo, arfinilingnik kulilingnik ukiokarame; táussumalo erk. 10, 3. 4. ernertáupâ Stgumik. ²² Stgup ernertârâ Jaere; igdlokarffit mar-dlungnik kuligdlit pingasutdlo Gfliatip nunânitut táussuma pigai.

4 Mór. 32, 41. ²³ Gisuerimiutdle Sériamiutdlo arsârpait Jaerip nunakarfigissainik, Kinât nunakarfiguartailo igdlokarffit arfinilingnik kuligdlit ilángut-dlugit. táuko tamaisa Mággerip Gfliatip angutâta kinguârai. ²⁴ Hftserûn Kálfve-Eivfarâtame tokungmat kingornagut Hftserûnip nuliata Aapiap ernertáupâ Asgorimik Tikuap angutânik.

²⁵ Jerarramflip Hftserûnip angajugdliliâta ernere tássa: anga-jugdliliâ Râme Bûnalo Oorinilo Outsimilo Agiamit; ²⁶ Jerarramflilo avdlamik nuliakarpok Atâramik atilingmik; tássa Ounamip arná. ²⁷ Râmip Jerarramflip angajugdliliâta ernere tássa: Mâtse, Jâmine, Eikere. ²⁸ Ounamip ernere tássa Sámai Játalo. Sámaip ernere tássa Nâta Apisuerilo. ²⁹ Apisuerip nuliata aterâ Apigaile; táussuma ernertáupâ Agpânimik Mûlitimigdlo. ³⁰ Nâtap ernere tássa Sflat Agpâtdlo. Sflat kitornakarane tokuvok. ³¹ Agpâp ernera Jisge. Jisgip ernera Sfsâne. Sfsânip kitornarâ Agilai. ³² Sámaip nukâta Jâtap ernere tássa Jitere Jüntâtdlo. Jitere kitornakarane tokuvok. ³³ Jüntâp ernere tássa Pilat Sâsalo. tamâssa Jerarramflip kinguai. ³⁴ Sfsâne ernekángilax, kisiâne panekarpok; Sfsânilo kivfakarpok Egivtinimiumik Jarramik atilingmik; ³⁵ Sfsânivdlo páne túniúpâ Jarramut kivfaminut nuliarer-kuvdlugo; táussumalo ernertáupâ Agtaimik. ³⁶ Agtaip ernertârâ Nâtat. Nâtap ernertârâ Sâpate. ³⁷ Sâpatip ernertârâ Eivfilâle. Eivfilâlip ernertârâ Oupate. ³⁸ Oupatip ernertârâ Jigô. Jigûp ernertârâ Asaria. ³⁹ Asariap ernertârâ Hâlatse. Hâlatcip ernertârâ Elâsa. ⁴⁰ Elâsap ernertârâ Sismai. Sismaip ernertârâ Salût. ⁴¹ Salûp ernertârâ Jíkamja. Jíkamjap ernertârâ Elisâma.

⁴² Kálfvip Jerarramflip nukâta ernera Mtsa angajugdliliane; táuna Sivfip nagguvigâ, Marisavdlo Hfprûnip angutâta ernerisa [nagguvigalugo]. ⁴³ Hfprûnip ernere tássa: Kôra, Tápua, Rikime, Sîma. ⁴⁴ Sîmap ernertârâ Râgam Jorkiâp angutâ. Rikimip er-

-nertârâ Sâmai. ⁴⁵Sâmaip ernerâ Maune. Maune Bît-Suerip angutigâ. ⁴⁶Eivfap Kâlvip panerfâta ernertârai Hâranilo Mûtsalo Gâsasilo; Hâranip ernertârâ Gâsase. ⁴⁷Jâtaip ernere tâssa: Rî-gam, Jûtât, Gîsan, Pîlat, Eivfa, Sâvfe. ⁴⁸Kâlvip panerfâta Mâggap kitornartârai Sîperilo Terrînaló; ⁴⁹âma kitornartârai Sâv-filo Matmánap angutâ Sivalo Magpfnap angutâ Gîpiavdlo angutâ Kâlvivdlo pania Aggisa. ⁵⁰uko Kâlvip kinguârai: Bîn-Huere Eivfaratip angajugdliiâ, Sûpal Kêriat-Jfarip angutâ, ⁵¹Salma Bît-dlîmp angutâ, Hârtvfe Bît-Gâterip angutâ. ⁵²Sûpalip Kêriat-Jfarip angutâta ernere tâssa: Hârue, Hatse, Hâminugût. ⁵³Kê-riat-Jfarikut erkardlerft tâssa Jîterikut, Pútikut, Sûmâkut, Mis-râkut; táukunânga pisimâput Sôramiut Eistajûlimiutdlo. ⁵⁴Sal-map kinguai tâssa: Bît-dlîme, Nitûvfamiut, Atârût, Jûapíkut, Hatse, Manâgatíikut, Sôríikut. ⁵⁵erkardlerft agdlagtartut Jâpâsip inue tâssa: Teriâkut, Simiâkut, Suggâkut; tâssâuput Kíníikut Hâ-matimit Rîggâkut sujuaissânit pisimassut.

Jôrs. 15,
16. 17.

4,4.

4,2;
erk. 13,25.

kapitalit 3.

Dâvip kinguainik.

¹tamâssa Dâvip ernere Hîprûnime ernertârissai: angajugdliiâ ²Sâm. 3,2.
Amnûne Aginuamimit Jisrflimiumit, áipâ Dâniale Apikailimit Kar- ²Sâm. 3,3.
-malimiumit, ²pingajuat Avsalût Mâggap ernera Gisuerip kúngiata
Talmaip paniata, sisamât Atûnia Hagítip ernera, ³tatdlimât Sav- ²Sâm. 3,4.
-fâtia Apitalimit, arfernat Jîteriât Eigdlamit nuliaminit. ⁴arfi- ²Sâm. 3,5.
-nigdlit ernertârai Hîprûnime, tâssane kúngiugame ukiut arfinek-
mardluk káumatitdlo arfinigdlit; ukiutdlo pingasunik kuligdlit pi-
ngasutdlo Jerûsaláme kúngiuvox. ⁵ukulo ernertârai Jerûsa- ²Sâm. 5,14.
-lâme: Simia, Sûpâve, Nâtat, Sâlumô, sisamat Bâsûamit Amialip ²Sâm. 11,3.
panianit, ⁶Jivgarse, Elisâma, Elivflîlat, ⁷Nûgâ, Nivfak, Jâvfa,
⁸Elisâma, Eliâta, Elivflîlat arfinek-sisamat, ⁹tamarmik Dâvip er-
-nere, panerfat ernere ilángúnagit; Tâmarilo najagât. ²Sâm. 13,1.
¹⁰Sâlumûp ernerâ Riâpiât, táussuma Aapiâ ernerâ, táussuma ¹kúng.11,48.
Aasa ernerâ, táussuma Jûsavfat ernerâ, ¹¹táussuma Jôrât ernerâ,
táussuma Agâsia ernerâ, táussuma Jûarse ernerâ, ¹²táussuma
Amâsia ernerâ, táussuma Asaria ernerâ, táussuma Jûtât ernerâ,
¹³táussuma Aagarse ernerâ, táussuma Hiskia ernerâ, táussuma
Mânarse ernerâ, ¹⁴táussuma Amune ernerâ, táussuma Jôrsia er-
-nerâ. ¹⁵Jôrsiap ernere tâssa: angajugdliiâ Juánât, áipâ Jûjakt,

pingajuat Sitikia, sisamât Salût. ¹⁶Jújakip ernere tássa: Jiggúnia ernera, Sitikia ernera. ¹⁷Jiggúniap parnaerússap ernere tássa: Sialtiale ernera, ¹⁸ãma Malkêrât, Pitaia, Sinásare, Jíkamja, Hú-sâma, Nitapia. ¹⁹Pitaiap ernere tássa Serupápale Símflo; Seru-pâpalip ernere tássa Misulât Hanánialo, Salúmft najagât, ²⁰ãma Hasúpa, Ogfle, Beriggia, Hasátia, Jussa-Htsat, tatdlimat. ²¹Hánaniap kinguai tássa: Pilátia, Isaia, Rivfaiap kitornai, Arnâp kitornai, Opâtiap kitornai, Sigganjap kitornai. ²²Sigganjap ernerâ Simaia, Simaiavdlo ernere tássa Hátus, Jtgiale, Bâria, Nârja, Savfat, [katitdlugit] arfinigdlit. ²³Nârjap ernere tássa Eliufnai, Hiskia, Asrikât, pingasut. ²⁴Eliufnaip ernere tássa Hutaiva, Eliásfve, Pilaia, Agko, Juánât, Dilaia, Anâne, arfnek-mardluk.

kapitalit 4.

Jútap kinguai nangítut. Símiúp kinguainik.

- ¹ Mór. 46,12. ¹Jútap ernere tássa: Pêrase, Hftserún, Karme, Huere, Súpál.
- ²Râjap Súpálip ernerata ernertârá Jâgat; Jâgatip ernertârai Agú-
^{2,58.}-mailo Lâgátalo. tamássa Sôramiut erkardlerigsortait. ³ukua [nagguvigât] Eitâp angutâ: Jisrflip, Jismap, Jitpâsip; najâta aterâ Hâsililpûne. ⁴Pinûfle Gitôrip angutigâ, Eiserilo Húsâp angutigâ; táuko ernerai Huerip Eivfaratip angajugdlihiâta Bttdlftmip angutâta.
- ⁵Asgor Tikuap angutâ mardlungnik nuliakarpok, Hflâmigdlo Nâ-ramigdlo. ⁶Nârap ernertâupâ Agúsâmik Htvferimigdlo Ttvni-migdlo Agastârimigdlo; Nârap ernere tamássa. ⁷Hilâp ernere tássa: Sérat, Jitsûgar, Eitinât. ⁸Kûtsip kinguârai Aanulo Há-supfpalo Agarrflikutdlo Hârumip erneragut erkardlerft. ⁹Jâpâse katángutiminit atarkissauneruvok; arnátalo atserpâ Jâpâsimik o-kardlune: erdlokivdlunga ernigama. ¹⁰Jâpâsilo Isratlip Gútianut
- ¹ Mór. 28,20. tordlorpok okardlune: kanortok pivdluarkungâringa kigdligfigssara nerugtortitdlugo, agssavitdlo najorilínga, sumigdlo ajortumik erdlo-kíssutigssakarnavêrsikínga; Gútidlo erkútípâ kintutigissâ. ¹¹Kt-lup Sûgâp katángutâta ernertârá Migêre; táuna Eistûnip angutigâ. ¹²Eistûnip ernertârai Bt-Râvfalo Pastalo Tígíngalo Jér-
- Jórs. 15,17. Nâgasip angutâ; Ríggap angutitai tamássa. ¹³Kfnasip ernere
 erk. 1,18. tássa Otniale Seraialo; Otnfalip ernerâ Hâtat. ¹⁴Miunûtaip er-
- Nim. 11,36. -nertârá Ouvfera. Seraiap ernertârá Júape sanassut kôruánítut
- ⁴ Mór. 32,12. angutât, mássa sanassússut táuko. ¹⁵Kâlvip Jivfúnip ernerata ernere tássa Jéro, Eila, Nâme; ãma [kinguârai] Eilap ernere Kt-

-nasilo. ¹⁶Jigálilflip ernere tássa: Sivfe, Sivfâ, Têria, Asârifle. ¹⁷Esráp ernere tássa: Jitere, Mérate, Eivfere, Jalùn; nârtuler-pordlo [Mératip nulia] Merjalo Sámailo Jispardlo Estimúap angutâ kitornartáralugit; ¹⁸nuliatalo Jútákússup ernertárai Jêratilo Gi-tôrip angutâ Htperilo Sùggup angutâ Jíkütialilo Sanûap angutâ; ivkule Bítîap Fâraûp paniata kitornarai, táuna Mératip nulíssiung-¹⁷-mago. ¹⁹Hûtiâp nuliata Nâgamip najâta ernere tássa Kígilap Gêramíkússup angutâ Estimúalo Mâggákússok. ²⁰Símûp ernere tássa Amnûne, Rína, Bín-Hânât, Tilûne. Jisgip ernere tássa Sùgtt Bín-Sùgttdlo.

²¹Sîlap Jûtap ernerata ernere tássa Gêre Liggap angutâ Laitalo Marísap angutâ; âma [kinguârai] inokutigt kaugdlorig-sunik ânórâgssiortut Aspíakut erkardlerft, ²²âma Jókít Kust-pavdlo angutitai Jûarsilo Sarâvfilo Mûapime nâлагаussut Jasu-pilfmilo; itsardle taimailissut. ²³táuko marriortûput, íkússug-kersimassunik ungalulersimassunik najugakardlutik; kúnge najordlugo sulisingmatik tássane uníngáput.

²⁴Símiûp ernere tássa: Ntmuile, Jâmine, Jârtve, Séra, Sâvdle. ¹Môr. 46,10. ²⁵táussuma ernera Salût, táussuma ernera Mivsam, táussuma ernera Míssima. ²⁶Míssimap kinguai imáiput: Hâmuíle ernera, táussuma ernera Sákore, táussuma ernera Síme. ²⁷Símé arfer-sanilingnik ernekarpok arfinilingnigdlo panekardlune; katângu-taile amerdlasûnik kitornakángitdlat; erkardlerígsortaitdlo tamarmik Jûtap kitornaisut amerdliartortigíngitdlat. ²⁸nunakarput Bêrsâpame, Mulâtame, Hâtsar-Sûalime, ²⁹Bígdleme, Eitsimime, ^{Jôrs. 19,2 tt.} Tulâttime, ³⁰Bítuilime, Hormame, Sigdlangme, ³¹Bít-Markapûtime, Hâtsar-Sûstme, Bít-Bêrime, Sagarâme; tamâssa igdlokarfé Dâvip kúngiulerfia tikitdlugo. ³²igdlorpángualiutait tássa Eitât, Ajine, Rímûne, Tûggin, Asan, igdlokarftit tatdlimat, ³³igdlorpángualiutaitdlo tamarmik igdlokarftit táukua avatainîtit Bâle tikitdlugo. tamâssa inekarfé nautsorssornekarnerilo ingmíkôrtitat. ³⁴âma Misupâve, Jamlak, Jûsâ Amâsiap ernera, ³⁵Júttde, Jigó Astalip ernerata Seraiap ernerata Justpiap ernera, ³⁶Eliufnai, Jâkupa, Jisugaia, Asaia, Attale, Jistmiale, Binaia, ³⁷Stsa Simaiap ernerata Símerip ernerata Jitaiap ernerata Alûnip ernerata Sivfip ernera. ³⁸táuko atimíkut taiorarnekartut sujulerssuissûput erkardlerígsortaitdlo; sujuaissakatigigígsortaitdlo siâmariartorput amerdlasûngordlutik. ³⁹autdlarput Gitôrip ornigtariâta tungânut kôruata ilâ sekernup nuissarfiata tungânîtok tikitdlugo, savautimik

mangiarfigssānik uyardleriartordlutik; ⁴⁰nanissiputdlo mangiarfig-
 erk. 18,7. 10. -ssamik naggorigsumik pitsaokissumik, nunamik tamagingnut ini-
 -tūmik unīngavigiuminartumik inūvdluarnartumik, inue sujornagut
 tássanītut Kāmimit pisimangmata. ⁴¹táukulo atimīkut agdlauti-
 2 kúng. 18,1. -ginexartut tikiúput Hiskia Jútap kúngia inūtīdldugo, tovkitdlo
 inaitdlo tássanītut úpitipait utertīnavērsardlugitdlo uvdlumimut
 agdlāt, sivnerdlugitdlo tássane nunasíput, savautitik mangiarfig-
 -ssaxarmata tássane. ⁴²ilait, Símiúp kinguaisa ilait, angutit tat-
 -dlimanik untritigdlit autdlarput Starip kákānut, Pilátia Nárjalo
 Rivfaialo Usílilo Jisgip ernere nálagaralugit. ⁴³Amalákutdlo a-
 -miákūssut aniguissimassut perdlugitipait, tássanilo nunasivdlutik
 uvdlumimut agdlāt.

kapitalit 5.

Rûpinip kinguainik. Gâtīp kinguainik. Mánarsīkut nagguvekatigit
 agfaisa kinguainik.

¹Rûpinip Isratlip angajugdliiāta ernere — táuname anga-
 1 Mór. 35,22; -jugdliugaluarpox, angūmile natdlarfia nalingīnautingmago, anga-
 49,4. -jugdliússusia túniússauvok Jûserfip Isratlip ernerata kitornainut,
 nautsorssornexāngilardlo angajugdliussutut; ²mássa Jûta píssar-
 1 Mór. 49,10. -ssūgaluarpox katāngutimine, sujulerssuissordlo táussumānga pi-
 -ssugssaugaluardlune, angajugdliússuserdle Jûserfip pigā — ³Rû-
 2 Mór. 6,14; -pinip Isratlip angajugdliiāta ernere tássa: Hānōk, Palō, Hft-
 4 Mór. 26,6. -serûn, Karne. ⁴Jûftdlip kinguai imáiput: Simaia ernera, táu-
 -ssuma ernera Gōk, táussuma ernera Síme, ⁵táussuma ernera
 Migga, táussuma ernera Rāga, táussuma ernera Bāle, ⁶táussuma
 2kúng. 15,29. ernera Bēra Asōriap kúngiata Tilgat-Pilnīserip autdlarússā; Rû-
 -piníkūnut sujulerssuissūvok táuna. ⁷katāngutaile ingmīkut er-
 -kardlertgsortagdlit nautsorssordlugit sugtgsortaisigut tássa: nā-
 -lagaussok Jīle, Saggaria, ⁸Bīla Jûftdlip ernerata Stmap ernerata
 Aasasip ernera; táuna Aaruérime nunaxarpox Nfpumut Bāl-Miū-
 -nimutdlo; ⁹sekernuvdlo nuissarfiata tungāne nunaxarpox puila-
 -ssuitsup ornigtariānut agdlāt kúngmit Aivfaratimit; nerssutautait
 amerdlaxingmata Gfīiatip nunāne. ¹⁰Sāvdle inūtīdldugo Hāgarī-
 -kūnut sorssugkamik agssamingnik ordlorartitdlugit, tovke naju-
 -garilerpait Gfīiatip ilā sekernup nuissarfiata tungānītōk tamā-
 -kerdlugo.

¹¹akiāne Gâtīp kinguai nunaxarput Bāsānime Salka tikit-

-dlugo; ¹²Júttle nálagauvox, Savfame tugdlerâ; Jânai Savfatdlo Bâsanimiput; ¹³sujuaissakatigtgsortamikut katángutigissait tássa: Miggaitdle, Misulât, Ssîpa, Jôrai, Jâggan, Sta, Eipere, arfinex-mardluk. ¹⁴tamássa Apigailip ernere, Bûsip ernerata Jagitup ernerata Jîsisip ernerata Miggaitdlip ernerata Gîliatip ernerata Jâruap ernerata Huerip ernerata; ¹⁵Age Gûnip ernerata Avttalip ernera nálagauvox sujuaissakatigtgsortainut; ¹⁶nunakarput, Gîliatime Bâsanimilo nunakarfiguartaingilo Sârunivdlo avalfne tamane isue tikitdlugit. ¹⁷tamarmik nautsorssornekarput Jûtât Jûtâp ^{2 kúng. 15,7.} kúngia inûtitudlugo Jarûpiâtdlo Israflip kúngia inûtitudlugo. ¹⁸Rû- ^{1 kúng. 12,20.} pinip kinguai Gâtikutdlo Mânarsikutdlo nagguvekatigt agfait sorssugsínaussut, angutit erkornavêrkúmik panamigdlo pigdlit pi-sigsimigdlo nokaissartut sorssungnermik ilniarsimavdlutik, tássa sisamanik kulilingnik sisamanigdlo tûsintigdlit arfinex-mardlungnidlo untritigdlit arfinilingnidlo kuligdlit sorssugtugssanut ilángúsínaussut; ¹⁹sorssugputdlo Hâgarikúnut Jítorimutdlo Nâvfissimutdlo Nûtamutdlo. ²⁰táukunúngalo sorssugtitdlutik ikiornekarput; Hâgarikut ilagissaitdlo tamarmik túniúnekarput agssainut; mássa sorssungnerme Gûtimut nivdliagamik tusarnekarput, isumavdluarfigamiko. ²¹nerssutautaitdlo autdlarúpait, katigagtútaítatdlimanik kulilingnik tûsintigdlit savautitdlo mardlungnik untritilingnik tatdlimanigdlo kulilingnik tûsintigdlit siutitútdlo mardlungnik tûsintigdlit inuitdlo tarnigdlit untritilingnik tûsintigdlit. ²²mássame tokutaussorpagssuit ordlúput, sorssungnex Gûtimut pingmat; sivnerdlugitdlo tássane nunakalerput autdlarússauvfigtik ^{4,41.} nagdliutserdlugo.

²³Mânarsikut nagguvekatigt agfaisa kinguaisa nuna nunagât Bâsanimit Bâl-Hermûmut Sintarimutdlo kákamutdlo Hermûmut; amerdlaxaut táuko. ²⁴tamássalo sujuaissakatigtgsortaine nálagaussut: Eivfere, Jisge, Eltale, Asrtale, Jerimia, Hutávia, Jâttale, angutit sorssutdlarkigsut, angutit tusámassat, sujuaissakatigtgsortamingnut nálagaussut. ²⁵sujuaissamigdle Gûtiat perxuserdlugtulivfigalugo uverssarput nunap inuisa Gûtê maligdlugit, Gûtip sujuneramikut nungutitaisa. ²⁶tauva Israflip Gûtiata pilirîsârpai Fûlivdlo Asôriap kúngiata anerera Tilgat-Pilnîserivdlo ^{2 kúng. 15,19.} Asôriap kúngiata anerera, Rûpinikut Gâtikutdlo Mânarsikutdlo nagguvekatigt agfait autdlarutitdlugit, pisitdlugit Hâlamut Hâpô- ^{2 kúng. 17,6.} rimutdlo Hâramutdlo Gûsanivdlo kûanut uvdlumimut agdlât.

kapitalit 6.

Lívíkut nagguvekatigíngnik.

- 2 Mór. 6, 16 tt. ¹Lívip ernere tássa: Gérsún, Kágat, Merâre. ²Kágatip ernere tássa: Amrát, Jitsiâre, Híprúne, Usfle. ³Amrâp kitornai tássa: Aarune, Mòrsase, Merja; Aarunip ernere tássa: Nâta, Aapigó, Eliásare, Igtamâre. ⁴Eliásarip ernertârâ Pñiarse; Pñiarsip ernertârâ Apisúa; ⁵Apisúap ernertârâ Búke; Búkip ernertârâ Use; ⁶Usip ernertârâ Seraia; Seraiap ernertârâ Merajút; ⁷Merajútítip ernertârâ Amâria; Amâriap ernertârâ Agito; ⁸Agitup ernertârâ Sâtúk; Sâtúp ernertârâ Agimátse; ⁹Agimátsip ernertârâ Asaria; Asariap ernertârâ Juánât; ¹⁰Juánâp ernertârâ Asaria, 2 nal. 26,17. una palasiussox igdlume Sálumúp Jerúsálame igdlularissâne. ¹¹Asariap ernertârâ Amâria; Amâriap ernertârâ Agito; ¹²Agitup 2 kúng. 22,4. ernertârâ Sâtúk; Sâtúp ernertârâ Salút; ¹³Salúp ernertârâ Hilkia; Hilkiap ernertârâ Asaria; ¹⁴Asariap ernertârâ Seraia; Seraiap ernertârâ Jūsáták; ¹⁵Jūsáták autdlakatauvok, Jútavdlo Jerúsa- 2 kúng. 25,11. -lâvdlo inue Nâlagkap autdlarutingmagit Nipukánftsaríkut. ¹⁶Lívip ernere tássa: Gérsúm, Kágat, Merâre. ¹⁷ukulo tássa 23,12. Gérsúmip ernerisa arke: Lipne Símflo. ¹⁸Kágatip ernere tássa: 23,21. Amrát, Jitsiâre, Híprúne, Usfle. ¹⁹Merârip ernere tássa Mágile Mússilo. tamássa Lívíkut erkardlerígsortait ingmíkut sujuaissa- -katigft. ²⁰Gérsúmíkut imáiput: Lipne ernerá, táussuma ernerá Jâgat, táussuma ernerá Síma, ²¹táussuma ernerá Júa, táussuma ernerá Ito, táussuma ernerá Sêra, táussuma ernerá Jâtarai. ²²Ká- 2 Mór. 6,28tt. -gatip kinguai imáiput: Aminâta ernerá, táussuma ernerá Kôra, táussuma ernerá Asêre, ²³táussuma ernerá Elkâna, táussuma ernerá Aapiasavfe, táussuma ernerá Asêre, ²⁴táussuma ernerá Tâgat, táussuma ernerá Ueriale, táussuma ernerá Usia, táussuma ernerá Sâvdle. ²⁵Elkânap ernerá Amásailo Agimútdlo; ²⁶Elkâ- -nákut imáiput: ernerá Elkâna, táussuma ernerá Sûvfai, táussuma ernerá Nâgat, ²⁷táussuma ernerá Eliâve, táussuma ernerá Jerugât, 1 Sâm. 1,1. 20. táussuma ernerá Elkâna. ²⁸Sâmualip ernere tássa angajugdliiâ Vasne Aapialo. ²⁹Merârip kinguai imáiput: Mágile, táussuma ernerá Lipne, táussuma ernerá Síme, táussuma ernerá Usa, ³⁰táus- -ssuma ernerá Simia, táussuma ernerá Hagia, táussuma ernerá Asaia. ³¹tássa-uko Dâvip ivertitai erinersártugssángordlugit Nâlagkap igdluane, igdlerfik uníngavigssakalerêrmat. ³²kivfartorput eríner-

-sárdlutik inekarfiup tovkup nâpítarfiup sâne, Nálagkap igdlua Jerûsaláme Sálumûmut karmarserdlugo; ilerkugssartigdlo malig-dlugo kivfartordlutik kekartarput. ³⁸ ukulo tássa táuko kekardtartut ernitik ilángutdlugit: Kâgatíkut ilagât Híman erinersâr-^{15,17.} tartok, táuna Jûttldlip ernerâ, táuna Sâmualip ernerâ, ³⁴ táuna Elkânap ernerâ, táuna Jerugâp ernerâ, táuna Eltalip ernerâ, táuna Tûap ernerâ, ³⁵ táuna Suvfip ernerâ, táuna Elkânap ernerâ, táuna Mâgatip ernerâ, táuna Amâsaip ernerâ, ³⁶ táuna Elkânap ernerâ, táuna Jûttldlip ernerâ, táuna Asariap ernerâ, táuna Sivfâniap ernerâ, ³⁷ táuna Tâgatip ernerâ, táuna Asêrip ernerâ, táuna Aapia-savfip ernerâ, táuna Kôrap ernerâ, ³⁸ táuna Jitsiârip ernerâ, táuna Kâgatip ernerâ, táuna Lfivip ernerâ, táuna Israflip ernerâ.

³⁹ katángutigâ Aasavfe talerpingme tungâne kekartartok. Aasavfe ^{15,17.} Beriggiap ernerâ, táuna Simiap ernerâ, ⁴⁰ táuna Miggaitdlip ernerâ, táuna Baisfap ernerâ, táuna Malkiap ernerâ, ⁴¹ táuna Eitnip ernerâ, táuna Sérâp ernerâ, táuna Ataiap ernerâ, ⁴² táuna Eitanip ernerâ, táuna Símap ernerâ, táuna Símp ernerâ, ⁴³ táuna Jâgatip ernerâ, táuna Gêrsûmip ernerâ, táuna Lfivip ernerâ. ⁴⁴ Merârip kinguai, katángutait, sâmiup tungânitartut imáiput: Eítane, táuna ^{15,17.} Kísip ernerâ, táuna Avtip ernerâ, táuna Malûp ernerâ, ⁴⁵ táuna Hasâpiap ernerâ, táuna Amâsiap ernerâ, táuna Hilkiap ernerâ, ⁴⁶ táuna Amitsip ernerâ, táuna Bânip ernerâ, táuna Símerip ernerâ, ⁴⁷ táuna Mâgilip ernerâ; táuna Mússip ernerâ, táuna Merârip ernerâ, táuna Lfivip ernerâ. ⁴⁸ katángutait Lfivíkut ivertitáuput nalingínarnik kivfartûtékásavdlutik inekarfingme Gûtíp igdluane; ⁴⁹ Aarunile kinguailo tipigigsautigdlitssugssáuput tunissivingme ikivkaivingme tunissivingmilo tipigigsautigdlitvifingme, ivdlernarnerpâme suliarissariaxartut tamaisa âma sulíagssaralugit, Israflíkut sáimáunartísavdlugit, taimardluínax sôrdlo Môrsase Gûtíp kivfâ perkussissok.

⁵⁰ tamássa Aarunip kinguai: Eliâsare ernera, táussuma ernera ^{s tt.} Pniarse, táussuma ernera Apisûa, ⁵¹ táussuma ernera Búke, táussuma ernera Use, táussuma ernera Seraia, ⁵² táussuma ernera Merajût, táussuma ernera Amâria, táussuma ernera Agito, ⁵³ táussuma ernera Sâtûk, táussuma ernera Agimâtse. ⁵⁴ ukulo tássa inekarfê ungalulfsigut nunamingne, imáitut Aarunip kinguaisa, Kâgatíkut erkardlerft, ímerautíkut pigssarsiarigamíik; ⁵⁵ táuko tunivait Híprûnimik Jûtap nunânítumik avatdligssainigdlo kaujatdlagdlugo. ⁵⁶ igdlorþángualigtailo tú- ^{Jôrs. 21,} ^{12-17.}

-niúpait Kálfvimut Jivfúnip erneranut. ⁵⁷Aarunip kinguainut tauva túniúpait igdlokarffit kimarravigssat uko: Hþprúne, Lipna avatdligssailo, Játère, Estimúa avatdligssailo, ⁵⁸Hiltne avatdligssailo, Dipére avatdligssailo, ⁵⁹Asan avatdligssailo, Bítstmise avatdligssailo; ⁶⁰Bínjamikutdlo nagguvekatigfngnit: Gþpa avatdligssailo, Alfmat avatdligssailo, Anatút avatdligssailo; igdlokarfigssarsiait katitdlugit tássa igdlokarffit arkanek-pingasut erkardlerfngsortaine. ⁶¹Kágatip kinguaise ilaise avdlat nagguvekatigt erkardlerfngsut ímerautikut igdlokarffit kulit pigssarsiarait Mánarsícut nagguvekatigt agfainit. ⁶²Gérsúmip kinguaise erkardlerfngsortamícut igdlokarffit arkanek-pingasut pigssarsiarait Iisagssárikut nagguvekatigfngnit Agserákutdlo nagguvekatigfngnit Navtalícutdlo nagguvekatigfngnit Mánarsícutdlo nagguvekatigfngnit Básanimitunit. ⁶³Merárip kinguaise erkardlerfngsortamícut igdlokarffit arkanek-mardluk ímerautikut pigssarsiarait Rúpinícut nagguvekatigfngnit Gátícutdlo nagguvekatigfngnit Sþpulúcutdlo nagguvekatigfngnit. ⁶⁴Ísratlip kinguaise tauva igdlokarffit táuko avatdligssaitdlo túniúpait Lfvíkúnut; ⁶⁵ímerautikut túniúpait igdlokarffit táuko arkisigut taissatik Jútácut nagguvekatigfngnit Símíúcutdlo nagguvekatigfngnit Bínjamikutdlo nagguvekatigfngnit.

Jórs. 21, 5-9. ⁶⁶Kágatícut erkardlerfngsortaise ilaise igdlokarffit nunagssarsiarait Eivfarácut nagguvekatigfngnit; ⁶⁷táukunúnga túniúpait igdlokarffit kimarravigssat uko: Siggíme avatdligssailo Eivfaráþ kákánítut, Gísere avatdligssailo, ⁶⁸Júkimiát avatdligssailo, Bít-Hórune avatdligssailo, ⁶⁹Ajalúne avatdligssailo, Gáte-Rímúne avatdligssailo; ⁷⁰Mánarsícutdlo nagguvekatigt agfainit: Aanere avatdligssailo, Bliame avatdligssailo, Kágatícut erkardlerfngnut avdланut pigssarititdlugit. ⁷¹Gérsúmip kinguainut uko túniúpait, Mánarsícut nagguvekatigt agfainit erkardlerfngunit: Gúlane Básanimitok avatdligssailo, Astarút avatdligssailo; ⁷²Iisagssárikutdlo nagguvekatigfngnit: Kítase avatdligssailo, Dúparat avatdligssailo, ⁷³Rámút avatdligssailo, Aanfm avatdligssailo; ⁷⁴Agserákutdlo nagguvekatigfngnit: Másal avatdligssailo, Avtún avatdligssailo, ⁷⁵Húkok avatdligssailo, Ríggúve avatdligssailo; ⁷⁶Navtalícutdlo nagguvekatigfngnit: Kítase Galíltamítok avatdligssailo, Hámúne avatdligssailo, Kériátát avatdligssailo. ⁷⁷Merárip kinguainut avdланut túniúpait uko, Sþpulúcut nagguvekatigfngnit: Rámúno avatdligssailo, Tápore avatdligssailo; ⁷⁸Jórtanivdlo ungatáne Jérriggup erkáne, Jórtanip kangiane Rúpinícut nagguvekatigfngnit:

Bisere puilassuitsumîtox avatdligssailo, Jâsa avatdligssailo, ⁷⁹ Kî-timût avatdligssailo, Mivfâte avatdligssailo; ⁸⁰ Gâtîkudlo nagguvekatigîngnit: Râmût Gliatimîtox avatdligssailo, Maranât avatdligssailo, ⁸¹ Htspûne avatdligssailo, Jaisere avatdligssailo.

kapitalit 7.

Iisagssârikúnik, Binjamikúnik, Navtalikúnik, Mánarsíkúnik, Eivfarákúnik, Agserákúnik.

¹ Iisagssârip ernere ukûput: Tûla, Puva, Jâsûve, Simerûne, ^{1 Mór. 46,18;} sisamat. ² Tûlap ernere tâssa: Use, Rivfaia, Jêriale, Jarramai, ^{4 Mór. 26,} Jivsâm, Sâmuale, sujuaissakatigîgsortamingnut Tûlákunut nâla- ^{28 tt.} -gaussut, sorssutdlarkigsut sugîgsortamingne; Dâve inûtitudlugo mardlungnik kulilingnik mardlungnigdlo tûsintigdlit arfinilingnigdlo untritigdlit amerdlâssuserait. ³ Usip ernerâ Jisarria; Jisarriavdlo ernerai Miggaitdlilo Opâtialo Jûtdlilo Jísialo; táuko tatdlimat tamarmik nâlagáuput. ⁴ ilagait sugîgsortamîkut sujuaissakatigîgsortamîkut katerssat sorssugtugssaussut pingasunik kulilingnik arfinilingnigdlo tûsintigdlit, amerdlasûnik nuliakaramik kitornakar-dlutigdlo. ⁵ katângutait, Iisagssârikut erkardlerît tamâkerdlugit, sorssutdlarkigput; katitdlugit arfinex-pingasunik kulilingnik ar-finek-mardlungnigdlo tûsintigdlit nautsorssornekarput.

⁶ Bînjamîp ernere tâssa: Bîla, Bîker, Jitiâle, pingasut. ⁷ Bî- ^{1 Mór. 46,21;} -lap ernere tâssa: Eispûne, Use, Ustle, Jerimût, Iere, tatdlimat, ^{4 Mór. 26,38.} sujuaissakatigîgsortamingne nâlagaussut, sorssutdlarkigsut; naut-sorssornekarput mardlungnik kulilingnik mardlungnigdlo tûsintigdlit pingasunigdlo kuligdlit sisamatdlo. ⁸ Bîkerip ernere tâssa: Simêra, Jûarse, Eliâsare, Eliutnai, Oúmere, Jerimût, Aapia, Ana-tût, Almat; táuko tamaisa Bikerip ernerai. ⁹ sugîgsortamîkut nautsorssornekarput, sujuaissakatigîgsortamingne nâlagaussut, sorssutdlarkigsut, mardlungnik kulilingnik tûsintigdlit mardlungnigdlo untritigdlit. ¹⁰ Jitiâlip ernerâ Bîlan; Bîlanivdlo ernerai Jîgusilo Bînjamîtdlo Eigútdlo Kanânaló Sítanilo Tarsisilo Agtsagarilo. ¹¹ táuko tamaisa Jitiâlip kinguârai, sujuaissakatigîgt nâlagait, sorssutdlarkigsut, arfersanek-mardlungnik tûsintigdlit mardlungnigdlo untritigdlit, katerssat ilagalugit anissartut sorssungnermut; ¹² âma Súpim Húpimilo Jêrip ernere, Húsîm Agêrip ernerai.

¹³ Navtalîp ernere tâssa: Jâtsîl, Gûne, Jitser, Salût, Bîgdlap ^{1 Mór. 46,24;} kinguai. ^{4 Mór. 26,} ^{48. 48.}

- 4 Mór. 26,^{29. 31.} ¹⁴Mánarsip kinguai imáiput: Asriale [nuliata] ernertárisá; panerfáta Sêriamiup ernertára Mággera Gfliatip angutá. ¹⁵Mágge-
-rivdlo Húpim Súpimilo nuliarsarpai, najáta aterá Mágga. [ivssuma]
- 4 Mór. 26,^{33.} ¹⁶ernerata áipáta aterá Silavgát; Silavgát panekarpok. ¹⁶Mágga
^{27. 1.} Mággerip nulia ernertárpok atserdlugulo Pérasimik, nukáta aterá
Sêrase; táussuma ernerai Ulámilo Ríkimilo. ¹⁷Ulámip ernerá
Bítát; tamássa Gfliatip kinguai, Mággerip ernerata Mánarsip ernu-
-táta. ¹⁸najagá Multggat; táussuma ernertárai Iisútilo Apiaserilo
Mágilalo. ¹⁹Simítap ernere tássa: Agian, Saggfme, Likige,
Aniam.
- 4 Mór. 26,^{35.} ²⁰Eivfaráp ernerá Sūtalá, táussuma ernerá Bârat, táussuma
ernerá Tâgat, táussuma ernerá Eliáta, táussuma ernerá Tâgat,
²¹táussuma ernerá Sâpate, táussuma ernerá Sūtalá, âma Eisere
Eliátilo; angutitdle Gâtimiut nuname erniusimassut tokúpait táuko,
atersimangmata nerssutautait tiguju mavdlugit. ²²Eivfarátdlo atátát
uvdlorpagssuit aliasungmat, katángutái tikiúput tugpatdliersariar-
-tordlugo. ²³nulê tauva isekatigá, nârtulerpordlo ernertárdlu-
-nilo; atserpálo Bertamik, inoxutime perdlungneráne taimai-
-lingmat. ²⁴pania tássa Sêra; táussuma Bít-Hôrune atdlerdlo
kutdlerdlo âma Ustn-Sêra karmarpai; ²⁵Rívfalo ernerá Rtsavfílo,
táussuma ernerá Tlax, táussuma ernerá Tâgane, ²⁶táussuma er-
-nerá Laitâne, táussuma ernerá Amiút, táussuma ernerá Elisâma,
4 Mór. 1,^{10.} ²⁷táussuma ernerá Núne, táussuma ernerá Jôrsua. ²⁸pigissag-
4 Mór. 13,^{8. 16.} -ssarsiarait nunakarfigalugitdlo Bítítilo nunakarfiguartaílo seker-
-nuvdlo nuissarfiata tungáne Nârát tarritsarfiatalo tungáne Gísere
nunakarfiguartaílo Siggfmílo nunakarfiguartaílo, Gâsa nunakar-
-figuartaílo tikitdlugit, ²⁹Mánarsivdlo kinguaisa saniánítut: Bít-
-sâne nunakarfiguartaílo, Tânak nunakarfiguartaílo, Makito nu-
-nakarfiguartaílo, Dôre nunakarfiguartaílo; táuko Júserfip Is-
-raflíp ernerata kinguaisa nunagait.
- 1 Mór. 46,^{17;} ³⁰Agserap ernere tássa: Jivna, Jissua, Jissue, Berfa; najagát
4 Mór. 26,^{44. 46.} Sêra. ³¹Bertap ernere tássa Hípere Malklilo; táuna Bersaitip
angutigá. ³²Híperip ernertárai Javfíltíldlo Súmerilo Hútamilo;
Súa najagát. ³³Javfíltíp ernerai Pásardlo Bimátilo Agsuatdlo;
tamássa Javfíltíp ernere. ³⁴Símerip ernere tássa: Age, Râga,
Jigúpa, Aaram. ³⁵nukáta Hílamip ernere tássa: Súvfa, Jivna,
Sílas, Aamal. ³⁶Súvfap ernere tássa: Suak, Harínvfare, Súal,
Bêre, Jimera, ³⁷Bísere, Húte, Sâma, Sílisa, Jítaran, Bêra. ³⁸Ji-
-terip ernere tássa: Jivfúne, Físipa, Aara. ³⁹Ulap ernere tássa:

Aarak, Hániale, Ritsfa. ⁴⁰ Agserap kinguai táuko tamarmik su-
-juaissakatigsortamingne nálagáput, kinigaussut, sorssutdlar-
-kigsut, sujulerssuissut nálagauertait; nautsorssornekaramigldo
sorssugtugssanut ilángutdlutik, amerdlássuserait angutit mardlung-
-nik kulilingnik arfnilingnigldo túsintigldit.

kapitalit 8.

Bínjamikúnik; Sávdlip kinguainik.

¹ Bínjamíp ernertárai Bflalo angajugdliane Asplilo áipá ^{7,6.}
Arrerardo pingajuat ² Nùgalo sisamát Rávvalo tatdlimát. ³ Bfla ^{1 Mór. 46, 21 :}
ernekarpok; tamássa: Aatar, Géra, Aapigút, ⁴ Apisúa, Námát, ^{4 Mór. 26,}
Agúak, ⁵ Géra, Sivfúfan, Hueram. ⁶ táuko Eigútíp kinguárai; táuko ^{88 tt.}
tássa Gípamiut inokutiligtaisa nálagait; autdlarúnekarputdle Ma-
-nátimut; ⁷ Námát Agialo Géralo autdlarúpait; táussuma ern-
-tárai Usalo Agiútilo. ⁸ autdlartínekaramik kingornagut Múapíkut
nunáne Sagaráp nuliane Húsímilo Baeralo kitornivigai; ⁹ nuliami-
-nitdlo Hútasimit ernertárai uko: Júpa, Sipia, Mísa, Malkam,
¹⁰ Jígutse, Sùggia, Merima; ernere táuko sujuaissakatigngne ná-
-lagáput. ¹¹ Húsímimit ernertárai Apitulo Elpálilo. ¹² Elpálip
ernere tássa Eipere Misiátdlo Símmerilo; táussuma Ounulo Lutilo
nunakarfiguartailo karmarpai; ¹³ áma Berfa Símalo; táuko tássa
Ajalúnimiut inokutiligtaisa nálagait. táukua Gátimiut kimátípait.
¹⁴ Agio, Sásak, Jerímút, ¹⁵ Sipátia, Arate, Eitere, ¹⁶ Miggaitdle,
Jispa, Júga Berfap ernerai. ¹⁷ Sipátia, Misulát, Hiske, Hípere,
¹⁸ Jísmerei, Jíslfa, Júpa Elpálip ernerai. ¹⁹ Jákim, Siggere, Savte,
²⁰ Elifnai, Siltai, Elfale, ²¹ Ataia, Baraia, Simerat Símp ernerai.
²² Jísipan, Eipere, Eliale, ²³ Avtún, Siggere, Hánát, ²⁴ Hanánia,
Eilam, Antútia, ²⁵ Jivtia, Piníale Sásaup ernerai. ²⁶ Samsarai,
Sigaria, Atália, ²⁷ Jagarísia, Elia, Siggere Jerugáp ernerai. ²⁸ ta-
-mássa sujuaissakatigít nálagait, sugfigsortamingnut nálagaussut.
táukua Jerúsalát nunagát.

²⁹ Gípiúnime nunakarpok Gípiúnip angutá, nuliata aterá Mágga; ^{9, 35 tt.}
³⁰ Avtún ernerá angajugdliane, áma Suere, Kíse, Bále, Náta,
³¹ Gitóre, Agio, Siggere erneralugit. ³² Migdlútíp ernertára Simia.
táukútaok katángutimik akiáne Jerúsaláme nunakarput katángu-
-titik ilagalugit. ³³ Néríp ernertára Kíse, Kísip ernertára Sáv- ^{1 Sám. 14, 51.}
-dle; Sávdlip ernertárai Jüntátdlo Malkisualo Apinátalo Eispálilo.
³⁴ Jüntáp ernerá Merípále, Merípálip ernertára Migga; ³⁵ Miggap ^{2 Sám. 9, 6.}

ernere tássa: Pítun, Mílak, Taria, Aagarse; ³⁶ Aagarsip ernertârâ Jûata; Jûatap ernertârai Alimatdlo Asimâvatdlo Simerilo; Simerip ernertârâ Mútsa; ³⁷ Mútsap ernertârâ Binâ, táussuma ernerâ Râvfa, táussuma ernerâ Elâsa, táussuma ernerâ Atsil. ³⁸ Atsil arfini-lingnik ernekarpok, tamássalo arkit: Asrikât, Buggero, Jismaíl, Siaria, Opátia, Hânât; táuko tamaisa Atsilip ernerai. ³⁹ nukâta Eisaup ernere tássa: Ulâm angajugdliliâ, Jiguse áipâ, Elivfilat pingajuat. ⁴⁰ Ulâmip ernere tássa angutit sorssutdlarkigsut, pi-sigsimik nokaissartut, amerdlasûnik ernigdlit ernutagdlitdlo, un-tritilingnik tatdlimanigdlo kulilingnik; táuko tamaisa Bînjamíp kinguaisa ilagait.

kapitalit 9.

Jerûsalâme nunakartunik. âmalo Sâvdlikúnik.

¹ Israîlikut ilûngarmik nautsorssornekarput, tássa-uko ag-
 2kúng.24,16; -dlagsimassut Israîlip kúngnik agdlagkane; Jútakutdle Bâpalimut
 25,11. autdlarúnekarput perkuserdlugtulinitik píssutigalugit. ² sujugdlit
 pigissagssarsiamingne igdlokarfingmingne nunagdlit tássa Israîlikut,
 Esr. 8,20; palasit, Livíkut, nálagfingme kivfarsiat. ³ Jerûsalâmile nunakarput
 Jôrs. 9,28-27. Jûtap kinguaisa ilait Bînjamívdlo kinguaisa ilait Eivfarâvdlo Má-
 Nim. 11,3 tt. -narsivdlo kinguaisa ilait, imáitut: ⁴ Uútai, táuna Amiútip ernerâ,
 táuna Oúmerip ernerâ, táuna Imerip ernerâ, táuna Bânip ernerâ,
 Pêrásip Jûtap ernerata kinguaisa ilait; ⁵ Silumiutdlo ilait, imáitut:
 Asaia angajugdliusok ernerilo; ⁶ Séravdlo kinguaisa ilait, imáitut:
 Jiguile katángutailo, arfinilingnik untritigdlit arfinex-sisamanigdlo
 kuligdlit; ⁷ Bînjamívdlo kinguaisa ilait, imáitut: Salo, táuna Mi-
 -sulâp ernerâ, táuna Hutâviap ernerâ, táuna Hâsinûap ernerâ,
⁸ Jivnia Jerugâp ernera, Eila, táuna Usip ernerâ, táuna Miggerip
 ernerâ, Misulât, táuna Savfâtiap ernerâ, táuna Rîguilip ernerâ,
 táuna Jivníap ernerâ; ⁹ katángutaitdlo sugígsortaisigut tássa ar-
 -finex-sisamanik untritigdlit tatdlimanigdlo kuligdlit arfinigdlitdlo.
 angutit táuko tamarmik sujuaissakatigíngne nálagáuput sujuaissa-
 -katigígsortamíkut.
 Nim.11,10 tt. ¹⁰ palasit ilagait uko: Jitaia, Jûjaríve, Jággin, ¹¹ Asaria, táuna
 1 nal. 6,18. Hilkiap ernerâ, táuna Misulâp ernerâ, táuna Sâtûp ernerâ, táuna
 Merajútip ernerâ, táuna Agitup ernerâ, Gútip igdluane sujuler-
 -ssuissup; ¹² âma Ataia, táuna Jerugâp ernerâ, táuna Pássôrip
 ernerâ, táuna Malkiap ernerâ; Maisailo, táuna Atfalip ernerâ,
 táuna Jagsêrap ernerâ, táuna Misulâp ernerâ, táuna Misilmitip

ernerâ, táuna Ingmerip ernerâ; ¹³katángutait ilángutdlugit, su-
-juaissakatigsortamingnut nálagaussut, túsintigdlit arfinek-mar-
-dlungnigdlo untritigdlit arfinilingnigdlo kuligdlit, angutit píkorig-
-sut, sulivduartut Gûtíp igdluane kivfartordlutik.

¹⁴Lívikut ilagait uko: Simaia, táuna Hásúvip ernerâ, táuna ^{Nim.11,15 tt.}
Asríkâp ernerâ, táuna Hasâpiap ernerâ, Merârip kinguaisa ilait;
¹⁵âma Bagpâkar, Hérâse, Gálale, Mátanja, táuna Miggap ernerâ,
táuna Siggerip ernerâ, táuna Aasavfip ernerâ, ¹⁶Opâtia, táuna
Simaip ernerâ, táuna Gálalip ernerâ, táuna Jítútûp ernerâ;
Beriggialo, Elkânap ernerata Aasap ernera, Nitûvfamiut igdlor-
-pángualiutaine nunalik.

¹⁷matuissartut ukûput: Salût, Agko, Talmûne, Agimât, ka- ^{Nim. 11,19.}
-tángutait ilángutdlugit; Salût nálagaúvok; ¹⁸mánalo tikitdlugo
kúngip isâvfiane sekernup nuissarfiata tungâne íput matuissartut
táuko, Lívip kinguaisa tangmârfiánut ivertitaussut. ¹⁹Salût Kôrap ^{2 Mór. 6,24.}
ernerata Aapiasavfip ernerata Kôrip ernera katángutailo angutâta
inokutai Kôrákut suliağssakarput kivfartordlutik, tovkup avdlo-
-riussai pârísavdlugit, sôrdlo sujuaissatik Nâlagkap tangmârfianut
ivertitaussut iseriâ pârísavdlugo; ²⁰Piniarse Eliâsarip ernera ^{2 Mór. 6,25 ;}
sujornagut táukunúnga sujulerssuissûvok; táuna Nâlagkap najorpâ. ^{4 Mór. 25,7.}
²¹Saggaria Misalâmiap ernera matuissartûvok tovkup nâpítarfup
pâne. ²²avdloriussane matuissartugssat kinigaussut tássa katit-
-dlugit mardlungnik untritigdlit arkanek-mardlugdlo; táuko naut-
-sorssornekarput igdlorpángualingne najugkamingne. Dâvip Sâ-
-mualivdlo takordlûissup ivertípait táuko, aulagsásangingmata,
²³táukulo kinguaitdlo Nâlagkap igdluata igdlup tupiussap isâvfinut,
pârssissôrkuvdlugit; ²⁴anordlersarfingne sisamane matuissartokar-
-pok: kangiata tungâne, kitâta tungâne, avangnâta tungâne, kuja-
-tâta tungâne; ²⁵katángutaitdlo, igdlorpángualingne najugkamingne
ítut, tikiúrtartugssáuput uvdlut arfinigdlit avdlortardlugit, taimai-
-liorfigssartik nagdliúkângat, táuko pekatigalugit; ²⁶aulagsásangi-
-namik táuko matuissartut angnertait sisamat, Lívikûput táuko;
najornigfingnut Gûtivdlo igdluata pekûtainut ivertitáuput. ²⁷Gûtíp
igdlua kaujatdlagdlugo únuissarput pârssissugssaugamik, matuer-
-sautdlo tigúmivât, uvdlât nungutdlugit [matuissásavdlutik]. ²⁸ilait
pekutinut kivfartússissutinut ivertitáuput; mássa kisitdlugit erkú-
-tarpait, kisitdlugitdlo ánítarpait; ²⁹ilaitdlo pârssissûtítáuput pe-
-kutitut, ivdlernartûtíp pekutainut tamanut, kajûssanutdlo vîni-
-mutdlo úliamutdlo tipigigsáumutdlo kakortumut naussunutdlo

tipigigsautinut. ³⁰ palasitdlo ernerisa ilaisa naussut tipigigsautit
 2 Mòr. 30,²⁵. akùgaliarissarpait tarnutigssángordlugit. ³¹ Mátítia Lfvíkut ilát,
 Salúp Kórakússup angajugdliliá, útigagssat sananexarneránut au-
 -lagsásángitsumik ivertitauvok. ³² katángutaisa ilait, Káгатíkut
 ernerisa ilait, timiussanut kīnerkússutinut ivertitáuput, upalungaer-
 -sásavdlugit sapátit nungutdlugit. ³³ táukualo ilagait erinersár-
 -tartut, Lfvíkut inoxutiligtaisa nálagait, najornigfingne kivfator-
 -tugssáungitsut, uvdlúkutdlo únuákutdlo sulíagssakaramik. ³⁴ ta-
 -mássa Lfvíkut inoxutiligtaisa nálagait, sugígsortamingnut nála-
 -gaussut; táuko Jerúsáláme nunakarput.

8,²⁹⁻³⁸. ³⁵ Gpíúnime nunakarpok Gpíúnip angutá Jfle, nuliata aterá
 Mágga; ³⁶ Avtún ernerá angajugdliliane, āma Suere, Kíse, Bále,
 Nère, Nāta, ³⁷ Gitóre, Agio, Saggaria, Migdlút erneralugit. ³⁸ Mig-
 -dlútip ernertárá Simia. táukútaok katángutimik akiáne Jerúsa-
 -láme nunakarput katángutitik ilagalugit. ³⁹ Nériip ernertárá
 Kíse, Kísip ernertárá Sávdle; Sávdlip ernertárai Jüntátdlo Mal-
 -kisualo Apinátalo Eispálilo. ⁴⁰ Jüntáp ernerá Merípále, Merípálip
 ernertárá Migga; ⁴¹ Miggap ernere tássa: Pítun, Mflak, Tarraria.
⁴² Aagarsip ernertárá Jaera; Jaerap ernertárai Almatdlo Asimá-
 -vatdlo Símerilo; Símerip ernertárá Mútsa; ⁴³ Mútsap ernertárá
 Bînà, táussuma ernerá Rivfaia, táussuma ernerá Elása, táussuma
 ernerá Atsfl. ⁴⁴ Atsfl arfinilingnik ernekarpok, tamássalo arkit:
 Asríkát, Buggero, Jismaíl, Siaria, Opátia, Hânát; Atsilip ernere
 tamássa.

1 Sám. 31.

kapitalit 10.

Sávdle ingminut tokútok.

¹ Filisterit Israílkúnut sorssugput; Israílvdlo angutitai ki-
 -māput Filisterit sānit, ordlorarputdlo tokutauvdlutik Gilpuap
 kákāne. ² Sávdlilo ernerilo Filisterit malerssoramíkik, Jüntát
 Apinátalo Malkisualo Sávdlip ernere tokúpait. ³ sualugtumigdlo
 Sávdle sorssungnekarpok, pisigsartutdlo náperiarmáne ánilárutigai
 pisigsartut. ⁴ tauva Sávdle sákugssamautiminik tigumiússissiminut
 erk. 9,⁵⁴. okarpok: panat amuguk kapivdlungalo tamatumínga, kipinexá-
 -ngitsut ukorssuit tikekinavānga silaiserivfigalungalo; sákugssa-
 -mautiminigdle tigumiússissine píumángingmat ersingárame, Sáv-
 -dlip panane tiguvā, tássungalo tugtípok káputdlune. ⁵ sákug-
 -ssamautainigdlo tigumiússissáta Sávdle takugamiuk tokussox, āma

táuna panaminut tugtipox tokutdlune. ⁶taima tokúput Sávdliilo eruinilo pingasut inokutinilo tamarmik, atautsikut tokúput. ⁷Is-raflivdlo angutitaisa kôrkumitut tamarmik takuleramikik kimássut Sávdliilo ernerilo tokussut, igdlokarfisik kimagpait kimávdlutigdlo; Filisteritdlo tikiúput uníngavigalugitdlo. ⁸akagúkut Filisterit tikiúkamik tokutaussut ujajavfigiartordlugit, Sávdle ernerilo nav-ssárait Gilpuap kákáne inangassut; ⁹ujajavfigátdlo niakualo sákuilo tiguvdlugit, tamagingnutdlo Filisterit nunáne autdlartitsiput Gútipilutik inuitdlo okariartortitsivigalugit. ¹⁰sákuilo ilivait Gútimik igdluanut, kavssikualo nivíngarpát Dâgunip igdluanut. erK. 16,23; 1 Sâm. 5,2.

¹¹Gíliatimile Jápasimiut tamarmik kalerríkamik Filisterit Sávdliimut kanok-ilornerinik tamanik, ¹²pikíput angutit sorssugí-naussut tamarmik, Sávdliivdlo timá tokungassok ernerisalo timait tokungassut tiguvaít tikiutdlugitdlo Jápasimut; saornilo iliverpait orpiup mángertússap Jápasimítup atánut; uvdlutdlo arfinex-mar-dluk íslingiarpait. 2 Sâm. 1,12.

¹³taima Sávdle perkuserdlugtulinermine tokuvok, Nálagkamut perkuserdlugtuligame, Nálagkap okausia maleruánginamiuk, tí-maiagarsiortordlo agdlát sujunersioramiuk aperssordlugo; ¹⁴Ná-lagardle aperssúngilâ, tauva tokutipâ nálagauvfigdlo pisitdlugo Dâvimut Jísaip erneranut. 1 Sâm. 15,11. 1 Sâm. 28,8.

kapitalit 11.

Dâve kúngingortitdlugo tanikât. Jerúsâlât tiguarâ. píssarssuartaínik.

¹kingorna Israflíkut ilüngarmik Híprûnimut katerssorput Dâvimut okardlutik: ata, uvagut saunekatigalutalo uvinekatigâv-tigut; ²sujornagútaok Sávdle kúngiugatdlarmat agdlát, ivdlit Is-raflíkúnik anissartitsissûvutit isertartitsissûvdlutitdlo; Nálagardlo Gútit ilingnut okarpox: ivdlit inugtâka Israflíkut párisavatit, iv-dlitdlo inugtavnut Israflíkúnut sujulerssuissûsautit. ³Israflip utorkaunertai tamarmik tauva Híprûnimut tikiúput kúngimut, Dâvidlo angerfigingmatik Híprûnime Nálagkap kínáta sâne, Dâve tanípát Israflimut kúngingortitdlugo Nálagkap Sâmualíkut okausia nâpertordlugo. 2 Sâm. 5,1. 2 Sâm. 5,2. 2 Sâm. 5,3. 1 Sâm. 16,1,3.

⁴kingornalo Dâve Israflíkutdlo ilüngarmik autdlarpait Jerúsâlâmut, tamássa Jípusimut; tássanilo Jípusíkut nuna uníngavekarfigât. ⁵Jípusivdlo inue Dâvimut okarpait: maunga isísángilatit; Dâvidle tiguarpâ patdligtailissak Stune, tamássa Dâvip 2 Sâm. 5,6. 2 Sâm. 5,7.

- igdlokarfia. ⁶Dâve okarmat: nalingínax sujugdliuvdlune Jtpusi-
-kúnik saperssisitsissok nálagángúsavok sujulerssuissúngúsavdlu-
-nilo, Júape Sérújap ernera sujugdliuvdlune majuarpok nálagá-
2 Sâm. 5,9. -ngordlunilo. ⁷patdligtailissardlo Dâvip najugarilerpâ; tamána
pivdlugo Dâvip igdlokarfianik taissarpât; ⁸igdlokarfigdlo karmarpâ
2 Sâm. 5,10. avatâgut Milumit kaujatdlagdlugo; igdlokarfiup ilâ avdla Júapip
-ssârssuit Gútiata najorpâ.
¹⁰uko tássa Dâvip píssarssuartaia nálagait; kúngiutitdlugo
táukua píssagtikât Israflíkut ilúngaisa ilagalugit, kúngingortíkamiko
2 Sâm. 23, Nâlagkap Israílmut okausia nâpertordlugo. ¹¹tamássalo Dâvip
píssarssuartaia amerdlássusiat: Jâsupiât Haggimûnip ernera, sâ-
1 nal. 27,2. ^{8-89.}-kutôrkíngnerit nálagât; táussuma kalugiussane kulangiúpâ pinga-
-sunik untritilingnut atautsíkut tokutaussunut. ¹²tugdlerâ Eliâ-
27,4. -sare Dùtup Agúgíkússup ernera; táuna píssarssuit táukua pi-
1 Sâm. 17,1. -ngasut ilagât. ¹³táussuma Dâve najorpâ Pas-Dámíme, Filisterit
tássane sorssungnermut katisimangmata, tássanfngmatdlo narssa-
-minek suaussiagssanik nautstalík, inuitdlo Filisterit sánit kimáv-
-dlutik: ¹⁴tauva kekariartorput nunamernup kerkanut, pinekásaer-
-sitdlugulo Filisterit unatarpait; Nâlagardlo angisûmik ánáussivok.
¹⁵nâлагаussutdlo táukua pingasunik kuligdlit ilait pingasut kaer-
1 Sâm. 22,1. -súkut kârusungmut Atulâmut aterput Dâvimut, Filisterit kater-
-ssat tangmârsimassut Rívfait kôruáne; ¹⁶Dâve taimane patdlig-
-tailissamítok, Filisteritdle sákutûe uníngatitat taimane Bítldlími-
-mítldlutik. ¹⁷perusulerdlunilo Dâve okarmat: kiatox ímitdliga
imermik Bítldlímp puilassuliartânit isâvfianítumit? ¹⁸tauva táuko
pingasut kerdlerorúput Filisterit tangmârfianut imertardlutigdlo
Bítldlímp puilassuliartânit isâvfianítumit, nagsardlugulo âpât Dâ-
-vimut; Dâvidle imerumángilâ kuerardlugulo Nâlagkamut pigi-
-titdlugo, ¹⁹okardlune: Gútima uvavnut ajornarsisexiliuk taimai-
-líúsavdlunga; angutit ukua auat imísanerpara, inússusertik na-
-vêrsingmássuk? mássame inússusertik navêrsitdlugo âpât. ime-
-rumángilâlo. taimailiorput píssarssuit táuko pingasut.
²⁰Apisai Júapip nukâ táukua pingasut nálagarât; táussuma
kalugiussane kulangiúpâ pingasunik untritilingnut tokutaussunut;
táunalo táukua pingasut tusâmassaunerssarât. ²¹táukua pingasut
ilaisa mardluk atarkinarnerssarigamíko sujulerssortigilerpât; ivkule
pingasut nagdlíngilai.
²²Binaia Jújatâp ernera angutip sorssutdlarkigsup ernerâ,

suliarssuartók, Kavstalimio; Gútip Ituvê Múapíkússut mardluk táussuma unatarpai, aterdlunilo Ituvivik unatarpâ puilassuliap kerkane, ilâne aputekarmat; ²³táussumalo unatarujâ angut Egiv-tinimio, angut tatdlisut tatdlimatut takitigissok, Egivtinimio ka-lugiussamik tigumiartok ikârtiterutip ikârússuatut Itumik; ater- ¹ Sãm. 17,7. -figâ unatautekardlune, kalugiussardlo Egivtinimiup agssainit pêr-dlugo tokúpâ kalugiussânik. ²⁴taimailiormat Binaia Jújatâp er-nera, pissarssuit táukua pingasut tusâmassaunerssarât; ²⁵ata, pingasunik kulilinguit táukunânga atarkinarnegame táuna, tai-máitok pingasut ivko nagdliŋilai; Davip isumaliokatigtsorta-minut ilángupâ.

²⁶sákutôrpagssuit pissarssuartaít tássa: Asafle Júapip nukâ, Eliganât Dútup ernera Bítldlmimio, ²⁷Sámút Hârôrimio, Hflatse Pilúníkússok, ²⁸Jéra Igekásip ernera Tikuamio, Apiasere Anatútimio, ²⁹Sivkai Husákússok, Iilai Agúgíkússok, ³⁰Mârai Nitúvfamio, Hf-late Bainap ernera Nitúvfamio, ³¹Igtai Rípaip ernera Gípiame Btñjamip kinguaise piáne nunalik, Binaia Periatúnimio, ³²Huerai Gásip kôruine nunalik, Apíttdle Arapamio, ³³Asimâvat Bagorímio, Eliarpâ Sâlapímio, ³⁴Hâstmip Gisúníkússup ernere, Júntât Sâgíp ernera Hârarimio, ³⁵Agiât Sâggarip ernera Hârarimio, Elivfal Uerip ernera, ³⁶Hívfere Miggéramio, Agia Pilúníkússok, ³⁷Hítsero Karmalimio, Nârai Eispaip ernera, ³⁸Júttde Nâtap katángutâ, Mivgar Gêrip ernera, ³⁹Sflak Amunikússok, Nagerai Bêrútimio Júapip Sêrupap ernerrata sákugssamautainik tigumiússissok, ⁴⁰Jéra Jíteríkússok, Gártve Jíteríkússok, ⁴¹Ueria Hítíkússok, Sâpate Agi-laip ernera, ⁴²Atína Sísap ernera Rúpiníkússok Rúpiníkúnut nálagaussok, angerkingilo pingasunik kuliliúput, ⁴³Hânât Mâggap ernera, Júsavfat Mítinimio, ⁴⁴Usia Astarútkússok, Sâma Jílilo Hútamp Aaruêrimiup ernere, ⁴⁵Jitiâle Símerip ernera Júgalo nukâ Titsíkússok, ⁴⁶Elfale Magavíkússok, Jêripai Jusâvialo Elinâp ernere, Jítima Múapíkússok, ⁴⁷Elfale, Oupate, Jásiale Mitsupaímio.

kapitalit 12.

Dâvimut kúngingortíkumavdlugo tikiútut nautsorssornekartut.

¹uko tássa Sigdlangmut tikiútut Dâvimut mátúkatdlarmat ¹ Sãm. 27,6. Sâvdle Kísip ernera píssutigalugo; tássalo píssarssuit ilait sor-ssungnerme ikiuissut; ²pisigsimik sákulersimavdlutik talerping-ningnigdlo sâmingmingnigdlo mitdlôrtarput karssunigdlo pisig- ^{erk.} 20,16.

-sardlutik; Sâvdliip katángutaisa ilait Bñjamíkùssut tássa: ³ Agia-
-sere nálagaussok Jùarsilo Simaiap Gípiamiup ernere, Jisiale Pt-
-latdlo Asimâvatip ernere, Beragga, Jigô Anatûtimio, ⁴ Jismaia
Gípiûnimio pingasunik kuligdlit píssarssuartât táukualo pingasunik
11,42. kuligdlit angerkingat, Jerimia, Jagâsiale, Juánât, Jùsapate Gitê-
-ramio, ⁵ Elusai, Jerimût, Biâlia, Simaria, Savfátia Hâruvfimio,
⁶ Elkâna, Jisia, Asarile, Jùsere, Jâsupiât Kórakùssok, ⁷ Jùgttdla
Sipátialo Jerugâp ernere Gitôrimiut.

⁸ Gâtikutdlo ilait Dâvimut ornigúput puilassuitsume patdlig-
-tailissamtitdlugo, sorssutdlarkigsut, angutit katerssat sorssug-
-tugssat ilait, erkornavêrkutinik kalugiussanigdlo pilersorsimassut,
liuvit kînaisut kînagdlit, oxínínguatut kákat kainítutut aulagsa-
-rigsut; ⁹ Eisere sujugdliuvok, Opátia áipará, Eliâve pingajorât,
¹⁰ Misimána sisamarât, Jerimia tatdlimarât, ¹¹ Agtai arfinerât,
Eliale arfinex-áipará, ¹² Juánât arfinex-pingajorât, Elisápate ar-
-finex-sisamarât, ¹³ Jerimia kulerât, Maggipánai arkanerât. ¹⁴ ta-
-mâssa Gâtíp kinguaisa ilait sákutûnut nálagaussut, ilât mingnex
untritilingnut ivertitauvdlune angnerdlo tûsintilingnut ivertitauv-
-dlune. ¹⁵ táuko tássa Jôrtaníkut ikártut káumáme sujugdlerme,
Jôrs. 3,16. kûgtusinermít táussuma sinine tamaisa súpúkai, kôrormiutdlo ta-
-maisaisa kimátíkait kangimutdlo kímudlo.

¹⁶ Bñjamíp kinguaisa ilait Jútákutdlo ilait âma patdligtai-
-ssamut tikiúput Dâvimut. ¹⁷ Dâvilo sãnut anivox pilerdlunilo
1 kúng. 2,13. okarfigai: erkigsinartumik uvavnut tikiúkuvse ikioriartordlunga,
ûmâma pekatigísavâse; kisiánile sagdloxítariartoruvsinga kíngarssor-
Júp. 16,17. -tivnut písíkumavdlunga, nauk iluaitsuliamik agssavnítokángitsok,
tauva sujuaissavta Gútiata issigilise pitdlaihdlune. ¹⁸ tauva aner-
erk. 6,34. -nerup atissaringmane Amásai táukua pingasunik kuligdlit nálagât
okarpok: ivdlit, Dâve-â, pigâvtigut, ivdlit, Jísaip ernera, najúsa-
-vavtigít; erkigsigit, erkigsigit ivdlit, erkigsilitdlo ikiortitit, Gú-
-tívit ikiormatit. Dâvip tauva ilagsivai katerssanutdlo nálagá-
-ngortitdlugit.

¹⁹ Mánarsíkutdlo ilait tunússissut Dâvimut sâgput, taimane
Filisterit Sâvdlimut sorssugkiartokatigingmagit ikiornagitdle, Fili-
1 Sãm. 29,4. -sterit sujulerssortaisa piáralutik autdlartingmáne okardlutik: niar-
-kuvut navêrkajakaut, tunússivdlune nálagkaminut Sâvdlimut sâg-
-kaluarpat. ²⁰ Sigdlangmut autdlarmat, táussumúnga sâgput Má-
-narsíkut ilait tunússissut uko: Atina, Jùsapate, Jitiâle, Miggait-
-dle, Jùsapate, Eiligô, Siltai, tûsintilekatigt Mánarsíkùssut nálagait.

²¹ táukua Dâve ikiorpât katerssanut sorssugdlutik, sorssutdlarkig- 1 Sãm. 30, 1tt.
-sûgamik tamarmik; sákutûnutdlo nâlagangorput. ²² mássa tai-
-maníkut uvdlut tamaisa Dâvimut tikiútokarpok ikiortainik, kîsalo
katerssarpagssuángorput sôrdlo Gûtíp katerssai. 1 Mòr. 32, 2.

²³ tamássa sákulersorsimassut nâlagaisa amerdlássusê Hî-
-prûnimut tikiútut Dâvimut Sâvdlíp nâlagauvfîa táussumúnga pi-
-síkumavdlugo Nâlagkap okausia nâpertordlugo: ²⁴ Jûtap kinguai
erkornavêrkutinik kalugiussanigdlo tigumiartut, arfinilingnik tûsin-
-tigdlit arfinex-pingasunigdlo untritigdlit sákulersorsimassut; ²⁵ Sí-
-miûp kinguaisa ilait, sorssutdlarkigsut, sákutûssut, arfinex-mar-
-dlungnik tûsintigdlit untritigdlitdlo; ²⁶ Lîvip kinguaisa ilait, sisa-
-manik tûsintigdlit arfinilingnigdlo untritigdlit; ²⁷ Jûjatâ Aarunikûnut
sujulerssuissook, táussumanînut pingasunik tûsintigdlit arfinex-
-mardlungnigdlo untritigdlit; ²⁸ Sâtûk, inûsugtok sorssutdlarkigsok, 2 Sãm. 15, 24.
angutâtalok inokutai, nâlagkat mardlungnik kuligdlit mardlugdlo;
²⁹ Bînjamp kinguaisa ilait Sâvdlíp katángutaisa, pingasunik tû-
-sintigdlit, tamána tikitdlugo amerdlanerssaisa Sâvdlíp igdluane
isumagissagssat isumagigamik; ³⁰ Eivfarâp kinguaisa ilait, mar-
-dlungnik kulilingnik tûsintigdlit arfinex-pingasunigdlo untritigdlit,
sorssutdlarkigsut, angutit sujuaissakatigtgsortamingne tusâmassau-
-ssut; ³¹ Mánarsíkut nagguvekatigt agfaisa ilait, arfersanex-pinga-
-sunik tûsintigdlit, atimíkut tainekartut Dâve kúngingortikiartú-
-savdlugo; ³² Lisagssârip kinguaisa ilait uvdlunik sujunexardluartut Est. 1, 18.
ilisimavdlutik kanok-ilîúsassut Israîlíkut, nâlagait mardlungnik
untritigdlit katángutaitdlo okausînik malingnigtut tamarmik.
³³ Sîpulûkut ilait sorssúsavdlutik anissut, sorssungnermut sâ-
-kulersorsimassut sorssûtînik tamalânîk, tatdlîmanîk kulilingnik
tûsintigdlit, siagtartut mardlûngitsumîk ûmatekardlutik; ³⁴ Navta- tugs. 12, 3.
-líkut ilait nâlagaussut tûsintigdlit táukunanîtutdlo erkornavêrku-
-tinik kalugiussanigdlo pigdlit, pingasunik kulilingnik arfinex-
-mardlungnigdlo tûsintigdlit; ³⁵ Dáníkut ilait sorssungnermut sâ-
-kulersorsimassut, mardlungnik kulilingnik arfinex-pingasunigdlo
tûsintigdlit arfinilingnigdlo untritigdlit; ³⁶ Agserákut ilait sorssú-
-savdlutik anissut sorssungnermut sákulersorsimavdlutik, sisa-
-manîk kulilingnik tûsintigdlit; ³⁷ Jôrtanîp ungatânîtut ilait, Rû-
-piníkut Gâtíkutdlo Mánarsíkutdlo nagguvekatigt agfaisa ilait
sákunik sorssûtînik tamalânîk pigdlit, untrilingnik mardlungnigdlo
kulilingnik tûsintigdlit. ³⁸ sorssugtugssat siagkiartortut táuko ta-
-marmîk ilumôrtumîk ûmatekardlutik Hîprûnimut tikiúput, Dâve

Israïlimut ilüngarmut kúngíngortíkumavdlugo; āma Israïlíkut ilait
 ap. sul. 4,32. avdlat tamarmik ūmatimíkut atausiúput Dāve kúngíngortíkumav-
 -dlugo; ³⁹tássanilo Dāve najorpāt uvdlut pingasut nerivdlutik
 imerdlutigdlo, katángutimik nerissagssanik upalungaersaungmatik;
⁴⁰āma táukunúnga kaningnerussut, lisagssāre Stpulútdlo Navtalflo
 tikitdlugit, timiussanik ātsíput siutitūt katigagtútdlo siutitórssuitdlo
 ugsigitdlo nangmagtigalugit kajússanigdlo nerissagssianik figinigdlo
 tiggútunik vīnigssanigdlo panertunik tigumassunik vīnimigdlo ūlia-
 -migdlo ugsingnigdlo savanigdlo amerdlasūnik, Israïlime tipait-
 -sungmata.

kapitalit 13.

Gūtíp igdlerfia Oupate-Eitumip igdluanut ākāt.

¹Dāvip tūsintilingnut untritilingnutdlo nálagaussut sujuler-
 -ssuissutdlo tamaisa isumaliokatigamigit, ²Israïlíkut ilagtt ilū-
 -ngaisa okarfigai: iluariguvsíuk Nálagardlo Gūterput taima per-
 -kussigpat, tamatigut autdlartitsiniarta katángutivtínut Israïlip
 nunaine tamane amiákūssunut āmátaok palasinut Livíkúnutdlo
 4 Mór. 35,8. avatdligssat pigissamik igdloxarfne ítunut, katerssoriartorkuvdlugit
 uvavtínut; ³Gūtivtalo igdlerfia tamaungnautigo uvavtínut, sujuner-
 -siuivfigingínavigo Sāvde inútitdlugo. ⁴ilagtt dlo ilüngarmik o-
 -karput taimailorkuvdlugo, tamána inuit ilüngarmik iluaríngmá-
 15,3; -ssuk. ⁵tauva Dāvip Israïlíkut ilüngaisa katerssorkuvai Stgōrimit
 2 Sám. 6,1. Egivtinip pianit Hāmatip ornigtariānut agdlāt, Gūtíp igdlerfia ār-
 2 Sám. 6, -xuvdlugo Kēriat-Ĵfarímit. ⁶Dāvilo Israïlíkutdlo ilüngarmik ma-
 2-11. -juarput Bālatimut, Kēriat-Ĵfarímut Jūtáp pianut, tássānga ma-
 1 Sám. 4,4; -jūkumavdlugo Gūtíp Nálagkap igdlerfia, kērupft kulāne igsiassup,
 2kúng.19,15. tordlulautiginekartumik atekartup. ⁷Gūtivdlo igdlerfia kimug-
 -siúpāt kamutínut nutānut ikivdlugo Apínātap igdluanit, Usavdlo
 Agiuvdlo kamutit ingerdlatípait; ⁸Dāvilo Israïlíkutdlo ilüngarmik
 pínguarput Gūtíp sāne nukisik tamákerdlugit eriniugkanigdlo kú-
 -kilagtaríssanigdlo kúkilagutilingnigdlo kilautinigdlo sujanāngua-
 -nigdlo kardlortáussuarnigdlo. ⁹Kftunip iserterivianut pigamik,
 Usap agssane isagtípai igdlerfik tigujumavdlugo, ugsigit avkúmit
 nigoriatdlarmata. ¹⁰tauva Nálagkap níngangnera Usamut katsu-
 -ngailerpok, patígpālo, agssane igdlerfíngmut isagtingmagit; tássa-
 -nilo tokuvok Gūtíp kfnāta sāne. ¹¹Dāvilo ajuatdlagpok, Nálagkap
 15,13. Usa aserortingmago aserortōrnermik; najugardlo tamána Usap

aserortôrfianik taissarpât uvdlok mána tikitdlugo. ¹² Dâvidlo Gûte sujôragilerpâ uvdlorne tamatumane okardlune: kanok-iliv-dlunga Gûtip igdlerfia uvavnut pisisavara? ¹³ Dâvidlo igdlerfik ingminut âtingilâ Dâvip igdlokarfianut, sangutitdlugule Oupate-Eitumip Gâtimiup igdluanut. ¹⁴ Gûtivdlo igdlerfiata Oupate-Eitumip inokutai uníngavigai igdluanitdlune káumatit pingasut; Nâlagkavdlo pivdluarkuvai Oupate-Eitumip inokutai pigissailo tamaisa.

kapitalit 14.

2 Sám. 5,

11-25.

Dâvip emerinek. Filisterit saperssisíkai.

¹ Hueramilo Tôrup kúngia arpártunik autdlartitsivok Dâvimut ² nal. 2,3. kissungnidlo sfteriussunik karmaliortunigdlo sanassunigdlo, ig-dlulior kuvdlugo. ² tauva Dâve misigilerpok Nâlagkap aulajangnersarâne Israflimut kúngíngortitdlune, nâlagauvfine akímagtíne-kangârmát inugtane Israflíkut pivdlugit.

³ Dâve sule nuliartarpok Jerûsalâme, sulilo Dâve ernertârtarpok panigsârtardlunilo. ⁴ tamássalo Jerûsalâme ernertâri- ^{3,5} tt. -ssaisa arkit: Sámua, Sûpâve, Nâtat, Sâlumô, ⁵ Jivgare, Elisua, Elipflát, ⁶ Nûgâ, Nivfak, Jâvfia, ⁷ Elisâma, Bliâta, Elivflát.

⁸ Filisterit kalerríkamik, Dâve tanitaussok Israflimut ilûngarmut kúngíngordlune, majuarput Filisterit tamarmik Dâve ujariartordlugo; Dâvidlo tusaramiuk anivok pâriartordlugit. ⁹ Filisteritdlo tikiúput ujajaivdlutigdlo Rívfait kôruáne. ¹⁰ Dâvidlo Gûte sujunersiorpâ okardlune: majúasanerpunga Filisterinut? ag-ssavnutdlo túniúsavigit? Nâlagkavdlo okarfigâ: majuarit, ag-ssangnut túniúsaváka. ¹¹ Bâl-Parâtsfmut tauva majuarput, tá- ^{Is. 28,21.}

-ssanilo Dâvip saperssisíkamigit okarpok: Gûtip kíngarssortíka agssavkut siámartípai, sôrdlo ermit siámartartut. tamána piv-dlugo najugak tamána atserpât Bâl-Parâtsfímk. ¹² tássungalo Gûtitik kimangmatigik, Dâvilo perkussingmat, ingnermik ikivkar-pait. ¹³ kâmûmivdlutik Filisterit kôrkumut ujajaerkigkiartor-mata, ¹⁴ Dâvip Gûte sujunersiorpigpâ; Gûtivdle okarfigâ: majúasángilatit maligdlugit; sakiatdlagit kimagkatdlardlugit, tikínar-dlugitdlo figekutdlugssuit nalânit; ¹⁵ figekutdlugssuitdlo kârfisigut ingerdlarpaluk tusalerugko, tauva sorssungnermut anisautit, Gûte sujunigkut anisimásangmat Filisterit katerssat perdlugtikiartordlugit. ¹⁶ Dâvilo iliorpok, sôrdlo Gûtip inákâne; Filisteritdlo ^{5 Mór. 7,5. 25.}

katerssat perdlugtípai Gípiünimit Giserimut. ¹⁷Dávilo tusáma-
-ssaulerpok nunane tamane; sujóranarneralo Nálagkap akimángit-
-sunut tamanut túngatípá.

kapitalit 15.

Gútip igdlerfia Dávip igdlokarfianut majükát.

¹[Dáve] ingminut igdluliortarame Dávip igdlokarfiane, Gútip
16,1. igdlerfia inigssiorpá tupigssâ nápartitdlugo. ²tauva Dáve okarpok:
Gútip igdlerfianik erssugtokásángilak, Lívíkunik kisiáne, táuko
Nálagkap kinigaringmagit Gútip igdlerfia erssugtarkuvdlugo kiv-
-fartorfigerkuvdlunilo nágssáungitsumik. ³Dávidlo Israílikut ilü-
13,5. -ngaisa Jerúsalamut katerssorkuvai, Nálagkap igdlerfia majüter-
-kuvdlugo inigssánut, táussumúnga piarérsagkaminut. ⁴Dávidlo
katerssorpai Aarunip kinguai Lívíkutdlo; ⁵Kágatip kinguaisa ilait:
Ueriale nálagaussok katángutailo, untritigdlit mardlungnigdlo ku-
-ligdlit; ⁶Merárip kinguaisa ilait: Asaia nálagaussok katángutailo,
mardlungnik untritigdlit mardlungnigdlo kuligdlit; ⁷Gérsúmip ki-
-nguaisa ilait: Jútdle nálagaussok katángutailo, untritigdlit pi-
-ngasunigdlo kuligdlit; ⁸Elisávfap kinguaisa ilait: Simaia nála-
-gaussok katángutailo, mardlungnik untritigdlit; ⁹Híprúnip ki-
-nguaisa ilait: Elfale nálagaussok katángutailo, arfinex-pingasunik
kuligdlit; ¹⁰Ustlip kinguaisa ilait: Amináta nálagaussok katángu-
-tailo, untritigdlit arkanex-mardlugdlo.

¹¹Dávip tauva kaerkuvai Sátúgdlo Apiātarilo palasit Líví-
-kutdlo, Ueriale, Asaia, Jútdle, Simaia, Elfale, Amináta, ¹²táu-
-kunúngalo okarpok: ilivse Lívíkúnut sujuaissakatigíngnut nála-
-gaugavse, ingmivsinut ivdlernarsaritse katángutisilo ivdlernarsar-
-dlugit, Nálagkavdlo Israílip Gútiata igdlerfia majüsüuk inigssánut
piarérsagkavnut. ¹³mássa sujugdlermik ilivse iláungitsuse Nálagak
13,10 t. Gúterput uvavtíne aserortórtitsivok, sujunersiúngínavtíne sórdlo
ilerkugssaugaluartok. ¹⁴tauva palasit Lívíkutdlo ingmingnut iv-
-dlernarsarput Nálagkap Israílip Gútiata igdlerfia majüsavdlugo;

² Mór. 25,14. ¹⁵Lívidlo kinguaisa Gútip igdlerfia erssugpát, sórdlo Mórsase
⁴ Mór. 4,15; inatsissok Nálagkap okausia nâpertordlugo, akiutitai erssûtigalugit.
^{7,9.}

¹⁶Dávilo Lívíkut nálagainut okarpok, katángutitik erinersár-
-tartut kekariartortísagait nipilerssùtilissartitdlugit kúkilagutiling-
-nik kúkilagtarissanigdlo sujanānguanigdlo, tusarnártisangmata ni-
-pitusárdlutik tipaitsungnermit. ¹⁷Lívíkut tauva kekariartortípait

Hímanilo Júttdlip ernerá katángutaisalo ilát Aasavfe Beriggiap ernerá katángutimigdlo Merárip kinguáisa ilát Eítane Kusaiap ernerá; ¹⁸ táukunanípudlo katángutait tugdliussut: Saggaria, Bín, Jásiále, Siméramút, Jigtale, Ungne, Eliáve, Binaia, Magasía, Má-títia, Elivfítgo, Míkinfa, Oupate-Eitume, Jíle, matufssartússut. ¹⁹ erínarsártartut Híman Aasavfílo Eítanilo tusarnártíput sujanānguanik kangnúsaussunik; ²⁰ Saggaria Astalilo Siméramútdlo Jigtalilo Ungnilo Eliáviló Magastalo Binaialo kúkilagutilingnik katikinérput; ²¹ Mátítia Elivfítgulo Míkinfalo Oupate-Eitumilo Jífilo Asialo kúkilagtaríssanik katitunérput agpítartúvdlutik; ²² Kinania Ltvíkut ilitersortigát erinarssornermik; erinarssornermik ajoker-suivox sianisúgame táuna. ²³ Beriggia Elkánalo igdlerfingme matufssartúput. ²⁴ Sipania Júsavfatdlo Natánialilo Amásailo Saggaria Binaialo Eliásarilo palasit kardlortáussuarnik kardlortarput Gútíp igdlerfiata sáne; Oupate-Eitume Jigtalo igdlerfingme ma- 13,13 t. -tufssartúput.

²⁵ Dáve Isratlivdlo utorkaunertai túsintilekatigfingnudlo nála- 2 Sám. 6,12. -gaussut tauva autdlarput Nálagkap angerusiata igdlerfia majúkiar-tordlugo Oupate-Eitumip igdluanit tipaitsugdlutik. ²⁶ Gútvldlo ikiormagit Ltvíkut Nálagkap angerusiata igdlerfianik erssugtut, tuni- 2 Sám. 6,13. -ssíput ugsingnik arfinek-mardlungnik savarssuarnigdlo arfinek-mardlungnik. ²⁷ Dáve ássúersimavok kagdlerśáumik sātumik kaug-dlorigsumik, taimáipudlo Ltvíkut igdlerfingmik erssugtut tamarmik erínarsártartutdlo Kinanialo erínarsártartut erinarssornermik ilit-sersortát; Dávilo áma kiapékússuarmik merkuluaitsumik atissa- 2 Sám. 6,14. -karpok. ²⁸ taima Isratlíkut ilūngarmik Nálagkap angerusiata igdlerfia majúpát, tipaitsungnermit nivdlingárdlutik nipilerssordlud-igdlo suvduartáussuarnik kardlortáussuarnigdlo sujanānguanigdlo, tusarnártitdlutigdlo kúkilagutilingnik kúkilagtaríssanigdlo. ²⁹ pi- 2 Sám. 6,16. -vordlo Nálagkap angerusiata igdlerfia Dávip igdlokarfianut er-kutilermássuk, Miggale Sávdlip pania igalássácut itsuartok, kúngilo Dáve issigileramiuk pigsigsártok tapardlunilo, ūmámigut narrugá.

kapitalit 16.

Gútíp igdlerfia inánut iligát. Dávip Nálagak kujaniúmik kutsavigigá.
igdlerfiup sáne kivfartortugssanik ivertitsissok.

¹ Gútíp igdlerfia tauva erkúpát ilivdlugulo tovkup kerkanut, 2 Sám. 6,17.
Dávip inigssiordlugo nápartitáta; tuníssutinigdlo ikivkagagssanik

- 2 Sám. 6,18. tuníssutinigdlo kujaniutinik pigdliput Gútip sáne. ² tuníssutit
 4 Mór. 6,23 t. ikivkagagssat tuníssutitdlo kujaniutit Dávip pigdliutigeréramigit,
 1 kúng. 8,56. inuit pivdluarkuvai Nálagkap arkagut. ³ Israflíkúnutdlo tamanut
 2 Sám. 6,19. angutinutdlo arnanutdlo avguaivok, nalingínak tunivdlugo timiu-
 -ssamik angmalortumik nekiminerssuarmigdlo vīnigssausiamigdlo.
⁴ Nálagkavdlo igdlerfiata sáne Ltvíkut ilait kivfartortúngortípai,
 Nálagak Israflip Gútia erkartorkuvdlugo kutsavigerkuvdlugulo ú-
 -nersiutigerkuvdlugulo; ⁵ Aasavfe nálagauvok, Saggaria tugdlerá;
 Jfle, Siméramút, Jigtale, Mátítia, Eliáve, Binaia, Oupate-Eitume,
 Jfle kúkilagutilerssordlutigdlo kúkilagtariarssorput, Aasavfe suja-
 -nānguanik tusarnártipox; ⁶ Binaia Jagásialilo palasit kardlortáu-
 -ssuarnik kipisuitsumik kardlortarput Gútip angerusiata igdlerfiata
 sáne. ⁷ taimane uvdlorme tamatumane Dávip Nálagak kutsavigiu-
 -mavdlugo sujugdlermik mána atulersípá Aasavfikut katāngu-
 -taisigutdlo:
- tugs. 105, ⁸ Nálagak kutsavigisiuk, arkagut tordlorfigisiuk, piliai inuia-
^{1-16.} -katigingne nalunaiarsigik. ⁹ erinersárfigisiuk, nipilerssorfisiuk,
 tupingnartuliai tamaisa okalútigisigik. ¹⁰ arka ivdlernartok usor-
 -ssitsautigisiuk, Nálagakamik uyardlersut ūmatait tipaitsugdliit.
¹¹ Nálagak aperkutigisiuk píssauneralo, nungutdlugit kfná ujarsiuk.
¹² tupingnartuliai erkainiarsigik suliarissai, nalunaerkutiliailo kar-
 -natalo erkartūssinere; ¹³ ilivse kivfāta Israflip kinguárissai, ilivse
 Jākup kitornai táussuma kinigai. ¹⁴ tássa-una Nálagak Gúterput,
 erkartūssinerisa silarssuak tamákerpāt. ¹⁵ angerusia nágssáungit-
 -sumik erkainiarsiuk, okausek kinguáríngnut túsintilingnut perkú-
 -ssutigissá; ¹⁶ Aaperát angerfigigamiuk lisák ugpernarsaivfigalugo
¹⁷ aulajangersardlugulo Jākumut ilerkugssarerkuvdlugo, Israflimut
 angerusigerkuvdlugo nágssáungitsumik; ¹⁸ okarame: ilingnut tóniú-
 -kumárpara Kānāp nunā, kingornússagssarse ūgtugarsagssarse;
- 1 Mór. 34,30. ¹⁹ taimane inugtakitšungūssuse ikigtoralāngūvdlose takornartauv-
 -dlusilo tássane. ²⁰ angaláputdlo inuiangnit inuiakatainut, nála-
 -gavffit ardlānit inungnut avdlanut. ²¹ kimut inungmut inardler-
 -kúngilai, kúngitdlo pitdlartarpai táuko pivdlugit. ²² tanitáka ag-
 tugs. 96, -tokinasigik, pruvffítikalo ajortumik pinavérsigik. ²³ Nálagak
^{1-18.} erinersárfigisiuk silamiut tamavse-ā; ánáussinera okautigisiuk uv-
 -dlut nungutdlugit. ²⁴ nálangnarssusia okalugtuarisiuk akimāngit-
 -sune, tupingnartuliai okalugtuarisigik inuiakatigingne tamane;
²⁵ Nálagak angingārmāt únersiutigissaria kangārdlunilo, Gútiussunit

tamanit mianernangártok; ²⁶ mássa inuiakatigt Gútigissait tamar-
-mik Gútípilūput, Nālagkavdle kilak píngortípá. ²⁷ nalekángissut
atarkinautdlo kfnáta sánīput, píssaaut tipaitsútdlo inánīput. ²⁸ Nā-
-lagak átsivigisiuk, inuiakatigt erkardlerfigsortait ukorsé, Nālagak
átsivigisiuk nálangnauimik píssaunermigdlo. ²⁹ Nālagak átsivigisiuk
arkata nálangnautigssánik, tunissutinik aggiússivdluse kfnáta sánut
piartoritse, Nālagak patdlorfigisiuk ivdlernartunik ássuarsimavdluse. ^{tugs. 29,2.}
³⁰ issigernanit ūligitse, silamiut tamavse-â; inuit najugātaok aula-
-jáipok saxigssaunanilo. ³¹ kilak tipaitsugdle, nunalo kmasugdle;
akimángitsune okardlit: Nālagak kúngiuvok. ³² imax igtugdle ilua-
-nītudlo, narssak nuánárdle kánītudlo tamarmik. ³³ orpigssuartūp
orpé tauva kīmagtardlit Nālagkap kfnáta sáne, aggermat nuna
erkartūkiartordlugo. ³⁴ Nālagak kutsavigisiuk avāgingnigtūngmat, ^{tugs. 106,}
isumagssuina nāgssāungingmat; ³⁵ okaritsilo: ánautigut, Gūterput ^{1. 47. 48.}
ánagtīssisserput-â, akimángitsunit katerssordlutalo aniguisítigut, ^{tugs. 79,9.}
arkit ivdlernartok kujāssutigerkuvdlutigo, nersornautigissat usor-
-ssitsautigerkuvdlutigo. ³⁶ Nālagak Israflip Gútia kujanarsile nāg-
-ssāungitdluínartumik. inuitdlo tamarmik okarput: āman, Nā-
-lagardlo únersiutigalugo.

³⁷ tássunga tauva Nālagkap angerusiata igdlerfiata sánut Aa-
-savfe katāngutailo kimápai, igdlerfiup sáne kivfartorkuvdlugit kipi-
-suitsumik, uvdlut nungutdlugit uvdormut suligssaussumik; ³⁸ Ou-
-pate-Eitumilo katāngutaitdlo arfinilingnik kuligdlit arfinek-pinga-
-sutdlo, Oupate-Eitume Jtítūp ernera, Húsálo matufssartórkuvai;
³⁹ Sātūgdlo palase katāngutailo palasit Nālagkap inekarfiata sánftípai,
kingigtūngame Gipiūnimītume, ⁴⁰ tunissutinik ikivkagagssanik Nā-
-lagkamut pigdlīssarkuvdlugit tunissivingme ikivkaivingme kipi-
-suitsumik uvdlakutdlo únúkutdlo, Nālagkap inatsisaine Israflimut
perkússutigissaine agdlagsimassut tamaisa nāpertordlugit; ⁴¹ táu-
-kunanīputdlo Hīmanilo Jtítūtdlo kinigkatdlo avdlat atimikut
tainekartut Nālagak kutsavigisavdlugo, isumagssuina nāgssāu-
-ngingmat; ⁴² táukunanīpūme Hīmanilo Jtítūtdlo, kardlortáu-
-ssuarnik sujanānguanigdlo erinalerssūtinigdlo Gútíp pfnik tusar-
-nārtītunut ivertitaussut; Jtítūvdle ernere isāvvingmut iverti-
-tāuput. ⁴³ inuit ilūngarmik tauva autdlarput nungutdlutik ^{2 Sām. 6,19 t.}
igdlumingnut; Dāvilo uterpok inokutine pivdluarkujartordlugit.

2 Sám. 7.

kapitalit 17.

Dávip igdluliulerssármene Nálagkap Nátáku inerterá; Dáve Nálagkamut tugsiartok.

¹pivordlo Dávip igdlune inekarfigigamiuk. Nátamut pruvftimut tauva Dáve okarpok: ata, uvanga igdlume ssteriussume inekartunga, Nálagkavdle angerusiata igdlerfia tovкуп kaleraisa atānītok. ²Nátatdlo Dávīmut okarpok: ūmāpit iluarissānik pī-narit, Nálagkap najormatit. ³ūnuardle táuna Gūtīp okausia Nátamut pivok okardlune: ⁴kivfavnut Dávīmut okariartorit: ima okarpok Nálagak: ivdlit igdluliúsangilarma inekarfigssavnik; ⁵mássa

Is. 66,¹ igdlume inekarnanga, taimanimit Israflīkut majuartīkavkit uvdlok mána tikitdlugo, tupermut tupermut avdlamut pissarpunga inekarfingmitdlo inekarfekatānut. ⁶sumilūnt angalassardlunga Israflīme tamarssuarne okautsimik okalungnerpunga Israflīkut erkartūsissortaisa ilānut atautsimutdlūnt īnugtavnīk pārsserkussavnut, okardlunga: sōk igdluliúngilisinga ssteriussumik? ⁷mānalo kivfavnut Dávīmut okásautit imāna: ima okarpok Nálagak

tugs. 78,⁷⁰; katerssārssuit Gūtīat: uvanga tiguvavkit savautit unīngaviānit ma-

1 Sám. 16,
¹¹ tt. -līsaersitdlugit, sujulerssuissōrkuvdlutit īnugtavnut Israflīkūnut; ⁸najorpavkitdlo tamatīgūt, sūkut ingerdlassarāngavit, kíngarssortititdlo tamaisa pīarpāka sāngnit, tusāmassāngortīpavkitdlo, sōrdlo nuname angnerit tusāmassaussut; ⁹īnugtākalo Israflīkut najugagssarsisīpāka ikūssordlugitdlo, inītārfigtīgdlō nunagīsavāt aulajungnāisavdlutik; iluaitsulissutdlo kingumut nakūserfigīsāngilait sujornagutut, ¹⁰taimanimit agdlāt erkartūsissunīk īnugtavnut Israflīkūnut ivertitsigama; kíngarssortititdlo tamaisa kunutikumār-pāka, nalunaerfigāvkitdlo, Nálagkap igdluliorumagātī. ¹¹pīumārporđlo uvdlugssatit nāgpata sujuaissāngnut autdlaruvit, kíngunīgkut kinguāgssat makitīkumārpara ernernit pīumārtugssak,

22,¹⁰ nālagauvfīalo aulajangersarumārpara; ¹²tāussuma igdluliorumār-pānga, īgsiavfīalo kilālik aulajangersarumārpara nāgssāungitsumik.

tugs. 89,²⁷; ¹³uvanga atātāgīsavānga, tāunalo ernerniumārpara; isumagssuineralo tāussumānga nigortīsāngilara, sōrdlo sujulerissāngnit nigortīkiga; ¹⁴tāunale igdluvne nālagauvfīvnilo atātīkumārpara nāgssāungitsumik, īgsiavfīalo kilālik aulajāisavok soraiutsumik.

Epr. 1,⁵.
1 Sám. 15,²⁶. ¹⁵okautsit tamāko tamaisa īssuardlugit takordlūgardlo tamāna tamāt nāpertordlugo taima Nātāt okalugpok Dávīmut. ¹⁶tauva kūnge Dáve iserpok, Nálagkavdlo kīnāta sāne unīngavdlune okarpok: kīnāgama, Nálagak Gūte ūmā, kīkūngmatalo inokutīka,

1 Mōr. 32,¹⁰.

mána tikitdlugo tasissersūpinga? ¹⁷tamánalo mikigigagko, Gúte ūmâ, okalugputit kivfavit inokutainik uvdlugssane ungasigsune; inûvdlo ilerkuva atordlugo issigârma, Nâlagak Gúte kutsingermî-tutit-â. ¹⁸sumik Dâve ilingnut sule okalúsava, kivfat atarki-nartikagko? kivfat ivdlit ilisimagagko. ¹⁹Nâlagak, kivfat piv-dlugo ūmápitdlo iluarissâgut angingârtok tamána tamât nâmag-sivat, tamákunínga tamanik angisûnik nalunaerumavdlutit. ²⁰Nâ-lagak, iligtut itokángilak, Gútekángilardlo ivdliúngitsumik, siu-tivtínik tusagkavut tamaisa nâpertordlugit. ²¹kikudlo inuíáupat atausiussut nuname inugtagtut Israílikutut? táuko Gútip utertí-kiartorai inugtariumavdlugit, tusâmassángortíkumavdlutit sulianik angisûnik ânílárnartunigdlo, akimángitsut kimâtíkagkit inugtavit ⁵Môr. 10,²¹. sânit, Egivtinimit utertitavit. ²²inugtatiidlo Israílikut táukútipatit inugtariumavdlugit nâgssáungitsumik; ivdlitdlo, Nâlagak, Gútigãtit. ²³mánalo, Nâlagak, okausek kivfangnut inokutainutdlo okauserissat atátuínardle nâgssáungitsumik, taimailioritdlo sôrdlo okalugtutit. ²⁴atátuínardlime, tauva arkit nâlangnartitáusavok nâgssáungitsumik, okásangmata: Nâlagak katerssârssuit Gútiat, Israflip Gútia, Is-raílimut Gútiuvok; Dâvidlo kivfavit igdlua aulajáisavok kînavit sâne; ²⁵mâssa ivdlit, Gútiga, kivfat tusardlerpat igdluliorumav-dlugo; tamána pivdlugo kivfat kajumigsivok tugsiarumavdlune kînavit sâne. ²⁶mánalo, Nâlagak, ivdlit Gútiuvutit, kivfangnutdlo okalugputit ajúngitsumik tamatumínga; ²⁷autdlarnígit tauva kiv-favit inokutai pivdluarkuvdlugit, kînavit sâne ítuínarkuvdlugit; ^{tugs. 41,¹³}. mássame, Nâlagak, ivdlit pivdluarkussigavit, pivdluarkunekásáput nâgssáungitsumik.

kapitalit 18.

2 Sám. 8.

akimángitsut erkaminitut Dâvip saperssisíkai.

¹kingornagut Dâvip Filisterít saperssisípai kunutitdlugitdlo; Filisteritdlo arsárpai Gâtínik nunaxarfinguartainigdlo. ²Mûapí-kutdlo saperssisípai; Mûapíkutdlo Dâvimut kivfángorput tuní-ssutinik átsissut. ³âma Hâtaríser Sûpap kúngia Dâvip saper-ssisípâ Hâmatime, autdlariarmat agssane kúngmut Aivfaratimut sâgtíkumavdlugit. ⁴Dâvidlo arsárpâ kamússuarnik túsintiling-nik kimugtilingnigdlo arfínek-mardlungnik túsintilingnik anguti-nigdlo mardlungnik kulilingnik túsintilingnik pisuínarnik; kamú-ssuit ximugtuarssugtaít tamaisa Dâvip navdluiarpai, ilait ka- ^{Jôrs. 11,⁶. 9.}

-mússuit untritigdlit kimugtuarssugtait taimáitok amiákútitdlugit. ⁵Sériamiutdlo Damaskusimiut tikiungmata Hátariser Sûpap kúngia ikioriartordlugo, Sériamiut ilait angutit mardlungnik xulilingnik mardlungnigdlo túsintigdlit Dâvip perdlugtípai. ⁶sákutûnigdlo Dâve Sériame Damaskusime uníngatitsingmat, Sériamiut Dâvimut kivfångorput tuníssutinik átsissut. Nâlagkavdlo Dâve ánáutarpâ tamatigut, súkut ingerdlassarângat. ⁷erkornavêrkutit kúltiussut Hátariserip kivfainítut Dâvip tiguvai átdlugitdlo Jerûsalámut. ⁸Tipigatimit Kûnimitdlo Hátariserip igdloxarfiutainit Dâve kang-núsagparujugssuarnik tigusivok; tássánga Sálumûp pûgutaussar-ssuak kangnúsaussok sukarssuitdlo pekutitdlo kangnúsaussut pilarai.

⁹Tugo Hâmatip kúngia kalerríkame, Hátariserip Sûpap kúngiata sákutôrpagssue ilüngaisa Dâvip saperssisíkai, ¹⁰Hâtorât erne kúngimut Dâvimut autdlartípâ apererkuvdlugo kanok-issu-sianik pivdluarkorkuvdlugulo, Hátariser sorssugdlugulo saperssi-singmago — Hátariser Tugup akerarigamiuk —; igssoraivftdlo tamalât kúltiussutdlo sílviussutdlo kangnúsaussutdlo nagsiúpai. ¹¹tamákútaok kúngip Dâvip ivdlernartípai Nâlagkamut pigititdlugit, ilaliutdlugitdlo sílvimut kúltimutdlo akimángitsokatigfngnit tamanit tigussaminut, Eitumíkúnit Mûapíkúnitdlo Amunivdlo kinguainit Filisterinitdlo Amalákúnitdlo. ¹²Apisaip Sérupap ernerata Eitumíkut saperssisípai kôrume tarajortûme, arfersanek-pingasunik túsintigdlit, ¹³sákutûnigdlo uníngassugssanik Eitumimftitsingmat, Eitumíkut ilüngarmik Dâvimut kivfångorput. Nâlagkavdlo Dâve ánáutarpâ tamatigut, súkut ingerdlassarângat.

¹⁴Dâve tauva kúngiuvok Israílimut ilüngarmut; erkartüssi-sitdlo erkordluartípai ínugtaminut tamanut. ¹⁵Jûape Sérupap ernera sákutûnut ivertitauvok, Júsavfatdlo Agilútip ernera pisi-massunik erkaissagssanik agdlagtartûvdlune. ¹⁶Sâtúk Agitup ernera Apimílagdlo Apiâtarip ernera palasiúput, Sâvsalo agdlag-tartûvdlune. ¹⁷Binaia Jûjatâp ernera sákutûnut kúngimik pârssi-ssunut ivertitauvok; Dâvivdlo ernere kúngip saniane sujugdliúput.

2 Sám. 10.

kapitalit 19.

Dâvip autdlartitai Amunip kinguaisa mitangnarsisíkai. Dâvip saperssisíkai.

¹pivordlo kingornagut Nágase Amunip kinguaisa kúngiat tokungmat, erneralo kúngíngormat kingorârdlugo, ²tauva Dâve

okarpok: Hânune Nâgasip ernera isumagísavara, angutâta uvanga isumagingmanga; Dâvilo arpârtunik autdlartitsivok tugpatdlersar-kuvdlugo angutigigalua pivdlugo; Dâvidlo kivfai Amunip kinguaisa nunânut tikiúput Hânunimut tugpatdlersariartordlugo. ³ Amunivdle kinguaisa nâlagartait Hânunimut okarput: atâtat Dâvimut atarkiniarsoraiuk, tugpatdlersaissugssanik autdlartitsivogingmatit? mána píssutigíngíneramíko, nuna kigdliorumavdlugo mumiskumavdlugulo misiligkumavdlugulo, kivfai ilingnut tikiúpat? ⁴ Dâvip kivfai tauva Hânunip tiguvaí savingmigdlo salíssúimik salivdlugit ánoraitdlo kerkisigut kipivdlugit akulainut agdlât; autdlartípailo. ⁵ nalunaerfigiartormáne angutit táuko pivdlugit Dâve autdlartitsivok naláukiartortitdlugit, mássame angutit táuko mitangnarsisínexangârput; kúngilo okarkussivok: Jêriggume uníngagatdlaritse umise nautserdlugit; uterumârpuse tauva. ⁶ Amunip kinguai malugileramik Dâvimut úminarsarsimavdlutik, Hânune Amunivdlo kinguai talantinik túsintilingnik sílviussunik nagsiússíput akiliutigalugit iligssarsiordlutik Misuputâmiamit Séria-Mâggamitdlo Súpamitdlo kimugsersunik kimugtilingnigdlo; ⁷ akilerdlugitdlo iligssarsiarait kimugsersut pingasunik kulilingnik mardlungnigdlo túsintigdílít Mâggavdlo kúngia táussumalo ínugtái, tangmâriartorputdlo Mípap sânut; Amunivdlo kinguai igdlokarfingmingnit katerssorput sorssugkiartordlutigdlo.

⁸ tamána Dâvip tusaramiuk, Jûape sákutôrpagssuitdlo píssarssuit ilúngaisa autdlartípai. ⁹ aniputdlo Amunip kinguai, sorssúsavdlutigdlo siagput igdlokarfiup [isâvfiata] páne; kúngitdle tikiútut narssame ingmíkôrput. ¹⁰ Jûapip sorssugtugssat takugamigit sangmigâne sujunerminidlo kingunerminidlo, Israflip sâkunerdlârtai tamaisa kinersivigai siagtitsivdlunilo Sériamiut páriartorumavdlugit; ¹¹ inuit sivnerussut túniúpai Apisaimut nukaminut sujulerssorkuvdlugit, táukulo siagtíput Amunip kinguai páriartorumavdlugit; ¹² okarpordlo: Sériamiut artorssartíkaluarpánga, ikiúsavarma; Amunivdle kinguaisa artorssartíkaluarpátit, ikiúsavavkit; ¹³ tugpatdlerit sapíserniartalo ínugtavut pivdlugit Gútitvâlo igdlokarfiutai pivdlugit; Nâlagak tauva iluarissaminik piúmârpok. ¹⁴ Jûape tauva inuitdlo ilagissai savssarmata Sériamiut sorssugkiartordlugit, kimarratigât. ¹⁵ Amunivdlo kinguaisa takugamíkk Sériamiut kimâssut, âma táukua Apisai nukâ kimarratigât igdlokarfingmutdlo pivdlutik; Jûapile Jerúsalamut pivok.

¹⁶ Sériamiut takugamik Israflíkkut sâne saperssisitavdlutik,

1 Mór. 34, 30;

2 Mór. 5, 21;

1 Sâm. 13, 4.

arpártunik autdlartitsíput Séríamiut kúgssúp ungatânítut aner-
-kuvdlugit; Sûvfardlo Hátariserip sákutúisa nálagât táukua suju-
-lerssortigât. ¹⁷Dâvimut taimailissut nalunaernekmata, Israflíkut
ilüngaisa katerssorpai, Jôrtanilo ikârdlugo tikípai siagtitsivdlunilo
táukunúnga; Dâvilo siagtitsivdlune páriartormatik sorssungnermut
Séríamiut sorssugpât. ¹⁸Séríamiutdle ximâput Israflíkut sânit,
Dâvidlo tokúpai Séríamiut ilait kimugsersut arfinex-mardlungnik
túsintigdliit angutitdlo pisuínait sisamanik kulilingnik túsintigdliit;
âma Sûvfax sákutût nálagât tokúpâ. ¹⁹Hátariserip kivfai taku-
-gamik Israflíkut sâne saperssisitauvdlutik, Dâve erkigsivigssio-
-katigât kivfartorfigilerdlugulo; kingornalo Séríamiut ikiorumangi-
-lait Amunip kinguai.

kapitalit 20.

Amunikut Filisteritdlo Dâvip saperssisítarai.

- 2 Sám. 11,¹. ¹taimáineragut ukiox kímûngmat kúngit sorssugkiartordlutik
anissarfiata nalágut Jûapip katerssat sákutût autdlarúpai Amu-
-nivdlo kinguaisa nunât aserordlugo, Rapalo ungujartorpâ, Dâvile
- 2 Sám. 12,²⁶. Jerûsalâme uníngassox; Rapalo Jûapip perdlugtipâ igdlue nákar-
2 Sám. 12,³⁰. -titdlugit. ²kúngiatalo niakorússua niakuanit Dâvip tiguvâ; ta-
-lantimik kúltiussunik okimáissusekartipâ navssârfigalugulo ujar-
-kanik erdlingnartunik; Dâvidlo niakuanut pivox; paggatigissar-
2 Sám. 12,³¹. -parujugssuitdlo igdlokarfingmit ánípai. ³inuitdlo tássanítut ani-
-sipai pilagtordlugitdlo pilagtútunik kamutinigdlo sexugterutunik
saviussunik ulimautinigdlo; taima Amunip kinguaisa igdlokarfé
tamaisa Dâvip iliorfigai. tauvalo Dâve inuitdlo tamarmik Jerû-
-salâmut uterput.
- 2 Sám. 21,¹⁸. ⁴kingornagut Filisteritdlo sorssútileramik Giserime, tauva
1 nal. 11,²⁹; Sivkaip Husákússup Sivfai Râvfap ernerisa ilât saperssisípâ, ku-
27,¹¹. -nutitáuputdlo.
- 2 Sám. 21,¹⁹. ⁵kingumut Filisteritdlo sorssútileramik, Eliganâp Jaerip er-
-nerata Lâme saperssisípâ, Gúliatip Gâtimiup katángutâ; táu-
-ssuma kalugiussâta ipua ikârtiterutip ikârússuatut ípox.
- 2 Sám. 21,²⁰. ⁶kingumutdlo Gâtíme sorssútilerput; angutekarpordlo taki-
-sûmik, igdlugtut agssangmigutdlo isigkamigutdlo arfinilingnik inu-
-valingmik, mardlungnik kulilingnik sisamanigdlo katitdlugit, âmá-
2 Sám. 21,²¹. -taox Râvfamut erniussunik; ⁷Israflíkut táussuma mítatiging-

-magit, Dávip angajuata Simiap ernerata Jüntáp saperssisipá.
⁸ táuko Gátíme Rávfamut erniussut ordlúput Dávip agssaisigut ² Sám. 21,22.
 kivfaisalo agssaisigut.

kapitalit 21.

2 Sám. 24.

Israílikut Dávip nautsorssortingmagit, tokorarnek Nálagkap nagdliutiká.
 Ornáp iserterivia Dávip pisiaringmago Nálagkamut tunissiviliorfigalugo,
 perdluk soraersitaussok.

¹ Sātane Israílimut akerartorame Dáve pilerisárpá Israílikut ^{Júp. 1,6 tt; Sagg. 3,1.}
 kiserkuvdlugit. ² Dávilo Júapimut inuitdlo nálagainut okarpok:
 autdlardluse Israílikut kisisigik Bêrsápamit Dánilo tikitdlugo,
 uvavnutdlo nalunaeriartoritse, kavsiússusê ilisimásagavkit. ³ Júape
 okarpok: Nálagkap ínugtane ilaligit ukua untritileriagainik; ta-
 -marmik, nálagara kúnge úmâ, nálagkavnut kivfáungínerpat? sôrme
 tauva nálagkama tamána aperkutigá? sôrme Israfle pitdlagag-
 -ssáussutigssakalísava? ⁴ kúngivdle okausia aulajangermat Júa-
 -pimut, Júape anivok Israfle ilūngát angalavfigalugo Jerúsala-
 -mutdlo tikitdlune. ⁵ inuiaitdlo nautsorssugkat kavsiússusfnik
 Júapip Dáve nalunaerfigá: Israílikut ilūngarmik tássa angutit sá-
 -kulersortut arkanilingnik untritilingnik túsintigdlit, Jútákutdlo,
 angutit sákulersortut sisamanik untritilingnik arfinex-mardlung-
 -nigdlo kulilingnik túsintigdlit. ⁶ akornánitutdle Ltvíikut Bfnja-
 -míkutdlo nautsorssúngilai, kúngip okausia Júapimut narrujūmi-
 -narmat. ⁷ Nálagkavdle issainut tamána ajortúngmat, Israfle
 patigpá.

⁸ tauva Dáve Gútimut okarpok: ajortuliakaunga taimailiorama;
 mánalo kivfavít ajortuliâ isumákêriuk-ait, sujunexángitsutut ilio-
 -kigama. ⁹ Nálagak tauva Gátimut Dávip takordlúissuanut oka-
 -lugpok okardlune: ¹⁰ Dávimut okalugkiartorit okardlutit: ima
 okarpok Nálagak: pingasunik sarkangiússivigávkit; tamákua ardlát
 ilingnut kineruk, taimailiorumárpavkit. ¹¹ Gáte Dávimut tikiúkame
 okarfigá: ima okarpok Nálagak: ilingnut kinerstt: ¹² imalūntt ukiut
 pingasut kángnermik; imalūntt káumatit pingasut kimánernmik kí-
 -ngarssortivit knainit, akerkavit panainit angunekardlutit; ima-
 -lūntt uvdlut pingasut Nálagkap panânik tokorarnermigdlo nu-
 -name, Nálagkap íngilia aseruissigalugo Israflip nunâne tamar-
 -ssuarne. mánalo misigssorit, okausek sordlex autdlartitsissivnut
 orkúsagiga. ¹³ Dáve tauva Gátimut okarpok: angnikitdliulekaunga;

Gûtip agssainut pīnardlanga-ait, nagdligtūssusia angingârmat; inuitdle agssainut piumángilanga. ¹⁴tauva Nâlagkap tokorarnex nagdliutípâ Israfilime, Israflíikutdlo ilait angutit arfinex-mardlungnik kulilingnik tūsintigdlit ordlorarput. ¹⁵Gûtilo ingilimik autdlartit-sivok Jerûsalâmut aserorkuvdlugo; aserorâle Nâlagak issiging-
 Jer. 42,10. -nigpok, ajortordlo perkigsimissutigalugo ingilimut aseruissumut okarpok: nâmagpok, agssatit mâna pīsaersíkit; Nâlagkap ingilia tauva Ornap Jspusíkūssup iserteriviata saniane kekartok. ¹⁶Dâ-vip issine ârdlortikamigit takulerpâ Nâlagkap ingilia nunavdlo kilauvdlo akornâne kekartok, panaminik amusimassumik tigu-miartok Jerûsalâp kulâgut isagtitamik; tauva Dâve utorkaune-
 1 kúng. 21,27; 2 kúng. 19,1. -ritdlo pūgssiamik uligsimassut kīnamingnik patdlorput. ¹⁷Dâvilo Gûtimut okarpok: uvanga-una okartūnginersunga inuit kiserkuv-dlugit? uvangame, uvanga-una ajortuliartunga pinerdlokalunga, ukule savat susimápat? Nâlagak Gûtiga, agssatit uvavnut sâ-kilit-ait atâtamalo inokutainut, inugtavnut pinatik perdlugitdlugit. ¹⁸tauva Nâlagkap ingilia Gâtimut okarpok Dâve okarfiger-kuvdlugo, Dâve majuásassok tunissivingmigdlo Nâlagkamut ná-partitsisavdlune Ornap Jspusíkūssup iserteriviane. ¹⁹Dâve tauva majuarpok Gâtip okausia nâlagdlugo, Nâlagkap arka túngavigalugo okauserissâ. ²⁰Ornat sâgkame ingile takulerpâ; ernerilo sissamat najortai issertorput, Ornatdle kajūssiagssanik túkartuissok. ²¹Dâvilo Ornamut tikiúpok; Ornavdlo xiviardlune Dâve takulera-
 1 kúng. 1,23. -miuk iserterivingmit anivok, Dâvilo patdlorfigâ kīne nunamut tugtitdlugo. ²²Dâve Ornamut okarpok: tunínga iserteriviup inânik, tássane Nâlagkamut tunissiviliorumagama; naligssânik akilersit-dlugo táussumínga tunínga, perdluk inuiangne soraersitaorkuv-dlugo. ²³Ornat Dâvimut okarpok: tiguínaruk, nâlagara kúnge iluarissaminik iliordle; takûk, ugsik túniúpara tunissutigssak ikiv-kagagssak, kamutitdlo sekugterutit kissugssat, kajūssiagssatdlo tunissutigssat nekigssat, tamaisa túniúpâka. ²⁴kúngile Dâve Ornamut okarpok: nâgga, pisiarínásavâka naligssânik akilerdlugit, ivdlit pigissatit tigujumánginavkit Nâlagkamut pigititdlugit, tuní-ssutinik ikivkagagssanik pigdlívdlunga akiltnanga. ²⁵[iserteriviup] inâta akigssai tauva Dâvip Ornamut túniúpai, sīkilit kúltiussut ússersarítkat arfinilingnik untritigdlit. ²⁶tássanilo Dâve Nâlagkamut tunissiviliorpok pigdlívdlunilo tunissutinik ikivkagagssanik
 1 kúng. 18, 24. 38. tunissutinigdlo kujaniutinik; Nâlagkamutdlo tordlormat, akivâ ing-

-nermik kilangmit tunissivingmut ikivkaivingmut nákartumik. ²⁷ Nâ-
-lagkavdlo okarfigingmane ingilip panane pûanut kingumut mangúpâ.
²⁸ uvdllune táukunane Dâve takugame Nâlagkap akigâne Ornap
Jîpusikûssup iserteriviane, tássane tunississarpok. ²⁹ Nâlagkap
inekarfia Môrsasip puilassuitsume sanâ tunissivigdlo ikivkaivik
taimane Gîpiûnime kingigtúnguame íput; ³⁰ sánutdle savssarne^{16,30};
Dâve sapilerpok Gûte ujariartordlugo, Nâlagkap íngiliata panâ ² nal. 1,3.
ánilârutigigamiuk.

kapitalit 22.

Nâlagkap igdlugssânik Dâve upalungaersaissok.

- ¹ Dâvilo okarpok: mânîsavok Nâlagkap Gûtíp igdlua, mânî-
-savok Israflip tunissivia ikivkaivik.
- ² Dâvidlo katerssorkuvai takornartat Israflip nunânîtit, ujar- ² nal. 2,17.
-kanigdlo avguissunik ivertitsivok, ujarkanik síkigigsaerkuvdlugit,
Gûte igdlulior kuvdlugo; ³ savingnigdlo perpagssuarnik isâvfit ma-
-tugssaisa kikiagssainik karsorsartugssanigdlo Dâve upalungaer-
-saivok kangnúsangnigdlo amerdlanermit ússersagagssáungitsunik
⁴ kissungnigdlo sîteriussunik kisîneritsunik, Sîtûmiut Tôrumiutdlo
kissungnik sîteriussunik perpagssuarnik Dâvimut tikiússissarmata.
⁵ mássa Dâve isumakarpok: Sâlumô ernerâ inúsugtûvdllunilo mait- ^{29,1}.
-súngmat, igdlugssardlo Nâlagkamut igdluliarinekásassok angingâ-
-sangmat tusâmassángúsavdlune nâlangnarsísavdlunilo nunane ta-
-mane, upalungaersáukumârpâ. perpagssuarnigdlo Dâve upalu-
-ngaersaivok tokúngkatdlarame. ⁶ Sâlumûlo erne kaerkuvdlugo
inápâ Nâlagkap Israflip Gûtia igdlulior kuvdlugo.
- ⁷ Sâlumûmut Dâve okarpok: ernerâ, uvanga ũmâmiugissaka- ^{17,1};
-raluarama Nâlagkap Gûtima arka igdluliorumavdlugo, ⁸ Nâlagkap ^{28,2};
okausia uvavnut pivok okardlune: augpagssuarnik kuissigavit sor- ¹ kúng. 8,17.
-ssungnernigdlo angisûnik sorssugtitsivdlutit, atera igdluliusángilat, ¹ nal. 28,8.
aungnik amerdlasûnik nunamut kuissakaravit kînama sâne; ⁹ atale,
erne^{17,12} ilingnut erniúsassok tássáusavok angut uníngássutigssak,
uníngavigssakartísagavko kíngarssortainit tamanit avatânîtunit pi-
-nekásaersitdlugo; mássalo Sâlumô aterísavâ, erkigsinermigdlo
unigdluarnermigdlo Israflimut nagdliutitsiumârpunga táuna inûtít-
-dlugo; ¹⁰ táussuma atera igdluliorumârpâ, táunalo ernerísavara, ^{17,12}. 13;
uvangalo atátágisavânga; igsiavfigdlo kilâlik nâlagauvfata pia Is- ² Sâm. 7,18;
-raflimut aulajangersíkumârpâ nâgssáungitsumik. ¹¹ mânia ernerâ, ¹ kúng. 5,6;
Epr. 1,6.

1 kúng. 3,12. Nálagkap najorumármáttit pivduásautit, Nálagardlo Gúttit igdlu-
 -liúsavat, sórdlo pivdlutit okalugtok. ¹² ilumut Nálagkap tunísa-
 -vátit sianíssutsimik sujunekarssutsimigdlo Israflimutdlo ivertit-
 -dlutit, Nálagkap Gúttivit inatsisai maleruarkuvdlugit. ¹³ tauva
 pivduásautit, misigssoruvit nāmagsiniardlugit ilerkorerkussat er-
 -kartüssisidlo Nálagkap Mōrsasimut inássutigissai Israfle piv-
 -dlugo; tugpatdlerit píssagtídlutidlo, sujōranak ánilárnatidlo.
^{Jōrs. 1,9;}
^{5 Mōr. 1,21.} ¹⁴ atalo Nálagkap igdlugssánut nāgdliungnivne upalungaersaivunga
^{29,2.} kúltinik talantinik untritilingnik túsintilingnik sílvinigdlo talan-
 -tinik túsintilingnik túsintiliarsimassunik kangnúsangnigdlo sa-
 -vingnigdlo ússersarneritsunik amerdlakingmata; kissungnigdlo u-
 -jarkanigdlo upalungaersaivunga, tamáko ilajumárpáttit. ¹⁵ ilingni-
 -putdlo suliarissariakartunik sulissugssarpagssuit, ujarkanik av-
 -guissut ujarkanigdlo kissungnigdlo sanatút, suliajssanik tamalánik
 ilisimassut tamarmik; ¹⁶ kúltit sílvitdlo kangnúsaidlo savttdlo
 kisínéríput; pigínāngorsarit sulivdlutidlo, Nálagkavdlo najúsavátit.
¹⁷ Israflivdlo nálagartai tamaisa Dávip inápai Sálumó erne ikior-
 -kuvdlugo: ¹⁸ Nálagkap Gúttivse najúnginerpáse uníngavigssakartit-
 -dlusilo avativsínitunit pinexásaersitdluse? mássa nunap inue
 agssavnut túniúpai, nunalq Nálagkamut ínugtáinutdlo nálagtigiti-
 -tauvok; ¹⁹ ūmatise tarnisilo māna túniúsígik Nálagak Gúterse
 uyardlugo; pigínāngorsaritsilo ivdlernartútiliordlusilo Nálagkap Gú-
 -tivse pigssánik, Nálagkap angerusiata igdlerfia Gúttivdlo ivdler-
 -nartútáta pekutai erkuterkuvdlugit igdlumut, Nálagkap arkanut
 pigítitauvdlune igdluliarinekásassumut.

kapitalit 23.

Livíkut kisínekartut; kanok kífartútígssakásassut.

¹ Dáve utorkaugame inúnerminigdlo nāmagsisimavdlune Sálu-
 -mó erne Israflimut kúngingortipá. ² Israflivdlo nálagartai tamaisa
 palasidlo Lfvíkutdlo katerssorpai. ³ kisínexarputdlo Lfvíkut pi-
 -ngasunik kulilingnik ukiugdñit kángiútutdlo; amerdlássusflo tássa
 angutit atausiákútárdlugit pingasunik kulilingnik arfinex-pingas-
 -nigdlo túsintigdlit. ⁴ táukua ilait mardlungnik kulilingnik sís-
 -manigdlo túsintigdlit ilitersuissúsáput Nálagkap igdluane suliar-
 -ssariakartunut, áma misigssuissut erkartüssissutdlo arfinilingnik
 túsintigdlit ⁵ matufssartutdlo sisamanik túsintigdlit, sisamanigdlo

túsintigdlit Nâlagak únersiutigísavât nipilerssûtinik únersiutiging-
-nigtunut atugagssángordlugit sanârisavnik.

⁶Dâvidlo ingmíkôrtiterpai sivnissokatigingordlugit, Ltvip
ernere Gêrsûn Kâgatdlo Merârilo ingmíkôrtiterutigalugit. ⁷Gêr- 2 Mór. 6,16.
-sûnikut: Laitâne Símflo. ⁸Laitânip ernere: Jigtale sujugdliussok, 2 Mór. 6,17.
Sítame, Jûtdle, pingasut. ⁹Símfp ernere: Salûmft, Hasfale,
Hârane, pingasut; tamâssa Laitânikut sujuaissakatigît nâlagait.
¹⁰Símfp ernere: Jâgat, Sîna, Jîguse, Berta; tamâssa Símfp ernere
sisamat. ¹¹Jâgat sujugdliuvok, Sîsa áipará; Jîguse Bertalo amer-
-dlángitsunik ernekarmata, sujuaissakatigîgsortait atausingortitâ-
-put nautsorssornekaramik. ¹²Kâgatip ernere: Amrát, Jitsiâre, 2 Mór. 6,18.
Hîprûne, Ustle, sisamat. ¹³Amráp ernere: Aarune Mòrsasilo; 2 Mór. 6,20.
Aarune ingmíkôrtitauvok ivdlernarnerpâk ivdlernartísavdlugo, nang-
-minerdo erninilo nâgssâungitsumik, tipigigsautigdlisavdlune Nâ-
-lagkap sâne, kivfartorfigísavdlugo pivdluarkussísavdlunilo arka tú-
-ngavigalugo nâgssâungitsumik; ¹⁴Mòrsasivdlo Gûtíp inokutâta er-
-nere Ltvíkúnut nagguvekatigîgnut ilaliússâuput. ¹⁵Mòrsasip er- 2 Mór. 2,22.
-nere: Gêrsûm Eliâsarilo. ¹⁶Gêrsûmip ernere: Sîpuale sujugdliussok.
¹⁷Eliâsarip ernerâ Rigapia sujugdliussok; Eliâsare avdlanik erne-
-kângilak, Rigapiavdle ernere amerdlasôrssûput. ¹⁸Jitsiârip er-
-nere: Salûmft sujugdliussok. ¹⁹Hîprûnip ernere: Jéria sujugdliat,
Amâria áipâ, Jagâsiale pingajuat, Jíkamiât sisamât. ²⁰Ustlip er-
-nere: Migga sujugdliussok, Jisia áipâ. ²¹Merârip ernere: Mâgile 2 Mór. 6,19.
Mússilo; Mâgilip ernere: Eliâsare Kísilo. ²²Eliâsare tokuvok
ernekarnane, kisiâne panekardlune; táuko katángutaisa Kísip er-
-nerisa nullssiúpait. ²³Mússip ernere: Mâgile, Eitere, Jerímût,
pingasut. ²⁴tamâssa Ltvip kinguai ingmikut sujuaissakatigît,
sujuaissakatigît nâlagait nautsorssornekartut kisitdlugit arkisigut
atausiákûtârdlugit, suliarissariakartunik suligagssagdlit, Nâlagkap
igdluane kivfartortugssauvdlutik, mardlungnik kulilingnik ukiugdliit
kângiútutdlo. ²⁵mâssa Dâve okarsimavok: Nâlagkap Israflip Gû- 22,18.
-tiata ínugtane uníngavigssakartípai, Jerûsalâmilo inekásáput nâg-
-ssâungitsumik. ²⁶Ltvikutdlo âma inekarfîngmik erssugtugssâu-
-ngitdlat pekutainigdlûnft nalingínarnik tássane kivfartüssinermut
atortunik; ²⁷mâssa Dâvip okausé kingugdliit nâpertordlugit Ltvip
kinguai kisínekartut tâssa-uko mardlungnik kulilingnik ukiugdliit
kângiútutdlo, ²⁸Aarunip kinguaisa saniánítasassut, Nâlagkap ig-
-dluane kivfartortugssauvdlutik, silardlernut najornigfingnutdlo iv-
-dlernartutdlo sût nalingínait minguersarnekarngissânut ivertitauv-

-dlutik, Gûtíp igdluane kivfartortásavdlutik, ²⁹timiussatdlo kiner-
 -kússutit kajússatdlo tuníssutinut nexigssanut atortugssat tímiu-
 -ssatdlo kakortugssiat sātut sêrnaxángitsut sujatsivigdlo akussa-
 -liatdlo úgtornexartugssatdlo ímiússagssatdlünft iságagssatdlünft
 nalingínait kivfartútigssaralugit, ³⁰uvdlátdlo nungutdlugit kekartug-
 -ssauvdlutik Nálagak kutsavigalugo únersiutigalugulo, únúkutdlo
 āma taimailiortugssauvdlutik, ³¹sapátíktudlo xáumánigfikudlo nag-
 -dliússivíktudlo tuníssutígssat ikivkagagssat tamaisa Nálagakamut
 pigdliutigísavdlugit kavsiússusigssait erkordlugit, ilerkugssatik a-
 -tordlugit kipisuitsumik Nálagakap kfnâta sâne; ³²pârssísáputdlo
 4 Mór. 3,7. tupërme nâpítarfingme isumagissagssat ivdlernartūmilo isumagi-
 -ssagssat Aarunivdlo kinguaisa isumagissagssait isumagalugit, Nâ-
 -lagkap igdluane kivfartordlutik.

kapitalit 24.

palasit Livíktudlo ingmikórtiternekartut sivníssokatigingordlutik mardlungnik
 kuligdlit sisamatdlo.

^{23,6.} ¹Aarunivdlo kinguaisa sivníssokatigígsortait ukūput: Aarunip
 2 Mór. 6,23. ernere: Nâta, Aapigô, Eliásare, Igtamâre. ²Nâta Aapigulo angu-
 3 Mór. 10,1, 2. -timingnit sujugdliuvdlutik tokūput kitornakaratik; Eliásare Igtamâ-
 2 nal. 8,14. -mâriilo palasíngorput. ³Dâvivdlo ingmikórtiterpai Sâtúgdlo Eliâ-
 -sarip kinguaisa ilât Agimflagdlo Igtamârip kinguaisa ilât, kivfar-
 -tútímingne ingmikut isumagissagssagdliit ingmikórtítardlugit; ⁴E-
 -liásarivdlo kinguai nâpípait amerdlanerussunik ilakartut anguti-
 -tamingnut nâlagaussunik Igtamârip kinguainit, ingmikórtiteramikik,
 Eliásarip kinguai arfersanilingnik ilakarmata sujuaissakatigígsor-
 -tamingnut nâlagaussunik, Igtamârivdle kinguai arfinex-pingasunik
 ilakardlutik sujuaissakatigígsortamingnut nâlagaussunik; ⁵ingmí-
 -kórtiterpaidlo ímerautekatigígsitdlugit, ivdlernartút nâlagarta-
 -karmat Gútilo nâlagartakardlune Eliásarivdlo kinguaisa ilainik
 Igtamârivdlo kinguaisa ilainik.
⁶Simaiap Natánialip ernerata agdlagtartup Livíktut ilâta ag-
 -dlagpai kúngip nâlagkatdlo Sâtúvdlo palasip Agimflauvdlo Apiâ-
 -tarip ernerata palasitdlo Livíktudlo inokutiligtáisa nâlagáisa sâne;
 Eliásaríktut sujuaissakatigígt atautsit tigunekarângata nungutdlugit
 āma Igtamâríktut sujuaissakatigígt atautsit tigunekararaut. ⁷íme-
 -rautip sujugdliup Jújaríve erkorpâ, áipâta Jitáia, ⁸pingajuata
 Hârit, sisamáta Sigórit, ⁹tatdlímâta Malkia, arfernata Mjámít,

¹⁰ arfinex-áipáta Háktutse, arfinex-pingajuata Aapia, ¹¹ arfinex-sisa- Lúk. 1,5.
-máta Jfsua, kulingata Sigganja, ¹² arkarnata Eliástve, arkanek-
áipáta Jákim, ¹³ arkanek-pingajuata Huvfa, arkanek-sisamáta Jisi-
-páve, ¹⁴ arkanek-tatdlímáta Bilka, arfersarnata Ingmere, ¹⁵ arfer-
-sanek-áipáta Hfsere, arfersanek-pingajuata Havfisatse, ¹⁶ arfer-
-sanek-sisamáta Pítagia, mardlungnik kuliliata Hisikiale, ¹⁷ mar-
-dlungnik kuligdlit sujugdliata Jággín, mardlungnik kuligdlit áipáta
Gamúle, ¹⁸ mardlungnik kuligdlit pingajuata Dilaia, mardlungnik
kuligdlit sisamáta Magasia. ¹⁹ táukua kivfartútímingne isuma-
-gissagssait tássa Nálagkap igdluanut isísavdlutik ilerxugssatik
maligdlugit sujuaissartik Aarune únersüssissigalugo, sórdlo Nâ-
-lagkap Israflíp Gútiata ináká.

²⁰ Lívíp kinguai sivnerussut tássa: Amráp ernerisa ilát Sû- 23,16.
-pále, Súpálip ernerisa ilát Jigítta; ²¹ Rigapiákut: Rigapiap 23,17.
ernerisa sujugdliat Jísia; ²² Jitsiáríikut: Salúmút; Salúmútip erne- 23,18.
-risa ilát Jágat; ²³ Jériavdlo ernere: Amária áipát, Jagásiale pi- 23,19.
-ngajuat, Jíkamiát sisamát; ²⁴ Ustflíp ernerisa ilát Migga; Miggap 23,20.
ernerisa ilát Samére; ²⁵ Miggap nuká Jísia; Jísiap ernerisa ilát
Saggaria; ²⁶ Merárip ernere: Mágile Mússilo; ernerata Jagásiap 23,21.
ernerere; ²⁷ Merárip ernermigut Jagásiákut kinguai: Súgam, Sákore,
Ipere. ²⁸ Mágílikut: Eliásare; táuna ernekángilax; ²⁹ Kísíikut: 23,22.
Kísíp ernerisa ilát Jerarramfle; ³⁰ Mússíp ernere: Mágile, Eitere, 23,23.
Jerimút. tamássa Lívíikut ingmíikut sujuaissakatígt; ³¹ táukútaok
ímeráuput katángutitík Aaruníp kinguai pekatígalugit Dávíp kúngíp
Sátúvdlo Agimflauvdlo palasitdlo Lívíikutdlo inokutiligtáisa nála-
-gaisa sáne, inokutígdliit nálagaussut katángutitígdlo nukardliit pe-
-katígtígdliit.

kapitalit 25.

Gútip igdluane erinersártunik nipilerssortunígdlo.

¹ Dávívdlo sákutútdlo nálagaisa ingmíkórtípait kivfartortug-
-ssángordlugit Aasavfíp Hfmanívdlo Jítútúvdlo kinguaisa ilait,
takordlúgkerssártartut kúkilagtaríssaník kúkilagutílingnigdlo suja-
-nānguanígdlo nipilerssordlutik; tássalo amerdlássusé, angutit su-
-lissut ingmíikut kivfartútígdliit ingmíkórtítardlugit: ² Aasavfíp ki-
-nguai: Sákore, Júserfe, Nitánia, Asaríla, Aasavfíp ernere Aasav-
-fimut nálagtígítítaussut, takordlúgkerssártartumut kúngíp nálag-
-kersútai migssiliordlugit; ³ Jítútúikut: Jítútúp ernere: Gitália,

Sêre, Isaia, Hasâpia, Mátítia, arfinigdlit, angúmingnut Jttútûmut nálágtigititauvdlutik, takordlûgkerssártartumut kúkilagtarissamik nipilerssordlune, Nálagak kutsavigalugo únersiutigalugulo; ⁴ Hfmanip ernere: Búkia, Mátanja, Usfle, Stpuale, Jerimût, Hanánia, Hanâne, Eliâta, Gitalte, Rûmamite-Eisere, Jusipíkasa, Malûte, Hûtêre, Magasiût; ⁵ táuko tamaisa Hfmanip ernerai, Gûtíp ¹ Sãm. 2,10; okausnik kúngip takordlûissuata; nagssugdlo kutsigsisisavât; mássa tugs. 89,18. Gûtíp Hfman tunivâ ernernik arkanek-sisamanik paningnigdlo pi-ngasunik. ⁶ táuko tamarmik angúmingnut nálágtigititáuput, Nálá-^{24,31.} lagkap igdluane erinersártugssauvdlutik, sujanānguanik kúkilagu-tilingnigdlo kúkilagtarissanigdlo nipilerssordlutik, Gûtíp igdluane kivfatorāngamik kúngip Aasavfvdlo Jttútûvdlo Hfmanivdlo nálá-^{24,31.} gkersûtait migssiliordlugit; ⁷ amerdlássusflo ilángutdlugit katá-^{24,31.} ngutait Nálagakmut erinersárnermik ilniarsimassut, ilisimassut tamarmik, tássa mardlungnik untritigdlit arfinek-pingasunigdlo kuligdlit arfinek-pingasutdlo.

⁸ isumagissagssatdlo ímerautigait pekatiigdutik, nukardltdlo angajugdlttdlo, ilisimassut ilatik ilnialersut pekatiugalugit. ⁹ íme-^{24,31.} rautip sujugdliup Aasavfikut ilát Júserfe erkorpâ; áipâta Gitália, táunalo katángutailo ernerilo, arkanek-mardluk; ¹⁰ pingajuata Sá-^{24,31.} kore ernerilo katángutailo, arkanek-mardluk; ¹¹ sisamáta Jitsere ernerilo katángutailo, arkanek-mardluk; ¹² tatdlimâta Nitánia er-^{24,31.} nerilo katángutailo, arkanek-mardluk; ¹³ arfernata Búkia ernerilo katángutailo, arkanek-mardluk; ¹⁴ arfinek-áipâta Isarfle ernerilo katángutailo, arkanek-mardluk; ¹⁵ arfinek-pingajuata Isaia ernerilo katángutailo, arkanek-mardluk; ¹⁶ arfinek-sisamáta Mátanja ernerilo katángutailo, arkanek-mardluk; ¹⁷ kulingata Síme ernerilo katá-^{24,31.} ngutailo, arkanek-mardluk; ¹⁸ arkarnata Asarfle ernerilo katá-^{24,31.} ngutailo, arkanek-mardluk; ¹⁹ arkanek-áipâta Hasâpia ernerilo katángutailo, arkanek-mardluk; ²⁰ arkanek-pingajuata Súpâle er-^{24,31.} nerilo katángutailo, arkanek-mardluk; ²¹ arkanek-sisamáta Mátítia ernerilo katángutailo, arkanek-mardluk; ²² arkanek-tatdlimâta Je-^{24,31.} rfmût ernerilo katángutailo, arkanek-mardluk; ²³ arfersarnata Ha-^{24,31.} nánia ernerilo katángutailo, arkanek-mardluk; ²⁴ arfersanek-áipâta Jusipíkasa ernerilo katángutailo, arkanek-mardluk; ²⁵ arfersanek-^{24,31.} pingajuata Hanâne ernerilo katángutailo, arkanek-mardluk; ²⁶ ar-^{24,31.} fersanek-sisamáta Malûte ernerilo katángutailo, arkanek-mardluk; ²⁷ mardlungnik kulihata Eliâta ernerilo katángutailo, arkanek-^{24,31.} mardluk; ²⁸ mardlungnik kuligdlit sujugdliata Hûtêre ernerilo ka-

-tángutailo, arkanek-mardluk; ²⁹ mardlungnik kuligdlit áipâta Gi-
-talte ernerilo katángutailo, arkanek-mardluk; ³⁰ mardlungnik ku-
-ligdlit pingajuata Magasiût ernerilo katángutailo, arkanek-mardluk;
³¹ mardlungnik kuligdlit sisamáta Rùmamite-Eisere ernerilo katá-
-ngutailo, arkanek-mardluk.

kapitalit 26.

matuissartunik, pekútinut ivertitanik, misigssuissunik, erkartüssissunik.

¹ matufssartut sivnfssokatigtgsortait: Kórakut ilát Misalámia ² nal. 8,14.
Kórtip ernera, Aasavfip kinguaise iláta; ² Misalámiap ernere: Sagga-
-ria angajugdlex, Jitiále áipâ, Sipátia pingajuat, Játintale sisamât,
³ Eilam tatdlimât, Juanât arfernat, Eliufnai arfinex-áipât. ⁴ Oupate-
Eitumip ernere: Simaia angajugdlex, Júsapate áipâ, Júa pingajuat,
Sággare sisamât, Natániale tatdlimât, ⁵ Amiale arfernat, Isagssâre
arfinex-áipât, Pigultai arfinex-pingajuat; mássa Gútip pivdluar-
-kusimavâ. ⁶ Simaiamut erneranut erniúput ernerit, sujuaissaxa-
-tigtgsortamingnut nálagaussut, sorssutdlarkigkamik táuko. ⁷ Si-
-maiap ernere: Otnê katángutailo Râvfâle, Oupate, •Elisápate,
angutit pikorigsut, Eiligô, Simaggia. ⁸ táuko tamaisa Oupate-
Eitumip kinguârai erneritdlo katángutaitdlo, angutit pikorigsut,
kivfartornek sapíngitsut; arfinilingnik kuliliúput mardlúvdlutigdlo
Oupate-Eitumikut. ⁹ Misalámiap ernere katángutailo, angutit pí-
-korigsut, arfersanex-pingasúput. ¹⁰ Húsâp, Merârip kinguaise ^{16,88}
iláta, ernere: Símere nálagaussok — mássa angajugdliúngikaluartok
angutâta nálagángortípâ —, ¹¹ Hilikia áipâ, Tipalia pingajuat, Sagga-
-ria sisamât; katitdlugit Húsâp ernere katángutailo arkanek-
-pingasúput. ¹² matufssartut sivnfssokatigtgsortait táuko anguti-
-tamingnut nálagaussut pârssissugssáuput katángutitik pekatiga-
-lugit, Nálagkap igdluane kivfartordlutik; ¹³ ímeráuputdlo, nukar- ^{24,81}
-dlítidlo angajugdliútdlo, ingmikut sujuaissaxatigt, isâvfit nungut- ^{25,8}
-dlugit. ¹⁴ kangiata tungâ Salámiap ímiarsiarâ; Saggarialo ernera, ^{1. 2.}
sujúnersuissox sianisôk, ímeraungmâne avangnâta tungâ ímiarsiarâ;
¹⁵ kujatâta tungâ Oupate-Eitumip ímiarsiarâ, ernerisalo igdlo pe- ^{2 nal. 25,24}
-kúsvik; ¹⁶ kitâta tungâ Súpimip Húsâvdlo ímiarsiarât isâvfiup ^{Nim. 12,26}
Saltggatip saninguane, avkusinerssuarme, pigártok pigártokáme sa-
-nianítugssax. ¹⁷ kangiata tungâne Lívíkússut arfinigdlit íput, avang-
-nâta tungâne uvdlúkut sisamat, kujatâta tungâne uvdlúkut sisa-

-mat, pekûsivingmilo mardluk mardlugdlo akilerft; ¹⁸pârdliussar-
-ssuarne sukartûme kitâta tungâne sisamat avkusinerssuarme,
mardluk pârdliussarssuarne sukartûme. ¹⁹tamâssa matufssartut
sivntssokatigfsortait Kôrâkûssut Merârividlo kinguâisa ilait.

^{9,26.} ²⁰Lîvîkut ilât Agia Gûtip igdluata pekûtainut ivertitauvok pekû-
23,7. 8. -tinutdlo ivdlernartitanut. ²¹Laitânip kinguai, Gêrsûnip Laitânîkut
kinguai, Laitânip Gêrsûnikûssup sujuaissakatigfsortaisa nâlagait,
tâssa Jigtalîkut. ²²Jigtalîkûssut Sîtame Jûttdlilo nukâ Nâlagkap
23,12. igdluata pekûtainut ivertitâuput. ²³Amrâkut Jitsiârîkutdlo Hîprû-
23,16. -nikutdlo Usîlikutdlo ²⁴ilagait Stpualilo, Gêrsûnip ernera Môrsasip
ernutâ, pekûtinut misigssuissûtîtak, ²⁵katângutailo Eliâsarîkut,
tâussuma ernera Rigapia, tâussuma ernera Isaia, tâussuma ernera
Jôrât, tâussuma ernera Siggere, tâussuma ernera Salûmût; ²⁶Sa-
-lûmût tâuna katângutinilo pekûtinut ivdlernartitanut tamanut iver-
-titâuput, Dâvip kûngip sujuaissakatigtdlo nâlagaisa tûsintilingnut
untritilingnutdlo nâlagaussut sâkutûtdlo nâlagaisa ivdlernartitanut,
²⁷sorssungnernit paggatigissarsiat ilait ivdlernartîkamîkîk Nâlagkap
^{9,22;} igdluata iluarsarnekarnigssânut; ²⁸Sâmulivdlo takordlûissup Sâv-
18âm.9,9. 11. -dlivdlo Kîsip ernerata Apnêrivdlo Nêrip ernerata Jûapivdlo Sê-
-rujap ernerata ivdlernartitait tamaisa, ivdlernartitat tamarssuisa,
Salûmtip katângutaisalo pârissagssarait.

²⁹Jitsiârîkut ilait Kinania ernerilo avatdliussunik sulîagssa-
-karput Israîlîkûnut misigssuissûvdlutîk erkartûssissûvdlutîgdlo.
³⁰Hîprûnikut ilait Hasâpia katângutailo, angutit pîkorîgsut, tû-
-sintîgdîlit arfînek-mardlungnîgdlo untrîtgdlît, Israîlime isumagi-
-ssagssakarput Jôrtanîp tungâne, sekernup tarrîtsarfîata tungâne,
Nâlagkap sulîarerkussai nalingînait sulîarîsavdlugît kûngîlo kîvfâr-
23,19. -tûsavdlugo. ³¹Hîprûnikut ilât Jêria Hîprûnikûnut sujuaissakati-
-gîgsortame sugîgsortainut nâlagauvok; ukiut sisamanîk kulîliâne
Dâve kûngîutîtdlugo tâuko uyardlerfîgînekaramîk nanîssîvfîgînekâr-
-put sorssutdlarkîgsunik Jaisêrîme Gtîiatîp piâne. ³²katângutailo,
angutit pîkorîgsut, mardlungnîk tûsintîlîuput arfînek-mardlungnîg-
-dlo untrîtilîuvdlutîk, sujuaissakatîgt nâlagait; tâuko Dâvip kûngîp
Rûpinîkûnut Gâtîkûnutdlo Mânarsîkutdlo naggvexatîgt agfainut
takusaissûtîpai sût tamaisa Gûtîvdlo pé kûngîvdlo pé pîvdlugît.

kapitalit 27.

Israílíkut sivrissokatigisortainik. nagguvekatigisortaisa nálagainik.

Dávip pekutainut pârssissútitauusunik.

¹Israflip kinguai amerdlássusfsigut — sujuaisakatigft nâ-
-lagait tûsintilingnutdlo untritilingnutdlo nálagaussut misigssui-
-ssortaitdlo kúngimik kivfartüssissut sût tamaisa pivdlugit sivrî-
-ssokatigfngnut sulíagssaritat isertartunut anissartunutdlo káu-
-matit tamaisa ukiup káumatai nungutdlugit — tássa nungutdlugit
sivrîssokatigft atautsit mardlungnik kulilingnik sisamanigdlo tû-
-sintigdlit. ²sivrîssokatigfngnut sujugdlermut káumáme sujug-
-dlerme sivrîssugssanut ivertitauvok Jásupiât Savtfalip erna, 11,11;
sivrîssokatigftdlo táussumúnga nálagtigititauusut mardlungnik ku- 2 Sám. 23,9.
-lilingnik sisamanigdlo tûsintiliúput; ³Pérásip kinguaisa ilagât
táuna, sákutût nálagaisa káumáme sujugdlerme sivrîssugssat ta-
-marmik nálagaunertât. ⁴káumatit áipâne sivrîssokatigfsugssanut
ivertitauvok Dûtai Agûgikûssok, Migdlûtdlo sujulerssuissox âma 11,12;
táussuma sivrîssokatigfsortainîpok; sivrîssokatigftdlo táussumúnga 2 Sám. 23,9.
nálagtigititauusut mardlungnik kulilingnik sisamanigdlo tûsinti-
-liúput. ⁵sákutût nálagaisa pingajuat káumatit pingajuáne sivrî-
-ssugssak tássa Binaia Jûjatâp palasip erna nálagaussok; siv- 2 Sám. 8,18.
-rîssokatigftdlo táussumúnga nálagtigititauusut mardlungnik kuli-
-lingnik sisamanigdlo tûsintiliúput. ⁶Binaia táuna pingasunik 11,22 tt;
kuligdlit píssarssuutarât, pingasunigdlo kulilingnut táukunúnga 2 Sám. 23,20.
ivertitauvok; sivrîssokatigfsortainîpok Amisâpate erna. ⁷sisa-
-mât káumatit sisamâne sivrîssugssak tássa Asafle Jûapip nukâ, 2,16.
Sipâtialo erne tugdlerâ; sivrîssokatigftdlo táussumúnga nálagtigi-
-titaussut mardlungnik kulilingnik sisamanigdlo tûsintiliúput. ⁸tat-
-dlimât káumatit tatlímâne sivrîssugssak tássa sujulerssuissox
Samiut Jisrákûssok; sivrîssokatigftdlo táussumúnga nálagtigiti-
-taussut mardlungnik kulilingnik sisamanigdlo tûsintiliúput. ⁹ar-
-fernat káumatit arfernâne sivrîssugssak tássa Jêra Igkásip er- 11,28;
-nera Tikvamio; sivrîssokatigftdlo táussumúnga nálagtigititauusut 2 Sám. 23,26.
mardlungnik kulilingnik sisamanigdlo tûsintiliúput. ¹⁰arfnek-áipât
káumatit arfnek-áipâne sivrîssugssak tássa Hflatse Pilúníkûssok 11,27;
Eivfarâp kinguaisa ilât; sivrîssokatigftdlo táussumúnga nálagtigi- 2 Sám. 23,26.
-titaussut mardlungnik kulilingnik sisamanigdlo tûsintiliúput. ¹¹ar-
-fnek-pingajuat káumatit arfnek-pingajuáne sivrîssugssak tássa 11,28;
Sivkai Husákûssok Sérákut ilât; sivrîssokatigftdlo táussumúnga 2 Sám. 21,18.

nâlagtigitaussut mardlungnik kulilingnik sisamanigdlo tûsintiliúput.

¹² arfinex-sisamât káumatit arfinex-sisamâne sivnssugssax tássa
 11,28; 2 Sám. 23,27. Apiasere Anatútímio Bñjamíkut ilât; sivnssokatigtdlo táussu-
 -múnga nâlagtigitaussut mardlungnik kulilingnik sisamanigdlo
 tûsintiliúput. ¹³ kulingat káumatit kulingáne sivnssugssax tássa

11,30; 2 Sám. 23,28. Mârai Nitûvfamio Sêrákut ilât; sivnssokatigtdlo táussumúnga
 nâlagtigitaussut mardlungnik kulilingnik sisamanigdlo tûsinti-
 -liúput. ¹⁴ arkarnat káumatit arkarnáne sivnssugssax tássa Binaia

11,31; 2 Sám. 23,30. Periatúnímio Eivfarâp kinguaise ilât; sivnssokatigtdlo táussu-
 -múnga nâlagtigitaussut mardlungnik kulilingnik sisamanigdlo
 tûsintiliúput. ¹⁵ arkanek-áipât káumatit arkanek-áipâne sivn-

11,30; 2 Sám. 23,29. -ssugssax tássa Hílatai Nitûvfamio Otnfalíkut ilât; sivnssokati-
 -gtdlo táussumúnga nâlagtigitaussut mardlungnik kulilingnik
 sisamanigdlo tûsintiliúput.

¹⁶ Israílíp nagguvekatigtgsortainut ivertitáuput, Rûpiníkúnut:
 sujulerssuissox Eliásare Siggerip ernera, Símiükúnut: Savfátia
 Mâggap ernera, ¹⁷ Lívíkúnut: Hasâpia Kímulíp ernera, Aaruní-
 -kúnut: Sâtúk, ¹⁸ Jútákúnut: Eiligô Dâvip katángutaisa ilât, Iisag-
 -ssârikúnut: Oúmere Miggaitdlip ernera, ¹⁹ Stípulúkúnut: Jismaia
 Opâtiap ernera, Navtalíkúnut: Jerimût Asríalíp ernera, ²⁰ Eivfarâp
 kinguainut: Húsia Asasiap ernera, Mánarsíkut nagguvekatigt ag-
 -fainut: Júttdle Pitaiap ernera, ²¹ Mánarsíkut nagguvekatigt ag-
 -fainut Gíliatimítunut: Ito Saggariap ernera, Bñjamíkúnut: Jagâ-
 -siale Apnêrip ernera, ²² Dáníkúnut: Asaríle Jerugâp ernera; ta-
 -mássa Israílíp nagguvekatigtgsortaisa nâlagait.

²³ mardlungnik kulilingnik ukiugdilit inútudlo Dâvip amer-
 5 Mór. 10,22. -dlássusersiúngilai, Nâlagax okarmat kilaup uvdloriaisut Israt-
 -líkut amerdlatigissúngortíkumavdlugit; ²⁴ Júape Sêrujap ernera
 21,14; 2 Sám. 24,16. kisisilerame nássingilax, níngangnex Israílímút nagdliungmat
 tamána pivdlugo; amerdlássusiatdlo ivertísímángilax magpersag-
 -kanut kúnga Dâve pivdlugo nalunaerssútilingnut.

²⁵ kúngip pekútainut ivertitáuvok Asimâvat Attalíp ernera;
 pekútinudlo narssamítunut igdlorpagssualingnítunudlo igdlorpá-
 -ngualingnítunudlo kaxivfilianítunudlo ivertitáuvok Júntât Usiap
 ernera. ²⁶ narssame suliarissariakartunik nuna sanarfisavdlugo
 sulíagssalingnut ivertitáuvok Esrê Kílup ernera. ²⁷ nautsvingnut
 vínexutílingnut ivertitáuvok Símé Rámamio, víníutinudlo pekútinut
 nautsvingne vínexutílingne ítunut Savte Sivfámímio. ²⁸ nautsv-
 -vingnut úliakutílingnut figekutdlugssuarnudlo naxigtuanítunut

ivertitauvok Bâl-Hânat Gtterimio, ûliautinudlo pekûtinut Jûarse.
²⁹ ugsiutinut Sârunime mangiartunut ivertitauvok Sîtrai Sârunimio,
 ugsiutinudlo kôrkunîtinut Savfat Atilaip ernera. ³⁰ katigagtûtinut
 ivertitauvok Oupile Ismaflîkûssok, siutitûtinudlo Jigitta Mêrunû-
 -timio. ³¹ savautinut ivertitauvok Jâsise Hâgarîkûssok. táuko
 tamarmik pârssissûtitauput pekutinut kúngip Dâvip pigissainut.

³² Jûntât Dâvip ákâ sujúnersuissûvok, angut sianisôk agdlag- 2 Sám. 21,21.
 -kanigdlo ilisimassok; Jigtalip Haggimûnip ernerata kúngip ernere
 najorpai; ³³ Agitûvfale kúngip sujúnersortigâ; Hûsai Ariggimio 2 Sám. 15,12.
 kúngip ikingutigâ; ³⁴ Agitûvfalip tugdlerai Jûjatâ Binaiap ernera 2 Sám. 15,
 32. 37.
 Apiâtariilo; Jûape kúngip sákutûisa nâlagarât.

kapitalit 28.

inuit pingârnerssait katisimatitdlugit kingorârtigisse Sâlumô erne Dâvip okalûtigigâ,
 okalûtldugulo Nâlagak igdlulior kuvdlugo nâlagfigssamut pekuterpagssuinudlo
 ássilissagassikâ.

¹ Dâvip Jerûsalâmut katerssorkuvai Israflîkut nâlagait ta-
 -maisa, naggiuekatigfigsortaisa nâlagait sivntssokatigfigsortaisalo
 kúngimik kivfartûssissut nâlagait tûsintilingnutdlo nâlagaussut un-
 -tritingnutdlo nâlagaussut kúngivdlo ernerisalo pekutainut ner-
 -ssutautainudlo tamanut pârssissûtitat, âma sakissartut píssar-
 -ssuitdlo sorssutdlarkigsutdlo tamaisa. ² Dâvilo kúnge nikuipok
 nikorfavdlunilo okarpok: tusarsinga, katángutika inugtákaló; uva- 22,7;
 -nga ũmâmiugissakaraluarama igdluliorumavdlunga Nâlagkap ange- 2 Sám. 7,2;
 -rusiata igdlerfiata uníngavigssânik Gûtivtalo isigaisa tungmarfig- 1 kúng. 8,17.
 -ssânik, upalungaersaraluardlungalo taimailiorumavdlunga, ³ Gûtíp 22,8;
 okarfigânga: atera igdluliúsángilat, sorssugtartûgavit aungmigdlo 2 Sám. 7,6;
 kuissivdlutit. ⁴ Nâlagkavdle Israflíp Gûtiata uvanga kinigarânga 1 kúng. 5,3.
 atâtama inokutainit tamanit, Israflimut kúngior kuvdlunga nâgssáu-
 -ngitsumik; mássa Jûta kinigarâ sujulerssuissôrkuvdlugo Jûtavdlo 1 Mór. 49,10.
 inokutaine atâtama inokutai kinigarlugit; atâtamalo ernerine uva- 1 Sám. 16,
 -nga nuánarânga kúngingortitdlunga Israflimut tamarssuarmut. 1. 12.
⁵ ernivnitdlo tamanit — mássa ernernik amerdlasûnik Nâlagkap
 tunivânga — Sâlumô ernera kinigarâ igsiarkuvdlugo igsiavfingme
 kilâlingme Nâlagkap Israflimut nâlagaussup nâlagauvfiata plane;
⁶ okarfigângalo: Sâlumûp ernerpit táussuma igdlugssara silardliu- 22,10;
 -tigssákalo karmásavai, kinigarigavko erneriumavdlugo, uvangalo 2 Sám. 7,13;
 atâtagisavânga; ⁷ nâlagauvfialo aulajangersíkumârpara nâgssáungit- 1 kúng. 5,6.

-sumik, inássutíka erkartüssisigerkussákalo aulajangiugpagit uvdlu-
 -misut. ⁸mānalo Israflíkut ilüngarmik Nālagkap ilagtgssaisa tá-
 -kuáne Gūtivtalo tutsáne maleruadlugitdlo sujunersiutigisigik Nā-
 -lagkap Gūtivse inássutai tamaisa, nuna māna ajungitsok piger-
 -kuvdlusiuk kingornússagssángorter kuvdlusiugdlo kitornavsínut ki-
 -ngunivsigut nágssáungitsumik. ⁹ivdlitdle, Sálumô erna, atátavit
 Gútia ilisarúk kивfartútdlugulo ūmámik ilumórtumik tarnimigdlo
 tugs. 7,10. kajumigtumik, ūmatit tamaisa Nālagkap misigssormagit erkarsau-
 Is. 55,6; -titdlo isumaliútigissait tamaisa ilisimavdlugit; ujarugko ilingnut
 Jer. 29,18. 14; nanisíkumârpok, kisiáne kimagkugko ajagtortuinásavâtit; ¹⁰misig-
 2 nal. 15,2. -ssorit māna, Nālagkap kinigaringmatit ivdlernartút igdluliorkuv-
 -dlugo; tugpatdlerit taimailiordlutitdlo.

2 Mór. 25, ¹¹tauvalo Dāvip Sálumô erne ássilissagssípá párdligssánut
^{9. 40;} igdlugssartainutdlo akigssamausivigssainutdlo kaliarssuagssainutdlo
^{26,80.} inínguagssainutdlo ilordlernut sáimauvfiuvdlo inigssánut, ¹²isuma-
 -minūtut tamaisa ássilivdlugit: Nālagkap igdluata silardligssai na-
 -jornigfigssatdlo kaujalufssugssat tamaisa, Gūtíp igdluata pekúsi-
 -vigssai ivdlernartitatdlo pekúsvigssait, ¹³palasitdlo Lfvíkuutdlo siv-
 -nfssokatigtgsortaisa inigssait Nālagkavdlo igdluane suliarissaria-
 -kartunik nalinginarnik kивfartútigdlit inigssait pekutitdlo Nālagkap
 igdluane kивfartútigissagssat nalingínait inigssait; ¹⁴kúltit ússer-
 -sarpai pekutinut kúltiussunut tamanut atugagssat, ingmíkut kив-
 -fartútiginekartugssat tamaisa ingmíkórtítardlugit; āma pekutinut
 silviussunut nalingínarnut atugagssat ússersarpai, pekutinut tamanut
 atugagssat, ingmíkut kивfartútiginekartugssat tamaisa ingmíkórtítar-
 -dlugit; ¹⁵nanerúserfingnutdlo kúltiussunut kutdlersagssainutdlo
 kúltiussunut atugagssat ússersarpai nanerúserfít tamarmik ingmíkut
 kutdlersagssaisalo okimáissusigssait migssiliordlugit; āma nanerú-
 -serfingnut silviussunut atugagssat ússersarpai nanerúserfingmut
 atautsimut kutdlersagssainutdlo atugagssat ússersartardlugit, na-
 -nerúserfít tamaisa ingmíkut kивfartútiginekartugssat ingmíkórtítar-
 -dlugit; ¹⁶kúltitdlo timiussat kīnerkússutit nerriviussartainut atu-
 -gagssat ússersarpai, nerriviussat tamaisa ingmíkut, āma silvit
 ússersardlugit nerriviussanut silviussunut atugagssat; ¹⁷ajagssáu-
 2 Mór. 27,3. -ssuit púgútatdlo serpartaivfít kúmuátaussatdlo kúltiúsáput akuit-
 -sut; ermutsinutdlo kúltiussunut atugagssat ússersarpai, ermutsit
 tamaisa ingmíkut; āma ermutsinut silviussunut atugagssat ússer-
 -sarpai, ermutsit tamaisa ingmíkut; ¹⁸tunissivingmutdlo tipigigsau-
 -tigdlívfingmut atugagssat kúltit akuiagkat ússersarpai; āma [kúltit

ússersarpai], ássilerkuvdlugit kamutit kërupiussat kùltiussut, táukua sulutik siársimásagait Nálagkap angerusiata igdlerfia uligsordlugo. ¹⁹[okarpok:] agdlagkanik Nálagkap agssainit pissunik ajokersor-nekarpunga tamákunínga tamanik, suliarissagssanik ássilissanik ¹²tamanik.

²⁰Dávilo Sálumûmut ernerminut okarpok: tugpatdlerit píssag-^{22,18;}
-titdlutitdlo taimailiordlutit, sujôranak ánilárnatitdlo, Nálagkap ^{5Môr.31,6.8.}
Gûtip Gûtima najormatit; iperásángilâtit kimásanatitdlo suliarissagssat Nálagkap igdluane kivfartûtiginekartugssat tamaisa inersimatserdlugit. ²¹ájuko âma palasit Lîvíkudlo sivnissokatigfg-sortait Nálagkap igdluane nalingínarnik kivfartûtigssagdlit; iling-nîputdlo sunik tamanik sulissugssat, kajumigtut tamarmik, ilisimáussigdlit nalingínarnik kivfartorsínauvdlutik, nálagaussutdlo inuiaitdlo ilûngarmik, okausigssatit tamaisa nálásavdlugit.

kapitalit 29.

nálagfigssamut túniússissut; Dávip Nálagak nersorâ. Nálagakmut tunississut Sálumúlo tanitdlugo. Dâve tokusok.

¹Dávidlo kúngip katisimassut ilûngaisa okarfígai: Sálumô ernerera Gûtip kinigarissâ inúsugtúvdlunilo maitsúvok, sulíagssardlo ^{22,6.}
angekaok; mássame inûp igdlugssaríngilâ igdlússárssuak tamána, Nálagakvadle Gûtip igdlugssarâ; ²taimaingmat Gûtima igdlugssânútsapíngisavnik upalungaersaivunga kùltinik kùltiussugssanútsatugagssanik sflvinigdlo sflviussugssanútsat kangnúsangnigdlo kangnúsausssugssanútsat savingnigdlo saviussugssanútsat kissungnigdlo kissússugssanútsat, âma ujarkanik tungujuartunik issiliússagssanigdlo, ujarkanik pínersárkutigssanik agdlagigsártunik ujarkanigdlo erdlingnartunik tamalânik ujarkanigdlo orssuiaussanik perpagsuarnik; ³âmátaok Gûtima igdlua nuánarigavko, pígiuagagssarsiarissáka kùltit sflvitdlo túniúpâka Gûtima igdlugssânútsat, igdlugssamut ivdlernartumut upalungaerkutigssavnut ilaliutdlugit: ⁴talantit píngasunik túsintigdlit kùltiussut, Ouvferip kùltiata ilai, talantitdlo arfinex-mardlungnik túsintigdlit sflviussut akuiagkat, igdlugssat karmaisa kalipagssait, ⁵kùltiussugssat kùltiorkuvdlugit sflviussugssatdlo sflviorkuvdlugit, atugagssángordlugitdlo sanatût agssaisigut sanârissagssanútsat tamanútsat; ²Môr. 35,5.
kinalo kajumigpa Nálagak uvdlume túkorfigiumavdlugo?

⁶kajumigput tauva sujuaisaxatigít nálagaít Israílivdlo nagguvexatigfgsortaisa nálagaít túsintilingnutdlo untritilingnutdlo nála-

-gaussut kúngivdlo suliarerkussainut nálagautitat, ⁷túniúpaiddlo Nálagak igdluane atugagssángortitdlugit kúltit talantit tatdlimanik túsintigdlit aningaussarsuitdlo Pêrserit pé kúltiussut kulnik túsintigdlit sflvitdlo talantit kulnik túsintigdlit kangnúsaitdlo talantit arfersanek-pingasunik túsintigdlit savtdlo talantit untrilingnik ^{2 Mór. 35,27.} túsintigdlit, ⁸ujarkanigdlo pigingnigtut túniúpaiddlo Nálagak igdluanut pekútigssángordlugit, Jigtalimut Gêrsúníkússumut párititdlugit; ⁹inuitdlo tipaitsugput kajumigssusiat pivdlugo, úmatimíkut ilumórdlutik kajumiugmata Nálagakmut túniússivdlutik; áma Dáve kúngé tipaitsugpok tipaitsungnermik angisúmik.

¹⁰Dáviddlo Nálagak nersorpá katisimassut ilüngarmik tákuáne, Dávido okarpok: kujanarsit ivdlit Nálagak, Israflip sujuaissavta Gútia, nágssáungitdluánartumik; ¹¹Nálagak úmá, angingárssusek ^{sark. 4,11;} artorssajuíssuserdlo nálangnarssuserdlo ajugáussutdlo nalekángíssut-^{5,12.} dlo ivdlit pigátit, sût tamaisa kilangmilo nunamilo pigigagkit; ^{Mat. 6,18.} nálagaufík ivdlit pigát, Nálagak úmá, angnerssúvutitdlo, tamanut ^{Evf. 1,22.} niakorititdlutit; ^{tugs. 96,6.} ^{2 nal. 20,6.} ¹²pisússut atarkinautdlo kīnavit sániput, ivdlit tamanut nálagaussutit; agssangnīput píssaut artorssajuíssutdlo, agssangnīpok pigínáussut, tamaisa angisüngortisínauvdlugit píssagtisínauvdlugitdlo. ¹³mānalo Gúterput úmá kutsavigávtigit, atex nálangnarssutsivit pia únersiutigárput; ¹⁴uvangame sūgama ínugtákalo sūgamik pigínáussusekásanerpugut taimatut túniússisínauvdluta kajumigdluta? mássame ilingnit tamáko tamarmik píput, ^{tugs. 39,18.} agssangnit píput ilingnut túniússavut; ¹⁵uvagúme tikerauvugut kī-^{Júp. 14,2;} navit sáne nunasissúvdlutalo, sórdlo sujuaissavut tamarmik ítut; ^{tugs. 90,10;} ^{144,4;} ¹⁶nálagak nuname uvdluvut tarrartut íput unigfigssakartínatalo. ^{Epr. 11,18.} Gúterput, perpagssuit tamáko tamarmik upalungaerkutigssavut, igdluliorumavdlutit aternut ivdlernartumut pigititagssavtínik, agssangnit píput, tamaisa ivdlit pigátit. ^{tugs. 7,10;} ^{sark. 2,28.} ¹⁷ilisimagavkitdlo, Gútiga, úmatinik misilfssutit perkusersuitsutdlo nuánaralugit, uvanga úmativkut perkusersuitdlunga tamáko tamaisa túniúpáka kajumigdlunga, ínugtátitdlo mánítut māna tipaitsugdlunga takuváka ilingnut túniússissut kajumigdlutik. ^{2 Mór. 3,} ^{6. 16. 18;} ^{1 kúng. 18,86;} ^{ap. sul. 3,18.} ¹⁸Nálagak, Aaperáp lisávdlo Israflivdlo sujuaissavta Gútiat, taimáissusiat atatíssuk nágssáungitsumik ínugtavit úmataisa erkarsautaisa isumaliútigíssainut píssuserititdlugo, úmataitdlo ilingnut ságtíkit; ¹⁹Sálumúlo ernerá úmámik ilumórtumik tuniuk, inássutitit nalunaiatititdlo ilerkererkussatitdlo maleruarkuvdlugit tamaisalo námagserkuvdlugit igdlússárssualiorkuvdlugulo piarér-sagkavník.

²⁰ katisimassutdlo ilūngaisa Dâvip oʁarfigai: Nâlagak Gûterse nersorsiuk; katisimassutdlo ilūngarmik tauva Nâlagak sujuaissamik Gûtiat nersorpât, sikigputdlo patdlordlutigdlo Nâlagkamut kúngi-mutdlo. ²¹ tunissíputdlo Nâlagkamut tuníssutinik tokutagssanik pigdlivdlutigdlo Nâlagkamut tuníssutinik ikivkagagssanik uvdlup táussuma akaguane: ugsingnik tûsintilingnik, savarssuarnik tûsin-tilingnik, savanik tûsintilingnik, āma tuníssutimingnik kueragag-ssanik tuníssuterpagssuarnigdlo tokutagssanik Israflíkut ilūngaisa pivdlugit; ²² nerivdlutigdlo imerput Nâlagkap ktnâta sâne uvdlók táuna tipaitsungârdlutik; Sálumûlo Dâvip ernera áipagssânik kú-ngíngortípât tanitdlugulo Nâlagkamut sujulerssuissortarerkuvdlugo, Sâtûgdlo palasíngortitdlugo.

²³ Sálumô tauva Nâlagkap igsiavfiutâne kilâlingme igsiavok kúngiuvdlune Dâve angúne sivnerdlugo; pivdluarpok, Israflíkutdlo ilūngarmik nâlagpât; ²⁴ nâлагаussutdlo tamarmik píssarssuitdlo kú-ngívdlo Dâvip ernerisa tamarmik agdlât Sálumô kúnge nâlagar-siorfigât; ²⁵ Nâlagkavdlo Sálumô angisôrssuángortípâ Israflíkut ^{2 nat. 1,1.} ilūngarmik tákuáne, kúngisut akitsíssusekartitdlugo sujornagut Is-railimut kúngiussup avdlap akitsíssuseríngisânik.

²⁶ Dâve Jísaip ernera Israflimut tamarssuarmut kúngiuvok; ²⁷ uvdlutdlo Israflimut kúngiuvé tássa ukiut sisamanik kuligdlit; ^{1 kúng. 2,11.} Híprúnime kúngiuvok ukiut arfínek-mardluk, Jerúsalamilo kúngiuvok ukiut pingasunik kuligdlit pingasutdlo; ²⁸ tokuvok iluartumik ^{1 Mór. 25,8; Júp. 42,17.} kêrsúvdlune, inûnerminik písússutsiminigdlo atarkinarssutsiminigdlo nâmagsisimavdlune; Sálumûlo ernera kúngíngorpok kingorârdlugo.

²⁹ Dâvip kúngip kanok-iliornere sujugdlitdlo kingugdlitdlo tássa-uko agdlagsimassut Sámualip takordlúissup iliornernik agdlagainut Nâtavdlo pruvftip iliornernik agdlagainut Gâtivdlo takordlúissup ^{21,9.} iliornernik agdlagainut ilagititdlugit, ³⁰ ilaliúputdlo kúngiunera; tamât píssauneralo uvdlutdlo táussumúnga kângiútut Israflimutdlo nuna-nutdlo nâlagauvfiussunut tamanut.

~~~~~

nalunaerssûtigdlit áipait.

kapitale 1.

Sálumó Nálagakamat kinussok; ilisimássusianik pisüssusianigdlo.

- ¹ Sálumó Dâvip ernera nálagaufvingminut píssagtíkiartorpok,
¹ nal. 29,25. Nálagakavdlo Gûtiata najorpâ angisórssuángortitdlugo; ² Israflíkudtlo
 ilüngarmik, túsintilingnut untritilingnutdlo nálagaussut, erkartüssi-
 -ssutdlo Israflíkudtlo ilüngarmik sujulerssortait tamarmik, sujuaissa-
 -katigt nálagait, Sálumûp okarfigingmatik ³ autdlarput Sálumó
¹ kúng. 3,4. katisimassutdlo ilüngarmik táussumanîtit kingigtúnguamut Gpîû-
 -nimîtumut, tássanîngmat tupek Gûtip nâpítarfiutâ Môrsasip Nâ-
 -lagkap kivfâta puilassuitsume sanâ. ⁴ mássa Gûtip igdlerfia Dâvip
¹ nal. 13,6; Kériat-Jfarmit majûpâ, inigssiordlugo tupigssâ Jerûsalâme nápar-
^{15,1.}
² Môr. 31, -tíkamiuk. ⁵ tunissivigdlo kangnúsausok Bisâllîp Uerip ernerata.
² tt. Huerip ernutâta sanâ tássanîngmat Nálagakap inekarfiata sâne,
 Sálumûp katisimassutdlo sujunersioriartorpât. ⁶ tássane Nálagakap
 ktnâta sâne Sálumó pigdlîvok tunissivingme kangnúsausume tovkup
¹ kúng. 3,4. nâpítarfiup sânitume, kâne tunîssutit ikivkagagssat túsintigdlit pig-
 -dliutigalugit.
¹ kúng. 3, ⁷ únuak táuna Gûte Sálumûmut takutîpok okarfigalugo: ki-
⁵ tt. -nugit sumik tunîsagivkit. ⁸ Sálumûlo Gûtimut okarpok: isumag-
 -ssuingârtutit Dâvimik atâtavnik, kúngîngortitdlungalo sivnersit-
¹ kúng. 8,26. -dlugo, ⁹ mânia, Nálagak Gûte-â, atâtuinarile Dâvimut atâtavnut
 okautsit; mássa kúngîngortíkingma inuiangnut nuname kassernertut
 amerdlatigissunut; ¹⁰ ilisimássutsimik sujunekarssutsimigdlo mânia
 tunînga, inuiait ukua sâne anissarsínângortitdlunga isertarsínângor-
 -titdlungalo; kiame inugtâtit uko amerdlangârtut erkartûsínauvai?
¹¹ Gûtilo Sálumûmut okarpok: tamatumînga ûmâmiugissakaravit
 kínutigissakarnatitdlo pisüssutinik pekûtinigdlo atarkináumigdlo,
 ûmigssortivitdlo inüssusianik inûnertunigssamigdlûnit kínutigissa-
 -karnatit, ilisimássutsimigdle sujunekarssutsimigdlo ilingnut kinu-
 -gavit inugtâka erkartûsínângorkuvdlugit, táukunûnga kúngîngor-
 -tíkavkit, ¹² ilisimássutsimik sujunekarssutsimigdlo tuninekarputit;
 pisüssutinigdlo pekûtinigdlo atarkináumigdlo âma tunîsavavkit, i-
 -nornarsisitdlutit kúnginut sujunigkut ítunut inornarsisitdlutitdlo
 kingunigkut ítugssanut. ¹³ Sálumó tauva kingigtúnguamit Gpîûni-

-mítumit Jerúsalamut pivok, tupermit nâpítarfingmit, Israflimutdlo kúngiuvdlune.

¹⁴ Sálumô kamutinik kimugtilingnigdlo katerssuivok, túsinti-lingnik sisamanigdlo untrilingnik kamutekardlune arkanek-mar-dlungnigdlo túsintilingnik kimugtilekardlune; igdlokarfingne kamusiviussune kúngimilo Jerúsalame uníngatípai. ¹⁵ kúngivdlo silvit kúltitdlo Jerúsalame ujarkanut nagdlerisípai sfteritdlo fige-kutdlugssuarnut nakigtuanitunut nagdlerisidlugit amerdlássusísigut. ¹⁶ kimugtuarssuit Sálumûp pigssai Egivtinimit ántarpait; kúngivdlo niuvertorpáluisa perpáluit aissarpait aningaussanik akilerdlugit; ¹⁷ majuardlutigdlo Egivtinimit kamutinik ántsissarput, atautsit síkilinik arfinilingnik untrilingnik stlviussunik akilerdlugit, kimugtuarsungnigdlo, atausex síkilinik untrilingnik tatdlimanigdlo kulilingnik akilerdlugo; taimalo ánékartarput táukunatigut Hítikut kúngtut tamanut Sériavdlo kúngtut.

1 kúng. 10, 26.

1 kúng. 10, 27.

1 kúng. 10, 28.

1 kúng. 10, 29.

kapitalit 2.

Sálumûp Hueram ikiortigssarsiarigá Nálagak igdluliorumavdlugo.

¹ Sálumô okarpok igdluliorumavdlune Nálagak arkata pigssânik igdluliorumavdlunilo nálagaufingme pigssânik; ² Sálumûlo kisitsivok angutinik arfinex-mardlungnik kulilingnik túsintilingnik agssartortugssanik angutinigdlo arfinex-pingasunik kulilingnik túsintilingnik ulimassugssanik kákame, ilitsersortigssainigdlo pingasunik túsintilingnik arfinilingnigdlo untrilingnik. ³ kingornagut Sálumûp Hueram Tôrup kúngia autdlartitsivigá okarkussivdlune: sôrdlo Dâvimut atátavnut iliortutit nagsiússivigalugo sfterinik inekarfingssaminut igdluliútigssainik, [taima uvavnut iliorit]; ⁴ takuvat Nálagak Gútima arkanut igdluliorumavunga ivdlernartitagssavnik táussumúnga pigititdlugo, tássane kfnâta sâne tipigigsautigdlíssarkuvdlugit tipigigsaunik tipigivfâringnik, tássanêrkuvdlugitdlo kipisuitsumik timiussat kînerkússutit, tássanilo tuníssutit ikivkagagssat pigdliarinexarkuvdlugit uvdlâkut únúkutdlo, sapátíkut káumánigfikutdlo Nálagakmutdlo Gútivtínut nagdliússivíkut; nágssáungitsumik Israflíkut taimailiortugssaungmata. ⁵ igdlulo igdluliari-ssagssara angísavok, angingármat Gúterput Gútiussunit tamanit; ⁶ kiname pigínáussusekarpa igdluliorsínauvdlugo táuna, kilak kilauvdlo kulâne kilaussut tátormagit? uvangalo ságama igdluliúsanerpara táuna, kfnâta sâne tipigigsautigdlívgssanik kisiáne?

1 kúng. 5, 16.

1 kúng. 5, 2.

2 Sám. 5, 11;

1 nal. 14, 1.

1 nal. 16, 25.

1 kúng. 8, 27.

- 7 mānalo autdlartitsivigínga angúmik ilisimassumik, kùltimik sflvi-
-migdlo kangnúsangmigdlo savingmigdlo [ánorágssiagssanigdlo] aug-
-patdlarigsunik augpalujagtunigdlo tungutsorigsunigdlo sanasínau-
-ssumik kiperugagssanigdlo kiperuinek nalúngitsumik, ilisimassut
ilagerkuvdlugit uvavne Jútame Jerúsalamilo ítut, Dávip atátama
upalungaerkutigssiai; 8 kissungnigdlo nagsiússivigínga sfteriussunik
kanungnerussunigdlo kissungnigdlo augpalártunik Ltpanúnimit; má-
-ssa kivfatit ilisimaváka Ltpanúnip orpñnik kivdluinek nalúngitsut;
atalo, kivfama kivfatit ilagísavait, 9 upalungaersáukumárpāngalo ki-
-ssungnik perpagssuarnik, igdlo igdlularissagssara angísangmat
tupingnardlunilo. 10 atalo, kivfatit kissugssiortugssat orpingnik
kivdluissugssat túnisaváka kajússiagssanik anaulerigkanik kórit mar-
-dlungnik kulilingnik túsintigdlit imainik suaussiagssanigdlo kórit
mardlungnik kulilingnik túsintigdlit imainik vīnīmgdlo pātīt mar-
-dlungnik kulilingnik túsintigdlit imānik ūliamīgdlo pātīt mar-
-dlungnik kulilingnik túsintigdlit imānik. 11 tauva Hueram Tōrup
kúngia agdlagkatigut Sálumūmut nagsiússamīgut okarpok: Nālagkap
1 kúng. 10,9. Inugtane asagamīgit, táukunúnga kúngingortípātīt. 12 okarujordlo
1 kúng. 5,7. Hueram: kujanarsilat Nālagak Israflip Gūtīa, kilangmigdlo nuna-
-migdlo piliortok, kúnga Dāve ilisimassumik ernekartīngmago, sia-
-nīssusilingmik sujunekarssusilingmigdlo isumakartumik, igdlulīú-
-sassumik Nālagkap pigssānik igdlulīúsavdlunilo nālagauvfīngme
pigssānik. 13 angúmik ilisimassumik sujunekardluartumik autdlar-
-titsilerpunga māna, Hueramīmik atātavnik; 14 — táuna arnap Dā-
-nikut panfsa ilāta ernerā, angutā Tōrumīusok; kùltimik sflvi-
-migdlo kangnúsangmigdlo savingmigdlo ujarkanīgdlo kissungnīgdlo
[ánorágssiagssanīgdlo] augpatdlarīgsunik tungutsorigsunīgdlo sātu-
-nīgdlo kaugdlorīgsunik augpalujagtunīgdlo sánarīgpok, kiperugag-
-ssanīgdlo nalingīnarnīk kiperuīsnauvdlune, erkarsarnartunīgdlo ta-
-malānik ingminut sulīagssarītītanīk isumalīorsīnauvdlune; — ilīsi-
-massortatīt ilagerkuvdlugīt nālagkamalo Dāvip atātavit ilīsi-
-ssortai. 15 mānalo nālagkama kīvfamīnut nagsiúkīlīgīt kajússiagssat
suaussiagssatdlo ūlīalo vīnīlo okautīgīssatīt; 16 uvagutdlo Ltpanū-
-nīme orpingnik kīvdluīsaugūt ajorssautīgīssatīt tamaisa migssīlīor-
-dlugīt, aggīúsavavutdlo īlīngnut tīvssakatdlugīt īmākūt Javfūmut;
1 kúng. 5,9. īvdlīdle majūtīkumārpātīt Jerúsalamūt.
17 angūtīt takornartat Israflīp nunānītut tamaisa Sálumūp kī-
1 nal. 22,2. -sīpai kīsnīexarnerata kīngornagūt, Dāvip angūme kīsingmagīt;
nanīssāuputdlo untrītīlīngnik tatdlimanīgdlo kulīlīngnik pīngasu-

-nigdlo túsintigdlit arfinilingnigdlo untritigdlit; ¹⁸ táukua ilait ar-
-finek-mardlungnik kulilingnik túsintigdlit agssartortúngortípai, ^{1 kúng. 5,16.}
arfinek-pingasunigdlo kulilingnik túsintigdlit ulimassúngortitdlugit
kákame; pingasunigdlo túsintigdlit arfinilingnigdlo untritigdlit ilit-
-sersuissúngortípai, inuit kivfartorterkuvdlugit.

kapitalit 3.

Sálumó nálagfiliortok.

¹ tauva Sálumó autdlarnfvok Nálagkap igdlua suliarilerdlugo ^{1 kúng. 6,1.}
Jerúsálame kákame Môriame, Dávimut angúminut takutivfiame,
najugkame Dávip upalungaersagáne Ornap Jtpusíkússup inserteri- ^{1 nal. 21,18;}
-viane; ² autdlarnfvok igdluliulerdlune káumatit áipáne uvdluisa ^{2 Sám. 24,25.}
áipáne ukiut kúngiuvingme sisamáne. ³ tamássalo Sálumûp tú-
-ngavigititá Gûtíp igdlua suliarigamiuk: takíssusia ûgtûmik itsar-
-nitsamik ûgtordlugo tatdlit arfinilingnik kuligdlit atitússusialo ^{1 kúng. 6,2.}
tatdlit mardlungnik kuligdlit; ⁴ pârdlek sujorânîtok tatdlisut mar- ^{1 kúng. 6,8.}
-dlungnik kuliligtut takitigaok igdlup atitússusia nâpertordlugo,
tatdlitdlo untritigdlit mardlungnigdlo kuligdlit portússuserai; ilua-
-gutdlo kagdlerpâ kûltimik akuitsumik; ⁵ igdlorssuartâ kagdlerpâ
kissungnik kanungnerussunik kalipagdlugulo kûltimik pitsaussunik;
palmiussanigdlo kalivnêrkanigdlo pilersorpâ; ⁶ igdlulo kagdlerorpâ
ujarkanik erdlingnartunik pínersautaussunik, kûltitâlo kûltiussok
Paravâp pia; ⁷ igdlo, páukarutai avdloriussailo karmailo matuilo
kûltimik kalipagpai karmailo kiperornilerdlugit kêrupiussanik.
⁸ âma igdlup ivdlernarnerpârtâ sanavâ; tatdlit mardlungnik ku-
-ligdlit takíssuserai igdlup atitússusia nâpertordlugo, tatdlitdlo
mardlungnik kuligdlit nerutússuserai; kûltimigdlo pitsaussunik ka-
-lipagpâ, talantit arfinilingnik untritigdlit migssigissânik. ⁹ kikíssat
oximáissuserait síkilit tatdlimanik kuligdlit kûltiussut; kaliarssuitdlo
kûltimik kalipagpai.

¹⁰ igdlup ivdlernarnerpârtâne kêrupiussat mardluk sanavai ki- ^{2 Mór. 25,18;}
-perugkiat kûltimigdlo kagdlerdlugit. ¹¹ kêrupiussat suluisa tatdlit ^{1 kúng. 6,}
mardlungnik kuligdlit takíssuserait; atautsip sulua tatdlisut tatdli- ^{28 tt.}
-matut takitigalune igdlup karmânut agtûmavok, suluatalo igdlua
tatdlisut tatdlimatut takitigissok kêrupiussakáme suluanut agtû-
-mavok; ¹² kêrupiussavdlo áipâta sulua tatdlisut tatdlimatut taki-
-tigissok igdlup karmânut agtûmavok, suluatalo igdlua tatdlisut
tatdlimatut takitigissok kêrupiussakáme suluanut agtûmavok. ¹³ kê-

- rupiussat táukua sulutik siársimagamíkk, tatdlisut mardlungnik kuliligtut isorartutigaut; isigkamingnik túngáput, kīnatigdlo ilung-
 2 Mór. 26,³¹. -mut sangmisitdlugit. ¹⁴āma umigssuak sanavâ, [ujalugssiagssat] tungutsorigsut augpatdlarigsutdlo augpalujagtutdlo sātutdlo kaug-
 1 kúng. 7,¹⁶. ¹⁵igdlup sâne mardlungnik sukarssualiorpok tatdlisut pinga-
 -sunik kuliligtut tatdlimatutdlo takitigissunik, nôkutaitdlo tatdlisut
 1 kúng. 7,²¹. -dlunilo untritilingnik kalivnêrkanut ivertípai; ¹⁷sukarssuitdlo ná-
 -partípai nálagfup sâne, áipá talerpiata tungâne áipálo sâmiata
 tungâne; talerpigdlek Jágginimik atserpâ, sâmigdlerdlo Bûarsimik
 atserpâ.

kapitalit 4.

nálagfup pekutainik.

- 7,⁷. ¹āma tunissiviliorpok kangnúsaussumik, tatdlisut mardlungnik
 kuliligtut takitigissunik, tatdlisut mardlungnik kuliligtut siligtigi-
 -ssunik, tatdlisut kulitut portutigissunik. ²pûgutaussarssuardlo
 1 kúng. 7,²³. kuissak sanavâ, sinâta igdluanit igdluanut tatdlit kulit, angmalor-
 -dluínartok, tatdlisut tatdlimatut portutigissok, sorkârutivdlo tat-
 1 kúng. 7,²⁴. ³ugsigit ássinge atâne íput tamardluínât kaujatdlagdlugo, tatdlime
 kulit pûgutaussarssuak avatágut kaujatdlagdlugo, ugsigit mardlori-
 1 kúng. 7,²⁵. -ardlugit siagtitat, kuissakatai kuissaunermine; ⁴túngavigai ugsiu-
 -ssat arkanek-mardluk, pingasut avangnamut sangmissut pinga-
 -sutdlo kímut sangmissut pingasutdlo kujámut sangmissut pinga-
 -sutdlo kangimut sangmissut, pûgutaussarssuardlo kainftdlune;
 1 kúng. 7,²⁶. tunuilo tamarmik ilungmut sangmíput; ⁵agssait siligssusiatut iv-
 -ssutigaok, sinâlo ermutsip sinânut sanasimavok, assorutip kaug-
 -dloringnertap kâvekutátut; pátit pingasunik túsintigdlit imari-
 -ssarpai.
 1 kúng. 7,
⁸⁸ t. ⁶kátaussarssuitdlo kulit sanavai, tatdlimat ilivai talerpiup
 tungânut tatdlimatdlo sâmiup tungânut errorfigssángordlugit; ikiv-
 -kagagssatut tuníssutiginekartugssat tássane errortortarait; pûgu-
 -taussarssuardle palasit uvfarfigssarât.
 1 kúng. 7,⁴⁹. ⁷nanerûserftdlo kúltiussut kulit sanavai ilerkgussât erkor-
 -dlugo, nálagfingmutdlo ilivai, tatdlimat talerpiata tungânut tatdli-

-matdlo sâmiata tungânút. ⁸nerrivussatdlo kulit sanavai nálagfing-
-mutdlo inâlitdlugit, tatdlimat talerpiata tungânút tatdlimatdlo sâmiata
tungânút; âma pûgútat serpartaivftit kûltiussut untritigdlit sanavai.

⁹âma palasit silardliutigssânik piliorpok ungaluliugardlo a-
-ngisôk piliaralugo; ungaluliugardlo matulersorpâ matuilo kangnú-
-sangmik kagdlerdlugit. ¹⁰pûgutaussarsuardle ilivâ talerpiup tu- **l kúng. 7,**
-ngânút, kangimut kujámukánek sangmisitdlugo. ¹¹Hueramip sa- **89-50.**
-navai igatdlo kalutautitdlo pûgútatdlo serpartaivftit; Hueramivdlo
inerpai sanágssane, kúnge Sálumô sanautdlugo Gûtip igdluata pig-
-ssainik: ¹²sukarssuit mardluk kâvekússuitdlo angmalortut sukar-
-ssuit mardluk nûinîtit, nuerssagaussatdlo mardluit sukarssuit
nûinîtit kâvekússuit mardluk angmalortut matôrutigssait, ¹³king-
-mernarssuaussatdlo sisamanik untritigdlit, nuerssagaussat mardluit
pisatait, kingmernarssuaussat mardloriardlugit siagtítat, nungut-
-dlugit nuerssagaussat atautsit pisatait, sukarssuit kainîtit kâve-
-kússuit mardluk angmalortut matôrutigssait; ¹⁴ikorfatdlo sanavai,
kátaussarsuitdlo sanavai ikorfat kainîtit, ¹⁵âma pûgutaussarsuak
atausiussox atânîtitdlo ugsiussat arkanek-mardluk; ¹⁶igatdlo kalu-
-tautitdlo ajagssáussuitdlo pisataitdlo tamaisa Hueramip, atâtâta, **2,13.**
sanavai, kúnge Sálumô sanautdlugo Nálagkap igdluata pigssainik,
kangnúsak kivdlarigsagax piliutdlugo. ¹⁷Jôrtanip nerutornane kú-
-ngip kuissaliarai ivssume mavtusûme, Suggûtip Saritâtavdlo akor-
-nâne. ¹⁸Sálumûp pekutit tamáko tamaisa sanavai amerdlasôr-
-ssuángordlugit; mássame kangnússâta okimáissusia misilingne-
-kángilax.

¹⁹Sálumûvdlo sanavai pekutit Gûtip igdluata pê tamaisa:
tunissivigdlo kûltiussox nerrivussatdlo, tamákua kainîtit timiussat
kînerkússutit, ²⁰nanerûserftitdlo kutdlersaitdlo, ilerkússox malig-
-dlugo kíngordliata sâne ikumassugssat, kûltiussut pitsaunerit,
²¹kâvekutaussatdlo kutdlftdlo kiûtítidlo kûltiussut, ilüngardluárnarmik
kûltiussut, ²²tarkigssûtítidlo pûgútatdlo ajánguajâtdlo aumausivftidlo
kûltiussut pitsaunerit; igdluvdlo isertarfíata matue ilordlit ivdler-
-narnerpâp pê igdluvdlo nálagfítâta matue âma kûltiúput.

kapitalit 5.

l kúng. 7,⁵¹
-8,¹¹.

Nálagkap igdlua Sálumûp atorxârfígsiorâ.

¹inerput tauva suliarissariakartut tamarmik Sálumûp sanai **1 nal. 28,**
Nálagkap igdluanut; Dâviddlo angúme ivdlernartítai Sálumûp er- **14 tt.**

- kúpai, sílvitdlo káltitdlo pekutitdlo tamaisa ilivai Gútíp igdluata pekúsvianut. ²tauva Sálumûp katerssorkuvai Isratlip utorkau-nertai nagguvekatigfngnutdlo nálagaussut tamaisa, sujuaissakati-mingne sujulerssuissut, Isratlip kinguaise ilait, Jerûsalâmut, Nâ-lagkap angerusiata igdlerfia majûsavdlugo Dâvip igdlokarfianit, tamâssa Stunimit. ³katerssoriartorputdlo kúngimut Isratlip angu-titai tamarmik nagdliússivingme, tamâssa káumatit arfnek-áipâne. ⁴Isratlip utorkaunertai tamarmik tikiúput, Lfvikutdlo igdlerfik er-ssugpât; ⁵igdlerfigdlo tuperdlo nâpítarfik pekutitdlo ivdlernartûtíp pè tamaisa tupermitut majûpait; palasit Lfvikutdlo majûpait. ⁶kúngilo Sálumô Isratlíkutdlo ilagft ilûngarmik táussumúnga kater-
- 2 Sâm. 6,18. -ssorsimassut igdlerfiup sâniúput tunissivdlutik savanik ugsingnigdlo kisigssáungitsunik nautsorssugagssáungitsunigdlo amerdlanermit. ⁷palasitdle Nâlagkap angerusiata igdlerfia pisípât inigssânut, igdlup kíngordlianut, ivdlernarnerpâmut, kèrupiussat suluisa atânut; ⁸kèru-
- 2 Mòr. 37,9. -piussatdlo sulutik igdlerfiup inânut siârsimagamikik, igdlerfik a-kiutitailo uligsorpait kulânit. ⁹akiutitaille takisûgamik, igdlerfiup akiutitaisa nûe erssiput kíngordliata sujorânit, silatânitdle erssi-ngitdlat; tássanítuarpordlo uvdlumimut agdlât. ¹⁰igdlerfik avdla-
- 2 Mòr. 25, ^{16, 21;} -mik imakángilak, kisiâne agdlagfigssianik mardlungnik Mòrsasip Epr. 9,4. tássunga ikissainik Hôrfpime, taimane Nâlagkap angerfigingmagit Isratlip kinguai Egivtinimit anisimassut.
- 1 kúng. 8,10. ¹¹pivordlo palasit ivdlernartûmit anilermata — mássa palasit tássanítut tamarmik ivdlernarsarsimáput sivníssokatigigsugssáussu-sertik maleruarnago — ¹²Lívikutdlo erínersârtartut tamarmiuussut Aasavfilo Hímanilo Jitútútdlo erneritdlo katángutaitdlo tunissiviup kangiaata tungâne kekarmata sâtunik kaugdlorigsunik atissakardlutik, sujanânguanik kúkilagutilingnigdlo kúkilagtaríssanigdlo nipilerssordlutik, táukunanítutdlo palasit untritigdlit mardlungnigdlo kuligdlit kardlortáussuarnik kardlortarmata, ¹³atautsikôrdlutingme kardlor-tariarmata erínersârdlutigdlo, tusarnârtíngmata erinarssokatigfg-dlutik Nâlagak únersiutigalugo kutsavigalugulo, nipitusârmatalo kardlortáussuarnik sujanânguanigdlo nipilerssûtékatainigdlo Nâla-
- ^{7,8;} -gardlo únersiutigalugo, avâgingnigtûngmat, isumagssuina nâgssáu- tugs. 106,1. -ngingmat, tauva Nâlagkap igdluata ilua nuiap tamákerpâ, ¹⁴palasitdlo kivfartûssísavdlutik unínganek sapilerput nua ajokutigalugo, Nâlagkap nálangnarssusiata Gútíp igdluata ilua tamákermago.

kapitalit 6.

1 kúng. 8,
12-49.

Sálumó Nálagakmut tugsíartok igdlua atorkártitdlugo.

¹tauvalo Sálumó okarpok: Nálagak okarpok tarrajujtume inekarumavdlune; ²uvangalo igdluliorivkit inekarfigssangnik, naju-gagssamik inigissagssangnik nágssáungitsumik. ³kúngip tauva kīne ságtitdlugo Israflíkut ilagít ilüngaisa pivduarkuvai, Israflíkut ilagít ilüngarmik nikorfassut. ⁴okarpordlo: kujanarsilat Nálagak Israflip Gútia kanerminik okalugtok Dávimut atátavnut, agssangminigdlo nāmagsisitsivdlune okarame: ⁵taimanimit inugtáka Egivtinimit anisíkavkit, igdlokarfingmik kinigakángilanga Israflíkut nagguvekati-gígsortaisa tamarmik ilaisa piánik, igdluliorfigssamik aterma najugagssánik; angúmigdlünft kinigakángilanga inugtavnut Israflíkúnut sujulerssuissugssamik; ⁶Jerúsaldle kinerpara, atera tássanêrkuvdlugo; Dávilo kinerpara, inugtavnut Israflíkúnut nálagaorkuvdlugo. ⁷Dávilo atátaga ūmámiugissakaraluarpok Nálagak Israflip Gútiata arka igdluliorumavdlugo; ⁸Nálagardle Dávimut atátavnut okarpok: ūmámiugissakaravit atera igdluliorumavdlugo ajungitsumik pivutit, taima ūmámiugissakaravit; ⁹taimáitok ivdlit tamatumínga igdluliúsá-ngilatit; kisiáne ernerpit, kiternit píngorumártugssap, táussuma atera igdluliorumárpá. ¹⁰Nálagakvdlo okautse okalútigissane aulajangersarmago, uvanga makípunga Dáve atátaga sivnerdlugo Israflíkut igsiavfiutáne kilálingme igsiavdlunga, sórdlo Nálagak okalugtok, Nálagakvdlo Israflip Gútiata arka igdluliorpara; ¹¹tássungalo igdlerfik ilivara, tássanítok Nálagak angerusia Israflip kinguainut angerutigissá. ¹²Nálagakvdlo tunissiviutáta sáne kekarpok Israflíkut ilagít ilüngarmik tákuáne agssanilo siárdlugit.

¹³Sálumúlo tungmerarssualiorsimavox kangnúsaussumik ilivdlugulo ungaluliugkap kerkanut; tatdlit tatdlimat takíssuserai, tatdlit tatdlimat atitússuserai tatdlitdlo pingasut portússuseralugit; táussuma kánut kekariartorpok, sérkuminigdlo sérkumiardlune Israflíkut ilagít ilüngarmik tákuáne agssane kilaup tungánut siárpai ¹⁴okardlunilo: Nálagak Israflip Gútia, iligtut Gútekángilak kilangmilünft nunamilünit, angerutsimik isumagssuinermigdllo aulajangi-ssutit kivfartortingnut, ūmatimíkut ilüngardlutik kīnavit sáne sa-kissunut; ¹⁵kivfangnut Dávimut atátavnut aulajangtssutit táussumúnga okauserissangnik; kanernik okalugtutit agssangnigdlo nāmagsisitsivdlutit, sórdlo mánákut erssitok; ¹⁶mánalo, Nálagak Israflip Gútia, kivfangnut Dávimut atátavnut aulajangtgit táussumúnga

2 Mór. 20,21.

2 Sám. 6,18.

2 Sám. 7,6.

2 Sám. 7,2;

1 nal. 17,1;
22,7;
28,2.

2 Mór. 20,

1 tt.
1 kúng. 8,22.

1 kúng. 8,23.

5 Mór. 7,9.

2 Sám. 7,16; -múnga okauserissangnik, okaravit: pérutísangilatit angúmik kīnama
 Jer. 33,17. 18. sánitugssamik, Israflíkut igsiavfiutāne kilálingme igsiásassumik,
 kisiāne ernivit avkutigissartik misigssorpássuk inatsisíka ilerkorā-
 -lugit sakivdlutik, sórdlo ivdlit kīnama sāne sakissutit. 17 mānalo,
 Nālagak Israflíp Gūtia, atátuinarile okautsit, kivfangnut Dāvimut
 okauserissat. 18 ilumutdle, Gūtíp inuit inekarfigisanerpai nuname?
 ata, kilak kilauvdlo kulāne kilaussut tatoragkit, igdlo mána igdlu-
 -liarissara nāmaginaviāngilat; 19 ságitdle kivfavit tugsiutānut kīnu-
 -tānutdlo, Nālagak Gūtiga, nālagdlutit nivdlianermut tugsiúmutdlo
 kivfavit tugsiutigissānut kīnavit sāne, 20 issitit magpersimarkuvdlugit
 igdlumut matumúnga uvdlúkutdlo únuákutdlo, najugkamut okauti-
 -gissangnut arkit tássanitíkumavdlugo, nālagdlutit tugsiutinut kiv-
 -favit tugsiutigissagssainut najugkame matumane, 21 nālagdlutidlo
 kivfavitdlo inugtavitdlo Israflíkut kīnussarnerinut tugsiutigissag-
 -ssainut najugkame matumane, ivdlime nālagdlutit najugkamit
 inigissangnit kilangmit, nālagdlutit isumákívdlutidlo. 22 inuk tug-
 -dlerminut ajortuliarpāt, ugpernarsaisigpássugdlo ugpernarsáissu-
 -tigssakartitdlugo, ugpernarsautdlo tunissiviutivit sánut pigpat ig-
 -dlume matumane, 23 tauva ivdlit kilangmit nālagdlutit piumár-
 -putit, taimailiordlutidlo kivfatit erkartūkumárpatit, iluaitsox aki-
 -lerdlugo avkutigissá niakuanut ilivdlugo, iluartordlo iluartútitdlugo
 iluarssusiata migssinganik tunivdlugo. 24 inugtātīt Israflíkut per-
 -dlugtitaugpata kíngarssuissut sāne ilingnut ajortuliarsimagamik,
 sāngniardlutigdlo arkit kujássutigipássuk tugsiardlutigdlo kīnuv-
 -dlutigdlo kīnavit sāne igdlume matumane, 25 tauva ivdlit kilangmit
 nālagdlutit piumárputit inugtavitdlo Israflíkut ajortuliausiat isumá-
 -kêrdlugo; nunamutdlo táukunúnga sujuaissainutdlo túniússangnut
 5 Mór. 11,17; utersarumárpatit. 26 kilak matugpat siagdliísaerdlune, ilingnut
 28,28 t. ajortuliarsimangmata, najugkamilo matumane tugsiardlutigdlo arkit
 kujássutigipássuk ajortuliarnermingnitdlo sāngniardlutik nāgdliug-
 -tíkagtík, 27 tauva ivdlit kilangme nālagdlutit piumárputit kivfa-
 -vitdlo inugtavit Israflíkut ajortuliausiat isumákêrdlugo, ajokersoru-
 -máragkit avxúmik ajúngitsumik ingerdlavigissagssānik; siagdler-
 -sitsiumárputitdlo nunamut inugtāngnut kíngornússarítitāngnut.
 28 kāngnex nuname nagdliugpat, tokorarnex nagdliugpat, karrít
 útāt karrít dlo amíkakut, pigdlertāt piarkāt pigdlertāt dlo inertut
 nagdliugpata, kíngarssortaisa angnikitdliortigpatigik nuname igdlo-
 -karfigissāne, nagdliugpata perdluit nalingínait, nāpautit nalingínait,
 29 tauva tugsiutit tamaisa, kīnutit tamaisa piumártugssat inungmit

nalingnarmit ínugtanguitdlo Israílkúnit tamanit, nalingnarmit per-
 -dlútíminik erdloxíssutíminigdlo nalujungnaersumit agssanilo siár-
 -dlugit igdlup matuma tungânú, ³⁰ivdlit kilangmit najugkamit ine-
 -karfingnit tusarumárpatit isumákívdlutitdlo, nalingnardlo tuniu-
 -márpat ingerdlavigissai tamaisa migssiliordlugit, ūmatâ ilisima-
 -gagko, ivdlit kisivit inuit kitornaisa ūmatait ilisimagagkit, ³¹ivdlit tugs. 7,10;
1 Sám. 16,7.
 mianererkuvdlutit avkutigerkussatit ingerdlavigalugit uvdlut nungut-
 -dlugit nuname sujuaisavtínut túniússangne inútídlutik. ³²ã-
 -mame inungmut avdlanertamut ínugtavit Israílkut ilagíngisānut,
 arkit angingártok píssutígalugo agssatitdlo píssaussut tatdlitdlo 5 Mór. 7,19.
 isagsimassok píssutígalugit nunamit ungasigsumit tikiúkumártug-
 -ssamut, igdlumut matumúnga tugsíariartordlune, ³³ivdlit kilangmit
 najugkamit inekarfingnit nálagdútít píumárputit, inúvdlo avdlaner-
 -tap táussuma ilingnut tordlulanere tamaisa migssiliordlugit ilioru-
 -márputit, inuíakatígnut nunamítunut tamanut arkit ilisariler-
 -kuvdlugo, mianererkuvdlutitdlo ínugtavit Israílkut ássígilerdlugit,
 ilisimarkuvdlugulo igdlo mána igdlulíarissara aternik atsernekartok.
³⁴ínugtavit anígpata kíngarssortímingnut sorssugkiartordlutik, av-
 -kutíkut súkut autdlartíkugkit, ilingnutdlo tugsíarpata sangmiv-
 -dlutik igdloxarfingmut matumúnga kíngkangnut igdlumutdlo aternut
 pígititdlugo igdlulíarissavnut, ³⁵tauva ivdlit kilangmit tugsíutait
 kínutaitdlo tusarumárpatit ínardluíssutígíordlugit. ³⁶ílingnut
 ajortulíarpata — mássa inungmik ajortulíangítsoxángilax —, ní 1 kúng. 8,46.
 -ngautdlugitdlo kíngarssuissut sānut túniúkugkit, autdlarússissai-
 -salo autdlarugpatígik nunamut ungasigsumutdlūnít kanigtumut-
 -dlūnít, ³⁷kingumutdlo ūmámiugilerpássuk nuname autdlarússauv-
 -fíngmingne, sângniardlutígdlo kínuvígígpátit nuname autdlarússauv-
 -fíngmingne okardlutik: ajortulíarpugut, pínerdlugdlutalo iluaitsu-
 -líorpugut, ³⁸ílingnúme sângniarpata ūmatímíkut ilūngardlutik tar-
 -nímíkutdlo ilūngardlutik nuname autdlarússauvfíngmingne autdla-
 -rússautitdlutik, tugsíarpatalo sangmivdlutik nunamut sujuaisa-
 -mingnut túniússangnut igdloxarfingmutdlo kíngkangnut igdlumutdlo
 aternut pígititdlugo igdlulíarissavnut, ³⁹tauva kilangmit najugkamit
 inekarfingnit tugsíutait kínutaitdlo tusarumárpatit ínardluíssutíg-
 -ssiordlugitdlo, ínugtavitdlo isumákêrfígalugit ílingnut ajortulíar-
 -nerinik. ⁴⁰māna, Gútiga, íssítit magpersímalít-ait síutítitdlo 1 kúng. 8,52.
 síúnerardlutik najugkame matumane tugsíutígínekartumut. ⁴¹mā-
 -nalo níkuígít, Nálagax Gúte, uníngavígíssangnut pívdlutit, ivdlitdlo 4 Mór. 10,35;
tugs. 132,
8. 9. 16.
 ígdlérfigdlo píssaunerpít píá; palasertavit, Nálagax Gúte, ánássut

atílissuk, ungagissivítldo ajúngitsox tipaitsugfígíllissuk. ⁴²Nálagax
 1 kúng. 2,16. Gúte, tanitavit kiná tunuarterkinago; Dávimut kivfangnut isumag-
 Is. 56,8. -ssuinitit erkáikit.

kapitalit 7.

Nálagkap nálangnarssusia sarkúmersox. Nálagax Sálumúmut takutítok.

3 Mór. 9,24; ¹Sálumô tugsiarêrmat, ingnek kilangmit nákarpox tuníssut
 1 kúng. 18,88. ikivkagagssax tuníssutitldo tokutagssat núngutaerdlugit; Nálagkavdlo
 2 Mór. 40,84; nálangnarssusiata igdlup ilua tamákerpá; ²palasitldo Nálagkap ig-
 1 kúng. 8,11; -dluanut isernek sapilerput, Nálagkap nálangnarssusiata Nálagkap
 Hsk. 43,5. igdluata ilua tamákermago. ³Israflip kinguaisa tamarmik ingnek
 nákartox takugamíko, Nálagkavdlo nálangnarssusiata igdlo kulangerâ,
 5,18. núniugkamut sérkumiarpur kīnatik nunamut tugtitdlugit, patdlor-
 1 kúng. 8,82. -dlutigldo Nálagax kutsavigât, avâgingnigtûngmat, isumagssuina
 1 kúng. 8,88. nâgssâungingmat. ⁴kúngilo inuitldo ilûngarmik tuníssutinik toku-
 tagssanik tunissíput Nálagkap kfnâta sâne. ⁵kúngivldo Sálumûp
 tuníssutitut tokutagssatut pigdliutigai ugsigit mardlungnik kuli-
 lingnik mardlungnigldo tûsintigdlit savatldo untritilingnik mardlung-
 nigldo kulilingnik tûsintigdlit; taima Gûtíp igdlua kúngíp inuitldo
 ilûngarmik atorxârfígsiorpât. ⁶palasitldo isumagissagssamingne
 kekarpur Livíkutldo nipilerssûtilissardlutik Nálagkap pīnik, Dávip
 kúngíp sanainik Nálagkamut kujaniutigssângordlugit, isumagssui-
 nera nâgssâungingmat, táukunatigut Dávip Gúte únersiutigissa-
 4 Mór. 10,10. -rângamiuk; akiânilo palasit kardlortáussuarnik kardlortarpur, Is-
 1 kúng. 8,84. -raflíkut ilûngarmik nikorfassut. ⁷sildarliup kerka Nálagkap ig-
 -dluata sujorânītox Sálumûp ivdlernartípâ, tuníssutit ikivkagagssat
 tuníssutitldo kujaniutit tūnulê tássane pigdliarigamigit; tunissi-
 4,1. -vingme kangnúsaussume Sálumûp sanâne tuníssutit ikivkagagssat
 tuníssutitldo nekigssat tūnugdlitldo inigssaxângingmata. ⁸tai-
 maníkutldo Sálumûp nagdliússivik nagdliússivâ uvdlut arfínek-
 mardluk Israflíkut ilûngaisa pexatigalugit, katisimassorpagssuit Há-
 matíp ornigtariânit Egivtiníp kûngua kigdligalugo; ⁹uvdlutldo arfí-
 nek-pingajuat katisímavigât naggataussox, tunissivik atorxârfígsiora-
 míko uvdlut arfínek-mardluk, nagdliússivdlutigldo uvdlut arfínek-
 mardluk. ¹⁰uvdlut mardlungnik kuligdlit pingajuáne káumatit arfínek-
 áipâne inuit autdlartípai tovkinut, táuko tipaitsugtut kajumigdlutigldo
 1 kúng. 9,1. -nutldo ínugtaminut kanok-iliornera. ¹¹Sálumûp tauva inerpai

Nálagkavdlo igdlua kúngivdlo igdlua; ūmámiugissanilo tamaisa Nálagkavdlo igdluane nangminerdlo igdlumine sanágssat pivdluarpai.

¹²tauva Nálagak Sálumûmut takutípok únuákut, okarfigalugo: 1 kúng. 9,2. tugsitit tusariga, najugardlo mána kinigarigiga igdlugiumavdlugo uvavnut tunississarfik. ¹³ata, kilak matuguvko siagdliisaersitdlugo, pigdleranút nuna núngutaersivigerkuguvko tokorarnermigdlúnt ínuqtáka nagdliutitsivigalugit, ¹⁴ínuqtákalo ativnik atsernekartut kunuvdlutik tugsiarpata kfnaralo uyardlugo, avkutigissamingnit ajortunit sángniardlutik, tauva uvanga kilangmit tusarnigkumâr-punga ajortuliausé isumákérdlugit, nunátdlo iluarsisikumârpara. ¹⁵mána issíka magpersimásáput siutíkalo siúnerardlutik najugkame 6,40. matumane tugsitiginexartumut; ¹⁶mánalo igdlo mána kinigalaru- 1 kúng. 9,3. -gulo ivdlernartípara atera tássantíkumavdlugo nágssáungitsumik; issíkalo ūmatigalo tássanísáput uvdlut nungutdlugit. ¹⁷ivdlitdlo 1 kúng. 9,4. kînama sâne sakiguvit, sórdlo Dâve atátat sakissok, taimardluí-nardlo iliordlutit, sórdlo inákivkit, ilerkorerkussákalo erkartüssi-sigerkussákalo maleruardlugit, ¹⁸tauva igsiavfik kilálik kúngiú- 1 kúng. 9,5. -ssutsivit pia aulajangersarumârpara, sórdlo atátangnut Dâvimut angersunga okardlunga: pêrutísangilatit angúmik Israflime nála- 6,16. -gáusassumik. ¹⁹tunússivdlusile ilerkorerkussáka inatsisíkalo 1 kúng. 9,6. ilivsinut sarkangiússáka kimagkuvsigik, Gútitdlo avdlat kivfartor-figiartoruvsigik patdlorfigalugitdlo, ²⁰tauva nutsugkumârpavse nu- 1 kúng. 9,7; 5 Mór. 4,26; Jóns. 23,16. -nautivnit ilivsinut túniússavnit; igdlulo mána ativnut pigititdlugo ivdlernartitara kînama sánit igikumârpara ússatigissagssángordlugo mitautigissagssángordlugulo inuiakatigíngne tamane. ²¹igdlulo 1 kúng. 9,8. mána akimassûgaluak sarssússissáta nalingínaup tataitsagdlune okautigísavâ: suna pivdlogo Nálagkap nuna mána igdlulo mána Jer. 22,8. taimailiorfigai? ²²okarumârputdlo: Nálagak sujuaissamik Gútiat 1 kúng. 9,9; Jer. 22,9. Egiptinimit anisitsissertik kimangmássuk, Gútitdlo avdlat aula-jangiungmatigik patdlorfigalugit kivfartorfigalugitdlo; tamána piv-dlugo ajortok tamána tamât táukunúnga nagdliutísimavâ.

kapitalit 8.

Sálumûp igdlorpagdlit karmarai. inuit Israílikut ilagíngisait kivfartortugssángortikai. tunississartok. Ouvferimit kúltimik aigdlersitsissok.

¹kímúngmata ukiut mardlungnik kuligdlit Sálumûp igdlu- 1 kúng. 9,10. -liorfigissai Nálagkavdlo igdluanik nangminerdlo igdluminik, ²ig- 1 kúng. 9, -dlorpagdlit Hueramip Sálumûmut túniússai Sálumûp karmarpai 11-18.

†astamantitokas.

- Israflivdlo kinguai tássane inekartitdlugit. ³kingorna Sálumó
 1 kúng. 9,19. Hámát-Súpamut autdlarpok inuilo artorssartitdlugit; ⁴Tatimóre
 puilassuitsume karmarpá igdlokarftdlo pekúsviussut tamaisa Há-
 -matime igdluliorfigissane; ⁵Bít-Hórunilo kutdlek Bít-Hórunilo
 5 Mór. 3,5. atdlek karmarpai, igdlokarftit igpiliugagdlit ungalorssuagdlit ma-
 1 kúng. 9,19. -torssuagdlit sánerússuagdlit, ⁶Bálatdlo igdlokarftdlo pekúsviu-
 -ssut Sálumúp pigissai tamaisa igdlokarftdlo kamusiviussut ta-
 -maisai igdlokarftdlo kimugtigdlit inait Sálumúvdlo kajungerissai
 tamaisa Jerúsáláme Ltpanùnimilo nunamilo tamarssuarne nála-
 -gauvfingmine igdlulariumassane [karmardlugit].
 1 kúng. 9,20. ⁷inuit amiákússut tamaisa Hítikut Amorikudtlo Fêrisíkutdlo
 1 kúng. 9,21. Hívíkutdlo Jtpusíkutdlo ilait Israflíkut ilagingisait, ⁸kinguaisa ilait
 kingornisigut nuname amiákússut, Israflíp kinguaisa nungúngisait,
 Jòrs. 16,10. táuko Sálumúp akilerártartùlersitdlugitdlo kivfartortugssángortípai
 1 kúng. 9,22. uvdlumimut agdlát. ⁹Israflivdle kinguaisa ilainik Sálumó kivfar-
 -tortugssángortitaxángilak suliarerkussaminut, táuko sorssugtug-
 -ssaungmata sákutórkingnertainutdlo nálagauvdlutik kamutainutdlo
 1 kúng. 9,23. kimugtilfnutdlo nálagauvdlutik; ¹⁰tamássalo kúngíp Sálumúp ilit-
 -sersuissortai angnerit: mardlungnik untritigdlit tatdlimanigdlo
 kuligdlit, inungnut nálagaussut.
 1 kúng. 9,24. ¹¹Fáraùp pania Sálumúp majuartípá Dâvip igdlokarfianit ig-
 -dlumut táussumúnga igdlularissaminut, okarame: nuliara ine-
 -kásángilak Dâvip Israflíp kúngiata igdluane, ivdlernartúngmata
 tamáko, Nálagkap igdlerfia tássunga erkúsimangmat.
¹²tauva Sálumó tuníssutinik ikivkagagssanik Nálagkamut pig-
 -dlfssarpok Nálagkap tuníssiviutáne párdliup sujoráne piliarissa-
 -mine, ¹³uvdlut nungutdlugit uvdlorme pigdliutigissagssamik, Mór-
 4 Mór. 28, 2. 9. 11. -sasip inássutá maligdlugo, sapátikutdlo káumánigfikudtlo, nag-
 -dliússivíikutdlo ukiut nungutdlugit pingasoriardlune: nagdliússi-
 2 Mór. 23, 14 tt: -vingme sérnakángitsunik timiussartorfingme nagdliússivingmilo
 5 Mór. 16, 10. 18. sapátit akúnerinik kisitsivigissaríssame nagdliússivingmilo tupiussa-
 -liorfingme; ¹⁴Dâvivdlo angúme ilerkorerkusságut palasit sivnísso-
 1 nal. 24,8 tt. -katigígsortait ivertípai kivfartútigissagssainut, Lívíikutdlo ivertit-
 -dlugit isumagissagssainut Gúte únersiutigerkuvdlugo kivfartorkuv-
 -dlugitdlo palasit akiáne, uvdlut nungutdlugit uvdlorme pissaria-
 1 nal. 26,1 tt. -kartumik, matutssartutdlo sivníssokatigígsortaisigut ivertípai, nu-
 -ngutdlugit isávfingnut kivfartútigissagssainut; taima inatsingmat
 Dâve Gútip inokutá; ¹⁵nigúngitdlatdlo kúngíp palasinut Lívíkú-

-nutdlo inássutânit suliagssak nalingínax pivdlugo pekûtitdlo piv-
-dlugit. ¹⁶Sálumúvdlo suliarerkussâ tamarme upalungaersagauvox
uvdlormut Nâlagkap igdluata túngavilernekarfianut inerneranutdlo
agdlât. Nâlagkap igdlua inerdluarpok.

¹⁷tauva Sálumô autdlarpok Eitsiun-Gíperimut Eilútitudlo 1 kúng. 9,26.
Ímap sinâne Eitumip nunâne Ítumut. ¹⁸Hueramivdlo kivfamigut 1 kúng. 9,27.
autdlartitsivigâ umiarssuarnik kivfanigdlo imarsiutdlarkigsunik;
táukulo Sálumûp kivfai ilagalugit Ouvferimut tikiúput, tássángalo 1 kúng. 9,28.
kúltimik aigdlerdlutik talantit sisamanik untritigdlit tatdlimanigdlo
kuligdlit naligissânik; kúngimutdlo Sálumûmut âpât.

kapitalit 9.

1 kúng. 10,

1-28.

Ssîpap kúngiata arnap Sálumô tikerârâ. Sálumô kúngekatiminit tamanit
akitsissok. tokussok.

¹Sálumûp tusâmassáussusia Ssîpap kúngiata arnap tusâma- Mat. 12,42;
-gamiuk, Sálumô nalorssitsârutinik ússerumavdlugo Jerúsalamut Lúk. 11,31.
tikiúpok katerssarparujugssuarnik ilakardlune katigagtûtekardlunilo
naussunik tipigisautinik kúltinigdlo perpagssuarnik ujarkanigdlo
erdlingnartunik nangmagtunik; Sálumûmutdlo iserdlune okalokatigâ
ûmâmiugissaminik tamanik. ²Sálumúvdlo nalunaiavfigâ okausínik
tamanik; okautsimik Sálumûmut issertorsimassoxángilax táussu-
-múnga nalunaiautigíngisânik. ³Ssîpap kúngiata arnap takugamiuk
Sálumûp ilisimáussusia, igdlo igdluliarissâ, ⁴nerissagssat nerrivia-
-nîttut, kivfaisa inekarfiat, kivfartortaisa kekartarfiat atissaitdlo,
Ímitsissue atissaitdlo, majuartarfilîâ Nâlagkap igdluanut majuar-
-figissartagâ [takuvdlugit], tauva tupigutsagdluínalerpok; ⁵kúngi-
-mutdlo okarpok: ilumôrpok okausex nunavne tusagara pitit ili-
-simáussutsitdlo pivdlugit; ⁶okausít ugperíngikatdlaravkit tamaung-
-narserdlunga issivnik takujartordlunga, sunauvfa ilisimáussuser-
-ssuarpit kiterkúneralûnît uvavnut nalunaerutiginekángilax; tu-
-sardliut tusagara akimorpat; ⁷pivdluarput angutitatit, pivdluar-
-putdlo kivfatit uko kînavit sâne kekartuínartut ilisimanerit tu-
-sâvdlugo. ⁸kujanarsilat Nâlagkap Gûtít, iluarigamisit igsiavfuti-
-minut kilâlingmut ingititdlutit, kúngiorkuvdlutit Nâlagkap Gûtívit
sâne; Gûtívit Israîlíkut asagamigit nâgssáungitsunik atatíkumav- 2,11.
-dlugit, ivdlit táukunúnga kúngíngortípâtít, erkartüssisigssak er- Jer. 33,16.
-kordluarterkuvdlugo. ⁹kúngilo tunivâ talantinik kúltiussunik
untritilingnik mardlungnigdlo kulilingnik naussunigdlo tipigisautinik

perparujugssuarnik ujarkanigdlo erdlingnartunik; ássexángitdlat naussut tipigigsautit táuko Ssfpap kúngiata arnap kúngimut Sálumúmut túniússai. ¹⁰ Hueramip kivfai Sálumúvdlo kivfai Ouvferimit kúltisortut āma kissungnik augpalártunik ujarkanigdlo erdlingnartunik tikiússíput. ¹¹ kissuit augpalártut kúngip majuar-tarfiliarai Nálagkap igdluata pigssai kúngivdlo igdluata pigssai, kúkilagtarialiaralugitdlo kúkilagutililiaralugitdlo erinarssortartut pigssait; sujornagut taimáitut takunexángitdlat Jútap nunāne.

¹² Ssfpap kúngia arnak kúngip Sálumúp tunivá piunassainik tamanik kínutigissainik, kisiāne kúngimut tikiússai pinagit; tauva uterpok nunaminut autdlardlune kivfane ilagalugit.

¹³ kúltit ukiume atautsime Sálumúmut tikiússat okimáissu-serait talantit kúltiussut arfinilingnik untritigdlit arfinilingnigdlo kuligdlit arfinigdlitdlo, ¹⁴ niuvfagianit pissarinexartut niuvertutdlo tikiússait kisinagit; āma Arápiap kúngé tamarmik nunavdlo nálagai kúltimik silvimigdlo tikiússissarput Sálumúmut. ¹⁵ kúnge Sálumó mardlungnik untritilingnik erkornavérkutiorpok kúltiussunik singartitigkanik; síkilit arfinilingnik untritigdlit kúltiussut singartitigkat kalipaliarai erkornavérkúmut atautsimut; ¹⁶ pingasunigdlo untritilingnik avssérkiorpok kúltiussunik singartitigkanik; síkilit pingasunik untritigdlit kúltiussut kalipaliarai avssérkamut atautsimut; kúngivdlo ilivai igdlumut orpigpangnitsamut Lípánúnpianut. ¹⁷ kúngilo kilálingmik igsiavfiorpok, tūgaussunik, angisúmik, kagdlerdlugulo kúltimik akuitsunik; ¹⁸ igsiavfik kilálik arfinilingnik tungmerakarpok tungmarfigtakardlunilo igsiavfingmut kilálingmut kúltimik kátúsimassunik, igdlugtutdlo ornavagfekarpok igsiautáta avatágut; ornavagfitdlo saniāne lfuviussat mardluk kekarpot; ¹⁹ lfuviussatdlo arkanek-mardluk tássane kekarpot igdlugtut tungmeraine arfinilingne. ássinga sananexángilak nálagavfingme avdlame. ²⁰ kúngip Sálumúp imertarfé tamarmik kúltiúput, igdluvdlo orpigpangnitsap Lípánúnpíata pekutai kúltiúput pitsaunerit; silviussokángilak, Sálumúp uvdluine silve sugssarinexángilak. ²¹ mássa kúngip umiarssuautai Tarsisiliartarput Hueramip kivfai kivfartortigalugit; ukiune pingasune atausiardlutik nunalitsarput umiarssuit Tarsisiliat kúltimik silvimigdlo tūgánigdlo ápakánigdlo pávúnigdlo átsivdlutik.

²² kúnge Sálumó silarssúp kúngnit tamanit akitsivok pisússutsimigutdlo ilisimássutsimigutdlo. ²³ silavdlo kúngtsa tamarmik Sálumúp kfná ujartarpát ilisimássusia Gútíp ūmámiugititá

1 kúng. 7,2.

tusarumavdlugo; ²⁴ táukulo nungutdlutik pajugutimingnik átsíput: pekutinik silviussunik pekutinigdlo kúltiussunik atissagssanigdlo sákunigdlo naussunigdlo tipigigsautinik kimugtuarssunigdlo siu-titórssuarnigdlo, ukiut nungutdlugit ukiumut pigssaussunik. ^{1,14.}
²⁵ Sálumô sisamanik túsintilingnik kuekarpok kimugtuarssuit 1 kúng. 4,26;
kamutitdlo inainik arkanek-mardlungnigdlo túsintilingnik kimug- 10,26.
-tilekardlune; igdlokarfingne kamusiviussune kúngimilo Jerûsaláme uníngatípai. ²⁶ nálagauvok kúnginut tamanut kúgssuarmit Fili- 1 kúng. 4,21.
-steritdlo nunānut Egivtinivdlo kigdlinganut agdlát. ²⁷ kúngivdlo 1,16;
silvit Jerûsaláme ujarċanut nagdlersípai siteritdlo figeutdlug- 1 kúng. 10,27.
-ssuarnut naxigtuanitunut nagdlersitdlugit amerdlássustsigut. ²⁸ ki- 1,16;
-mugtuarssuit Sálumûp pigssai Egivtinimit ántarpait nunanitdlo 1 kúng. 10,28.
tamanit.

²⁹ Sálumûmik okalugtuarissagssat avdlat, sujugdlttdlo kingug- 1 kúng. 11,41.
-dlttdlo, tamáko agdlagsimáput Nátap pruvfitip iliornermik agdla-
-gainut ilángúsímavdlutik Agiavdlo Silumiup takordlûgkerssáru-
-tainut ilángúsímavdlutik Jftivdlo takordlûissup takordlórnerine
Jarûpiát Nípatip ernerá pivdlugo. ³⁰ Sálumô Jerûsaláme Israflimut 1 kúng. 11,42.
ilûngarmut kúngiuvoċ ukiut sisamanik kuligdlit; ³¹ tauva Sálumô 1 kúng. 11,43.
sujaissaminut inarpok, angutátalo Dâvip igdlokarfiane iliverpât;
Riâpiáttdlo ernerá kúngingorpoċ kingorârdlugo.

kapitalit 10.

1 kúng. 12,
1-19.

Israflikut Dâvip inokutainik tunússissut; Riâpiát Jûtákúnut kúngiuvoċ,

¹ Riâpiát Siggfmimut autdlarpoċ, kúngingortikumavdlune Is-
-raflikut ilûngarmik Siggfmimut tikiungmata. ² pivordlo Jarûpiát
Nípatip ernerá kalerríkame — táuna Egivtinimítdlune, tássunga 1 kúng. 11,40.
kúngé Sálumô kimarratigigamiuk — tauva Jarûpiát Egivtinimit
uterpoċ, ³ autdlartitsivdlutik kaerkungmáne; Jarûpiáttdlo Israflí-
-kutdlo ilûngarmik tikiúput, Riâpiámudlo okalugput okardlutik:
⁴ atátavit nangmagkavut artornarsisingmagit, ivdlit mána atátavit
kivfartûtigititai artornartut nangmagarititailo okimaitsut uvavtínut
nangmagkiutitai okilisíkit, tauva kivfartorfigiumârpavtigit. ⁵ akivai:
uvdlut pingasut kímûgpata uvavnut uterumârpuse. inuitdlo aut-
-dlarput. ⁶ kúngip Riâpiáp tauva utorkaunerit sujunersiorpai,
Sálumô angúne inúgatdlartitdlugo kfnáta sáne kekarsimassut, o-
-kardlune: ilivse kanox sujúnersiivise inuit uko akerkuvdlugit?
⁷ okalugfigâtdlo ima: inuit uko ajúngitsumik pigugkit, ilagsivdlu-

-gítldlo okautsinik ajúngitsunik okalugfigigugkit, kivfarísavatit uv-
 -dlut nungutdlugit. ⁸utorkauneritdle sujúnersormáne sujúnersûtât
 taimaitípâ, inûsugtutdlo ilutigissane kiname sâne kekartut suju-
 -nersiorpai ⁹okarfigalugit: ilivse sumik sujúnersuivise inuit uko
 akerkuvdlugit, uvavnut okalugtut okardlutik: nangmagkat atâtavit
 uvavtínut nangmagkiutitai okilisikit. ¹⁰inûsugtut ilutigissaisa oka-
 -lugfigât okardlutik: imána okásautit inungnut ilingnut okalugtunut
 okardlutik: atâtavit nangmagkavut okimaitdlisingmagit, ivdlit oki-
 -lisitsivigitigut; imána okásautit táukunúnga: agssama ekerkuat
 atátama kerkanit silingneruvok; ¹¹mánalo, atátama okimaitsunik
 nangmagkersormase, uvanga nangmagkase ilásaváka; atátama ipe-
 -ráutanik pitdlarmase, uvanga sukorpiúninik pitdlarumârpavse.
¹²uvdlut pingasúngormata Jarûpiât inuitdlo ilüngarmik Riâpiâmut
 tikiúput, sôrdlo kúnga okalugtok okardlune: uvavnut utísause
 uvdlut pingasúngorpata. ¹³kúngivdlo sukangnersumik akivai, utor-
 -kauneritdlo sujúnersûtât kúngip Riâpiâp taimaitípâ; ¹⁴okalug-
 -figailo inûsugtut sujúnersûtât maligdlugo okardlune: atátama
 nangmagkase okimaitdlisingmagit, uvanga ilivsinut ilásaváka; atâ-
 -tama iperáutanik pitdlarmase, uvanga sukorpiúninik pitdlaru-
 -mârpavse. ¹⁵kúngip inuit nâlangilai Gûtip taimailisingmane,
 okautse Nâlagkap aulajangersarumaganiuk Agiákut Silumiúkut
 Jarûpiâmut Nîpatip erneranut okauserissane. ¹⁶Israflíkut ilüngar-
 -mik kúnga takugamíko tuserumángikátik, inuit kúnga akivât
 okardlutik: sumik Dâve avgûtigssarsekatigârput? Jísaip ernerá
 kingornússagssarsekatigíngilarput; tupivsinut angerdlaritse nungut-
 -dluse, Israflíkut-â; inokutitit máná takusákit, Dâve úmâ. tauva
 Israflíkut ilüngarmik tupimingnut autdlarput. ¹⁷Israflivdle kinguai,
 Jûtap igdlokarfíne nunagdlit, táuko Riâpiâp nâlagauvfigai. ¹⁸ki-
 2 Sám. 20,24. -ngorna kúngip Riâpiâp Hâtorât akilerârtautinik pârssissúsok
 autdlartingmago, Israflíp kinguaisa ujarkanik mitdlôrpât tokut-
 -dlugo; kúngile Riâpiâp kamutiminut kakinasuarpok kimâvdlunilo
 Jerúsalamut. ¹⁹tauva Israflíkut Dâvip inokutainik tunússíput
 uvdlumimut agdlât.

kapitalit 11.

Israflíkut Riâpiâp sorssungniarmagit Nâlagkap inerterâ. palasit Livíktldlo
 kimángikát. Riâpiât nuliartok kitornartârdlunilo.

1kúng.12,21. ¹Riâpiât Jerúsalamut pigame, Jûtácut Btjamíktldlo kater-
 -ssorpai, sorssugtut kinigkat untritilingnik arfinex-pingasunigdlo

kulilingnik túsintigdlit, Israílikut sorssugkumavdlugit, nálagauvfik Riâpiâmut utertíniarumavdlugo. ²Nálagkavdle okausia Simaiamut ¹kúng.12,22. Gútip inokutánut pívoκ okardlune: ³Riâpiâmut Sálumûp erneranut ¹kúng.12,23. Jútáp kúngianut Israílikúnutdlo tamanut Jútákúnítunut Bînjamî-kúnítunutdlo imána okarit: ⁴ima okarpok Nálagak: majuásá- ¹kúng.12,24. -ngilase katángutise sorssugkiartordlugit; uteritse nalingínax ig-dluminut, mássa uvanga-una tamatumínga taimailisitsissok. Ná-lagkavdlo okausé nálagpait uterdlutigdlo, Jarûpiâmut autdlaratik.

⁵Riâpiâp Jerúsalât najorpâ, igdlokarfingnigdlo karmaivok Jútame igpiliugaligtaorkuvdlugit; ⁶karmarpai Bítldímilo Eítamilo ^{14,6}. Tikualo ⁷Bít-Suerilo Súggulo Atulâtdlo ⁸Gátilo Marísalo Sivfilo ⁹Atorâtdlo Lâkisilo Asíkalo ¹⁰Sóralo Ajalúnilo Hîprúnulo, Jútame Bînjamîmilo ítut, igdlokarfit igpiliugagdlit; ¹¹igdlokarfitdlo igpi-liugagdlit patdlingnavêrsarpai; sujulerssuissunigdlo ivertitsivigai pekùtilersordlugitdlo nerissagssanik úliamigdlo vînimigdlo, ¹²igdlo-karfitdlo tamaisa ingmîkut pilersordlugit erkornavêrkutinik kalu-giussanigdlo patdlingnavêrkutsersordlugitdlo kajangnaitssorssuarnik. Jútalo Bînjamîtdlo pigiuarpai.

¹³palasit Lívícutdlo Israílime tamarssuarne ítut sâgfigât nu-namingnit tamanit. ¹⁴mássa Lívícut igdlokarfingmik avatdlígssait ⁴Mór. 35, ²tt. pigissagssarsiatigdlo kimagpait autdlardlutigdlo Jútamut, Jerúsa-lâmut, Jarûpiâp ernerisalo ajagtormatik Nálagkamut palasisut atorungnaersitdlutik; ¹⁵(táuname ingminut palasinik ivertitsivok, ¹kúng. 12, ³¹tt. kingigtúnguanut merkortórssuarnutdlo norraussaliaminutdlo ator-tugssanik.) ¹⁶táukulo maligpait Israílikut nagguvekatigtgsortaisa ³Mór. 17,7. tamarmik ilaisa, úmatimingnik túniússissut Nálagak Israflíp Gútia ¹nal. 22,19. uyardlugo; Jerúsalamut píput, Nálagkamut sujuaissamik Gútiánut tunissiumavdlutik; ¹⁷táukua Jútáp nálagauvfia aulajangersarpât Riâpiâtdlo Sálumûp ernerera píssagtitdlugo ukiut pingasut, Dâvip Sálumûvdlo avkutât ingerdlavigalugo sakigamik ukiut pingasut.

¹⁸Riâpiâp ingminut nulissiúpâ Mágalat Jerimûtip Dâvip er-nerata pania âma Apigaile Eliâvip Jisaip ernerata pania; ¹⁹táu- ¹Sâm. 16,6; ^{17,18}. -ssuma ernertáupâ Jígusimik Simariamigdlo Sâgamimigdlo. ²⁰ki-ngorna nulissiúpâ Mágga Avsalúp pania; táussumalo ernertáupâ ¹kúng.14,31. Aapiamik Agtaimigdlo Sísamigdlo Salúmimigdlo. ²¹Mágga Avsalúp pania Riâpiâp asaneruvâ nuliáminit panerfaminitdlo avdlanit ta-manit; mássa arfersanek-pingasunik nuliakarpok panerfakardlu-nilo arfinilingnik kulilingnik; kitornartârpok ernernik mardlungnik kulilingnik arfinek-pingasunigdlo paningnigdlo arfinilingnik kuli-

-lingnik. ²² Aapialo Mággap ernerer Riâpiâp nálagángortípâ, ka-
-tángutaine sujulerssuissúngortitdlugo, kúngíngortiniaramiuk. ²³ su-
-junexartutut iliorpok ernerpagssuame ilait siámartitdlugit nu-
-nanut tamanut Jútáp Bfnjamfvdlo pfnut, igdlokarfingnut igpiliu-
-galingnut tamanut, nerissagssamautekartitdlugitdlo perpagssuarnik.
arnarpagssuarnik piniarpok.

kapitalit 12.

Egivtinip kúngiata Sisaup Riâpiât sorssugká ujaiaivfigalugulo. Riâpiât tokussok.

¹ pivordle Riâpiâp nálagauvfia aulajangersagaungmat píssag-
-tikamilo, tauva Nálagkap inatsisai kimagpai Israflíkut ilúngaisa
1 kúng.14,25. pekatigalugit; ² tauvalo ukiut tatdlimāne Riâpiât kúngiutitdlugo
Sisak Egivtinip kúngia majuarpok Jerûsalāmut sorssugdlune, Nálag-
-kamut perkuserdlugtulingmata, ³ túsintilingnik mardlungnigdlo un-
-tritilingnik kamutekardlune arfnilingnigdlo kulilingnik túsintilingnik
kimugtilekardlune; kisneritsorssūputdlo inuit aggekatai Egivti-
-nimit: Liupiamiut tupermiutdlo Aitiūpiamiutdlo. ⁴ igdlokarft
igpiliugagdlit Jútáp pigissai tiguarpai Jerûsalāmutdlo tikiutdlune.
⁵ Simaialo pruvfite Riâpiāmut iserpok Jútavdlo nálagainut, Jerû-
-salāmut katerssorsimassunut Sisak píssutigalugo, okarfígalugitdlo:
15,2; ima okarpok Nálagak: ilivse kimagkavsinga uvangátaok kimápavse
24,20. Sisaup agssainut. ⁶ tauva Israflip nálagai kúngilo kunulerput
okardlutigdlo: Nálagak iluarpok. ⁷ Nálagkavdlo takugamigit ku-
-nussut, Nálagkap okausia Simaiamut pivok okardlune: kunung-
-mata aserúsángiláka; kilamik aniguisíkumárpáka, kamangneralo
Jerûsalāmut kuissásángilak Sisaup agssaisigut; ⁸ kisiāne táussu-
-múnga kivfángúsáput, ilisarssilerkuvdlugit uvavnut kivfartorner-
-mik nálagauvfingnutdlo nunanītunut kivfartornermik. ⁹ Sisak
Egivtinip kúngia tauva majuarpok Jerûsalāmut sorssugdlune; Ná-
-lagkavdlo igdluata pekūtai kúngivdlo igdluata pekūtai tiguvai, ta-
-maisai tiguvai; erkornavérkutitdlo kúltiussut Sálumúp sanai tiguvai.
1 kúng.14,26. ¹⁰ taortigssainik kúnge Riâpiât erkornavérkutiliarpok kangnúsaussu-
-nik, takusartarnekartitdlugitdlo arpagtartut kúngip igdluata iser-
-tarfianik pârssissússut nálagainut; ¹¹ kúngilo Nálagkap igdluanut
1 kúng.14,27. iserángat, arpagtartut tigumiartarpait, kingumutdlo utertitdlugit ar-
-pagtartut inānut. ¹² kunungmat, Nálagkap táussumúnga ní-
-ngangnera soraerpok aserordluinarumánginamiuk, Jútame āma
ajúngitsoxarmat.

¹³ kúnga Riâpiât Jerûsalâme píssagtíkiartorpok kúnguivdlune; mássa sisamanik kulilingnik atautsimigdló ukiokardlune kúngi-^{1 kúng.14,21.}
 -ngorame, ukiut arfersanek-mardluk kúnguivox Jerûsalâme, igdlo-
 -karfingme Nâlagkap kinigâne Israílikut nagguvekatigígsortainit
 tamanit arke tássantíkumavdlugo; arnâta aterâ Naima Amuni-
 -kûssok. ¹⁴ ajortok ilerkorâ ûmâne nakimaitdlisángínamiuk Nâ-
 -lagak uyardlugo. ¹⁵ Riâpiâmik okalugtuarissagssat, sujugdítldo ^{1 kúng.14,29.}
 kingugdítldo, tamáko agdlagsimáput Simaiap pruvftip iliornernik
 agdlagaine Itumilo takordlûissume nautsorssornexardlutik. Riâpiât ^{13,32.}
 Jarûpiâtdlo sorssûput uvdlutik tamaisa. ¹⁶ Riâpiâtdlo sujuaissa-^{1 kúng.14,30.}
 -minut ínarpok ilissauvdlunilo Dâvip igdlokarfiáne; Aapialo ernera ^{1 kúng.14,31.}
 kúngíngorpok kingorârdlugo.

kapitalit 13.

Aapia Jútame kúngiussok; Aapia Jarûpiâtdlo sorssûtut; Aapia ajugaussok.

¹ ukiut arfersanek-pingajuáne Jarûpiât kúngiutitdlugo Aapia ^{1 kúng. 15,1.}
 Jútamut kúngíngorpok. ² ukiut pingasut kúnguivox Jerûsalâme; ^{1 kúng. 15,2.}
 arnâta aterâ Miggaia Uerialip Gtípiamiup pania. Aapia Jarûpiâtdlo
 sorssûput; ³ Aapia sorssorkârpok katerssakardlune sorssutdlar-
 -kigsunik, sisamanik untritilingnik tûsintilingnik, angutinik kiner-
 -simassunik; sorssúsavdlugulo Jarûpiâp arfínek-pingasunik untri-
 -tilingnik tûsintigdlit siagtípai, angutit kinersimassut, sorssut-
 -dlarkigsut. ⁴ Aapialo kakivox kâkap Simarâp Eivfarâp kâkaisa
 ilâta kânut okardlunilo: tusarsinga, Jarûpiât Israílikutdlo ilû-
 -ngavse-â; ⁵ nalúsángikaluarpuse, Nâlagkap Israílip Gútiata Dâve
 Israílimut nâlagaussugssángortíkâ nâgssáungítsumik, táunalo ki-
 -nguailo angerutsimik aserfatdlajuitsumik; ⁶ Jarûpiâtdle Nípatip
 ernera, Sâlumûp Dâvip ernerata kivfâ, makípok nâlagke nâlagku-^{1 kúng.11,26.}
 -majungnaerdlugo; ⁷ táussumúngalo katerssorput angutit atúngítsut, ^{er. 9,4.}
 inupilûssut, Riâpiâmudlo Sâlumûp erneranut akerartordlutik;
 Riâpiâtdlo inûsugtûvdlunilo ûmámigut kugsalagame artorssartí-
 -ngilai; ⁸ mánalo ilivse isumakarpuse Nâlagkap nâlagauvfia Dâvip
 kinguaisa agssainítok artorssartísasoralugo, ujameriarujugssûgavse,
 ilivsíngmatalo norraussat kûltiussut Jarûpiâp ilivsínut sanai ^{1 kúng.12,28.}
 Gútigerkuvdlugit; ⁹ Nâlagkap palasertai Aarunip kinguai Lívíikutdlo
 kimâtingínerpisigik, ilivsínutdlo nangminex palasíngortítsivdluse ^{1 kúng.12,31.}
 inuiakatigít nunanítut ássigilerdlugit? nalingínax atortugssángor-

-tikiartortok ugsingmik piaraussumik savarssuarnigdlo arfinek-
-mardlungnik pigdlfvdlune palasingoraraok Gútiúngitsunut. ¹⁰ uva-
-guttle Nálagak Gútigárput, kimángilarput; palasitdlo Nálagak
kivfartorfigât, Aarunip kinguaisa Lívikutdlo, suliuardlutik, ¹¹ Ná-
-lagkamutdlo tunissutinik ikivkagagssanik tipigigsautigdlfssarput
uvdlát nungutdlugit únuitdlo nungutdlugit tipigigsautinigdlo tipi-
-givfaringnik, timiussatdlo kínerkússutit ilissarpait nerriviussamut
minguitsumut nanerûserfigdlo kúltiussox kutdlersailo únuit nungut-
-dlugit ikítartut; uvagut isumagigavtigik Nálagak Gútivta isuma-
-gerkussai, ilivsile táuna kimagkigse. ¹² takuvarse, najorpátigut,
sujulerssorpátigut Gútip palasertaisalo kardlortáussuitdlo kardlor-
tarulútit ilivsínut kardlortarulugtásassut; Israflip kinguai ukorsé,
Nálagak sujuaissavse Gútiat sorssokinasiuk, pivdluásánginavse.

¹³ Jarûpiávdle kokagssissugssat sangutípai terdlinganérniar-
-kuvdlugit; Jútákutdlo sánfngmata, tunuániput kokagssissugssat;
¹⁴ Jútákutdlo kiviaramik sunauvfa sámingnilo tunumingnilo sor-
-ssugtokartok; tauva Nálagakmut nivdliáput, palasitdlo kardlor-
-táussuarnik kardlortarput, ¹⁵ Jútavdlo angutitai nivdlingárput;
pivordlo Jútap angutitai nivdlingártitdlugit, Gútip Jarûpiát Israt-
-líkutdlo ilūngaisa perdlugtíkai Aapiap Jútákutdlo sáne; ¹⁶ Israt-
-livdlo kinguai kimálersut Jútákut sánit agssainut Gútip túniúpai;
¹⁷ Aapiavdlo inugtaisalo saperssisitsivigait saperssisitsinermik angi-
-súmik, tokutaussut Israflíkut ilait ordlussut tatdlimanik untriti-
-lingnik túsintiliuvdlutik, angutit kinersimassut. ¹⁸ taima Israflip
kinguai kunutitáuput taimane; Jútavdle kinguai píssagput, Nálagak
sujuaissamik Gútiat tatigigamíko. ¹⁹ Aapiap Jarûpiát malerssorpá
arsárdlugulo igdlokarfingnik, Bítílimik nunakarfinguartainigdlo, Ji-
-sánamik nunakarfinguartainigdlo, Eivfrúnimik nunakarfinguartai-
-nigdlo. ²⁰ kingornagutdlo Jarûpiát nukigdlángavok Aapia inútít-
-dlugo, Nálagakavdlo perdlugtingmane tokuvok. ²¹ Aapiale píssag-
-tikiartorpok, ingminutdlo arkanek-sisamanik nulíssiússivok ki-
-tornartárdlunilo ernernik mardlungnik kulilingnik mardlungnigdlo
paningnigdlo arfersanilingnik. ²² Aapiamik okalugtuarissagssat

^{12,16.} avdlat, avkutailo suliailo, agdlagsimáput pruvftip Itup sukuiaiu-
¹ kúng. ^{15,8.} -tiliaine. ²³ Aapialo sujuaissaminut inarpok, iliverpátdlo Dávip
igdlokarfiane; Aasalo ernera kúngingorpok kingorárdlugo. táuna
inútítldlugo nuna uníngavekarpok ukiut kulit.

kapitalit 14.

Aasa Jútame kúngiussox; Gùtiliat pèrsikai; Aitiüpiamiunut ajugaussok.

¹ Aasa Nàlagkap Gùtime ajúngigissânik iluarissânigdlo iliorpok; 1 kúng. 15, 11.
² tunissiviliat avdlanertat kingigtúnguitdlo pèrsípai, napassuliatdlo 1 kúng. 15, 12.
 navdlorpai orpigssuarimiuliatdlo kivdlordlugit; ³ Jútákúnutdlo o- 5 Mór. 7, 5.
 -karpok Nàlagak sujuaissamik Gùtiat ujar kuvdlugo inatsisitdlo
 inássutitdlo nāmagserkuvdlugit. ⁴ Jútap igdlokarfinit tamanit ki-
 -ngigtúnguit sexinermutdlo nápartitat pèrsípai; nàlagauvfiuvdlo
 uníngavekarfigá. ⁵ igdlokarftdlo igpiliugagdlit karmarpai Jútame,
 nuna uníngavekarmat sorssungnekánginamilo ukiut tamáko, Nâ-
 -lagkap uníngavekartingmane; ⁶ Jútákúnut okarpok: igdlokarfit uko
 karmartigik, ungalorssualertigigdlo kakivfiliartalingnik matorssua- 8, 6.
 -lingnidlo sánerússualingnidlo nuname nàlagaugatdlartitdluta;
 mássa Nàlagak Gùterput ujarparput, ujaravtínilo uníngavekartípati-
 -gut avativtínitunit pinexásaersitdluta. karmaigamigdlo iluanárput.
⁷ Aasa katerssakarpok erkornavérkutunik kalugiussanigdlo pi-
 -lingnik Jútákússunik pingasunik untritilingnik túsintilingnik Btn-
 -jamikússunigdlo erkornavérkutilingnik pisigsimigdlo nokaissartunik
 mardlungnik untritilingnik arfinex-pingasunigdlo kulilingnik túsintilingnik;
 sorssutdlarkigput táuko tamarmik. ⁸ táuko ánivigai
 Séráp Aitiüpiamiup katerssakardlune túsintilingnik túsintileriar-
 -simassunik kamutekardlunilo pingasunik untritilingnik; Marísap-
 -mutdlo kigdligpok; ⁹ tauva Aasa anivok páriartordlugo, sorssú-
 -savdlutigdlo siagput kórkume Stvfatame Marísap erkánitume.
¹⁰ Aasalo Nàlagkamut Gùtiminut tordlorpok okardlune: Nàlagak,
 ikiúisavdlutit ilingnut sokutáungilak nukexangárpatdlünft nukexá- 1 Sâm. 14, 6.
 -ngigpatdlünft; ikiortigut, Nàlagak Gùterput, ivdlit tatigávtigit
 ivdlitdlo arkit tunâralugo savssariartorpugut ujameriagssuarnut
 ukunúnga; Nàlagak, ivdlit Gùtigávtigit, ilingnut inuk saperssásavok.
¹¹ Nàlagkavdlo Aitiüpiamiut perdlugtípai Aasap sâne Jútákutdlo
 sâne; Aitiüpiamiutdlo kimângmata, ¹² Aasap inuitdlo ilagissaisa
 malerssorpaít Gérârimut kigdligdlutik; Aitiüpiamiutdlo ordlorarput
 inússortánguerutdlutik, Nàlagkap sâne katerssaisalo sâne aserorti-
 -gaugamik; paggatigissarsingárput amerdlasórssuarnik. ¹³ igdlo-
 -karftdlo Gérârip avatânitut tamaisa perdlugtípait, inuinut Nâ- 1 Mór. 35, 6;
 -lagkamit ersinex túngangmat; igdlokarftdlo tamaisa ujajavfigait, 1 Sâm. 11, 7.

ujajágagssat tássane amerdlakingmata; ¹⁴āma tovkit nerssutau-
-tugdilit perdlugtípait; savanigdlo perpagssuarnik katigagtùnigdlo
autdlarússakardlutik Jerúsalamut uterput.

kapitalit 15.

Asaria Outatip erna takordlúgkerssártok. Aasa Gútimut ilumörtok.

¹Asaria Outatip erna Gútip anernerata kulangerpá: ²ani-
-vordlo Aasa páriartordlugo okarfígalugulo: tusarsinga, Aasa Jútá-
Is. 55,6; -kutdlo Bñjamícutdlo ilüngavse-á, Nálagkap najorpáse najorav-
Jer. 29,18,14; -sine, ujaruvsnílo ilivsinut nanisíkumârpok, kimagkuvsínile ilivse
1 nal. 28,9. kímásaváse. ³uvdlutdlo Israflíkúnut amerdlásaxaut ilumut Gú-
-tiussoxkarfiúngitsut palasekarfiúngitsutdlo ajokersuissunik inatsise-
-karfiúngitsutdlo; ⁴angnikitdliornermingnile Nálagkamut Israflíp
Gútianut sângniarpata uyardlugulo, táukunúnga nanisíkumârpok;
Mat. 24,6 tt. ⁵uvdlugssane táukunane erkigsivigssakásángilax anissumutdlúnt
isertumutdlúnt, pikigtitsinerssuisit túngásangmata nunat inuinut
Is. 19,2; tamanut; ⁶aportakátáusáputdlo inuiait inuiakatimingnut, igdlor-
Mat. 24,7; -pagssualik igdlorpagssualekatiminut, Gútip ánilársarumârmagit
Lúk. 21,10. angnikitdliornartunik tamalânik. ⁷ilivsile tugpatdleritse, agssasilo
Lúk. 21,28. Jer. 31,16; nukingerúnávêrilit, sulissarnise akigssakarmata.
1 Kor. 15,58. ⁸okautsit tamáko Outatip pruvfitip takordlúgkerssárutai
Aasap tusaramigit tugpatdliilerpok, maujungnartutdlo anisípai Jútap
Bñjamívdlo nunānit tamarmit igdloxarfíngnitdlo tiguagkaminit
Eivfaráp kákānītunit; Nálagkavdlo tunissiviutá Nálagkap párdliu-
-táta sánitok nutāngortípá. ⁹Jútákutdlo Bñjamícutdlo ilüngaisa
katerssorpai takornartatdlo táukunanítut Eivfarākut Mánarsícutdlo
Simiükutdlo ilait; mássa Israflícut ilarpagssuisit tunússivdlutik táu-
-ssumúnga sâgput, takugamíko Nálagkap Gútiata najorâ. ¹⁰Jerú-
-salāmut táuko katerssoriartorput káumatit pingajuáne ukiut ar-
-kanek-tatdlímāne Aasa kúngiutitdlugo; ¹¹Nálagkamutdlo tuni-
-ssíput uvdlok táuna paggatigissarsiamik ilainik ugsingnik arfinex-
mardlungnik untritilingnik savanigdlo arfinex-mardlungnik túsinti-
-lingnik. ¹²angerutsimigdlo angerput Nálagax sujuaissamik Gú-
-tiat ujarumavdlugo ūmatimícut ilüngardlutik tarnimícutdlo ilü-
-ngardlutik; ¹³nalingínardlo Nálagkamik Israflíp Gútianik uyardle-
-rumángitsox tokúnexásassox, mikissordlo angisórdlo, angutdlo
arnardlo; ¹⁴Nálagardlo ugpernarsaivfigát nipitúmik tipaitsungâr-
-nermigdlo, kardlortáussuarnik suvduartáussuarnigdlo; ¹⁵Jútá-

-kudlo ilüngarmik ugpernarsaut tipaitsútigát, ūmatimíkut ilüngar-
 -dlutik ugpernarsaigamik; piunáassutsimíkutdlo ilüngardlutik ujar-
 -máne táukunúnga nanisípok, Nálagkavdlo uníngavekartípai ava- 14,6;
 -tānītunit pinexásaersitdlugit. 16 āma Mágga arne Aasap kúngip 20,30.
 pērsípā kúngip nuliatur atúsaersitdlugo, tatáinartumik orpigssuar- 1kúng.15,13.
 -miuliorimat; tatáinartuliálo Aasap pšarpā aserorterdlugulo ikiv-
 -kardlugulo kúngúp Kítrúnip sináne. 17 kingigtúnguitdle Israflimit 1kúng.15,14.
 pērsínékángitdlat; taimáitok Aasap ūmatà ilumórpok uvdlune ta-
 -maisa; 18 angúme ivdlernartitai nangminerdo ivdlernartitane Gútíp 5,1;
 igdluanut erkúpai, sílvitdlo kúltitdlo pekutitdlo. 19 sorssugtoká- 1kúng.15,16.
 -ngilardlo ukiut pingasunik kuligdlit tatdlimát tikitdlugo Aasa 1kúng.15,16.
 kúngiutitdlugo.

kapitalit 16.

Israflip kúngiata Baisap Aasa sorssugkaluarà; Hanānimik takordlúissumik.

Aasa sujunekángitsutut iliortok; tokussok.

1 ukiut pingasunik kuligdlit arfernáne Aasa kúngiutitdlugo 1kúng.15,17.
 Baisa Israflip kúngia Jútamat majuarpok Rámalo karmardlugo,
 Aasa Jútap kúngia ilakarkunago anissumigdlúnft isertumigdlúnft.
 2 tauva Aasa sílvimik kúltimigdlo Nálagkap igdluata kúngivdlo 1kúng.15,18.
 igdluata pekútaisa ilainik ánitsivok nagsiutdlugitdlo Bfn-Hátatimut
 Sériap kúngianut Damaskusime igdlokartumut, okarkussivdlune:
 3 angerfigekatigkavta uvanga ivdlitdlo, atátagalo atátatdlo, uvfa, 1kúng.15,19.
 nagsiússivigávkít sílvimigdlo kúltimigdlo; autdlarit, Baisamut Is-
 -raflip kúngianut angerutsit atorungnaersíkiartoruk, majuarpuv-
 -dlugo kimagdlunga. 4 Bfn-Hátativdlo kúnge Aasa nálappā, sá- 1kúng.15,20.
 -kutórpagssuamilo nálagait autdlartípai Israflip igdlokarfnut, Iút
 Dánilo Aapal-Mátdlo perdlugitdlugit Navtalívdlo igdlokarfē pe-
 -kúsviussut tamaisa. 5 tamána Baisap tusaramiuk, Ráma tai- 1kúng.15,21.
 -maitípa karmásaerdlugo pilerssárutinilo isumákérdlugo. 6 tauva
 Aasap kúngip Jútácut ilüngaisa ilaserai, Rámalo pšaiufigát uja- 1kúng.15,22.
 -rainik kissuinigdlo Baisap karmaliússainik; tamákulo piliutdlugit
 Gípa Mispalo karmarpai.

7 taimailissúkut Hanáne takordlúissok Aasamut Jútap kú-
 -ngianut tikiúpok okarfigalugulo: Sériap kúngia tatigigagko Nā- Jer. 17,6.
 -lagax Gútít tatiginago, tamána píssutigalugo Sériap kúngiata
 sákutórpagssue agssangnit ánagput. 8 Aitiūpiamiut Liupiamiutdlo 14,8.
 sákutórpapurugssüngerpat kamutekardlutik kimugtilekardlutigdlo

- amerdlasôrssuarnik? Nâlagardle tatigigagko, agssangnut túniúpai.
- Sagg. 4,10. ⁹mássa Nâlagkap issai angalassarput nuna tamákerdlugo, úmati-
-mikut ilumôrfigissine píssagtíkumavdlugit; sujunexángitsutut ilior-
-putit tamatumûna, mánamit ilingnut sorssugtokartásangmat.
- 1 kúng. 22,27. ¹⁰Aasale takordlúissumut narrutsagpok igdlumutdlo kiggitsiving-
-mut pisitdlugo, úmitsáukamiuk tamána pivdlugo; inuitdlo ilait
- 1 kúng. 15,23. Aasap kunutítarpai uvdľlune táukunane. ¹¹Aasamigdlo okalug-
-tuarissagssat, sujugdľitdlo kingugdľitdlo, tássa-uko agdľagsima-
-ssut Jútap Isralivdlo kúngínik agdľagkane. ¹²ukiut pingasunik
kuligdľit arfinex-sisamâne kúngiutitdlune Aasa isigagdľulerpok,
nápautâ sualugtikiartordľlune; Nâlagardle ujángilâ náparsimatit-
-dlunilúnt, nakorsatdle kistsa. ¹³Aasalo sujuaissaminut ínarpok;
1 kúng. 15,24. ukiut sisamanik kuligdľit sujugdľiáne kúngiutitdlune tokuvok;
¹⁴iliverpátdlo iliversiánut Dávip igdľokarfiane agssagtítánut, ínar-
-titdlugo ínangavingmut naussunik tipigigsunik tamalânik ímersi-
-massumut, tarnusianik isumaliornartuliaussunik; ikivkaiviliúpátdlo
21,19;
Jer. 34,5. angisôrssuarmik.

kapitalit 17.

Júsavfat Jútame kúngiussok. mianeringmane Nâlagkap najorâ.

- ¹Júsavfat erna kúngingorpok kingorârdľlugo; Isralimutdlo
píssagtikiartorpok; ²Jútap igdľokarfê igpiliugagdľit tamaisa sáku-
-tôrpagassualersorpai, Jútavdlo nunâ Eivfarâvdlo igdľokarfê angúme
Aasap tiguagai ilitersuissunik ivertitsivigai. ³Nâlagkavdlo Jû-
-savfat najorpâ, Dávip sujuaissame avkurai sujugdľit ingerdlavi-
-galugit sakingmat Bâlitdlo ujarnagit, ⁴angúme Gútia ujarmago,
inássutailo ilerkoralugit sakingmat, Isralíkut ilerkue malingnagit.
⁵Nâlagkavdlo nâlagauvfík aulajangersarpâ táussumûna, Jútákutdlo
ilüngarmik Júsavfat pajugutinik tunivât; taima pisôrssuángorpok
18,1. atarkinartorssuángordľlunilo. ⁶úmámigutdlo isumavdľualerame Nâ-
1 kúng. 18,4. -lagkap avkutigerkussai ingerdlavigalugit, kingigtúnguit orpigssuar-
-miuliatdlo pêrsípai Jútamit. ⁷ukiut pingajuáne kúngiutitdlune
nâlagartane autďlartípai, Bín-Haitdle, Opátia, Saggaria, Natániale,
Miggiaia, Jútap igdľokarfíne ajokersuervkuvdlugit; ⁸táukunúnga ila-
-gitípai Lívíkut: Simaia, Nitánia, Sipátia, Asafle, Siméramút,
Júntât, Atúnia, Tupia, Túp-Atúnia, Lívíkússut, táukunúngalo ila-
-gititdlugit Elisámalo Jórâtdlo, palasiussut. ⁹táuko Jútame ajo-
-kersuíput magpersagkat Nâlagkap inatsisaisa agdľagsimavfê nag-

-sarsimavdlugit; Jútavdlo igdlokarfé tamaisa angalavfigait inungnik ajokersuivdlutik. ¹⁰Nálagkamitdlo ersinek tungmat nálagauv- ^{14,13.}
 -fingnut tamanut nunane Jútav avatânítune ítunut, Júsavfat sor-
 -ssúngilát. ¹¹Filisteritdlo ilaisa Júsavfat átsivigát pajugutinik
 sílvinigdlo akilerártautigssanik; āma Arâpiamiut átsivigát savanik,
 savarssuarnik arfinek-mardlungnik túsintilingnik arfinek-mardlung-
 -nigdlo untritilingnik savaussarssuarnigdlo arfinek-mardlungnik tús-
 -sintilingnik arfinek-mardlungnigdlo untritilingnik. ¹²Júsavfatdlo
 angisúngoriartuínarpok angingálerdlune; Jútamilo igdlússârssuarnik
 igdlokarfingnigdlo pekúsviussunik karmaivok; ¹³pigissakangârpok
 Jútav igdlokarfíne, angutitakardlunilo sákutúnik sorssutdlarkigsunik
 Jerúsálame; ¹⁴tamássalo nautsorssornekarnere ingmikut sujuai-
 -ssakatigt ingmikórtitardlugit, Jútame túsintilingnut nálagausst:
 Atina nálagausstok táussumanítutdlo sorssutdlarkigsut pingasunik
 untritilingnik túsintigdlit, ¹⁵tugdliá Juánát nálagausstok táussu-
 -nítutdlo mardlungnik untritilingnik arfinek-pingasunigdlo kuliling-
 -nik túsintigdlit, ¹⁶tugdliá Amasia Siggerip ernerá, Nálagkap ka-
 -jumigtortâ, táussumanítutdlo mardlungnik untritilingnik túsintig-
 -dlit sorssutdlarkigsut, ¹⁷Bínjamíkutdlo ilait: Eliâta, sorssutdlar-
 -kigsok, táussumanítutdlo pisigsimik erkornavêrkúmigdlo sákuler-
 -sorsimassut mardlungnik untritilingnik túsintigdlit, ¹⁸tugdliálo
 Júsapate táussumanítutdlo untritilingnik arfinek-pingasunigdlo ku-
 -lilingnik túsintigdlit, sorssungnermut sákulersorsimassut. ¹⁹táu-
 -kua kúngé kivfatorfigát, Jútame tamarssuarne igdlokarfingne
 igpiliugalingne kúngip uníngatitai nautsorssornagit.

kapitalit 18.

1 kúng. 22,

Júsavfat Aagalo Isráilip kúngia Séríamíunut sorssokatigígsut.

2-36.

Aaga sorssungnerme tokutaussok.

¹Júsavfat písôrssuángorpok atarkinartorssuángordlunilo; Aa- ^{17,6.}
 -gamutdlo ningáussiúpok. ²ukiutdlo kavínguit nângmata, Sa- ^{1 kúng. 22,2.}
 -mâriamut aterpok Aagamut; Aagalo savanik ugsingnigdlo per-
 -pagssuarnik tokutsivok pigdliutigalugit táussumúnga inungnutdlo
 ilagissainut; kimigtiserfigálo Râmútímut Gíliatímítumut majuar kuv-
 -dlugo; ³Aaga Isráilip kúngia Júsavfámút Jútav kúngianut okar-
 -pok: autdlakatigiumavinga Râmútímut Gíliatímítumut? akivâ:
 iligtut písauंगा, ínugtákaló ínugtágtut písáput, sorssungnerme ^{2 kúng. 3,7.}
 pekátigísavavtígit. ⁴Júsavfatdlo āma Isráilip kúngianut okarpok:

Nálagkap okausia uvdlume sujunersioruk-ait. ⁵tauva Israflip kúngiata pruvftit katerssorpai, angutit sisamanik untritigdlit, okarfigailo: autdlásanerpunga Rámútimut Gfliatimítumut sorssug-kiartordlunga, taimaitísanerdlugulúntf? okarput: majuarit, Gútip túniúkumárpá kúngip agssainut. ⁶Júsavfatdle okarpok: tamáne Nálagax avdlamik pruvftekángila sujunersiuvfigssavtínik? ⁷Israflip kúngia Júsavfámút okarpok: avdlamik angutekaraluarpok Nálag-kamik sujunersiuvfigisinaussavtínik, uvangale úmigâra, ajúngit-sumik sujuligtútiginex ajormanga, kisiáne uvdlume tamaisa ajortumik, tamássa Miggaiia Jimlap ernera; Júsavfatdle okarpok: taima kúnge okángikile. ⁸tauva Israflip kúngiata sakissartut ilát kaerkuvâ okardlunilo: Miggaiia Jimlap ernera kainasuardle. ⁹Israflivdlo kúngia Júsavfatdlo Jútap kúngia igsiassut tamarmik igsiavfingmingne kilâlingne ánorârssuit atisimavdlugit, Samâriap isâvfiata pâta silatáne igsiavdlutik, sânilo pruvftit tamarmik takordlúgkerssártut. ¹⁰Sitikialo Kanânap ernera ingminut saviussunik nagssússaliorsimavdlune okarpok: ima okarpok Nálagax: mákunínga Séríamiut nagssungmigarumárpátit núngutaerserdlugit: ¹¹taimatudlo pruvftit tamarmik takordlúgkerssárput okardlutik: Rámútimut Gfliatimítumut majuarit, pivdluásautit, Nálagkap túniúsavâ kúngip agssainut. ¹²arpártok autdlarsimassox Miggaiia kaerkujartordlugo táussumúnga ima okalugpok: ata, pruvftit okausé isumakatigtgdluinardlutik kúngimut ajúngitdlat; okausigssavit táukua ilâta okausia ássigiliuk-ait, ajúngitsumigdllo okalugit. ¹³Miggaiiale okarpok: ilumut úmangmat Nálagax, kanok Gútiga okarpat, taima okalúsaunga. ¹⁴kúngimut pingmat, kúngip okarfigâ: Miggaiia, autdlásanerpugut Rámútimut Gfliatimítumut sorssugkiartordluta, taimaitísanerdlugulúntf? okarpok: majuaritse, pivdluásause, agssavsinut túniússáusáput. ¹⁵kúngivdle okarfigâ: kavsiningme tauva ugpernarsaivfigisavavkit sumik okalugfigerkunanga, kisiáne ilumórtússumik Nálagkap arkagut? ¹⁶tauva okarpok: Israflíkut ilúngaisa takuvâka kákanut siámarsimassut savatut párssissokángitsutut; Nálagardlo okartok: uko nálagaká-ngínamik uterilit nungutdlutik igdlumingnut erkigsivdlutik. ¹⁷Israflip kúngia tauva Júsavfámút okarpok: okarfigínginerivkit: ajúngitsumik sujuligtútiginex ajorpânga, kisiáne ajortumik. ¹⁸iv-nale okarpok: taimáitumik Nálagkap okausia tusarsíuk: Nálagax takuvara igsiavfingmine kilâlingme igsiassok, katerssárssuitdlo kilangmiut tamaisa talerpiatalo sâmiatalo tungâne kekartut; ¹⁹Nâ-

-lagardlo okartok: kiatok Aaga Israflip kúngia misigingitsórtíkiliuk majuartitdlugo tokutíkiartortitdlugulo Râmútime Gíliatimítume? ardlátdlo ima okartok, áipále ima okardlune; ²⁰tauva anernek anisok, Nâlagkap sânut kekariartordlune okardlunilo: uvanga misigingitsórtíkumârpara; Nâlagkavdlo okarfigigâ: kanok-ilivdlutit? ²¹okartok: anísaunga anerneruvdlunga sagdlutók pruvfítertaisa tamarmik karnine; akigâ: misigingitsórtísavat itigásanagulo; ánt taimailioriartordlutit. ²²mânaló takúk, anernek sagdlutók Nâlagkap pisikâ pruvfítertavít ukua karninut, Nâlagardlo perdlútigssangnik okalugtok. ²³tauva Sitikiap Kanânap ernerata patdligdlune Miggaia erssârpâ okardlunilo: súkut ingerdlavdlune Nâlagkap anernerata uvanga kimagpânga okalugfigilerdlutit? ²⁴Miggaia okarpok: ata, takujumârpát uvdlugssame ivssumane, iseruvít inínguamít iní- ^{2 kúng. 9,2.} -nguamut avdlamut issertoriartordlutit. ²⁵tauvale Israflip kúngia okarpok: Miggaia tigusiuk utersardlugulo Aamunimut igdlokarfiup nâlagânut Júarsimutdlo kúngip erneranut; ²⁶okâsausilo: kúnge ima okarpok: una igdlumut parnaerússivingmut písisiuk, nekig- ^{Jer. 37,16.} -ssamigdlo erdloxíssúmik imigssamigdlo erdloxíssúmik nerisísiuk, ^{Is. 30,20.} erkigisvdlunga uterserdlunga. ²⁷Miggaiale okarpok: erkigisvdlutit uteraluaruvít, Nâlagak uvavkut okalugsimásángilak; okarujordlo: tusâgitse, inuiaussuse tamavse-â.

²⁸tauva Israflip kúngia Júsavfatdlo Jútáp kúngia Râmútímut Gíliatímítumut majuarput. ²⁹Israflivdlo kúngia Júsavfâmut okarpok: avdlaussârdlunga sorssugkiartúsaunga, ivdlitdle ánorássatít atíkit; tauva Israflip kúngia avdlaussârpok, sorssugkiartorputdlo. ³⁰Sériavdle kúngiata kamutít pigissame nâlagait inápai okardlune: mikissumutdlúnt angisúmutdlúnt sorssúsángilase, kisiáne Israflip kúngianut, táussumúngáinak. ³¹kamutítidle nâlagaisa Júsavfat takugamíko okarput: tássa Israflip kúngia, iluvâtdlo sorssugkumavdlugo; Júsavfatdle nivdliangmat, Nâlagkap ikiorpâ, Gútivdlo sangutípai táussumânga. ³²kamutítidle nâlagaisa takugamíko Israflip kúngia tássâungítsox, uterput maligkungnaerdlugo. ³³angutivdle písigsine taimungáinak kiluvdlugo Israflip kúngia písigpâ sâgtuaussâta kânerisígut; kimugsiússissiminut tauva okarpok: sa- ^{35,23.} -ngugít katerssanít anísitdlunga, ikiligaugama. ³⁴sorssungnerdle ^{35,23.} uvdlok táuna sualugkiartormat, Israflip kúngia kamutímíne kekartuarpok Sériamiut akiáne únungneranut; sekínerdlo tarrilersok tokuvok.

kapitalit 19.

Jigúp takordlúissup Júsavfat agpísalúká. erkartüssissunik Júsavfat
ivertitsissok.

- ¹Júsavfatdle Jútáp kúngia Jerúsalamut igdluminut erkigsiv-
1 kúng. 16,1. -dlune uterpok. ²tauvale Jfgô Hanânip ernera takordlúissok
anivok páriartordlugo, kúngimutdlo Júsavfámút okarpok: iluaitsox
ikiúsaviuk Nálagkavdlo úmigssortai asavdlugit? tamána pivdlugo
Nálagkap níngangnerata kulangerpátit. ³taimáitok ajúngitsu-
-lianik navssárfiginekarputit, orpigssuarmiuliat nunamit pérsikag-
-kit, úmatitdlo nakimaitdlisaragko Gúte uyardlugo.
- ⁴Júsavfat tauva Jerúsalamé uníngavok; inuitdlo akornánut
kingumut anivok Bêrsápamit Eivfarâp kákâ tikitdlugo, Nálagka-
-mutdlo sujuaissaisa Gútiánut utersarpai. ⁵erkartüssissunigdlo
nuname ivertitsivok Jútáp igdlokarffine igpiliugalingne tamane,
igdlokarffit tamákerdlugit; ⁶erkartüssissunutdlo okarpok: misig-
5 Mór. 1,17. -ssoritse kanok-iliortuse, inuk tunârinago Nálagardle tunâralugo
erkartüssisagavse, táussuma najortarmase erkartüssissarnivsíne;
⁷mánalo Nálagkamik mianeringningnek ilivsínikile; misigssorkig-
5 Mór. 32,4. -sárdluse pigitse, Nálagak Gúterput iluáissusexángingmat inúp
5 Mór. 10,17; táunáussusianik sokutigingningnane pajugúmigdlúntt tigusísanane.
ap.sul. 10,34; Gal. 2,6. ⁸ãma Jerúsalamé Júsavfat ivertitsivok Ltvíkut palasitdlo ilainik
Israílíkutdlo sujuaissaxatigtisortainut nálagaussut ilainik Nálagkap
erkartüssissutigerkussai sakitsautitdlo suliarerkuvdlugit; Jerúsala-
-milo uníngatípai; ⁹inápailo okardlune: imailiúsause Nálagak mia-
-neralugo perkusersuitdluse úmativsigutdlo ilumórdluse: ¹⁰sakit-
-saut nalingínax ilivsínut sarkangiúnekarpat katángutivsínit igdlo-
5 Mór. 17,8. -karfingmingne uníngassunit, augdlúntt aokatánut inatsisidlúntt
inássutekatainut ilerkorerkussanut erkartüssisigerkussanutdlo er-
-kartüssissutigissariakarpata, navsuiavfigísavase Nálagkamut pit-
-dlagagssauterkunagit níngangnerdlo ilivsínut katángutivsínutdlo
nagdliuterkunago; taimailiúsause, tauva pitdlagagssautísángilase;
¹¹atalo, Amária palasiunex ilivsínut nálagaúsavok Nálagkap píssu-
-tigerkussai tamaisa pivdlugit, Sipátialo Ismaflip ernera Jútákut
inokutiligtainut sujulerssuissox [nálagaúsavok] kúngip píssutiger-
-kussai tamaisa pivdlugit; misigssuisutdle Ltvíkut kivfartortigi-
-savase. tugpatdlerdluse taimailioritse; ajúngitsox Nálagkap na-
-júsavâ.

kapitalit 20.

Amunikut Múapíktldo Júsavfatip ajugauvfigigai.

¹kingornagut Múapip kinguai Amunivdlo kinguai inuiaká-
-timik ilait ilagalugit Júsavfámút sorssugkiartorput. ²Júsavfatldo
nalunaerfigiartorpát okardlutik: ilingnut pitoráuput ujameriarujug-
-ssuit ímap ungatánit Sériamit, ata, Hátsatsún-Támarime, tássa ^{1 Mór. 14,7.}
Eingkatíme, ítut. ³ersilerdlune tauva Júsavfatip kíne ságtípá
Nálagak uyardlugo, ísinginiarfigssardlo tordlulautigá Jútamut ta- ^{1 kúng. 21,9;}
-marssuarmut. ⁴Jútáktldo katerssorput Nálagak ujarumavdlugo, ^{Esr. 8,21.}
Jútavdlo igdlokarfínit tamanit aggerput Nálagak ujariartordlugo.
⁵Júsavfatldo Jútákt Jerúsálámiutldo ilagít akornáne kekarpok
Nálagkap igdluane silardlertáp sáne ⁶okardlunilo: Nálagak, . su-
-juaissavta Gútiat, ivdlit táunáungínerpit Gúte kilangmíusok? ^{1 nal. 29,12.}
akimángitsut nálagauvfnut tamanut ivdlit nálagauvutit; agssang-
-níput píssaut artorssajuíssutldo, sángnilo atagínaussoxángilak;
⁷ivdlit, Gúterput úmá, nunap matuma inue kimátíngínerpigit ínug-
-tavit Isrállíkt sujornatígut nunalo túniutdlugo Aaperáp asassavit
kinguainut nágssáungítsumik? ⁸tássanilo inekardlutik tássane i-
-lingnut ivdlernartútiliorput aternut pigititdlugo okardlutik: ⁹per- ^{6,28;}
-dluk uvavtínut nagdliugpat, pana erkartüssutaussok tokorarner- ^{1 kúng. 8,}
-dlúnt kángnerdlúnt, igdlup matuma sáne kekásaugut kínavitldo ^{38 tt.}
sáne, arkit igdlume matumane ingmat, ilingnutldo nivdiásau-
-gut angnikitliornivtíne, tauva tusarnigdlutitldo ánáussiumárputit.
¹⁰mánalo takuvat, Amunip kinguai Múapíktldo Sfarivdlo káká-
-miut, Isrállíkúnut ingerdlavigerkúngísatit Egivtínimit aggermata ^{5 Mór. 2,9. 29.}
— saxiatdlagputldo nigordlugit nungutitdlarnagitldo —, ¹¹táukuame
akilerpátígut, aggeramik anisíkiartordluta pigissangnit uvavtínut
pigítitangnit; ¹²Gúterput-á, erkartüssivigiumángiligit? mássa u-
-vagut ujameriarujugssuit uko uvavtínut pitoráutut artorpavut na-
-lulerdlutalo kanok píssaugut; ilingnutdle issivut sangmíput.

¹³Jútáktldo ilüngarmik Nálagkap kínáta sáne kekartut, kitor-
-nánguít nulíaitldo erneritldo áma.

¹⁴Jagásialilo Mátanjap ernerata Jflíp ernerata Binaiap er-
-nerata Saggariap ernera Ltvíkússok Aasavfíp kinguaisa ilát Ná-
-lagkap anernerata kulangermane ilagít akornánítitdlune ¹⁵okarpok:
síuneraritse, Jútákt ilüngavse Jerúsálámiussusilo kúngilo Júsavfat;
ima okarpok Nálagak ilivsnut: ujameriarujugssuit táuko sujórá-
-ssutigínagitldo ánilárutigísángilase; mássa ilivse sorssugtüngilase,

Gútile sorssugtûvok. ¹⁶akago táukunúnga atísause, ata, Sítsip majuariágut majuartut; nâpísavasilo kôrkup isuane, Jêrutdliþ puilassuitsuata akiane. ¹⁷ilivse sorssugtugssáungilase tamatumûna; ²Môr. 14,13. kekarsínardluse unínásassuse Nâlagkavdlo ilivsinik ánaussiniarnera takuniardlugo, Jûtákut Jerûsalâmiutdlo ukorsé; sujôranase ánilâr-nasilo, akago aniniaritse pâriartordlugit, Nâlagkap najorpâse. ¹⁸tauva Jûsavfat kînaminik nunamut sikigpok, Jûtákutdlo Jerû-salâmiutdlo tamarmik patdlorput Nâlagkap kfnâta sânut, Nâlagak patdlorfigalugo; ¹⁹Ltvíkutdlo Kâgatkûssut Kôrákûssutdlo nikuíput Nâlagak Israflip Gútia únersiutigalugo nipitôrssuarmik. ²⁰aka-gúkut makiârdlutik Tikuap puilassuitsuanut aníput; anilermatalo Jûsavfat tássane kekarpok okardlune: tusarsinga, Jûtákut Jerûsa-lâmiutdlo ukorsé, Nâlagkamut Gútivsinut ugperitse, tauva au-lajangersitáusause; pruvftai ugperisigik, tauva pivduásause. ²¹inuitdlo isumaliokatigai Nâlagkamigdlo erínarsártugssanik iver-titsivdlune, táukua únersiutigisagât ivdlernartunik ássuarsimavdlu-tik; ^{14,13;} ^{136,1.} sâkokartutdlo sujornatigut savssariartorunik okásassut: Nâla-gak kutsavigisiuk, isumagssuinaera nâgssáungingmat. ²²pilieriat-dlarmatalo kîmagtardlutik únersiutigingnigdlutigdlo, Amunip kínguai Mûapíkutdlo Sfarivdlo kâkâmiut Jûtamut pitoráutut Nâlagkap kokagssissunut terdlinganêrsípai perdlugtitdlugitdlo. ²³Amunip kinguai Mûapíkutdlo Sfarip kâkâta inuinut akerartulerput utertí-navêrsardlugit nungutitdlardlugitdlo; Sfarivdlo inue núngutaera-míkik ikiortigflerput ingmingnut aserordlutik. ²⁴Jûtákut puila-ssuitsup kinerdlerfanut tikiúkamik, ujameriagssuit kiviarpait, sunauvfa timit tokungassuínait nunamut ordlusimassut, aniguisi-massokángilak. ²⁵Jûsavfativdlo inugtaisalo paggatigissagssanik ujajaiufigiartoramíkik, navssârfigait perpogssuarnik, pekutinigdlo timit tokungassut pfnik erdlingnartulianigdlo, ingmingnutdlo tigu-ssaxarput ardliartitdlutik; uvdlutdlo pingasut paggatigissagssat ujajaiufigait, amerdlakingmata. ²⁶uvdlut sisanât kôrkumut ner-suivfingmut katerssorput; Nâlagak tássane nersoramíko, najugak tamána kôrkumik nersuivfingmik atserpât uvdlumimut agdlât. ²⁷uterput tauva Jûtap Jerûsalâvdlo angutitait tamarmik Jûsavfat sujulerssortigalugo; Jerûsalâmut uterput tipaitsugdlutik, Nâlagkap kíngarssortimingnik tipaitsugtingmatik; ²⁸Jerûsalâmutdlo iserput kúkilagutilingnik kúkilagtaríssanigdlo kardlortáussuarnigdlo nipiler-^{14,13;} ^{17,10.} -ssordlutik, Nâlagkap igdluanut pivdlutik. ²⁹Gútimitdlo ersinek nâlagauvfingnut nunanítunut tamanut tugpok, tusaramíko Nâlagak

Israflip kóngarssortainut sorssugtok; ³⁰Júsavfativdlo nálagauvfia uníngavekarpok, Gútiata uníngavekartingmago avatânitunit pine- 14,6;
-kásaersitdlugo. 15,16.

³¹Júsavfat Jútamut kúngiuvok; pingasunik kulilingnik tatdli- 1kúng.22,42.
-manigdlo ukiokardlune kúngíngorpok, ukiutdlo mardlungnik ku-
-ligdlit tatdlimatdlo kúngiuvok Jerúsaláme; arnáta aterâ Asùpa
Siligtp pania. ³²angúme Aasap avkutâ ingerdlavigalugo saxivok 1kúng.22,43.
nigornago, Nâlagkap iluarissânik iliordlune. ³³taimáitok kingig- 1kúng.22,44.
-túnguit pèrsínexángitdlat, inuit ūmatitik sule nakimaitdlisarsimá-
-ngingmatigik sujuaissamik Gútiánut sâgtitdlugit. ³⁴Júsavfámik 1kúng.22,46.
okalugtuarissagssat avdlat, sujugdliútdlo kingugdliútdlo, tássa-uko
agdlagsimassut Jígùp Hanânip ernerata iliornermik agdlagaine Is- 19,2.
-raflip kúngínik agdlagkanut ilaliúsimassune. ³⁵kingornagut
Júsavfatip Jútap kúngiata iligilerpâ Agâsia Israflip kúngia, táuna 1kúng.22,50.
kanok-iliornermigut iluaitsox. ³⁶iligilerpâ umiarssualiokatigiu-
-mavdlugo Tarsisilianik; umiarssualiorputdlo Eitsiun-Gtperime.
³⁷Eliásarile Dútâvap ernerera Martsamio Júsavfámut takordlúgker-
-ssârpok okardlune: Agâsia iligileragko, Nâlagkap sanâtit alig-
-torpai. umiarssuitdlo aserorput Tarsisimut ingerdlasínaujung- 1kúng.22,49.
-naerdlutik.

kapitalit 21.

Jórât Jútame kúngiussok; katángutine tokúkai; inuit Gútipilugsiortíkai; Elia
agdlagarsivfigigâ; nápáumik perdlugtitauvdlune tokussok.

¹Júsavfatdlo sujuaissaminut ínarpok, sujuaissanilo ilissaoka- 1kúng.22,51.
-tigai Dâvip igdlokarfiane; Jórâtdlo ernerera kúngíngorpok kingo- 2 kúng. 8,16;
-rârdlugo. ²katángutigai uko Júsavfatip ernere: Asaria, Jigtale, 1 nal. 3,11.
Saggaria, Asaria, Miggaitdle, Savfátia; táuko tamaisa Júsavfatip
Israflip kúngiata ernerai. ³angutâta tunivai tunissutinik amer-
-dlasúnik, sflviussunigdlo kúltiussunigdlo erdlingnartulianigdlo, ig-
-dlokarffit igpiliugagdlit Jútamítut ilait ilángutdlugit; nálagauvfigdle
Jórâmut túniúpâ, táuna angajugdliungmat. ⁴angúme nálagauv-
-fianut Jórât ivertíkame píssagtitdlunilo, katángutine tamaisa pa-
-namik tokúpai Israflivdlo nálagaisa ilait âma.

⁵pingasunik kulilingnik mardlungnigdlo ukiokardlune Jórât 2 kúng. 8,17.
kúngíngorpok, ukiutdlo arfínek-pingasut kúngiuvok Jerúsaláme.

⁶Israflip kúngísa avkutâ ingerdlavigalugo saxivok, sórdlo Aagácut 2 kúng. 8,18.
iliortut, Aagap pania nuliarigamiuk; Nâlagkavdlo iluaríngisânik

2 kúng. 8,19. iliorpok. ⁷Nálagkavdle aserorumángilai Dâvip inokutai angerusek 2Sâm.7,18tt; píssutigalugo Dâvimut angerutigissane, sórdlulo okarame táuna 1kúng.11,36. ernerilo nanerússamik tuniumavdlugit uvdlut nungutdlugit. ⁸inû- 2 kúng. 8,20. -titdlugo Eitumíkut tunússíput Jútákúnut nálásaerdlutik, kúngi- 2 kúng. 8,21. -migdlo ingmingnut ivertitsíput. ⁹taimáitumik Jôrât tássung- -narpok nálagartane ilagalugit kamússuitdlo tamaisa nagsardlugit; únuauditdlugulo pikivdlune Eitumíkut perdlugtípai avatangermáne 2 kúng. 8,22. kamússuisalo nálagait táputdlugit. ¹⁰Eitumícutdle tunússiurput Jútákúnut nálásaerdlutik uvdlumimut agdlât; tauvalo Lipnamiut tunússípútaok uvdlune táukunane nálásaerdlugo, Nálagak sujuaí- -ssame Gútiat kimangmago. ¹¹Jútap kákaine táuna áma kingig- -túngualiorpok, Jerúsálávdlo inue uverssartípai Jútákutdlo támar- -titdlugit.

¹²tauvale agdlagarsivok Eliamit pruvftimit imáitumik: ima okarpok Nálagak Dâvip sujuaissavit Gútia: sakigavit Júsavfatip angúpit avkutai ingerdlaviginagit Aasavdlúnt Jútap kúngiata av- -kutai ingerdlaviginagit, ¹³Israflivdle kúngtsa avkutât ingerdlavi- -galugo sakigavit, Jútákutdlo Jerúsálávdlo inue uverssartíkagkit Aagap inokutai uverssarnerisigut íssuartitdlugit, katángutititdlo angúpit inokutai ilingnit ajúngínerugaluartut áma tokúkagkit, ¹⁴ata, tamána pivdlugo Nálagkap ínugtáitit kitornatitdlo nuliatitdlo pe- -kutititdlo tamaisa perdlugtitsivigiumárpai perdlungmik angisúmik, ¹⁵ivdlitdlo nápautinik amerdlasúnik, erdlavingnit nápartitdlutit erdlavisit anitdlagserdlugit nápaumit uvdlut tamaisa sualugtíkiar- -túsassumit.

¹⁶Nálagkap tauva Jôrâmut pilerisárpai Filisterit anernerat Arâpiamiutdlo anernerat, Aitiûpiamiut saniltsa; ¹⁷táukualo Júta majuarfigât kerdleroruvfigalugulo, pekutitdlo kúngip igdluane na- -nissaussut tamaisa autdlarúpait ernerilo nulíailo táputdlugit; av- -dlamik ernekángilak amiákússumik, kisiáne Júagarsimik ernime nukardlersánik. ¹⁸tamákualo tamarmik kingornatigut Nálagkap perdlugtípâ erdlavísigut nápaumik naligssakartitagssáungitsumik; ¹⁹uvdlut tamaisa sualugtíkiartorpok, ukiuvdlo áipâ nâlermat, er- -dlavé nápautágut anitdlagput, igpigissakardlunilo ajortorssuarnik tokuvok; ínugtaisalo ikivkaiviliûtingilât, sórdlo sujuaissai ikivkai- -viliûkitik. ²⁰pingasunik kulilingnik mardlungnigdlo ukio kardlune kúngíngorpok, ukiutdlo arfinek-pingasut kúngiuvo Jerúsáláme; makaissinekarnane tokuvok; Dâvip igdloxarfiane iliverpât, kú- 24,25. -ngitdle ilivekarfiánut písínago.

kapitalit 22.

Agâsia Jûtame kúngiussox. Atâliamik.

¹ Jerúsâlâp inuisa Agâsia ernera nukardlek táussumúnga kingo-
-rârtigitidldugo kúngingortípât, angajugdliussut tamaisa katerssat 2 kúng. 8,24.
tangmârfingmut Arâpiamiut aggekataisa tokungmatigik; Agâsia Jôrâp 21,16.
Jûtap kúngiata ernera tauva kúngingorpox. ² sisamanik kulilingnik 2 kúng. 8,26.
mardlungnidlo ukiokardlune Agâsia kúngingorpox, ukiordlo atau-
-sex kúngiuvox Jerúsâlame; arnâta aterâ Atâlia Oúmerip ernutâ.
³ Aagâkut avkutait ingerdlavigalugit âma táuna sakivox, arname
sujúnersormane iluaituliorkuvdlune; ⁴ Nâlagkap iluaríngisânik i-
-liorpox, sôrdlo Aagâkut, táuko sujúnersortigigamigit angúme to-
-kunerata kingornagut aserûtigssaminik. ⁵ táukuátaox sujúner-
-sormâne Jôrât Aagap ernera Israflip kúngia Hâsailimut Sériap 2 kúng. 8,28.
kúngianut sorssugkiartokatigâ Râmûtime Gíliatimítume; Sériamiut-
-dlo Jôrât unatarpât; ⁶ tauva táuna uterpox nakorsartíkiartordlu- 2 kúng. 8,29.
-ne Jisrflime unatarnekarnine píssutigalugit, unatarmâne Râmame,
Hâsaile Sériap kúngia sorssugkamiuk; Asaríalo *) Jôrâp ernera Jûtap
kúngia aterpox takusardldugo Jôrât Aagap ernera Jisrflimítok,
nâparsimangmat. ⁷ Gûtimitdle Agâsiap aserornera pivox, Jôrâmut
piartortitldugo; tikiúkame Jôrât anekatigâ Jígûmut Nimsip erne- 2 kúng. 9,2 tt.
-ranut, Nâlagkap tanitânut Aagâkut píarkuvdlugit; ⁸ Aagâkutdlo
Jígûp erkartúkamigit, Jûtap nâlagai Agâsiavdlo kangiai Agâsiamut
kivfartortut nâpípai tokutdlugitdlo; ⁹ Agâsialo ujarinago, tiguvât
Samâriame issertorsimassox, Jígûmutdlo âtdlugo tokúpât iliver-
-dlugulo, okaramik: Jûsavfatip ernera tamâssa, Nâlagkamik ujar-
-dlersup ûmámigut ilúngardlune. Agâsiavdle inokutai ilakángitdlat
nâlagauvfingmut ivertisínaussumik.

¹⁰ Atâliap Agâsiap arnâta takugamiuk erne tokusimassox, 2 kúng. 11,1.
pikivox kúngitdlo kinguait tamaisa Jûtap inokutaisa ilait píardlugit.

¹¹ Jûsapiativdle, kúngip paniata, Jûarse Agâsiap ernera tiguvâ 2 kúng. 11,2.
tigdligdlugo kúngip ernerisa tokutaussut akornánit, táunalo mi-
-lugtitsissálo iníngamut sinigtarfingmut pisitdlugit; Jûsapiativdlo,
kúngip Jôrâp paniata, Jûjatâp palasip nuliata, Agâsiap najaging-
-mane, Atâliamit issertorpâ, táussumúnga tokúnavêrsitldugo;
¹² táukunanftdlune Gûtíp igdluane ukiut arfinigdlit issertorsimavox; 2 kúng. 11,3.
Atâliale nunamut kúngiussox.

*) imâisagaluartox: Agâsia.

kapitalit 23.

Júarse Jújatáp palasip kúngíngortiká. Atália toxúkát Bálivdlo igdlua inguvterdlugo.

- 2 kúng. 11,4. ¹ukiut arfinek-áipāne Jújatáp píssagtítldlune ilaserai uko untritilingnut nálagaussut: Asaria Jerugáp ernera Ismaflilo Juánáp ernera Asarialo Oupatip ernera Magasfalo Ataiap ernera Elisáv-fatdlo Siggerip ernera, ingminut angersitdlugit; ²Júvalo angalav-figalugo Lfvikut Jútap igdlokarfínit tamanit katerssorpait Israt-líktudlo inokutiligtaisa nálagait Jerúsalamutdlo pivdlutik; ³kati-simassutdlo tamarmik Gútip igdluane kúnge angerfigát; táuku-núngalo okarpok: árit, kúngip ernera kúngiúsavok, sórdlo Ná-lagak okalugsimassok Dávip ernere pivdlugit; ⁴tássa kanok-iliornigssarse: ilavse pingajue sapátikut kivfartútekartut palasit Lfvikutdlo ilait avdloriussane matufssartúsáput; ⁵pingajue kúngip igdluanísáput, pingajue túngaviup isávfanísáput; inuitdlo ilüngarmik Nálagkap igdluata silardlínísáput; ⁶Nálagkavdle igdluanut avdlanik isertokásángilak, kisiáne palasinik Lfvikúnigdlo kivfartortunik; táuko isísáput ivdlernartúgamik; inuitdlo ilüngarmik Nálagkap isumagerkussai isumagísavait; ⁷Lfvikutdlo kúnge avatángisavát kaujatdlagdlugo, nalingínaup sákune tigumiaralugit, kinalo igdlumut isertok toxúnekásavok; kúngilo ilagiuarsiuk, iserángatdlo anissarángatdlo. ⁸Lfvikutdlo Jútakutdlo ilüngarmik taimardluínax iliorput, sórdlo Jújatá palase inatsissox; nungut-dlutik angutititik ilaserait, kivfartútekartugssatdlo sapátikut kivfartútekángitsugssatdlo sapátikut, sivnissokatigt Jújatáp palasip kivfartorunguaersíngingmagit. ⁹Jújatávdlo palasip untritilingnut nálagaussut tunivai kalugiussanik avssérkanigdlo erkornavérkúti-nigdlo kúngip Dávip pigissaraluinik Gútip igdluanítunik. ¹⁰inuitdlo tamaisa kekartípai, nungutdlugit sákuinik tigumiartitdlugit, igdlup saneránit talerpiata tungánitumit igdlup saneránut sámiata tungánitumut, tunissivingmut igdlumutdlo sangmisitdlugit, kúngimik kaujatdlaisitdlugit. ¹¹kúngivdlo ernera tauva anispát nia-
5 Môr. 17, -korússuarmigdlo ivertitsivigalugo nalunaiúmigdlo tunivdlugo kú-
18. 19. -ngíngortitdlugo; Jújatávdlo ernerisalo tanípát, okarputdlo: kúnge inúgile.
- 2kúng.11,10. ⁹Jújatávdlo palasip untritilingnut nálagaussut tunivai kalugiussanik avssérkanigdlo erkornavérkúti-nigdlo kúngip Dávip pigissaraluinik Gútip igdluanítunik. ¹⁰inuitdlo tamaisa kekartípai, nungutdlugit sákuinik tigumiartitdlugit, igdlup saneránit talerpiata tungánitumit igdlup saneránut sámiata tungánitumut, tunissivingmut igdlumutdlo sangmisitdlugit, kúngimik kaujatdlaisitdlugit. ¹¹kúngivdlo ernera tauva anispát nia-
2kúng.11,11. ¹²inuit nipát Atáliap tusaramiuk, táukua arpagdlutigdlo kúnge únersiutigigát, inungnut Nálagkap igdluanítunut iserpok; ¹³takung-
2kúng.11,14. -nigkamilo, sunauvfa kúnge tungmarfiliautimine kekartok iseriáne, nálagaussutdlo kardlortáussuitdlo kúngimítut, nunavdlo inue ta-

-marmik tipaitsugdlutik kardlortáussuarnik kardlortartut, eríner-
 -sártartutdlo nipilerssúttigdlit únersiutigingnerkussissut; tauva Atâ-
 -liap ánorássane aligpai okardlunilo: pikigtitsinex, pikigtitsinex. 2kúng.11,15.
¹⁴Jújatâvdle palasip untritilingnut nálagaussut sákutûnut ivertitat
 anerkuvai okarfigalugit: anisexisiuk siagtitanut ilutitdlugo, kinalo
 táussumínga malingnigtok panamik tokúnekásavok. mássa palase
 okarpok: Nálagkap igdluane tokúsángilarse. ¹⁵agssamingnigdlo
 tugtitsivigingmáne kimugtuarssuit isâvfiata kúngip igdluanitup i- 2kúng.11,16.
 -sertariánut iserpok, tássanilo tokúpât.
¹⁶tauva Jújatâp inuit tamaisa kúngilo pekatiťgtsitdlugit ing- 2kúng.11,17.
 -minut angersípai, Nálagkap inugtaritíkumásassut. ¹⁷inuit ilû- 2kúng.11,18.
 -ngarmik tauva Bâlip igdluanut iserput inguvterdlugulo, tunissi-
 -viutailo inússaliartailo navdlorpait, Mátânilo Bâlip palasertâ to-
 -kúpât tunissivít sâne. ¹⁸Nálagkavdle igdluanut Jújatâ takusai-
 -ssunik ivertitsivok, palasinut Lívíkúnutdlo nálagtigítitdlugit, táuko
 Dâvip ingmikórtiterai Nálagkap igdluanut, tunissutinik ikivkagag- 1 nal. 24,3.
 -ssanik Nálagkap pigdlfssarkuvdlugit, sórdlo Mórsasip inatsi-
 -saine agdlagsimassok, tipaitsugdlutik erínersárdlutigdlo Dâvip
 nálagkersútai migssiliordlugit; ¹⁹matufssartutdlo Nálagkap igdluata
 isâvfiut kekartípai, sumik nalingínarmik mingugtítut iserterku-
 -nagit. ²⁰untritilingnutdlo nálagaussut akimarnitdlo inungnutdlo 2kúng.11,19.
 nálagaussut nunavdlo inue tamaisa ilaseralugit kunge atertípâ
 Nálagkap igdluanit, isâvfikudlo portusûkut kúngip igdluanut
 iserput; kúngilo igsiavfingmut kilálingmut nálagauvfiup pianut
 ingitípât. ²¹nunavdlo inue tamarmik tipaitsugput, igdlokarfing- 2kúng.11,20.
 -milo uníngavekarput, Atâlia panamik tokúkamíko.

kapitalit 24.

Júarse Jútame kúngiussok. Nálagkap igdlua iluarsarât. Jújatâ palase tokussok.
 Júarse Gútipilungnut sâgkame pitdlarnekartok.

¹arfínek-mardlungnik ukiokardlune Júarse kúngíngorpok, u- 2kúng.11,21.
 -kiut sisamanik kuligdlit kúngiuvdlune Jerúsálame; arnáta aterâ 2 kúng.12,1.
 Sípia Bêrsápamio. ²Júarse Nálagkap iluarissânik iliorpok Jújatâp 2 kúng.12,2.
 palasip uvdlue tamaisa. ³Jújatâp mardlungnik nuliarsarmane
 kitornartârpok ernernigdlo paningnigdlo.

⁴kingornagut Júarse úmámigut isumaliorame Nálagkap igdlua
 nutângortíkumavdlugo, ⁵palasit Lívíkudlo katerssorpai okarfiga- 2 kúng. 12,
 -lugitdlo: Jútap igdlokarfiut anivdluse aningaussanik katerssui- 4 tt.

- gitse Israflíkúnit tamanit Gûtivse igdluata iluarsautigssainik ukiut nungutdlugit, nukingísausilo tamatumínga; Ltvíkudtle nukingí-
-ngitdlat. ⁶kúngip tauva Jújatá palasiunex kaerkuvâ okarfi-
-galugulo: suna pivdlugo Ltvíkut misigssúngiligít, Mòrsasip Nâ-
2 Mòr. 30, -lagkap kivfâta Israflíkudtlo ilagít tuníssutigerkussait ârkuvdlugít
¹² tt. Jútamít Jerúsalamítldlo nalunaiautip tovkanut? ⁷mássa Atáliap
iluaitssorssúp ernerisalo Gútíp igdlua ínardliortípát; ivdlernartítat
Nálagkap igdluata pê tamaisa agdlát Bâlinut piliúpait. ⁸kú-
-ngilo perkussingmat igdlerfiliörput atautsimik ilivdlugulo Nálagkap
igdluata isâvfíata silatânut; ⁹Jútamilo Jerúsalamílo nalunaerput,
Nálagak âtsivigerkuvdlugo tuníssutinik Mòrsasip Gútíp kivfâta
2 Mòr. 30, puilassuitsume Israflíkúnut perkússutigíssainik. ¹⁰nálagaussut ta-
¹² tt. -marmik inuitldlo ilüngarmik tauva tipaitsugput, âtsivdlutigdlo ig-
-dlerfik ilioraivfigât ulivkârserdlugo. ¹¹igdlerfigdlo Ltvíkutigut âne-
-kartugssángorângat kúngip takusaissûtítainut, aningaussatldlo a-
2kúng.12,10. -merdlasüngortut takussarângamikik, kúngip agdlagtartua pala-
-siuneruvldo takusaissûtítâ tikiútaraut igdlerfigdlo imaerdlugo, ti-
-guvdlugulo inânut utertítarpát; uvdlut nungutdlugít taimailior-
-taramik, aningaussanik perpagssuarnik katerssuíput. ¹²kúngivldo
2kúng.12,11. Jújatâvdlo túniúpait suliarissariakartunik sulíagssalingnut Nálagkap
2kúng.12,12. igdluane kivfartortunut, ujarkanigdlo avguissunik sanassunigdlo
sulíssugssarsíput Nálagkap igdluanik nutângortíssissugssanik, âma
savingmik kangnúsangmigdlo sánarígsunik [sulíssugssarsíput] Nâ-
-lagkap igdluanik iluarsaíssugssanik. ¹³sulíput tauva suliaríssa-
-riakartunik sulíagssagdlit, iluarsagagssatldlo iluarsíartörput suli-
-neratígut; Gútíp igdlua píorsarpát kajangnaitdlísdlugulo. ¹⁴ine-
-ramígdlo aningaussat sívnerussut kúngip Jújatâvdlo sânut âpait;
tauvalo pekutiliörput Nálagkap igdluata pígsainik, pekutinik kiv-
-fartútígssanik pígdlíssutigíssanígdlo ajánguajánígdlo ígssoraívfíng-
-nígdlo kúltíussunik sílvíussunígdlo; tuníssutinígdlo íkívkagagssanik
Nálagkap igdluane kípsíssumík pígdlíssarput Jújatâp uvdlue
1 Mòr. 35,29. tamaisa. ¹⁵Jújatâ utorkángorame ínûnermínígdlo námagsísimav-
-dlune tokuvok; untrítílingnik píngasunígdlo kulílingnik ukíokarpok
tokugame. ¹⁶ílíverpát Dâvíp ígdlokarfíane kúngínut ílivdlugo,
ajúngítsulíormat Israflíme Gútímutldlo ígdluanutldlo.
¹⁷Jújatâvdle tokunerata kíngornagut Jútáp nálagai tikiúput
patdlordlutígdlo kúngímut; tauva kúngip nálagpai; ¹⁸Nálagkap
sujuaíssamík Gútiata ígdlua kímagpát orpígsuarmiuliat Gútípi-
-lúitldlo kívfartútdlugít; níngangnerdlo Jútamut Jerúsalamútdlo

nagdliúpok pitdlagagssáussutát tamána pivdlugo. ¹⁹pruvftinik autdpartitsiviginekarput Nálagakmut sângniarkuvdlutik; nalunaiaiv-figingmatigdle siúmigsarumángitdlat. ²⁰Gútíp anernerata tauva erik. 6,84; 1 nal. 12,18. atissaringmane Saggaria Jújatáp palasip ernera inuit kulānut ke-
-kariartorpok okarfígalugit: ima okarpok Gúte: sók Nálagak inássutai uniorpisigik? pivdluásángilase, mássa Nálagak kimag- 15,2.
-kavsiuk kimagpáse. ²¹pikigtitsivígátde, kúngivdlo inangmatik ujarkanik mitdlórpát Nálagak igdluata silardliane. ²²Júarsip Mat. 23, 36. 37. kúngip erkaimángilá isumagssuinek ingminut angutáta Jújatáp ilerkorissá erneralo tokutdlugo; tokulerdlune táuna okarpok: Nálagak issigísavá aperkutigalugulo.

²³ukiok nángmat Sériamiut katerssat majuarput táussumúnga 2 kúng. 12, 17 tt. sorssugdlutik, Jútamutdlo Jerúsalamutdlo tikiutdlutik inuit nálagait tamaisa aserorpait inungnit pfordlugit; paggatigissarsiatigdlo tamaisa Damaskusip kúngianut nagsiúpait. ²⁴nauk Sériamiut katerssat tikiútut ikigtúnguanik angutitaxartut, agssainut taimáitok Nálagak sákutórpárujugssuit písipai, Nálagak sujuai-ssamik Gútiat kimagmássuk; Júarsilo erkartússutinik námagsisitsivígát. ²⁵táussumúnga autdlarmata náparsimangártok kimagdlugo, kivfaisa pikigtitsivígát Jújatáp palasip ernerisa aue piv- 2 kúng. 12, 20. dlugit, inángavianftitdlugulo tokúpát; taima tokuvok; iliverpátldo Dávip igdlokarfiáne, kúngitdle ilivekarfiánut ilíngilát. ²⁶táussu- 21, 20. múnga pikigtitsissut ukúput: Sápate Simiátíp arnap Amunikússup 2 kúng. 12, 21. ernera Júsapatilo Símeritíp arnap Múapíkússup ernera. ²⁷ernere okauserpagsuitdlo nanertuissugssat táussumúnga túngassut Gúttivdlo igdluata túngavia [iluarsagaussok] tássa-uko agdlautiginekartut kúnginik agdlagkat sukuiataine. Amásialo ernera kúngí- 2 kúng. 12, 21. ngorpok kingorârdlugo.

kapitalit 25.

Amásia Jútame kúngiussok. Eitumíkat saperssisíkai. Gútipilugsiulersok Nálagak pruvfitá tusarumanago. pitdlarnekartok.

¹mardlungnik kulilingnik tatdlimanigdlo ukiokardlune Amásia 2 kúng. 14, 2. kúngingorpok, ukiutdlo mardlungnik kuligdlit arfinek-sisamatdlo kúngiuvo Jerúsalamé; arnáta aterá Júatáne Jerúsalamio. ²Nálagak iluarissánik iliorpok, taimáitok ūmámigut ilumôrane. 2 kúng. 14, 3.
³nálagauvfingme aulajangersíkame, kivfane kúngimik angúminik 2 kúng. 14, 5. 24, 25. tokutsissut tokúpai; ⁴kitornaitdle tokúngilai, sórdlo inatsisine 2 kúng. 14, 6.

5 Mór. 24,16. Mórásip agdlagaine agdlagsimassok, Nálagkap inássutigissá imái-
-tok: angajorkait tokúnekásangitdlat kitornatik pivdlugit, kitor-
-naitdlo tokúnekásangitdlat angajorkátik pivdlugit; kisiáne nu-
-ngutdlutik nangminex ajortuliauserissatik pivdlugit tokúnekásáput.

⁵ Amásiap Jútákut katerssorpai kekartitdlugitdlo, ingmikut
sjuaissakatigft ingmikórtitardlugit, túsintilingnut nálagaussut un-
-tritingnutdlo nálagaussut ingmikórtitardlugit, Jútákut Btjamí-
-kudlo tamákerdlugit; nautsorsorpailo mardlungnik kulilingnik
ukiugdlt kángiútutdlo, navssárfialugitdlo pingasunik untritingnik
túsintilingnik kinersimassunik sorssungnigssamut anisínaussunik,
kalugiussamik erkornavérkúmgldlo tigumiartartunik. ⁶ Israflíkudlo
ilait iligssarsiarai, untritingnik túsintigdlit sorssutdlarkigsut, ta-
-lantinik untritingnik sílviussunik akilerdlugit. ⁷ Gútvle ino-
-kutáta tikiuvfígá okardlune: kúnge úmá, sákutút Israflíkut peka-
-tiginiaxinagit, Israflíkut Eivfarávdúnft kinguai nalingínait Nâ-
-lagkap najúngingmagit; ⁸ kisiáne ivdlit nangminex autdlarit, tai-
-mailorit píssagtitdlutitdlo sorssungnigssamut; Gútip ordluteki-
-navátit kíngarssuissut sáne; mássa Gúte píssáussusekarpok ikiui-
-sínauvdune ordlutisisínauvdunilo. ⁹ Amásia Gútip inokutánut
okarpok: talantitdle untritingdlit Israflíkúnut katerssanut túniússáka
kanok-iliordlugit? Gútvle inokutá okarpok: Nálagkap tunisí-
-nauvátit tamákunánga amerdlanerssuarnik. ¹⁰ tauva Amásiap
katerssat Eivfarákut ilait ingminut tikiútut ingmikórtípai najug-
-kamingnut autdlarkuvdlugit; níngangneratdle Jútamut katsungai-
-lekaok, najugkamingnutdlo uterput kamangárdlutik. ¹¹ Amásia

2 kúng. 14,7. píssagtipok, ínugtánulo ingerdlatípai autdlardlune kórkumut tara-
-jortúmut; Starivdlo kinguai saperssisípai, kulinik túsintigdlit;
¹² kulinigdlo túsintigdlit Jútap kinguaise tíguvait úmassut autdla-
-rutdlugitdlo kaersup kárpiánut; kaersuvdlo kárpiánit nákarting-
-matik tamarssuarmik sekumíput. ¹³ katerssatdle Amásiap sor-
-ssungnermut autdlakatigerkunane utertitaisa Jútap igdlokarfé sã-
-ssúpait Samâriamit Bít-Hórunimutdlo kigdligdlutik; inuisalo ilait
pingasunik túsintigdlit perdlugtípaít, ujajavdlutigdlo amerdlasúnik
paggatigissarsíput.

¹⁴ Amásia tikiúkame Eitumíkut saperssisisimavdlugit, Starip
kinguaise Gútê nagsarpai nápartitdlugitdlo Gútigiumavdlugit; sã-
-nilo patdlortarpok tipigigsautigdlívdunilo táukunúnga. ¹⁵ tauva
Nálagkap níngangnera Amásiamut katsungailerpok, pruvftimigdlo
autdlartitsivígá okarfigititdlugo: inuíait Gútê ínugtamingnik ag-

5 Mór. 32,
87 tt;

-ssangnit ámagtitsíngitsut sók ujarpigit? ¹⁶ okalúngmanile okarfigá: erk. 10,14.
 kúngimut sujúnersuissútitauvit? taimaitdle, sók unatásavātit;
 tauva pruvfitip taimaitpā okardlune: malugilerpara Gūte piler-
 -ssārtok aserorumavdlutit, taimailioravit sujúnersútigalo tusaru-
 -manago.

¹⁷ isumaliorérame Amāsia Jūtap kúngia autdlartitsivok Jūar- 2 kúng. 14,8.
 -simut Jūagarsip erneranut Jīgūp ernutānut Israflip kúngianut,
 okarkussivdlune: karrft, kfnarsivdluta issigisa. ¹⁸ Jūarsivdle Is- 2 kúng. 14,9.
 -raflip kúngiata Amāsia Jūtap kúngia autdlartitsivigā okarkussiv-
 -dlune: orpitsiaup kīnarigsup Līpanūnimītip sītere Līpanūnimé-
 -kāne autdlartitsivigā okarkussivdlune: panft ernivnut nulssiutissuk;
 narssavdle nerssutaisa Līpanūnimītip orpitsiak kīnarigsok avkuti-
 -galugo tugdlarpāt. ¹⁹ okarputit: ata, Eitumīkut saperssisíkika, 2 kúng. 14,10.
 ūmatigkudlo makitasūngoravit atarkerkutūvutit; mānale igdlungne
 unigit, sók perdlugsisíkumavit? ordlutdlásautit, ivdlitdlo Jūtalo
 pekatalutit. ²⁰ Amāsiale tusarumāngilak, Gūtip taimailisingmane 2 kúng. 14,11.
 agssainut pisitaorkuvdlugit, Eitumīkut Gūtē ujarmatigik. ²¹ Jūarse 1 kúng. 12,16.
 Israflip kúngia tauva majuarpok, kfnarsivdlutigdlo issigaut, táunalo
 Amāsialo Jūtap kúngia, Bītsfmsime Jūtap plane. ²² Jūtáakudle 2 kúng. 14,12.
 saperssisitáuput Israflīkut sāne kimāvdlutigdlo nalingīnak tuper-
 -minut. ²³ Amāsia Jūtap kúngia Jūarsip ernerā Jūagarsip ernutā 2 kúng. 14,13.
 Jūarsip Israflip kúngiata tiguvā Bītsfmsime; Jerūsalamutdlo āpā
 Jerūsálāvdlu ungalorssuata ilā nákartitdlugo Eivfarāp isāvfanit
 isāvfungmut tekerkordlermut, tatdlisut sisamanik untritiligtut ta-
 -kitigissok. ²⁴ kūtilo sīlvilo tamāt pekutitdlo tamaisa Gūtip ig-
 -dluane Oupate-Eitumime nanissaussut tiguvai kúngivdlo igdluata
 pekūtai sivnīssugssatdlo sagdlokītainavērkutigitat; Samāriamutdlo
 uterpok.

²⁵ Amāsia Jūarsip ernerā Jūtap kúngia ukiut arkanek-tatdlimat 2 kúng. 14,17.
 inūvok, Jūarse Jūagarsip ernerā Israflip kúngia tokungmat ki-
 -ngornagut. ²⁶ Amāsiamik okalugtuarissagssat avdlat, sujugdltīdlo 2 kúng. 14,18.
 kingugdltīdlo, tássa-uko agdlagsimassut Jūtap Israflivdlo kúngtnik
 agdlagkane. ²⁷ taimanimit Amāsia nigormat Nālagak malīsaerdlugo,
 Jerūsálame pikigtitsekatigtīgāt, Lākisimutdlo kimāvok; maligtit- 2 kúng. 14,19.
 -dlugule autdlartitsīput Lākisimut, tássanilo tokūpāt. ²⁸ kimug- 2 kúng. 14,20.
 -tuarssungnigdlo āpāt; sujuaissainutdlo iliverpāt Jūtap igdlo-
 -karfiane.

kapitalit 26.

Usia Jútame kúngiussox; Nálagkap pupingnarmik patigká.

- 2kúng.14,21; 1 Jútavdlo inuisa ilūngarmik Usia tiguvát, arfersanilingnik
 15,1. ukiokartox táuna, kúngingortitdlugulo angutânut Amāsiamut ki-
 2kúng.14,22. -ngorártigititdlugo. 2 táussuma Eilût karmarpá Jútamutdlo uter-
 -titdlugo, kúne sujuaissaminut ínarmat kingornagut. 3 arfersa-
 2 kúng. 15,2. -nilingnik ukiokardlune Usia kúngingorpox, ukiutdlo tatdlimanik
 kuligdlit mardlugdlo kúngiuvox Jerúsaláme; arnáta aterá Jiggúlia
 2 kúng. 15,2. Jerúsalamio. 4 Nálagkap iluarissanik iliorpox, taimardluínax sórdlo
 Amásia angúne iliortox. 5 Gúte ujarpá Saggaria Gútip takor-
 -dlūgarititainik ilisimassox inútitdlugo; Nálagardlo ujaratdlar-
 -mago Gútip pivduartípá. 6 anivox Filisterit sorssugkiartor-
 -dlugit, Gátivdlo ungalorssua Javnivdlo ungalorssua Astútivdlo
 ungalorssua nákartípai; igdlokarfingnidlo karmaivox Astútíp er-
 -xâne Filisterinilo. 7 Gátivdlo ikiorpá Filisterit agssortorsínā-
 -ngordlugit Arápiamiutdlo Guere-Bâlime nunakartut Maunimiutdlo.
 17,11. 8 Amunikutdlo Usia pajugutinik tunivát; tusámassáussusialo piar-
 -tuínarpox Egiptinimut agdlát kigdligdlune píssagtípatdláxigame.
 9 Usia kaxivfilialiorpox Jerúsaláme isávfiup tekerekordliup kâne
 isávfiuvdlo kórkiarfiup kâne tekerekuvdlo kâne patdlingnavérsar-
 -dlugitdlo. 10 puilassuitsumilo kaxivfilialiorpox puilassulianigdlo
 amerdlasúnik tuggaivdlune nerssutaüterpagssuakarame naxigtuanilo
 narssamilo; naussorigsaissoxarpox vīnekutilerissoxardlunilo kákane
 Karmalimilo, naussorigsainex nuánarigamiuk. 11 Usia sorssugtug-
 -ssanik sákutórpagssuakarpox, sorssungnigssamut anissartunik
 katerssákútárdlutik, nautsorssornekarnermikut amerdlássusekarti-
 -taussunik, Jflip agdlagtartup Magasfavdlo misigssuissup naut-
 -sorssormatik Hanánia kúngip nálagartaisa ilát nálagaralugo.
 12 sujuaissakatigft nálagait sorssutdlarkigsut katitdlugit tamarmik
 amerdlássusé tássa mardlungnik túsintigdlit arfinilingnidlo un-
 -tritigdlit; 13 táukunúnga nálagtigititáuput sákutórpagssuit sor-
 -ssugtugssat, pingasunik untritilingnik arfinex-mardlungnidlo tū-
 -sintigdlit tatdlimanigdlo untritigdlit, sorssugtut sákutút píssau-
 -ssut, kúngimik ikiuissugssat kíngarssuissunut. 14 táuko, sor-
 -ssugtugssat ilūngaisa, Usiap upalungaersáupai erkornavérkutinik
 kalugiussanigdlo niakorornavérkutinigdlo ságtuaussanigdlo písigsi-
 -nidlo igdlútinigdlo. 15 Jerúsaláme igitsíssualiorpox isumalior-
 -nartuliaussunik kaxivfiliat tekerekutdlo kainítugssanik, karssunik

ujarkanigdlo angisûnik igitsisigssanik; tusâmassangorpordlo unga-
-sigsunut agdlât, tupingnartumik ikiornekarame píssagtitserdlune.
¹⁶ píssagtkamile ûmatâ makitalerpok aserûtigssaminik: Nâlagkamut ^{25,19.}
 Gûtiminut perkuserdlugtulivok Nâlagkap nâlagfiutânut iserdlu-
-ne tunissivingme tipigigsautigdlfvfingme tipigigsautigdlfúmavdlune.
¹⁷ Asariale palase iserpok maligdlugo Nâlagkap palasertainik ar- ^{1 nal. 6,10.}
-finex-pingasunik kulilingnik ilakardlune, angutinik píkorigsunik;
¹⁸ Usialo kúnge agssortorpât okarfigalugo: Usia, ivdlit Nâlagkamut
 tipigigsautigdlfssugssáungilatit, kisiáne palasit Aarunip kinguai,
 táuko ivdlernartitaugamik tipigigsautigdlisavdlutik; ivdlernartúmit
 ánit, perkuserdlugtuligavit atarkinarsíssutigísanagulo Nâlagkamut
 Gûtimut. ¹⁹ tauva Usia ûmitsagpok pujörtitsivik tigumiardlugo
 tipigigsautigdlfúmavdlune; palasitdlo ûmitsautilerai pupingnek kau-
-ane sivkerpok, palasit sâne Nâlagkap igdluane tunissiviup ti-
-pigigsautigdlfvfup akiane ititdlugo; ²⁰ Asariavdlo palasiunerup
 palasitdlo tamarmik kiviarpât sunauvfa kaumigut pupigsox; tauva
 tássánga anisínasuarpât, nangminerdllo âma tuaviorpok aniniardlune
 Nâlagkap patingmane; ²¹ Usialo kúnge pupigsúvok uvdlorumut tor- ^{2 kúng. 15,5.}
-kuvingminut agdlât, náparsímavingme inekardlune pupigsox, Nâ-
-lagkap igdluanit pèrsitauvdlune; Jûtâtdlo ernera kúngip igdluanut
 ivertitauvok nunavdlo inue erkartútdlugit. ²² Usiamik okalugtuari- ^{2 kúng. 15,6.}
-ssagssat avdlat, sujugdlttdlo kingugdlttdlo, Isaiap Aamorsip er- ^{Is. 1,1.}
-nerata pruvfitip agdlagsimavai. ²³ Usialo sujuaissaminut ínarpok, ^{2 kúng. 15,7.}
 sujuaissainutdlo iliverpât narssame iliverfigssame kúngit pigissâne,
 okaramik: pupigsox-una; Jûtâtdlo ernera kúngingorpok kingo-
-rârdlugo.

kapitalit 27.

Jûtât Jûtame kúngiussok: Amunikut artorssartíkai.

¹ mardlungnik kulilingnik tatdlimanigdlo ukioxardlune Jûtât ^{2 kúng. 15,8a.}
 kúngingorpok, ukiutdlo arfersanigdlit kúngiuvdune Jerúsálame;
 arnáta aterâ Jerûsa Sâtûp pania. ² Nâlagkap iluarissânik iliorpok,
 taimardluínax sórdlo Usia angúne iliortox, kisiáne Nâlagkap nâ-
 -lagfiutânut iserne ajorpok; inuitdle sule aserûtigssamingnik i-
 -liorput. ³ Nâlagkap igdlua táussuma isâvfiliorpâ portunermik, ^{2 kúng. 15,8b.}
 Ouvfilivdlo ungalorssua karmaivfigingârpâ; ⁴ Jûtâp kákâne igdlo- ^{Nim. 3,26.}
 -karfingnik karmaivok, orpigpagssualingnilo igdlússârssualiortarpok
 kakivfilialiortardlunilo. ⁵ Amunip kinguaise kúngiat sorssugpâ,

artorssartingmatigdlo Amunip kinguaise ukiome tamatumane tu-
-nivât talantinik untritingnik silviussunik kajússiagssanigdlo kôrit
kulinik túsintigdlit imainik suaussiagssanigdlo kôrit kulinik tú-
-sintigdlit imainik; taimatut Amunip kinguaise áma átsivigât
ukiup áipáne ukiutdlo pingajuáne. ⁶Jútátdlo píssagtípok, avku-
-tine Nálagkamut Gútiminut sangmisikamigit. ⁷Jútámik oka-
-lugtuarissagssat avdlat, sorssugtarnerilo tamarmik avkutigissailo.
2kúng. 15,36. tássa-uko agdlagsimassut Israflip Jútavdlo kúngfnik agdlagkane.
⁸mardlungnik kulilingnik tatdlimanigdlo ukioarpok kúngiulerame,
2kúng. 15,38. ukiutdlo arfersanigdlit kúngiuvoK Jerúsáláme. ⁹Jútátdlo sujuai-
-ssaminut ínarpok, Dáviddlo igdlokarfiáne iliverpât; Aagarsilo
ertera kúngingorpok kingorârdlugo.

kapitalit 28.

Aagarse Jútame kúngiussoK. Nálagkap iluaríngisânik iliortok perKuserdlugtulivdlune.

2 kúng. 16,2. ¹mardlungnik kulilingnik ukioardlune Aagarse kúngingorpok,
ukiutdlo arfersanigdlit kúngiuvdune Jerúsáláme; Nálagkap iluari-
-ssânik iliúngilak, Dávisut sujuaissamisut pinane. ²Israflip kú-
2 kúng. 16,8. -ngísa avkutait ingerdlavigalugit saxivok; Bálit agdlât kuissanik
ássiliorpai; ³kernualassut xóruáne tipigigsautigdlfvok; ernine ing-
5 Mór. 18,9; -níkut ingerdlatípai, akimángitsut Nálagkap Israflip kinguaise tá-
1kúng. 14,24. -kuánit kimâtítáisa maujungnartulíait íssuardlugit; ⁴tunississarpok
2 kúng. 16,4. tipigigsautigdlfvdlunilo kingigtúnguane káxánguitdlo kaine orpítdlo
Jer. 2,20. pilutartút tamarmik ataine. ⁵tauva Nálagkap Gútiata písipâ
Sériamiut kúngiata agssainut; táukua perdlugtípât íngutaisalo ílar-
-pagssuit tigussaralugit autdlarúpai Damaskusimut átdlugit; áma
Israflip kúngiata agssainut písitauvoK, táussumalo perdlugtípâ
perdlugtitsinermik angisúmik; ⁶Píkavdlo Rimáliap ernerata Jútame
untritingnik mardlungnigdlo kulilingnik túsintigdlit uvdlorne a-
-tautsime tokúpai, sorssugtuínait, Nálagax sujuaissamik Gútiat
ximangmássuk; ⁷Siggerivdlo, píssarssúp Eivfarákússup, Magasta
kúngip ertera tokúpâ Asríkâtdlo igdluane angnex Elkánalo kúngip
tugdliá [tokutdlugit]; ⁸katángutaisalo ílait mardlungnik untriti-
-lingnik túsintigdlit, arnat erneritdlo panítdlo, Israflip kinguaise
autdlarúpai, paggatigissarpagssuarnigdlo áma ujajavífgait; pagga-
-tigissatdlo Samáriumut nagsarpait. ⁹tássaíporde Nálagkap
pruvítâ Outatímik atilik; táussuma sákutút Samáriumut tikiútut
ánívigai okarfigalugitdlo: takuvarse, Nálagkap sujuaissavse Gútiata

kamañnera Jútákúnut túngangmat, agssavsínut písípai; ilivsile tokoraivfigigise úmitsangnerssuarmik kilangmut apigsítumik. ¹⁰má-
-nalo okartuse Jútap kinguai Jerúsalamíutdlo nálagtigitikumav-
-dlugit ilivsinut, kivfariumavdlugit angutitdlo arnatdlo, ilivse
nangminex pitdlagagssautingínerpise Nálagakmut Gútivsinut? ¹¹tu-
-sarsinga tauva, inuitdlo tigussat katángutivsinut autdlarússase
utertísigik, Nálagakmut níngangnera katsungaitsox ilivsinut túngangmat.

¹²tauva níkuíput angutit Eivfaráp kinguainut nálagaussut ilait,
Asaria Juánáp ernerera, Beriggia Mísilmútíp ernerera, Hiskia Salúp
ernerera, Amása Hátalaip ernerera; táukua sorssungnermit tikitsut
agssortorpait; ¹³okarfigait: inuit tigussat tamaunga isertísangilase,
Nálagakmut pitdlagagssáussutígssavtínik pilerssáravse ajortuliaut-
-sivut pitdlagagssáussuserputdlo ilajumavdlugit; mássame pitdla-
-gagssáussuserput angekaok, níngangnerdlo katsungaitsox Israflí-
-kúnut túngavok. ¹⁴tauva sákokartut táukua iperarpait inuit

tigussaussut paggatígissatdlo nálagaussut katisimassutdlo ilúngar-
-mik tákuáne. ¹⁵angutitdlo ivko atimíkut tainekartut níkuíput
autdlarússatdlo tiguavdlugit, tamakángitsortaitdlo tamaisa paggati-
-gissanit ánorártorpait, ánorártáritdlugitdlo kamigtártitdlugitdlo
nerdlerdlugitdlo ímitdlugitdlo tanitdlugitdlo, akugdlártutdlo tamaisa ^{úss. 25,21 t;}
siutitúnik ingerdlatípaít átdlugitdlo Jériggumut, igdlokarfingmut ^{Rúm. 12,20.}
palmitúmut, katángutainut; Samáriamutdlo uterput.

¹⁶taimailissúkut kúñge Aagarse autdlartitsivok Asôriap kú- ^{2 kúñg. 16,7.}
-ngínut ikiorkuvdlune, ¹⁷Eitumíkut kingumut pitoraungmata Jù-
-tácut perdlugitsivigalugit ilaitdlo tigussatik autdlarutdlugit;
¹⁸Filisteritdlo sássúpaít igdlokarfít nakigtuanítut Jútavdlo kujatá-
-nítut; tiguarpait Bítismise, Ajalúne, Gitêrút, Súggo nunakarfi-
-nguartailo, Tivná nunakarfinguartailo, Gimiso nunakarfinguartailo,
uníngavdlutígdllo tássane; ¹⁹mássa Nálagakmut Jútácut kunutípai
Aagarse Israflíp kúñgia píssutigalugo, táussuma Jútácut isuma-
-mingnik ingerdlalersingmagit Nálagakmut perkuserdlugtulivdlune.
²⁰Tilgat-Pilntserivdlo Asôriap kúñgiata tikíkamiuk angnikitdlisí-
-narpá píssagtínago; ²¹mássa Nálagakmut igdlua kúñgívdlo nálaga- ^{2 kúñg. 16,8.}
-ssutdlo igdluat Aagarsíp ptaivfigigaluaramigít Asôriap kúñgia
tunivdlugo, iluanácutígíngilá; ²²táussumalo angnikitdlilersingmane
angnermik Nálagakmut perkuserdlugtulivok; taimáipok kúñge Aa-
-garse. ²³Damaskusíp Gúttínut perdlugitsissiminut tunissivok
okardlune: Séríamiut kúñgísa Gúttísa ivko ikiormatigik, táuku-
-núnga tunissísaunga ikiorkuvdlunga. táukule ordlússutigai Is-

-raflíktudlo ilūngarmik. ²⁴Gútíp igdluata pekutai Aagarsíp kater-
 29,19. -ssorpai, Gútiudlo igdluata pekutai aserorpai Nálagkavdlo igdluata
 matue matuvdlugit; ingminudlo tunissiviliorpok Jerúsáláp teker-
 -kuine tamane; ²⁵Jútavdlo igdlokarfne tamardluínarne kingigtú-
 -ngualiorpok Gútinut avdlanut tipigigsautigdlivfigssanik, Nálagardlo
 2kúng.16,19. sujuaissame Gútiat narrutsagtípá. ²⁶táussumínga okalugtuari-
 -ssagsat avdlat, avkutigissai tamarmik sujugdldtdlo kingugdldtdlo,
 tássa-uko agdlagsimassut Jútap Israílvdlo kúngtnik agdlagkane.
 2kúng.16,20. ²⁷Aagarsilo sujuaissaminut ínarpok, iliverpátdlo igdlokarfingme
 Jerúsáláme, Israílvdle kúngísa ilivekarfíanut písingilát; Hiskialo
 ernera kúngíngorpok kingorârdlugo.

kapitalit 29.

Hiskia Jútame kúngiussok; Nálagkap igdlua ivdlernarsará tássanilo
 kivfartüssinek iluarsisitdlugo.

2 kúng. 18,2. ¹Hiskia kúngíngorpok mardlungnik kulilingnik tatdlimanigdlo
 ukioxardlune, ukiudlo mardlungnik kuligdlit arfínek-sisamatdlo
 kúngiuvox Jerúsáláme; arnáta aterá Aapia Saggariap pania. ²Ná-
 2 kúng. 18,8. -lagkap iluarissánik iliorpok, taimardluínax sórdlo Dáve sujuaissane
 iliortok. ³ukiume sujugdlerme kúngiutitdlune káumáme sujug-
 -dlerme Nálagkap igdluata matue táussuma magperpai iluarsar-
 -dlugitdlo; ⁴palasitdlo Lfívikudlo isertípai katerssordlugit silatánut
 sekernup nuissarfiata tungánitumut; ⁵táukunúngalo okarpok: tu-
 -sarsinga, Lfívikut ukorsé, ivdlernarsaritse mána, Nálagkavdlo su-
 -juaissavse Gútiata igdlua ivdlernarsarsiuk mingungnakutaussut
 ivdlernartūmit ánitdlugit; ⁶mássa sujuaissavut perkuserdlugtulíput
 Nálagkap Gútiavta iluaríngisánik iliordlutik kimagdlugulo; Nálagkap
 inekarfianut kīnatik tunúngatípait tunutik ságtitdlugit; ⁷párdliata
 28,24. matue agdlát matuvait kutdldtdlo kamitdlugit, tipigigsautinigdlo
 tipigigsautigdlísimángitdlat tuníssutinigdlo ikivkagagssanik Israílip
 Gútianut pigdlífnatik ivdlernartūme. ⁸taimáitumik Nálagkap Jú-
 30,7; -tákut Jerúsálámiudlo níngáukamigit, unigfigssaisuatípai uitsati-
 Jer. 25,9; -ginexartitdlugitdlo asigssornexartitdlugitdlo, sórdlo issivínik ta-
 29,18. -kugise; ⁹taimáitumingme angutivut panamit ordlúput, ernivudlo
 panivudlo nuliavudlo autdlarússáuput. ¹⁰mána ūmativkut isu-
 -maliorpunga Nálagak Israílip Gútia angerfigiumavdlugo, uvavtínut
 níngangnera katsungaitsox soraerkuvdlugo. ¹¹támáxinase mána,

erníka, Nálagkap kinigaringmase kíname sáne kekarkuvdluse kiv- 5 Môr. 10,s.
-fartúsavdlune, kivfariumavdluse tipigigsautigdlêrkuvdlusilo.

¹² píkiput tauva Lívíkut: Mâgat Amâsaip erna, Júttdle Asariap erna, Kâgatip kinguaisa ilait; Merârivdlo kinguaisa ilait: Kíse Avtip erna, Asaria Jigálilflíp erna; Gêrsûnkutdlo ilait: Jûa Símap erna, Eitan Jûap erna; ¹³ Elisâvfavdlo kinguaisa ilait: Símere, Jíle; Aasavívdlo kinguaisa ilait: Saggaria, Mátanja; ¹⁴ Hímanívdlo kinguaisa ilait: Jígíale, Síme; Jítútúvdlo kinguaisa ilait: Simaia, Ustle; ¹⁵ katángutitigdlo katerssordlugit ivdlernar-sarput, kúngívdlo inangmatik Nálagkap okausê nâpertordlugit iserput Nálagkap igdlua minguersarumavdlugo. ¹⁶ palasit iserput Nálagkap igdluata ilordlianut minguersaiartordlutik, mingungnar-tutdlo Nálagkap nálagíutâne nanissatik tamaisa ánípaít Nálagkap igdluata silardlianut; tássane Lívíkut tiguvait agterdlugitdlo silamut kúnguamut Kítrûnimut. ¹⁷ káumatíp sujugdliup uvdluisa sujugdliáne autdlarníput ivdlernarsaivdlutik, káumatívdlo uvdluisa ar-fínek-pingajuáne Nálagkap párdliutânut iserput, Nálagkavdlo igdlua ivdlernarsarpát uvdlut arfínek-pingasut; káumatíp sujugdliup uvdluisa arfersarnáne inerput. ¹⁸ tauva Hiskiamut kúngimut iserput okardlutik: Nálagkap igdlua ilûngât minguersarparput, tunissivígdlo ikivkaívik pekutailo tamaisa nerríviussardlo timíussanut kínerkú-ssutinut atugagssak pekutailo tamaisa táputdlugit; ¹⁹ pekutitdlo tamaisa, kúngíp Aagarsíp kúngíutitdlune nalingínavítai perkuser-dlugtulívdune, upalungaersarpavut ivdlernarsardlugitdlo; tássa, Nálagkap tunissíviutâta sâníput. ²⁰ Hiskíalo kúnge tauva ma-kiârpok igdloxaríuvdlo nálagái tamaisa katerssordlugit; Nálagkavdlo igdluanut majuarpok; ²¹ âtsíputdlo ugsíngnik arfínek-mardlungnik savarssuarígdlo arfínek-mardlungnik savârkanígdlo arfínek-mardlungnik savaussarssuarígdlo arfínek-mardlungnik, ajortaeruter-kússutitú tuníssutígíssagssaník nálagauvfík pívdlugó ivdlernartútdlo pívdlugó Jútákutdlo pívdlugit; Aarunívdlo kingúainut palasínut okarpok Nálagkap tunissíviutâta kâne pígdíêrkuvdlugit. ²² ugsígít tauva tokúpaít, augdlo palasít tígúvât tuníssívíngmutdlo serpartautígalugo; savarssuítdlo tokúpaít augdlo tuníssívíngmut serpartautígalugo; âma savârkat tokúpaít augdlo tuníssívíngmut serpartautígalugo; ²³ tauvalo savaussarssuí savssáupaít, ajortaeruterkússutitú tuníssutígíssagssat, kúngíp ílagíttdlo sânut písitdlugit; agssatígdlo táukunúnga tugtípaít; ²⁴ palasíttdlo tokúpaít tuníssívígdlo

ajortaiardlugo auánik Israílíkut ilüngaisa sámáunartísavdlugit, kúnge okarmat, Israílíkut ilüngaisa pivdlugit tunissut ikivkagagssak tunissutdlo ajortaeruterkússut pigdliutiginekásassut. ²⁵ Lfívikut Ná-lagkap igdluane kekartípai sujanānguanik kúkilagutilingnigdlo kú-kilagtaríssanigdlo pilersordlugit, sórdlo Dáve Gátílo kúngip ta-kordlúissua Nátatdlo pruvfite inatsissut, taimaingmat Nálagkap pruvftimigut inássutá. ²⁶ Lfívikut Dávip nipilerssútiliainik pigdliit tássane kekarpud palasitdlo kardlortáussuakardlutik. ²⁷ Hiskialo tauva okarpok tunissut ikivkagagssak tunissivingme pigdliutiger-kuvdlugo; tunissutdlo ikivkagagssak pigdliutiginekalermat, ag-píput Nálagkamut erinersártut kardlortáussutdlo Dávip Israflíp kúngiata nipilerssútiliai ingiortigalugit; ²⁸ ilagftdlo ilüngarmik pat-dlorput erinersártut erinersártitdlugit kardlortáussutdlo kardlor-tartitdlugit, taimailiortuarsinardlutik tunissut ikivkagagssak nu-ngutserdlugo. ²⁹ pigdlérémata, kúnge táussumanítutdlo tamarmik sérkumiarpud patdlordlutigdlo. ³⁰ Hiskialo kúnge nálagaussutdlo Livíkúnut okarpud Nálagak únersiutigerkuvdlugo Dávip Aasavfívdlo takordlúissup taigdliainik; únersiutigát tauva tipaitsugdlutik, sikig-dlutigdlo patdlorput. ³¹ Hiskialo pilerpok okardlune: mána Nálagkamut atortugssángortí kavse kaigitse, tunissutinik tokutag-

3 Mór. 7,¹² t; ^{22,29} -ssanik tunissutinigdlo nersuiniutinik átsivdluse Nálagkap igdluanut; ilagft tauva tunissutinik tokutagssanik tunissutinigdlo nersuiniutinik átsíput, nalingínaitdlo ūmatimíkut kajumigtut tunissutinik ikivka-gagssanik átsíput; ³² tunissutitdlo ikivkagagssat ilagft átaisa amer-dlássusé tássa: ugsigit arfinex-mardlungnik kuligdlit, savarssuit untritigdlit, savárkat mardlungnik untritigdlit, Nálagkamut tunissu-tigssat ikivkagagssat táuko tamarmik; ³³ ivdlernartitatdlo tássa: ugsigit arfinilingnik untritigdlit savatdlo pingasunik túsintigdlit. ³⁴ palasitdle ikingnermit tunissutit ikivkagagssat tamaisa amérnek sapilermatigik, katángutaisa Lfívikut ikiorpait, suliarissagssat iner-rérserdlugit palasitdlo ivdlernarsarserdlugit, Lfívikut ivdlernarsar-nermut ūmatimíkut perkusersuinerugamik palasinit; ³⁵ mássame tunissutit ikivkagagssat amerdlakaut, túnulingnik tunissutit kuja-

4 Mór. 28,⁷ t. -niutit pfnik tunissutinigdlo kueragagssanik tunissutit ikivkagagssat pfnik ilakardlutik. taima Nálagkap igdluane kivfartüssinex iluar-sivok. ³⁶ Hiskialo inuitdlo ilüngarmik tipaitsugput, inuit Gútíp nakimaitdlisingmagit; tássángáinax tamána pingmat.

kapitalit 30.

Hiskia kángivfigsiortitsissok.

¹kingornagut Hiskiá Israelíkut Jútákutdlo ilüngaisa autdlar-titsivigai Eivfarákutdlo Mánarsíkutdlo āma agdlagkanik agdlag-figalugit aggerkuvdlugit Nálágkap igdluanut Jerúsalamítumut, ká-^{35,1;}
-ngtvfigsiúsagamik Nálágkamut Israelíp Gútiánut; ²kúngilo nálágar-^{2kúng.23,21;}
-tailo ilagítldlo ilüngarmik Jerúsalamé isumalioxatigtgput kángtvfig-^{4Mór.9,1-14.}
-siorumavdlutik káumatip áipâne; ³nagdliuvfigssaugaluartume nag-
-dliússinek saperatdlaramíko, palasit námagtumik ivdlernarsarsimá-
-ngingmata inuitdlo Jerúsalamut katerssorsimanatik. ⁴tamánalo kú-
-ngip ilagítldlo ilüngarmik iluarigamíko, ⁵matumínga aulajangersáiput,
Israelime tamarssuarne Bêrsápamit Dánimut agdlât angalatikumav-
-dlugit tordlulásassut Jerúsalamut kángtvfigsioriartorkuvdlugit Nâ-
-lagkamut Israelíp Gútiánut; sivišumik nagdliússíngínamik agdlag-^{2Mór.12,}
-kat ilerkorerkussānik. ⁶agdlagkat tauva kúngimit nálágartainitdlo ^{3tt.}
nagsardlugit arpagtut Israile Jútalo tamât ingerdlavigât, sôrdlo
kúngip inákâtik, okardlutik: Israelíp kinguai ukorsê, sâgitse Nâ-
-lagkamut, Aaperâp Iisâvdlo Israelívdlo Gútiánut, tauva anigui-^{2Mór.3,6,15;}
-simassut sâgfigísavai, Asôriap kúngísa agssainit ilivšínut amiá-^{1kúng.18,86.}
-kússut; ⁷sujuaissasilo katángutisilo ássigekinasigik; táuko Nálág-
-kamut sujuaissamik Gútiánut perkuserdlugtulingmata, utsatigine-^{29,8.}
-kartípai, sôrdlo takugise. ⁸māna pukutsuse mângertekinasigik
sujuaissavsisut isivdluse; agssavšnik Nálágak ekisiuk, ivdlernar-
-tútānut nágssáungitsumik ivdlernartitānut iserdluse Nálágardlo
Gúterse kivfartorfigisiuk, ilivšínut níngangnera katsungaitsox tauva
soráisavok; ⁹mássa Nálágkamut sâgkuvse, katángutise kitornasilo
autdlarússissimingnit nagdliginekásáput nunamutdlo matumúnga utí-
-savdlutik; Nálágak Gúterse sáimauvdlunilo nagdligtugame, kīne ^{tugs.103,8.}
ilivšínit alisísāngilā sâgfigiguvsine. ¹⁰arpagtutdlo igdlokarfingmit
igdlokarfingmut angaláput Eivfarâp Mánarsívdlo nunaine Šipu-
-lútdlo tikitdlugo; igdlautigaitdle mítatigalugítldlo. ¹¹taimáitok Ag-^{36,16.}
-serákut Mánarsíkutdlo Šipulūkutdlo ilait kunúput Jerúsalamutdlo
pivdlutik; ¹²āma Jútákut Gútip agssaisa najorpait atautsimik ūma-^{ap.sul.11,21.}
-tekartitdlugit, kúngip nálagaussutdlo inássutât Nálágkap okausiagut ^{Jer.32,89.}
pissox námagserkuvdlugo. ¹³inugpagssuitdlo Jerúsalamut kater-
-ssorput nagdliússivik sêrnakángitsunik timiussartorfik nagdliú-
-ssisavdlugo káumatip áipâne, katisimassorparujugssuángordlutik.
¹⁴pikivdlutigdlo tunissivít Jerúsalamítut pêrsípait, tipigigsautigdliv-

-fitdlo tamaisa përsípait igitdlugitdlo kúnguamut Kítrúnimut.
 4 Mór. 9,11. ¹⁵káumatip áipáta uvdluisa arkanek-sisamãne kángivfigsiutigssak
 tokúpát; palasitdlo Lívikutdlo kángusulerdlutik ivdlernarsarput
 tunissutinigdlo ikivkagagssanik átsivdlutik Nálagkap igdluanut;
¹⁶kekarfigssamingne kekarput ilerkumigsut Mòrsasip Gútip inoku-
 -tâta inatsisai maligdlugit; auk palasit serpartautigát Lívikut ag-
 -ssainit tiguudlugo. ¹⁷ilagít amerdlasúnik ilakarmata ivdlernar-
 -sarsimángitsunik, Lívikut kángivfigsiutigssat tokúpait minguitsū-
 -ngitsut tamaisa sivnerdlugit, Nálagkamut ivdlernartitdlugit; ¹⁸má-
 -ssa inuit amerdlanerssait, Eivfarákkut Mánarsíkkutdlo Iisagssári-
 -kudlo Spulúkkutdlo ilarpagssuit, minguersarsimánginamik kángiv-
 -figsiutigssak nerivát agdlagkat malingnagit; Hiskiavdle tugiúpai
 okardlune: Nálagkap avágingnigtup matórfigiligit ¹⁹nalingínait
 ūmatimingnik nakimaitdlisaisut Gúte Nálagak sujuaissamik Gútiat
 uyardlugo, minguíssusek ivdlernartox píssuseríngíkaluardlugo. ²⁰Ná-
 -lagkavdlo Hiskia tusarpá inuitdlo katsorsardlugit. ²¹Israflip
 kinguaisa tauva Jerúsálame ítut nagdiússivik sêrnakángitsunik
 timiussartorfik nagdiússivát uvdlut arfinex-mardluk tipaitsungár-
 -dlutik; Lívikutdlo palasitdlo Nálagak únersiutigát uvdlut tamaisa
 nipilerssútnik nipitórssuarnik Nálagkap pínik; ²²Hiskialo oka-
 -lugpok Lívikut sianisút tamarmik ūmatainut, Nálagak pivdlugo
 ajúngitsumik sianíssusekartut. nagdiútorsíutit nerivait uvdlut
 arfinex-mardluk, tuníssutinik kujaniutinik tunissivdlutik Nálagar-
 -dlo sujuaissamik Gútiat kutsavigalugo. ²³ilagít ilúngarmik
 isumaliokatigtgkamik uvdlut arfinex-mardluk avdlat nagdiússi-
 -mavdlutik, áma uvdlut arfinex-mardluk nagdiússíput tipaitsug-
 -dlutik; ²⁴mássa Hiskia Jútáp kúngia ilagíngnut túniússivok ug-
 -singnik túsintilingnik savanigdlo arfinex-mardlungnik túsintilingnik,
 nálagaussutdlo ilagíngnut túniússíput ugsingnik túsintilingnik sa-
 -vanigdlo kulínik túsintilingnik; palaserpagssuitdlo ivdlernarsarput;
²⁵tipaitsugput Jútákkut ilagít ilúngarmik palasitdlo Lívikutdlo ila-
 -gítidlo ilúngarmik Israflimit tikiútut takornartaussutdlo Israflip
 nunánit tikiútut Jútamilo nunasissut; ²⁶tipaitsungárpúme Jerúsa-
 -lame, Sálumúp Dávip ernerata Israflip kúngiata uvdluinit agdlát
 taimatut pisimángingmat Jerúsálame. ²⁷palasit Lívikutdlo tauva
 níkuíput inuitdlo pivdluarkuvdlugit; nípátdlo tusarnekarpok, tug-
 5 Mór. 26,15. -siutátidlo apúpok inánut ivdlernartumut, kilangmut.

kapitalit 31.

Hiskiap Gútipilugsiornek soraersíká; palasit Lívíkuþdlo pigssisíkai.

¹tamáko tamaisa náreramíkk, Israflíkut tássanítut tamarmik Jútap igdlokarfnut anivdlutik napassuliat navdlorpait, orpigssuar-
-miuliatdlo kivdlorpait, kingigtunguitdlo tunissivítldo úkautípait ^{5 Mór. 7,6;}
núngutaerserdlugit. Júta Bínjamítldo Eivfarátldo Mánarsilo ilū- ^{2kúng.11,18;}
-ngardlugit; tauva Israflíp kinguai tamarmik igdlokarfingmingnut ^{23,12-15.}
uterput, nalingínax pigissarsiaminut. ²palasit Lívíkuþdlo sivni-
-ssokatigígsortait Hiskiap ivertípai, ingmíkut sivníssokatigít ingmí-
-kórtítardlugit, nalingínax ingmíkut kivfartúsilik ingmíkórtitdlugo,
palasitldo Lívíkuþdlo, tuníssutinik ikivkagagssanik tuníssutinigldo
kujaniutinik pigdlíssarkuvdlugit, kivfartorkuvdlugit nersuerkuvdlu-
-gitldo únersiutigingnerkuvdlugitldo Nálagkap tangmárfiutaisa isáv-
-fíne. ³nangminerissame ilait kúngip pajugutigai tuníssutigíssat
ikivkagagíssat, tuníssutigíssat ikivkagagíssat uvlákuþ unúkuþdlo pig-
-dliutigíssagíssat, tuníssutigíssatldo ikivkagagíssat sapátíkuþ káumá-
-nigfíkuþdlo nagdliússivíkuþdlo pigdliutigíssagíssat, sórdlo Nálag- ^{4 Mór. 28,}
-kap inatsisaine agdlagsimassox; ⁴inungnutldo Jerúsáláme ine- ^{3. 27.}
-kartunut okarpox, palasit Lívíkuþdlo pigssísagait Nálagkap inat-
-sisai aulajangiuterkuvdlugit. ⁵okausek tamána tutsiungmat, Is-
-raflíp kinguai amerðlasúnik túníssípuþ, karrit vínigíssatldo tu-
-nguata úliavldo tungusungnítsútvldo narssamítldo pigssarsiamik
tamarmik naorkárnerinik; sútdlo tamarmik kulinginik perpag- ^{2 Mór. 23,19.}
-ssuarnik átsípuþ. ⁶Israflívdlo Jútavldo kinguai Jútap igdlokarfíne ^{5 Mór. 14,22.}
inekartut áma ugsigít savatldo kulinginik átsípuþ pítdlo ivdlernartut
Nálagkamut Gútimingnut ivdlernartitamik kulinginik; iliorarpaitldo
sanilerígsítldugit ekimagtángortardlugit. ⁷káumatit pingajuáne aut-
-dlarnípuþ ekimagtat kagíssorardlugit, káumatitldo arfínek-áipáne iner-
-pait. ⁸Hiskialo nálagaussutldo tikiúkamik ekimagtatldo takuvdlugit,
Nálagak nersorpát ínugtalo Israflíkuþ pivdluarkuvdlugit; ⁹Hiskiavldo
palasit Lívíkuþdlo apersorpai ekimagtat pivdlugit. ¹⁰tauva Asa-
-riap palasiunerup, Sátúþ inokutaisa iláta, akivá okardlune: tai-
-manimit autdlarnígamik tuníssutit ilioragagíssat Nálagkap igdluanut ^{4 Mór. 5,9.}
átdlugit, nerivugut kársítldarluta amiákútitakangárdlutalo; Nálag-
-kap ínugtane pivdluarkungmagit, ukorpagíssuit sivnerúpuþ. ¹¹His-
-kia tauva najornigfíngnik piarérsaerkússivox Nálagkap igdluane;
piarérsaramíkgldo, ¹²tuníssutit ilioragagíssat pigíssarsiatldo kulinge
ivdlernartitatldo erkússorpait ilumórdlutik; Kanánia Lívíkússox

tamákunúnga misigssuissûtitaavok Síme katángúne tugdleralugo; ¹³Jigiale, Asasia, Nâgat, Asafle, Jerimût, Júsapate, Elfale, Jis-maggia, Mâgat, Binaia takusaissûput Kanániamut Símiutdlo katángutânut nâlagtigitauvdlutik, taima perkungmatik Hiskiap kúngip Asariavdlo Gûtip igdluane sujulerssuissup. ¹⁴Kôrê Jivnap erna Livíkûssok sekernup nuissarfata tungâne matuissartok tuníssutinut ivertitaavok, kajumingnermit Gûtimut pigdliutiginekartunut, tuníssutit ilioragagssat Nâlagkamut pigdliutiginekartut ivdlerntorssuitdlo tuniorásavdlugit; ¹⁵iligai Eitan, Minjamit, Jísua, Simaia, Amâria, Sigganja, palasit igdlokarfíne aulagsásángitsumik ivertitaussut, katángutitik sivníssokatigít ilagíssait tuniorásavdlugit angnerdlo mingnerdlo taimaekatigígsitdlugit; ¹⁶angutit nautsorssornekartut pingasunik ukiugdilit kângiútutdlo ilángutdlugit Nâlagkap igdluanut isertut tamaisa [tuniorásavait] uvdlut nungutdlugit uvdlop pigssânik kivfartûtât isumagíssagssât migssiliorldlugo, ingmíkut sivníssokatigít ingmíkôrtítardlugit; ¹⁷palasitdlo nautsorssornekartut [tuniorásavait], ingmíkut sujuaíssakatigít ingmíkôrtítardlugit, Livíkutdlo mardlungnik kulilingnik ukiugdilit kângiútutdlo, isumagíssagssait nâpertordlugit, ingmíkut sivníssokatigít ingmíkôrtítardlugit; ¹⁸nautsorssornekartut [tuniorásavait] kítornângue tamaisa nulíaitdlo erneritdlo panítdlo ilángutdlugit, ilagít ilüngardlugit, ilumôrdlutik ivdlernarsarsimangmata ivdlernarsivdlutik. ¹⁹Aarunip kinguai palasit igdlokarfíngmik avatdligíssaisa narssaine, nungutdlugit igdlokarfíngne tamane, ilakarput angutinik atimíkut tainekartunik; palasine angutaussut tamaisa Livíkúnulo nautsorssornekartut tamaisa táukua pigssísavait. ²⁰taimatut Hiskia iliorpok Jûtame tamarssuarne; ajúngitsumigdlo iluartumigdlo ilumôrtumigdlo iliorpok Nâlagkap Gûtime kînâta sâne; ²¹suliamínulo tamane autdlarníngkamine, Gûtip igdluane kivfartússivdlune inatsísitdlo inássutitdlo migssiliorldlugit Gûtime ujdardlugo, úmámigut ilüngardlune pivok pivduardlunilo.

kapitalit 32.

Hiskia Sanarrerip agssáimit ánáunekartok. nápalersok. písorssúvdunilo atarkinangártok. tokussok.

¹tamákua taimailíssut taimalo ilumôrtulíssut kingornatigut ²kúng.18,13; Sanarrere Asóriap kúngia tikiúpok; Jûtamut iserdlune igdlo-
ls. 36,1. -karfíngnut igpiliugalíngnut tangmârpok tiguarnialerssárdlugitdlo.

²Hiskiাপ takugamiuk Sanarrere tikiútok Jerúsálámutdlo sorssu-
 -lerssártok, ³nálagartane píssarssuartanilo isumaliokatigai puila-
 -ssut erme igdlokarfiup avatánitut miligkumavdlugit; ikiorpátdlo;
⁴inuggagssuit katerssorput puilassutdlo tamaisa kúnguardlo nunap
 kerkagut kúgtok miligdlugit okardlutik: sók Asôriap kúngê tikiú-
 -kunik, imerpagssuit nanísavait? ⁵píssagtitdlunilo ungalorssuak 25,23.
 nákartitak ilüngât karmarpâ kakivfiatdlo portusisitdlugit, avatâ-
 -gutdlo ungalorssuak ápiutdlugo; Milo Dávip igdlokarfiane pat-
 -dlingnavêrsarpâ sákuliordlunilo perpagssuarnik erkornavêrkutilior-
 -dlunilo. ⁶sorssugtut nálagainik inungnut ivertitsivok; ingminutdlo
 katerssordlugit igdlokarfiup isávfata niuveriartortarfigtánut okalug-
 -pok ūmatainut, okardlune: ⁷tugpatdleritse píssagtitdlusilo, Asôriap 2 Mòr. 31,6.
 kúngia ujameriagssuitdlo ilagissai tamaisa ersigekinasigik sujôrássu-
 -tiginagitdlo, najortigissarput angnerungmat najortigissánit; ⁸talex 2 kúng. 6,16;
1 Juán. 4,4.
Jer. 17,6. 7.
 uviniusok najortigâ, uvagutdle Nálagak Gúterput najortigârput;
 táussuma ikiúsavátigut sorssugagssavut sorssugdlugit. Hiskiavdlo
 Jútap kúngiata okausê inuit tugdlüssutigait. ⁹tamatuma ki-
 -ngornagut Sanarrerip Asôriap kúngiata kivfane Jerúsálámut aut-
 -dłartípai, nangminex Lākisip avatánitdlune nálagaussortane ta-
 -maisá ilagalugit, Hiskiamut Jútap kúngianut Jútákúnutdlo Jerú-
 -salámítunut tamanut okariartorkuvdlugit: ¹⁰Sanarrere Asôriap
 kúngia ima okarpok: suna tatigigavsiuk Jerúsáláme uningavise
 ungunekartitdlugo? ¹¹Hiskiাপ kimigtserfigingínerpâse tokutíkumav- 2kúng.18,32.
 -dluse perdlertitdluse kilagtitdlusilo, okardlune; Nálagkap Gútvta
 aniguisisavátigut Asôriap kúngiata agssainit? ¹²Hiskia táunáungí- 2kúng.18,22.
 -nerpa kingigtúnguini tunissiviutainigdlo pèrsitsissok Jútamutdlo
 Jerúsálámutdlo okardlune: tunissiviup atautsip sâne patdlorumâr-
 -puse, tamatumalo kâne tipigigsautigdlumârpuse? ¹³naluvisse,
 kanok-iliortugut uvangalo sujuaissákalo inuiakatigíngnut nunanî-
 -tunut tamanut? nunane akimángitsut Gútisa nunartik aniguisísí- 2kúng.18,33;
19,12.
 -naunerpat agssavnit? ¹⁴táukua akimángitsut sujuaissama utertí-
 -navêrsagaisa Gútê tamarmik kimik ilaxarmata ínugtaminik ag-
 -ssavnit aniguisitsisínauussumik, ilivse Gútvise aniguisísínáusavâse
 agssavnit? ¹⁵mānalo Hiskiাপ sagdlokítarnavêrdlise, taimatut ki- 2kúng.18,29.
 -migtserfigekinavâse, ugperinasiugdlo; mássa akimángitsut tamarmik
 nálagauvfigdlo nalingínak Gútekángingmata ínugtaminik agssavnit
 sujuaissamalūnit agssainit aniguisitsisínauussumik, ilivse Gútvise
 aniguisínaviángilâse agssavnit. ¹⁶āmátaok kivfai okalugput Nâ-
 -lagak Gúte agssuaralugo Hiskialo kivfâ agssuaralugo. ¹⁷agdlag-

- 2 kúng. 19, ⁹⁻¹⁴ -kanigdlo agdlagpox, Nâlagkamut Israîlip Gûtianut mitagdliutinik agssuardliutinigdlo, okardlune: sôrdlo nunane akimángitsut Gútfisa inugtatic agssavnit aniguisínek ajorait, taimátaok Hiskiap Gútiata inugtane aniguisísángilai agssavnit. ¹⁸nipitûmigdlo tordlorput Jûtít okausnik Jerûsalâp inuinut ungalorssûp kânîtinut ersisârumav-dlugit ânîlârsarumavdlugitdlo, igdlorpagssualik tiguarniarumavdlugo; ¹⁹Jerûsalâvdlo Gútiata okalûtigât silap inuiaxatigtgsortaisa Gútinut tugs. 115,4. ássigititdlugo, inuit agssaisa sanainut. ²⁰Hiskiale kúnge Isaialo
- 2 kúng. 19,1. Aamorsip ernera pruvfite tamána pivdlugo tugsiarput, kilangmut Is. 1,1. nivdliavdlutik. ²¹tauva Nâlagax íngilimik autdlartitsivok, táussu- 2 kúng. 19, ³⁵⁻³⁷ -malo sorssutdlarkigsut tamaisa sujulerssuissutdlo nâlagaussutdlo Asôriap kúngiata tangmârfianîtut pfarpai; pakatsivdlune táuna nunaminut uterpox, Gútimilo igdluanut isermat, timânit píngortut ilaisa tássane panamik tokúpât. ²²taima Nâlagkap Hiskia Jerû-salâmiutdlo ánâupai Sanarrerip Asôriap kúngiata agssainit ta-marmigdlo agssainit, avataisigutdlo sernigssorpai. ²³kavsêrssuitdlo tunissutinik Jerûsalâmut tikiússíput Nâlagkamut erdlingnartulia-nigdlo Hiskiamut Jûtâp kúngianut; kingornagutdlo táuna akimá-ngitsunut tamanut atarkinarsivok.
- 2 kúng. 20, ¹ tt. ²⁴uvdlune táukunane Hiskia inûnángitsumik nápalerpox; tug-siarfigingmanilo Nâlagkap akivâ tupingnartulivígalugo. ²⁵anga-jorkautserfigingmanile Hiskiap akilíngilâ ûmámigut makitalerame; níngangnerdlo tauva táussumúnga tugpox Jûtamutdlo Jerûsalâ-mutdlo; ²⁶Hiskiale kunungmat ûmámigut makitalersimagame, nang-minerdlo Jerûsalâmiutdlo, Nâlagkap níngangnera táukunúnga nag-dliutingilax Hiskia inûtítldugo.
- ²⁷Hiskia pisüssutekangâkaok atarkinautekangârdlunilo; ingmi-nutdlo pekûsiviliorpox sílvínut kúltinutdlo ujarkanutdlo erdling-nartunut naussunutdlo tipigigsautinut erkornavêrkutinutdlo er-dlingnartulianutdlo tamalânut atugagssanik; ²⁸kimatuliviliorpox pigssarsianut, karrinut vînígsatdlo tunguánut ûliamutdlo, inilior-dlunilo nerssutautilit tamalât inigssainik, ungûgarsivdlunilo tássane inexasassunik. ²⁹ingminut igdlorpaliliorpox nerssutautilitdlunilo savanigdlo ugsingnigdlo perpagssuarnik, Gútip perkuterparujug-ssuarnik tuningmane. ³⁰Hiskiap táussuma âma Gígûp ermisa pikialârfé katsigsut miligpai samûnalo kúgtitdlugit Dâvip igdlokar-fiata kitâta tungâgut; Hiskialo pivdularpox kanok-iliortarnermine
- 2 kúng. 20, ¹² tt. tamane. ³¹tauvale Bâpalip nâlagai okautsinik nugterissartunik táu- Is. 39,1 tt. -ssumúnga autdlartitsingmata tupingnartok nuname pisimassok aper-

-ssûtigerkuvdlugo, Gûtíp kimagpâ ússemavdlugo ũmatânítut ta- 5 Mór. 8,2;
-maisa nalunarungnaerkuvdlugit. erk. 2,22.

³² Hiskiamik okalugtuarissagssat avdlat isumagssuinerilo tássa- 2kúng.20,20.
uko agdlagsimassut Isaiap Aamorsip ernerata pruvfitip takordlór- Is. 36,1 tt.
-nerine Israílíp Jútavdlo kúngtík agdlagkanut ilángúsímassune. 2 kúng. 18,
³³ Hiskialo sujuaissaminut Inarpok, iliverpátdlo Dâvip kinguaisa 2kúng.20,21.
ilivekarfiata majuariânut; tokunerane Jútákut ilüngarmik Jerúsálá-
-miutdlo atarkinartípát. Mánarsilo ernerera kúngíngorpok kingo-
-rárdlugo.

kapitalit 33.

Mánarse Jútame kúngiussok; Nálagkap iluaríngisânik iliorame kingornagut
Nálagkamut kunusok. Amune Jútame kúngiussok; Nálagkap
iluaríngisânik iliortok; kivfaisa tokúkát.

¹ arkanek-mardlungnik ukiokardlune Mánarse kúngíngorpok, 2 kúng. 21,
ukiutdlo tatdlimanik kuligdlit tatdlimatdlo kúngiuvdune Jerúsálame. 1-10.
² Nálagkap iluaríngisânik iliortok akimángitsut Nálagkap Israílíp
kinguaisa tákuánit kimátitaisa maujungnartuliait íssuardlugit. ³ ki-
-ngigtúnguit Hiskiap angúme ũkautitai karmarkigpai; tunissiving-
-nigdlo nápartitsivok Bálinut pigititdlugit orpigssuarmiuliortardlu-
-nilo, kilauvdlo perpagssue tamaisa patdlorfigai kivfartorfigalu-
-gitdlo. ⁴ tunissiviliortarujordlo Nálagkap igdluane, tamána piv-
-dlugo Nálagak okartok: Jerúsálame atera inekásavok nágssáu- 1 kúng. 9,3.
-ngitsumik; ⁵ tunissiviliortarpok kilau perpagssuinut tamanut Ná-
-lagkap igdluata silardlne mardlungne. ⁶ ernine ingníkut inger- 5 Mór. 18,
-dlatípai kernualassut kóruáne tórnisardlunilo serrassardlunilo 10. 11.
angákuarnigtardlunilo, timaiagarsiortunigdlo nalunaerkutinigdlo su- 1Sám.28,3,9.
-kuaissunik ivertitsivdlune; Nálagkap iluaríngisânik iliorneretokaok
narrutsagtitdlugo; ⁷ inússaliak kiperugke inigssakartípá Gûtíp ig-
-dluane, Gûtíp Dâvimut Sálumúmutdlo erneranut okautigissâne:
igdlume matumane Jerúsálámilo Israílíp nagguvekatigigsortainit
tamanit kinigkavne atera inigssakartíkumavara nágssáungitsumik;
⁸ kingornalo Israílíkut isigait pérsísángiláka nunamit sujuaissainut
pigssiarititavnit, misigssuínarpata kisiáne perkússutíka tamaisa
maleruardlugit, inatsisit ilüngaisa ilerkorerkussatdlo erkartússisidlo
Mórsasíkut perkússutiginekartut nápertordlugit. ⁹ Mánarsivdle Jút-
-tákut Jerúsálámiutdlo tamartípai pinerdlungnerutitdlugit akimá-
-ngitsunit, táuko Nálagkap nungutitdlarai Israílíp kinguaisa sujor-

- natigut; ¹⁰Nâlagardlo Mânarsimut inugtainutdlo okalungmat, siú-
 24,19. -nerarumángitdlat. ¹¹tauva Nâlagkap sákutût nâlagait Asóriap
 kúngiata inugtai táukunúnga aggersípai; Mânarse tiguvát orpitsiane
 36,6. kīnarigsune, kalivnernigdlo kangnúsaussunik kilerssordlugo Bâpa-
 -limut autdlarúpât. ¹²angnikitdlisingmánilo manigûtdlune kinuvok
 Nâlagkap Gútime sâne, kunungârdlune sujuaissame Gútiata kīnâta
 sâne; ¹³tugsiarfigingmanilo ilagsivâ kīnutâ tusardlugo, Jerúsâlâ-
 -mutdlo nâlagauvfianut utertípâ; tauva Mânarsip Nâlagak ilisarâ
 Gútiussok. ¹⁴kingornagut Dâvip igdlokarfianut ungalorssuak
 avatdlek karmarpâ Gígûp kitâta tungânit kôrkume aulisagaerniat
 isâvfiata ornigtariânut, Ouvfile kaujatdlagtitdlugo, portusôrssuángor-
 -titdlugulo; sákutûtdlo nâlagainik ivertitsivok Jûtap igdlokarffne
 7. igpiliugalingne tamane. ¹⁵Gútit avdlanertat inûssaliardlo Nâlagkap
 igdluanit pērsípai tunissivítldo Nâlagkap igdluata kâkâne Jerû-
 -salânilo piliane tamaisa igdlokarfiuvdlo avatânut igitdlugit; ¹⁶Nâ-
 -lagkavdlo tunissiviutâ nápartípâ tunissivdlunilo kâne tunissutinik
 kujaniutinik tunissutinigdlo nersuiniutinik, Jûtákúnutdlo okarpok
 Nâlagak Israflip Gútia kivfartorfigerkuvdlugo. ¹⁷taimáitok inuit
 sule kingigtúnguaue tunississarput, kisiâne Nâlagkamut Gúti-
 -mingnut.
- ¹⁸Mânarsimik okalugtuarissagssat avdlat, Gútiminut tugsitâ
 takordlûissutdlo okausê, Nâlagkap Israflip Gútiata arka túngavi-
 -galugo okalugfigingmássuk, tássa-uko Israflip kúngfnik agdlagkane
 ítut; ¹⁹tugsitâlo ilagsinekarneralo ajortuliarnerilo perkuserdlugtu-
 -linerilo tamarmik najugkatdlo kingigtúngualiorfé orpigssuarmiulia-
 -nigdlo Gútilianigdlo nápartitsivê kunutínexángikatdlarame, tássa-
 uko agdlagsimassut takordlûissut agdlagaine. ²⁰Mânarsilo sujai-
 -ssaminut inarpok, iliverpâtdlo igdluanut; Amunilo ernera kúngi-
 -ngorpok kingorârdlugo.
- 2kúng.21,16. ²¹mardlungnik kulilingnik mardlungnigdlo ukiokardlune Amune
 2kúng.21,19. kúngíngorpok, ukiutdlo mardluk kúngiuvdlune Jerúsâlâme. ²²Nâ-
 2kúng.21,20. -lagkap iluaríngisânik iliorpok, sôrdlo Mânarse angúne iliortok;
 2kúng.21,21. inûssalianutdlo Mânarsip angúme sanainut tamanut Amune tuni-
 -ssivok kivfartorfigalugit; ²³kunúngilardlo Nâlagkap sâne, sôrdlo
 Mânarse angúne kunussock; Amunivdle táussuma pitdlagagssauti-
 2kúng.21,23. -ssutine amerdlisarpai. ²⁴kivfaisa pikigtitsivfigât tokutdlugulo
 2kúng.21,24. igdluane. ²⁵nunavdle inuisa kúngimut Amunimut pikigitsexatigt
 tamaisa tokúpait, Jôrsialo ernera nunap inuisa kúngíngortípât ki-
 -ngorârtigititdlugo táussumúnga.

kapitalit 34.

Jórsia Jútame kúngiussok; Nálagkap iluarissânik iliortok; inatsisit agdlagsimavfiat navsârinekartok; inútitdlugo Nálagak kivfartorfigigât.

¹arfínek-pingasunik ukioakardlune Jórsia kúngingorpok, ukiut- 2 kúng. 22,1.
-dlo pingasunik kuligdlit atauserdlo kúngiuvdllune Jerúsálame.

²Nálagkap iluarissânik iliorpok, Dâvidlo sujuaissame avkurai 2 kúng. 22,2.
ingerdlavigalugit sakivok nigornane talerpiuudlúit tungânut sâ-
-miuudlúit tungânut. ³ukiut arfínek-pingajuáne kúngiutitdlune
inúsgtúgatdlarame Dâvip sujuaissame Gûtia ujalerpâ; ukiutdlo
arkanek-áipâne Jûta Jerúsáldlo minguersalerpai, kingigtúnguit
orpigssuariuliatdlo inússaliatdlo, kiperugkatdlo kuissatdlo, pfar- 5 Mór. 12,3;
-dlugit; ⁴Bálit tunissiviutait úkautípaít issigititdlugo, kulainítudlo 2 kúng. 11,18.
sexinermut nápartitat tássánga kivdlorpai; orpigssuariuliat inú- Hsk. 6,4. 6.
-ssaliatdlo, kiperugkatdlo kuissatdlo, navdlorpai aserortigángor- 2 kúng. 23,6.
-dlugit siaruardlugitdlo táukunúnga tunississut ilerfisa kainut; ⁵pa-
-lasitdlo saorne ikivkarpai tunissivisa kaine Jútalo Jerúsáldlo 2 kúng. 23,20.
minguersardlugit; ⁶ãma Mánarsip Eivfarâvdlo Símiúvdlo igdlo-
-karfíne Navtalflo kigdligalugo tamatigut piunérúnikuine ⁷tunissivít
-orpigssuariuliatdlo úkautípai, kiperugkiatdlo sekumípai aserorti-
-gángordlugit, sexinermutdlo nápartitat tamaisa kivdlorpai Israflíp
nunâne tamarssuarne uterdlunilo Jerúsálmút.

⁸ukiut arfersanek-pingajuáne kúngiutitdlune, nunalo igdlulo 2 kúng. 22,3.
minguersarêramigit, Savfane Atsâliap ernerá Magastalo igdlokarfiup
nálagâ Júalo Júagarsip ernerá pisimassunik erkaissagssanik ag-
-dligtartok autdlartípai Nálagkap Gútime igdlua iluarsarkuudlugo.

⁹Hilkiamut palasiunermut tikiúkamik aningaussat Gútip igdluanut 2 kúng. 22,4.
ãnekartut túniúpaít, Lívíkut avdloriussamik párssissut katerssugait
Mánarsíkúnit Eivfarâkúnitdlo Israílíkúnitdlo amiákússunit tamanít
Jútákúnitdlo Bñjamíkúnitdlo tamanít Jerúsálamiunitdlo; ¹⁰túniú-
-paít suliarissariakartunik sulíagssalingnut Nálagkap igdluane ta- 2 kúng. 22,6.
-kusaissútaussunut, táukualo túniúpaít suliarissariakartunik suli-
-ssartunut, Nálagkap igdluane sulissunut igdlo ajorungnaersásav-
-dlugo iluarsásavdlugulo; ¹¹túniúpaít sanassunut igdluliortunutdlo, 2 kúng. 22,6.
pisiniutigerkuudlugit ujarkanik avgugkanik kissungnigdlo ávigssanik,
igdlup Jútap kúngisa aserugâta páukarusornigssânut. ¹²sulíari-
-ssariakartut angutit ilumórdlutik sulíarait; táukunúnga takusai-
-ssútitáuput Jágat Opátialo, Lívíkut Merârip kinguáisa ilait, Sagga-
-rialo Misulátdlo, Kágatíp kinguáisa ilait ilitsersuissúsavdlutik,

Lívíkudlo tamarmik nipilerssútinik ilisimassut; ¹³áma agssartor-tunut ivertitáput, suliarissariakartunigdlo sulissut tamaisa ing-míkut kivfartútekartut nungutdlugit ilitsersúsavait; Lívíkudlo ilait agdlagtartúput misigssuissúvdlutigdlo matutssartúvdlutigdlo.

¹⁴aningaussat Nálagkap igdluanut erkúsimassut sarkúmersíka-míkik, Nálagkap Mórsasíkut inatsisaisa agdlagsimavfiat Hilkiap 2 kúng. 22, palasip navssárâ. ¹⁵Hilkialo pilerpok Savfanímut nautsorssuissu-⁸⁻²⁰-mut okardlune: inatsisit agdlagsimavfiat navssárâra Nálagkap igd-¹⁶dluane; agdlagsimavfiatdlo Hilkiap túniúpâ Savfanímut. ¹⁶agdlag-simavfiat Savfanip kúngímut ápâ, kúngilo áma navsuerfigâ okar-dlune: kivfangnut perkússutigissaussut tamaisa námagsivait; ¹⁷ani-ngaussat Nálagkap igdluanítut sarkúmersípait túniutdlugitdlo ta-kusaissútitauusunut suliarissariakartunigdlo sulíagssalingnut; ¹⁸Sav-fanivdlo nautsorssuissup kúnge nalunaerfigâ okardlune: agdlagsi-mavfingmik Hilkia palase uvavnut túniússivok; Savfanivdlo atuarpâ kúngip kínáta sâne. ¹⁹pivordlo inatsisit okausé kúngip tusara-mígit, ánorássane tauva alígpai. ²⁰Hilkialo Agíkâtdlo Savfanip erna Avtúnílo Míggap erna Savfanílo nautsorssuissok Asaialo kúngip kífâ kúngip inápai okardlune: ²¹Nálagak sujunersioriar-torsiuk sívnerdlunga Ísraflímílo Jútámílo amíákússut sívnerdlugit agdlagsimavfiup navssárisaússup okausé pívdlugit, angekingmat Nálagkap kamangnera uvavtínut kuissaússok, Nálagkap okausia sujuaissavta maleruarsímángingmássuk, agdlagsimavfingme matu-mane agdlagsimassut tamaisa maleruarnagit. ²²tauva Hilkia kú-ngívdlo autdlarkussai autdlarput Hultamnt arnamut pruvftiussu-mut, Hasrap ernerata Túkátíp ernerata Salúp ánorássaník pár-ssissup nulíanut, táuna Jerúsáláme agfardlíane najugakartok; oka-lugfigâtdlo tamána nápertordlugo. ²³táukunúngalo okarpok: ima okarpok Nálagak Ísraflíp Gútía: angut ílívíník uvavnut autdlartít-sissok okarfígísiuk: ²⁴ima okarpok Nálagak: ata, najugak mána inuílo nagdíutítívígíumáríka perdlungnartúník, perdlorkússutíník 3 Mór. 26, ¹⁴tt; ¹⁴tamaník agdlagsimassúník agdlagsimavfingme Jútáp kúngíata kí- 5 Mór. 28, ¹⁵tt; ¹⁵-náta sâne atuagâne; ²⁵kímagsímangmánga Gútítldlo avdlat típi-gígsautígdílvígalugit narrútsagítídlunga agssamík píliainík tamaník, kamangnera kuissáúsavok najugkamut matumúnga soráisananílo. ²⁶Jútavdle kúngíanut, ílívíník autdlartítíssúsumut Nálagak sujuner-síorkuvdlugo, táussúmúnga ima okásause: ima okarpok Nálagak Ísraflíp Gútía: okáútsít tusagkatít pívdlugit ²⁷úmatíkgut kúgsala-lerdlútít Gútíp sâne kunúgavít, okausé tusaragkít najugak mána

inuilo pivdlugit, sávne kunuvdlutit ánorássatit aligkagkit kiavdlu-
-titdlo kīnama sáne —, uvangátaok tamána tusarpara, okarpok
Nálagak. ²⁸takuvat katerssorumárpavkit sujuaissangnut, kater- ^{2kúng.22,20.}
-ssornekásautit ilivigssangnut erkigsivdlutit, issivitdlo issigísángilait
perdlungnartut tamaisa najugkamut matumúnga inuinutdlo nag-
-dliutitagssáka. kúngilo navsuerfigát.

²⁹kúnga tauva autdlartitsivok Jútap Jerúsálávdlo utorkaunertait ^{2 kúng. 23,1.}
tamaisa katerssorkuvdlugit; ³⁰kúngilo Nálagkap igdluanut majuar- ^{2 kúng. 23,2.}
-pok Jútap angutitai tamaisa Jerúsálávdlo inue palasitdlo Lfvi-
-kutdlo inuitdlo ilūngaisa angisútdlo mikissutdlo ilagalugit; tusátit-
-dlugitdlo angerutsip agdlagsimavfiata Nálagkap igdluane navssári-
-ssaussup okausé tamaisa atuarpai. ³¹kúngivdlo kekarfigssamine ^{2 kúng. 23,3.}
kekardlune angerusek angerutīgá Nálagkap kfnáta sáne, Nálagak
maligkumavdlugo inássutailo nalunaiutailo ilerkererkussailo male-
-ruarumavdlugit ūmámigut ilūngardlune tarnimigutdlo ilūngardlune,
angerutsip okausé tássane magpersagkane agdlagsimassut male-
-ruarumavdlugit; ³²Jerúsálámilo Bīnjamīmilo ítut tamaisa anger-
-sīpai; Jerúsálávdlo inuisa Gūtīp sujuaissamik Gūtīata angerusia
maleruarpāt. ³³maujungnartuliat tamaisa Jōrsiap pērsīpai nunanit
tamanit Israflīp kinguisa pigissainit, Israflīmītutdlo tamaisa kiv-
-fartūssisīpai Nálagak Gūtertik kivfartorfigitdlogo; uvdue tamaisa
nāvdlugit nigúngitdlat Nálagkamit sujuaissamik Gūtīānit.

kapitalit 35.

Jōrsia kángivfigsiortok; Egiptinip kúngia Niggo sorssugdlugo
ikilernekarpok tokuvdlunilo.

¹Jōrsia Jerúsáláme kángivfigsiortok Nálagkamut; kángivfig- ^{30,1;}
-siutigssardlo tokúpāt káumatip sujugdliup uvdluisa arkanek-sisa- ^{2kúng.23,21.}
-māne; ²palasitdlo ivertīpai isumagissagssainut píssagtitdlugitdlo
kivfartornigssānut Nálagkap igdluane. ³Lfvíkut Israflíkúnik ta-
-manik ajokersuissut Nálagkamut ivdlernartūvdlutik okarfigai: ig-
-dlerfik ivdlernartok ilisiuk igdlumut Sálumūp Dāvīp ernerata Is- ^{1 kúng. 6,}
-raflīp kúngiata igdlulīānut, erssugagssakángilase; Nálagak Gūterse ^{1 tt.}
ínugtailo Israflíkut māna kivfartorfigisigik; ⁴upalungaersaritsilo ing- ^{1 nal. 23,}
-mīkut sujuaissakatigft ingmīkōrtītardlugit sivnīssokatigftsortavsīne, ^{26 tt.}
sōrdlo Dāvīmit Israflīp kúngianit perkússutiginekartok Sálumū-
-mitdlo erneranit agdlautiginekardlune. ⁵ivdlernartūme kekaritse,
katángutivse inuit xitornaisa sujuaissakatigftsortait sugígsortaisigut

ingmikórtitardlugit Lívikutdlo sujuaissakatigt ingmikórtortaisigut ingmikórtitardlugit; ⁶kángívfígsiutigssardlo tokúsiuk, ivdlernarsardlusilo piarêrsarsiuk katángutivsinut Nâlagkap Môrsasikut okausia 30,24. maleruadlugo. ⁷inuit kitornainut Jôrsia túniússivok savanik savârkanigdlo savaussârkanigdlo, tamaisa tássanítunut tamanut kângívfígsiutigssarerkuvdlugit, katitdlugit pingasunik kulilingnik túsintigdlit ugsigitdlo pingasunik túsintigdlit; táuko tássa kúngip nangminerissaisa ilait; ⁸âma nâlagartai kajumingnermit inungnut palasinutdlo Lívikúnutdlo túniússíput: Hilkia Saggarialo Jigfalilo Gútip. igdluane sujulerssuissut palasinut túniússíput kângívfígsiutigssainik, [savârkanik] mardlungnik túsintilingnik arfinilingnigdlo untrilingnik ugsingnigdlo pingasunik untrilingnik; ⁹Kanáia Simaialo Natánialilo, katángutai, Hasápialo Jililo Júsapatilo Lívikut nâlagait Lívikúnut túniússíput kângívfígsiutigssainik, [savârkanik] tatdlimanik túsintilingnik ugsingnigdlo tatdlimanik untrilingnik.

¹⁰kivfartútigissagssat piarêrmata, palasit kekarfigssamingne kekarput Lívikutdlo sivníssokatigisortamikut ingmikórdlutik kúngip perkússutâ maligdlugo; ¹¹kângívfígsiutigssak tokúpât, palasit auk tiguvdlugo serpartautigât, Lívikut amérsissut; ¹²pêrsivigât tuníssutigssanik ikivkagagssanik inuit kitornainut tunior kautigissagssamingnik, sujuaissakatigisortait sugísortaisigut ingmikórtitardlugit, pigdliutigerkuvdlugit Nâlagkamut, sôrdlo Môrsasip agdlagaine agdlagsimassok; ugsigitdlo âma taimailivait; ¹³kângívfígsiutigssak ingnermik úpât ilerkússok maligdlugo, ivdlernartitat útdlugit igane ûnaivingnilo sujatsivingnilo; inuitdlo kitornainut tamanut âkasuar-pait; ¹⁴kingorna piarêrsáiput ingmingnut palasinutdlo; mássa palasit Aarunip kinguaise tuníssutit ikivkagagssat túnugdliutdlo pigdliutigissagssaringmatigik únuarorneranut agdlât, Lívikut piarêrsáiput ingmingnutdlo palasinutdlo Aarunip kinguainut. ¹⁵eríner-sártartut Aasavíip kinguai kekartarfingmingne kekarput, sôrdlo 1 nal. 25,1 tt. Dâve Aasavílo Hímanilo Jítútútdlo kúngip takordlúissua inatsissut, matuíssartutdlo isâvfingne tamane; kivfartorfingmingnit nigortokângitdlat, katángutimik Lívikut piarêrsaungmatik. ¹⁶taima Nâlagkamut kivfartútigissariakartut tamarmik uvdlok táuna piarêrmata, kângívfígsiorfik nagdliússisínângoramíko tuníssutinik ikivkagagssanik Nâlagkap tuníssiviutâne pigdliúdlutik kúngip Jôrsiap perkússutâ maligdlugo, ¹⁷Israílíp kinguaise tássanítut kângívfígsiorfik nagdliú- 30,21. -ssivât uvdlune táukunane nagdliússivigdlo sêrnakángitsunik tímiu-ssartorfik nagdliússivdlugo uvdlut arfinek-mardluk; ¹⁸kângívfí-

-sior¹simángitdlatdlo Israílme matumatut ítumik Sâmailip pruvfitip 2kúng.23,22.
 uvdluinit agdlát; Israílíp kúngê tamarmik kângívfígsiorfíngmik nag-
 -dliússissoxángitdlat Jôrsiap palasitdlo Ltvíkutdlo Jútákutdlo ilū-
 -ngarmik Israílíkutdlo tássanítut Jerûsalâmiutdlo nagdliússissâtut
 ítumik. ¹⁹ukiut árfersanek-pingajuáne Jôrsia kúngiutitdlugo kâ- 2kúng.23,23.
 -ngívfígsiorfik tamána nagdliússivât.

²⁰tamákua tamarmik taimailissut kingornatigut Jôrsiap igdlo 2kúng.23,29;
 iluarsarêrmago, Niggo Egivtinip kúngia majuarpok, Karrimissimut Jer. 46,2.
 Aivfaratip erkânítumut sorssugkiartordlune; Jôrsialo anivok pâ-
 -riartordlugo. ²¹arpârtunigdle autdlartitsivigâ okarkussivdlune:
 súsagangma, Jútáp kúngia? ilingnut mássákut piartúngilanga,
 kisiáne inokutígíngnut sorssungnigtivnut piartorpunga, Gútilo okar-
 -pok tuaviorkuvdlunga; Gúte najortigissara narssungniakinago,
 aserokinavât. ²²Jôrsiale sangúngilak taimaititdlugo; sorssugku-
 -mavdlugo avdlaussârpok Niggup okausê Gútip karnanit pissut
 nâlangnagit; Makituvdlo iterdlâne sorssugkiartorpok. ²³pisigsar- Sagg. 12,11.
 -tutdlo kúnge Jôrsia pisigpât; tauva kúnge kivfaminut okarpok:
 mânga pêrsiniarsinga, agsut ikiligaugama. ²⁴kivfaisa tauva ka- 18,33.
 -mússuarmit pêrpât, kamutinigdlo avdlanik pigissainik kimugsiut-
 -dlugo Jerûsalâmut âpât; tokuvok ilissauvdlunilo sujuaissame ili- 2kúng.23,30.
 -versiâne. Jútákutdlo Jerûsalâmiutdlo ilūngarmik Jôrsia aliasû-
 -tigât. ²⁵Jerimiavdlo Jôrsia úputigâ, erinarssortartutdlo tamarmik
 angutitdlo arnatdlo úputimingne Jôrsia okautigât uvdlumimut ag-
 -dlát, Israílíkutdlo taima ilerkokalersípait; tássa-uko úputine
 agdlagsimassut.

²⁶Jôrsiamik okalugtuarissagssat avdlat, isumagssuinere Nâ- 2kúng.23,28.
 -lagkap inatsisaine agdlagsimassut nâpertordlugit ²⁷kanok-ilior-
 -nerilo, sujugdliútdlo kingugdliútdlo, tássa-uko agdlagsimassut Is-
 -raílíp Jútavdlo kúngínik agdlagkane.

kapitalit 36.

Júagarse, Jújakít, Jújaggít, Sitikia Jútame kúngiussut. inuit Bâpalimut
 autdlarúnekartut. Kôrássip Pêrserit kúngiata uterkugai.

¹nunap inuisa Júagarse Jôrsiap ernera tiguvât kúngíngortit- 2kúng.23,30.
 -dlugulo angutânut kingorârtigititdlugo Jerûsalâme. ²mardlungnik
 kulilingnik pingasunigdlo ukiokardlune Júagarse kúngíngorpok, 2kúng.23,31.
 kâumatit pingasut kúngiuvdlune Jerûsalâme; ³Egivtinip kúngiata 2kúng.23,33.
 soraersípâ Jerûsalâme; nunalo akilísípâ talantinik untritilingnik

- 2kúng. 23,34. sílviussunik talantimigdlo kúltiussunik. ⁴Egívtinivdlo kúngiata Eliákt angajua Jútamut Jerúsalamutdlo kúngingortípá, arkalo avdlángordlugo Jújaxfmik atekartípá; Júagarsile nuká Niggup nagsarpá Egívtinimut pisitdlugo.
- 2kúng. 23,36. ⁵mardlungnik kulilingnik tatdlimanigdlo ukiokardlune Jújakt kúngingorpox, ukiutdlo arkanigdlit kúngiuvdune Jerúsálame; Nálagkap Gútime iluaríngisânik iliorpox. ⁶táussumúnga majuarpox
- 2kúng. 23,37. Nipukánitsare Bâpalip kúngia, kalivnernigdlo kangnúsaussunik kíl-
2kúng. 24,1. 33,11. -lersorpá Bâpalimut autdlarúkumavdlugo; ⁷Nálagkavdlo igdluata pekutaisa ilait Nipukánitsarip Bâpalimut nagsarpai nálagfingminut-
- 2kúng. 24,6. -dlo Bâpalimítumut ilivdlugit. ⁸Jújaxfmik okalugtuarissagssat avdlat, maujungnartuliai piliarissai kanordlo navssárfingekartox, tássa-uko agdlagsimassut Israflip Jútavdlo kúngfnik agdlagkane. Jújaggt ernera kúngingorpox kingorârdlugo.
- 2kúng. 24,8. ⁹arfínek-pingasunik ukiokardlune Jújaggt kúngingorpox, káu-matit pingasut uvdlutdlo kulit kúngiuvdune Jerúsálame; Nálagkap iluaríngisânik iliorpox. ¹⁰ukiok kímúngmat kúnge Nipukánitsare autdlartitsivox Bâpalimutdlo pisitdlugo erdlingnartuliat Nálagkap igdluata pé táputdlugit; Sitikialo katángutá Jútamut Jerúsálamutdlo kúngingortípá.
- 2kúng. 24,9. 10. 12. Jer. 52,1; 2kúng. 24,17; 1 nal. 3,15. ¹¹mardlungnik kulilingnik atautsimigdlo ukiokardlune Sitikia kúngingorpox, ukiutdlo arkanigdlit kúngiuvdune Jerúsálame. ¹²Nálagkap Gútime iluaríngisânik iliorpox; kunúngilax Jerimiap pruvfitip sâne, Nálagkap okalugtigissâta; ¹³kúnge Nipukánitsare âma nálagkumajungnaerpá, nauk táussuma ugpernarsaisíkâne Gúte nar-kigsigititdlugo; pukutsune mángertípá úmánilo uteriajuitsúngor-titdlugo, Nálagkamut Israflip Gútianut sângniarumanane. ¹⁴âma palasinut inungnutdlo nálagaussut tamarmik perkuserdlugtulinertokaut akimángitsut maujungnartuliait tamaisa issuardlugit; Nálagkavdlo igdlua Jerúsálame ingmíkórtitâ mingugtípát. ¹⁵Nálagkavdlo sujuaissaisa Gútiata autdlartitsivigissarpai autdlartitami-gut, piârdlunilo pissardlunilo, inugtane ininilo kajagssúkamigit; ¹⁶Gútivdle autdlartitai mítatigait, okausé asígíarpait, pruvfitai inúkutigait, Nálagkap inugtaminut kamangnera katsungaerssor-serdlugo nigugssaujungnaersunik. ¹⁷Kaltíarit kúngiat táukunúnga majuartípá, angutitainik inúsugtunik panamik tokutsissox igdlume ivdlernartútâne; kajagssûsakángilax nukagpíssamigdlúnt niviarsiamigdlúnt utorkalilersumigdlúnt utorkarssuarmigdlúnt; tamaisa agssainut pisípai. ¹⁸Gútivdlo igdluata pekutai tamaisa angisútdlo
- 2kúng. 25, 18 tt.

mikissutdlo Nálagkavdlo igdluata pekútai kúngivdlo nálagartaisalo pekútaít — tamaisa Bâpalimut âpai; ¹⁹Gútip igdlua ikivkarpát, Jerúsálâp ungalorssua ũkautípát, igdlússârssue tamaisa ingnermik ikivkarpait pekutai erdlingnartut tamaisa aserordlugit; ²⁰panap amiákútitai Bâpalimut autdlarúpai; kivfångorputdlo táussumúnga ernerinutdlo, Pêrserit nálagauvfiat pingârnerutserdlugo; ²¹erkúter-
-kuvdlugo Nálagkap okausia Jerimiákut okauserissak, nunamut sapâtisiorneri nâmagilerserdlugit; uvdlut piunêrúsímavfine nâv-
-dlugit sapâtisiorpok ukiut arfinek-mardlungnik kuligdlit nâmag-
-titdlugit.

2 kúng. 25,
9. 10.Jer. 25,11 tt:
29,10.
3 Môr. 26,
34 tt.

²²Kôrâssip Pêrserit kúngiata ukiuisa [kúngiuvísa] sujugdliáne Nálagkap okausia Jerimiákut okauserissak nâmagserkuvdlugo Nâ-
-lagkap pilerisârmane, Kôrâssip Pêrserit kúngiata nálagauvfing-
-mine tamarssuarne tordlulásassut angalatípai agdlagkatigutdlo
âma nalunaerdlune ima: ²³Kôrâsse Pêrserit kúngiat ima okarpok:
nunap nálagauvfê tamaisa Nálagkap kilaup Gútiata uvavnut tú-
-niúpai, táussumalo perkuvânga igdluliorkuvdlune Jerúsâlâme Jû-
-tamítume; kinalûnít ilivsíne ínugtaisa ilûngarmik ilagigpássuk,
táuna Nálagkap Gútiata najordliuk, táunalo majuardle.

Esr. 1,1.
Jer. 29,10.
Is. 44,28.
Esr. 1,2.

Esráp agdlagai.

kapitale 1.

Jútit Bâpalimut autdlarússaussut Kôrâssip Pêrserit kúngiata uterkugai.

¹Kôrâssip Pêrserit kúngiata ukiuisa [kúngiuvísa] sujugdliáne Nálagkap okausia Jerimiamit okauserissak nâmagserkuvdlugo Nâ-
-lagkap pilerisârmane, Kôrâssip Pêrserit kúngiata nálagauvfing-
-mine tamarssuarne tordlulásassut angalatípai agdlagkatigutdlo
âma nalunaerdlune ima: ²Kôrâsse Pêrserit kúngiat ima okarpok:
nunap nálagauvfê tamaisa Nálagkap kilaup Gútiata uvavnut tú-
-niúpai, táussumalo perkuvânga igdluliorkuvdlune Jerúsâlâme Jû-
-tamítume; ³kinalûnít ilivsíne ínugtaisa ilûngarmik ilagigpássuk,
táuna Gútiata najordliuk, táunalo majuardle Jerúsâlâmut Jútami-

2 nal. 36,22.
Jer. 25,11 tt;
29,10.

2 nal. 36,23.

-tumut; Nâlagkavdlo Israilip Gûtiata igdlugssâ igdlulariniardliuk, tâssaungmat Gûtiussok Jerûsalâmîtok. ⁴nalingnardlo amiákûssok najugkane sunilünft takornartauvfine najugâta angutitaisa ikiúsavât silvimik kûltimigdlo pekutinigdlo nerssutautinigdlo, Gûtip Jerûsalâmîtup igdlugssânut kajumingnermit tuníssutigssatik ilángut-dlugit.

⁵pikíput tauva Jûtavdlo Bñjamívdlo sujuaissakatigfgsortaisa nâlagait palasitdlo Lívikutdlo, tamarmik Gûtip pilerisâgai ma-juarkuvdlugit, Nâlagkap Jerûsalâmîtup igdlugssânik igdluliorkuv-dlugit; ⁶erkainítutdlo tamarmik ikiorpait igssoraivfingnik sflviu-ssunik kûltimigdlo pekutinigdlo nerssutautinigdlo erdlingnartulia-nigdlo, kajumigdlutik túniússarssue taiornagit; ⁷kúngivdlo Kôrâssip anisípai igssoraivfit Nâlagkap igdluata pé, Nipukánitsarip Jerûsalâmîtup aníssai Gûtimilo igdluanut ilissai. ⁸Kôrâssip Pêrserit kúngiata anisípai Mítaritât aningaussautit pârssissât misigssuisit-dlugo; táussuma kisitdlugit túniúpai Sássipatsarimut Jûtákut sujulerssortânut; ⁹tamássalo amerdlássusê: pûgutarssuit kûltiu-ssut pingasunik kuligdlit, pûgutarssuit silviussut tûsintigdlit, âma savigssuit tokutsisit mardlungnik kuligdlit arfinek-sisamatdlo, ¹⁰ermutsit kûltiu-ssut pingasunik kuligdlit, ermutsit sflviussut aki-kínerussut sisamanik untritigdlit kulitdlo, igssoraivfit avdlat tûsintigdlit; ¹¹igssoraivfit kûltiu-ssut silviussutdlo katitdlugit tamâsa tássa tatdlimanik tûsintigdlit sisamanigdlo untritigdlit. tamâko tamâsa Sássipatsarip majûpai, autdlarússaussut Bâpalimit Jerûsalâmîtup majuartut ilagalugit.

Nim. 7,⁶⁻⁷³.

kapitalit 2.

Jûtit Bâpalimit utertut amerdlássutsimíkut nautsorsorsimassut. Nâlagkap igdlua náparterkuvdlugo túniússissut.

Nim. 7,⁸ tt.

¹ukulo tássa nunasissut, autdlarússauvfingmit majuartut. Nipukánitsarip Bâpalip kúngiata Bâpalimut autdlarungmatik, Jerûsalâmîtup Jûtamutdlo utertut nungutdlutik igdloxarfingming-nut, ²Serupâpale, Jtsua, Nímia, Seraia, Rigflaia, Martuggai, Bilsan, Mispar, Biguai, Rigût, Baina aggekatalugit; tássame Israilip inugtâsa angutitaisa amerdlássusê:

³Pârigûsip kinguai, mardlungnik tûsintigdlit untritigdlitdlo arfinek-mardlungnigdlo kuligdlit mardlugdlo; ⁴Savfâtiap kinguai, pingasunik untritigdlit arfinek-mardlungnigdlo kuligdlit mardlugdlo;

⁵ Aarkap kinguai, arfinek-mardlungnik untritigdlit arfinek-mar-
 -dlungnigdlo kuligdlit tatdlimatdlo; ⁶ Pagat-Mùapip kinguai Jísua-
 Jûapíkut ilait, mardlungnik tûsintigdlit arfinek-pingasunigdlo un-
 -tritigdlit arkanek-mardlugdlo; ⁷ Eilamip kinguai, tûsintigdlit mar-
 -dlungnigdlo untritigdlit tatdlimanigdlo kuligdlit sisamatdlo; ⁸ Sá-
 -tup kinguai, arfinek-sisamanik untritigdlit sisamanigdlo kuligdlit
 tatdlimatdlo; ⁹ Saggaip kinguai, arfinek-mardlungnik untritigdlit
 arfinilingnigdlo kuligdlit; ¹⁰ Bânip kinguai, arfinilingnik untritigdlit
 sisamanigdlo kuligdlit mardlugdlo; ¹¹ Bîpaip kinguai, arfinilingnik
 untritigdlit mardlungnigdlo kuligdlit pingasutdlo; ¹² Asgâtip kinguai,
 tûsintigdlit mardlungnigdlo untritigdlit mardlungnigdlo kuligdlit
 mardlugdlo; ¹³ Atunikâp kinguai, arfinilingnik untritigdlit arfi-
 -nilingnigdlo kuligdlit arfinigdlitdlo; ¹⁴ Biguaip kinguai, mardlungnik
 tûsintigdlit tatdlimanigdlo kuligdlit arfinigdlitdlo; ¹⁵ Atînip kinguai,
 sisamanik untritigdlit tatdlimanigdlo kuligdlit sisamatdlo; ¹⁶ Atêrip
 kinguai Hiskiácut ilait, arfinek-sisamanik kuligdlit arfinek-pinga-
 -sutdlo; ¹⁷ Bîtsaip kinguai, pingasunik untritigdlit mardlungnigdlo
 kuligdlit pingasutdlo; ¹⁸ Jôrâp kinguai, untritigdlit arkanek-mar-
 -dlugdlo; ¹⁹ Hásumip kinguai, mardlungnik untritigdlit mardlung-
 -nigdlo kuligdlit pingasutdlo; ²⁰ Gîparip kinguai, arfinek-sisamanik
 kuligdlit tatdlimatdlo; ²¹ Bîtdlîmip kinguai, untritigdlit mardlung-
 -nigdlo kuligdlit pingasutdlo; ²² Nitûvfap angutitai, tatdlimanik
 kuligdlit arfinigdlitdlo; ²³ Anatûtíp angutitai, untritigdlit mardlung-
 -nigdlo kuligdlit arfinek-pingasutdlo; ²⁴ Asimâvatip kinguai, sisa-
 -manik kuligdlit mardlugdlo; ²⁵ Kêriat-Arîp Kivfêravdlo Bêrûtívdlo
 inue, arfinek-mardlungnik untritigdlit sisamanigdlo kuligdlit pinga-
 -sutdlo; ²⁶ Râmap Gîpavdlo inue, arfinilingnik untritigdlit mardlung-
 -nigdlo kuligdlit atauserdlo; ²⁷ Mikmâsip angutitai, untritigdlit mar-
 -dlungnigdlo kuligdlit mardlugdlo; ²⁸ Bîtilip Aivdlo angutitait, mar-
 -dlungnik untritigdlit mardlungnigdlo kuligdlit pingasutdlo; ²⁹ Nîpup
 kinguai, tatdlimanik kuligdlit mardlugdlo; ³⁰ Magpîsip kinguai, un-
 -tritigdlit tatdlimanigdlo kuligdlit arfinigdlitdlo; ³¹ Eilamip avdlap ^{7.}
 kinguai, tûsintigdlit mardlungnigdlo untritigdlit tatdlimanigdlo ku-
 -ligdlit sisamatdlo; ³² Hârîp kinguai, pingasunik untritigdlit mar-
 -dlungnigdlo kuligdlit; ³³ Lutip Hâtítívdlo Ounuvdlo inue, arfinek-
 mardlungnik untritigdlit mardlungnigdlo kuligdlit tatdlimatdlo;
³⁴ Jêriggup inue, pingasunik untritigdlit sisamanigdlo kuligdlit tat-
 -dlimatdlo; ³⁵ Sînâp kinguai, pingasunik tûsintigdlit arfinilingnigdlo
 untritigdlit pingasunigdlo kuligdlit; ³⁶ palasit: Jitaiap kinguai

J̄tsuap inokutaisa ilait, arfinek-sisamanik untritigdlit arfinek-mardlungnigdlo kuligdlit pingasutdlo; ³⁷ Ingmerip kinguai, t̄usintigdlit tatdlimanigdlo kuligdlit mardlugdlo; ³⁸ P̄ass̄ôrip kinguai, t̄usintigdlit mardlungnigdlo untritigdlit sisamanigdlo kuligdlit arfinek-mardlugdlo; ³⁹ H̄âr̄fp kinguai, t̄usintigdlit arfersanek-mardlugdlo; ⁴⁰ L̄t̄-v̄ikut: J̄tsuap Katimfalivdlo kinguait Hut̄âviâkut ilait, arfinek-mardlungnik kuligdlit sisamatdlo; ⁴¹ erinersârtartut: Aasav̄fp kinguai, untritigdlit mardlungnigdlo kuligdlit arfinek-pingasutdlo; ⁴² matut-ssartut kinguait: Sal̄up kinguai, At̄êrip kinguai, Talm̄unip kinguai, Agkup kinguai, Hat̄itap kinguai, S̄upaip kinguai; katitdlugit: untritigdlit pingasunigdlo kuligdlit arfinek-sisamatdlo; ⁴³ n̄âlagfingme kivfarsiat: St̄gap kinguai, Has̄uv̄fap kinguai, T̄âpaḡut̄ip kinguai, ⁴⁴ K̄êrusip kinguai, St̄ḡap kinguai, Pat̄unip kinguai, ⁴⁵ Lip̄anap kinguai, Haḡâpap kinguai, Agkup kinguai, ⁴⁶ H̄âgap kinguai, Sam-laip kinguai, H̄ân̄ap kinguai, ⁴⁷ Git̄lip kinguai, Ḡâgarip kinguai, R̄âjap kinguai, ⁴⁸ R̄itsinip kinguai, N̄ik̄utap kinguai, Ḡâs̄ap kinguai, ⁴⁹ Usap kinguai, Pas̄fap kinguai, B̄tsaip kinguai, ⁵⁰ Asnap kinguai, Migun̄fp kinguai, Niv̄fust̄p kinguai, ⁵¹ B̄âkip̄up kinguai, H̄âk̄uv̄fap kinguai, H̄arr̄orip kinguai, ⁵² B̄atsilutip kinguai, Miḡftap kinguai, H̄arsap kinguai, ⁵³ Bark̄ûsip kinguai, Siserap kinguai, T̄âmap kinguai, ⁵⁴ Nits̄fap kinguai, Hat̄v̄fap kinguai; ⁵⁵ S̄âlum̄up kivfaisa kinguait: S̄ûtaip kinguai, Suv̄fêratip kinguai, Per̄utap kinguai, ⁵⁶ J̄âlap kinguai, Dark̄up kinguai, Git̄lip kinguai, ⁵⁷ Sav̄fâtiap kinguai, H̄ât̄lip kinguai, Pugḡêrat-Hatsip̄ap kinguai, Aamip kinguai; ⁵⁸ n̄âlagfingme kivfarsiat S̄âlum̄ûvdlo kivfaisa kinguait katitdlugit: pingasunik untritigdlit arfinek-sisamanigdlo kuligdlit mardlugdlo.

⁵⁹ uko t̄assa majuartut T̄il-M̄flamit, T̄il-Harsamit, K̄êrupimit, Atanimit, Ingmerimit; sujuaissakatiḡtsortatiḡdle kinguârinexar-ssusertigdlo nalunaerutiginex saperpait, Israfl̄ikut ilaginerâtik: ⁶⁰ Dilaiap kinguai, Tupiap kinguai, N̄ik̄utap kinguai, arfinilingnik untritigdlit tatdlimanigdlo kuligdlit mardlugdlo; ⁶¹ palasitdlo kinguai ilait: Hapaiap kinguai, H̄âk̄ûtsip kinguai, Barsilaip kinguai; t̄âuna nuliaramê Barsilaip Ḡfliatik̄ûssup pan̄sa il̄ânik, arkanik tainexartox. ⁶² t̄âukua agdlangnexasnitik ujaraluarpait nautsorssornexartut agdlagsimav̄fiâne; naninekângingmatale, mi-ngugsimassutut tunuartinexarput palasiorkussaunatik; ⁶³ nunavdlo n̄âlagâta okarfigai ivdlernartorssuarnit nererkunagit, palase k̄âu-

2 M̄ôr. 28,³⁰. -mark̄umik agssuarnaerk̄umigdlo pilik savssarsimat̄inago.

⁶⁴ ilagít ilūngaisa atautsimut katiterdlugit tássa sisamanik kulilingnik mardlungnigdlo túsintigdlit pingasunigdlo untritigdlit arfinilingnigdlo kuligdlit, ⁶⁵ kivfait angutitdlo arnatdlo ilángúnagit; táuko arfinek-mardlungnik túsintiliúput pingasunigdlo untritiliuv-dlutik pingasunigdlo kuliliuvdlutik arfinek-mardlúvdlutigdlo; erí-nersártartokarputdlo angutinigdlo arnanigdlo mardlungnik untritingnik. ⁶⁶ kimugtuarssútait tássa arfinek-mardlungnik untritingdlit pingasunigdlo kuligdlit arfinigdlitdlo, siutitórssuautait mardlungnik untritigdlit sisamanigdlo kuligdlit tatdlimatdlo; ⁶⁷ kati-gagtútait tássa sisamanik untritigdlit pingasunigdlo kuligdlit tatdlimatdlo, siutitútait arfinilingnik túsintigdlit arfinek-mardlungnigdlo untritigdlit mardlungnigdlo kuligdlit.

⁶⁸ sujaissaxatigít nálagaisa ilait Nálagkap igdluanut Jerúsálámumut pigamik, Gútip igdluanut túniússíput kajumigdlutik, inánut náparterkuvdlogo; ⁶⁹ suliarissariakartumut pekúsiángordlugit sapíngisamingnik túniússíput kúltinik aningaussarssuarnik Pêrserit pínik arfinilingnik kulilingnik atautsinigdlo túsintilingnik, sílvinigdlo míninik tatdlimanik túsintilingnik, āma ánorássanik ilordlernik palasit pínik untritingnik. ⁷⁰ palasit tauva Lfívikutdlo inuitdlo ilait erínersártartutdlo matufssartutdlo nálagfingmilo kivfarsiat igdloxarfingmingne nunakalerput, Israflíikutdlo ilūngarmik igdloxarfingmingne.

kapitalit 3.

ikivkaivingmik tunissiviliortut. nagdliússivik tupiussaliorfik nagdliússigát.
Nálagkap nálagfiutá túngavilernekartok.

¹ káumatit arfinek-áipát nagdliungmat Israflíivdlo kinguai igdloxarfingnikamik, inuit Jerúsálámumut katerssorput inugtut atautsitut; ² Jtsualo Júsatáp ernaera katángutailo palasit Serupápalilo Sialtialip ernaera katángutailo pigínāngorsarput, Israflíivdlo Gútiata tunissiviutá sanavát tunissutinik ikivkagagssanik kâne pigdlfumav-dlutik, sôrdlo agdlagsimassox Mórssasip Gútip inokutáta inatsi- ³ Mór. 6,z. saine. ³ tunissivik túngavigssánut ilivát, ánilárnartup nunat inuiakatiqtsortainit pissup tugfigigaluarmatik; kánilo tunissutinik ikivkagagssanik Nálagkamut pigdlfissarput, tunissutinik ikivkagagssanik uvdláikutdlo únúikutdlo pigdliutiginekartartunik. ⁴ nagdliússivigdlo tupiussaliorfik nagdliússivát agdlagkat maligdlugit; tunissutinigdlo ikivkagagssanik pigdlfissarput uvdlut nungutdlugit,

amerdlássusigssât erkortardlugo ilerkûssox maligdlugo, uvdlut nungutdlugit uvdlup pigssânik; ⁵âmátaox tuníssutinik ikivkagag-ssanik kipisuitsunik pigdlíssarput, káumánigfingnilo nagdliútunilo tamane Nâlagkamut ivdlernartitaussune pigdliutigíssagssanik, tuní-ssutinigdlo Nâlagkamut kajumingnermit pigdliutigínexartunik. ⁶káumatit arfínek-áipâta uvdluisa sujugdliat autdlarnívigalugo tuní-ssutinik ikivkagagssanik Nâlagkamut pigdlíssarput, Nâlagkap nâlagfiutâ túngavílernekángikatdlarmat. ⁷aningaussanik túniússíput ujarkanik avguissunut sanassunutdlo, neríssagssanigdlo imígagssa-nigdlo úliamigdlo Stúmiunut Tórumiunutdlo, kíssungnik síteriu-
 2 nal. 2,16. -ssunik Lípanúnimit ímamut Javfup túngánítumut agjíússerkuv-dlugit, sórdlo Kórássip Pêrserit kúngiata akuerígâtik.

⁸ukiup áipâne Gútip igdluanut Jerúsalamítumut apúkamik kingornagut káumatip áipâne Serupâpale Sialtialip ernera Jísualo Júsatâp ernera katángutaitdlo amiákússut palasit Lívíkudlo aut-dlarússauvfingmitdlo Jerúsalamut tikiútut tamarmik autdlarníput, Lívíkudlo mardlungnik kulílingnik ukíokartut kángiúttudlo iver-típait Nâlagkap igdluane sulíaríssariakartunut ílitsersuíssúngor-títldlugit. ⁹Jísua tauva ernérilo katángutailo Katímfalílo ernérilo Jútâp kinguâríssai tássane kekarpút atausíokátígtíglutik, Gútip igdluane sulíaríssariakartunik sulíssut ílitsersúsavdlugit, âma Ht-nâtatíp ernere táukualo ernérít katángutaitdlo, Lívíkut; ¹⁰Nâlag-kavdlo nâlagfiutâ igdlulíortut túngavílermássuk, palasít ássúser-simassut kardlortáussuagdlít Lívíkudlo Aasavfíp kinguai sujanâ-

¹ nal. 25,2; -nguagdlít tássane kekartípait Nâlagak únersíutígerkuvdlugo, Dâvip

² nal. 29,26. Israflíp kúngiata nâlagkersútai mígssílíordlugít; ¹¹akíorígtíglutik

² nal. 5,13; Nâlagak únersíutigât kútsavígalugulo, avâgingnígtúngmat, Israflímút

^{7,8} ísumagssuínera nâgssáungíngmat; ínuitdlo ílúngarmík típaítsung-nermit nívdlerput nívdlianermík angísúmík Nâlagak únersíutigá-lugo, Nâlagkap ígdlua túngavílernekarmat. ¹²palasítidle Líví-kudlo sujuaíssakátígtítdlo nâlagáisa ílarpagssuí, utorkaussut íg-dlumík sujugdlermík takungnígsimassut, nípitúmík kíáput ígdlo mána túngavílersímássok íssígígámíko; amerdlásútdle típaítsung-nermit nívdliavdlutík nípitík anípait; ¹³ínungnútdlo ílisarssau-jungnaerput típaítsungnermit nívdliassut nípaít kíassútdlo nípaít, ínuit nívdlermata nívdlianermík angísúmík, níperssuax ungasíg-sumut tusarssautítldlugo.

kapitalit 4.

nâlagfiliulermata, kîngarssortaisa Samâriamiut kúngimut Artarssartamut únerdlûtigalugit pitsailisikait.

¹Jûtákutdle Bîjamîkutdlo kîngarssortait tusaramik, inuit autdlarússausimassut Nâlagkamut Israflip Gûtianut nâlagfiliortut,

²Serupâpalimut sujuaissakatigítldlo nâlagainut savssarput okarfígalugit: pekatigaluse igdluliordlata; mássa ilivsisut Gúterse ujaarumârpaput, táussumúngalo tunississarpugut taimanimit, Asarra-
-tûp Asôriap kúngiata tamaunga majuartingmatigut. ³Serupâ-
-palivdle Jtsuavdlo ilaisalo Israflíkut sujuaissakatigítgsortaisa nâlagaisa akivait: ilivsilo pekatigítgdluta Gútivtínut igdluliortug-
-ssáungilagut; uvagutdle kisivta Nâlagak Israflip Gútia igdluliú-
-savarput, sôrdlo kúngip Kôrássip Pêrserit kúngiata inákâtigut. ^{1,3.}

² kúng. 17,
^{24-41;}
^{19,37.}

⁴nunavdle inuisa nukingerutípaít Jûtap ínugtaisa agssait, áni-
-lársarpaitdlo igdluliortailivdlugit; ⁵táukunúngalo sujúnersuissug-
-ssarsíput pilerssárutât persakusersorkuvdlugo Kôrássip Pêrserit kúngiata uvdlue tamaisa nâvdlugit, Darfuse Pêrserit kúngiat kú-
-ngíngorserdlugo.

⁶Akassvérusse kúngiutitdlugo nâlagáussusiata autdlarkautâne agdlagput Jûtap Jerúsálâvdlo inue únerdlûtigalugit; ⁷Artarssartalo ínútítldlo Bislâm Mítarítâtdlo Tâpílilo ilagissailo avdlat agdlagput Artarssartamut Pêrserit kúngiánut; agdlagkat agdlangnere agdlag-
-simáput Sériamiut agdlausiánik Sériamiut okausfnut nugtigauv-
-dlutik. ⁸Rígûp inatsissartut angnertâta Simsaivdlo agdlagtartup Artarssarta kúnge agdlagfígât Jerúsálât pivdlugo agdlagkanik imáitunik:

⁹Rígût inatsissartut angnertât Simsailo agdlagtartok ila-
-gissaitdlo, Dínamiut Avfarsatkamiut Tarpílamiut Avfarsamiut Eerangmiut Bâpalimiut Sûsamiut Digâvamiut Eilamimiut, ¹⁰inuit-
-dlo avdlat Ousnáparip angekissup nâlangnartup autdlarússai, ig-
-dlorpalingme Samâriame nunakartitdlugit, kúgssûvdlo tungânîto-
-katakait — ilait ilaliutdlugit. ¹¹tamássa agdlagkat ássinge táussu-
-múnga, Artarssartamut kúngimut, nagsiússaisa:

kivfatit angutit kúgssûp tungânîtut — ilait ilaliutdlugit.

¹²kúngimut nalunaernekarile, Jûtít ilingnit uvavtínut majuar-
-simassut Jerúsálâmut tikiúkamik, igdloxarfík nâlagsertsunik ajor-
-torssuarnik inulik igdluliorfígígât ungalorssua inerniardlugo túnga-

-vialo iluarsardlugo; ¹³kúngimut māna nalunaernekarile, igdlo-karfik táuna igdluliorfiginekarpat ungalorssuilo inernekarlutik, akilerârtautinik ilángautinigdlo tapigssanigdlo túniússísángitsut, kfsalo kúngit ujariagissaxásassut. ¹⁴kúngip igdlússârssuanit māna akigssarsissaravta, uvavtínut iluásángilax kúngip pigssaerúnera takuínardlugo; tamána pivdlugo autdlartitsivugut kúnge nalunaer-figalugo, ¹⁵pisimassut erkaissagssat agdlagsimavfiat sujuaissavit piat uyardlerfigerkuvdlugo, nanissísassutit tauva pisimassut erkai-ssagssat agdlagsimavfiáne nalujungnaerdlutitdlo, igdlokarfik táuna tássa igdlokarfik nálagseritsunik inulik kúnginut nunanutdlo uja-riatsíssutaussunik, tássanilo itsarssuarmit perdlulior tartut; tamána píssutigalugo igdlokarfik táuna piunérutitaussok; ¹⁶kúnge nalu-naerfigârput: igdlokarfik táuna igdluliorfiginekarpat ungalorssuilo inernekarlutik, tauva pigssakarungnáisautit kúgssúp tungânitumik.

¹⁷akissut kúngip nagsiúpà Rîgûmut inatsissartut angnertānut Simsaimutdlo agdlagtartumut ilagissainutdlo avdlanut Samâriame nunakartunut kúgssúvdlo ungatânitokatainut:

erkigsigitse — ilait ilaliutdlugit.

¹⁸agdlagkat uvavtínut nagsiússase navsuitsumik uvavnut atuar-simáput; ¹⁹inatsigamalo uyardlerkuvdlugit, nanissíput, igdlokarfiup táussuma inue itsarssuarmit kúnginut makitassartut nálagserit-dlutigdlo perdlulior tartut tássane; ²⁰píssaussunigdlo kúngekar-simavok Jerûsaláme kúgssúp ungatânitumut tamarmut nálagau-ssunik; akilerârtautit ilángautitdlo tapigssatdlo táukunúnga tú-niúnekartarput. ²¹inatsigitse māna angutit táuko nangartorkuv-dlugit, igdlokarfik táuna igdluliorfiginekar kunago uvavnit perkú-ssutiginekar serdlugo; ²²inertarnekarpusilo pinerdlorkunase tama-tumúnga; sôk ajokutaussook agdliartúsava kúngit ujariatsíssutig-ssānik?

²³Artarssartap kúngip agdlagaisa ássinge tauva atuarnekar-mata Rîgûmut Simsaimutdlo agdlagtartumut ilagissainutdlo, tua-viordlutik Jerûsalâliarput Jûtinut pitsailivdlugitdlo tatdlimik nu-kiligssuarmik. ²⁴tauva Gûtip igdlua Jerûsalâmîtok suliarissau-jungnaeratdlarpok pitsailinekar dlunilo Darfusip Pêrserit kúngiata nálagáussusiata ukiuisa áipānut.

kapitalit 5.

nâlagfiup karmarnekarnera nangikât.

¹Haggai pruvfite Saggarialo Itup ernerá pruvfite Jútínut Hagg. 1,1.
 Jútame Jerûsalânilo itunut takordlûgkerssârput kulangertâta Is- Sagg. 1,1.
 -rallip Gûtiata arkagut. ²tauva Serupâpale Sialtialip ernerá Jt-
 -sualo Jûsatâp ernerá pigínângorsarput Gûtivdlo igdlua Jerûsalâ-
 -mîtok karmalerdlogo; ilagait Gûtíp pruvfítai nakússagtitsissitik.

³taimanikut táukunúnga tikiúpok Tatnai kûgssûp ungatâne
 nunap nâlagâ âma Sítar-Busnai ilagissaitdlo, imalo okarfigait: kia
 inápâse igdlo mána igdluliarerkuvdlogo karmarssuardlo mána iner-
 -kuvdlogo? ⁴okarfigâvut tauva, kanok atekartut angutit igdlumik
 matumínga igdluliortut. ⁵Gûtiatale issâta Jútít utorkaunertait
 kulangermagit, pitsailingilait kanok-iliórnerat Daríusimut sarka-
 -ngiúsimatserdlugo; tauva kingumut agdlagkat nagsiúnekarput ta-
 -mána pivdlugo.

⁶agdlagkat ássinge Tatnaip, kûgssûp ungatâne nunap nâla-
 -gâta, Sítar-Busnaivdlo ilagissaisalo Avfarsangmiut kûgssûp unga-
 -tânítut Daríusimut kúngimut nagsiússaisa — ⁷nalunaerut táussu-
 -múnga nagsiúpât, imánalo tássane agdlagsimavok —:

Daríusimut kúngimut, erkigsivdluarile.

⁸kúngimut nalunaernekarile, nunamut Jútamut apûtugut Gû- 4,12.
 -terssûp igdluanut, tamána karmarât ujarkanik síkigigsagkanik
 ígkersordlugulo kissungnik; sulíagssardlo tamána sulíarinekarig-
 -sârtok pivdluardlunilo agssaisigut. ⁹utorkaunerit tauva aperâvut
 táukunúnga ima okardlutâ: kia inápâse igdlo mána igdluliarer- 8.
 -kuvdlogo karmarssuardlo mána inerkuvdlugo? ¹⁰arkitdlo âma
 táukunúnga aperkutigâvut nalunaerfigiumavdlutit, angutit nâlagari-
 -ssaisa arkit agdlagkumavdlugit. ¹¹imáitumigdlo akivâtigut okar-
 -dlutik: uvagut kilauvdlo nunavdlo Gûtiata kivfarâtigut, igdlulior-
 -pugutdlo sujornagut igdluliarinekaraluartumik, ukiorpagssuit mána
 kímûput, Israflime kúngerssûp igdlulíaringmago inerdlogo. ¹²su- 1 kúng. 6,1.
 -juaissavtale níngagsârmáne kilaup Gûtiata túniúpai Nipukánitsarip
 Bâpalip kúngiata Kaltfariussup agssainut; igdlulo mána táussuma 2 kúng. 25,9.
 aserorpâ inuitdlo autdlarutdlugit Bâpalimut. ¹³ukiutdle Kôrássip
 Bâpalime kúngiuvtsa sujugdliáne Korásse kúnge inatsivok Gûtíp 1,1.
 igdlua mána karmarkuvdlugo. ¹⁴âmame igssoraivfit Gûtíp igdluata
 pé, kúltiussutdlo sílviussutdlo, Nipukánitsarip nâlagfingmit Jerû-
 -salâmítumit tigussai nâlagfingmut Bâpalimítumut âtdlugit, âma

táuko Korássip kúngip nálagfingmit Bâpalimítumit tiguvai tú-
 1,8. -niutdlugitdlo inungmut Sássipatsarimik atilingmut nuname nála-
 -gángortitaminut; ¹⁵táussumúngalo okarpok: igssoraivfit uko ti-
 -gúkit, autdlardlutitdlo nálagfingmut Jerûsalâmítumut erkúkit;
 Gûtivdlo igdlua inimine karmarnekarde. ¹⁶Sássipatsare táuna
 tauva tikiúkame, Gûtíp igdlua Jerûsalâmítok túngavilerpâ; taima-
 -nimitdlo mánamut suliarinekarok inernekarne. ¹⁷mánalo kú-
 -ngip iluarigpago, kúngip akigssamausivia Bâpalimítok uyardlerfi-
 -ginexarile, Kôrássimit kúngimit inássutiginekarnerok Gûtíp ig-
 -dlua mána Jerûsalâmítok karmarkuvdlugo, tamánalo pivdlugo kú-
 -ngip perkússutâ uvavtínut nagsiúnekarile.

kapitalit 6.

nálagfik inerát atorkârfigsiordlugulo. kàngivfigsiortut.

¹kúnge Darfuse tauva inatsingmat, agdlagarssuausivingme
 uyardlerput, Bâpalime akigssamautit torkornekartarfiáne; ²Agi-
 -mítamilo ungalorssuartúme Míterit nunânítume magpersagkanik
 atautsinik nanissíput, tássanilo erkaissagssángordlugit agdlagsi-
 1,1; -máput imáitut: ³Kôrássip kúngip ukiuisa [kúngiuvísa] sujugdliáne
 2 nal. 36,22. Kôrássip kúngip inatsíssutigâ Gûtíp igdlua Jerûsalâmítok, igdlo
 karmarnekasassok tunissutinik tunississarfiginekasavdlune, túnga-
 -vilernekarlduasassordlo tatdlit arfinilingnik kuligdlit portússuse-
 -risavdlugit tatdlitdlo arfinilingnik kuligdlit nerutússuscrisavdlugit;
⁴ujarkat síkigigsagkat pingasoriardlugit kalerfigsitáusassut kissung-
 -migdlo nutámik kagdlernekasavdlutik; akigssálo kúngip igdluanit
 5,14. túniúnekasassok; ⁵āma igssoraivfit Gûtíp igdluata pè, kúltiussutdlo
 stlviussutdlo, Nipukánftsarip nálagfingmit Jerûsalâmítumit tigussai
 Bâpalimut átdlugit, utertínekasassut, nálagfingmut Jerûsalâmítumut
 pisínekasavdlutik inimingnut Gûtivdlo igdluanut erkúnekasavdlutik.
 5,8. ⁶mána ivdlit, Tatnai kúgssúp ungatáne nunap nálagâ, ivdlitdlo.
 Sítar-Busnai, ilagissasilo Avfarsangmiut kúgssúp ungatânítut, tá-
 -ssánga alingársinaritse; ⁷Gûtíp igdlua mána suliarisínardlissuk,
 Jútít nunâta nálagánut Jútít dlo utorkaunertainut Gûtíp igdlua
 mána karmarkuvdlugo ináne. ⁸uvavnitdlo inássutiginekarok,
 kanok Jútít táukua utorkaunertait iliorfigísagise Gûtíp igdlua mána
 karmarnekaruvdlugo, imáitumik: kúngip pekútigissainit akilerâr-
 -tautinit kúgssúp ungatânítunit akigssâ túniúnekarkigsāsavok angu-
 -tínut táukunúnga, pitsailinekarunagit; ⁹sútdlo pissariakartut,

norrait savarssuitdlo savárkatdlo, kilaup Gútianut tuníssutigssat ikivkagagssat, kajússiagssatdlo taratsutdlo vīnilo ūlialo, palasit Jerúsalmītut okarāngata, táukunínga túniúnekartásáput uvdlut nungutdlugit; tamatumínga pinerdlugtókángikile, ¹⁰ kilaup Gútianut ^{4,22.} pigdlérkuvdlugit naimajuminartugssamik, kúngivdlo kitornaisalo inüssusiat tugsuiterkuvdlugo. ¹¹ uvavnit āma inássutiginekarpok, kialūntt perkússut tamána avdlángortíkuniuk, táussuma igdluanit kissuk p̄arnekasassok, tássungalo nívingarnexardlunilo págúne-
-kásassok; igdlualo agtakúngortitáusavok tamána píssutigalugo. ^{Dán. 2,5 ; 3,29.} ¹² Gútvdlo aterminik tássane inekartitsissup kúnge nalingínak inuiatdlo nalingínait ajagtordligit, agssamingnik isagtitsissut av-
-dlángortíkumavdlugo, Gútip igdlua mána Jerúsalmītók aseroru-
-mavdlugo; uvanga Darfuse inatsivunga maleruarkigságagssamik.

¹³ Tatnai kúgssūp ungatāne nunap nalagā Sítar-Busnailo ila-
-gissaitdlo tauva taimailorkigsárput, Darfúsip kúngip arpártitsi-
-vigingmatik; ¹⁴ Jútídlo utorkaunertait igdluliorput pivdluardlu-
-tigdlo, Haggaip pruvftip Saggariavdlo Itup ernerata takordlūg- ^{5,1.}
-kerssárutāt nāpertordlugo; igdluliorpdlutigdlo inerput Israflip Gú-
-tiata inássutā maligdlugo Kórassivdlo Darfúsivdlo Artarssartavdlo
Pēserit kúngiata inássutāt maligdlugo; ¹⁵ igdlulo tamána inerpok
káumatip Aatarip uvdluisa pingajuáne, kúngip Darfúsip nálagáu- ^{4,24.}
-ssusiata ukiuisa arfernáne. ¹⁶ Israflip kinguaise, palasit Líví-
-kutdlo autdlarússaúsímassokataisalo Gútip igdlua tamána ti-
-paitsugdlutik atorkárfigsiorpāt; ¹⁷ Gútvdlo igdlua tamána ator-
-kárfigsiorpdlugo pigdliput ugsingnik untritilingnik, savarssuarnik ^{8,35.}
mardlungnik untritilingnik, savárkanik sisamanik untritilingnik,
āma savaussarssuarnik arkanek-mardlungnik tuníssutinik ajortae-
-ruterkússutinik Israflícut ilūngaisa pivdlugit, Israflícut nagguve-
-katigígsortaisa amerdlássusiat nāpertordlugo. ¹⁸ palasitdlo iver-
-típait sugígsortaisigut Lívícutdlo sívníssokatigígsortaisigut, Gúte
Jerúsalmītók kivfartorfigerkuvdlugo, sórdlo Mórásip agdlagaine
agdlagsímassok.

¹⁹ inuit autdlarússaúsímassut kángtvfigsiorfik nagdliússivát káu-
-matip sujugdliup uvdluisa arkanek-sisamāne; ²⁰ mássa palasit
Lívícutdlo atausíokatigígdutik minguersarsímagamik tamardlui-
-narmik minguitsūvdlutik, kángivfigsíutígssat tokúpait inuit aut-
-dlarússaúsímassut tamarmik pígsait katángutimígdlo palasit píg-
-ssait nangminerdlo pígsaitik. ²¹ neríput tauva Israflip kinguai
autdlarússaúvfigmit utersímassut ílatáríssaitdlo tamarmik nuname

akimángitsut mingungnarssusiánit ingmikórtítut Nálagak Israflip Gútia ujarumavdlugo; ²²nagdliússivigdlo sêrnaxángitsunik timiu-
 2 nal. 30,21. -ssartorfik nagdliússivât uvdlut arfinek-mardluk tipaitsugdlutik, Nálagkap tipaitsugtingmatik Asôriavdlo kúngiata ūmatâ ingmingnut sâgtitdlugo, agssatik píssagtitdlugit Gútip Israflip Gútiata igdlua suliarisínangortitdlugo.

kapitalit 7.

kúngip perkungmane Esra Jerúsalamut majuartok.

¹tamákua taimailissut kingornatigut Artarssarta Pêrserit kú-
 1 nal. 6,3-14; -ngiat nálagautitdlugo majuarpok Esra Seraiap ernera, — táuna
 50-53. Asariap ernerâ, táuna Hilkiap ernerâ, ²táuna Salûp ernerâ, táuna Sâtûp ernerâ, táuna Agitup ernerâ, ³táuna Amâriap ernerâ, táuna Asariap ernerâ, táuna Merajûtíp ernerâ, ⁴táuna Seragiap ernerâ, táuna Usip ernerâ, táuna Búkip ernerâ, ⁵táuna Apisûap ernerâ, táuna Pniarsip ernerâ, táuna Eliásarip ernerâ, táuna Aarunip palasiunerup ernerâ — ⁶Esra táuna Bâpalimit majuarpok, tássalo agdlagkanik ilisimassok, sujunexardluartok Mórsasip inatsisainik Nálagkap Israflip Gútiata túniússainik; Nálagkavdlo Gútiata ag-
 -ssaisa kulangermássuk, kínutainik tamanik kúngip tunissarpâ; ⁷ãma Israflip kinguaise ilait palasitdlo ilait Lívíkutdlo erinersâr-
 -tartutdlo matufssartutdlo nálagfingmilo kivfarsiat ilait Jerúsala-
 -mut majuarput ukiut Artarssartap kúngiuvísa arfinek-áipâne. ⁸Jerúsalamut apûpok káumatit tatdlimâne, kúngip ukiuisa [kú-
 -ngiuvísa] arfinek-áipâne; ⁹káumatip sujugdliup uvdluisa sujug-
 -dliáne Bâpalimit majualerame, káumatit tatdlimâta uvdluisa su-
 8,18; -jugdliáne Jerúsalamut apûpok, Gútip agssaisa avâgingnigtut ku-
 Nim. 2,9. -langermâne; ¹⁰Esrap ūmâne nakimaitdlisingmago Nálagkap inat-
 -sisai uyardlugit maleruadlugitdlo Israflimilo ilerxugssainik erkar-
 -tússisinigdlo ajokersuivdlune.

¹¹tamássa agdlagkat ássinge, kúngip Artarssartap túniússaisa Esramut palasimut agdlagkanik ilisimassumut, Nálagkap inássu-
 -tainik Israflimutdlo ilerkorerkussainik ilisimassumut.

Hsk 26,7. ¹²Artarssarta kúngit kúngiat Esramut palasimut agdlagkanik ilisimassumut, kilaup Gútiata inatsisainik ilisarssivdluínartumut — ilait ilaliutdlugit.

¹³uvavnit inássutiginekarpok, nálagauvfivnítut nalingínait Is-
 -raflip ínugtaisa ilait palasitdlo Lívíkutdlo ilait kajumigdlutik

Jerûsalâmut autdlarumassut ilagalutit autdlarsínâusassut, ¹⁴ imáitok pivdlugo: kúngimit sujúnersortainitdlo arfinek-mardlungnit autdlar-titaugavit Jûta Jerûsalâtdlo misilisavdlugit Gûtivit inatsisai ag-ssangnîttut misiligutigalugit, ¹⁵ aggiúsavdlugitdlo silvit kûltitdlo kúngip sujúnersortaisalo kajumigdlutik túniússait Israflip Gûtianut Jerûsalâme inekartumut, ¹⁶ âma silvit kûltitdlo Bâpalip nunâne tamarssuarne nanisínâussatit tamaisa, ilángutdlugit kajumingner-mit tuníssutigissat inuit palasitdlo kajumigdlutik túniússait Gû-timik igdluanut Jerûsalâmitumut, ¹⁷ perkigsârdlutit aningaussat tamáko pisiniutigerkuvdlugit ugsingnik savarssuarnigdlo savârka-nigdlo ilagssainigdlo tuníssutinik nekigssanigdlo kueragagssa-nigdlo, táukulo pigdliutigerkuvdlugit tunissivingme Gûtivse igdluane Jerûsalâmitume. ¹⁸ kanordlo iluariguvsîuk, ivdlitdlo katángutivitdlo, silvit kûltitdlo amiákússut atorumavdlugit, taimai-lioritse Gûtíp perkussâ maligdlugo. ¹⁹ igssoraivfît ilingnut túniúsimassut Gûtíp igdluane kivfartûtigssat utertíkit Jerûsalâp Gûtiata sânut. ²⁰ sût dlo avdlat Gûtivit igdluanut pissariakartut ivdlit túniússagssatit túniúsavatit kúngip akigssamausivianit. ²¹ u-vavnitdlo Artarssartamit kúngimit aningaussautit pârssissait kûg-ssûp ungatânîttut tamarmik inânekarpút, sumigdlûnft Esráp palasip, kilaup Gûtiata inatsisainik ilisimassup, piuvavfiggipase maleruarkigsârnekásassok, ²² silvimigdlûnît talantit untritigdlit tikitdlugit kajússiagssanigdlûnft kôrit untritigdlit imait tikitdlugit vînimigdlûnft pâtít untritigdlit imât tikitdlugo ûliamigdlûnît pâtít untritigdlit imât tikitdlugo taratsunigdlo kavsiússusé agdlangnagit; ²³ sût tamaisa kilaup Gûtiata inatsissutigissai ilungersûtigisavait kilaup Gûtiata igdluanut, níngangnek kúngip kitornaisalo nálagavfîanut nagdliuterkunago. ²⁴ nalunaerfigâvsilo palasit Livíikutdlo erínersârtartutdlo matuíssartutdlo nálagfingmilo kivfarsiat Gûtivdlo igdluata tamatuma kivfartortai tamaisa pivdlugit, pigínâussuseká-sángitsuse akilerârtautinik ilángautinigdlo tapigssanigdlo akilisitdlugit. ²⁵ ivdlitdle Esra, ilisimássusek Gûtimit pissok ilingnîtok nâpertordlugo ivertitsft kigdlisiuissunik erkartússissunigdlo, inungnik kûgssûp ungatânîttunik tamanik erkartússissugssángordlugit, Gûtivit inatsisainik nalúngitsunik tamanik; nalussutdlo nalujungnaersísavase; ²⁶ nalingínardlo Gûtivit inatsisainik kúngivdlo inatsisainik maleruaerkigsângitsok, táuna erkartússúmik nâmagsisitsiviginekásavok, tokutaunermigdlûnît nunamitdlûnft pêrsitau-

-nermik aningaussautiniglüntt akilísitaunermik parnaerússauner-
-migdlüntt.

²⁷ kujanarsile Nâlagak sujuaissavta Gûtiat, kunge taimáitunik
ûmámiugissakartikamiuk, Nâlagkap igdlua Jerûsalâmítok takorá-
-nersarkuvdlugo, ²⁸ uvangalo isumagssornekartikaminga kúngimit
8,18. 22. sujúnersortainitdlo kúngivdlo nâlagartainit píssarssuarnit tamanit;
Israílíktudlo ilait nâlagaussut katerssorpáka majuakátigerkuvdlunga.

kapitalit 8.

Esra Jerûsalámut apütok.

¹ tamássa sujuaissakatigtgsortamingne nâlagaussut nautsor-
-ssornekarsimassut, Bâpalimit majuakátigissáka Artarssarta kunge
nâlagautitdlugo: ² Pniarsip kinguaise ilát, Gêrsûm; Igtamârip ki-
-nguaise ilát, Dâniale; Dâvip kinguaise ilát, Hátus; ³ Sigganjap
kinguaise Pârigûsikut ilát, Saggaria ilagissailo nautsorssornekartut,
angutit untritigdlit tatdlimanigdlo kuligdlit; ⁴ Pagat-Mûapip ki-
-nguaise ilát, Eliufnai Seragiap ernera ilagissailo, angutit mar-
-dlungnik untritigdlit; ⁵ Sigganjap kinguaise ilát, Jagâsialip ernera
ilagissailo, angutit pingasunik untritigdlit; ⁶ Attnip kinguaise ilát,
Eipate Jüntâp ernera ilagissailo, angutit tatdlimanik kuligdlit;
⁷ Eilamip kinguaise ilát, Isaia Atâliap ernera ilagissailo, angutit
arfinex-mardlungnik kuligdlit; ⁸ Savfâtiap kinguaise ilát, Sipâtia
Miggaitdliap ernera ilagissailo, angutit arfinex-pingasunik kuligdlit;
⁹ Jûapip kinguaise ilát, Opâtia Jigfalip ernera ilagissailo, angutit
mardlungnik untritigdlit arfersanex-pingasutdlo; ¹⁰ Salûmtip ki-
-nguaise ilát, Jûsivfiap ernera ilagissailo, angutit untritigdlit ar-
-finilingnigdlo kuligdlit; ¹¹ Bîpaip kinguaise ilát, Saggaria Bîpaip
ernera ilagissailo, angutit mardlungnik kuligdlit arfinex-pingasutdlo;
¹² Asgâtip kinguaise ilát, Juánât Hákatânip ernera ilagissailo, a-
-ngutit untritigdlit kulitdlo; ¹³ Atunikâp kinguaise ilait kingugdlt
imáitunik atigdlit: Elivfilat, Jfle, Simaia ilagissaitdlo, angutit ar-
-finilingnik kuligdlit; ¹⁴ Biguaip kinguaise ilait, Uútai Sáputilo
ilagissaitdlo, angutit arfinex-mardlungnik kuligdlit.

¹⁵ katerssorpáka kûgssuarmut Agâvamut kigdlekartumut, tá-
-ssungalo tangmârpugut uvdlut pingasut; inuitdle palasitdlo na-
-lunaerssoravkit, Lfvip kinguainik tássanítokángitsox. ¹⁶ tauva
Eliásare, Aariale, Simaia, Elnâtat, Jârive, Elnâtat, Nâtat, Saggaria,

Misulât nâlagaussut autdlatipâka âma Jûjarive Elnâtatdlo ilisi-
-massut, ¹⁷perkuvdlugit Itumut nâlagaussumut Kasivfiame najug-
-kame Itumut; orkersorpâkalo okausigssainik Itumut katângu-
-tainutdlo nâlagfingme kivfarsianut Kasivfiame najugkame Itunut,
Gûtivta igdluata kivfartortigssainik uvavtînut aggiússerkuvdlugit.
¹⁸Gûtivtalo agssaisa avâgingnigtut kulangermatigut, uvavtînut ti- ^{7,8. 9. 28.}
-kiússîput angúmik sianisûmik Israîlip ernerata Lîvip kinguâta
Mâgilip kinguâsa ilânik Sêrîpiamik ernerinigdlo katângutainigdlo,
arfersanek-pingasunik, ¹⁹âma Hasâpiamik ilagissânigdlo Isaiamik
Merârip kinguâsa ilânik táussumalo katângutainik ernerinigdlo,
mardlungnik-kulilingnik, ²⁰nâlagfingmilo kivfarsiat Dâvip nâlagau-
-ssutdlo Lîvíkúnut kivfartortigititaisa ilainik, kivfarsianik mar-
-dlungnik untritilingnik mardlungnigdlo kulilingnik; táuko tamarmik
atimíkut tainexarput.

²¹Isíngîniarfigssak tássane tordlulautigâra kúgssûp Agâvap
sinâne, Gûtivta sâne manigûkumavdluta, kínuvigiumavdlugo avku-
-tigssamik iluartumik uvavtînut kitornânguavtînutdlo pekutivtî-
-nutdlo tamanut; ²²igtôrama kúngimit kínuávdlunga sákutû-
-nik kimugtilingnigdlo kíngarssuissunut ikiortigssavtînik inger-
-dlanivtîne; ima kúngimut okaravta: Gûtivta agssai uyardlersainut
tamanut kulangiúput iluanâkutigssânik, píssaunerale níngangne-
-ralo kimagtainut tamanut sangmíput. ²³Isíngîniardlutalo Gûterput
kínuvigigavtîgo tamâna pivdlugo, tusarpâtigut. ²⁴palasit nâlagainit
arkanek-mardluk ingmíkôrtipâka, uko: Sêrîpia Hasâpialo ilagi-
-ssaitdlo katângutaisa ilait kulit; ²⁵táukulo úgtorfigâka sílvimik
kúltimigdlo igssoraivfingnigdlo Gûtivta igdluanut ilioragagssatut
tuníssutiginekartunik, kúngip sujúnersortaisalo nâlagartaisalo Is-
-raîlíkutdlo tássanítut tamarmik tuníssutigissainik; ²⁶agssait úg-
-torfigâka sílvimik talantinik arfinilingnik untritilingnik tatdlima-
-nigdlo kulilingnik igssoraivfingnigdlo sílviusunik talantit untri-
-tigdlit nalgissainik kúltinigdlo talantinik untritilingnik ²⁷ermut-
-sinigdlo kúltiusunik mardlungnik kulilingnik, aningaussarsuit
Pêrserit písa kúltiusut túsintigdlit nalgissainik, igssoraivfing-
-nigdlo kangnúsaussunik kivdlarigsunik pitsaussunik mardlungnik
kúltisut erdlingnartigissunik. ²⁸okarfigâkalo: ilivse Nâlagkamut
ivdlernartúvuse igssoraivfítldlo ivdlernartúvdlutik, sílvilo kútilo
Nâlagkamut sujuaissavse Gûtíanut kajumingnermit túniússáuput;
²⁹erkumaniaritse pâralugitdlo, palasitdlo Lîvíkutdlo nâlagait Israî-
-líkutdlo inoxutiligtâsa nâlagait úgtorfigitserdlugit Jerûsalâme,

Nálagkap igdluata najornigfigtaine. ³⁰ palasit Lívikutdlo tauva silvilo kútilo igssoraivftdlo úgtornekartut tiguvaít Jerúsalamut Gútivta igdluanut aggiúsavdlugit.

³¹ kúgssuarmít Agávamít autdlarpugut káumatip sujugdliup uvdluisa arkanek-áipāne Jerúsaláiasavdluta, Gútivtalo agssaisa kulangerpátigut ánagtitdlutalo kíngarssuissut avkutivtíne kokag-ssíssut agssainít; ³² Jerúsalamutdlo pivugut uvdlutdlo pingasut tássane uníngavdluta; ³³ uvdlut sisamāne silve kútilo igssoraiv-ftdlo Gútivta igdluane úgtornekarput Merfmútimut Ueriap pa-lasip erneranut ilagissánutdlo Eliásarimut Pniarsip erneranut táukualo ilagissainut Júsapatimut Jisuap erneranut Núgátiamutdlo Bínúip erneranut Lívikússunut; ³⁴ sút tamaisa kisitdlugitdlo úg-tordlugitdlo pivait; tamarmigdlo okimáissusé agdlangnekarput taimane.

³⁵ inuit autdlarússaúsímássut autdlarússauvfingmit tikiútut Is-raílíp Gútianut tuníssutinik ikivkagagssanik pigdlípút, ugsigít arkanek-mardluk pigdliutígalugít Israílíkut ilúngaisa pivdlugít, āma savarssuit arfinex-sisamanik kulígdlit arfinígdlitdlo, savárkat ar-finex-mardlungnik kulígdlit arfinex-mardlugdlo, savaussarssuitdlo ^{6,17.} tuníssutit ajortaeruterkússutit arkanek-mardluk; tamaisa Nálag-kamut tuníssutaussut ikivkagagssat. ³⁶ kúngívdlo inatsisai kúngíp sívnersainut nunavdlo nálagainut kúgssúp ungatānitunut túniung-matigik, inuitdlo Gútivdlo igdlua igdlersorpait.

kapitalit 9.

Israílíkut avdlanertanik nuliartut aliatsautígalugít Esra Gútimut tugsiartok.

¹ tamáko taimailerérsut nálagáussut savssarfigānga okardlutik: Israílíp ínugtái palasitdlo Lívikutdlo inuíangnit nunanítunit ing-
⁵ Mòr. 18,^{9.} -míkórtísimángitdlat, maujungnartulioraluarмата Kánākut, Hítíkut, Fèrisíkut, Jípusíkut, Amuníkut, Múapíkut, Egívtinimiut, Amoríkut;
⁵ Mòr. 7,³; ² mássa pantsa ilait ingmingnut nulíssiúpait ernímingnutdlo nulí-
^{ерк. 3,⁶} -ssiutitdlugít, kinguárisatdlo ivdlernartut akuliúput inuíangnut nunanítunut; nálagáussutdlo misigssuissutdlo agssait sujugdliuv-
^{Júp. 1,²⁰} -dlutik taima perkuserdlugtulíput. ³ okausek tamána tusaravko,
⁴ Mòr. 14,^{6.} ánorára kagdlerautigalo alígpáka nutsavnígdlo umívnígdlo nusug-
⁴ -sivdlunga, tárkordlungalo igsiavunga. ⁴ autdlarússaúsímássut per-
⁴ -kuserdlugtulinerat pivdlugo Israílíp Gútiata okaustnik ánilártut tamarmik tauva uvavnut katerssorput; uvangale tárkordlunga ig-

-siassunga tuníssutip únúkorsiutigssap pigdliarinexarfa nagdliut-
 -serdlugo. ⁵tuníssutip únúkorsiutigssap pigdliarinexarfa nag-
 -dlermago nâgdliungnivnit nikuipunga ánorâra kagdlersautigalo
 aligsimassut, sérkumiardlungalo agssáka Nâlagkamut Gûtivnut ^{1 kúng. 8,}
 siárpáka ⁶okardlunga: Gûtiga, pakatsivunga kángusugdlungalo kú- ^{22. 64.}
 -nara ilingnut árdlortísavdlugo, Gûtiga; ajortuliavut amerdlaxing- ^{Dân. 9,7.}
 -mata niarkuvut karssutdlugit, pitdlagagssáussuterputdlo ange- ^{tugs. 38,6.}
 -kingmat kilangmut apigsitdlune. ⁷sujuaissavta uvdluinit pitdlagag-
 -ssáussusiligssúvugut uvdlormut matumúnga agdlát, ajortuliavutdlo
 pivdlugit pisitauvugut, uvagut kúngivutdlo palasivutdlo, nunat
 kúngísa agssainut, panagauvdluta autdlarússauvdluta ujajágauvdluta
 pakatsisitaudevdluta, sórdlo mánácut erssitsox. ⁸mánale sáimáu-
 -nekatdlatiánguarpuget Nâlagkamit Gûtivtínit, aniguisimassunik
 amiákokartingmatigut tunivdlutalo unigfigssamik inimine ivdler-
 -nartume, issivut Gûtivta káumarsarmagit inútigssánguamigdlo
 tunivdluta kivfartornivtíne; ⁹mássa kivfauvugut, Gûtivtale kimá-
 -ngilátigut kivfartornivtíne; isumagssornekartípátigut Pêrserit kú-
 -ngínit, inútigssamik tunerkuvdluta Gûtivta igdlua sanasínāngor-
 -titdlugo piunérúnikuilo nápartititdlugit, ungalulingmigdlo tuner-
 -kuvdluta Jútame Jerúsalamilo. ¹⁰mánale kanox okásaugut, Gú-
 -terput, matuma kingornagut? inatsisitit taimaitíkvatigik, ¹¹kiv-
 -fagkut pruvfítitigut inássutigissatit okardlutit: nuna apúvfigissag- ^{3 Mór. 20,}
 -ssarse pigilísavdlugo tássa nuna mingugsimássutaussok inuiait ^{22. 23.}
 nunanítut mingugssusiatigut, maujungnartuliaisigut, isuanit isuanut
 tamákeramíko mingungnartitsinermingnik. ¹²mánalo panise tú- ^{5 Mór. 7,3.}
 -niúsángilase ernerinut, panitdlúnt nulíssiutísángilase ernivínut,
 erkigsíssutigssánigdlo ajúngexutigssánigdlo piniúsángilase isuanut ^{5 Mór. 23,6.}
 agdlát, píssagtíkiartorkuvdluse nunavdlo ajúngitsue nererkuvdlugit ^{Is. 1,19.}
 kitornavsinutdlo pigilerniartitdlugo nágssáungitsumik. ¹³tamarmig-
 -dlo kingornatigut uvavtínut nagdliúsimassut piliavut ajortut piv-
 -dlugit pitdlagagssáussuserputdlo angekissox pivdlugo, ivdlit, Gú-
 -terput úmâ, kajagssúkavtigut ajortuliavut inortumik nalekartitdlugit
 tunivdlutalo ánagfigssamik matumúnga, ¹⁴uvagut tauva kingumut
 inatsisitit uniorcutísagivut inuiait tamákuvínga maujungnartuliortut
 ningáussiutekatigalugit? níngáusángínerpisigut núngutaerserdluta
 amiákokángitsumik aniguisimassokángitsumigdlo? ¹⁵Nâlagax Is-
 -raílíp Gútia, nápertuivdluartúvutit, amiákúgavta aniguisimavdluta,
 sórdlo mánácut erssitsox; takuvat, kínavit sánípugut pitdlagag-
 -ssauvdluta, tamánave pivdlugo kínavit sâne atagínauusokángilax.

kapitalit 10.

arnat avdlanertat anisikait.

¹Esra tugsarmat, kiavdlune ángfarmat Gútip igdluata sâne patdlorsimavdlune, katerssorigát Israflíkut ilaisa, katisimassut a-merdlasórssuit, angutitdlo arnatdlo mêrkatdlo, mássa inuit kiáput kiangárdlutik. ²tauva pilerpok Sigganja Jigtalip ernera Eilamip kinguaisa ilát Esramut okardlune: Gúterput perkuserdlugtulivfiga-lugo arnanik avdlanertanik nunap inuisa ilainik nuliakarpugut; taimáitordle Israflíkúnut neriútigssakaradlarpok. ³Gútivtínut mǎ-na angerta arnat tamaisa erniaitdlo anisikumavdlugit Nálagkap 9,4. sujúnersútâ Gútivtalo inássutainik mianeringnigtut sujúnersútât nâpertordlugo; inatsisit maleruarnekardlit. ⁴nikuigit, tamána ilingnut túngangmat; uvagutdlo najúsavavtigít; tugpatdlerit tai-mailiordlutitdlo.

⁵tauva Esra nikuipok palasinutdlo I,ivíkúnutdlo Israflíkú-nutdlo tamanut nálagaussut ugpernarsaisitdlugit, okausex tamána maleruásagát; ugpernarsáiputdlo. ⁶Esra nikuipok Gútip igdluata sânit najornigfingmut Juánâp Eliâsvip ernerata pianut piartor-dlune; tássunga pigame timiussamik neríngilak imermigdlo imer-nane, autdlarússaussimassut perkuserdlugtulinerat aliasútigigamiuk.

⁷Jútamilo Jerúsalamilo tordlulassut angalatípait, inuit aut-dlarússaussimassut tamaisa Jerúsalamut katerssoriartorkuvdlugit; ⁸nalingínardlo uvdlut pingasut kângiutínagit aggíngíkune nálagaussut utorkauneritdlo sujúnersútât malingnago, táussuma pekutai tamarmik utertínavérsarnekasassut nangminerdlo avigsártínekásav-dlune autdlarússaussimassunit ilagíngnit. ⁹Jútap Bínjamívdlo angutitai tamarmik tauva Jerúsalamut katerssoriartorput uvdlut pingasut kângiutínagit, tássa káumatit arfínek-sisamâne káumatip uvdluisa mardlungnik kuliliáne; inuitdlo tamarmik igsiáput Gútip igdluata silatâne sajugd lutik tamána pivdlugo sialugssuarmitdlo. ¹⁰tauva Esra palase nikuipok okarfigalugit: perkuserdlugtulivuse arnanik avdlanertanik nuliakaravse Israflíkut pitdlagagssáussutât ilavdlugo. ¹¹mánale Nálagak sujuaissavse Gútiat ángtarfigisiuk perkussálo nāmagsisiuk nunap inuinit arnanitdlo avdlanertanik ingmíkórtitdluse. ¹²tauva ilagít ilüngarmik akivát nipitúmik o-kardlutik: sórdlo okarfigigivtigut taimailiúsaugut. ¹³kisiáne inuit amerdlaxingmata sialugssuarfiungmatdlo, silame xekarneksapernaxaok; uvdlormilo atautsime mardlungnilünft suliarissag-

-ssáungilak, amerdlakigavta tamatumûna pinerdlugsimassugut; ¹⁴nâlagkavut tauva kekarilit-ait ilagît ilûngaisa sivnerdlugit, kí-kutdlo igdlokarfivtíne arnanik avdlanertanik nuliakartut agger-niardlit taimailiorfigssat nagdlersíssat nāmagtitdługit nungutdługit-dlo igdlokarfingmik utorkaunertait erkartüssissortaitdlo ilagalugit, uvavtínit tunuartínekarserdlugo Gûtivta níngangnera katsungaitsok tamána pivdlugo. ¹⁵tauva Jûntât Asallip ernerera Jagasialo Tí-kuap ernerera kisimik kekarput tamána pivdlugo, Misulâvdlo Sav-taivdlo Lívíkûssup ikiorpait. ¹⁶taimailiorput inuit autdlarússau-simassut, ingmíkôrtínekarpudlo Esra palase angutitdlo sujuai-ssakatigît nâlagait sujuaissakatigígsortamikut, tamarmik atimíkut tainekardlutik; káumatit kulingata uvdluisa sujugdliáne ingíput tamána sujunersiutigísavdlugo; ¹⁷angutitdlo arnanik avdlanertanik nuliagdliit tamaisa nāvait káumatip sujugdliup uvdluisa sujugdliat tikitdlugo.

¹⁸naninekarput palasit kinguaisa ilait arnanik avdlanertanik nuliagdliit, imáitut: Jísuap Jûsatâp ernerera kinguaisa katángutai-salo ilait, Magasía, Eliásare, Jârîve, Gitâlia; ¹⁹agssamíkutdlo eki-Hsk. 17,18.típut nuliatik anisíkumavdlugit, savarssuarmigdlo savautit ilānik tuníssutitut pitdlarnavérkússutitut pigdlíput pitdlagagssáussutertik pivdlugo. ²⁰taimaekatigaitdlo Ingmerip kinguaisa ilait: Hanâne, Sipátia; ²¹Hârîp kinguaisa ilait: Magasía, Elia, Simaia, Jigíale, Usia; ²²Pássôrip kinguaisa ilait: Eliufnai, Magasía, Ismaíle, Na-tâniale, Jûsapate, Elâsa; ²³Lívíikut ilait: Jûsapate, Síme, Kflaia tássa Kilíta, Pítagia, Jûta, Eliásare; ²⁴erínarsártartut ilât: Eliâ-síve; matutssartut ilait: Salût, Tylam, Uere; ²⁵Israílikut, Pâri-gûsip kinguaisa ilait: Râmia, Jísia, Malkia, Míjamît, Eliásare, Malkia, Binaia; ²⁶Eilamip kinguaisa ilait: Mátanja, Saggaria, Ji-gíale, Avte, Jerímût, Elia; ²⁷Sátup kinguaisa ilait: Eliufnai, Eliásíve, Mátanja, Jerímût, Sâpate, Asísa; ²⁸Bípaip kinguaisa ilait: Juánât, Hanánia, Sâpai, Atdlai; ²⁹Bânip kinguaisa ilait: Misulât, Maluk, Ataia, Jásúve, Síale, Jeramût; ³⁰Pagat-Múapip kinguaisa ilait: Atina, Kilále, Binaia, Magasía, Mátanja, Bisálíle, Bínûe, Mánarse; ³¹Hârîp kinguaisa ilait: Eliásare, Jísia, Malkia, Simaia, Simiût, ³²Bíjamît, Maluk, Simaria; ³³Hásuip kinguaisa ilait: Matnai, Mátatâ, Sâpate, Elivflat, Jerímai, Mánarse, Síme; ³⁴Bânip kinguaisa ilait: Magatai, Amrát, Uuítidle, ³⁵Binaia, Bítia, Kíluge, ³⁶Uania, Merímût, Eliásíve, ³⁷Mátanja, Matnai, Jagasai,

³⁸ Bâne, Bínûe, Símê, ³⁹ Salámia, Nátat, Ataia, ⁴⁰ Magginátapai, Sâsai, Sârai, ⁴¹ Asarîle, Salámia, Simaria, ⁴² Salût, Amária, Jû-serfe; ⁴³ Nîpup kinguaisa ilait: Jfle, Mátítia, Sâpate, Sapfna, Jatai, Jûitdle, Binaia. ⁴⁴ táuko tamarmik arnanik avdlanertanik nuliarsimáput; arnatdlo táuko ilakarput kitornartársimassunik.

Nîmiap agdlagai.

kapitale 1.

Nîmiap Jerúsâlâme kanok-ilissut tusaramigit Gûtîmut tugsiúkai.

¹ Nîmiap Haggaliap ernerata okalugtuarissai.

- ^{2,1.} pivok káumáme Kislfvime ukiut mardlungnik kuliliáne Sû-same ungalorssuartûme íkama, ² tauva Hanâne katángutima ilât tikiúpok, nangminerdlo angutitdlo Jûtákut ilait; aperssoravkitdlo Jûtít aniguisimassut pivdlugit, autdlarússauvfingmit amiákússut, Jerúsâlâtdlo pivdlugo, ³ uvavnut okarput: amiákússut autdlarú-ssauvfingmit amiákúsimassut tasamane nuname perdlungârput
- ^{2 nal. 36,19.} mitangnarsisimavdlutik; Jerúsâlâvdlo ungalorssua nákartitauvok
- ^{Esr. 9,8.} isâvfîlo ingnarmik ikivkagauvdlutik. ⁴ okautsit tamáko tusaravkit, ingípunga kiavdlunga aliasugdlungalo uvdlut kavstî; ísîngîniar-dlungalo tugsiarpunga Gûtîp kilangmiup sâne ⁵ okardlunga: asa-ssak Nâlagax, kilaup Gûtia, Gûtîussutit angingârtok mianernartok, angerutsingnik isumagssuinermigdlo aulajangtssutit ilingnik asang-nigtunut inatsisingnigdlo maleruauissunut, ⁶ siúnerarna-ait issititdlo magpersimatitdlugit kivfavít tugsiutâ tusardlugo, kînavít sâne uvdlume tugsiutigissara uvdlúkutdlo únuákutdlo Israflíp kinguai kivfatit pivdlugit; Israflíp kinguaisa ajortuliausê ángfautigāka, ilingnut ajortuliarissavut, uvangalo atátamalo inokutai ajortulia-ravta; ⁷ ilingnut kigdormôrsimassorssúvugut; inássutit ilerkorer-kussatdlo erkartússisitdlo Môrsasimut kivfangnut perkússutigi-ssatit maleruarsimángilavut; ⁸ erkaiguk-ait okausek Môrsasimut
- ^{5 Mòr. 28,64.} kivfangnut inássutigissat okardlutit: perkuserdlugtuliguvse, siá-martíkumârpavse inuiakatigîngne; ⁹ uvavnutdle uteruvse inatsisîka
- ^{5 Mòr. 30,4.} maleruardlugit nâmagsivdlugitdlo: kilaup isuanut ilase kimâtítâu-

-galuarpata agdlât, tássánga katerssorumârpáka pisitdlugitdlo na-
-jugkamut kinigkavnut atera tássane inekartíkumavdlugo. ¹⁰iv- 5 Mór. 9,29;
-dlíme tássa kivfatit ínugtátit, píssaunerssuangnik agssangnigdlo 7,8.
nakûssunik utertitatit. ¹¹asassak Nâlagak, siúnerarna-ait kivfavít
tugsiutânút kivfavít dlo tugsiutânút, kajungerdlutik aternik miane-
-ringnigtut, kivfatdlo uvdlume pivdluartíkiuk-ait nagdligtuiivfigítit-
-dlugulo angúmut úmunga.

mássa uvanga kúngip ímitsissigânga.

kapitalit 2.

kúngip perkungmane Nímia Jerúsáláirtok.

¹pivordlo káumáme Nísanime ukiut mardlungnik kuliliáne
Artarssarta kúngiutitdlugo vînimik kînâta sânitokarmat, tauva
vîne tiguvara kúngimutdlo túniutdlugo, ajoringilângalo. ²kúngivdlo
okarfigânga: sôx táutordlugpit? náparsimângerxôrputit, taimaisi-
-mángilatit, kisiáne úmatigkut erdlokíssutekarputit. tauva ersi-
-ngâlekaunga ³kúngimutdlo okardlunga: kúnge isuanut inûgile. Dán. 2,4;
suvdlunga táutordlúsángilanga, igdlokarfik sujuaissama ilivekarfiat 3,9.
piunêrungmat, isâvfilo ingnermik nungutitauvdlutik? ⁴kúngip tauva
okarfigânga: suname-una piunmassat? uvangale Gútimut kilang-
-miumut tugsiarpunga. ⁵kúngimutdlo okarpunga: kúngip ilua-
-rigpago, kivfatdlo iluarigugko, Jútamut autdlartíkinga igdlokar-
-fingmut sujuaissama ilivekarfiánut igdluliorfigiartorkuvdlugo. ⁶tau-
-va kúnge kúngivdlo nulia saniane igsiassok uvavnut okarput:
autdlarsimanerit kanok sivistigisava, kakugulo utísavit? kúngivdlo
iluarâ autdlartitdlungalo, pigatdlarfigssamik taisivigigavne. ⁷kú-
-ngimutdlo okarpunga: kúngip iluarigpago, agdlagkanik tunilínga
nunap nâlagainut kúgssûp ungatânítunút, ingerdlaterkuvdlunga
Jútamut apútitdlunga, ⁸agdlagkanigdlo Aasavímut nautsívíngmik
nuánârfígssiamik kúngip pigissânik pârssissumut, tunerkuvdlunga
kissungnik igdlússârssûp igdlup ilagissagssâta isâvfisa páukaru- 1 nal. 29,1.
-sersornigssainut igdlokarfiuvdlo ungalorssuanut igdlumutdlo íniv-
-figissagssavnut; kúngivdlo tunivânga, Gútima agssaisa avâging- Esr. 7,9;
-nigtut kulangermânga. ⁹nunap nâlagainut kúgssûp ungatâní- 8,18.
-tunút tikiúkama, kúngip agdlagai táukunúnga túniúpáka; ilagítit-
-dlungalo sákutút nâlagait kimugtígdlitdlo kúngip autdlartípai.
¹⁰Sanapalâtdle Horunâmio Tupialo kivfak Amunikûssok kalerrí-

-kamik ajuatdlautigerujugssuaxât, inuk tikiungmat Israflip kinguanaisa iluakutigssânik piniâsavdlune.

¹¹Jerûsalâmut apûkama tâssanilo pingasunik uvdlisimavdlunga, ¹²nikuipunga únuame, uvangalo angutitdlo ikigtúnguit ilagissâka, inungmik nalunaerfigissakarnanga, kanok Gûtima ûmâmiulerânga Jerûsalât sulissuterkuvdlugo; nerssutâumigdlo avdlamik uvavnîto-kângilak, kisiâne nerssutâumik kimugserfigissavnik. ¹³isâvfikut kôrkiarfikut anivunga únuame ûmassorujugssûp puilassuata tungânut isâvfingmutdlo agterissarfingmut pivdlunga; Jerûsalâvdlo ungalorssue nákartitaussut isâvfilo ingnermik nungutitaussut misiligpâka; ¹⁴isâvfingmutdlo puilassuliarfingmut kúngivdlo tasianut ikungnarama, nerssutaut kimugserfigissara ingerdlavigssaerûpok; ¹⁵kôrkiukutdlo únuame majuarbunga ungalorssuax misiligdlugo, isâvfikutdlo kôrkiarfikut kingumut iserdlunga uterpunga. ¹⁶misigssuissut naluvânga sumungnartunga sumigdlo sulissunga; Jûtítldlo palasitdlo akimarnitdlo misigssuissutdlo ilagissaitdlo suliarissaria-kartunik sulissugssat nalunaerfigingikatdlarpâka tamâna tikitdlugo. ¹⁷tauvale okarfigâka: takuvavsigut perdlungnartorsiorugut, Jerûsalât piunêrungmat, isâvfilo ingnermik ikivkagauvdlutik; kâ, Jerûsalâp ungalorssua karmarniartigo, tauva mitangnarsísangilagut kingorna; ¹⁸okalugtûkavtigdlo, kanok Gûtima agssaisa avâgingnigtulivfigalunga kulangerânga, âma kúngip okausfnik kanok okarfigigânga, okarput: piginângorsardluta karmainiarta; píssagtíputdlo ajúngitsuliagssamut. ¹⁹Sanapalâtdle Horunâmio Tupialo kiva Amuníkûssox Gîsamilo Arâpiamio kalerrîkamik, mitautigâtigut asigssordlutalo okardlutik: sussorssuax mâna piliagssarse? kúnge nálagkumajuugnaerpisiuk? ²⁰akivâka okarfigalugit: Gûtíp kilangmiussup, táussuma pivduartísavâtigut, uvagutdlo kiva piginângorsardlutalo karmainiâsaugut; ilivsile avgûtisiagssakângilase inardluissutigssakarasilô puionekarnavêrutigssakarasilô Jerûsalâme.

kapitalit 3.

Jerûsalâp isâvfê ungalorssualo iluarsarait.

¹Eliâsive palasiunex katângutinilo palasit tauva piginângor-sarput savatdlo isâvfíat karmardlugo; ivdlernarsarpât matuilo ivertitdlugit; kaxivfiliak Mfa kigdligalugo ivdlernarsarpât Hanântlip kaxivfiliâ tikitdlugo. ²saniâne Jêriggup angutitai karmâiput, sanianîlo karmavox Sâkore Imerip ernera. ³aulisagaerniat isâvfíat

Stnâp kinguâsa karmarpât; pâukarusersorpât matuilo ivertitdlugit, parnaersautai sânerússuilo táputdlugit. ⁴saniâne iluarsaivok Me-rîmût Ueriap ernerâ Hákûtsip ernutâ; saniane iluarsaivok Misulât Beriggiap ernerâ Misfsapflip ernutâ; saniane iluarsaivok Sâtûk Bainap ernerâ; ⁵saniâne Tîkuamiut iluarsâiput; akimanertaisale kungasertik manîngilât nâlagkamingnut kivfartortigititdlutik. ⁶isâv-fitokak Jûjatâp Pasfap ernerata Misulâvdlo Bisûtiap ernerata iluarsarpât; pâukarusersorpât matuilo ivertitdlugit, parnaersautai sânerússuilo táputdlugit. ⁷saniâne Milâtia Gfpiûnimio Jâtûtdlo Mêrunûtimio Gfpiûnivdlo Mispavdlo angutitai iluarsâiput, igsiavfik kilâlik nunap nâlagâta kûgssûp ungatânîtip erkartûssivia kigdli-galugo; ⁸saniâne iluarsaivok Usfle Harraiap ernerâ kûltimik aug-titsisok; saniane iluarsaivok Hanânia tarnusiortup ernerâ; Jerûsalât taimaitîsimangmâssuk ungalorssuak siligtox tikitdlugo. ⁹saniâne iluarsaivok Rivfaia Huerip ernerâ, Jerûsalâp nâlagakarfiata agfâta nâlagâ; ¹⁰saniâne iluarsaivok Jitaia Harumavfip ernerâ igdlume akiane; saniane iluarsaivok Hâtus Hasavniap ernerâ; ¹¹ilâ avdla Malkiap Hârîp ernerata Hâsûvivdlo Pagat-Mûapip ernerata iluarsarpât, kakivfiliak ûterivilik táputdlugo; ¹²saniâne iluarsaivok Salût Hâlûgasip ernerâ Jerûsalâp nâlagakarfiata agfâta nâlagâ, nangminerdlo paninilo. ¹³isâvfik kôrkiarfik Hânunip Sannûavdlo inuisa iluarsarpât; karmarpât matuilo ivertitdlugit, parnaersautai sânerússuilo táputdlugit; âma ungalorssuak karmaivfigât tatdlisut tûsintiligut takitigissumik isâvfik agterissarfik tikitdlugo. ¹⁴isâvfik agterissarfik iluarsarpâ Malkiap Rîggap ernerata, vînekutigdlup igdlutâta nâlagakarfiata nâlagâta; karmarpâ matuilo ivertitdlugit, parnaersautai sânerússuilo táputdlugit. ¹⁵isâvfik puilassuliarfik iluarsarpâ Salûp Kûl-Hûsip ernerata, Mispap nâlagakarfiata nâlagâta; karmarpâ kulivdlugulo matuilo ivertitdlugit, parnaersautai sânerússuilo táputdlugit; âma ungalorssuak Sflap tasiata kigdlingane karmarpâ kûngip nautsvia kigdligalugo tungmerkaldlo Dâvip igdlokarfianit aterfussut tikitdlugit. ¹⁶kingorna iluarsaivok Nîmia Aspûp ernerâ, Bît-Suerip nâlagakarfiata agfâta nâlagâ, Dâvip ilivekarfiata akianut tatsimutdlo Asujamut píssarssuitdlo igdluânut kigdligdlune; ¹⁷kingorna iluarsâiput I.fvikut, Rîgût Bânip ernerâ; saniane iluarsaivok Hasâpia, Kîgilap nâlagakarfiata agfâta nâlagâ, nâlagakarfigme sulivfigissamine; ¹⁸kingorna iluarsâiput katángutait, Bâvai Hînâtatip ernerâ, Kîgilap nâlagakarfiata agfâta nâlagâ; ¹⁹saniâne ilâ avdla Eiserip Jîsuap

ernerata Mispap nâlagâta iluarsarpâ sâkugssamausiviup tekorkor-
 -dliup majuariâta akiane; ²⁰ kingorna ilâ avdla Bârûp Sâpaip er-
 -nerata ilungersordlune iluarsarpâ tekorkumit Eliâsvip palasiu-
 -nerup igdluata isertarfianut; ²¹ kingorna ilâ avdla Merîmûtip Ue-
 -riap ernerata Hâkûtsip ernutâta iluarsarpâ Eliâsvip igdluata
 isertarfianit Eliâsvip igdluata isuanut; ²² kingorna iluarsâiput pa-
 -lasit erkâmiut; ²³ kingorna Bînjamt Hâsûvilo iluarsâiput igdlu-
 -mik akiane; kingorna iluarsaivok Asaria Magastap ernerata Anâ-
 -niap ernutâ igdlume saniane; ²⁴ kingorna ilâ avdla Bînûip Hî-
 -nâtatip ernerata iluarsarpâ Asariap igdluanit tekorkumut kî-
 -nguanutdlo; ²⁵ Palâle Usaip ernerata [iluarsaivok] tekorkup ka-
 -kivfiliavdlo akiâne, tamâna kûngip igdluanit kutdlermit par-
 -naerûssiviup silardliata sanianîtumit anngassok; kingorna Pi-
 11,21. -taia Pârigûsip ernerata [iluarsaivok]. ²⁶ nâlagfingme kivfarsiat
 Ouvfilime najugakarput isâvfiup imertartarfiup akia kangimut kig-
 -dligalugo kakivfiliardlo anngassok. ²⁷ kingorna Tikuamiut ilâ avdla
 iluarsarpât kakivfiliarssûp anngassup akiane Ouvfilivdlo ungalor-
 -ssua tikitdlugo; ²⁸ kimugtuarssuit isâvfiânit iluarsâiput palasit
 nungutdlutik igdlumik akiane; ²⁹ kingorna iluarsaivok Sâtûk Ing-
 -merip ernerata igdlume akiane; kingorna iluarsaivok Simaia Siggan-
 -jap ernerata, isâvfingmik kangigdlermik pârssissok; ³⁰ kingorna ilâ
 avdla Hanâniap Salâmiap ernerata Hânunivdlo Salavîp ernerata
 arfernata iluarsarpât; kingorna iluarsaivok Misulât Beriggiap er-
 -nerata najornigfingme akiane; ³¹ kingorna iluarsaivok Malkia kûl-
 -timik augtitsissup ernerata nâlagfingme kivfarsiat niuvertartutdlo
 igdlaat kigdligalugo, nautsorssuissut isâvfiata akiane majuartarfigdlo
 tekorkordlek tikitdlugo; ³² majuartarfiuvdlo tekorkordliup savatdlo
 isâvfiata akornâne iluarsâiput kûltimik augtitsissut niuvertartutdlo.

kapitalit 4.

Sanapalâtip ilagissaisalo ajokusersoraluarmatik ungalorssuak uningnatik suliarigât.

¹pivordlo Sanapalât kalerrîkame, ungalorssuak karmarigput,
 tauva katsungaersorpok agsut narrutsagdlune; Jûtîtdlo mitautigai
²katângutime Samâriavdlo sâkutûisa sâne okardlune ima: sulekât
 Jûtît nukigdlângassut? taimaitînâsavavut? tunissîsâpat? uvdlorne
 atautsime inîsâpat? ûkarnikorssuarnit ujarkat nâpartîsavait mâssa
 ikivkagaussut? ³Tupialo Amunikûssok sanianîtok okarpok: kar-
 -maigînardlit; teriangniap kakigunigit ujarkat ungaluliait nâkartî-

-savai. ⁴tusarit, Gûterput-â, kanok asigínagaussugut, mitang-narsisitsineratdlo niakuinut utertíssuk; ujajágagssángortíkit nu-name autdlarússauvfingme; ⁵ajortuliát matórnavériuk, ajortuliau-siatdlo kînavit sânit pîarnekángíkile, narrutsagtitsingmata kar-maissut tutsâne. ⁶ungalorssuardle karmarparput, ungalor-ssuardlo ilüngarme kagssoragauvok kiterkutdlugo, inuit suliu-matdlermata.

⁷pivordlo Sanapalât Tupialo Arâpiamiutdlo Amuníkuutdlo Astûtimiutdlo kalerríkamik, Jerûsalâp ungalorssuine iluarsagagssat iluarsartortut, angmanerit milíkiartulersut, tauva katsungaerssu-lexaut; ⁸tamarmigdlo pikigtitsekatiġġput Jerûsalât sorssugkiar-torumavdlugo perdlugssiordlugo. ⁹uvagutdle Gûtivtínut tugsiar-pugut, píssutigalugitdlo uvdlúkuutdlo únuákuutdlo táukunúnga ala-pernaerssuissugssanik ivertitsivugut. ¹⁰tauva Jûtákut okarput: agssartortut nukekarungnángitdlat, ũkarníkuutdlo píssariokalutik; uvagut ungalorssuak karmaivfiginek sapilerparput; ¹¹kíngarssor-tivutdlo okarput: arajutsísáput takúsanatigdlo akúnermingnut ukerûtitdluta; tauva tokúsavavut suliarinekartordlo kipisitdlugo. ¹²pivordle saniáne najugagdlit Jûtít uvavtínut okariartormata ku-leriardlutik agdlât, najugkanit tamanit uvavtínut utekátâramik, ¹³tauva atsingnerisa kigdlingánit ungalorssúp tunuagut inung-nik kekartitsivunga parkitsune; inuitdlo kekartípáka erkardlerft ingmíkôrtítardlugit, panamingnik kalugiussamingnigdlo písigsiming-nigdlo pilersorsimassut; ¹⁴kimerdlôravkitdlo nikuípunga, akimaner-nut misigssuissunutdlo inungnutdlo avdlanut okardlunga: ersigeki-nasigik; Nâlagak angingârtok mianernartok erkaisiuk, sorssugdlu-^{1,5.}
-silo katángutise ernisilo panisilo inokutisilo igdlersordlugit.

¹⁵kíngarssortivutdle kalerringmata, nalunaerfiginekartugut piler-^{Júp. 5,12.}
-ssârutertigdlo Gûtíp uniortíkâ, ungalorssuarmut uterpugut tamavta, nalingínak suliaġssaminut. ¹⁶uvdlormitdlo táussumánga inúsugtor-tama agfaisa suliarissariakartok suliarât, agfaisalo kalugiussat erkornavêrkutitdlo písigsitdlo sâgtuaussatdlo tigumiarpait, Jûtavdlo inokutaisa ilüngarmik tunuániput nâlagaussut; ¹⁷ungalorssuar-me karmaissut agssartugagssanigdlo nangmagtut nangmagkersuissutdlo agssamik igdluánik suliarissariakartok suliarât igdluánigdlo sáko tigumiardlugo; ¹⁸karmaissutdlo nungutdlutik panatik kiterúmiugait karmaivdlutik; suvduartáussuarmigdlo kardlortartok sanivnípok. ¹⁹akimanernutdlo misigssuissunutdlo inungnutdlo avdlanut okar-punga: suliarissariakartok angekaok píssariuvdlunilo; ungalor-

5 Mór. 1,²⁰; 3,²²; -ssuarmilo siámarsimagavta nalingínax áiparminit ungasigdlune, ²⁰sumilünft suvduartáussûp nipâ tusaruvsiuk, tássunga katersso-
-ritse uvavtínut; Gúterput sorssugkumárpoꝝ igdlersordluta. ²¹su-
-liarissariakartoꝝ tauva suliarárput agfainut kalugiussat tigumiar-
-titdlugit kaulerneranit uvdloríssat erssilerneránut; ²²taimáinera-
-nilo āma inungnut okarpunga: nalingínax inúsugtortanilo únuigilit
Jerûsalâp kerkane, únuákut alapernaerssuissugssarísagavtigik uv-
-dlúkutdlo sulissugssaralugit. ²³uvangale katángutimalo inúsug-
-tortamalo angutitdlo alapernaerssuissugssat malingnigtima ánorá-
-ssavut iperarneꝝ ajorpavut; nalingínax sákuminik pilersorsimavok
imermigdlo.

kapitalit 5.

átartorpatdlártut pigissatik tamaisa akigísavdlugit nivdliavfigingmáne Nímiap
ikiorai; nangminigssarsiujuitsok.

¹inuitdle nuliatigdlo nivdliassorssuángorput katángutitik Jútít
agssuaralugit, ²ilaitdlo okarput: ernivutdlo panivutdlo amerdla-
-kaugut; karrinik pilata nerissagssavtínik inútigssavtínik; ³ilaitdlo
okarput: narssautivut nautsvivutdlo vīnekutigdlit igdluvutdlo sag-
-dlunavêrutitú tūniúpavut; karrinik pilata kângnartume; ⁴ilaitdlo
okarput: aningaussanik átartorpugut kúngimut akilerártautigssanik
narssautivut nautsvivutdlo vīnekutigdlit akiliutigalugit; ⁵katángu-
-tivta timait uvagut timivta naligigaluarpait ernerilo uvagut er-
-nivta; atale, ernivut panivutdlo nâlagtigitísagivut kivfångortit-
-dlugit, panivta ilait nâlagtigititaorêrput, agssavutdlo sapíngisaká-
-ngitdlat, narssautivutdlo nautsvivutdlo vīnekutigdlit avdlanit pi-
-ginekarput.

⁶katsungaerssulexaunga, nivdlianerat okautsitdlo tamáko tusa-
-ravkit; ⁷ūmativkutdlo isumaliorsimagama, akimarnit misigssuissut
2 Mór. 22,²⁶; 3 Mór. 25,²⁶; -dlo sakitsarpáka okarfigalugit: akiliúmik akimortitsiniarfigtgpise?
katisimassorpagssuarnigdlo atautsimftitsíssutigāka ⁸okarfigalugitdlo:
katángutivut Jútít akimángitsunut akiginekartut uvagut sapíngi-
-savtínik pisiarigavtigik, ilivse tauva āma katángutise akiginiar-
-pisigik uvavtínut akiginekarkuvdlugit? tauva nipangerput okau-
-sigssaerutdlutik; ⁹āma okarpunga: kanok-iliornerse tamána ajú-
-ngíngilax; Gúterput mianeralugo sakísángínerpise akimángitsut
kíngarssortivta mitangnarsisitsinerat pivdlugo? ¹⁰uvangátaoꝝ ka-
-tángutimalo inúsugtortamalo akiligagssarsisipavut aningaussanigdlo
karrinigdlo; akítsugkat tamáko isumákínartigik-ait; ¹¹uvdlok mána

utertitsivigisigik-ait narssautainik nautsvnigdlo vīnekutilingnik nautsvnigdlo ūliakutilingnik igdluinigdlo āma aningaussat karritdlo vīnigssatdlo tunguata ūliavdlo untritiliānik, akiligagssarsisikavsigik akiliutigerkussavsīnik. ¹²okarput tauva: utertitsisaugut akilsi-nagit; taimailiúsaugut, sōrdlo okartutit. palasitdlo kaerkuvdlugit ugpernarsaisipāka okausek tamāna maleruarkuvdlugo. ¹³āma sāra ivsugtorpara okardlunga: taima Gūtip angut nalingīnak okautsimik tamatumīnga malingningitsox ivsugtordliuk igdluanit sulissutigi-ssainitdlo pērsitdlugo, taimame ivsugtornekardle sutānguerut-dlune. ilagītdlo ilūngarmik okarput: āman; Nālagardlo ūnersiutigāt, inuitdlo okausek tamāna maleruarpāt.

¹⁴āma taimanimit Jūtap nunāne nālagāusavdlunga ivertitau-gama, ukiut mardlungnik kuliliānit ukiutdlo pingasunik kuligdlit āipānūt Artarssarta kūngiutitdlugo, ukiut arkanek-mardluk, uvanga katāngutīkalo nerissagssanit nuname nālagaussup pigssaralunit neringilagut. ¹⁵nunap nālagaisa sujugdlt sujulima inuit naner-torpait tigusivfigalugit timiussamik vīnimigdlo sflvinigdlo sīkilinik sisamanik kulilingnik agdlāt, āma inūsugtortait inungnut nālagau-niarput; uvangale taimailiūngilanga, Gūte mianerigavko. ¹⁶āmā-taok ungalorssūp matuma suliarissariakartuanik iluarsaivunga; narssautigssamik pisiarissaxāngilagut, inūsugtortāka tamarmik tā-ssane katisimangmata suliarissariakartume. ¹⁷Jūtiussut misig-ssuissūssutdlo angutit untritigdlit tatdlimanigdlo kuligdlit aki-māngitsunitdlo avativtīnītunit uvavtīnut tikiūtut nerrivvnut pi-ssarput; ¹⁸uvdlormutdlo atautsimut nerissagssiarinexartartut tā-ssa ugsik atausek savatdlo arfinigdlit kinersimassut tingmīssatdlo uvavnut nerdliutiginekartut, uvdlutdlo kulit avdlortardlugit vīnit tamalāt amerdlasūt savssaigdlitutiginekarput; taimāitordle neri-ssagssat nuname nālagaussup pigssaralue aperkutigīngilāka, kiv-fartornerssuak inungnut ukunūnga nanertūtaungmat. ¹⁹erkai-ginga, Gūtiga, iluanākutigssavnik, inungnut ukunūnga kanok-iliornīka tamaisa pivdlugit.

kapitalit 6.

kinugigaluarmāne Nimia pinekāngilak.

¹pivordlo Sanapalāmut Tupiamutdlo Gtsamimutdlo Arāpia-miumut kīngarssortivtīnutdlo avdlanut tutsiungmat, ungalorssuak karmariga angmanekarungnaersordlo, nauk taimane isāvft matu-

-lingkatdlarika, ²tauva Sanapalât Gtsamilo uvavnut autdlartitsiput okarkussivdlutik: kâ, atautsimut katerssoriartorta igdlorpángua-lingnut Ounup iterdlânitunut; táukule pilerssártut ajortumik piu-mavdlunga. ³arpártunik tauva autdlartitsivigâka okarkussiv-dlunga: suliarissariakartumik angisûmik suliağssakarama, tasa-mungnarnek saperpunga; sôk suliarissariakartok kipísava, iliv-sínut ateruma taimaititagssara? ⁴taima sisamariardlutik orker-suivfigingmânga, taimatut akissarpâka. ⁵tauva Sanapalâtip tat-dlimagssânik taima orkersuivfigânga kivfamigut, agdlagkanik mag-persimassunik nagsitdlugo; ⁶táukunane agdlagsimavok: akimâ-ngitsune tutsiúpok Gâsimuvdlo okautigâtit, Jûtídlo nâlagkuma-jungnailerssártuse, tamâna pivdlugo ungalorssuak karmarit; táukunúgalo kúngiujumatdlersutit únerpâtit; ⁷âmagók pruvfitinik ivertitsissutit Jerúsâlâme tordlulautigerkuvdlutit ima: Jûtame kúngiuvok; mánalo kúngimut tutsiúsangmat taima okautiginekar-tartok, kâ, atautsimut isumaliokatigigkiartorta. ⁸uvangale arpártitsivigâra okarkussivdlunga: sunik taimáitunik pisimassokâ-ngilak okautigissangnik, ivdlitdle nangminex úmatingnit navssâ-râtit. ⁹mâssa táukua tamarmik ersisâraluarpâtigut okardlutik: agssait nukingerúsáput suliarissariakartok taimaititdlugo suliarinagulo. mánale agssâka píssagtíkit.

¹⁰iserpungalo Simaiap Dilaiap ernerata Mítapilip ernutâta igdluanut; táuna ingminut parnaerúsimassok okarpok: Gûtíp igdluanut katerssorta nâlagfiup iluanut nâlagfiuvdlo matue matuv-dlugit, aggísangmata tokúkumavdlutit; únuaro aggísáput tokúkiartordlutit. ¹¹okarpunga: angut uvavtut ítok kimâsava? kiname uvavtut itdlune nâlagfingmut isísava inújumavdlune? isísângilanga. ¹²ilisarileravkume Gûtíp autdlartíngikâ, sujuligtûtigigângale Tupiap Sanapalâtivdlo akilerdlune ilagssarsiaríngmâne. ¹³mâssame táuna akilerdlugo ilagssarsiarât imáitok pivdlugo, er-siordlunga taimailiúsasoralunga ajortuliardlunga ingmingnutdlo ajortumik tusâmassángortitdlunga, kángusûtigssiorumangmânga. ¹⁴Gûtiga, Tupia Sanapalâtdlo erkaigigit kanok-iliornere tamâko migssiliordlugit, âmâtaok Nûgâtia arnak pruvfitiusok pruvfitekatailo uvavnik ersisârisut.

¹⁵kâumatip Eilûlip uvdluisa mardlungnik kuligdlit tatdlimâne ungalorssuak inerpok uvdlut tatdlimanik kuligdlit mardlugdlo suliarinexardlune. ¹⁶kíngarssortivta tamarmik tamâna tusâmagamíko, akimângitsut avativtínitut tamarmik ersilerput, ingming-

-nutdlo nikagilekaut nalujungnaeramik, Gûtivtínit nāmagsinekartok suliak tamána. ¹⁷ uvdľune táukunane āma Jútap akimanertaisa ilarpagssuit agdlagkiorput Tupiamut pissugssanik Tupiamitdlo ag-dlagarsissardlutik, ¹⁸ Jútame amerđlasút táuna ugpernarsaivfiging-mássuk [igdlersorumavdlugo]; mássa ningáussiúpok Sigganjamut Aarkap erneranut, táussumalo ernera Juánát nuliakarpok Misuláp Beriggiap ernerata panianik. ¹⁹ uvavnut āma pitsáussusia okauti-gissarpát okautsíkaló táussumúnga ánitardlugit; agdlagkanik tauva Tupia nagsiússivok ersisárdlunga.

kapitalit 7.

Jerúsalát pigártugssalersornekartok. inuit Bâpalimit utertut nautsorssornekarnerisa agdlagsimavfiat navssârinekartok; tássane kanok agdlagsimassok.

¹ ungalorssuak karmarnekarimat matulersoravkulo, matufssar-tut erinersártartutdlo Lfvikutdlo ivertínekarput. ² Jerúsalamut Hanáne katángutigá ivertípara āma Hanánia igdlússârssúp nálagá, angut táuna ilumórtúngmat Gútilo mianeralugo amerđlanernit ang-nerussumik; ³ okarfigákaló: Jerúsaláp isâvfé matuernekásángitdlat sexinek kíssagtínago, tássanilo [pigártugssat] kekartitdlugit matut matúsavait parnaerdlugit; Jerúsalâvdlo inuunik pigártugssatut iver-titsísáput nungutdlugit pigârfiáne nungutdlugitdlo igdluisa akiáne. ⁴ igdlokarfigdlo tamagingnut initokaok angekalunilo, inuitdle tar-kamane ikigput, igdlutdlo karmarnekángitdlat.

⁵ Gútima taima ūmâmiulermanga, akimanerit misigssuissutdlo inuitdlo katerssorpáka nautsorssorkuvdlugit; sujugdlermigdlo ma-juarsimassut nautsorssornekarnerisa agdlagsimavfiánik navssârama, tássane agdlagsimassok nanivara imáitok: ⁶ uko tássa nunasissut, Esr. 2, 1-70. autđlarússauvfingmit majuartut, Nipukántsarip Bâpalip kúngiata autđlarungmatik, Jerúsalamutdlo Jútamutdlo utertut nungutdlutik igdlokarfigmingnut, ⁷ Serupâpalip, Jtsuap, Nimiap, Asariap, Ra-gamiap, Nagamânip, Martuggaip, Bilsanip, Mispératip, Biguaip, Nfgúvip, Bainap aggekatait; tássame Israflip ínugtáisa angutitáisa amerđlássusé:

⁸ Pârigúsip kinguai, mardlungnik túsintigdlit untritigdlitdlo arfinek-mardlungnigdlo kuligdlit mardlugdlo; ⁹ Savfâtiap kinguai, pingasunik untritigdlit arfinek-mardlungnigdlo kuligdlit mardlugdlo; ¹⁰ Aarkap kinguai, arfinilingnik untritigdlit tatđlimanigdlo kuligdlit mardlugdlo; ¹¹ Pagat-Mûapip kinguai Jtsuácut Jûapícutdlo ilait,

mardlungnik tûsintigdlit arfinex-pingasunigdlo untritigdlit arfer-
 -sanex-pingasutdlo; ¹² Eilamip kinguai, tûsintigdlit mardlungnigdlo
 untritigdlit tatdlimanigdlo kuligdlit sisamatdlo; ¹³ Sâtip kinguai,
 arfinex-pingasunik untritigdlit sisamanigdlo kuligdlit tatdlimatdlo;
¹⁴ Saggaip kinguai, arfinex-mardlungnik untritigdlit arfinilingnigdlo
 kuligdlit; ¹⁵ Bînûip kinguai, arfinilingnik untritigdlit sisamanigdlo
 kuligdlit arfinex-pingasutdlo; ¹⁶ Bîpaip kinguai, arfinilingnik un-
 -tritigdlit mardlungnigdlo kuligdlit arfinex-pingasutdlo; ¹⁷ Asgâtip
 kinguai, mardlungnik tûsintigdlit pingasunigdlo untritigdlit mar-
 -dlungnigdlo kuligdlit mardlugdlo; ¹⁸ Atunikâp kinguai, arfinilingnik
 untritigdlit arfinilingnigdlo kuligdlit arfinex-mardlugdlo; ¹⁹ Biguaip
 kinguai, mardlungnik tûsintigdlit arfinilingnigdlo kuligdlit arfinex-
 mardlugdlo; ²⁰ Atînip kinguai, arfinilingnik untritigdlit tatdlima-
 -nigdlo kuligdlit tatdlimatdlo; ²¹ Atêrip kinguai Hiskiâkut ilait,
 arfinex-sisamanik kuligdlit arfinex-pingasutdlo; ²² Hâsumip kinguai,
 pingasunik untritigdlit mardlungnigdlo kuligdlit arfinex-pingasutdlo;
²³ Bîtsaip kinguai, pingasunik untritigdlit mardlungnigdlo kuligdlit
 sisamatdlo; ²⁴ Hârivîp kinguai, untritigdlit arkanex-mardlugdlo;
²⁵ Gîpiûnip kinguai, arfinex-sisamanik kuligdlit tatdlimatdlo; ²⁶ Bî-
 -dlîmip Nitûvfavdlo angutitait, untritigdlit arfinex-pingasunigdlo
 kuligdlit arfinex-pingasutdlo; ²⁷ Anatûtip angutitait, untritigdlit
 mardlungnigdlo kuligdlit arfinex-pingasutdlo; ²⁸ Bî-Asimâvatip
 angutitait, sisamanik kuligdlit mardlugdlo; ²⁹ Kêriat-Jîarîp Kiv-
 -fêravdlo Bêrûtivdlo angutitait, arfinex-mardlungnik untritigdlit
 sisamanigdlo kuligdlit pingasutdlo; ³⁰ Râmap Gîpavdlo angutitait,
 arfinilingnik untritigdlit mardlungnigdlo kuligdlit atauserdlo; ³¹ Mik-
 -mâsip angutitait, untritigdlit mardlungnigdlo kuligdlit mardlugdlo;
³² Bîtilip Aivdlo angutitait, untritigdlit mardlungnigdlo kuligdlit
 pingasutdlo; ³³ Nîpup avdlap angutitait, tatdlimanik kuligdlit mar-
 -dlugdlo; ³⁴ Eilamip avdlap kinguai, tûsintigdlit mardlungnigdlo
 untritigdlit tatdlimanigdlo kuligdlit sisamatdlo; ³⁵ Hârîp kinguai,
 pingasunik untritigdlit mardlungnigdlo kuligdlit; ³⁶ Jêriggup inue,
 pingasunik untritigdlit sisamanigdlo kuligdlit tatdlimatdlo; ³⁷ Lutip
 Hâtivdlo Ounuvdlo inue, arfinex-mardlungnik untritigdlit mar-
 -dlungnigdlo kuligdlit atauserdlo; ³⁸ Sînâp kinguai, pingasunik tû-
 -sintigdlit arfinex-sisamanigdlo untritigdlit pingasunigdlo kuligdlit;
³⁹ palasit: Jitaiap kinguai Jîsuap inoxutaisa ilait, arfinex-sisa-
 -manik untritigdlit arfinex-mardlungnigdlo kuligdlit pingasutdlo;
⁴⁰ Ingmerip kinguai, tûsintigdlit tatdlimanigdlo kuligdlit mardlugdlo;

⁴¹ Pássôrip kinguai, túsintigdlit mardlungnigdlo untritigdlit sisanigdlo kuligdlit arfinek-mardlugdlo; ⁴² Hârtip kinguai, túsintigdlit arfersanek-mardlugdlo; ⁴³ Lfvikut: Jtsuap kinguai Kattimfalkûssut Hûtivâkut ilait, arfinek-mardlungnik kuligdlit sisanigdlo; ⁴⁴ erinersârtartut: Aasavfip kinguai, untritigdlit sisanigdlo kuligdlit arfinek-pingasutdlo; ⁴⁵ matufssartut: Salûp kinguai, Atêrip kinguai, Talmûnip kinguai, Agkup kinguai, Hatîtap kinguai, Sûpaip kinguai, untritigdlit pingasunigdlo kuligdlit arfinek-pingasutdlo; ⁴⁶ nâlagfingme kivfarsiat: Stgap kinguai, Hasûvfap kinguai, Tâpagûtîp kinguai, ⁴⁷ Kêrusip kinguai, Stgâp kinguai, Patûnip kinguai, ⁴⁸ Lipânap kinguai, Hagâpap kinguai, Salmaip kinguai, ⁴⁹ Hânâp kinguai, Gitlip kinguai, Gâgarip kinguai, ⁵⁰ Râjap kinguai, Rîtsinip kinguai, Nîkûtap kinguai, ⁵¹ Gâsâp kinguai, Usap kinguai, Pasfap kinguai, ⁵² Btsaip kinguai, Migunfp kinguai, Nivfustp kinguai, ⁵³ Bâkipûp kinguai, Hâkûvfap kinguai, Hârorip kinguai, ⁵⁴ Batsiltîp kinguai, Migttap kinguai, Harsap kinguai, ⁵⁵ Barkûsip kinguai, Siserap kinguai, Tâmap kinguai, ⁵⁶ Nitstap kinguai, Hattvfap kinguai; ⁵⁷ Sâlumûp kivfaisa kinguait: Sûtaip kinguai, Suvfêratîp kinguai, Perîtap kinguai, ⁵⁸ Jâlap kinguai, Dar-kûp kinguai, Gitlip kinguai, ⁵⁹ Savfâtiap kinguai, Hâtîlip kinguai, Puggêrat-Hatsipâp kinguai, Amunip kinguai; ⁶⁰ nâlagfingme kivfarsiat Sâlumûvdlo kivfaisa kinguait katitdlugit: pingasunik untritigdlit arfinek-sisamanigdlo kuligdlit mardlugdlo.

⁶¹ uko tâssa majuartut Tîl-Mîlamit, Tîl-Harsamit, Kêrupimit, Atûnimit, Ingmerimit; sujuaisakatigfsgsortatigdle kinguârinekar-ssusertigdlo nalunaerutiginex saperpait, Israîllikut ilaginerâtik; ⁶² Dilaiap kinguai, Tupiap kinguai, Nîkûtap kinguai, arfinilingnik untritigdlit sisamanigdlo kuligdlit mardlugdlo; ⁶³ palasitdlo kînguaisa ilait: Hapaiap kinguai, Hâkûtsip kinguai, Barsilaip kînguai; tâuna nularame Barsilaip Gîliatikûssup pantsa ilânîk, arkanîk tainekartok. ⁶⁴ tâukua agdlangnekarnîtik ujaraluarpait nautsorssornekartut agdlagsimavfiâne; nanînexângîngmatale, mîngugsimassutut tunuartînekarpit palasiorkussaunatik; ⁶⁵ nunavdlo nâlagâta okarfigai ivdlernartorssuarnîk nererkunagit, palase kâumarkûmik agssuarnaerkûmigdlo pilîk savssarsimatîngo.

⁶⁶ ilagît ilûngaisa atautsimut katiterdlugit tâssa sisamanîk kulilingnik mardlungnigdlo túsintigdlit pingasunigdlo untritigdlit arfinilingnigdlo kuligdlit, ⁶⁷ kivfait angutitdlo arnatdlo ilângúnagit; tâuko arfinek-mardlungnik túsintiliúput pingasunigdlo untriliuv-

-dlutik pingasunigdlo kuliliuvdlutik arfinek-mardlúvdlutigdlo: erinersártartokarputdlo angutinigdlo arnanigdlo mardlungnik untritingnik sisamanigdlo kulilingnik tatdlimanigdlo. ⁶⁸ ximugtuarssútait tássa arfinek-mardlungnik untritingdlit pingasunigdlo kuligdlit arfinigdlitdlo, siutitórssuautait mardlungnik untritingdlit sisamanigdlo kuligdlit tatdlimatdlo; ⁶⁹ katigagtútait tássa sisamanik untritingdlit pingasunigdlo kuligdlit tatdlimatdlo, siutitútait arfinilingnik túsintigdlit arfinek-mardlungnigdlo untritingdlit mardlungnigdlo kuligdlit.

⁷⁰ sujuaissakatigt nálagaisa ilait suliarissariakartumut túniú-
8.9. -ssíput; pekúsiángordlugit nunap nálagá túniússivok kúltinik aningaussarssuarnik Pêrserit pñik túsintilingnik pûgútanigdlo tatdlimanik kulilingnik ánorássanigdlo ilordlernik palasit pñik tatdlimanik untritingnik pingasunigdlo kulilingnik; ⁷¹ sujuaissakatigt dlo nálagaisa ilait suliarissariakartumut pekúsiángordlugit túniússíput kúltinik aningaussarssuarnik Pêrserit pñik mardlungnik kulilingnik túsintilingnik silvinigdlo mñinik mardlungnik túsintilingnik mardlungnigdlo untritingnik; ⁷² inuitdlo ilaisa avdlat túniússait tássa kúltit aningaussarsuit Pêrserit pñt mardlungnik kulilingnik túsintigdlit silvitdlo mñit mardlungnik túsintigdlit ánorássatdlo ilordlit palasit pñt arfinilingnik kuligdlit arfinek-mardlungdlo. ⁷³ palasit tauva Lívikutdlo matufssartutdlo erinersártartutdlo inuitdlo ilait nálagfingmilo kivfarsiat Israílikutdlo ilúngarmik igdlokarfingmingne nunaxalerput; káumatit arfinek-áipát nagdliúpok Israílip kinguai igdlokarfingmingnitut.

kapitalit 8.

inatsisunik Esrap inuit atuaivfigigai. nagdliússivik
tupiussaliorfik nagdliússigát.

¹ inuit ilúngarmik inugtut atautsitut katerssorput niuveriartortarfingmut isávfiup imertartarfiup sujorânítumut, Esramutdlo agdlagkanik ilisimassumut okarput Mórzasip inatsisaisa agdlagsimavfiat aerkuvdlugo, táuko Nálagkap Israílikúnut inássutigigai. ² Esrap palasip tauva inatsisit ápai ilagít sánut, angutitdlo arnatdlo tusásinaussutdlo tamarmik sánut, káumatit arfinek-áipáta uvdluisa sujugdliáne; ³ tássanilo atuarpok niuveriartortarfingmut sangmivdlune, isávfiup imertartarfiup sujorânítumut, kaulerneranit uvdlup kiterkúneranut, angutit arnatdlo sujunexartutdlo tusátitdlugit; inuit-

-dlo ilūngarmik inatsisit agdlagsimavfiat siūnerarfigât. ⁴Esra agdlagkanik ilisimassok kekarpok okalugtarfingme kissûssume okalugtarfigssiarissâne, sanianilo kekarput: Mátítia, Sîma, Anaia, Ueria, Hilkia, Magasia talerpiata tungânitdlutik, sâmiatalo tungâne Pitaia, Mîsaile, Malkia, Hâsum, Hasipatâna, Saggaria, Misulât. ⁵magpersagkat Esrap magperpai inuit tamaisa issigititdlugit, inungnit tamanit kutsingnerugame; magpermagitdlo, inuit ilūngarmik nikuiput; ⁶Nâlagardlo Gûte angingârtok Esrap nersorpâ, inuitdlo ilūngarmik akiput: âman, âman, agssatik kutdlardlugit, sikigdlutigdlo Nâlagak patdlorfigât kînatik nunamut tugtitdlugit. ⁷Jfsuap, Bânip, Sérîpiap, Jâminip, Agkup, Savtaip, Hûtiâp, Magastap, Kîlitap, Asariap, Jûsapatip, Hânâp, Pilaiap, âma Lîvíkut inuit ajokersorpait inatsisinik, inuit kekarfingmingnîut; ⁸magpersagkanilo Gûtip inatsisaine navsuitsunik atuarput sianigisîngortitdlugit atuagkatigdlo sukuiardlugit.

⁹Nîmialo, tâssa nunap nâlagâ, Esralo palase agdlagkanik ilisimassok Lîvíkutdlo inungnik ajokersuissut inungnut tamanut okarput: uvdlok mâna Nâlagkamut Gûtivsînut ivdlernartûvok, aliasokinase kianasilo; mâssa inuit ilūngarmik kiassut inatsisit okausê tusaramîkik. ¹⁰âma okarfigai: autdlardluse pualagunartut nerisigik tungusungnitsutdlo imersigik, upalungaerkutekângitsutdlo pajugsigik pigssainik, uvdlok mâna nâlagkavtînut ivdlernartûngmat; isumâloki- ⁵Môr.12,12; 16,14.
-nasilo, Nâlagkap tipaitsugfigerkussâ pissagtîssutigîsagavsiuk; ¹¹Lîvíkutdlo nipangersarpait inuit tamaisa okardlutik: nipangeritse, uvdlok mâna ivdlernartûngmat, isumâlúsângilase. ¹²inuit ilūngarmik tauva autdlarput neriartordlutik imeriartordlutigdlo pajugkiartordlutigdlo angisûmigdlo tipaitsugfigsioriartordlutik, okautsit sujunekartîkamîkik ingmingnut nalunaerutiginekartut.

¹³akagûngmat inuit tamarmik sujuaisakatigîgsortaisa nâlagait palasitdlo Lîvíkutdlo Esramut agdlagkanik ilisimassumut katersorput inatsisit okausê nalunaerssorumavdlugit; ¹⁴inatsisinilo Nâlagkap Môrsasîkut inâssutigissaine agdlagsimassok nanivât, Israflip ³Môr. 23, 34-42.
kinguai tupiussane inekâsassut nagdliússivingme kâumatit arfinekâipâne; ¹⁵tusardliússîsassutdlo tordlulassutdlo ingerdlatîsagait igdlokarfingmîkut tamatigut Jerûsalâkutdlo okarkussivdlutik: kâkamut anigitse aigdlerdlusilo ûliakutit avalekutainik orpîtdlo orssûtigdlit avalekutainik tipigîgsûssânguitdlo avalekutainik palmitdlo avalekutainik orpîtdlo pilutartût avalekutainik tupiussaliûtigssanik, sôrdlo agdlagsimassok. ¹⁶inuit tauva anîput aigdleriartordlutik,

ingmingnutdlo tupiussaliorput, nalingfnax igdlume kâne, silardliu-
-timingnilo Gûtivdlo igdluata silardlīne isâvfiuvdlo imertartarfiup
niuveriartortarfigtâne Eivfarâvdlo isâvfiata niuveriartortarfigtâne;
17 ilagît ilūngarmik autdlarússauvfingmit utersimassut tupiussaliorput
tupiussanilo inekardlutik, mássa Jōrsuap Núnip ernerata uvdlunit
uvdlok tamána tikitdlugo Israīlip kinguai taimailiorsimángitdlat;
tipaitsungákautdlo. 18 Gûtivdlo inatsisaisa agdlagsimavfiáne atuarput
uvdlut nungutdlugit uvdlut sujugdliánit kingugdliánut; uvdlutdlo
arfinex-mardluk nagdliússigamik, uvdlut arfinex-pingajuat katisi-
-mavigât naggataussok ilerkússok maligdlugo.

kapitalit 9.

Israīlip kinguai perkigsimivdlutik ángiárdlutigdlo Nālagkamut tugsartut. angersut.

1 káumatip tamatuma uvdluisa mardlungnik kuligdlit sisamāne
Est. 4,1. katerssorput Israīlip kinguai tsingniárdlutik pūgssialerdlutigdlo
ingmingnutdlo sauvdlutik; 2 Israīlivdlo kinguârissai avdlanertanit
tamanit ingmíkôrtíput, kekardlutigdlo ajortuliautsitik sujuaissamigdlo
ajortuliait ángtautigait; 3 kekarfingmingne nikorfauárdlutik Nālagkap
Gûtīmik inatsisaisa agdlagsimavfiáne atuarput uvdlup agfâ kiter-
-kutdlugo; agfâtaló kekata áipâne ángtarput Nālagak Gûtērtik
patdlorfigalugo. 4 Līvīkutdlo tungmarfiliatâne nikuíput Jtsua,
Bâne, Katīmāle, Sipania, Būne, Sērtīpia, Bâne, Kinâne, Nālag-
-kamutdlo Gûtīmingnut nipitūmik nivdliáput; 5 Līvīkutdlo Jtsua,
Katīmāle, Bâne, Hasavnia, Sērtīpia, Hūtiá, Sipania, Pítāgia okar-
-put: nikuigitse, Nālagak Gūterse nāgssáungitdluínartumik úner-
-siutigisiuk. atek nālangnautit nersordlissuk, nersuiniúmut úner-
-siúmutdlo tamarmut inornaraluartok. 6 ivdlit tássa Nālagak, iv-
5 Mór. 10,14; -dlit kisivit; kilak kilauvdlo kulâne kilaussut ivdlit píngortíkítit
ap. sul. 4,24; perpagssuitdlo tamaisa, nunalo táussumanítutdlo tamaisa imardlo
14,15. iluanítutdlo tamaisa, tamaisalo ivdlit úmatíkítit, kilauvdlo perpag-
-ssuisa patdlorfigigātit. 7 ivdlit tássa Nālagak Gūtiussok, Aapera-
-mik kinersissok Uerimit Kaltīarit pigissānit anisitdlugo, Aaperā-
-migdlo atekartíkít; 8 ūmatā ilingnut ilumórtok malugigagko anger-
1 Mór. 15,18. figigit Kānākut Hītíkutdlo Amoríkutdlo Fērisíkutdlo Jīpusíkutdlo
Gerrásíkutdlo nunāt tūniúkumavdlugo, kinguāgssainut tūniúkumav-
-dlugo; okautsisitdlo aulajangersaritit iluartūgavit. 9 sujuaissavta
2 Mór. 3,7. Egivtinime nāgdliugssusiat takugagko nivdlianeratdlo tusardlugo
īmap kekkuartūp kigdlingane, 10 nalunaerkutiliordlutitdlo tuping-

-nartuliortarputit Fâraûme kivfainilo tamane nunâtalò inuine ta-
 -mane, ilisimagagkit sorkusaivfigigait, tusâmassângortíputitdlo, sôr-
 -dlo mánâkut erssitsox. ¹¹imax táukua sujornatigut avigsártikagko, ²Môr. 14,²¹;
 ímap kerkagut ingerdláput panertúkut; malerssortait itinernut igi- ^{tugs. 136,}
 -patit sôrdlo ujarak imerssuarnut píssaussunut. ¹²napassox nuiau- ^{18 tt.}
 -ssox inigalugo tasíssersûkitit uvdlúkut, napassordlo ingnerussox ²Môr. 13,
 inigalugo únuákut, avkutigissât ingerdlavigissagssât káumarsarniar- ^{21. 22.}
 -dlugo; ¹³kákap Sfnaip kânut arkardlutit kilangmit okalúkitit, tu- ²Môr. 19,¹⁸;
 -nivdlugit erkartüssisinik iluartunik inatsisinigdlo ilumôrtunik iler- ^{20,¹.}
 -korerkussanigdlo inássutinigdlo ajúngitsunik; ¹⁴sapâmik ivdlernar-
 -titangnik nalunaerfigigitit, perkússutinik ilerkerkussanigdlo inat-
 -sisinigdlo inákitit Môrsasíkut kivfagkut; ¹⁵timiussamik kilangmit ²Môr. 16,
 tunigitit kângeráne; imermik kaersumit anisitsivigigitit kilalerner- ^{4. 14.}
 -ráne; okarfigigitit nuna pigilerniariartorkuvdlugo, agssangnik kut- ²Môr. 17,⁶;
 -dláissutigissat táukunúnga túniúkumavdlugo. ¹⁶táukule sujuaissavut ⁴Môr. 20,
 sorkusáiput; tunusutik mángertípait inatsisitit tusarumanagit; ¹⁷pi- ^{8. 11.}
 -náiput tusarumanatik, tupingnartuliatit erkaimángilait kanok-ilior-
 -figigigtik, tunusutigdlo mángertípait nálagagssamingnik ivertitsiv- ^{Jer. 7,²⁶.}
 -dlutik, uterînermingne kivfartorfingmingnut uterumavdlutik; iv-
 -dliidle Gútiussutit isumákêrfigingnigtartox, sáimaussox nagdlig- ⁴Môr. 14,⁴.
 -tuissox, kamajuitsox isumagssuingártox, ivdlit kimángilatit; ¹⁸ing- ²Môr. 34,⁶;
 -mingnut kuissamik norraussaliormata agdlât okardlutik: tássa ^{tugs. 103,⁸.}
 Gútit Egiptinimit ilingnik majuartitsissox, angisûmigdlo asigssui- ²Môr. 32,⁴.
 -ssarmata, ¹⁹ivdlit nagdligtuingárdlutit kimángíkitit puilassuitsume;
 napassox nuiaussox nigúngilak najúsaerdlugit uvdlúkut, avkutíkut ²Môr. 13,
 tasíssersúsavdlugit, napassordlúnt ingnerussox únuákut, káumar- ^{21. 22.}
 -sásavdlugit avkutdlo ingerdlavigissagssât. ²⁰anernerit ajúngitsox
 túniúkit ajokersorkuvdlugit; mánautingnik karnit erdligútingíkitit ²Môr. 16,
 imermigdlo tunivdlugit kilalerneráne; ²¹ukiut sisamanik kuligdlit ^{14 tt. 31.}
 puilassuitsume pigssíkitit, ajorssángitdlat; atissait nungutdlángitdlat, ⁵Môr. 2,⁷.
 isigaitdlo putdlángitdlat. ²²tunigitit nálagauvfingnik inuiakatigfng- ⁵Môr. 8,⁴;
 -nigdlo tamagingnutdlo nunatâriartortitdlugit; Sfgûp nunâ tássa ^{29,⁵.}
 Htspûnip kúngiata nunâ Ougivdlo Bâsanip kúngiata nunâ pigilerpait; ⁴Môr. 21,
²³kinguait amerdlisaritit kilaup uvdloriaisut; nunamut apútíkitit ^{28-35.}
 sujuaissainut okautigissangnut, pigilertiartorkuvdlugo; ²⁴ernerisalo ¹Môr. 15,⁶;
 nuna pigilertiartormássuk, sâne nunap inue Kânâkut kunutíkitit ^{22,¹⁷.}
 agssainutdlo pisitdlugit, nunap kúngé inuiakatigígsortailo táput-
 -dlugit, iluarissamingnik iliorfigerkuvdlugit; ²⁵igdlokarfit igpiliu-
 -gagdlit nunalo naggorigsox tiguarpait, igdlut pigilerpait ajúngit-

- 5 Mór. 6,¹¹. -sunik tamalânik piligssuit, puilassulianik tuggagkanik, nautsfvingnik vînekutilingnik, nautsfvingnik úliakutilingnik, orpingnik nerissag-
- 5 Mór. 32,¹⁶. -ssalingnik perpagssuarnik; neríput kârsitdlardlutik, puatdlarput nuánârsârdlutik avâgingningnerssuarnit; ²⁶uteritdlutigdle nâlagku-
- Hsk. 23,³⁶. -majungnaerpâtít, inatsisit tunumingnut igípait, pruvftititdlo tokú-
-pait nalunaiavfigingmatik ilingnut utersarumavdlutik; angisûmigdlo asigssuissarput; ²⁷kíngarssortaisa agssainut tauva pisíkitit angni-
-kitdlisitdlugit; angnikitdliornermingnile ilingnut nivdliassarângata, ivdlit kilangmit tusardlutit nagdligtuíngârssutsit nâpertordlugo á-
- erk. 3,⁹. 16; ²⁸uníngavekalerângamigdle kingumut kínavit sâne ajortulissarput; ²⁹na-
2 kúng. 13,⁵. -náussissunik tunissarpait kíngarssortaisalo agssainit ángatitdlugit. ²⁸uníngavekalerângamigdle kingumut kínavit sâne ajortulissarput; kíngarssortaisa agssainut tauva kimákitit nâlagauvfigititdlugit; sâng-
-nialerângatale ilingnut nivdliavdlutik, ivdlit kilangmit tusardlutit aniguisítarpait kavserssuarnik nagdligtuíssutsit nâpertordlugo; ²⁹na-
-lunaiavfigitíkititdlo inatsisingnut sângniarkuvdlugit, sorkusáputdle inássutitit tusarumanagit erkartússisigerkussatitdlo ajortuliarfiga-
3 Mór. 18,⁵; ³⁰ukior-
Hsk. 20,¹¹. -lugit, tamáko inûp ilerkorallugit inússutigissarai; uteritdlutik tu-
-nússíput tunusutik mángertitdlugit tusarumanatigdlo. ³⁰ukior-
-pagssuit ukiútitdlugit mutdlutigigaluaritit anernernut nalunaiav-
-figititdlugit pruvftigkut, siúmigsarumángitdlatdle; tauva inuiakátigít nunanítut agssainut pisípait; ³¹nagdligtuínertokigavitdle núngutaer-
Jer. 4,²⁷. -simángíkitit kimangnagitdlo, Gútiugavit sáimaussox nagdligtuíssox.
- 1,⁵. ³²mānalo Gúterput-â, Gútiussutit angingártok píssaussok mianer-
-nartok, angerutsimik isumagssuinermigdlo aulajangtissutit, mikige-
-kinagit nâgdliungnartut atugkavut tamaisa, kúngivta nâlagarssuav-
-talo palasivtalo pruvftertavtalo sujuaissavtalo ínugtavitdlo ilúngar-
-mik atugait Asóriap kúngiata uvdlunit uvdlók mána tikitdlugo.
- Dân. 9,⁷ 14. ³³ivdlit uvavtínut nagdliútutígut tamatígut nâpertuivdluártúvutit, ilumórtumik píssaravit, uvagutdle iluaitsuliorpugut; ³⁴kúngivta nâ-
Dân. 9,⁶. 8. -lagarssuavtalo palasivtalo sujuaissavtalo inatsisitit ilerkoríngilait; inássutitit siúnerarfigíngilait nalunaiautititdlúnít ingmingnut nalu-
-naitigítitait; ³⁵nâlagauvfigíngingne, ajúngitsúterpagssuarnik tuni-
-ssaragtik, nuname inítúme naggorigsume ingmingnut túniússang-
-ne kivfartorfigíngilátit; sângniarumángitdlat ajortuliarnerninguit; ³⁶ata, uvagut mánákut kivfauvugut; nuname sujuaissavtínut túniú-
-ssangne nautitai ajúngitsútailo nererkuvdlugit, takuvat, tássane kivfauvugut; ³⁷inerititailo kúnginut ajortuliautsivtíne uvavtínut iver-
-titangnut amerdlípút; táuko tímivtínutdlo nerssutautivtínutdlo ilua-

-rissamingnik nâlagáput, uvagutdlo angnikitdliokaugut. ³⁸ tamáko tamarmik taimailingmata, aulajangersagkamik angerpugut agdlag-dluta, nâlagarssuavta Lívíkússortavtalo palasivtalo nakíssusigānik.

kapitalit 10.

angerusek nakíssuserdlugulo narķiutigigāt.

¹ nakíssusíssut tássa: Nímia nunap nâlagā Haggaliap ernera, Sitíkia, ² Seraia, Asaria, Jerimia, ³ Pássóre, Amária, Malkia, ⁴ Hátus, Sipania, Maluk, ⁵ Hârít, Merímút, Opátia, ⁶ Dâniale, Gintút, Bâruk, ⁷ Misulât, Aapia, Míjamít, ⁸ Magasia, Bilkai, Simaia; tamássa palasit; ⁹ Lívíkudlo: Jísua Asaniap ernera, Bínûe Hínátatip kínguaisa ilât, Katimfale, ¹⁰ āma katángutait: Sipania, Hútiā, Kilíta, Pilaia, Hânât, ¹¹ Migga, Ríggûve, Hasâpia, ¹² Sákore, Sérpia, Sipania, ¹³ Hútiā, Bâne, Binño; ¹⁴ inuit nâlagait: Pârigûse, Pagat-Mûape, Eilam, Sâto, Bâne, ¹⁵ Bûne, Asgâte, Bîpai, ¹⁶ Atûnia, Biguai, Atfne, ¹⁷ Atêre, Hiskia, Atsôr, ¹⁸ Hútiā, Hásum, Bítsai, ¹⁹ Hârivfe, Anatút, Nîpai, ²⁰ Magpías, Misulât, Hísere. ²¹ Misísapîle, Sâtúk, Játua, ²² Pilátia, Hânât, Anaia, ²³ Húsia, Hanánia, Hásûve, ²⁴ Hátûgase, Pilga, Sûpak, ²⁵ Rígût, Hasavna, Magasfa, ²⁶ Agia. Hânât, Aanât, ²⁷ Maluk, Hârít, Baina.

²⁸ inuit ilait avdlat, palasit Lívíkudlo matufssartudlo eríner-sártartudlo nâlagfingmilo kivfarsiat inuiakatigíngnitdlo nunanítunit ingmikórtítut tamarmik Gútip inatsisainut sâgdlutik, nulíait ernerritdlo panítudlo táputdlugit, ilisimassut sujunekartudlo tamarmik ²⁹ katángutimingnut akimauertainút aulajangerput, perdlorkússúmgiddlo ugpernarsáumigdlo narķigiput Gútip inatsisai ilerkorallugit sâkiumavdlutik, tamáko Môrsasíkut Gútip kivfâgut túniússaussut, Nâlagkavdlo nâlagkavta inássutai tamaisa erkartússisigerkussailo ilerkorerkussailo aulajangerfigiumavdlugit nâmagsiumavdlugitdlo; ³⁰ panivut nunap inuinut nulíssiutísángikivut paníngdlūnít ernivut nulíarsásanagít; ³¹ nunavdlo inue niorkutinik karrinigdlo tamalānik aggiússissarāngata uvdlorme sapâtaussume pisiarerkuvdlugit, pisiv- ^{13,16.} figísángikivut sapāme uvdlokatainilūntt ivdlernartune; ukiutdlo arfinex-áipât taimaitisvigiumagigput nanertússassunik sunik tamanik; ^{5 Mór. 15,} ³² uvavtínudlo inássúmik aulajangersásissugut, ukiut nungutdlugit ^{1 tt.} síkilip pingajorarterutâ túniúsagigput Gútipva igdluane kivfartútigíssariakartunut, ³³ timiussanut kínerkússutinut tuníssutigíssamutdlo nekígíssamut kipísuitsumut tuníssutigíssamutdlo ikivkagagíssamut kí-

- pisuitsumut, sapâtine káumánigfingnilo pigdliutigissagssamut, nag-dliútorsiuutigssanut ivdlernartútitanutdlo tuníssutigssanutdlo ajortae-ruterkússutinut Israílíikut sáimáunarterkuvdlugit, Gútivtalo igdluane suliarissariakartunut tamanut. ⁸⁴ kissugssat tuníssutigissagssat ímerautigâvut, palasit Lívíikutdlo inuitdlo, Gútivta igdluanut aggiú-tarkuvdlugit, sujuaiissakatigigsortavut ingmíkôrtítardlugit, ukiut nungutdlugit nagdlersíssat námagtikângata, Nâlagkap Gútivta tuni-
- 3 Mór. 6,5. 6. -ssiviutâta kâne kissugissagssat, sôrdlo inatsisine agdlagsimassok; ⁸⁵ nunautivtínílo naorkârtut orpítldlo nalingínait inerítítait naorkârtut Nâlagkap igdluanut âsagivut ukiut nungutdlugit, ⁸⁶ âma ernivut
- 2 Mór. 13, ^{2. 12.} nerssutautivutdlo angajugdílíliassut, sôrdlo inatsisinc agdlagsima-
-ssok; ugsiutivtalo savautivtalo ernerkautait âtásagivut Gútivta igdluanut, palasinut Gútivta igdluane kivfartortunut; ⁸⁷ útíagassavtalo ilângarkârneránik tuníssutivtínígdlo ilioragagssanik orpítldlo nalingínait inerítítainik vîngíssatdlo tunguánik úliamígdlo âtsísa-
- 4 Mór. 18,21; 5 Mór. 14,22. -ssugut palasinut, Gútivta igdluata najornígfínut, nunautivtínítdlo pigssarsíavta kulinginik Lívíkúnut; igdloxarfívtíníle sanarfíssaussar-tumik nunalingne tamane pigssarsíat kulinginik Lívíikut nangminex tigusísassut; ⁸⁸ palasiussuvdlo, Aarunip kinguârisátâ, Lívíikut najortásagai, pigssarsíat kulinginik Lívíikut tigusíssarângata; pigssarsíatdlo kulingisa avgornerisa kulinge Lívíikut majúsagait Gútivta
- 4 Mór. 18, ^{26. 28.} igdluanut, najornígfíngnut pekúsvíngmítunut; ⁸⁹ mássa najornígfíngnut Israílíip kinguâisa Lívívdlo kinguâisa tuníssutit ilioragagssat âsagait, karrit vîngíssatdlo tunguat úlialo, tássanfngmata igssor-
-raivfít ivdlernartútíp pê palasítdlo kivfartortut matutssartutdlo erínersârtartutdlo, Gútivtalo igdlua kímásángínavtígo.

kapitalit 11.

Jerúsâlâme igdloxarfekatáinílo inítârtut.

¹ inuit nâlagarssue Jerúsâlâme inekarput; inuit ilait avdlat
Mat. 4,6. ímeráuput, kuliussut ilât atausex Jerúsâlâmut igdloxarfíngmut ivdlernartumut inítâriartorkuvdlugo, ilait arfínek-síssamat igdloxarfe-katáinêrkuvdlugit. ² angutítdlo Jerúsâlâme kajumígdlutik inítârtut tamaisa inuit pívdluarkuvait.

³ uko tássa nuname nâlagaussut Jerúsâlâme inekartut — Jútáp
1 nal. 9,2 tt. igdloxarfíne inekarput nungutdlutik pígíssagssarsíamingne, igdloxar-fíngmingne: Israílíikut, palasit, Lívíikut, nâlagfíngme kivfarsíat âma Sâlumûp kivfaisa kinguait —; ⁴ Jerúsâlâme inekarput Jútáp

kinguaisa ilait Bfnjamfvdlo kinguaisa ilait; Jũtap kinguaisa ilait uko: Agtaia, táuna Usiap ernerâ, táuna Saggariap ernerâ, táuna Amáriap ernerâ, táuna Savfâtiap ernerâ, táuna Magalâlĩlip ernerâ, Pêrásip kinguaisa ilâta; ⁵ãma Magasía, táuna Bârũp ernerâ, táuna Kũl-Hũsip ernerâ, táuna Hasaiap ernerâ, táuna Ataiap ernerâ, táuna Jũjarĩvip ernerâ, táuna Saggariap ernerâ, táuna Silumiup ernerâ. ⁶Pêrásip kinguai Jerũsaláme inekartut tamaisa katit-dlugit tássa sisamanik untritigdlit arfinilingnigdlo kuligdlit arfinex-pingasutdlo, angutit pĩkorigsut. ⁷uko tássa Bfnjamfp kinguai: Salo, táuna Misulâp ernerâ, táuna Jũgĩtip ernerâ, táuna Pitaiap ernerâ, táuna Kulaiap ernerâ, táuna Magasiap ernerâ, táuna Ji-tialip ernerâ, táuna Isaiap ernerâ; ⁸kingorna Gápai, Salai, ar-finex-sisamanik untritigdlit mardlungnigdlo kuligdlit arfinex-pingasutdlo; ⁹Jũĩtdle Siggerip ernerâ táukunũnga takusaissũtitaavok, Jũtalo Sinũap ernerâ tugdliuvok igdlokarfingmut ivertitaavdlune.

¹⁰palasit ilagait uko: Jitaia Jũjarĩvip ernerâ, Jãggin, ¹¹Seraia, ¹nal. 9,¹⁰ tt. táuna Hilkiap ernerâ, táuna Misulâp ernerâ, táuna Sâtũp ernerâ, táuna Merajũtip ernerâ, táuna Agitup ernerâ, Gũtip igdluane sujulerssuissup; ¹²katángutait ilángutdlugit, igdlume suliarissaria-kartunik suliagssagdlit, arfinex-pingasunik untritigdlit mardlungnigdlo kuligdlit mardlugdlo; ãma Ataiap, táuna Jerugâp ernerâ, táuna Pilaliap ernerâ, táuna Amitsip ernerâ, táuna Saggariap ernerâ, táuna Pãssõrip ernerâ, táuna Malkiap ernerâ, ¹³katángutai ilángutdlugit, sujuaissakatigĩt nãlagait, mardlungnik untritigdlit sisamanigdlo kuligdlit mardlugdlo; ãma Amásai, táuna Asarĩlip ernerâ, táuna Agisaip ernerâ, táuna Misilĩmũtip ernerâ, táuna Ingmerip ernerâ, ¹⁴katángutait ilángutdlugit, sorssutdlarkigsut, untritigdlit mardlungnigdlo kuligdlit arfinex-pingasutdlo; Savtiale Gitulip ernerâ táukunũnga takusaissũtitaavok. ¹⁵Lĩvikut ilagait ¹nal. 9,¹⁴ tt. uko: Simaia, táuna Hãsũvip ernerâ, táuna Asrĩkâp ernerâ, táuna Hasâpiap ernerâ, táuna Bũnip ernerâ; ¹⁶ãma Savtai Jũsapatilo, Gũtip igdluata silatãgut suliarissariakartunut ivertitaussut, Lĩvikut nãlagaisa ilait; ¹⁷ãma Mátanja, táuna Miggap ernerâ, táuna Savtip ernerâ, táuna Aasavĩp ernerâ, nãlagaussup tugsiarãngamik kujaniũmik agpĩtartup, ãma Bãkipũkia, katángutime angajugdliersãta tugdlia, Avtalo, táuna Sãmuap ernerâ, táuna Gãlalip ernerâ, táuna Jĩtũtũp ernerâ; ¹⁸Lĩvikut igdlokarfingme ivdlernartume itut tamaisa katitdlugit tássa mardlungnik untritigdlit arfinex-pingasunigdlo kuligdlit sisamatdlo. ¹⁹matuissartut ukũput: Agko, Talmũne, ¹nal. 9,¹⁷.

katángutait ilángutdlugit, isávfignik pârssissut, untritigdlit arfinek-mardlungnigdlo kuligdlit mardlugdlo. ²⁰ Isratlíkut ilait avdlat palasitdlo Lívikutdlo Jútáp igdlokarfine tamane [inekarput], nalingínak kingornússarsiamine. ²¹ nálagfingme kivfarsiat Ouvfilime inekarput; Sígá Gispalo nálagfingme kivfarsianut ivertitáuput. ²² Jerúsáláme Lívikúnut takusaissútítavox Use, táuna Bánip ernerâ, táuna Hasâpiap ernerâ, táuna Mátanjap ernerâ, táuna Miggap ernerâ. Aasavíp kinguaise ilagait erínarsártartut Gútíp igdluane sulíagssagdlit; ²³ mássa kúngip inatsíssutigingmatik erínarsártartut aulagsásangitsumik akigssarsíagssakarput, uvdlut nungutdlugit uvdlup pigssánik. ²⁴ Pitágia Mistsapflíp ernera, Séráp Jútáp ernerata kinguaise ilát, kúngip sanianítarpok, inuit pivdlugit isumagíssagssat sût tamaisa sulíagssaralugit.

²⁵ Jútáp kinguaise ilait, narssautimingne igdlorpángualingne ítut, inekarput Kériat-Arapame nunakarfiguartainilo, Dípúnime nunakarfiguartainilo, Jíkavstalime igdlokarfiguartainilo, ²⁶ Jísuame, Mulátame, Bít-Pilatime, ²⁷ Hâtsar-Sûalime, Bêrsápame nunakarfiguartainilo, ²⁸ Sigdlangme, Miggúnime nunakarfiguartainilo, ²⁹ Ajín-Rímúnime, Sórime, Jarmutime, ³⁰ Sanúame, Atuláme tamákualo igdlokarfiguartaime, Lâkisime narssautitainilo, Asíkame nunakarfiguartainilo; Bêrsápamít tangmárput kernualassut kóruat tikitdlugo. ³¹ Bínjamíp kinguaise Gípamiut [inekarfigait] Mikmâse, Aiâ, Bítile nunakarfiguartaime, ³² Anatût, Nûpe, Anánia, ³³ Hâtsore, Râma, Gítât, ³⁴ Hâtíte, Sípúft, Nípalât, ³⁵ Lute Ounulo sanassut kóruáne. ³⁶ Lívikut ilait, sívníssokatígt Jútákússut, Bínjamíkúnut ilángutitáuput.

1 nal. 4,14.

kapitalit 12.

palasit Lívikutdlo taiornekartut. atorkártígsíortut.
isumagíssagssagdlit ivertínekartut.

¹ uko tássa palasit Lívikutdlo Serupápalíp Sialtialíp ernerata Jísuavdlo majuakatígíssait: Seraia, Jerímia, Esra, ² Amária, Maluk, Hátus, ³ Sígganja, Rígút, Merímút, ⁴ Ito, Gintûe, Aapia, ⁵ Míjamít, Mátia, Bilka, ⁶ Simaia, Jújaríve, Jítaia, ⁷ Salo, Aamok, Hílkia, Jítaia; táuko palasinut katángutimingnutdlo nálagáuput Jísua inútítidlugó. ⁸ Lívikut ukūput: Jísua, Bínûe, Katímíale, Sérípia, Jíta, Mátanja; táuna katángutáilo kujaniúmik sulíagssalingnut ivertitáuput; ⁹ Bákípúkia Ungnilo katángutait táukutut isumagíssagssakarput.

¹⁰ Jisuap ernertârâ Jûjakit; Jûjakip ernertârâ Eliâsive; Eliâsivip ernertârâ Jûjatâ; ¹¹ Jûjatâp ernertârâ Jûntât; Jûntâp ernertârâ Jâtua. ¹² Jûjakit inûtitudlugo palasit sujuaissakatigingnut nâлагаussut ukûput: Seraiákûnut Meraia, Jerimiákûnut Hanania, ¹³ Esrâkûnut Misulât, Amâriákûnut Juânât, ¹⁴ Miluggûkûnut Jûntât, Sipaniákûnut Jûserfe, ¹⁵ Hârikûnut Atina, Merajûtîkûnut Hilkai, ¹⁶ Itûkûnut Saggaria, Gintûkûnut Misulât, ¹⁷ Aapiákûnut Siggere, Mjjamîkûnut Muâtiákûssunut Piltai, ¹⁸ Bilkákûnut Sâmua, Simaiâkûnut Jûntât, ¹⁹ Jûjarîvîkûnut Matnai, Jitaiákûnut Use, ²⁰ Salâikûnut Kalai, Aamûkûnut Eipere, ²¹ Hilkiákûnut Hasâpia, Jitaiâkûnut Natâniale. ²² Eliâsive Jûjatâlo Juânâtdlo Jâtualo inûtitudlugit Lîvîkut sujuaissakatigingnut nâлагаussut agdlagsimáput palasitdlo Darîusip Pêrseriussup nâлагаuneranut agdlât. ²³ Lîvip kinguai sujuaissakatigingnut nâлагаussut magpersagkane nalunaer-ssûtilingne agdlagsimáput Juânâp Eliâsivip ernerata uvdluinut agdlât; ²⁴ Lîvîkûnut nâлагаussut tâssa Hasâpia, Sêripia, Jîsua Katimîalip ernera; katángutaitdlo táukutut únersiutigingnigtugssáuput kujassugssauvdlutigdlo Dâvip Gûtip inokutâta inâssutâ nâpertordlugo, pekatigîgsugssat sivnerserautdlutik; ²⁵ Mátanja, Bâkipúkia, Opâtia, Misulât, Talmûne, Agko matufssartutut pârisagssakarput, pekûsivingne isâvfingnîtune pigârtugssauvdlutik. ²⁶ táukua Jûjakit Jûsatâp ernerata Jisuap ernera inôkatigât Nîmialo nuname nâлагussox Esralo palase agdlagkanik ilisimassox inôkatigalugit.

²⁷ Jerûsalâp ungalorssua atorkârfigsiorukuvdlugo Lîvîkut ujarpait najugainit tamanit Jerûsalâmut aerkuvdlugit, atorkârfigsiorumagamik tipaitsugdlutik kujassardlutigdlo erinersârdlutigdlo, sujanânguanik kûkilagutilingnidlo kûkilagtarissanigdlo nipilerssordlutik; ²⁸ erinersârtartutdlo katerssorput narssarssuarmitdlo Jerûsalâp avatânîtumit Nitûvfamiutdlo igdlorpângualigtainit ²⁹ Gilkâlivdlo igdlutânit Gfpavdlo Asimâvativdlo narssautitainit, erinersârtartut ingmingnut igdlorpângualiorsimagamik Jerûsalât kaujatdlagdlugo. ³⁰ palasit Lîvîkutdlo minguersarput inuitdlo isâvftdlo ungalorssuardlo minguersardlugit. ³¹ Jûtap nâlagarssue tauva majuartípâka ungalorssûp kânut; kujaniutinigdlo erinarssokatigîgpagssuit maligtarît márdluvît savssartípâka, [ardlâit] talerpiata tungânut ungalorssûp kâgut ingerdlatitdlugit isâvfingmut agterissarfingmut; ³² maligdlugit ingerdlâput: Husaia Jûtavdlo nâlagarssuisa agfait, ³³ âma Asaria, Esra, Misulât, ³⁴ Jûta, Bînjamît, Simaia, Jerimia, ³⁵ âma palasit ernerisa ilait kardlortâussuagdlit Saggarialo, táuna Jûntâp ernerâ,

1 nal. 9,10 tt.

táuna Simaiap ernerâ, táuna Mátanjap ernerâ, táuna Miggaiap ernerâ, táuna Sákorip ernerâ, táuna Aasavfip ernerâ; ³⁶katángu-tailo: Simaia, Asarfle, Milalai, Gilalai, Mâgai, Natániale, Jûta, ²nal. 29,26. Hanâne, Dâvip Gûtip inokutâta nipilerssûtiliainik pigdlit; Esrap agdlagkanik ilisimassup sujulerssorpai. ³⁷isâvfikut puilassuliarfikut akimôrdlutik tungmerkatigut majuarput Dâvip igdlokarfianut, unga-lorssuarmut majuartarfik avkutigalugo, Dâvip igdluanut majuardlutik isâvfigdlo imertartarfik kigdligalugo kangimut. ³⁸kujaniutininik erinarssokatigt ardlait akianut ingerdlassut uvanga malig-pâka, inuitdlo agfaisa maligpait ungalorssûp kâgut, kakivfiliak ûterivilik sanerkutdlugo ungalorssuardlo siligtok tikitdlugo ³⁹inger-dlavdlutigdlo Eivfarâp isâvfiata kâgut isâvfitorkavdlo aulisagaer-niatdlo isâvfiata kaisigut Hanânîlip kakivfiliâ kakivfiliardlo Mîa sanerkutdlugit savatdlo isâvfiat tikitdlugo; parnaerússiviuvdlo i-sâvfiane unigput. ⁴⁰kujaniutininik erinarssokatigt mardluvt tauva kingorna Gûtip igdluane kekarpur, uvanga misigssuissutdlo agfait uvavnîtit ilauvdluta, ⁴¹âma palasit: Eliâkft, Magasta, Minjamit, Miggaiia, Eliufnai, Saggaria, Hanânia, kardlortáussuarnik pigdlit, ⁴²âma Magasta, Simaia, Eliâsare, Use, Juánât, Malkia, Eilam, Eisere; erinersârtartutdlo tusarnârtíput Jisrarria ilitsersortigalugo. ⁴³tunissutinigdlo angisûnik uvdlok táuna tunissíput tipaitsugdlutik, Gûtip tipaitsugtingmatik tipaitsungnartumik angisûmik, arnatdlo merdlertutdlo agdlât tipaitsugput; Jerúsalamíutdlo tipaitsugssusiat ungasigsumut tusarssauvok.

⁴⁴uvdlok táuna angutit najornigfingnut ivertínekarput, tuní-ssutinik ilioragagssanik pernautinigdlo pigssarsiatdlo kulinginik pekûsivingnut, tássunga igdlokarft narssautitainit katerssuísavdlutik palasit Lîvíkutdlo pigssainik inássutiginexartunik; mássa Jûtákut tipaitsûtigissakarput palasit Lîvíkutdlo pivdlugit, kekartuarmata ⁴⁵Gûtimik isumagerkussai isumagalugit, minguersarnekartugssatdlo erinersârtartutdlo matuíssartutdlo pivdlugit isumagissagssat isuma-¹nal. 24. galugit, Dâvip erneratalo Sâlumûp inássutât maligdlugo; ⁴⁶mássa ^{25. 26.}itsardle Dâve Aasavfílo inûgatdlarmata, erinersârtartut nálaga-karput, Gûte erinalerssûtigissarângamíko únersiutigalugo kutsavi-galugulo. ⁴⁷Serupâpalilo Nîmialo inûtitdlugit erinersârtartut ma-tuíssartutdlo Israflíkut ilûngarmik pigssítarpait, uvdlut nungut-dlugit uvdlup pigssâník, Lîvíkutdlo pigssitdlugit pigssainík iv-dlernarsagkanik; Aarunivdle kinguai Lîvíkut pigssítarpait pigssai-ník ivdlernarsagkanik.

kapitalit 13.

ilerkordlungnerit soraersínekartut.

¹uvdlok táuna Mórzasip agdlagaine atuarput inuit tusátit-dlugit; tássanilo agdlagsimassok navssârât, Amunikut Mûapíkudlo ^{5 Mór. 23,s.} Gûtip ilagfgsainut písangitsut, písangivigdluinardlutik, ²Israflip ki-
-nguai timiussamik imermigdlo savssaivfigiartúnguamíkik, agssor- ^{5 Mór. 23,s.}
-tordlugitdlo Bfliame akileramíko perdlorkorkuvdlugit; perdlorkú- ^{4 Mór. 22,}
-ssutigssaualuardle Gûtivta mumíkâ pivdluarkússutigssángortit- ^{5 tt.}
-dlugo. ³pivordlo inatsisit tusaramíkik, ilaviúngitsut tamaisa Is- ^{5 Mór. 23,s.}
-raflíkúnit avigsártípaít.

⁴tamatuma sujornagut Eliásive palase najornigfingmut Gû-
-tivta igdluata pianut ivertitaussok Tupiamut ningáussiúkame, ⁵na-
-jornigfingmik angisûmik sanáupâ, sujornagut ilissivfigissartagau-
-ssumik, tuníssutit nekigssat tipigigsautdlo kakortok igssoraivfítldo
karritdlo vîinigssatdlo tunguata úliavdlo pigssarsiat kulinge, Lîvi-
-kúnut erínersártartunutdlo matuíssartunutdlo pigssarerkussaussut,
tuníssutitdlo ilioragagssat palasit pigssait tássunga ilissarmatigik.

⁶tamákule tamaisa taimailisitdlugit Jerúsalamíngilanga; mássa
ukiut pingasunik kuligdlit áipâne Artarssarta Bâpalime kúngiutit-
-dlugo kúngimut tikiúpunga, ukiordlo kímûngmat kúnge kínuvigi-
-gavko autdlarumavdlunga, ⁷Jerúsalamut pivunga; tauvalo ajortok
malugileravko Eliásive kanok-iliorsimassok Tupia pivdlugo, najor-
-nigfingmik sanáukâ Gûtip igdluata silardliane, ⁸ajuatdlautigekâra;
Tupiavdlo igdluata pekutai tamaisa najornigfingmit silamut igípâka;
⁹perkussigamalo najornigfít minguersarpait. tauva Gûtip igdluata
pekutai tuníssutitdlo nekigssat tipigigsautdlo kakortok tássunga
utertípâka.

¹⁰âma Lîvíkut pigssait nalujungnaeravkit túniúnexángitsut,
Lîvíkutdlo erínersártartutdlo suliarissariakartunik sulíagssagdlit ki-
-mâsimassut nungutdlutik narssautimingnut, ¹¹misigssuissut sxit-
-sarpâka okardlunga: suna píssutigalugo Gûtip igdlua kimagauva?
atautsimut pisitdlugit tauva kekartarfánut kekariartortípâka; ¹²karrit-
-dlo vîinigssatdlo tunguata úliavdlo pigssarsiat kulinginik Jútâkut
ilûngarmik pekûsivingnut âtsípút; ¹³pekûsivingnutdlo Salámia pa-
-lase Sâtúgdlo agdlagkanik ilisimassok Pitaialo Lîvíkut ilât pár-
-ssissúngortípâka, Hânât Mátanjap ernerata Sâkorip ernerera iligi-
-titdlugo táukunúnga, ilumôrsorinexarmata; táukulo katánguti-
-mingnut avguaissugssáuput. ¹⁴erkaingina, Gûtiga, tamána piv-

^{5,19;}
Epr. 6,10.

-dlugo; isumagingningnīka Gūtima igdluane pārerlussainilo ilerko-rissāka pfakinagit.

¹⁵ uvdľune tākunane Jūtame tunguiaivfingnik sapāme tung-maissut takuvāka ekitigkanigdlo iserterissut siutitūt nangmagker-sordlugit vīnimik agdlāt vīnigssanigdlo figinigdlo nangmagagssa-nigdlo tamalānik Jerūsālāmutdlo erkutdlugit uvdľorme sapāme; nalunaiavfigākalo uvdľorme nerissagssanik nuisitsiviāne. ¹⁶ Ğōru-miutdlo tāsane inekartut āma aulisagkanik niorkutigssanigdlo nalingīnarnik erkūssissarput sapānilo nuisitdlugit Jūtap kinguainut Jerūsālānilo. ¹⁷ tauva Jūtap akimanertai sakitsarpāka okarfiga-lugit: sussorssuak māna ajortuliarissarse, uvdľok sapāt nalingīnau-tīkavsiuk? ¹⁸ imāingīnerpa: sujuaissase taimailiormata, Gūtivta per-dlungnartok tamāna tamāt uvavtīnut nagdliutīpā igdľokarfingmutdlo matumūnga? ilivsiľo Israilimut nīngangnek ilalerigse, sapāt nali-ngīnautīkavsiuk. ¹⁹ tauvalo Jerūsālāp isāvfe tārsilerāngata sapāt nagdliutīlersok, matut matussarkuvāka perkussivdľunga magperku-nagit sapāt kāngiutserdlugo; inūsugtortamalo ilait isāvvingne ke-kartīpāka nangmagkamik erkūssakarkunago uvdľorme sapāme. ²⁰ niuvernīartut tauva niorkutinigdlo tamalānik nuisitsissut Jerū-salāp avatāne atausiarnatik ūnuingmata, ²¹ nalunaiavfigāka okar-figalugit: suna pivdľugo ūnuivise ungalorssūp akiane? taimailior-kigkuvse agssangnik isagtitsivigīsavavse. taimanimit sapātīkut tikiūkungnaerput. ²² Ğivīkūnutdlo okarpunga ingmingnut minguer-sarkuvdľugit isāvfitdlo pāriartorkuvdľugit, uvdľok sapāt ivdľer-tugs. ^{25,7.} -narterkuvdľugo. tamānātaok pivdľugo erkaiginga, Gūtiga, isu-magssuingārssutsitdlo migssiliordľugo nākiginga.

²³ uvdľune tākunane āma Jūtītakuvāka arnanik Astūtīmiunik, Amunīkūssunik, Mūapīkūssunik nuliakartut; ²⁴ kitornait Astūtīmiu-tungajak okalugtut Jūtīsut okalungnek naluvdľutik, inuit tamalāt okausē atordľugit. ²⁵ tauva sakitsarpāka perdlorkuvdľugitdlo ilaitdlo angutit unatardľugit nutsanigdlo nusugsivfigalugit; Gūtīlo narķig-⁵ Mōr. 7,8; -sigititdľugo ugpernarsaisīpāka: panise tūniūsāngilase ernerīnut, ^{EST. 9,2.} panīsalō ilait ernivīnut nulīssiutīsāngilase ingmivīnutdľūnt nulī-ssiūsānagit. ²⁶ tāsūna Sālūmō Israilīp kungīa ajortuliāngīnerpa? naugdlo akimāngītsorpagssuarne tāussumatut kungēkāngītsok, Gū-tīmut asanartūngmat, Israilīmutdlo ilūngarmut Gūtīp kungīngor-tingmago, tāunātaok arnat avdľanertat ajortuliartīpāt. ²⁷ ilivse tauva māna nālāināsānerpavse ajortorssuak māna tamāt pivdľugo Gūtīmut perkuserdľugtulivdľuta, arnanik avdľanertanik nuliakartīnardľuse?

²⁸Jújatáp, Eliásvip palasiunerup ernerata, ernerisa ilât Sana-
napalāmut Horunāmiumut ningáussiungmat, uvavnit pèrsípara.

²⁹erkainiákit, Gútiga, palasiússut mingungnartingmássuk ange-
-ruserdlo palasiússutaussox Lívikutdlo angerutigissát.

³⁰taima minguersarpáka, avdlanertat tamaisa pèrsitdlugit; pa-
-lasitdlo Lívikutdlo isumagissagssípáka, nalingínax ingmíkut sulia-
-ssakartitdlugo, ³¹kissugssatdlo tuníssutiginekartartugssat nagdler-
-síssat nāmagtíkāngata naorkārtutdlo āma isumagerkuvdlugit. er-
-kainginga, Gútiga, iluanākutigssavnik.

Estarimik agdlagkat.

kapitale 1.

nālagkumāngingmane kúngip Akassvêrussip nulê Vaste ajagtorâ.

¹Akassvêrusse inûtitdlugo, Akassvêrusse una Intiamit Aitiüpia
tikitdlugo kúngiussox nunanut untritilingnut mardlungnigdlo kuli-
-lingnut arfinex-mardlungnutdlo, ²taimane kúnge Akassvêrusse ig-
-siagame igsiavfingme kilálingme nālagauvfingme plane Súsame
ungalorssuartúme ítume, ³kúngiússutsime ukiuisa pingajuáne nāla-
-gartane tamaisa kivfanilo kagssimiúártipai; Pèrserit Miteritdlo kati-
-simassorpagssuit, nuname angnerit nunatdlo nālagait kfnâta sânfng-
-mata, ⁴nālagauvfingme pisússutai alutornakissut angingârssutsimi-
-nigdlo usorssitsautigissane erdliningakissut takutípai uvdlut amer-
-dlasût, uvdlut untritigdlit arfinex-pingasumigdlo kuligdlit. ⁵uv-
-dlutdlo táuko nāngmata, kúngip inuit ilūngaisa Súsame ungalor-
-ssuartúme ítut angneritdlo mingneritdlo kagssimiúártipai uvdlut
arfinex-mardluk kúngip igdlússârssuata nautsviata silardliane.
⁶[tássane] ánorágssat kaugdlorigsut tungutsorigsutdlo ungerutig-
-ssianik kaugdlorigsunik augpatdlarigsunigdlo nigalilingnut silviu-
-ssunut sukarssuarnutdlo orssuiaussanut nâtisimassut; nalaussârfit
kúltiussut silviussutdlo [iliorarsimassut] uvkúsiggssaussamik or-
-ssuiaussamigdlo uitdlumigdlo ujarkamigdlo kernarigsumik núniug-
-kamut. ⁷ímípaidlo ermutsinik kúltiussunik, ermutsinik ássigí-
-ngitsuinarssuarnik; vīnimigdlo kúngip pianik arsisorssūput kú-

Dân. 5,1.

-ngip pekangârnera nâpertordlugo. ⁸imertarputdlo ilerkorerkussak maligdlugo: inânekarnatik; taima kúngip igdlumine angnerit taimaisa nâlagkermagit nalinginak iluarissânik perkuvdlugo. ⁹âma Vastip kúngip nuliata arnat kagssimiuârtipai igdlume kúngip plane kúngip Akassvérussip pigissâne.

¹⁰uvdlut arfinex-âipâne kúnge vînimit ûmâmigut kajumilerame okarpok Mfumâmut Bistamutdlo Harpûnamutdlo Bigtamutdlo Apag-tamutdlo Sîtarimutdlo Karkasimutdlo, sakissartunut arfinex-mardlungnut kúngip Akassvérussip sâne kivfartortunut, ¹¹Vaste kúngip nulia aggiutísagât kúngip kînâta sânut niakorusigak kúngip pianik, inuiakatigíngnut nâlagaussunutdlo takorkuvdlugo pînerssusia, issigalugo pînersûngmat. ¹²kúngivdle nulia Vaste pinâipok kúngip sakissartimigut orkersuinaera aggíssutigiumanago; tauva kúnge níngalekaok, kamangneralo katsungailerpok iluane. ¹³kúngivdlo ilisimassut uvdlunik sujunekartut okarfigai — taimane kúngip sujuner-siutâ sarkangiútarpok ilerkorerkussanik erkartûssisinigdlo sujunekartunut; ¹⁴tugdliio tássa Karsina, Sîtare, Atimâta, Tarsise, Mêrase, Marsina, Mimukât, Pêrserit Mîteritdlo nâlagait arfinex-mardluk, kúngip kînânik takussartut nâlagauvfianilo sagdliuvdlutik igsiassartut —: ¹⁵ilerkorerkussat nâpertordlugit kanok-iliorfigissaria-karpa kúngip nulia Vaste, kúngip Akassvérussip sakissartimigut orkersûtâ maleruánginamiuk? ¹⁶tauva Mimukât kúngip nâlagaussutdlo sâne okarpok: kúngimuínak pinerdlugsimángilak Vaste kúngip nulia, kisiâne nâlagaussunut tamanut inuiakatigíngnutdlo tamanut nunane kúngip Akassvérussip pigissaine tamane ítunut. ¹⁷mâssa kúngip nuliata okausia tutsiúkumârmat arnanut tamanut, uvitik asigínasavait okardlutik: kúnge Akassvérusse okarmat, Vaste kúngip nulia aggiutísagât kîname sânut, aggíngilak; ¹⁸uvdlordlo táuna Pêrserit Mîteritdlo nâlagaisa nuliait kúngip nuliata okausianik tusarnigtut taimatut okarumârput kúngip nâlagartainut tamanut; nâmagtumigdlo asigínartigtgdlutigdlo ningautilísaput. ¹⁹kúngip iluarigpago inâssut kúngip pia inâssutiginekarile, Pêrserinut Mîterinutdlo ilerkorerkussat akornânut agdlangnekartugssak atorungnaer-navêrsitdlugo imâitok: Vaste kúngip Akassvérussip kînâta sânut pissugssaujungnaermat, kúngiússutâ kúngip túniúkumârá tugdlianut ajúngerkinganut. ²⁰tusarnekarpatdlo kúngip erkartûssutigíssagssâ nâlagauvfiane tamarssuarne — mássame angisûvok —, tauva arnat tamarmik uvitik akimassutdlo nikanartutdlo atarkísavait. ²¹okausialo kúngip nâlagaussutdlo iluarigamíko, kúnge taimailiorpok Mi-

-mukâp okausia maligdlugo. ²²agdlagkatdlo tauva autdlartípai nunanut tamanut kúngip pigissainut nungutdlugit nunane agdlau- ^{3,12.}
 -serissat inuisalo okausê atordlugit, imáitut: angut nalingínax ^{1 Mór. 3,16.}
 igdlumine nálagáusassok inokatimilo okausnik okalúsavdlune.

kapitalit 2.

Estare kúngip nuliarilerâ.

¹tamákua taimailissut kingornatigut kúngip Akassvérussip kamangnera soraimingmat, Vaste erkailerpâ kanok-iliorsimassok ^{1,12.}
 kanordlo pivdlugo aulajangersagaussok. ²tauva kúngip inúsug-
 -tortai kivfartortai okarput: kúnge uyardliúkilíssuk niviarsianik
 inúsugtunik táutumíkut pínersunik, ³takusaissugssanigdlo kúnge
 ivertitsigile nunane tamane nálagauvfigissamine, niviarsiatdlo inú-
 -sugtut tamaisa issigalugit pínersut táukua Súsamut ungalorssuar-
 -tûmut katerssordlisigik arnat igdluánut, Hfgaimut kúngip saki-
 -ssartuanut arnanik pârssissumut nálagtigititdlugit; minguersar-
 -nekautigssainigdlo tunilisigik; ⁴inúsugtordlo arnax kúngip ilua-
 -rissagssâ kúngip nuliariliuk Vastimut sivnersigititdlugo. okau-
 -siatdlo kúngip iluarigamiuk taimailiorpok.

⁵Súsame ungalorssuartûme ípok angut Jûtiussox Martuggai- ^{Nim. 7,7.}
 -mik atilik, Jaerip ernerá Símp ernutâ Kísip ernutarkiutâ, angut
 Bñjamíkússok, ⁶Jerûsalâmit autdlarússaussok autdlarússat Jiggú-
 -niap Jûtap kúngiata autdlarússakatai ilagalugit; táuna Nipuká-
 -nftsarip Bâpalip kúngiata autdlarúkâ. ⁷ákâtaló paniata Ha-
 -tásap, tamássa Estarip, angutisiarâ atâtaxánginame anânakaranilo;
 inúsugtók arnax táuna inugigdlunilo táutumigut pínerpok, atâtálo
 anânálo tokungmata, Martuggaip panigsiarilerpâ. ⁸pivordlo kúngip
 okausia ilerkorerkussálo tusarnexarmata, inúsugtorpagssuitdlo ar-
 -nat katerssugaulermata Súsamut ungalorssuartûmut, Hfgaimut
 nálagtigititauvdlutik, tauva Estare âma tigunekarpok kúngip ig-
 -dluanut, Hfgaimut arnanik pârssissumut nálagtigititauvdlune.
⁹táussuma inúsugtók arnax iluarigamiuk isumagssornexartugssá-
 -ngortingmatdlo kîname sâne, tuninasuarpâ minguersarnexautig-
 -ssainik pigssainigdlo tuninasuardlugulo inúsugtunik arnanik ar-
 -finek-mardlungnik kinigaussunik kúngip inokutaisa ilainik; nûgtí-
 -pálo inúsugtortailo arnat táputdlugit, arnat igdluáne ajúngínermik
 inekartitdlugo. ¹⁰inokatine inúngorfinilo Estarip nalunaerutigí-
 -ngilai, Martuggaip inangmane nalunaerutigerkunagit. ¹¹uvdlutdlo

tamaisa Martuggai saxissártarpox arnat igdluata silardliata sila-tâne Estare nalujungnaerumavdlugo ajúnginersok kanordlo pine-kásassok. ¹² tugdlerfigsitágaunertik maligdlugo inúsugtok arnak kúngimut Akassvérussimut isertugssángorângame, káumatit ar-kanek-mardluk pinekarêrângame arnanut ilerkererkussak nâper-tordlugo — uvdlut taimánat nássariakarmata minguersarnekar-nigssainut, káumatit arfinigdlit morrap úliánik káumatitdlo arfi-nigdlit tipigigsautinik arnatdlo minguersarnekautigssainik — ¹³ inúsugtok arnak tauva kúngimut isilerângame, okautigissaminik ta-manik tuninekararaok nagsatagssaminik arnat igdlúanit kúngip igdluanut iseriartorune. ¹⁴ únúkut isertugssak uvdläkut uteraraok arnat igdluata áipánut, Sássigasimut kúngip saxissartuanut paner-fainik pârssissumut nálagtigititaujartordlune; kingorna kúngimut isertugssáungilak, kisiáne kúngip kajumigigpane atermigutdlo tainekarune.

¹⁵ tugdlerfigsitágaunertik maligdlugo Estare Martuggaip pan-nigsiâ ákâta Apigailip pania kúngimut isertugssángorame av-dlamik kínutigissaxángilak kisiáne Htgaip kúngip saxissartuata arnanik pârssissup okautigissânik; Estarilo sáimáunarsivok ta-kungnigtime tamarmik issainut. ¹⁶ kúngimutdlo Akassvérussimut igdlumut kúngip pianut Estare tigunekarpox káumatit kulingáne, tamássa káumáme Típitime, ukiut kúngiuvísa arfinek-áipâne. ¹⁷ kúngivdlo Estare asanerugamiuk arnanit tamanit, sáimáunar-singmat isumagssornekartugssángortitdlunilo kiname sáne niviarsiatiminit tamanit angnerussumik, niakorut kúngip pia nianuanut ivertípâ nuliarilerdlugulo Vastimut sivnersigititdlugo. ¹⁸ kú-
 1,3. -ngilo angisúmik kagssimiúártitsivok nálagartaminut tamanut kiv-faminutdlo Estare kagssimiúártitsíssutigalugo; nunanilo akilerâr-tautigssat taimaititkatdlarpai pajugutinigdlo túniússissardlune
 1,7. kúngip pekangârnera nâpertordlugo. ¹⁹ áipagssâinigdlo niviarsianik katerssuingmata, Martuggai kúngip isávfiutâne igsiavok. ²⁰ inú-ngorfine inoxatinilo Estarip nalunaerutigingilai, sórdlo Martuggaip inákâne, Martuggaip okausia Estarip maleruaramiuk sórdlo pissarame ilasiarigatdlarmane.

²¹ uvdlune táukunane Martuggai kúngip isávfiutâne igsiatit-dlugo Bigtâne Térásilo kúngip saxissartue mardluk avdloriu-ssame pârssissússut níngalerput kúngimutdlo Akassvérussimut agssatik isagtínialerdlugit. ²² tamánalo Martuggaimut nalunarung-naeremat Estare kúngip nulia nalunaerfigâ, Estarivdlo kúngimut

okautigâ Martuggaip arka túngavigalugo. ²³kigdlisioramikulo pâ-sivdlugulo ilumut taimâisimassok, táuko mardluk kissungmut nivíngarpait; nalunaerssûtigdlitdlo agdlagtagkat magpersagartainut 6,1. agdlangnekarpok kúngip kfnâta sâne.

kapitalit 3.

Hâmâp Jútít nunguterkugai.

¹tamákua taimailissut kingornatigut Hâmât Hámitâtap er-nera Aagakûssok kúngip Akassvêrussip angisúngortípâ akitsisit-dlugulo; igsiavfialo nálagaussunit tamanit ingminítunit sagdlí-²kúng.25,28. ngortípâ. ²kúngivdlo kivfaisa kúngip isávfiutânítut tamarmik Hâmât sêrkumiarnanilo patdlorfigât, kúngip taima inássuti-gingmago; Martuggaile sêrkumiarnanilo patdlúngilax. ³tauva kúngip kivfai kúngip isávfiutânítut Martuggaimut okarput: suna pivdlugo kúngip inássutâ uniorkutípiuk? ⁴taimalo uvdlut tamaisa okarfigissaramíko nálángingmatigdlo Hâmât nalunaerfigât Martuggaip okausé takujumavdlugit atásanersut, Jútiuvdlune nalunaerfigingmatik. ⁵Hâmâp Martuggai takugamiuk sêrkumiarnanilo patdlorfigingikâne, Hâmât kamagtorssuángorpok. ⁶sugssaríngínamiugdle agssane isagtísavdlugit Martuggaimuínax, nalunaerfigingmáne Martuggaip inokatainik, Jútít tamaisa Akassvêrussip nálagaufiane tamarssuarne ítut Martuggaip inokatai Hâmâp nungutíniarpai.

⁷káumatit sujugdliáne, tamássa káumáme Nfsanime, ukiut Akassvêrussip kúngiuvfisa arkanek-áipâne Pôrimik tamássa íme-^{9,24. 28 tt.} -ráumik ímeráput Hâmâp kfnâta sâne uvdlormit uvdlokatanut káumámitdlo káumatekataisa arkanek-áipānut, tamássa káumámut Aatarimut. ⁸Hâmâtdlo kúngimut Akassvêrussimut okarpok: inuiait atautsit siámarsimavdlutik akutdlartersimavdlutigdlo inuia-katigít akornáiput nunane tamane nálagaufigissangne; ilerko-rerkussait avdlaungmata inuiait nalingínait pñit, kúngivdlo ilerko-rerkussai maleruarnex ajormatigik, kúngimut iluakutáusángilax ilagínardlugit. ⁹kúngip iluarigpago ágdlagkilit pñarkuvdlugit, tauva ^{1,19; 5,4. 8.} kivfartútigdlit agssait úgtorfigiumârpáka talantinik sflviussunik kulínik túsintilingnik kúngip akigssamausivianut átagssanik. ¹⁰tau-^{8,2;} -va kúngip agssangmiune nakitsit agssangminít pèrpâ túniutdlu-^{1 Mòr. 41,42.} -gulo Hâmâmut Hámitâtap erneranut Aagakûssumut Jútínik ang-

-nikitdliortitsissumut. ¹¹ kúngilo Hámâmut okarpok: sflviutitit táuko ilingnut túniússáusáput inuiaitdlo táuko táputdlugit iluarissangnik iliorfigerkuvdlugit. ¹² kúngip agdlagtartue tauva kaerkunekarput káumatit sujugdliáne uvdluisa arkanek-pingajuáne, agdlagputdlo Hâmâp perkússutai tamaisa maligdlugit kúngip sivnersainut nunatdlo nálagainut nunanut tamanut ivertitaussunut inuiakatigttdlo tamar-mik sujulerssortainut, nungutdlugit nunane agdlauserissat inuisalo okausê atordlugit; kúngip Akassvêrussip arka túngavigalugo agdlagput nakitsivdlutigdlo kúngip agssangmiuanik nakitsisimik. ¹³ agdlagkatdlo nagsiúnekarpur arpagtutigut nunanut tamanut kúngip pigissainut, Jûtit tamaisa inúsugtutdlo utorkaitdlo mérkatdlo arnatdlo nunguterkuvdlugit tokorarkuvdlugit p̄arkuvdlugitdlo uvdlorme atautsime káumatit arkanek-áipâta, tamássa káumatip Aatarip, uvdluisa arkanek-pingajuáne paggatigissagssanigdlo ujajavfigerkuvdlugit. ¹⁴ agdlagkat táukua ássinge nunane tamardluínarne ilerkorerkussautitagssat nalunaigagssáuput inuiakatigíngnut tamanut piginângorsarkuvdlugit uvdlugssamut tamatumúnga. ¹⁵ arpagtut aníput tuaviordlutik kúngip okausia nálagdlugo. ilerkorerkussak tamána Súsame ungalorssuártúme túniússauvok. kúngilo Hâmâtdlo ingíput imekatigtgkumavdlutik, Súsap inue uiversorssússut.

kapitalit 4.

Martuggai Jûtitdlo aliatsagtut.

¹ Martuggaip tamáko tamaisa pisimassut nalujungnailera-
 1 Mör. 37,34. -migit, ánorássane aligpai pûgssiamik atissivdlune arssanigdlo sauvidlune, igdlokarfiuvdlo kerkanut anivdlune nivdlianersssuarmik nivdliavok ajuatdlangnermit; ² kúngivdlo isâvfiutâta sânut agdlât pivok; kúngivdle isâvfiutâgut pûgssiamik atissalik isertugssáungilak. ³ nunanilo tamane sumut kúngip okausia ilerkorerkussâlo apûkângat, Jûtit aliasugtorssûput ísinatigdlo xiavdlutigdlo kápiavdlutigdlo; kavsêrssuit pûgssiamut arssanutdlo ínarput. ⁴ tamatumúnga inúsugtortame arnat sakissartumilo nalunaerfigiartormáne Estare kúngip nulia ánilângârpok, ánorássanigdlo nagsiússivok Martuggaimut aterkúvdlugit pûgssiardlo iperarkuvdlugo; tigujumángilaile. ⁵ tauva Estarip Hâtak kaerkuvâ, kúngip saki-ssartuisa ilât [nuliame] sâne kekartarkussâ, táunalo inápâ Martuggai pivdlugo, nalujungnaerumavdlugo sunaunersok sunalo píssutigalugo taimailisok. ⁶ Hâtauvdlo Martuggai ánivigâ igdlo-

Jún. 3,8.

-karfiup narssaussiartânut kúngip isâvfiutâta sujorânîtumut. ⁷ Martuggaip tauva nalunaerfigâ tamanik kanok pinekarnerninik nav-suiaivfigalugulo sflvinik Hâmâp okautigissainik, kúngip akigssa-^{3,9.} -mausivia ûgtorfigiumangmago Jûtít ptagautikumagpagit; ⁸ tûnî-vâlo ilerkorerkussap agdlagsimassup Sûsame tûniússaussup ássi-nganik nungutitaunigssartik pivdlugo, Estarimut takuterkuvdlugo nalunaerfigerkuvdlugulo inarkuvdlugulo kúnge ornísagâ sáimar-sariartordlugo kínússivfigalugulo inokatiminik. ⁹ Hâtauvdlo Estare nalunaerfigiartorpâ Martuggaip okausînik. ¹⁰ tauva Estare Hâ-tangmut okarpok Martuggaimut orkersordlugo: ¹¹ kúngip kivfai tamarmik nunatdlo kúngiuvfisa inue ilisimáput, nungutdlugit angú-migdlûnt arnamigdlûnt silardliutânut ilordlermut isertokarângat kúngimut kaerkunexángitsumik, atautsimik ilerkorerkussakartartok tokorkuvdlugo, kisiáne kúngip tigumiaminik kûltiussumik isagtit-^{5,2; 8,4.} -sivigíngigpago inórkuvdlugo; uvangalo kaerkunexángilanga kúngi-mut iserkuvdlunga tamássa uvdlut pingasunik kuligdlit. ¹² Martuggai nalunaerfigât Estarip okausînik; ¹³ Martuggaile okarpok Estare akerkuvdlugo ima: tarnigkut isumalioxinak kúngip igdlua-nîkavit Jûtekatingnit tamanit pingârdlutit ánásasoralutit. ¹⁴ mássa nipangînaruvit uvdlune mákunane, ilorrâtdlagfigssak ánagfigssardlo Jûtinut nagdliúkumârput najugkamit avdlamit, ivdlitdle atâtavitdlo inokutai nungutitáusause; ímakalo uvdlut mákuatut ítut pivdlugit ¹ Mòr. 45,7. nálagaússusek pigilerit. ¹⁵ tauva Estare okarpok Martuggai akerkuvdlugo ima: ¹⁶ kâ, Jûtít Sûsamîtit tamaisa katerssúkit, ísî-ngîniutigisingalo, nerekinasilo imekinasilo uvdlut pingasut únuá-kutdlûnt uvdlúkutdlûnt; uvangâtaok inûsugtortâka arnat ilaga-lugit taima ísingîniásaunga; taimalo kúngimut isísaunga ilerkorerkussáungitsumik, nungutitáusagumalo nungutitaokinaunga. ² kúng. 7,4. ¹⁷ Martuggai tauva autdlarpok, taimardluinardlo iliorpok, sórdlo Estarip inákâne.

kapitalit 5.

Estare kúngimut isertok. Hâmâp Martuggai nívingarkugâ.

¹ uvdlutdlo pingajuáne tauva Estare atissivok kúngiússutsip pînik kekariartordlunilo kúngip igdluata silardlianut ilordlermut kúngip igdluata akianut; kúngilo igsiavok igsiavfingme kilâlingme nálagaúvfingme plane igdlume kúngip plane igdlumut isertarfiup akiane. ² pivordlo kúngip Estare nulê takuleriarmago silardlerme

- 4,11; 8,4. kekartok, tauva sáimáunarsivok issainut; kúngivdlo tigumiaminik kúltiussumik isagtitsivigingmane Estare patdligúpok tigumiátalo núa agtordlugo. ³kúngivdlo okarfigâ: Estare kúngip nulia ûmâ, Mák. 6,23. suvit? sumigdlo kínutigssakarpit? nâlagauvfingma agfâ agdlât 1,19. [kínutigigaluarugko], ilingnut túniúkumârpok. ⁴Estare okarpok: kúngip iluariguniuk, kúnge Hâmâtdlo uvdleme kagssimiuârfingmut aggerilit táussumúnga piarêrsagkavnut. ⁵kúnge tauva okarpok: Hâmât tuaverssorsiuuk Estarip okausia maleruarkuvdlugo; kúngilo Hâmâtdlo ornigúput kagssimiuârfingmut Estarip piarêrsagânut. 7,2; ⁶tauvalo kúnge kagssimiuârfingme vînisoramik Estarimut okarpok: Mák. 6,22. sumik piumassakarpit? ilingnut túniúkumârpok; sumigdlo kínutig-ssakarpit? nâlagauvfingma agfâ agdlât [kínutigigaluarugko] piu-mârpát. ⁷Estarip akivâ okardlune: piumassara kínutigssaralo 7,3. imáipok: ⁸sáimáunarsiguma kúngip issainut, kúngivdlo iluariguniuk piumassara túniúkumavdlugo kínutigssaralo nâmagsiumavdlugo, kúnge Hâmâtdlo kagssimiuârfingmut aggerilit táukunúnga piarêr-sagagssavnut; akago tauva kúngip okausia maligdlugo piuâmârpunga.
- ⁹uvdlok táuna Hâmât anivok tipaitsugdune ûmámigutdlo 3,2. 5. kajumigdlune; Hâmâvdle Martuggai kúngip isâvfiutâne takugamiuk níkuivfiginanilo aulagsásutigingikâne, Martuggaimut kamagtor-ssuángorpok. ¹⁰Hâmâtdle nunuvok igdluminutdlo angerdlardlune; autdlartitsivdlunilo asassine Sérásilo nulê aisípai. ¹¹táukulo Hâ-9,10. -mâp okalugtûpai pisûssutime alutornarssusiânik ernerpagssua-3,1. -minigdlo tamanigdlo, kanok kúngip angisüngortíkâne kanordlo akitsisikâne nâlagaussunut kúngivdlo kivfainut. ¹²okarpordlo Hâmât: âma Estare kúngip nulia kúngimut iseriartokatigitakâ-ngilak kagssimiuârfingmut piarêrsagkaminut uvavnik kisiâne; â-mame akago uvanga kaisagauvunga táussumúnga kúnge pekati-galugo. ¹³tamákule tamaisa nâmagíngilâka, Martuggai Jûtiussok 6,10. issigissáinásaguvko kúngip isâvfiutâne igsiassok. ¹⁴tauva nuliata Sérásip asassísalo tamarmik okarfigât: kissungmik sanalit tatdlisut tatdlimanik kuliligtut portússusekartitdlugo, akagulo kúngimut okarna Martuggai tássunga nívingagaorkuvdlugo, tipaitsugdlutitdlo kúnge kagssimiuârfingmut iseriartokatigûk; okausek tamána Hâmâp iluarâ kissugdlo sanatípâ.

kapitalit 6.

Martuggai atarkinarsissok.

¹únuak tamána kúnge sinigssaerúkame magpersagkat erkai-
-ssagssanik nalunaerssütigdlit aerkuvai; kúngimutdlo atuarnekar-
-put. ²erkornekarporldlo agdlagsimassok, kanok Martuggaip na-^{2,21. 22.}
-lunaerutigigai Bigtána Têrásilo kúngip sakissartue mardluk av-
-dloriussame pârssissûssut, kúngimut Akassvêrussimut agssatik
isagtínialermatigik. ³tauva kúnge okarpok: sumik atarkináumik
nálångnáumigldlo piva Martuggai tamána pivdlugo? kúngip inù-
-sugtortai kivfarissai okarput: nâme, sumik píngilak. ⁴kúnge
tauva okarpok: kina silardlermîpa? Hâmâtdle isersimassok kú-
-ngip igdluata silardlianut avatdlermut, kúngimut okariartordlune
Martuggai kissungmut nívingarkuvdlugo táussumúnga upalungaer-
-sagkaminut. ⁵inûsugtortamilo okarfigingmáne: ata, Hâmât si-
-lardlerme kekartok, kúnge okarpok: iserdle. ⁶Hâmât isermat,
kúngip okarfigâ: kanok iliorfigissariakarpa angut kúngip atarki-
-nartíkumassâ? Hâmâtdle ûmámigut okarpok: kina kúngip atar-
-kinartíkumásanerpa uvangáungitsox? ⁷kúngimutdlo Hâmât okar-
-pok: angut kúngip atarkinartíkumassâ ⁸âtsivigísavât atissagssanik
kúngip pñnik kúngip atissarisimassainik kimugtuarssungmigldlo kú-
-ngip kimugserfigisimassânik niakoruserdlugulo kúngip pianik;
⁹atissagssatdlo kimugtuarssugdlo tigúmisísavait angúmut kúngip
nálagartaisa nuname angnerit ilânut, atitísavâtdlo angut kúngip
atarkinartíkumassâ; kimugserísavâtdlo kimugtuarssungme igdlo-
-karfiup igdluisa akornisigut tordlordlutik sâne: taimailiúsavât
angut kúngip atarkinartíkumassâ. ¹⁰tauva kúnge Hâmâmut okar-
-pok: tuaviordlutit, atissagssat kimugtuarssugdlo tigúkit sôrdlo
okartutit, Martuggailo Jûtiussok kúngip isâvfiutâne igsiassok tai-
-mailioruk; atortíngisaxakinak okautsimik okauserissavit tamarmik
ilânik. ¹¹atissagssatdlo kimugtuarssugdlo tauva Hâmâp tiguvai
Martuggailo atititdlugo; kimugserispâlo igdlokarfiup igdluisa akor-
-nisigut tordlordlune sâne: taimailiúsavât angut kúngip atarki-
-nartíkumassâ. ¹²Martuggai kúngip isâvfiutânut uterpok, Hâ-
-mâtdle igdluminut tuaviorpok aliasugdlune niarkilo uligsimav-
-dlugo. ¹³Sêrásilo nulê assassinilo tamaisa Hâmâp okalugtûpai
kanok pinexarnerminik tamanik; ilisimassortaisale nuliatalo Sê-
-rásip okarfigât: Martuggai nikanarsíssutigiligkat Jûtit kinguârig-
-pássuk, sapísavat nikanarsíssutigivdluinásavdlugulo. ¹⁴táuku-

-núnga sule okalokatigititdlugo kúngip sakissartue tikiúput; pi-nasuarputdlo Hâmât âsavdlugo kagssimiuarfingmut Estarip pia-rêrsagânut.

kapitalit 7.

Hâmât kissagegmüt sanatitânut nivingarât.

- ¹kúnga Hâmâtdlo iserêramik Estare kúngip nulia imekati-gífgiartordlugo, ²kúnga Estarimut âma okarpok uvdlup áipâne
- 5,6. kagssimiuarfingme vînisoramik: sumik piunassakarpit, Estare kúngip nulia úmâ? ilingnut túniúkumârpok; sumigdlo kínutigssa-karpit? nâlagauvfingma agfâ agdlât [kínutigigaluarugko] piunârpát. ³Estarip kúngip nuliata akivâ okardlune: issingnut
- 5,8. sáimâunarsiguma, kúnga úmâ, kúngivdlo iluarigpago, inûssusera uvavnut túniúkile piunassavkut, inokatíkalo kínutigissavkut; ⁴akiginekaravta uvanga inokatíkalo nungutitagssángordluta tokutagssángordluta pîlagagssángordluta; angutaussugutdlo arnaussugutdlo kivfarsiángordluta akiginekaraluaravta nipanginâsagaluarpunga, uvnit kúngip ujariatsinera kíngarssortaisa nalgissakartíngikât. ⁵kúnga Akassvêrusse tauva pilerpok okardlunilo Estarimut nuliâminut: kina-una sumítordlo una úmâmigut pilerssârtok taimailiorumavdlune? ⁶Estare okarpok: angut kíngarssuissok akeraussok tássa una Hâmât ajortok. Hâmâtdlo ersilekaok kúngip kúngivdlo nuliata sâne. ⁷kúnga tauva kamagdlune níkuípok kagssi-
- 1,5. -miuarfingmit vînisorfingmit igdlússârssûp nautsvianut pivdlune, Hâmâtdle kekartok inûssutse kínutigiumavdlugo Estarimit kúngip
- 1 Sâm. 25,17. nulianit, misigilerame, perdluk ingminut nagdliútugssak aulajangersimassok kúngimit. ⁸kúnga igdlússârssûp nautsvianit uterame igdlumut kagssimiuarfingmut vînisorfingmut, Hâmâtdlo úpikarmat nalaussârffingmut Estarip igsiavfigissânut, kúnga okarpok: âma kúngip nulia narrunarsarniarnerpâ igdlume uvavne? okausek tamâna kúngip karnanit aningmat, Hâmâp kîna uligpât. ⁹Har-
- 1,10. -pûnalo sakissartut kúngip sânitartut ilât okarpok: uvfa âma kí-
- 5,14. -ssuk Hâmâp Martuggaimut kúngip iluakutigssânik okalugtumut sanatitâ Hâmâp igdluata saniane napassok, tatdlisut tatdlimanik kuliliglut portutigissok; tauva kúnga okarpok: tássunga nivingarsiuk. ¹⁰Hâmâtdlo tauva kissagegmüt nivingarpât Mar-
- 2,1. -tuggaimut upalungaersagânut; kúngivdlo kamangnera soraimivok.

kapitalit 8.

Jûtit akuerinekartut nungutitsiniartimingnut igdlersorsínāngordlutik.

¹ uvdlok tamána Hâmâp Jûtinik angnikitdliortitsissup ig-
-dlua kúngip Akassvêrussip túniúpâ Estarimut nuliáminut, Mar-
-tuggailo kúngip kînâta sânut pivok, Estarip nalunaerutigingmago
sugigingne. ² kúngivdlo agssangmiune nakitsit Hâmâmit tigussane ^{3,10.}
pêrpâ túniutdlugulo Martuggaimut; Estarivdlo Martuggai ivertípâ
Hâmâp igdluanut. ³ kâmûmivdlunilo Estare kúngimut okalugpok pat-
-dlordlunilo isigaisa sânut; kiavdlunilo kînuvigâ Hâmâp Aagákûssup
ajorssusia pitsailerkuvdlugo pilerssârutâlo Jûtinut pilerssârutigissâ.
⁴ kúngip tauva tigumiaminik kûltiussumik isagtitsivigingmane Estare ^{5,2.}
nikuipok kúngivdlo sâne kekardlune. ⁵ okarpordlo: kúngip ilua- ^{5,4. 8;}
-rigpago, kînânutdlo sáimáunarsiguma, tamánalo kúngip ajúngigig- ^{7,9.}
-pago, uvangalo iluarissauguma, agdlagkilit uterterkuvdlugit ag-
-dlagkat Hâmâp Hámitâtap ernerata Aagákûssup pilerssârutai,
agdlangmat Jûtít nunane tamane kúngip pigissaine ítut pîarkuv-
-dlugit; ⁶ kanorme perdluk inokativnut nagdliúkumârtugssak issi-
-gisínáusagiga? kanordlo erkardlima pîfagaunigssât issigisínáusa-
-giga? ⁷ tauva kúnge Akassvêrusse Estarimut nuliáminut Mar-
-tuggaimutdlo Jûtiussumut okarpok: takuvarse, Hâmâp igdlua
Estarimut túniúkiga, táunalo kissungmut nívingarât, agssane Jû-
-tinut isagtingmagit; ⁸ ilivsiló mânia Jûtít pivdlugit iluarissavsínik
agdlagitse kúngip arka túngavigalugo nakitsivdlusilo kúngip ag- ^{3,12.}
-ssangmiuanik nakitsisimik, agdlagkat kúngip arkagut agdlagsi-
-massut nakíssusernekartutdlo kúngip agssangmiuanik nakitsisimik
utertitagssáungingmata. ⁹ kúngip agdlagtartue tauva kaerkune-
-karput uvdlune táukunane káumatit pingajuáne, tamássa káumáme
Sîvanime, uvdluisa mardlungnik kuligdlit pingajuáne, agdlagputdlo
Martuggaip perkússutai tamaisa maligdlugit Jûtinut kúngivdlo
sivnersainut nunatdlo nálagainut nunanilo angnernut Intiamit Ai-
-tîfîpia tikitdlugo, nunanut untritilingnut mardlungnigdlo kuliling-
-nut arfínek-mardlungnutdlo, nungutdlugit nunane agdlauserissat ^{1,22; 3,12.}
inuisalo okausé atordlugit, Jûtinutdlo agdlausiat okausilo ator-
-dlugit. ¹⁰ kúngip Akassvêrussip arka túngavigalugo agdlagpok
nakitsivdlunilo kúngip agssangmiuanik nakitsisimik; agdlagkatdlo
nagsiúpai arpártutigut kimugtígdlisigut pangalitdîarkigsunik ki-
-mugserfigissakartutigut siutitórssuarnik kimugtuarssungnit aku-
-taussumik; ¹¹ nalunaerdlune kúngip Jûtít igdlokarfingne tamar-

- ssuarne Itut akuerigai katerssorkuvdlugit inüssusertik igdlersor-
-niarkuvdlugo, inuiatdlo nunatdlo katerssarpagssue tamaisa ing-
3,13. -mingnik angniktdliortitsissut nunguterkuvdlugit tokorarkuvdlugit
piarkuvdlugitdlo, mérkatdlo arnatdlo, paggatigissagssanigdlo uja-
-jaivfigerkuvdlugit, ¹² uvdlorne atautsimé nunane tamane kúngip
Akassvérussip pigissaine, káumatit arkanek-áipâta, tamássa káu-
3,14. -matip Aatarip, uvdluisa arkanek-pingajuáne. ¹³ agdlagkat táukua
ássinge nunane tamardluínarne ilerkorerkussautitagssat nalunai-
-gagssáuput inuiakatigfngnut tamanut, Jútít pigínāngorsarkuvdlugit
3,16. uvdlugssamat tamatumúnga kíngarssortitik akiniásavdlugit. ¹⁴ ar-
-pártut siutitórssuarnik pangalitdlarkigsunik kimugserfigissakartut
aníput pinasuardlutik tuaviordlutigdlo kúngip okausia nálagdlugo.
ilerkorerkussak tamána Súsame ungalorssuartúme túniússauvok.
¹⁵ Martuggai kúngimit anivok kúngisut atissakardlune tungutsorig-
-sunik kaugdlorigsunigdlo niakorússuakardlunilo kùltiussunik angi-
-súmik kagdlersáussuakardlunilo sātumik kaugdlorigsumik aug-
3,16. -patdlarigsumigdlo; igdlokarfiuvdlo Súsap inue nipitusárdlutigdlo
tipaitsugput. ¹⁶ Jútinut nagdliúput kaumassok tipaitsungnerdlo
nuánárnerdlo atarkissaunerdlo. ¹⁷ nunanilo tamardluínarne igdlo-
-karfingnilo tamardluínarne, sumut kúngip okausia ilerkorerkussálo
apūtarāngat, Jútít tipaitsugput nuánárdlutigdlo, kagssimiuárput
2 nal. 17,10; inúvdluardlutigdlo; nunavdlo inue amerdlasút Jútingorput, Jútinut
20,29. sujōranek táukunúnga túngangmat.

kapitalit 9.

kíngarssortimik ilarpagssue Jútít tokoraraít. uvdluunik Pōrinik.

- ¹ káumatit arkanek-áipāne, tamássa káumáme Aatarime, uv-
-dluisa arkanek-pingajuáne, kúngip okausiata ilerkorerkussátalo
nāmagsinekarfia nagdliungmat, uvdlorne tamatumane Jútít kíngar-
-ssortait neriungmata artorssartísavdlugit, tamána mumípok, Jù-
-titdlo nangminex úmigissitik artorssartípait. ² nunane tamane
kúngip Akassvérussip pigissaine Jútít igdlokarfingmingnut kater-
-ssorput agssatik isagtíkumavdlugit perdlugtitsiniarfigissimingnut;
8,17. sānilo atagínaussokángilak, táukunúnga sujōranek inuiakatigfngnut
tamanut túngangmat. ³ nunanilo angnerit tamarnik kúngivdlo
sivnersaisa nunatdlo nálagaisa kúngivdlo kivfartútekartitaisa Jútít
igdlersorpait, Martuggaimut sujōranek ingmingnut túngangmat,
10,3. ⁴ Martuggai kúngip igdluane angingmat nunanilo tamane tusáma-

-ssauvdlune; mássa angut táuna Martuggai angisūngoriartuinarpok.
⁵ kīngarssortitik tamaisa tauva Jūtīt perdlugtīpait panardlugit to-
 -kutdlugitdlo pīardlugitdlo; ūmigissitik iluarissamingnik iliorpait.
⁶ Sūsame ungalorssuartūme Jūtīt tokúpait pīardlugitdlo angutit
 tatdlimanik untritigdlit. ⁷ āma Parsantāta, Dalifūne, Aspāta,
⁸ Porāta, Atalia, Aritāta, ⁹ Parmasta, Arisai, Aritai, Vajisāta,
¹⁰ Hāmāp Hāmitātap ernerata Jūtīnik angnikitdliortitsissup ernere
 kulit tokúpait; paggatigissagssanutdle agssatik isagtīngilait. ¹¹ uv-
 -dlok tamána Sūsame ungalorssuartūme tokutat amerdlássusiat
 kúngimut tusardliúpok. ¹² kúngilo Estarimut nuliaminut okarpok:
 Sūsame ungalorssuartūme Jūtīt tokúpait pīardlugitdlo angutit tat-
 -dlimanik untritigdlit Hāmāvdlo ernere kulit; nunane avdlane
 kúngip pigissaine kanok-iliornerpat? sumigdle piunassakarpit?
 ilingnut tūniúkumârpok; sumigdle sule kīnutigssakarpit? piu-
 -mârpait. ¹³ Estare okarpok: kúngip iluarigpago, āma akago Jūtīt ^{1,19.}
 Sūsamītut akuerinekarilit uvdlorne matumane ilerkorerkussaussox
 maligsínāngordlugo, Hāmāvdlo ernere kulit kissungmut nivingari-
 -lisigik. ¹⁴ kúnge tauva taimailiorkussivok, ilerkorerkussak Sūsame
 tūniúnekarpok, Hāmāvdlo ernere kulit nivingarpait. ¹⁵ Jūtīt dlo
 Sūsamītut āma katerssorput káumatip Aatarip uvdluisa arkanek-
 sisamāne, Sūsamilo angutit pingasunik untritigdlit tokúpait; pagga-
 -tigissagssanutdle agssatik isagtīngilait. ¹⁶ Jūtekataitdlo nunane
 kúngip pigissaine itut katerssorput inūssusertik igdlersordlugo,
 kīngarssortimingnitdlo kasuuserfigssarsíput, ūmigissimik ilait ar-
 -finék-mardlungnik kulilingnik tatdlimanigdlo tūsintigdlit tokúka-
 -mīkik; paggatigissagssanutdle agssatik isagtīngilait. ¹⁷ [taimai-
 -liorput] káumatip Aatarip uvdluisa arkanek-pingajuáne; uvdluisa
 arkanek-sisamāne kasuersârput, uvdlordlo táuna kagssimiuârfig-
 -ssāngortípât tipaitsugfigssāngortitdlugulo. ¹⁸ Jūtīt dle Sūsamītut
 katerssorput uvdluisa arkanek-pingajuáne uvdluisalo arkanek-si-
 -samāne; uvdluisalo arkanek-tatdlimāne kasuersârput, uvdlor-
 -dlo tamána kagssimiuârfigssāngortípât tipaitsugfigssāngortitdlugulo.
¹⁹ taimaingmat Jūtīt asimiut igdlokarfingnik igdluínalingnik naju-
 -gakartut káumatip Aatarip uvdluisa arkanek-sisamât tipait-
 -sugfigssāngortípât kagssimiuârfigssāngortitdlugulo inūvdluarfissā- ^{8,17.}
 -ngortitdlugulo pajugfigexatigífigssartik. ²⁰ tamáko taimailissut ^{Nim. 8,10. 12.}
 Martuggaip agdlautigai, agdlagkatdlo nagsiutdlugit Jūtīnut tamanut
 nunane kúngip Akassvêrussip pigissaine tamane itunut kanig-
 -tunutdlo ungasigsunutdlo, ²¹ táukunúnga aulajangersarkuvdlugo,

káumatip Aatarip uvd Luisa arkanek-sisamát uvd Luisalo arkanek-tatdlimát nagdliússissarkuvdlugit ukiut nungutdlugit, ²² uvd lut táuko ássigititdlugit, Jútít kíngarssortimingnit kasuenserfigssarsingmata, káumatdlo táukunúnga mumítok alianartumit tipaitsungnartumut, inúserdliornartumit inúvdluarnartumut: kagssimiuárfigssángortit-dlugit tipaitsugfigssángortitdlugitdlo pajugfigekatigtgfigssatik ajor-ssartutdlo tuninekartarfigssait. ²³ Jútít dlo ilerkoriligartik ma-ligagssángortípát, sórdlo Martuggaip agdlagfigigátik. ²⁴ mássa Hámâp Hámitâp ernerata Aagákússup Jútínik tamanik ang-nikitdliortitsissup Jútít pilerssârfigai p̄arumavdlugit, Pôrimigdlo tamássa ímeráumik ímeráupok núngutaerumavdlugit p̄arumavdlu-
 8,3. 5. -gitdlo. ²⁵ [Estarivdle] iserfigingmane kúnge agdlagkatigut nalu-
 7,10; 9,14. -naerpok, pilerssârutipilua Jútínut pilerssârutigissâ niakuanut utí-
 sassok; táuna ernerilo tauva kissungmut nívingarpait. ²⁶ tamána pivdlugo uvd lut táuko Pôrinik taissarpait Pôre atsiutdlugo, ag-dlagkat tamákua okausé tamaisa pivdlugit taimalo takussatik ingmingnutdlo nagdliútut pivdlugit. ²⁷ Jútít aulajangersarpát ma-ligagssángortitdlugulo uniugagssáungitsumik ingmingnut kinguâg-ssamingnutdlo ilatârissagssamingnutdlo tamanut uvd lut táuko mardluk nagdliússissarumavdlugit agdlagarsiatik nâpertordlugit tai-maivfigssaisigut ukiut nungutdlugit; ²⁸ uvd lúme táuko erkaimane-kásassut nagdliússinekásavdlutigdlo kinguârtgsokartitdlugo erkardleringne tamane nunanilo tamane igdlokarfingnilo tamane, uvd-dlutdlo táuko Pôrit atúsaersínekásángitsut Jútíne erkaimane-xarneratdlo soráisanane kinguâgssaine. ²⁹ Estare kúngip nulia Apigailip pania Martuggailo Jútíussok tauva píkunartorssuarnik agdlagput, Pôrinik agdlagkat táuko áipagssânik aulajangersarumavdlugit; ³⁰ agdlagkatdlo [Martuggaip] nagsiúpai Jútínut taimanut, nunanut untritilingnut mardlungnidlo kulilingnut arfinexmardlungnutdlo Akassvêrussip nálagauvfigissainut, erkigsinartunik ilumórtunigdlo okausekardlune, ³¹ uvd lut táuko Pôrit aulajangersarkuvdlugit taimaivfigssaisigut, sórdlo Martuggaip Jútíussup Estarivdlo kúngip nuliata aulajangersaritik táukunúnga, sórdlulo aulajangersarait ingmingnut kinguâgssamingnutdlo ísingíniarfigssat nivdliavfigssatigdlo pivdlugit. ³² taima Estarip okausiagut aulajangersarnekarput perkússutit táuko Pôrit pivdlugit; magpersag-kanilo agdlagsimáput.

kapitalit 10.

Martuggaip angíssusianik.

¹kingorna kúngip Akassvêrussip akilerârtartûlersípai nu-
 -navdlo ímavdlo kekertaisa inue. ²sapiuínermigutdle píssauner-
 -migutdlo kanok-iliortarnere tamarmik navsuiautdlo Martuggaip ^{8,15; 9,4.}
 angíssusianik, kúngip angisūngortitâta, tamáko agdlagsimáput mag-
 -persagkane Miterit Pêseritdlo kúngê pivdlugit nalunaerssûti-
 -lingne. ³mássa Martuggai Jûtiussok kúngip Akassvêrussip tug-
 -dlerâ, Jûtekataisalo angnertarât, katánguterpagssuisalo sakímerât,
 inokatine iluakutigssânik piniungmagit okalugdlunilo kinguâgssame
 tamarmik erkigsíssutigssânik.

nakiternere inerput uk. 1897.

